

І. ВЕЛШ
ГЕРОЇНЩИКИ
ГЕРОЇНЩИКИ

ІРВІН
ВЕЛШ

КАРТА
СВІТУ

ГЕРОЇНЩИКИ

ІРВІН ВЕЛШ

ГЕРОЇНЩИКИ

РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2013

Серія «Карта світу»
заснована у 2010 році

IRVINE WELSH
SKAGBOYS

Перекладено за виданням:
Welsh J. Skagboys. — London: Jonathan Cape, 2012

Переклад з шотландської *Марії Козлової*

Художник-оформлювач *Д. О. Самойленко*

Велш І.

В27 Героїнщики: роман / І. Велш; пер. з шотланд. М. М. Козлової; худож.-оформлювач Д. О. Самойленко. — Харків: Фоліо, 2013. — 447 с. — (Карта світу).

ISBN 978-966-03-5083-0 (Карта світу).

ISBN 978-966-03-6414-1.

Ірвін Велш (нар. 1958 р.) — відомий шотландський письменник. Його перший роман «Trainspotting» («На голці», 1993) — перейнята чорним гумором розповідь про будні молодих наркоманів Единбурга кінця 1980-х. Це значною мірою автобіографічна книга. Юність Велш провів серед наркоманів, однак, переселившись до Амстердама, знайшов у собі сили зіскочити з голки. Він єдиний зі своєї компанії, хто зумів вижити під час епідемії СНІДу. У 1996 році Денні Бойл зняв за романом І. Велша художній фільм «На голці», що став культовим для молодого покоління 1990-х. 2012 року «Trainspotting» вийшов друком у видавництві «Фоліо» українською.

У романі «Героїнщики» (2012) Велш розповідає передісторію героїв «Trainspotting» — про те, як вони стали наркоманами, — із вражаючою достовірністю змальовуючи при цьому життя молоді кінця ХХ століття — засилля наркотиків, відвертий секс, жорстоке існування.

ББК 84(4ВЕЛ)

Copyright © Irvine Welsh, 2012
First published as SKAGBOYS by Jonathan Cape
© М. М. Козлова, переклад українською, 2013
© Д. О. Самойленко, художнє оформлення, 2013
© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2010

ISBN 978-966-03-5083-0 (Карта світу)
ISBN 978-966-03-6414-1

*На згадку про Алана Гордона, «ватажка», Стюарта Рассела, Пола Рікі
й реально існуючих лідерів опозиції Англії та Шотландії*

Такої речі, як суспільство, не існує.

Маргарет Тетчер

Жоден по-справжньому мислячий розум не може
повністю звільнитися від докорів кальвіністської
думки про уроджену гріховність та первородний гріх.

Герман Мелвілл

СПОКУСА

ПРОЛОГ

ЗАПИС У ЖУРНАЛІ: РОЗДУМИ ПРО ОРГРІВ

Навіть неймовірна жорсткість цієї старої невмирущої канапки не може завадити моєму тілу розслабитися та поринути в спогади. Вона нагадує мені про університетський гуртожиток в Абердині; про те, як я лежав у темряві, ніжачись у захоплюючій свободі від страху, який заповнював мої груди, в той час як слизький клубок мокроти всередині все зростає. Що б я не чув за вікном — поскрип автівок, що їздили туди-сюди вузькими вулицями і світло від фар яких іноді зазірало до цієї старенької затхлої кімнати; серенади або просто п'яниць, котрі кидали виклик усьому світу; несамовиті крики котів, які вдавалися до своїх нестерпних розваг, — я вірив, що все одно не почую цих звуків.

Жодного кашлю.

Жодного скрику.

Жодного удару — дуф, дуф, дуф...

Жоден настирливий голосний шепіт із цими істеричними нотками не змусть тебе зрозуміти, наскільки безсонною може бути ніч.

Лише дрімотна, відносно мовчазна темрява та ця мала канапка.

Та ні. Блядь. Кашель пролунав.

Це завжди починається з кашлю. Такого собі однісінького кахикання. Потім ти мрієш про те, щоб він вгамувався, але твій пульс прискорюється, що свідчить про те, що це — саме той собачий гавкіт, на який ти несвідомо чекав весь цей час. Потім лунає друге — і це найгірше, — після чого ти починаєш гніватися вже не на того, хто кашляє, а на того, хто допомагає йому.

Та просто облиш його, блядь.

Але ти неминуче чуєш, як за тонкими паперовими стінами занепокоїлися, за тим судомний зойк, різке клацання вмикача, човгаючі кроки. Потім — голоси, умовляння й воркування, після чого починається страшна процедура: поступальний дренаж.

Дуф... дуф... дуф...

...дуф... дуф... дуф...

Жахливий ритм, із яким мій батько величезними кулачищами стукотить йому по худорлявій, згорбленій спині. Наполегливо, навіть жорстоко. Це істотно відрізняється від того, як делікатно плескає його по лопатках мама. Потім метушіння стихає, і вони з полегшенням зітхають.

Якби лише можна було лишити його в лікарні! Просто здихатися його на хуй. Я не повернуся до цього місця, доки він не залишить його назавжди. І все ж таки чудово мати свій власний куток, де можна забути все це й просто поринути в сон душею і тілом.

— Давай, синку! Прокидайся! Ворушись!

Біль пробудження і грубий, як наждак, голос батька. Він стоїть біля мого дивана, насупивши лоба, голій вище пояса; груди в нього вкриті порослю світлого

шпакуватого волосся. Він чистить собі зуби білою щіткою. Мені знадобилося цілих три секунди, кожну з яких я відмічаю сонним морганням, щоб збагнути, що я лежу на бабусиному дивані в Кардональдї. Мені вдалося заснути лише декілька годин тому, а на вулиці все ще темно, і лише маленька настільна лампа освітлює півтемряву кімнати своїм похмурым аквамариновим світлом. Утім, він має рацію, нам час іти: маємо встигнути на автобус, що відходить з площі Святого Єноха.

ЗНОВУ, ЗНОВУ МУШУ ЦЕ РОБИТИ!

Я підвіся з канапки й одразу зрозумів, що тримаюся бадьориком, незважаючи на те, що майже зовсім не спав, і попросив дозволу скористатися бабусиною праскою: сподівався розгладити хоча б найжахливіші складки на своєму прикиді з «Фред Перрі»¹, перш ніж надягнути його на своє худе, бліде тіло, вкрите гусячою шкірою. Батько завжди глузує з мене через це.

— Та забий, — шамкає він, не витягуючи з рота щітки, та крокує коридором до ванної кімнати, вмикаючи світло на ходу. — Це тобі не модний показ! Поквапся!

Мене квапити не треба; моїм тілом розливається адреналін, якого вистачило б на двох. Але за цим притоном скучати я не буду в жодному разі. Бабуся також встала, щоб провести нас. Маленька, зовсім сива, вдягнена в стьобаний халатик, але ще досить міцна і навіть жвава, вона дивиться на нас поверх окулярів, не випускаючи з рук вовняну сумочку. Бабуся окидає мене поглядом, намагається простягнути руку чи щось таке, але потім шкандибає за батьком до коридору. Я чую, як вона монотонно розпитує його:

— А о котрій приходить автобус... А куди він іде... А о котрій будете там...

— Повертайся... до своєї... кімнати... мамо, — батько спльовує зубну пасту до раковини після кожного слова, в той час як я скористовуюся можливістю й хутенько натягну на себе одяг: сорочку, джинси, шкарпетки, кросівки та куртяй. Мимохідь роздивляюся знімки дідуся Рентона, вставлені в рамки та розвішані на стіні над каміном. Дід здобув чотири медалі під час війни, в тому числі — хрест Вікторії за відвагу, здається, за Нормандську операцію². Він достоту не був би радий тому, як бабуся виставила знімки на загальний огляд; сам він тримав їх у старій табакерці й завжди радів, показуючи їх нам, членам родини. Треба віддати йому належне, він зізнавався, розповідаючи нам із братом Біллі про війну, що все це — лайно собаче. Що є сміливі, гідні люди, які жодної нагороди не отримали за свої подвиги, в той час як усіляких мудаків нагороджували ні за що. Пригадую, як одного разу, коли ми виїздили на вихідні до блекпульського пансіону, я підколов його, мовляв, ти ж точно свою хоробрість демонстрував, чи не так, дідуся, коли висаджувався на той берег, отож ти й був найсміливіший.

— Я злякався тоді, синку, — почав він із похмурым обличчям. — Але більш за все я був розлючений; розлючений через те, що мав бути там. Лють охопила мене всього. Хотів зігнати гнів хоч на комусь, тільки б додому повернутися.

— Але треба було зупинити німців, чи не так, батьку? — прийшов на допомогу діду мій батько. — Ти ж сам так казав!

¹ Англійська компанія — виробник спортивного одягу. Заснована видатним англійським тенісистом Фредом Перрі.

² Стратегічна операція, яка була проведена 6 червня — 25 липня 1944 року військами союзників (США, Великої Британії, Канади тощо), під час Другої світової війни в північно-західній Франції.

— Знаю, знаю. Розлюченим я був через те, що війна взагалі почалася в світі.

Дві фотографії діда Рентона мало відрізнялися одна від другої. На одній він — зухвалий молодий хлоп'яга у військовій формі, яка надає йому певної солідності; здається, він тільки-но зібрався на пошуки пригод зі своїми товаришами. На другій, на вигляд явно старішій, можна побачити, що його обличчя прикрашає широка посмішка, зовсім несхожа на ту молодецьку гримасу, як на попередньому знімку. Не те щоб вона була якась фальшива, але було в ній щось вимучене, щось не так.

Бабуся повернулася до кімнати саме в той момент, як я роздивлявся фотографії. Мабуть, вона почула тоді щось на кшталт голосу з минулого, бо підійшла тихенько до мене, обійняла й прошепотіла:

— Він пройшов крізь дідькове пекло, синку.

Бабуся пахла парфумами, але якимись старими, ніби вона вимилася милом, яким давно вже ніхто не користується. Коли до кімнати заходить батько, вона просить:

— Будь обережним сам і наглянь за моїм хлопчиком, — це вона його, батька, має на увазі.

Якось дивно розуміти, що вона й досі сприймає його як дитину, адже він уже не просто старий, він — прадавній, скоро вже п'ятдесят!

— Давай, хлопче, таксі вже приїхало, — каже він, трохи збентежений через бабусину метушню, визирнувши у вікно на вулицю.

Потім батько обертається до нас і цілує бабцю в лоба. Вона ж бере мене за руку:

— Ти — найкращий з них, синку, найкращий з усіх, — шелестить вона з несподіваною довірливістю.

Це вона каже кожного разу, коли бачить мене, із самого дня мого народження. Колись я кип'ятком сцяв, коли чув ці слова, але потім відкрив для себе той факт, що вона каже це всім своїм онукам і навіть сусідській малечі! Але впевнений: цього разу вона була відверта і зверталася саме до мене.

Найкращий з них усіх, так.

Вона забирає руку і віддає батькові сумочку, яку тримала весь цей час.

— Тут термос для вас, поп'єте в дорозі, Девіде. Дивись, не заблукає, — жартівливо погрожує вона.

— Мамо, я ж казав, цього разу буду обачніший, — сором'язливо відповідає він, нібито знову став похмурим, ображеним підлітком.

Він уже збирається піти, та вона зупиняє його.

— Ой, ледве не забули, — пригадує вона, йде до серванта, дістає три маленькі стопарики і наповнює їх віскі.

Батько закочує очі вгору:

— Мамо...

Але вона його не чує. Бабуся піднімає склянку і пропонує нам приєднатися, хоча ненависне для мене віскі — це остання річ, яку б мені хотілося скуштувати у таку ранню пору.

— За нас, наших близьких і тих, хто нас уже залишив! — виголошує тост бабця.

Батько перекидає склянку одним ковтком. Бабуся вже напідпитку, в ній відбувається якийсь справжній космос, але я не помітив, щоб вона хоча б трохи

пригубила. Мені доводиться зробити пару нудотних ковтків, аби покінчити з цією ганебною справою.

— Давай, синку, ти ж — один із нас, Рентонів! — підбадьорює мене бабуся. Батько киває мені, і ми лишаємо цей старий будинок.

— Страшна жінка, — зауважує він, однак в його голосі звучить тепло.

У той час як ми залізаємо до величезного чорного таксі, у мене починає бурчати в животі. Я махаю старій рукою, її маленька фігурка лишається біля дверей на ще темній вулиці, нагадуючи старого збожеволілого кажана, який всім своїм нутром бажає повернутися назад, у тепло.

Глазго. Це тільки ми вчимося писати без помилок ще у молодших класах: «Бабуся полюбляє випити скляночку віскі».

Ще не розвиднилося, а в понеділок, о четвертій ранку, у Віджвіллі вже не продихнути, бо всі таксі, гуркочучи та поскрипуючи, стікаються до міста. Тут смердить, як у сміттєвому баку; якісь гробані бридкі покидьки блювали тут усю минулу ніч, що було дуже легко помітити навіть не найчуткішому носу.

— Господи Ісусе.

Якийсь хлопець обмахується рукою, мабуть, щоб не так сильно смерділо. Мій батько — величезний широкоплечий чоловіча, в той час як я пішов у матір — худючий та слабкий. Його волосся можна з упевненістю назвати білявим (навіть незважаючи на те, що воно вже сивіє), на відміну від мого, яке — скільки б я не намагався зробити з ним хоч щось — було завжди рудим. Він був одягнений у коричневу вельветову куртку, яка, слід визнати, мала досить розкішний вигляд, хоча її і псував значок футбольного клубу Глазго «Рейнджерс», приколотий поряд з іншим, від об'єднаної профспілки інженерів, а ще від нього пахло класичними парфумами «Блю Стратос».

Автобус чекав на нас посеред спустілої площі за Ерджайл-стрит. Туди ж верстає шлях і якийсь волоцюга-жебрак, що, мабуть, пересидів десь ніч, а тепер повертається до своєї звичайної рутини. Я влізаю в автобус, щоб з'їхатися звідси якомога скоріше, щоб не бачити більше цього мудака. Цей пиздюк виводить мене, в ньому немає ані гордості, ані національної свідомості. Він поводить божевільними очима, а якісь ніби гумові губи морщаться на його багрянотому обличчі. Його вицент знищила система, і все, що цей паразит суспільства може зробити, — це просити в людей грошей, щоб перекинути ще одну пляшку.

— Чмир, — хрипло кажу я.

— Не суди так швидко, синку, — у батька акцент більш глазговський, ніж у мене. — Ти не знаєш, що довелося пережити цьому хлопцеві.

Я мовчу у відповідь, але й знати не хочу цю його жебрачу історію. В автобусі я сиджу поряд із батьком та парочку його старих корешиів з Гован-ярдз. І це добре, бо я почуваюся ближчим до тата, ніж колись. Здається, вже сто років пройшло відтоді, як ми робили щось разом, лише вдвох. Він напрочуд мовчазний та задумливий, хоча, здогадуюсь, турбується про мого брата, нашого малого Дейві, якого знову забрали до лікарні.

В автобусі повнісінько бухла, але торкати його не дозволено нікому, доки ми не поїдемо назад; тоді вже можна буде відсвяткувати, зупинившись так, щоб жодна гробана вантажівка не проїхала! Хоча втриматися й досить важко; бабуся Рентон зібрала нам із собою купу їжі — сандвічів на білому ніздрюватому хлібі із сиром, помідорами, шинкою та знову помідорами, ніби нам в останній раз судилося поїсти!

Майте на увазі, наш автобус був більше схожий на фанатський, із тих, що їде підтримати улюблену команду на футбольному матчі, ніж на зборище пікетників; у ньому всіх об'єднує дивне почуття єдності, яке можна зустріти хіба що на фінальній грі футбольного чемпіонату світового рівня; і це відчуття лише посилювалося завдяки стягам, що висіли на стінах. Половина пасажирів нашого автобуса були шахтарями, котрі їхали страйкувати з Ейрширу, Ланаркширу, Лотіану та Файву; решта були членами профспілки переважно старшого віку та пересічними справжніми мандрівниками, типу мене, авжеж. Я мало до стелі не стрибавав, коли батько сказав, що знайшов для нас вільні місця; кляті політикани та профспілкові великі, блядь, діячі помруть від заздроців, їбати їх в чотири дірки, що я прибрав до рук сидяче місце в автобусі, який зазвичай повністю належить шахтарям та національній профспілці!

Не встигли ми від'їхати якомога далі від Глазго, як темрява розсіялася й поступилася місцем прекрасному літньому небові, такому яскраво-блакитному вранці. Хоча й було зовсім рано, але на шляху нам уже подеколи зустрічалися автівки, які кожного разу сигналізували, чим засвідчували підтримку страйку.

Принаймні, мені вдалося побалакати з Енді, крацим корешем тата. Гідна людина, справжній віджі¹, колишній зварювач та довічний член комуністичної партії. Шкіра на його кістлявому обличчі напівпрозора, жовта від курива.

— То ти повертаєшся до універу у вересні, так, Марку?

— Ага. Втім, ми з хлопцями хочемо поїхати «Інтеррейлом»² до Європи, типу. А до того часу працюватиму на старій роботі, столяром, треба ж хоч пару шекелів до подорожі приберегти.

— Так, чудово бути молодим. Бери від життя все, така тобі моя порада. Дівчину маєш в універі?

Перш ніж дати відповідь, я помітив, як батько насторочив вуха.

— Краще взагалі без дівок, або принаймні до Гейзел би повернувся, — каже він Енді, потім дивиться на мене і продовжує: — Чим вона зараз займається, Марку?

— Товари у віконних вітринах виставляє. В «Біннз», що в Іст-Енді, це універмаг такий, щось типу того, — розповідаю я Енді.

Батькова пика розпливається в широченній крокодиловій усмішці. Якби цей мудака тільки знав, що за стосунки були в нас із Гейзел, то точно ніколи не розпитував би мене про неї. Але це вже інша історія. Якийсь хлопець із цікавістю роздивляється мене, бо виглядаю я у повній відповідності зі своїми музичними вподобаннями. Мій період статевої зрілості припав на добу глем-року³, а підлітком я й зовсім схилявся до панку.

І це теж інша історія.

Ми добре проводимо час, і на вулиці все ще трохи прохолодно, коли ми дістаємося англійського кордону. Але коли ми проїжджаємо поблизу Йоркширу і дороги стають меншими та гіршими, починає відбуватися щось дивне. Тут усюди поліція. Але замість того, щоб зупиняти нас кожні два метри без жодного приводу, як ми очікували, вони просто пропускають нас. Вони навіть люб'язно підказують нам шлях до найближчого села.

¹ Сленгова назва для жителів Глазго; має неформальний, дещо образливий характер.

² Міжнародна система продажів залізничних квитків для необмежених подорожей по всій Європі.

³ Популярний на початку 1970-х років напрямок рок-музики.

— Що тут на хуй відбувається? — кричить один із хлопців. — Де всі застави, пропускні пункти?

— Спільна охорона порядку, — сміється інший.

Батько окидає оком усміхнених копів; один з них навіть махає нам рукою із либою від вуха до вуха.

— Мені це не подобається. Якось це... неправильно.

— Було б непогано, якби нас не зупиняли й на зворотному шляху разом із цими штрейкбрехерами, — гну я своє.

— Сподівайся, сподівайся, — буркоче він собі під ніс, а потім насуплює брови. — А з яким це другом ти зустрічаєшся?

— Просто один з моїх лондонських корешів, у яких я зупинявся. Ми з ними разом сквотували¹ на Шепердз-Буш². Звати — Ніксі. Нормальний хлопець.

— Ще один з тих грьобаних панків чи рокерів, як вас там, готовий об заклад побитися!

— Не знаю, що він зараз слухає, — одказую я. Мене це починає дратувати.

Може ж він іноді удавати старого тупого мудака.

— Дурний рок, — сміється він разом із друзяками, — ще одна херня, якою він тимчасово захопився. Яка в тебе остання мулька? Мабуть, нічні клуби та всілякі такі тусовки? Ходите до «Казино Болтон», попиваєте колу?

— «Казино Віган», — поправляю я його.

— Жодної різниці. Одного дня можуть і змінити назву.

Енді з парюю хлопців приєднуються до батька і починають кепкувати з мене, але я просто терплю ці знущання, бо сперечатися з цими сонними старими мізкотрахами про музику немає жодного сенсу. Я хочу сказати їм, що Преслі та Леннон уже годують хробаків і варті лише того, щоб насрати на них, але цей гарний настрій, який охопив увесь автобус, убиває в мені будь-яке бажання вступати до цієї суперечки.

Потроху, за допомогою поліції, ми потрапляємо до села, й автобус зупиняється на головній вулиці поряд із рештою автівок. Дивно, бо все ще рано, сонце тільки-но почало пригрівати, а людей на вулиці ставало все більше й більше. Старий відходить від таксофона, і по виразу на його пиці я одразу бачу, яким лайном була розмова — зрозуміло, що не про гарні новини.

— Що в тебе?

— Я... — починає він, а потім заминається й хитає головою. — Твоя мати розказала, що в малого була жахлива ніч. Довелося давати йому кисень, багато кисню.

— О... що ж. Впевнений, з ним усе буде гаразд, — відповідаю я. — Вони ж знають, що роблять.

Йобаний в рот. Навіть тут цей клятий мудачина зумів усе зіпсувати...

Батько каже щось про те, що не треба було залишати малого Дейві, бо мама не вміє правильно робити дренаж, та тепер він непокоїться через те, що сестри в лікарні мають забагато роботи і не зможуть приділити йому вдосталь уваги. Він хитає головою, біль кипить у ньому, немов гній.

— Вони не зможуть відкачати всю ту рідину з його легенів...

Я не можу знову слухати про це лайно. Ми в Йоркширі, атмосфера все ще чудова, але рівень крутості знизився з відчуття єдності на фінальній грі чем-

¹ Сквот — дім або квартира, куди незаконно вселилася група безпритульних.

² Район на заході Лондона з поганою репутацією.

пiонату до тусні на якомусь музичному фестивалі. У повітрі вирує оптимізм, ми крокуємо до поля, де збираються усі штрейкбрехери. Навіть настрої батька трохи йде догори, він починає теревенити про щось з тим хлопцем з Йоркширу, а потім обмінює свій значок об'єднаної профспілки інженерів на значок національної спілки шахтарів, вони обидва страшенно горді з цього приводу і приковують новознайдені витребеньки собі на груди так, ніби це були медалі.

Ми бачимо мусорів, вони збираються біля огорожень, які, мабуть, встановили раніше. Їх там ціла хуйова туча. Я вилуплюю очі на цих мудил у білих сорочках, один паря в автобусі казав, що було вирішено не залучати до цих зборів багато йоркширської поліції, щоб не виникло конфлікту лояльності. З нашого боку — стяги всіх профспілок та політичних угруповань, про які я коли-небудь чув. Усі вони приєднувалися до страйку. Але я почувуюся ніяково — поліції все одно більше. Тільки-но по наш бік огорожень з'являється нова група прихильників, у рядах поліції прибавляється рівно стільки ж, а потім — ще трохи. Енді помічає тривогу в рядах страйкуючих.

— Вони до цього роками готувалися, шахтарі надривалися заради цього.

Важко пройти повз завод, який ми збиралися блокувати; над ним здіймалися дві величезні фалосоподібні труби, оточені багатьма робочими спорудами у вікторіанському стилі. Він має зловісний вигляд, але поліція все одно загнала нас на поле позаду нього, трохи на північ. І тут у повітрі повисла несподівана тиша, всі заклики в натовпі раптово кудись зникли. Я дивився на завод і загадував Освенцим¹; на мить мені здалося, ніби вони зібралися загнати нас усіх всередину цієї величезної споруди, прямо на газові плити, бо поліції тепер було не просто більше за кількістю — вона зараз оточила нас з трьох боків так, що з четвертого — шлях нам відрізала залізниця.

— Ці покидьки недарма тут стоять, вони знають, що роблять, — Енді сумно хитає головою. — Привели нас прямо у потрібне місце. Щось зараз буде!

І я бачу, що він має рацію, бо прямо перед нами з'являються близько п'ятдесяти мусорів на конях та приблизно стільки ж — озброєних. І прийшли вони сюди не з добрими намірами, бо я не бачив серед них жодної жінки-констебля.

— Тримайся ближче до нас, — каже тато, підозріло позираючи на кремезних хлопців з йоркширським акцентом, які, здавалося, готові були вже розрядити обстановку.

Раптово натовпом проноситься вибух оплесків — з'являється Артур Скаргілл², він — ніби рок-зірка, яка виходить на сцену, щоб привітати своїх фанатів; усі починають співати «Перемогу — шахтарям». Вітерець тріпає його гладенько зачесане волосся, і він надягає свою американську бейсбольну кепку.

— Кажуть, тут сьогодні багато вивідачів Британської таємної служби, — шепоче один знайомец з автобуса на ім'я Кеммі, схилившись до вуха Енді. І ми вирушаємо вперед, щоб краще роздивитися Скаргілла.

Такі чутки мене не тішать. Бо мені подобається вважати, ніби мудаки з Британської таємної служби всі до одного схожі на Шона Коннері і гуляють собі в смокінгах по Монте-Карло, а не на похмурих чмирів, які тиняються йоркширськими селами, удаючи із себе шахтарів, та доносять на всіх і кожного.

¹ Концентраційний табір «Освенцим» — один з найбільших нацистських концентраційних таборів, повна назва якого — «Аушвиц-Біркенау».

² Британський політик та лідер профспілки, який очолював національну спілку шахтарів з 1982 по 2002 рік.

Скаргілли дають мегафон, і він починає одну із своїх запальних профспілкових промов, які пробирають мене до мозку кісток. Він розповідає про права робітників, які були вистраждані роками боротьби, та про те, що коли ми дозволимо зараз позбавити себе права страйкувати, то будемо нічим не кращі за рабів. Його слова — як справжня наркота, ти відчуваєш, як вони летять по венах кожного присутнього на цьому страйку; від них слізяться очі, розправляються плечі та міцніють серця. Коли він замовкає з піднятою догори рукою, люди починають співати «Перемогу — шахтарям», це — ніби гарячка, від якої ніде сховатися.

Лідери шахтарів, у тому числі Скаргілл, вступають у переговори з керівниками поліції, намагаючись довести їм, що ми не будемо страйкувати там, де нам накажуть, і що ми не станемо терпіти, що нас замкнули на цьому полі, надто далеко від самого заводу.

— З таким самим успіхом ми могли б страйкувати в якомусь сраному Лідсі, — вигукує величезний паря в стьобаній куртці мусору в повному бойовому спорядженні, схожому на жирну свинюку. — Позорисько ти йобане!

Той мудак лишається безпристрасним, дивиться прямо перед собою, ніби він — один зі стражів при Букінгемському палаці. Але настрої знову різко змінюється, напруга щезає, нас знову охоплює «футбольне» захоплення, і натовп (до якого приєднався й дехто з нашої компанії) починає важкими шахтарськими шоломами стукотіти по землі на підтримку своїх вимог. Хвилі ейфорії накривають мене, коли я бачу цього йобаного кокні, Ніксі; він як скажений, скаржитьесь на щось, та я просто даю йому по спині.

— Ось тобі, англійський підорасе! — кричу. А потім він, у свою чергу, волає у відповідь:

— Ах ти ж су-у-ка, пизданутий джок!¹

Люди навколо нас припиняють барабанити, ніби в передчутті бійки, але натомість ми починаємо реготіти.

— Йек дужи, Марку? — питається Ніксі.

Він — худорлявий малий гівнюк з неспокійними очима, рваним чубом та гачкуватим носом, виглядає й поводитьсь, як боксер у легкій вазі, ніколи не стоїть на місці й тримається дещо пихато. І сам не знаю, звідки в ньому стільки енергії.

— Нічого, друже, — відповідаю я, окидаючи оком ряди мусорів. — Важкий тут сьогодні день, га?

— Маєш 'обану рацію. Їздив до Манчестера потягом у п'ятницю, мене підкинули 'дому тільки вранці. Цим мудилам лише Старого Білла² на чолі не вистачає, — каже цей йобаний кокні, як завжди ковтаючи половину закінчень, і киває у бік ментів. — Дехто з них нав' спеціальну підготовку з тактики пройшо' після Токстету та Брікстону. Суки, вони й справді хочуть досягти свого, — помовчавши трохи, зазначає він, повертаючись у мій бік. — А з ким ти ту', хлопче?

— Зі своїм старим. Приїхали шотландським автобусом від національної спілки шахтарів, — пояснюю я, коли хвиля емоцій знову накриває нас, і ми робимо вигляд, що приєднуємося до цієї захопливої гри.

¹ Образливе прізвисько шотландців на Британських островах.

² Мається на увазі король Вільгельм IV, за часів якого, за однією з версій, в Англії з'явилися констеблі — прабатьки сучасної поліції.

Але коли до нас приєднується ще більше людей, які тиснуть на нас з обох боків, я відчуваю, як напруга знову починає зростати. Натовп замовкає, коли хтось кричить, що їдуть ще декілька вантажівок зі штрейкбрехерами, але вже запізно для того, щоб їх зупинити. Якись хлопці починають кидати каміння в мусорів, а їх у відповідь починають тиснути своїми щитами поліцейські в спеціальному спорядженні, які вишикувалися перед звичайними ментами. Стає ще веселіше, коли один ментяра поганий отримує добряче по пиці від вправного кидка цеглиною.

У мене пече під грудьми, але моїм тілом раптово пробігає якийсь заряд, який перебиває тривогу, в той час як гуркотіння десь позаду свідчить про те, що вже прибули вантажівки, готові забрати нас до заводу!

Кожен намагається пробитися вперед через ряди поліції, мене штовхають прямо на щити, у натовпі мої лікті притискають до боків, мені на хвилю стає лячно, я втрачаю Ніксі і починаю панікувати, бо не бачу також і батька, раптово згадавши настанову бабусі Рентон. З'являється трохи вільного простору, і я не вагаючись займаю його, після чого поліція переходить у наступ, і ми всі змушені бігти назад. Це як натовп між рядами на футбольному матчі, тільки потрібно ще лишити вільне місце для вантажівок, та ще — на додаток — почувашся так, ніби тебе тільки що виїбали! Я кричу прямо в обличчя молодому ментярі, який приблизно одного віку зі мною:

— Що ж ти, блядь, робиш, йобаний нацистський штрейкбрехер?

Нова хвиля, і коли вершинки знову підсилюють натиск, решта поліцейських лишаються позаду них. Каміння невпинно летить у повітрі, настигаючи цих мудаків, і хтось попереджає за допомогою мегафона, що якщо ми не відступимо назад на сотню ярдів, будуть залучені війська в повному бойовому спорядженні. І ми бачимо їх — як вони готуються, одягають шоломи, беруть до рук невеличкі щити та кийки.

— Це просто огидно, — каже один старий йоркширський шахтар, чії очі палають від ненависті, — у цій країні заборонено залучати такі загони проти пікетників!

— У них малі щити, — кричить інший товариш у нещасті, — вони збираються нападати, не захищатися!

Хлопець правильно здогадався, бо коли ми лишилися на місці, клятві покидьки посилили тиск, немов навіжені. Більшість людей прийшла страйкувати у звичайнісінькому одязі, мало хто здогадався одягти товсті стьобані куртки, але ніхто взагалі не додумався взяти з собою зброю, щоб захистити себе, і коли поліція перейшла в наступ, розмахуючи кийками, страйкуючих охопила масова істерія. Мене вдарили в спину, потім черкнули по руці; мені стало погано, після чого мене огріли по тімені. Відчуття від цих ударів відрізнялося від того, коли тобі заїхали кулаком чи дали пенделя, ти ніби всім тілом відчуваєш, що тобі завдають шкоди, але адреналін — найкраще знеболювальне, тому я вивертаюся якось і б'ю ногою прямо посеред чийогось щита...

ЖОДНОГО ЕФЕКТУ, БЛЯДЬ.

Це нечесно, на хуй... це просто, блядь, неправильно... де ж мій щит?.. де моя йобана бита, ви, припездки кляті?... це неправильно, неправильно...

Я хуярю й хуярю по плексигласу, намагаючись прорватися крізь оточуючий загін, але це абсолютно безглуздо. На хуй усе; я розвертаюся й біжу разом із рештою назад, на шляху натикаючись на мусора, який опинився серед нас, пе-

реслідуючи одного зі страйкуючих. Він спотикається так сильно, що здається, ніби ось-ось упаде, але втримується на ногах і біжить за ним далі, не звертаючи ні на кого жодної уваги. Бачу, що один хлопець упав на землю, і тепер його б'ють кийками троє ментів. Вони схилилися над ним, їх зброя не відає втоми. Дівчина — десь одного віку зі мною, висока, чорноволоса — кричить до них, благає:

— Та що ж ви робите!

Один з мусорів називає її шахтарською підстилкою і відштовхує геть. Вона зачіпається, падає на спину, а той старший хлопець відтягує її вбік, прикриваючись палкою, щоб хоч якось захиститися. Всі кричать і волають, а я стою, паралізований, не в змозі перейти від думок до дій, просто завис, і тут якийсь старший мусор помічає мене, озиряється на всі боки, чи немає поряд когось молодшого, а потім гарчить мені прямо в обличчя:

— ЗАБИРАЙСЯ ЗВІДСИ ЗАРАЗ ЖЕ, БО ВБ'ЮТЬ НА ХЕР!

Ця турбота налякала мене більше, ніж будь-яка загроза; я, не відчуваючи землі під ногами, біжу геть звідти, пробиваючи собі шлях крізь збентежений, волаючий натовп, намагаючись знайти батька та Енді чи навіть Ніксі. Навколо твориться справжнє божевілля; один здоровенний дужий хлопчина в шкіряному прикиді з довгим, як у байкера, волоссям лупцює від усієї душі якогось мента; хоча останній і має щита з кийком, той здоровило переважає за силою і хуярить тупого мусора своїми великими, як кувалди, кулачищами. Ще один хлопець, хитаючись, бродить серед натовпу, кров заливає йому обличчя, він ніби не бачить, куди його ноги несуть. Раптом мені дістається потужний поштовх у спину, але я не здаюся, повертаюся назад і бачу мусора з кийком та щитом; на його обличчі читається паніка, ніби це я йому загрожую. Зараз усе навколо відбувається немовби в уповільненій зйомці, я стривожено дивлюсь на свого супротивника, але водночас отримую задоволення від цього загального руху, немов із дівкою трахаюся. На щастя, поліція відступає, а побитий натовп пікетників починає розходитися, збираючи на шляху каміння, що валяється по всьому полю. Я теж хватаю каменяку, раптово збагнувши, що ці пиздюки полонених не беруть, і мені до смерті потрібне принаймні що-небудь, що нагадує зброю. Але чого я справді всією душею жадаю зараз, так це знайти тата.

Що за на хуй...

Раптом повітрям прокочуються нові хвилі гніву, люди кричать так, ніби б'ються в агонії, і я — на мить — припускаю, що менти пустили аміак чи щось таке їм у вічі; але це вантажівки зі штрейкбрехерами, вони виїжджають із заводу, в них повнісінько людей. Ще один поштовх, поліція відганяє нас геть, та Скаргілл виходить з натовпу, опиняється перед самим огородженням і кричить у мегафон, що не може цього допустити; це нагадує мені оголошення на вокзалах британської залізниці. Вантажівки зі штрейкбрехерами вже віддаляються під свист та улюлюкання, і всі заспокоюються. У мене щось жахливе, важке, холодне виникає в грудях, я розумію, що все, гру скінчено, але все одно продовжую шукати батька.

Тільки б з ним усе було добре. Господи — протестантський, католицький, мусульманський, іудейський, буддистський, який би Ти не був, — зроби так, будь ласка, щоб з ним було все гаразд.

Дехто з пікетників прямує з поля у бік села, допомагаючи йти своїм пораненим товаришам, але решта просто відпочивають на сонці, виглядаючи настільки буденно, що ви б не повірили, що вони тільки-но брали участь у масовому

страйку, всього пару хвилин тому. Я — не з їх числа; стиснувши зуби, я весь тремчу, ніби мені до дупи маленький мотор встромили. Вперше я починаю відчувати, куди саме мене вдарили, у мене гуде в голові, болить спина, рука, якою я не можу поворушити, а тому вона просто безсило бовтається.

БЛЯДЬ...

Зараз, мабуть, я виглядаю точнісінько, як батько — так само турбуюсь. Тобто так, як він виглядає зараз, а не коли був молодим, я бачив старі фотографії. Одного разу я запитав його, чому він такий, чому весь час йому неспокійно.

— Діти, — просто відповів він.

НЕХАЙ УСЕ БУДЕ ГАРАЗД!

Я вирішую повернутися до села, щоб пошукати там автобуса; старий з Енді теж мають дійти такого ж самого висновку; але наступне, що я розумію, — це те, що до нас крокує новий поліцейський загін зі щитами та кийками. Не можу повірити, все ж уже скінчилося, йобані вантажівки вже проїхали! Але вони невідступно йдуть прямо на нас, у той час як ми лишилися без зброї, та й нас значно поменшало. І тоді я подумав: ці суки й справді хочуть убити нас; усе, що нам залишалося робити, — це вйобувати й вибратися на залізничний насип. Кожен крок віддається болем у моїй клятій спині. Я чіпляюся курткою за огорожу і чую, як тріщить тканина. Позаду нас один кремезний мужик з червоною пікою біжить, кульгаючи та задихаючись, і кричить із північним англійським акцентом:

— Хлопці! Це ж... Це ж... Вони нас заб'ють до смерті!

Де мій йобаний батько?

Ми перебираємось через залізничний шлях, я допомагаю тому чуваку перелізти на інший бік. Його нога зовсім погана, але моя спина також сьогодні не в гуморі, для мене ця метушня стає справжнім випробуванням, бо й рука в мене зовсім поворушитися не може. Мій товариш верещить, він у шоці. Хоча мені здалося, що говорить він, як північанин, виявляється, його звати Бен, і він — страйкуючий шахтар з Ноттінгема. Він сильно ушкодив собі колінну чашечку.

Мій біль до того моменту встиг уже перетворитися на нудоту, яка з'явилася десь із глибини мого шлунка. По той бік залізничного шляху ми споглядали жахливу криваву бойню; пікетників, що не встигли врятуватися, забивали, як тюленів, ніби якусь дичину, хоча дехто й намагався відбиватися. Хлопець у червоній короткій куртці впав на коліна, торсаючи свого друга, який лежав на землі, аж раптом мусор ударив його ззаду по черепу, і той повалився прямо на свого товариша. То було справжнє катування. На верхньому містку декілька пікетників стали хапати мотлох зі смітника і кидати його в поліцейських. Декілька хлопців вивели автівку з двору і поставили її посеред дороги, щоб використовувати як барикаду. І справа тут була зовсім не в охороні порядку і не в політиці стримування. Це — війна проти громадян.

Війна.

Переможці. Потерпілі. Жертви.

Я лишаю Бена і йду назад, до дороги, де знаходжу справжнє полегшення — я бачу батька. Він стоїть поряд з якимось хлопцем, той виглядає досить дивно, бо мені здається здалека, ніби він у масці Бетмена. Я підходжу ближче й розумію, що це — почорніла, закипіла кров, яка повністю покриває його обличчя, за винятком очей та білих зубів — тільки їх я й можу роздивитися. У мене відібрало мову — це ж Енді, його голову ніби смажили на плиті, дуже довго смажили. Поліція

не відступає, вони то полюють на нас, то просто намагаються відтіснити нас до села. Ми дістаємося до автобуса, усім нашим попутникам сильно перепало. У батька глибокий поріз на руці. Він сказав, що це один з пікетників кинув биту пляшку в мусорів, а мій старий не встиг ухилитися. Енді дуже погано, йому треба до лікарні, але менти, які супроводжували нас до самого автобуса, попередили, що кожен, хто зупиниться біля лікарні, підлягає арешту, і що ми всі маємо їхати лише в одному напрямку — додому. Обличчя в них зарозумілі, сповнені ненависті — зовсім не такі, як тоді, коли вони вітали нас на шляху до заводу.

Мудаки зробили нас.

Ми не маємо жодних резонів не вірити поліцейським, але я хотів би повернутися і переконатися, що з Ніксі теж усе гаразд.

— Мій друг... — починаю я.

Але старий хитає головою і відповідає:

— У жодному разі. Водій закриває двері, нізащо знову тебе не впустить.

Автобус вирушає в дорогу, і декілька хлопців знімають сорочки, щоб перев'язати Енді голову й зупинити кровотечу. Батько сидить поряд з ним і підтримує його, намагається перев'язати йому руку, в той час як бідолашний Енді повторює:

— Ніколи не бачив такого... Дейві... не можу повірити...

Я низько з'їхав по сидінню, гадаючи, як далеко це все може зайти; начальник поліції, міністр внутрішніх справ, Тетчер... Віддавали вони такий наказ чи ні, вони все одно замішані в цій катастрофі. Закони проти спілок та значне підвищення заробітної плати для поліції, тим часом як зарплатня решти робітників державного сектора й умови їх прожиття стають дедалі гіршими... авжеж, цих мудил усі ненавидять...

На зворотньому шляху в автобусі тихо, як у морзі. Але після того, як закінчується бухло, всі на знак помсти зухвало затакують «Перемогу — шахтарям», їхні голоси набирають сили та впевненості. Але мій настрій не покращується навіть від цього. У мене таке відчуття, ніби нас усіх надурили, ніби ми повертаємося з Хемпдену¹, де рефері призначив під час «Старої фірми»² тупе, безглузде пенальті на останній хвилині. На вулиці справжня спека, але по автобусу гуляє холодний вітер, я замерзаю. Я висунувся у відкрите вікно, у мене з рота виринається пара. У мене все болить, особливо — рука, а кожне вдихання обертається для мене болем у клятій спині.

Ці хлопці на задніх сидіннях автобуса починають тупотіти ногами й співати: спочатку зневажливі ірландські республіканські балади, потім — декілька куплетів на підтримку Ірландської республіканської армії, а потім взагалі щось незрозуміле. Врешті-решт, вони зосереджують свій репертуар на ірландських баладах.

Мій старий підводиться й осудливо вказує пальцем на них; на ганчірці, якою йому перев'язали руку, проступає кров:

— ПРИПИНІТЬ СПІВАТИ ЦЕ ГІВНО, ВИ, КЛЯТІ ТЕРОРИСТИ, ПОКИДЬКИ ЙОБАНИ! ЦЕ — НЕ СОЦІАЛІСТСЬКА І НАВІТЬ НЕ ПРОФСПІЛКОВА ПІСНЯ, ВИ, УЄБАНИ СРАНІ!

Один кістлявий малий теж підводиться і починає волати у відповідь:

¹ «Хемпден Парк» — стадіон, на якому відіграють фінальну гру шотландського чемпіонату з футболу.

² «Стара фірма» (англ. Old Firm) — історичне протистояння шотландських футбольних клубів «Селтік» та «Глазго Рейнджерс», що базуються в найбільшому місті країни — Глазго.

— НА ХУЙ ІДИ, СЦИКЛЯВИЙ ТОРІЄВСЬКИЙ ЧМИР!

— Я — НЕ СЦИКЛЯВИЙ ТОРІ... ти, блядь, сам...

Тут мій старий кулею летить до задніх сидінь, як бик на червоне, я женуся за ним, настигаю й хапаю його здоровою рукою. Ми однакові на зріст, але я значно слабший за цього здорованя, та, на щастя, Кеммі допомагає мені утихомирити старого. Батько й ті мудили кричать один на одного, але, врешті-решт, заспокоюються, і нам з Кеммі вдається відтягнути старого на його місце. Новий спазм скручує мою спину так, що з очей течуть сльози, коли автобус підскакує на вибоїні.

Йобані віджі, ну не можуть вони без того, щоб не пхати свій сраний футбол та подібне ірландське лайно всюди...

Ми всадовили батька на місце, але треба віддати належне — один з тих покидьків підійшов до нього й вибачився. Кістлявий чмир, його підборіддя настільки мале, що його навіть складно помітити, а зуби в нього стирчать шифером.

— Вибач за це, старий, ти маєш рацію, невдала пісня у невдалий час...

Батько киває, приймаючи вибачення, а хлопець у відповідь простягає йому пляшку «Граузу»¹. Старий робить великий ковток з неї на знак примирення, віддає назад Бобру, але той простягає її мені. Я махаю рукою, відмовляюся. Блядь, як я вип'ю щось із рук цих покидьків, то я ніби таким самим лайном стану.

— Все гаразд, синку, в нас усіх емоції зараз зашкалюють, — примирливо каже батько, киваючи Енді, в якого щелепа відвисла, він був уражений до глибини душі.

Потім вони починають обговорювати сьогоднішні події і скоро вже обіймають один одного за плечі, як кращі друзі. У мене таке відчуття, ніби блювота до горлянки підступила. Якщо існує на світі щось огидніше за цих грьобаних сектантів, то це коли вони починають брататися з нормальними людьми. Я вже взагалі не можу сидіти через свою клятву спину. Помічаю дорожній знак у вікно, він указує, що ми наближаємося до Манчестера, і тут — сам не знаю, що на мене знаходить, — до моїх думок повертається Ніксі, і я підводжуся.

— Я тут зійду, тату.

Старий у шоці:

— Чого? Їдеш зі мною...

— Ти ж не хочеш сходити тут, друже, — його новий кращий друг Бурундук безпомічно намагається втрутитися, але я старанно ігнорую цього гівнюка.

— Та ні, — продовжую я розмову виключно з батьком, — але я ж казав, що хочу зустрітися зі старими друзями в «Казино Віган».

Я брехав. Це був йобаний понеділок, середина дня, а «Казино Віган» взагалі закрили декілька років тому, але це все, що я зумів вигадати.

— Але бабуся чекає на тебе в Кардональдї... Ми хотіли потягом податися до Ембри... Твій брат у лікарні, Марку, твоя мама буде хвилюватися... — умовляє мене старий.

— Я виходжу тут, — відповідаю я і рушаю уперед по салону, дістаюся до водія й прошу його пригальмувати десь.

¹ The Famous Grouse (з англ. «Відома куріпка») — марка шотландського віскі, яке виробляють у Глентурреті; одна з найвідоміших марок.

Він дивиться на нас, як на божевільних, але потім доноситься свист гальм, я вистрибую з автобуса, і в моїй спині знову виникає раптовий біль. Незважаючи на це, я дивлюся клятому тарантасу вслід, бачу нерозуміюче обличчя батька, після чого автобус вирушає в дорогу й швидко зливається з потоком автівок на трасі. І тут я розумію, що й гадки йобаної не маю, нащо я вийшов тут і крокую тепер узбіччям. Але на ходу я почувуюся краще, мені вже не так болить, і єдина моя проблема — це забратися звідси.

Сонце вже не припікає, але на вулиці все ще тепло, я кайфую, по-справжньому гарний літній день. Автівки пролітають повз мене на північ, і я відриваю зі своєї джинсовки папірець із написом «Вугілля — не допомога по безробіттю!» Дірка на рукаві не така вже й велика, її легко можна буде заштопати. Я підіймаю руку, простягаю її перед собою, перемагаючи біль у плечі. Далі забираюся на естакаду і шукаю очима залізницю, направляючи свій погляд поверх автівок та вантажівок, які їдуть по низу. Я бачу, що загубився і що попереду в мене важкий час, і раптом мене починає цікавити одне питання: що ж я, на хуй, збираюся робити далі зі своїм сраним життям?

ЗРОБИВ, ЩО ЗРОБИВ

Того ранку я отримав вісім листівок: усі від дівчат, з якими я колись мутив, окрім, зрозуміло, мами та сестер. Такі милі, аж нудить. Одна від Маріанни, із сумною припискою «подзвони мені» в кінці. Сам лист містив виключно привабливі слова кохання та поцілуночки. Треба визнати, вона була насправді неймовірно нудна; усі ці «сходимо на весілля моєї сестри» та все таке. Я що, схожий на професійного супроводжувача усіляких родинних забав? Але все ж вона не забуває про мене, а тому навряд чи вдасться до якихось особливих забобонів.

Авжеж, піднесений настрій мені зіпсував підозрілий коричневий конверт від біржі праці, в якому на мене чекало запрошення на співбесіду до автомайстерні в Канонмілз на посаду оператора. Не знаю, про що вони там собі думають, але маю чемно відхилити це запрошення, хоча навряд чи скажу про цей небажаний лист своєму корешу, Геву Темперлі, який працює на біржі праці. Працюючим хлопцям не зрозуміти таких розпиздяїв. Я не працюю, бо просто не хочу працювати, ви, тупі довбодзвони; будь ласка, не вважайте мене за одного з тих нещасних дармоїдів, які тиняються містом у трансі та пошуках неіснуючої роботи.

Оператор у гаражі. Не в цьому йобаному житті, Викрадачко молока¹ та Байкере. Знайдіть мені вакансію мільярдера та плейбоя в своїх сраних офісах, то я ще, може, тоді зацікавлюсь!

Але найкращий подарунок я отримую по телефону. Вітаємо з двадцять другим днем народження, Саймоне Девіде Вільямсон; ваш пиздабол уже залишив будинок! У відповідь на цю новину, яку моя сестра Луїза вистрілює одним коротким, запальним реченням, на одному подиху, я із виглядом тріумфатора

¹ У 1970 році Маргарет Тетчер впровадила в англійських школах плату за молоко (раніше його видавали школярам безкоштовно).

здіймаю руку в повітря. Швиденько продивляюся словник, сьогодні — слова на букву «М», і вирішую, що моє нове слово дня —

МІОПІЯ, *ім.*, короткозорість. *Обмеженість уяви, передбачливості або кругозору.

І потім я прямую до будинку, який, врешті-решт, перетворився на справжній дім, милий дім!

Ну я, блядь, красава!

Поки я крокую вулицею, погода починає псуватися; мрячить холодний дощ, який пробирає до кісток, але я все одно тисну либу, потягуюсь, простираючи вперед руки, які ледве прикривають рукава футболки, й закидаю голову до неба, милуючись цим гарним днем та віддаючи себе на милість доброго Господа, який посилає мені приємний холодний вітерець.

Йти мені зовсім недалеко; я дістаюся вільямсонського родинного гнізда на другому поверсі цієї їбучої споруди, яка відверто виділяється на фоні старого порту та всієї херні, що розташована на південь, наприклад, Джанкшн-стрит чи Дьюк-стрит, які не можна не визнати частиною справжнісінького Лейта¹.

— Саймоне... Синку... — кричить мама, але, не зважаючи ані на неї, ані на сестер, Луїзу та Карлотту, я одразу йду до батьківської спальні, щоб перевірити, чи цей тупий хуй забрав усі куртки та сорочки з шафи.

Це буде точною ознакою того, що він справді з'їбався, а не просто пішов на певний час, щоб потім використати це на свою маніпуляторську користь. Серце вискакує з грудей, коли я відкриваю скрипучі двері шафи. Йес! Нічого немає! ЯКА Ж, БЛЯДЬ, КРАСА!

Господи, після всього, що він вчинив з нею, вважаю, вона мала б до стелі стрибати, але мама сидить на дивані, схлипуючи та проклинаючи мудилу, який вкрав її серце назавжди.

— Та шльондра йому ніби мозок промила!

*Non capisco!*²

Вона б мала подякувати тій божевільній, що та «вкрала» в неї цю брудну, огидну п'явку, що смоктала з неї кров стільки років. Але ні: Луїза, моя старша сестра, схлипує разом із нею, а молодша, Карлотта, сидить у неї в ногах, як мале, недоумкувате дівча. Вони виглядають, мов єврейська родина в Амстердамі, яка повертається додому й дізнається, що їхнього голову сім'ї вислали до таборів!

А він просто потрахався десь добряче з якоюсь сучкою!

Я всідаюсь навпочіпки біля них, беру маму за пухлу руку, яку все ще прикрашають дешеві каблучки, що їй дарив він, а другою рукою гладжу Карлотту по довгому темному волоссю.

— Він більше нам не заважатиме, ма. Так буде краще для всіх. Облиш цю міопію.

Вона сякається в хусточку, я бачу сиві корені в її фарбованому, щедро збризнутому лаком волоссі.

¹ Район Единбурга.

² Не розумію! (*Іт.*)

— Не могу в це повірити. Тобто я завжди знала, що він скакає в гречку, — каже вона зі своєю співучою шотландсько-італійською вимовою, — але я ніколи й гадки не мала, що він так вчинить...

Я прийшов сюди саме для того, щоб підтримати її, якби була така необхідність, я б, блядь, навіть цьому хую речі допоміг зібрати, але він, на щастя, зник раніше. Якби я знав, що він уже пішов, то не зажався б, зняв грошей з картки й придбав шампусику! Я хочу влаштувати *ультра*-свято. Двадцять, сука, два роки! А все, що я тут отримав, це — розпач, відчай та всі ці соплі.

На хуй усе. Я підводжуся й виходжу на сходи, щоб покурити. А ви, мабуть, поважаєте цього покидька за те, як він усю родину в тісних шорах тримає. Мій батько: Девід Кенет Вільямсон. Я бачив колись матусині старі фотографії; засмагла, пристрасна латинська красуня, то ж потім паста доконала її, і вона «підросла» до теперішніх габаритів великовагового автомобіля. Як вона до такого докотилася, так запустила себе, дідько її забирай?

Дощ уже припинився, і сонце знову почало припікати, немилосердно знищуючи всі сліди нещодавньої зливи, за винятком декількох калюжок у вибоїнах старого асфальту, яким укриті дороги в цьому районі міста. Ось що я маю зробити — повернутися додому й знищити всі сліди, що залишив після себе мій старий мудило. Втім, натомість я глибоко, із задоволенням затягуюсь своїм «Мальборо».

Роздивляючись як ніколи сонячний Лейт, я помічаю краєчком ока, як Кок Андерсон з дружиною та дітьми приїхали звідкись автівкою. Місіс Дженні — вже стара баба, але в молоді роки точно була красунею, та щось привабливе в ній і зараз лишилося. Вона свариться з Коком, який сунеться за нею, принижений, як і завжди. Той гробаний невдаха бухав, не просихаючи, відтоді, як його відправили на пенсію з доків, де він працював, та це було ще хуй знає коли. Мені шкода їхнього малого, Гранта, йому лише вісім чи дев'ять, бо я знаю, як принизливо мати батька, який позбавляє тебе всіх надій; хоча в моєму випадку причиною смутку були скоріше баби, ніж алкоголь. Але бля... *тривога, тривога...* донька-то їхня виявилася гарячою штучкою! Мабуть, шльондра з червоним задом, як у павіана, бо їй уже цілих вісімнадцять, але я б точно не відмовився побавитися з цією солодкою, солоденькою дівахою!

Я чую, як вони сперечаються, підіймаючись сходами, Кок гундосить щось собі під ніс, ние, намагаючись виправдати себе:

— Але, Дже-е-енні... я просто зустрів пару хлопців... Дже-е-енні...

Мило, так?

То як там звуть те їхнє дівча... давай, мала, ходи до Саймона...

— Та зміни вже платівку, бога ради, — кричить Дженні, з'являючись у прольоті, і витріщається на мене, а потім повертається знову до Кока: — Просто тримайся від нас подалі, Коліне! Щоб я тебе більше не бачила!

Я співчутливо дивлюся на кислу міну малого Гранта й посміхаюся. Я *відчуваю твій біль, синку Джиме.* А за ним — їхня донька, незадоволено закопилила свої свіжі губки, як модель, якій тільки-но повідомили, що їй доведеться ще раз перевдягтися та пройтися подіумом, перш ніж їй можна буде перейти до такого довгоочікуваного столу з коксом та горілкою-мартіні.

— Привіт, Саймоне, — вітає мене Дженні, йдучи повз мене, але мила-ванілла Марія (так її звуть) задирає носа й проходить мовчки.

Упевнений, що більше вони не поїдуть у відпустку всією родиною до Майорки (де Кок так неминуче зганьбив себе); вона — така білява, засмагла, чорна спідниця та світло-жовта майка підкреслюють тон її шкіри.

Так, раптом я пригадав те ім'я...

То була остання родинна подорож для малої. Тепер вона хіба що в передмістя з компанією друзів поїде або — якщо пощастить — знайде собі тутешнього гарного хлопця найближчим часом. І Саймон Девід Вільямсон може запропонувати свою кандидатуру саме на цю вакансію. Луїза наглядала за нею, коли та була ще дитиною; шкода, що я сам не проявив належної зацікавленості, не взявши до уваги, що вона може вирости в таку приголомшливу красуню. Та хто б міг подумати, що звичайна простушка обернеться на зірку, гідну подіумів, за якихось півроку?

Кок нетвердою ногою крокує позаду них і врешті-решт дістається балкона, він рухається, немов у дурмані, він задихається, але все одно просить, простягає долоні до дружини:

— Ну Дже-е-енні!

Дружина та діти заходять до зазначеної халупи, Кок біжить повз мене; у профіль він виглядає наляканим до смерті, коли двері зачиняються перед його носом. Він деякий час стоїть на місці, а потім повертається до мене, на його обличчі — невимовний шок.

— Кок...

— Саймоне...

Я не хочу повертатися додому й чути маму, *mie sorelle*¹, які тупо ллють сльози за покидьком, що покинув їх, а Кок здається мені на їхньому фоні справжнісіньким поліцейським зі Скотленд-Ярду. Мене не було всього рік, але переміни, які відбулися у зовнішності малої Марії протягом цього часу, захоплюють дух. І тому мені потрібно дізнатися більш детальну інформацію про неї.

— Не хочеш перекинути пляшку-другу? У мене днюха сьогодні.

Перспектива бухнути різко покращує настрої Кока.

— У мене дещо замало...

Я розмірковую з цього приводу деякий час. Що мені за це буде? Можливість із допомогою батька потрапити до них у гості, а потім — можливість трахнути чарівну Марійку. Це — щось на кшталт інвестиції, можна трохи виділити з платні за оренду старого Бакстера. Крім того, один мій рудий другяка, який вигідно влаштувався на роботу, збирається заїхати в цю квартиру, бо затрахався вже від своєї родинної рутини. Так що Рентс сплачуватиме ренту цього місяця.

— Випивка за мій кошт. Моя ж днюха, я сьогодні проставляюсь!

БЛЕКПУЛ

СУБОТНІЙ СНІДАНОК

Радіо грає на всю, ми з Дейвом Мітчем, Лесом та малим Боббі підспівуємо Ніку Кершоу², надриваючи глотки:

— Чи погано-о-о було б опинитися в твоїй шкурі, хоча-а-а б на один день?

Я щось трохи нервуюся після цілої низки неприємних випадків у Лейті, що випали на мою долю минулої ночі, мені не просто ніяково — мені добряче

¹ Моїх сестер (*im.*).

² Британський музикант, композитор, вокаліст.

перепало по спині, я весь побитий і тепер тішу себе надією кінчиком пальця зрушити заскочку на замку на цих клятих дверях. Здавалося, кровотеча ніколи не зупиниться, але мені вдалося трохи її втихомирити з допомогою пов'язки з марлі та якоїсь шерстяної ганчірки.

Блядь, тепер можна дуже ясно відчути на собі наслідки вихідних, бо сьогодні — суботній ранок, ми не можемо нічого робити, хоча це й ненадовго! Незважаючи на певні незручності, це досить добрий привід для того, щоб ніжитися вдома, а не працювати в майстерні, намагаючись врятувати ту стару колимагу з Толкросс; то був досить славний тиждень. У понеділок я пропустив йобані змагання через йоркширський страйк, тому Сенді Тернер, водій, скинув на мене п'ятнадцятидويمовика, якого Лес уже двічі підсовував мені того тижня, і тепер він лежав на засмальцьованому «Дейлі Рекордз»¹ на пласкому даху гаража позаду майстерні.

Що сказати, Ральфі зовсім охувів, бо він хоче, щоб усі працювали на нього до самої ночі. Я дуже люблюся займатися звичайною, простою столярною роботою, але ж сьогодні — субота, до того ж ще рано, тому до роботи мене за вуха не притягнеш.

У Ральфі найтупіша пика у світі, схожа на гротескную маску справжнього невдахи. Такі величезні щелепи, що нагадують вагіну, а його орлиний ніс, який нависає над усією цією ліпотою, Лес взагалі називає «величезним клітором». Щоб мало не здавалося, додайте до цієї картини те, що рот у нього, як би це сказати, ніби перегорнутий. Лес одного разу охрестив його «той пиздоголовий упир». І це так влучно! Саме так він і виглядає! Та цю личину він носить із гордістю, ніби взяв участь у декількох старих добрих бійках, на додаток вистригаючи собі й без того рідіюче волосся на потилиці так, що чомусь нагадує бразильця. Він весь час жаліється, похнюпивши свого клітороподібного дзьоба, та все, про що я можу думати в цей час, — це неминуче цілонічне неспання в Блекпулі.

— Ти маєш закінчити ці плінтуси якомога скоріше, Марку, сьогодні ж уночі, щоб передати їх Террі та Кену, а ті щоб приладнали їх на хуй вранці. Це — вірна справа.

Ну, звичайно.

Я працюю тут тимчасово, але Ральфі всю роботу звалює на мене. Ніби мені більше за всіх треба чи взагалі мені не насрати на те, що він називає «вірною справою». Але насправді вірно лише те, що він — жалюгідна, соплива тварюка, один з тих малих підприємців, яких так сильно любить Тетчер; скупий, духовно мертвий штрейкбрехерський мудило, який постійно кричить про те, як «надривається на роботі заради своєї родини». Як би ми хотіли ніколи не чути цих ліричних відступів! Однак нам ніколи не вдавалося позбавитися цього задоволення. Але він, цей покидьок, завжди забуває, що нам пощастило зустрітися з його родиною: товстою, западною, пустою, лайноголовою бабищею та потворним мутантоподібним нащадком. Тоді ми всі подумали: на хуй така родина, такий нелюдський тягар. Твоя родина — йобані паразити, яких треба знищити, доки вони не змусили тебе здохнути на роботі, і які перетворюють цей світ на ще більш нестерпне, нудне та зле місце, ніж він є зараз. То викинь зі свого життя на хуй це сміття, ти, клятий виродку.

Я хочу на повну використати чудові можливості, які надає мені цей літній підробіток у мого колишнього боса, перш ніж повертатися до навчання.

¹ Шотландська газета.

— Мені вже час іти, Ральфі.

— Мені теж, — втручається Дейві Мітчелл, підійшовши ближче. — Є справи.

І це доводить старого сциклю до того, що на його піхвоподібному обличчі підборіддя починає ходором ходити. В очах Ральфі розпалюється біль. Це ніби він застукав нас за тим, як ми тягаємо домашні хрусткі чипси з тарілки його дитинчатка з пальцями, схожими на сосиски.

— Не злись, сьогодні ж субота, — приходиться на допомогу Лес.

Лес — товстий невдаха з рідючим білявим волоссям та червоним, як у п'яниці, обличчям, приблизно одного віку з моїм батьком; він завжди незадоволений усім на світі.

— Навіть малий Боб сьогодні на побачення йде, в кіно, так, хлопче? — продовжує він.

У Боббі завжди сяє слашчава посмішка на пиці, в його карих дівчачих очах горить баламутство, коли їх зрідка можна побачити з-під довжезного чуба.

— Ага. Сьогодні поорудую пальцями у своїй пташці, — регоче він, і його гучний солдафонський зухвалий сміх розноситься гаражем — такий заразливий, що ми не можемо до нього не приєднатися, шокуючи Ральфі до глибини душі.

Ми помічаємо, як пильно останній дивиться на брудні нігті Боббі, уявляючи, як вони розривають дівочу пліву його доньки-підлітка в останньому ряді якогось кінотеатру.

— Ну ж бо, хлопці, — ние він під акомпанемент чудового останнього звука, із яким ми скидаємо свої інструменти до скринь. — Ви ж можете залишитися хоча б на годинку-другу!

Ми дивимось в підлогу, пакуючи знаряддя. Лес наспівує щось із Синатри чи просто схоже на нього:

— ... піти, залишити когось, хто для тебе значить щось...

Ральфі стоїть руки в боки:

— Марку, — просить він, — ти ж мене ніколи не кидав, друже...

Я завжди його кидаю, якщо чесно, і про це як ніщо інше свідчить той факт, що мене взагалі не було в Абердині цілий рік. Але його зворушливий, зовсім неавторитетний заклик лишився поза увагою. Він забуває, що коли я попросив у нього відгул на понеділок, щоб приєднатися до пікетників, він відповів мені так:

— О, як це на тебе схоже. Поїхати підтримувати усіляких дармоїдів, які не хочуть працювати, коли тут така величезна кількість роботи залишається.

Тому йди на хуй, пиздоголовий, свою роботу я вже зробив, тому спокійнісінько забираюся звідси.

— Я йду, — сумно відповідаю я, потім ховаю свої інструменти, витріщаю очі й співаю в манері Джорджа Формбі¹: — Мені вже ча-а-ас до серцю ми-и-илого Ланкастера...

Лес та Боббі починають грати на удаваних гавайських гітарах, і ми всі насолоджуємося цією миттю, але навіть не збираємося лишатися ще на годину. Радісно покинувши ниючого мудилу, ми перекидаємо пару чарок у гамільтон-

¹ Британський співак та актор.

ському порту. Надто швидко ковтаємо це пійло, після чого, як на мене, час іти додому, перевдягатися та зустрічатися з хлопцями.

Томмі, Кізбо, Другий Призер та я вирушаємо на тусовку в Блекпулі в автівці Тем. Я ставлю касету, й починає звучати «It's All Over Me» Отіса Блеквела¹. На півночі взагалі досить важко знайти місце, де можна відвести душу, а клуб «Казино Віган», такий популярний за наших молодих часів, втрачено назавжди. Однак ця ніч все одно вийде на славу, бо її влаштовують справжні місцеві жителі Блекпула — Мекки всіх тусовщиків. Тем весь час за кермом, вихваляється своєю зачіскою, популярною серед футболістів сімдесятих; я сиджу позаду з Кізбо. Сиджу доволі дивно, бо через біль у довбаній спині намагаюсь раз у раз переносити вагу на ліву половинку свого шотландського задку. Мій сусід, мабуть, не найпопулярніша людина серед місцевих, бо цей товстий гівнюк займає надто багато місця, йому доводиться тісно притискати руки до грудей, щоб поміститися на сидінні, тому він схожий на рудого Будду. У Другого Призера стрижка взагалі першокласна, із нею він виглядає крутіше, ніж є насправді, бо вона підкреслює його тверді риси обличчя та гострі скули; мабуть, тому він сидить спереду, поряд із водієм, ніби охоронець важної персони. Вони з Кізбо бухають, з особливим старанням це робить і Призер, а я, в свою чергу, роблю вигляд, ніби теж не відстаю від них, але непомітно закриваю язиком горло пляшки з горілкою так, щоб вона не потрапляла мені до рота. Я взагалі-то не люблю горілки, а сьогодні особливо хочу лишитися тверезим, щоб на повну насолодитися часом на танцполі та випити вже в барі «Лу Рід».

Товста, м'ясиста шия Кізбо, усипана веснянками, ніби нависає над його плечима, як шолом Дарта Вейдера. У нього гарне руде волосся, але в такій шаленій кількості, що воно, мабуть, ніколи не зіпсується й не випаде; зовсім не схоже на моє — тонке та рідке. На ньому слакси з широким, надто високо розташованим поясом, які взагалі нікому не пасують, а цього товстого покидька й зовсім спотворюють. Томмі вже відпустив пару коментарів з приводу цієї «моднячої моди». Авжеж, як і слід було очікувати, Кізбо просить зупинитися, щоб купити чипсів, тільки-но ми виїздимо за межі Единбурга.

— З голоду зараз подохну, містере Томмі...

— Це навряд чи, принаймні до Блекпула доведеться потерпіти. Хочу встигнути на футбол по ящику.

Кізбо облапує дві величезні складки жиру на своєму пузі.

— Та я ж тану на очах, скоро нічого не залишиться. Скажи їм, містере Марку, — прохає він з такою міною, що його руді брови з'являються над товстим чорним склом його окулярів.

— Кізбо й справді серйозно недоїдає, Тем. Коли не даси йому поїсти, то взагалі віднесемо тебе до прихильників Біафри², — кажу я, а потім додаю ще дещо, наслідуючи голос однієї моєї старої сусідки-расистки з порту, місіс Каррен: — У першу чергу маємо турбуватися про свій народ!

— Роби що хочеш, але виняток я зробив би лише для жителів Кендела, — відповідає Томмі, скуйовдивши волосся собі на голові на манер Рода Стюарта³.

— А що з пальцем? — питає він.

¹ *Отіс Блеквел* — американський співак, автор пісень та піаніст.

² *Джелло Біафра* — американський панк-рок-музикант та політичний активіст, активний учасник партії зелених.

³ *Род Стюарт* — британський вокаліст, композитор, один з найвідоміших представників британського року 1970-х років.

— Стамеска. Мудак доручив нам прибити панелі одну до одної, — тут я навіть втрачаю зв'язок із реальністю, згадуючи про роботу, і «прокидаюся» лише тоді, коли Кізбо починає знову щось нити. — Друже, а ти не міг би потерпіти трохи?

— Кожної секунди я спляю жир, містере Марку. Ймовірність того, що я протримаюся, дуже мала. Але якби містер Реб передав горілку назад, то мені б це дуже допомогло відволіктися...

— Угу... — знехотя відгукується Другий Призер, і до пухлих лапиц Кізбо потрапляє «Смірнофф».

Незважаючи на те, що він виглядає, як величезний кокосовий горіх, Кізбо змагається з Томмі за звання кращого танцюриста в нашій компанії. Я зазвичай тусуюсь десь на задньому плані танцполу, мріючи про те, як було б добре знати, як треба рухатися, поки спід не починає брати своє. Від того моменту моїм єдиним бажанням стає жага зупинитися. Одного разу, коли я завітав до «Казино», мене занесло так сильно, що я спину зірвав, намагаючись зробити неперевершене сальто. Та сьогоднішній мусор — дідько його забирай — примудрився своїм кийком знайти саме це чутливе місце у мене в спині! Тепер, мабуть, цей мудило сидить удома, у маленькій квартирці, більше схожий на коробку від взуття, витріщається в телек, сподівається на секс зі своєю фригідною дружиною, заговорює до своїх невдячних дітей і гадки не має, що гарному парубку Рентону такий танець погубив. Не знаю, якій добрій людині й подякувати, на хуй, за те, що винайшла парацетамол. Але Кізбо, незважаючи ні на що, така сука везуча, що йому на все насрати. Настільки добре відчуває ритм, що з нього вийшов би добрячий барабанщик. Надто товстий для усіляких фортелів, але все одно підриває танцпол, як товста руда секс-машина.

Ми дістаємося Блекпула і трохи скидаємо швидкість. Запахи смаженої їжі, пального та свіжого морського повітря нагадують нам про те, що наш вересневий відпочинок добігає кінця. А я пригадую, як ми всі приїздили сюди — мама, тато, Біллі, малий Дейві, бабуся та дідусь Рентони. Я, весь такий нескладний, але впевнений у собі, катаюся на поні, а дідусь Рентон мчить Дейві у його каталці, вони обидва в захваті кричать, а дід ще й глузує:

— А він тебе обігнав, Марку!

Я відчайдушно намагаюся пришпорити поважну тварюку, щоб вдатися до несамовитого галопу та доскати до самого Ірландського моря й змити із себе, врешті-решт, цей стид. Ох, яке то було приниження! Потім я ще ходив до місцевого кінотеатру дивитися «Олівера» цілих шість разів, сам-один.

— Та ну скільки ж можна, синку! Ми збиралися на Плежер-біч, — почала вмовляти мене мама.

— Ну то гаразд, дай йому грошей, нехай іде, бо буде канючити весь день, — похитав головою батько.

Я жадібно схопив гроші, тішачись прекрасною миттю самотності в кінотеатрі, у повній темряві, та смаком морозива, яке неспішно придбаю на шляху туди, вільний від пильного погляду яструбиних очей Біллі з його вічним «бувайте, молокососи»; усе це знову оживає в моїй голові.

...більше тому хлопчиську, яким я був тоді, не було потрібно нічого...

Ми в'їжджаємо до Золотої милі й завалюємось до нашого величезного, божевільного паба під Тауером. У ньому вже утрамбована величезна кількість людей, але ми все одно вдираємось до зали і беремо собі щось випити — ми приїхали якраз вчасно, щоб подивитися матч з Португалією.

— От мудаки йобані, так, Ребе? — питаю я Другого Призера, який взяв пінту пива та подвійну горілку й саме починав насолоджуватися життям, а тому не виявив особливого бажання спілкуватися про футбол.

— Північани? — питає він у відповідь, тоном зовсім як у мого батька. — Про що ти, Марку? Що ти взагалі, бля, верзеш?

— Ще побачиш, друже, — сміється Томмі, коли якийсь товстун неподалік від нас відкриває пляшку «Бекс» і кришка від неї летить над його головою під здавлений сміх товаришів.

Упевнений, вони самі й збовтали його пляшку, поки він не бачив.

— Придурки йобані, — каже він з акцентом вихідця з Центральної Англії.

— Не повезло, хлопче, — підбадьорює його Томмі, плескаючи по спині.

— Краще до них не лізь, до мудил таких, — буркоче той у відповідь.

Взагалі, кожна компанія має в своєму складі подібного товстуну, іноді навіть декількох. Але ж це — «Тауер бар» у Блекпулі, і якщо прийти сюди у відповідному настрої та гарній компанії, це — одне з найкращих місць на всій планеті.

Мабуть, своїм кращим другом я б назвав Томмі. Йому не все одно, він турбується про людей; мабуть, навіть занадто турбується, якщо брати до уваги, в якому світі нам судилося жити. Незважаючи на те, що він — один з найкрутіших та найгарніших хлопців з усіх, кого я знаю, з цією його міцною фігурою боксера легкої ваги, Томмі — надзвичайно скромний паря.

Потім ми починаємо обговорювати дівок — кому що в них подобається; я кажу, що мені до вподоби дівчата з невеликими грудьми, і компанія вважає це справжнім святотатством. Після того, як мене називають словами, що охоплюють усіх можливих збоченців — від гомосека до педофіла, — Кізбо хитає головою й каже:

— А я ні, містере Марку, мені подобається, коли в пташки величезні цицьки.

— Ага, подобається, бо сам не менші відростив, — додаю я, хапаючи його за величезні груди, які він отримав разом із пивним пузом.

Але навіть ця маленька перепалка дає вам змогу уявити, як кльово можна проводити час у «Тауері»; тут дуже швидко стає весело. Втім, футбол та хлопці врешті-решт нам набридають, душа прагне танцювати та клеїти дівок, тому ми випиваємо ще й рушаємо до клубу. І тут моя пам'ять раптово починає нагадувати теплу воду, що тече по замерзлим моментах з мого минулого життя. Я ніби насправді чую, як мама читає нам на ніч, сидючи між нашими ліжками — моїм та Біллі, як її охриплий від курива голос звучить то тихіше, то гучніше, коли вона повертається до нас по черзі. Книжки про собак, ведмедів та коней. Ми з братом насолоджуємося історіями, а самі підсвідомо чекаємо на малого Дейві, коли він уже знову зайдеться кашлем та забере наш дорогоцінний, ніби позичений у когось час.

Клуб тут влаштували в робочому вестибюлі великого готелю, йти далеко не довелося. Ми входимо, й одразу голова йде обертом. Грає щось незнайоме, але я не хочу питати Кізбо про музику і приносити йому зайве задоволення, тому починаю удавати, ніби підспівую виконавцю, а сам просто відкриваю рота під музику, поки ми продираємося крізь натовп. Другий Призер дивиться на нас, потім на бар, бачить там «Пепсі» й знову окидає поглядом нас, на його обличчі — невблаганна паніка. Він розуміє, що бар не має ліцензії на торгівлю спиртним.

— Там... там... бухла, на хуй, взагалі немає...

— Ага, — посміхається Тем.

Другий Призер вибухає, його пика червоніє, ніби вже добряче випив.

— Да ну на хуй? Ти привів нас сюди, де ні хуя випивки немає? Мудили йобані!

Я було вже вирішив, що зараз він пизди ввалить комусь із нас, бо він навіть почав задихатися, але він зробив інакше — вилив свій гнів на клуб.

— Йобаний в рот... що це з ним... піду простежу, — каже Томмі.

— Облиш його, — відповідаю я. — Ото сміх!

— Йому потрібне лише бухло, містере, — пояснює Кізбо.

— Ми всі це полюбляємо, але він — лише уявить — взагалі не може протриматися хоча б пару грьобаних годин без цього Крістофера Ріва¹, — сміюся я. — Гірше за нарика! Міг би випити з нами трохи водички!

Ми знаходимо для себе зручне місце, і нас приємно дивує кількість кльових тьолок на танцполі. Хоча я й люблю спілкуватися з місцевими, мене завжди розчаровує, коли в клубі тусується більше хлопців, ніж дівчат. Раптом я чую нотки «(It's Against) The Laws of Love» й опиняюся на танцполі, сам того не відаючи. Кричу Томмі:

— Ходь сюди, Тем, «Laws of Love», — але потім відволікаюся, коли помічаю малого пиздюка з перебинтованою головою неподалік. Це — Ніксі.

Сонце сіда-а-а-ає...

Я відмічаю, що він рухається не дуже природно, трохи кульгаючи, зовсім не попадаючи в ритм, аж потім вбачаю малу гарну штучку, наблизившись до нього. Томмі та Кізбо все ще переховуються по кутах. Я вже збираюся піднятися наверх та привітатися з Ніксі, але раптом звучить «Skiing in the Snow», і я пускаюся в танок, бо ця версія пісні нагадує мені скоріше ремікс, що був популярним у «Віган», ніж оригінальний матеріал «Інвітейшнз». Наш товстий дробило Кізбо тієї ж миті опиняється на танцполі й починає витинати гопки.

З бару відкривається дивовижне видовище — звідти можна добре роздивитися дівок, обводячи поглядом танцпол; можна побачити відкриті сукні (чарівний вигляд!), топи, більше схожі на білизну, й короткі спідниці (та-а-ак, я би вдув!) чи штанці та блузки в облипочку (це вже так собі). Тим часом Томмі заводить розмову про подорож Європою «Інтеррейлом».

— То ти ідеш із другом та двома тьолочками? Як пристойно.

— Ага.

— Трахаєш хоч одну з них?

— Ні, — відповідаю я, раптом пригадавши Фіону Коньєрс, одну із зазначених дівчат, — напрочуд гарна, справжня краля.

Вона приїхала із Вайтлі-Бей. Переконана соціалістка. Має довге, пряме, чорне як воронове крило волосся, гарну, широку посмішку, а її груди заслуговують особливої уваги. На лобі в неї — розсип маленьких прищиків, з якими не зможе впоратися навіть дуже щедра порція «Клерасилу»². Але мене раптом охоплює бажання зателефонувати їй. Мабуть, спід діє.

Кізбо на все насрати, він витинає на танцполі. Всім подобається жирдяй-екстраверт, який потрясає рихлою дупою. Всі вони переконують себе, що коли він може таке витворяти, то зможуть і вони; а потім він зі сміху вмирає з тих мудаків, ідучи наприкінці вечора разом із гарненькою лялечкою, в той час як ті

¹ Крістофер Рів (1952—2004) — американський актор кіно, відомий за роллю Супермена у чотирьох перших фільмах.

² Лінія засобів для догляду за шкірою.

самовпевнені ідіоти рушають додому спати, ледве утримуючи в шлунках набухане й підтримуючи того кращого друга, якого самі ж і напоїли до нестями. І я це знаю не з чуток, бо я сам часто був на його місці. Але я не можу ставитися таким чином до свого друга; до того ж, ми з Кізбо граємо разом, я — на басгітарі, а він — на барабанах, хоча мені ніколи не встигнути за цим покидьком, тут нічого не попишеш.

Томмі сьогодні вдягнув свою шикарну жовту сорочку, хоче справити враження, але вичікує, поки ще більше тьолочок не вшанують цей клуб своєю присутністю. Траху нам сьогодні хочеться до відчаю, украй, бо це ж йобані вихідні, але мені здається, що Тему секс потрібен більше, ніж нам усім, разом узятим, — напевно, він не мав жодного перепихону відтоді, як розлучився з Елізою на Різдво.

Я підходжу до Ніксі ззаду, він нібито танцює з якимись дівками з Манчестера, але пильно слідкує за всіма оточуючими, придивляючись до всіх присутніх на танцполі осіб жіночої статі — точнісінько, як поліцейський собака в амстердамському магазині. Я з силою хапаю його за плече:

— Вас заарештовано, Брайане Ніксон, за побиття кийком офіцера поліції...

— Марк Рентон! — він смачно цілує мене в лоба.

Для нас така поведінка — цілком нормальна, але тьолки та мудаки, що танцювали неподалік, витріщаються на мене, ніби я якась суперзірка, бо Ніксі — особа достатньо відома у цій тусовці.

— То як ти після страйку?

— 'Обаний мусор, запиздив мене, як сам того хтів. Нія' не міг вийти звідти, 'они нікого не випускали. Справжнє божевілля.

— Згоден, тут не посперечаєшся. Флітвуд ці суки взагалі з землею зрівняли. Єдине поле битви тепер — хіба що танцпол.

— І ту' вже — жодних вимов! — сміється він, а потім показує пальцем на свою макітру: — У мене ту' шість швів, брате, шахтарі твої, а пиздюлак я відхопив, мудило ти таки.

Він посміхається, нахилиється, щоб почухати коліно, а потім дивиться у бік виходу:

— З ки' ти ту' зависаєш, синку?

— З трьома корешами. Тобто прямо зараз — із двома. Один уйобок трохи розлютився, коли дізнався, що тут не продають бухло. Віриш чи ні, але це — Реб, хлопець, про якого я тобі розповідав, що він у якомусь там складі «Манчестер Юнайтед» навіть трохи відіграв. Він тепер і десяти хвилин без ковтка міцного не протримається.

— А Метті ту'? — збуджено питає він.

Я хочу розповісти Ніксі, що Метті — більше не той хлопець, якого він зустрів колись у нічліжці в Шепердз-Буш у сімдесят дев'ятому, але як можна принизити одного друзяку в очах іншого?

— Ні, не пройшов тест на профпридатність. Ширлі, дитина та все інше...

— А шкода, я цього гівнюка 'же сто років не бачив.

— Нічого, у мене є ще декілька друзів, яких я хотів би з тобою познайомити.

Ось, наприклад...

Я витягую із джинсів пару блакитних пігулок, запроваляю кишеню і видаю одну з них Ніксі. Ми ковтаємо їх і радісно вітаємо один одного. Брайан Ніксон — мій перший друг з тих часів, як наші з Метті шляхи майже розійшлися. Понеділок, вівторок, щасливі часи. Пам'ятаю, як Ніксі сказав тоді, що ненавидить своє

справжнє ім'я через асоціацію з Річардом Ніксоном. А мені подобається моє повне ім'я; хотів би я, щоб ним користувалися частіше, замість дурного «Рента». Тому, ковтнувши своїх веселих «друзів», ми поринули у спогади про старі часи, про нещодавній страйк та класову боротьбу. *Ой, який охуєнний спід...*

Ми закидаємо в рота по парі подушечок «Орбіту», перш ніж я знайомлю Ніксі з Томмі та Кізбо. Вони на сьомому небі, бо мій друг приєднується до нас із лялечками — двома дівчатами з Манчестера, Енджі та Боббі. Ніксі — досить відома особа тут, у блекпулській тусовці, бо мало хто приїздить з Лондона до провінцій, щоб добряче відпочити. До того ж — маю визнати — хлопець уміє рухатися. Втім, він розповідає мені, що жодна тутешня кицька не може його зацікавити.

— Я закохався.

— Мабуть, вона — красуня. Ти тут з нею?

— Ні, вона з Лондона — ні ногою. І 'сь що я тобі скажу... Я без неї ту' не нудьгую. А вона, в свою чергу, не проти моїх поїздки сюди, бо ми все одно проводимо прірву часу разо', ми живемо в одному домі, її квартира — прямо над моєю.

— Ніколи не гидь там, де їси, друже.

— А' ти ж нахаба, — регоче він. — Ні, хлопч', ця дівчина — особлива. Майбутня мати моїх дітей.

— Вони всі такі, дурню, — заперечую я, затаючи його до звичної улюбленої гри. — Пам'ятаєш ту дівчину, з якою познайомився в Шепердз-Буш? Лорейн з Лестера. Вона тобі серце розбила. Ти надто близько до душі все сприймаєш, друже, в цьому твоя головна проблема.

— То бу'о зовсім інше, — посміхається він, — та краще синиця в одному домі, ніж журавель у небі. Ти що, в школі не навчався, синку?

Який же я радий бачити цього покидька знову! Мені до душі ці наші розмови про минулі часи. Він розповідає мені, що Кріс Ермітедж із Селфорда, ще один наш знайомий панк, який поїхав з Лондона, теж збирається завітати сюди. Гарна компанія вимальовується! Тому, в той час як Ніксі починає теревенити з Томмі, я вирішую позалицятися до Боббі.

Та чи може друг виявитися злодієм, гіршого за якого за все життя не зустріти?

Вона — як сирена із своїм темним довгим волоссям, я дізнаюся, що Боббі — це скорочено від Роберти, але тут Томмі втручається до нашої розмови й голосно питає:

— А Гейзел знає, що ти їдеш до Європи з двома лялечками?

— Гейзел уже в минулому, Томмі.

— Угу, хвилин так на десять, а потім ви знову будете разом.

— Не цього разу, — відповідаю я, сподіваючись, що Роберта зрозуміє мене.

Я чітко визначився для себе, що повне ім'я дівчини, Роберта, подобається мені значно більше, ніж Боббі, бо уявити не можу себе з лялечкою, яку б звали так само, як малого Боббі, з яким ми разом працюємо.

Ми з нею виходимо на танцпол, і тут починає грати «Френкі енд Класикалз» «What Shall I Do». Роберта дещо кремезніша, ніж мені здалося на перший погляд, мені подобаються зазвичай більш тендітні, але товстухою її теж не назвеш, тільки стегна та попа дещо завеликі, але із її обличчям та плечима все гаразд, а маленькі, акуратні груди стирчать так під тісним червоно-білим візерунчастим топом, що вже хочеться про них замислитися. Її довге темне волосся кльове, а

обличчя — дуже гарне. Тому я вирішую дотримуватися політики близькості, а не дії. Я присвячую їй свою серенаду, підспівуючи приспів:

— Хей, бейбі, що з тобою? Нічого? Як погано... Я просто прийшов довідатися, як ти тут без мене, чи немає десь поблизу класної вечірки. Нам може бути так добре разом, е-е-е-е...

— Ти божевільний, знаєш про це? — питається вона й хихикає так по-дівчачому, від цього звуку таке відчуття, ніби бульбашки шампанського лоскотують тобі шкіру; потім вона бере мене за руку й знову питає: — А що сталося з твоїм пальцем?

— Виробнича травма, — підморгну я їй.

Коли музика стихає, я вже перебуваю в тотальній ейфорії, аж тут діджей ставить старий трек Діна Періша, популярний ще в «Казино», «I'm On My Way» — «Я вже йду». І — на жаль — ми й справді маємо йти. Ми виходимо на вулицю, тут уже досить прохолодно, але ми стовбичимо на місці — Томмі хвилюється про Другого Призера, і я, якщо чесно, теж починаю непокоїтися. Ніксі та Роберта пропонують продовжити вже у Манчестері, і я одразу підбадьорююся, ніби під льодяний дощ потрапив, але все одно намагаюся зробити добрий вигляд при поганій грі:

— То що там з Ребом?

— Він, мабуть, повернувся до машини, містере Марку, — сказав Кізбо, — випивку у цей час тут ніде взяти.

Раптом я усвідомлюю, що ми можемо продовжити насолоджуватися цією чудовою теплою літньою ніччю і що мороз проймає мене виключно через музику «Лу Ріда». Я помічаю, що в Роберти вже зуби цокотять від холоду, але вона все одно заклично посміхається мені, відкидаючи волосся назад. Також я бачу, що в машині й духу Другого Призера не було.

— А він міг податися до Манчестера, — кажу я, зовсім непереконливо, на мій погляд. — У нього лишилися там друзі з його футбольних часів.

— Авжеж, містере Марку, — підхоплює Кізбо, який витинає з Енджі, цією високою темноволосою дівачою, і тепер не хоче, щоб ця ніч закінчувалася так швидко.

Як для товстого рудого прищавого придурка Кізбо дуже добре знає, куди присунути свого члена. Дівчатам з ним завжди весело, він нагадує їм чудового, милого плюшевого ведмедика, який не становить реальної сексуальної загрози. Впевнений, багато з них у найвідповідальніший момент раптово розуміли одну річ: «Що ж я роблю з цим спітнілим мудилою, як сталося, що він зараз суне свого товстого рудого члена мені до піхви?»

Ми сідаємо до автовок, я опиняюся на задньому сидінні брудної, іржавої тарантайки Ніксі, в якій повно старих газет, усіляких пакунків та пустих банок з-під пива, разом із Робертою та якоюсь лівою дівчиною, не Енджі, та я не скаржусь, бо Ніксі знаходить якусь класну касету і ставить томангівську «I Really Love You», і ми з Робертою та тією іншою (здається, її звати Ханною) починаємо підспівувати, рухаючись, ніби в танці. Ще одна дівчина, висока струнка білявка, сидить попереду, поряд із Ніксі. Коли ми дістаємося Еклза, то бачимо, що там навалом наших знайомих з Блекпульської туси. Мене раптово охоплює розуміння того, як кльово бути мною; я — молодий, розумний хлопець з робітничого класу, який народився на цих чудових островах. Чи можна знайти когось щасливішого в світі?

Ми з Робертою влаштуємося зручніше на драному диванчику й спілкуємося про подорожування. Я переконую її, що після Європи збираюся поїхати наступного літа до Сполучених Штатів, отримавши волонтерську візу, навчатиму там футболу американських недоумків, а потім кину все й поїду подорожувати країною, доки грошей вистачить. Усі решта витинають на танцполі, витанцьовуючи під ці їхні північні пісні, класичні композиції типу «I Love My Baby» від «International GTO», в той час як ми сидимо в цій кімнатці з усілякими брудними пиздюками, які палять щось, закрите фольгою. Я спостерігаю за ними, коли один з тих хлопців із прилизаним волоссям та величезними синцями під холодними очима похмуро посміхається.

— Хочеш попробувать? — муркоче він із скауським акцентом, який видає в ньому уродженця Ліверпуля.

Мерзенні покидьки, які соромлять цим лайном північну тусу...

— Та ні, дякую, — кажу я й відводжу його руку з люлькою та фольгою.

Роберта не дуже прихильно дивиться на все це, вона теж відмовляється. Хлопець у відповідь стенає плечима, посміюється й передає це знаряддя своєму товаришеві, той підпалює вміст фольги запальничкою і всмоктує через люльку прямо до своїх легенів димок, який опалює його та застить йому очі.

Дурбецел перетворюється на йобаного зомбі через це лайно, що ж у цьому приємного, не розумію...

— Я хочу пійти отсед, — пропонує Роберта. — Давай пошукаємо наших.

Ми підводимося і йдемо до залу, щоб перевірити, чи не завітав до нас Кріс, аж тут Роберта зупиняється й каже:

— Я тут подумала, давай краще до мене.

— Звучить непогано, — із захопленням відповідаю я, киваючи Кізбо у ритм пісні «What's Wrong With Me Baby?», класики «Інвітейшнз».

Мені здається, що було б непогано перепихнутися з цією Робертою, яка сама хоче увести мене звідси, тому називаю другу місце зустрічі:

— Бар «Свінінг Спорен» на Секвілл-стрит в Арндейлі, о дванадцятій.

Кізбо відривається на мить від своєї лялечки, Енджі, й киває у бік Томмі, який обговорює останні футбольні матчі з якимись незнайомими хлопцями з Манчестера.

— «Рудий король ритму» розуміє, містере Марку, — відповідає він і винагороджує мене посмішкою, масною й довгою, як сама ріка Форт.

— Давай уже, король ритму, — посміхаюся я у відповідь і піднімаю великого пальця, — приємного тобі катання!

Коли ми вийшли на вулицю, сонце вже збиралося сховатися за червоноцегляними домами Манчестера, але мене все одно кидає в жар, коли Роберта бере мене за руку. Я обіймаю її за плечі, і вона задоволено притискається до мого боку.

— Вони нищать усі почуття, — каже вона, маючи на увазі тих героїністиків, на шляху до її дому. — До цього гівна привикають з першого разу, просто смішно, хто на це ведеться. Я рада, що ти — не такий.

— Маєш рацію, мала, — відповідаю я презирливо й доброчесно, але сам у цю мить починаю думати, що треба було мені скуштувати цю херню.

Так, я й сам ненавиджу себе за це боягузтво та вбоге прикидання, але я мав справити враження холоднокровної, інтелігентної чи, принаймні, досвідченої людини.

Я справді виглядав, як сопливий студентик, а ті хлопці одразу побачили мене й здогадалися про все. Що ж це, я справді перетворився на такого нікчому? Йобаний зубрило, нудний, прісний ботан?

Але під спідом я про погане довго думати ніколи не вмів, і мене прориває, я починаю вихваляти альбом «Майндз» — «Sons and Fascination», наскільки він кращий за «New Gold Dream» (я взагалі-то вважаю останній повнісіньким лайном), та все, що я уявляю у себе в голові, — це та мить, коли я здираю з Роберти весь одяг, а все, про що я можу мріяти, — це щоб трахатися з нею довелось в якомусь приємному місці.

РАНОК ПОНЕДІЛКА

У мене боліла голова після цих вихідних, коли я завітав до Флітвуда...

Принаймні, Роберта виявилася темною конячкою; мене ще ніколи так не трахали. Вона зовсім не цуралася мого рудого волосся на лобку. Ми взагалі дуже весело провели час. Роберта мені каже:

— Я ніколи не можу заснути рядом з малознакомою людиною, яку тільки що зустріла.

— Зі мною така сама історія, — відповідаю я. — Та й не до сну зазвичай.

Вона ніби ображається на мить, але потім заходиться сміхом і починає бити мене подушкою. Як же я люблю Манчестер, на хуй! Більшу частину неділі ми провели в пабі; спочатку — у «Спорені», потім — у таверні «Сайпрус», де до нас приєднались її подружка, Селія, та Кізбо, Енджі, Ніксі, Кріс Ермітедж (який нарешті приїхав), і так ми відпочивали, доки Томмі не поставив «Рудому королю ритму» ультиматум — їхати додому прямо зараз чи самостійно діставатися рідних пенатів. Мені довелось покинути своїх нових та старих друзів, сподіваючись на те, що мені вдасться ще зависнути разом із ними. Ми спорожнили бокали, і, сп'янілі, хитаючись, пішли шукати свою машину, аж раптом помітили декількох шахтарів із мішками, котрі роздавали якісь листівки на Пікаділлі. Я бачити їх не міг, але спостерігав за кожним покидьком по той бік дороги, очікуючи на хоч малюсінький сраний привід.

Ми з Робертою обмінялися телефонами. Не знаю, чи побачимось ми ще колись, чи залишимося отакими випадковими коханцями назавжди; це не має жодного значення. Єдине, що має значення, — це те, що в нас була чудова ніч, і жоден з нас ні про що не жалкує.

Жаль завжди лишається на понеділок, коли я повертаюся під яскраве світло ламп майстерні та потію, як сліпа лесбіянка в рибній лавці. Непогора, яку ми продемонстрували в суботу і яка була цілком виправдана приємною компанією в пабі, зараз обернулася лихом, і ми були приречені завершити роботу, від якої відмовилися тоді; бо палиця два кінці має. І ми поринули в одноманітність важкої праці. Ми скріплювали панелі разом, потім прибивали їх цвяхами, щоб якісь покидьки могли потім зробити з них чудові дешеві нетрі на отруених токсинами полях десь між Единбургом та Глазго.

— Пу-у-у-кау, — кажуть наші «пістолети» для вгвинчування шурупів, утворюючи в довгих трубах отвори, з яких кожного разу вириваються потоки стиснутого повітря, після чого в них уходять, як кулі, шестидюймові шурупи.

Пу-у-у-кау.

Пу-у-у-кау.

Ранок понеділка — їбучий, злий, принизливий, похмільний ранок понеділка. Майже тридцять різних інструментів увімкнені, тому я навіть поговорити ні з ким, на хуй, не можу. Взагалі ні з ким! І тільки Гіллзланд почувається чудово в ці важкі часи, разом із ще шістьма чоловіками закріплюючи верхній ярус поки невисокої конструкції панельного будинку, в той час як має цілих тридцять робітників. Витрати на персонал майже ті самі, що ж тут і казати, покидьку ти дивний.

Банківські рахунки не ростуть на деревах, як листя, щоб ти собі кишені набивав...

Пу-у-у-кау.

Пу-у-у-кау.

Але насправді мені все одно, наскільки монотонна наша робота чи наскільки некваліфікований у мене роботодавець; більш за все я хотів схилити голову, поринути в старанну працю, збудувати ще декілька панелей, спітніти від отрути, яку принесли в моє тіло цих вихідних випивка та спід, і працювати, незважаючи на гробаний виробничий шум та нестерпну депресію, до самої обідньої перерви.

Потім, під час мовчазного обіду, я втішаюся трьома чашками чорної кави. Бачу, як Лес дивиться на нас. І розумію, що зараз відбудеться.

— Нумо, хлопці...

Без цього не можна було обійтися, я й не сподівався на перемогу в цьому бою. Такий уже в Леса був ритуал, але для мене це все одно було, як штовхан під зад на початку робочого тижня.

Ми шестеро вже зібралися: я, Дейві Мітч, Шон Гарріган, Баррі Маккекні, Расс Вуд та Себ (це — прізвисько Джонні Джексона, він якось зустрічався з дівчиною на ім'я Соня, тому ми й стали називати його Сонин Екс-Бойфренд, бо нічим більшим він не прославився). Ми йдемо до туалету й сідаємо по кабінках. Лес видає кожному по випуску «Дейлі Рекордз» минулого тижня та вчорашньому «Сандей Мейл», які завжди приносить, щоб легше було прожити наступний робочий день. І це та сфера, де Лес завжди в своїй стихії. Вічно незадоволений життям комік, він працює конференсьє в клубах «Тартан» та «Докерз». Звичайна робота для справжніх клоунів, пригнічених долею; його дружина пішла багато років тому, а його донька, яку він ніколи не бачив, живе в Англії. В житті трапляються розчарування, але Лес намагається перетворити на посміховисько все, що тільки може. Інша його проблема — це геморої, тому він змушений мастити усіляким лайном дупу кожного разу, коли збирається піти побухати.

Ми розправляємо газети на підлозі перед дверима кожної кабінки; мені добре чути шелест сусідів. Я стягую з себе штани й труси і випростовуюсь над підстеленими газетами.

Розслабитись...

Головне — переконатися, що кекефан виходить цільним, не переривається ні на мить. Для цього потрібно тримати зад дуже близько до підлоги і проявляти значну вправність, щоб гівно лягало не купую, а витягувалося в одну пряму лінію на газеті.

А тепер потроху, обережненько...

У мене все йде дуже добре, я відчуваю, що вже готовий посрати, потім — як гівно торкається підлоги, я починаю повільно рухатися вперед, дуже повільно та впевнено, щоб усе пішло так, як треба... Йобана спина... сука, боляче... продовжуємо...

Та я красава...

Шльоп... я чую, як какаха падає на папір, ніби підстрелена мавпа з дерева. Потім я подаюся назад, саджуся на товчок, насолоджуючись тим, що низ моєї спини врешті-решт влаштувався на чомусь твердому. Я струшую з дупи залишки, перш ніж підтиратися. І це — найхитріший етап срання, таке собі видалення посліду, як його називає Лес. Так само, як ви їсте, а потім — п'єте, послід зазвичай схожий на мокву, рідкіший, ніж основна какаха, разом з ним виходять усі наслідки бухла та наркоти, але його місія вже виконана, тому я з чистою совістю підтираюся — мені є чим пишатися! Кекефан простягнувся на підлозі прямо переді мною, як витвір мистецтва: твердий, коричневий, цілісінський, весь виблискує від слизу, з яким з'явився на світ. Ця крихітка варта стати чимось особливим. Лайно справжнього шотландця на «Рекордз»!

Я виходжу й мию руки, ковтаю ще пару пігулок парацетамолу. Шон Гарріган, віджі-вигнанець, який прийшов до майстерні разом із Лівві, теж вийшов з кабінки — він точно закінчив свою чорну справу. Баррі Маккекні виходить наступним, одразу за ним — Мітч. Потім — Себ; бачу, йому не вдалося видавити цілу личинку. Врешті-решт, з'являється Расс Вуд, який невдоволено хитає головою.

Ми витягуємо плоди наших старань з кабінок і викладаємо їх у рівнісінський ряд, поки Лес береться до свого звичайного обов'язку — вимірювання «результатів» рулеткою. Він коментує кожен з них, ніби суддя під час гри:

— Баррі Маккекні — жалюгідна спроба, синку. Що ж за вихідні в тебе були? Дома на дивані, перед ящиком?

— Ніколи не знаєш, де знайдеш, а де загубиш, — знизує плечима Баррі.

Він у нас новачок, його ще не було тут тоді, як я працював у штаті, але на вигляд — досить міцний хлопець.

— Себ. Непогано, друже. Трохи криво, але недурно, — дає оцінку Лес.

Бідний Себ — приречений «шафер», завжди трохи гірше за найкращого; трохи не вистачає балансу та техніки. Наша справа потребує добрих атлетичних умінь.

— Дейві Мітчелл — чудова робота.

— Ще б пак, я їв карі в суботу й весь день бухав після гри «Гібсів»¹ у Фалкірку.

Шон Лівві висуває свою газету. На цій сторінці з «Рекордз» ми бачимо величезну, огидну, ще теплу, чорну какаху.

— Шон Гарріган — яка краса! — оголошує Лес, ніби побачив першого бастарда доньки королівської родини, який народився з домішкою негритянської крові. Хоча про таке ви навряд чи колись почувете.

— В Гелюгейті мене хотіли занести до Книги рекордів Гіннесса.

— Нехай ніхто тебе не перевершить, мій улесливий друже, — посміхається Лес. — Працювати з тобою — одне задоволення. Так, тепер Расс Вуд...

Лес перейшов до оцінювання бридкої та жалюгідної личинки Расса.

— Фу, Рассе... як убого.

— Це все моя дружина зі своєю діетою та усілякими вегетаріанськими нісенітницями. Уже й посрати нема чим. Пішов з дому раніше, щоб хоч крекер з'їсти.

— Ну-ну, — всміхається Шон.

¹ «Гіберніан» — шотландський футбольний клуб із Единбурга, заснований у 1887 році.

— Чесно, Шоне, — виправдовується Расс, — це ж високобілкова дієта. Кожного ранку — величезна тарілка якогось лайна, розміром з чималого Морага¹, такі лише в їдальнях дають.

— Кидай цю дієту, якщо й надалі збираєшся змагатися з великими хлопцями, Рассе, — невблаганно відрізає Лес. — Лишився Марк.

Він дивиться на мене, потім — на мій «продукт», який лежав поверх знімка Гордона Стракана².

— Неперевершений результат, чотирнадцять з чвертю дюймів. Наш безперечний лідер! Бездоганно, гарно та акуратно, представлено у вигляді ідеально рівної прямої.

— Знову виклав свою вершкову помадку без жодного недоліку, так, Рентсе? — сміється Шон, але в його злих, непроглядних очах читається заздрість.

Я підморгну юому:

— Я ж листоноша, а не поштова скринька, Шоне, ти це знаєш краще за інших.

Шон хоче якось відігратися, але Лес дає йому стусана.

— Та ти б гандон вдягнув, якщо б проходив повз якийсь віджівський брудний зад!

— Мудило, та я б не те що гандон, я б костюм водолаза вдягнув!

— Шухер, — шипить малий Боббі, чий довготелесий силует тільки-но з'явився в убиральні. — Гіллзланд та Баннерман!

Ми підхоплюємо з підлоги газети, відкриваємо вікна й скидаємо бомби на плаский дах, в той час як Баррі виходить до туалету разом із Боббі, щоб відволікти увагу бригадира. Спрацювали вони не дуже ефективно, бо щойно ми встигли захлопнути вікна й сполоснути раковини, як уже почули знайоме гугняве нявкання.

— Чого це ви всі тут? — волає Гіллзланд. — Що, робити нема чого? Чого вештаєтесь, як купа придурків?

— Та ось, чекали на тебе, щоб ти прийшов і навчив нас, як правильно срати треба, Ральфі. — Лес випинає щоку язиком, імітуючи, ніби чийсь хуй смокче. — Чого ти взагалі роздув казна-що з одного суботнього вечора, Ральфі? Кажеш, дарма витрачаємо свій час? А сам пішов додому, вилизав свою місіс, щоб напрацювати собі на мінет, потім трахнув її? А за дев'ять місяців вона народить наступного малого мудилу, як дві краплі води схожого на всіх інших уебанів з вашого Грентона. Так, Ральфі?

— Ти що таке кажеш? — обурено відповідає Гіллзланд, а потім різко заперече: — Не сунь носа в чужі справи!

— О, літні ночі, сповнені кохання, у старому Грентоні моє надбання, оу е-е-е, оу, оу, оу е-е-е, розкажи мені більше... — наспівує Лес, відволікаючи його увагу піснею, в той час як ми тихенько змиваємось, не зважаючи на Ральфі та Баннермана, який махає рукою перед обличчям, щоб хоч трохи освіжити повітря.

Пу-у-у-кау.

Пу-у-у-кау.

Пу-у-у-кау.

¹ Легендарне чудовисько, що мешкає в озері Лох-Морар, у Шотландії. Істота, подібна до Нессі з Лох-Нессу.

² Шотландський футболіст, півзахисник. По завершенні ігрової кар'єри — футбольний тренер.

Шон та Мітч розпитують мене, як я провів вихідні.

— У Блекпулі. Чудова нічка в північан. Було непогано, але іншого «Казино Віган» уже не буде.

Пу-у-у-кау.

Уі-і-і-і-ішшшшш...

Тхок.

Я так і не помітив, звідкіля воно взялося, але щось просвистіло прямо в Шона над головою зі швидкістю кулі й уштрикнулося в штабель лісоматеріалів за два дюйми від нього. Моя кров застигла на мить, яка тривала цілу вічність; мабуть, із Шоном трапилося те ж саме, й лише потім він здогадався захватитися за купу рам, складених на площадці. Я не розгубився й послідував за ним; ще один короткий свист, потім звук удару — і ще один шестидюймовий цвях увійшов у дерев'яну, що лежала перед нами.

— Ах ти ж, йобана тварюко! Мало не вбив нас, на хуй! — заревів Шон у бік Боббі, який розстрілював нас із потужного пульверизатора.

— Треба ж вас трохи підбадьорити, гівнюки, — посміхається Боббі, випускаючи в нас ще пару цвяхів, які знову опиняються в дерев'яній панелі поперед нас.

— Охуїти, ну ти круто вигадав, суко малий, — кричить йому Лес.

Цей покидьок взагалі відбитий, він точно когось уб'є у цій «грі». Він обожнює цю «рушницю», ось уже на його пиці з'явилася знайома нам ідіотська посмішка. Але він зумів утриматися, бо Лес зазвичай не дозволяє нам таких жартів.

— Агов, Боббі, — гукаю я, підводячись, — давай, хлопче, обережно поклади зброю на підлогу! Якщо Гілзланд побачить, нам пизда! Давай уже, друже, не тягни.

Боббі дивиться на нас мовчки, і тут мені здається, ніби я бачу, як він прибирає геть пульверизатор, але раптом страх пробігає моїм хребтом, коли він наставляє «зброю» на мене і вистрілює...

Господи, на хуй...

Авжеж, він промазав, але я мало не обісрався, мало не наваляв прямо собі в штани.

— Хуй ти йобаний, Боббі! Стріляв би краще по шпалах!

Так Боббі здогадався стріляти по шпалах, використовуючи свою нову зброю за її істинним призначенням, але Шон все одно продовжує гарячитися.

— От же мудак, добре, що працює осторонь, а то б я не втримався, — буркотів він, запустивши пальці в шевелюру. — Кажу тобі, Марку, в нього ніби в голові зовсім пусто. Обіцяю, якщо він ще раз зробить це, Гілзланд точно про це дізнається!

— Я краще з ним сам поговорю, — пропоную я.

— Марку, я не стукач, і в жодному разі не хочу, щоб цей покидьок втратив роботу, але він собі ладу зовсім не дає. Нехай працює, як треба, і припинить цю хуйню творити!

Він мав рацію. Боббі був говірливим, любив показуху, язик у нього був добре підвішений, він був ніби безстрашною суперзіркою в цьому своєму крутому прикиді; такий собі психічно неврівноважений підліток, який потрапив до нашої чесної компанії за якоюсь програмою реабілітації; декілька його дивацьких вчинків — і він став для нас справжнім чужоземцем, мало не прибульцем. Тим не менш, ми всі від душі обожнювали цього хлопця, він скрашував нашу

нудьгу довгими робочими днями, хоча й знали, що він може вивести нас із себе будь-якої миті, довести до сказу, а можливо навіть до звільнення або серйозної виробничої травми. Бували в мене часи, коли я був щасливий змитися з універсьюди, на роботу, прямо як зараз; такий вам сумний кінець.

Годинник показує довгоочікувану хвилину, і я даю малому Боббі по спині, після чого ми складаємо всі інструменти й прямуємо в бік їдальні.

— Я ж знав, що робив, — навіть не намагався виправдатися він, — я б нікого не пристрелив, друже, ти що.

— Щось у цьому є, Боббі, але прошу тебе — будь обережнішим.

Боббі кивнув, визнаючи свою провину. Він добре ставиться до мене; чомусь мене всі психи люблять. Я надто довго вже сприймаю наш світ як жорстке, поплутане та хибне місце, а тому ніколи не суджу нікого — принаймні вголос — та завжди вибачаю іншим примхи й вади, терплю будь-які розіграші. Саме вони роблять наше життя цікавішим. Ми йдемо двором до їдальні, яка примикає до складу, де працювали ще декілька відділів промислової зони. Шон усе ще дувся і тримався осторонь Боббі, ніби останній ховав десь у кишені той клятий пульверизатор.

Їдальня наша не відзначалася нічим особливим. Там готують якісь пиріжки та хот-доги з бобами, чипси та булочки з начинкою, але більшість робітників усе одно приносили їжу з собою. Велика Мел, яка більше була схожа на танкер, ніж на дівчину, сьогодні прийшла снідати без своєї моторошної подружки.

— Як ти, Мел, красунечко?

— Непогано, гарнюня моя.

— Чому сама, Мел? — питаю я, коли до мене у чергу пристроюються Лес, Боббі та Мігч.

— Напарниці немає сьогодні, Марку, вона на лікарняному, — дівчина починає говорити пошепки, коли до нас наближаються Ральфі Гіллзланд, Баннерман та Бексі.

Ми ненавиділи цих покидьків — Пиздомордого, Баннермана, майстра зі скрипучим голосом, та Бексі, його мерзенного сопливого друга.

— Замовлення на сталь уже доставлене? — кричить мені з кінця черги Баннерман, величезний пиздюк, схожий на шафу зі своїми квадратними головою та тілом.

Я стараюся взагалі не спілкуватися з Баннерманом, а особливо мені не хочеться це робити під час своєї йобаної перерви.

— Сьогодні вранці відвіз вантажівкою, — із неймовірним задоволенням одказую я йому.

І виконав я це лише завдяки наполегливій праці малого Боббі. Божевільний він чи ні, а справу свою знає.

— Гаразд, — кисло буркоче Баннерман.

Я навіть не дивлюся на цього жалюгідного покидька. В той час як Ральфі, незважаючи на мою глибоку неприязнь до нього, здається, чомусь прихильно ставиться до мене, Баннерман завжди був для мене особистим ворогом, із самого початку. Цей гівнюк став викликати в мене навіть більшу відразу після того, як я пішов з університету. Я повертаюся до Мел:

— Все ще зустрічаєшся з тим хлопцем, Мел?

Пригадую, вона трахалася з одним фермером з Вест-Калдеру.

— З тим? Очі б мої його не бачили, — прискає вона, повітря з шумом зривається з її губ, ніби цвях з пульверизатора Боббі.

— Великий же такий був хлопець, Мел, — із натяком нагадує Лес.

— От якраз малі більш толкові, — позіхає вона, — мені з цього не було жодної користі!

Я замислююся на мить.

— Щось у цьому є, Мел, шукай собі гнома. От у них «знаряддя» заслуговує на увагу... принаймні, я так чув.

— Ах ти ж гномофіл йобаний, — регоче Лес.

Обличчя Боббі теж розпливається в усмішці, він ірже, демонструючи сяючі зуби, його плечі трясуться в істеричі.

— Угу, мені смоктала пара таких у свій час, — накручую всіх я, — ідеальний зріст, немає потреби ставати на коліна, але такі дівчата не для тривалих стосунків. Тут, Лесбо, ти — справжній дока.

— На хуй іди, мудаче, — ображається Лес.

Не дуже дотепна репліка, але це ж Лес. Милий хлопець, але, незважаючи на його зарозумілі претензії, на Оскара Вайльда не тягне: ні в сексуальності, ні — тим більш — у розумі.

Малий Боббі знову пускає слину — авжеж, на груди Мелані складно дивитися без подібної реакції. Вона дає йому по пиці, він надувається в одну мить.

— Боббі, припини, — я жартівливо відвішую йому потиличника, але він відповідає мені своєю звичною невинною посмішкою немовляти.

Хоча він молодший за мене лише на п'ять років, малий Боббі постійно пробуджує в нас якийсь прихований батьківський інстинкт, із яким я почуваюся дещо ніяково.

— Слухай, Мел, ти б до Боба придивилась.

— До того кістлявого малого? Та я в цих пиріжках більше м'яса знайду, ніж у ньому!

На якусь долю секунди мені здається, ніби малий Боббі збентежено червоніє. Але потім він просто підморгує і виставляє вперед нижню губу.

— Назви мені час та місце, крихітко.

Мелані вибухає конячим реготом і кидає несвіжу мішанину на тарілку Мітча.

— Ага, це про худих і кажуть. Самі хуй та ребра, — зважується продовжити тему Лес. — Френк Сінатра важив лише сто тридцять фунтів, але Ева Гарднер називала його «сотнею з хуем».

Мел докладає нелюдських зусиль, щоб набути серйозного вигляду, але я помічаю, що вона окидає Боббі голодним поглядом. Я пригрозую їй пальцем, бо єдиний помітив це, а вона кривляється мені у відповідь.

Мел наповнює мою тарілку пиріжками, бобами та тією ж мішаниною, потім те ж саме накладає малому Боббі, який бере пластикову пляшку й поливає кожен квадратний сантиметр своєї порції коричневим соусом, доки не спустошує всю банку. І зовсім нічого не лишається для Баннермана, який прямує до нас саме за соусом!

— Пожерли весь йобаний соус, — розлючено волає він, витріщившись на тарілку Боббі, після того як побачив порожню пляшку. — Ти ж цю хуйню за все життя не з'їси, нащо весь вилив?

Боббі замислюється, а потім пояснює:

— Я просто всім тілом забажав... — він грайливо відкидає чуба з очей і піднімає скуйовджену брову, — соусу!

Потім він прямує до столу, а Лесу, Мітчу та мені лишається лише всіма силами стримувати свій задоволений сміх, який так і норовив вирватися з наших легенів. Навіть у Шона настрої покращився. Отакі дрібниці здаються, на перший погляд, тривіальними, але саме на цих розкішних маленьких перемогах і спеціалізувався Боббі. І це було варто того.

Після роботи я зустрічаю Здихлю; він чекає автобуса на зупинці, очима поїдаючи тьолку, яка стоїть поряд, і потирає своє криве підборіддя, бо відверто вагається. Я бачу, як вираз його обличчя в одну мить стає лютим, ніби в дитинчати якоїсь дикої тварини, яке ластилося до тебе, аж раптом розлютилося й знахабніло. І він уже готовий зробити крок. Його чорне довге волосся з модною стрижкою виблискує на сонці, він вдягнений у білу футболку з V-подібним вирізом, що вигідно підкреслює його середземноморську заздрість; цей чудовий колір шкіри він успадкував від своєї матері-італійки. Він красується в широких коричневих брезентових штанах, які здаються задовгими для його зросту, а на ногах у нього — неабиякі за якістю кросівки; він завжди носить дороге італійське взуття, придбане на розпродажі. Здихля завжди напружений, тому, коли я кличу його в ту мить, як він уже готовий рушити до лялечки, він мало не підскакує.

— Рентсе, блядь, — каже він дратівливо, вказуючи головою на дівчину, — я ж працював...

— Візьми перерву, підемо пива поп'ємо, — пропоную я, бо мені потрібно обговорити з ним переїзд на Монтгомері-стрит.

— Якщо ти пригощаєш... Бо в цих райських хащах так багато мавпочок, — протягує він.

Мавпочками він у компанії хлопців називає дівчат: «сама вскочила до пастки», «полюємо на іншу».

Ми йдемо до «Центральної», і починається звичайна тягомотина. Він влаштовується на високому барному стільці, а я лишаюся стояти. Здихля береться мене задрочувати: мовляв, зайшли до жопи світу в цьому Лейті, він очікував кращого...

— Знаю, це важко, але в Лейті теж так багато легкодухих перепихонів!

— Яких?

— Легкодухих. Тобто легких, до яких не треба докладати зусиль, для яких сміливість навіть на потрібна. З голосним стогнанням. Скигненням, якщо забажаєш.

Якийсь старий беззубий мудак у береті, що стоїть біля стійки бару поряд із нами, втручається до розмови.

— Багато кому не сподобалися б твої слова, — попереджає він із запалом в очах.

— Чули колись про «особисту» розмову?

— Чув колись про «громадські» місця?

Здихля піднімає брови, намагаючись зрозуміти, про що взагалі йдеться, а потім каже:

— Святі йобарі, ви ж мене майже на місці злочину впіймали, босе.

І він оголошує другий раунд нашої розмови, до якої раптово приєднується старий, присунувши свого стільця ближче до нас із виглядом тріумфатора. Однак потім цей мудак швидко користується можливістю і розповідає нам історію свого життя, внаслідок чого ми швиденько допиваємо й ретируємося.

Коли ми опиняємося під останніми теплими сонячними променями літнього вечора, стара карга з кістлявим обличчям з Форту, Маргарет Каррен, з'являється на дорозі з величезною сумкою з пранням у руках. Вона супить брови, коли помічає на зупинці родину пакистанців, хоча я, наприклад, не згоден з нею — як на мене, вони більше схожі на якихось бенгальців.

— Чому ця стара видра завжди тягає із собою білизну? — питається Здихля, коли вона підходить ближче.

— Вона весь час ходить до пральні, просто щоб потеревенити там із подружками, — пояснюю я, а потім додаю майже пошепки: — Я завжди бачу її біля Бендіксу¹, синку.

— О-о-о, яка місіс! — стогне Здихля.

Місіс Каррен проходить повз нас, і я не можу втриматися:

— Знову були в прачки в Бендіксі, місіс Каррен?

— Ага, Марку, як завжди. Це ніколи не скінчиться, бо Сьюзан більше там не працює, вона одружилася. В Оллі з Дунаном дуже багато роботи.

— Мабуть, у вас багато болячок, — не вгамовується гівнюк Здихля, — тобто стільки працювати в Бендіксі кожного дня...

Вона приголомшена, на її обличчі ясно читається злість, вона міцно стуляє губи, а голову жінка закидає назад так, ніби хтось потягнув за невидимий ланцюг, наче вона починає пити.

— Що ви, я маю на увазі мозолі на руках, на долонях, усе таке, — уточнює він.

Бабуся Каррен розслабляється.

— Ні, синку, я туди просто прогулююся, спілкуюся з друзями, а потім повертаюся автобусом до Форту, — пояснює вона, за тим вороже дивиться на мене: — То як тобі живеться на новому місці?

— Не таке вже й нове. Я там мешкаю вже чотири роки.

— Непогано, мабуть, — гірко каже вона. — А вони зараз на «Лендін».

Тут вона повертається до азіатів, які саме сідають на шістнадцятий маршрут.

— Ціла родина в старому будинку Джонстонів, — з відразою каже вона. — Від запаху з їхньої кухні мене нудить. Одна клята нудота від їхньої риби, яку вони потім ще й засушують. Ось чому я так багато часу проводжу в Бендіксі.

— Їм немає вибачення, — без ентузіазму відповідаю я, помітивши, що Здихля вже втратив інтерес до нашої гри і зараз придивляється до дівчини, котра проходить повз нашу чесну компанію; вивчає її обличчя, цицьки, попу, ноги та — особливо — сумочку.

— Яке там вибачення, в цій країні білим людям усе складніше знайти для себе місце, — хитає головою місіс Каррен і крокує гусячою ходою далі.

Здихля теж поспішає.

— Слу, Марку, мені вже час, побачимось пізніше, — каже він і вирушає за тією дівчиною.

Я дивлюся йому вслід і бачу, як він наслідуються на перший крок, вступає з нею в розмову. Мудак. Якби я спробував так познайомитися з дівчиною, вона б поліцію вже за мить викликала. Його ж ніхто не звинуватить у тому, що він може потрахатися будь-якої миті, коли сам того схоче.

¹ Район Единбурга, відомий у першу чергу «вулицями червоних ліхтарів».

Так я лишився сам, але з цього приводу я був тільки радий. Сонце вже збиралося сховатися за горизонтом, тому я трохи повисів на краю даху, який вкривав автобусну зупинку, заодно перевіривши, як там почувається моя спина, потім пару разів потягнувся й пішов додому.

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 1

Першого березня тисяча дев'ятсот сімдесят дев'ятого року шотландський народ проголосував на національному референдумі за переобрання парламенту. Таким чином, після майже трьох століть недемократичним шляхом нав'язаної єдності з Англією мав відновитися суверенітет нашої країни. Джордж Каннінгем, шотландець, член парламенту від лондонської партії лейбористів, запропонував на розгляд поправку до законопроекту, яка б змінила закон таким чином, щоб рішення про новий парламент приймали самі шотландські громадяни.

Консервативна партія на чолі з Маргарет Тетчер прийшла до влади в травні тисяча дев'ятсот сімдесят дев'ятого року. Через убогу кількість голосів шотландської частини населення, почалися суперечки з приводу того, що уряд не має демократичної чинності, але прихід до влади парламенту, який підтримував Единбург, неухильно заперечується й підлягав праву вето.

НАДТО СКРОМНИЙ

— Йобана трагедія для всієї Шотландії, — оголосив з барного стільця в дешевому лейтвіському готелі Френк (Франко) Бегбі, кремезний бритоголовий чоловік, в якого всі руки та шия були вкриті татухами.

Навряд чи колись цю забігайлівку згадають у путівнику по пабах Единбурга. Щоб привернути до свого висловлення особливу увагу, він ударяє по тонесенькому біцепсу Картоху Мерфі, і цей звичайний стусан, який невловимо нагадує удар кувалди, буквально змахує його друга з місця біля стійки.

— Знову вбили всі надії на участь у чемпіонаті «Євро»!

На доказ цього Франко вказує пальцем на телевизор, що висить у кутку паба над музичним автоматом і, незважаючи на яскраві вогники останнього, показує дві європейські футбольні команди, які вишикувались на полі. Томмі Лоренс напружує все своє підтягнуте мускулисте тіло, щоб витягнути голову й побачити, що відбувається на екрані, і навіть млявий Марк Рентон просинається, бо це — зірковий час Платіні¹. Спочатку показують загальну картину, усіх футболістів, які стоять у стані бойової готовності, а потім камера рухається повз них, показуючи кожного гравця окремо, в той час як хлопці гадають, з яким результатом може закінчитися цей матч. Сидячи в обшарпаному барі з прокуреними стінами, старою, потрісканою підлогою та побитими меблями, вони намагаються уявити, як це — стояти там, випнувши груди, зосередившись на тому, що ти знаходишся зараз в якихось дев'яноста хвилинах від свого роду довічного безсмертя.

Картоха, наш друг із скуйовдженим світлим волоссям, яке за кольором схоже на бруд, весь скривився, потираючи забиту руку й намагаючись угамувати

¹ Мішель Платіні (нар. 1956 р.) — французький спортсмен та тренер, якого неодноразово визнавали кращим футболістом Європи.

своє постійне тремтіння, таке знайоме Рентону та Томмі. Роздивляючись його обличчя, на якому ось-ось могли з'явитися сльози, Рентон переконався зайвий раз, що навіть беручи до уваги, що «наш плакса» виріс у Кіркгейті, носить чисто випраний одяг від Фреда Перрі, постійно краде і приймає величезну кількість спіду, він легко поклав би Картоху на обидві лопатки. Окрім посмішки Дадлі Воткінса¹ з поганими зубами, у Картохи трапляються два вирази на обличчі: не-розумію-що-за-на-хуй-тут-відбувається та зараз-розридаюся; саме останній вираз він якраз і демонстрував. Утопаючи в жалю та відразі до самого себе й зрозумівши помилку, яку зробив, сівши поряд із Бегбі, він озирається по сторонах.

— Агов... щось мені погано, — робить він висновок, підшукуючи собі місце, куди б можна було пересісти, подалі від Бегбі.

Утім, Томмі та Рентон, який і сам страждав через ушкоджені руку та спину, навмисно посадили Картоху між собою і завжди жвавим Франко. Рентон дивиться на біліючу в темряві цигарку Франко Бегбі, кінчик якої палає, як третє око, коли той вдихає дим, і його раптово охоплює дивне почуття з приводу того, якого хуя він взагалі тут робить.

Тим часом Томмі роздивляється міцну, як у бика, шию та кремезне тіло Бегбі. Франко не дуже високий, десь однаковий із Рентоном на зріст, може, на шість футів потягне, отже нижчий за самого Томмі, хоча й вельми дужий; його сильне тіло, здається, привертає увагу всіх відвідувачів бару. Він вдягнений у шкіряну куртку «пілот», як дві краплі води схожу на рентонівську, але він все одно завжди вимагає, щоб усі друзі висловлювали своє захоплення його прикидом.

— Та-а-ак... яка ж у мене охуєнна куртка... еге ж... — охуєнно ввічливо заявляє він знову, коли обережно вішає її на спинку стільця.

Картоха пильно роздивляється, як м'язи перекочуються під шкірою на біцепсах та передпліччях Френка Бегбі, які видніються з-під коротких рукавів його білої адідасівської футболки, дивуючись їхній силі, порівняно з його власними та, наприклад, рентонівськими худими й тонкими кінцівками. Томмі спокійно вивчає могутню грудину Бегбі, уявляючи собі, як крученим хуком справа він розносить її вцент і валить Франко на підлогу. Виконання такого номера йому цілком під силу, та й врізати ботинком по пиці теж цілком у межах його емоційного діапазону та бойових здібностей. Але він не збирався цього робити, бо у випадку з Бегбі можна було напоротися на будь-які проблеми. Окрім того, вони товаришували.

Бегбі агресивно киває Міккі Еткіну, який стоїть за барною стойкою, і старий у драному кардигані рушає ліниво, як танк, за пультом від «ящика» і йде в наступ до телевізора, наспівуючи «Марсельезу». Платіні, щасливчик, виблискує очима та забиває в ту саму мить, як на порозі паба з'являється масивна туша Кізбо. Томмі, Картосі та Рентону водночас слянула гідна думка: *мабуть, цей товстун і займе місце поряд з Бегбі й терпитиме його побої*. Серед забитої клієнтами забігайлівки Кізбо швидко помічає друзів біля бару, потім помічає Леслі, барменшу, яка саме заступає на зміну. На хуй того Платіні, вона миттєво опиняється в центрі уваги зі своєю привабливою зовнішністю, білявим волоссям до плечей та відкритою улоговинкою на грудях, хоча пильну увагу Марка Рентона більше привертають тугі джинси та відкритий живіт.

¹ Британський письменник та художник, автор серії коміксів про пригоди шотландського хлопця на прізвисько Нашинський Булі.

Кізбо детально вивчає принади барменші, перш ніж запитати:

— Як ти, серденько моє?

Леслі окидає його оцінюючим поглядом, потім зосереджується на його дивно схвильованих блакитних очах, які визирають з-понад чорних сонцезахисних окулярів. Бажаючи переконатись, що він не переходить межу грайливого жар-твіливого флірту, вона відповідає йому приємно-нейтральним тоном:

— Непогано, Кіт. Сам як?

— У мене все в ажурі, коли я маю змогу насолоджуватися твоєю красою, міс Леслі.

Леслі посміхається і сором'язливо червоніє, що з нею трапляється лише в присутності Кізбо, який може викликати таку реакцію навіть у найдосвідченіших дівчат міста.

— Стули пельку, товстий покидьку, — втручається Бегбі. — Вона — моя, так, Леслі?

— Хіба що в твоїх мріях, синку, — відказує йому Леслі з гідністю та жит-терадісністю, які особливо впадають в око після раптового нахрапу Кізбо.

— І там ми грахаємося, як ніколи, ти мені повір, — сміється Бегбі, закинувши назад коротко стрижену голову, яка чимось нагадує ядро гармати.

Кізбо замовляє всім по світлому пиву. Щоб краще було бачити телек, вся компанія пересувається поближче до нього, розташувавши свої шкіряні стільці у формі півкола біля столу, обтягненого формайкою. Рентон знаходить старий пакунок зі спідом у кишені джинсів і розгортає його; кожен з них, за винятком Бегбі, який очей від Леслі не може відвести, приймають дур.

— А вона не така вже й скромняга, — ділиться спостереженнями він.

Далі з широченною посмішкою з'являється Кізбо, який тягне на підносі кожному по пінті пива, це його сяюче обличчя зайвий раз підтверджує, що він із тих людей, які обожають ділитися всім з друзями. Поставивши випивку на стіл, він хапає свою дозу амфетамінів, по-братськи залишену для нього. Скривившись від гострого солоного присмаку, він заливає в горлянку добрячу порцію пива.

— Містере Марку, містере Френку, містере Томмі, містере Денні, що думаєте про таку пару — Лео Сейер проти Гілберта О'Салівана?

Бегбі з неприязню витріщається на Рентона; після його останнього переїзду вони раптово стали сусідами. Рентон тільки-но відкриває рота, щоб сказати щось, але замовкає, вирішивши краще продумати свою точку зору. Натомість він дивиться на Томмі, який саме робить ковток пива, смак якого здається зовсім протухлим через домішку порошку сульфату, який осів на стінках його горла.

— Непогана думка, — погоджується Томмі.

Кізбо звично вигадує неіснуючі сценарії боїв між тими, хто ніколи б не подумався взяти в таких участь. Цього разу супротивники підібралися гідні, тут не посперечаєшся.

— Гілберт О'Саліван написав ту їбучу пісню про своїх мудаків, — раптово приєднується до бесіди Бегбі, — тому заслуговує на смерть. Пам'ятаєте ту хуйню? Той клятий кліп?

— Ага, «Клер», здається. Але я розумію його слова зовсім інакше, Франко, — сміливо заперечує Картоха, — це ж просто пісня про няньку, яка доглядала мале дівча, типу, він щось про це чув.

Бегбі витріщається на нього своїм фірмовим крижаним поглядом. Картоха миттєво затикається.

— То ти в нас — критик музичний, блядь, крутизна з усіх дір лізе? Тепер, блядь, у нас цілком природно, коли дорослий мужик пише пісню про малу, яка навіть не доводиться йому донькою? Га? Розкажи нам, ти ж усе знаєш так охуєнно!

За ці роки Рентон уже добре вивчив, що найгірше в світі — це змусити Френка Бегбі почуватися відірваним від компанії, тому тактично вирішив виступити в цьому двобої на його боці.

— Картоха, навіть ти маєш визнати, що текст звучить досить підозріло.

Картоха пригнічений, але Рентон бачить в його очах примарну вдячність за те, що той допоміг йому гідно вийти із ситуації без синців.

— Так, щось у цьому дійсно є, я ще подумаю...

— Так би й сказав із самого початку, — презирливо посміхається Бегбі і вказує на Рентона, — слухай цього рудого гівнюка. Він на музиці знається краще, ніж будь-хто з вас, покидьків, за цим столом; ну ще Кізбо шурупає. Вони в групі грали, разом із Стіві Хатчісоном, — наводить останній аргумент він, окидаючи всіх поглядом, ніби викликаючи присутніх на бій.

Але ідіотів не знайшлося.

— А що ви думаєте, хлопці, — повторює запитання Кізбо, щоб повернутися до старої бесіди, — Лео Сейер чи Гілберт О'Саліван?

— Без варіантів, я за Сейєра, — насмілюється висловитися Рентон. — Тут і так усе зрозуміло, в цілому, вони рівні, але Сейєр — танцюрист, під час виступу він постійно на ногах, а О'Саліван тільки й знає, що за піаніно сидить.

Вони зважують «за» й «проти» такої думки. Потім Томмі пригадує старі часи в боксерському клубі «Вікторія» в Лейті разом із Бегбі та Рентоном, коли вони ніяк не могли дійти порозуміння. Він кинув тоді п'ятнадцятирічного Бегбі на ринзі після того, як добряче його «порусалив» — мало до смерті не довів, затягнувши свою майбутню жертву до води, щоб той вимотався, витратив усі сили так, що був уже зовсім не в змозі протистояти чи принаймні зловити Томмі. Коли він вийшов з пари, його застигли зненацька — і тут вуличний боець отримав гарний урок почесної науки бою від справжнього боксера. Томмі тоді побоювався, що дорого заплатить за цю перемогу, але замість цього йому вдалося завоювати щирю повагу Бегбі, хоча той потім і розповідав усім, що за межами рингу ситуація могла б прийняти радикально інший поворот.

А Томмі, який з певним жалем обрав замість боксу футбол, не хотів перевіряти слова друга. Він просто погодився, визнав, що Бегбі був більш досвідченим воїном великого міста, ніж він. Томмі міг зосередитися на одному супротивнику в межах рингу, але точно спасував би в метушні міської бійки, де був потрібний досконалий периферійний зір, щоб встигнути побачити, що робить кожен з багатьох ворогів. Френк Бегбі дуже любляв переводити будь-яку тему на порівняння з хаосом справжньої вуличної бійки:

— Рент має рацію, на хуй, — цитує він, — такі бійки схожі на бої боксерів легкої ваги, тут багато залежить від швидкості. Тут Сейєр зумів би й трьох мудаків побити. Тем?

— Ага, цілком згодний.

— За Сейєра, — вони всі піднімають за нього бокали, навіть Картоха. — Шоу маст гоу он, не зупиняймося.

— То як це шоу має тривати, піди та принеси нам ще пива, єврейський ви-
родку, — наказує Бегбі, вливаючи в себе всю пінту одним ковтком і цим зму-
шуючи усіх зробити те саме.

Картоха корчить жалюгідну, невдоволену пику, але підкоряється. Він усе ще
працює в доставці меблів, хоча його роботодавець продав одну вантажівку і
почали ходити чутки про майбутнє скорочення штату. Але він тишив себе тим
фактом, що працює на свого хазяїна із самого закінчення школи: він зареко-
мендував себе як добрий, надійний робітник. Авжеж, він був у повній безпеці.
Кізбо не міг похвалитися таким везінням; він розповів нещодавно, що його
звільнили з будівельної компанії, де він працював муляром.

— Я все ще іноді допомагаю їм, але він не має можливості платити
мені стільки, щоб я міг поїхати до Телфордського коледжу і здати іспит
«City & Guilds»¹.

— А де, на хуй, Другий Призер? — питає Бегбі. — Чув, мудак знайшов собі
роботу. Кажуть, він ніяк не хоче розповідати, чим саме займається.

— А він тобі і не розповість, бо пішов до клубу, щоб якимось скрасити роз-
чарування вихідних. До речі, Данфермлайн звільнив його, розв'язав йому
руки. І він пішов у запій і виходити з нього не збирається, — пояснює Томмі,
перезираючись із Кізбо та Рентоном. — Не треба було нам його в Блекпулі
кидати.

— Наскільки я пригадую, це він нас кинув, — заперечує Рентон.

— Марк має рацію, Томмі, — з цими словами Кізбо знімає окуляри і потирає
око. — Ти ж йому не нянька.

— То мудак наш знову знаходить втіху у випивці, — знущається Бегбі.

— Ти правий, як ніколи, містере Франку, — Кізбо киває і повертає на місце
свої окуляри, ніби ставлячи крапку на цій темі.

Коли розмова повертається до змарнованих талантів, Рентон не гає часу й
пересаджується. Він майже розчарований, коли спід починає шибати в голову,
всі навколо тільки базикають, ніхто на гру навіть не зважає. Тому він прохає
Міккі трохи приглушити коментатора, той знехотя виконує його прохання, але
тільки після того, як Бегбі дає добро. Голови декого з обурених п'яниць оберта-
ються до іншого телека, що в дальньому кутку, біля входу в бар. Потім Рентон
вмикає музичний автомат і вибирає «Too Shy» групи Каджагугу². Слухаючи
рядок «сучасна медицина не зможе втішити твій жаль», він раптом розуміє,
що своєю смішною спортивною стрижкою Бегбі здорово нагадує Лімаля, соліс-
та цієї групи. Коли знову звучить приспів, він лоскоче віями потилицю Бегбі,
зовсім як дівчина з приспіву в свої веселі двадцять, і ловить на собі нервові,
страдницькі погляди інших.

Психічний радар Франко щось фіксує, тому той різко повертається назад,
ледве не спіймавши Рентона на гарячому.

— Здихлю бачив?

¹ Екзаменаційний синдикат «City & Guilds» був заснований в 1878 році. Сьогодні
це — міжнародний іспит, який тестує знання претендентами англійської мови як інозем-
ної. Однак у ХХ столітті компанія займалася й оцінкою знань самих англійців з більш ніж
400 кваліфікацій.

² «Каджагугу» — британська поп-група, її найвідоміша пісня — «Too Shy» — «Надто
скромна».

— Ага, зустрів його якось на Воку¹ на днях, коли йшов з роботи додому. Посиділи трохи на Центральному, випили по пиву, — байдуже відповідає Рентон. — Я буду тепер жити поряд із ним на Монтгомері-стрит.

— Ой, а що з грою? — пригадує Кізбо.

— Ми можемо додивитися її, увімкніть звук на другий тайм, — прохає Рентон, коли бачить, що Томмі теж не подобається цей мовчазний матч.

Але Бегбі так просто не відстане від Здихлі, доки сам того не схоче.

— Цей мудак вважає, що він надто крутий для апартаментів у Банана-флетс², але я чув, що він з матінкою весь час там зависає.

— Це тому, що його старий з'їбався з дому з якоюсь молодою кралєю, — одказує йому Рентон.

Кізбо знову знімає окуляри і натирає їх своєю шиковою футболкою з написом «Combat Rock». На ній вказаний розмір XXL, але вона сидить на ньому впритул.

— Я теж таке чув, містере Марку. Бачив їх разом у місті. Їй близько двадцяти п'яти, щось таке. Чув ще, що в них є дитина.

Рентон повертається до «ящика». *Та ну на хуй цих дітей, на хуй їх взагалі народжувати.* Досить неприємно уявляти собі, як хуй якогось хлопця опиняється в піхві дівчини під час статевого акту, але коли крізь ту саму піхву потім виходить дитина... Навіть думати про це не хочеться, думає він, і його всього перетрушує від огиди.

— То що, гарна вона? — питає Томмі.

— Нічого, — визнає Кізбо. — Я б не відмовився.

— Йобаний щасливий старий мудак.

— Тобі вже треба дівку знайти, Тем, — починає Бегбі, потім упирає погляд у стіл. — Бачив тебе, до речі, з тією Ліззі Макінтош на початку Воку пару днів тому.

— Просто зупинився її привітати, — стенає плечима Томмі.

— Забудь ти вже ту малу, містере Ті, — сміється Кізбо.

Томмі відповідає йому розважливою посмішкою, аж раптом Картоха пригадує:

— Я одного разу розмовляв із нею. Вона малювала, стояла з мольбертом у районі Шору. Гарно малює, до речі. Це я їй і сказав тоді — «гарно малюєш». Вона навчається в художньому коледжі на живописі, так, Тем?

— Ага.

— Ще одна пихата пизда, — ввертає Бегбі, — пам'ятаю її ще зі школи. У тебе ж нікого після неї не було, Тем. Ходімо зі мною до центру, я бачив там цю твою кралечку минулого тижня. І вона зовсім не така скромна, як колись!

Рентон скалить зуби в ехидній посмішці, пригадуючи один шкільний випадок з Бегбі, про який йому так і кортіло розповісти, але врешті-решт він розсудливо передумав. Замість того він згадав саму Ліззі, яка навчалася в класі мистецтв середньої школи. Дівок там було — три каліки й дві чуми, хоча клас був повний, навіть занадто. Але тих дівчат він досі згадує в чудові миті дочки.

— Ліззі — зовсім не пихата. Матом лається, як справдешній швець, — намагається виправдатися Томмі.

¹ Одна з найдовших вулиць Единбурга.

² «Кейблз Вінд Хауз», дев'ятиповерховий муніципальний житловий будинок у районі Лейт, який формою нагадує банан.

Тільки-но ці слова зриваються з його губ, він раптом розуміє, що соромиться власного боягузтва та всього цього в присутності друзів. Але у всіх траплялося таке в житті, коли ти чекаєш на свою дівчину, як на сонце, що довго ховається за хмарами, а потім з'являється і врятовує тебе від темряви, розкриває твою справжню сутність, турбується про тебе, як про безпорадну цвітучу квітку.

— А медок-то її тобі спокою не дає, — посміхається Рентон, стримано сти-скаючи коліно Томмі. — Вона ж просто тримає тебе поки на відстані, бо навколо стільки гарних кицьок, це такий захисний механізм, щоб прив'язати тебе до себе. І це їй непогано вдається, ти щасливий з нею.

Всі інші, здається, погоджуються з цим твердженням; усі, окрім Бегбі.

— Ага, тільки щодо лайки не погоджуся; всі дівки — чванливі сучки, вони лаються матом так природно, як ми, справжні чоловіки, зовсім не вміємо.

На подив Рентона, його раптом охоплює справжня любов до Франко, і він підморгує другу на знак того, що погоджується з ним.

— І тут ти не помиляєшся, друже.

Бегбі хвалькувато дере носа, майже муркоче від задоволення. Потім вираз його обличчя радикально змінюється, і Рентон удається в паніку, його діймає одна тільки думка: «Ніколи не зрозумію, що насправді відбувається в його йобаній порожній голові!»

Потім він розуміє, що Бегбі зосередився на чомусь позаду нього, тому він теж обертається й бачить худеньку вайлувату дівчину зі скуйовдженим мишиним білявим волоссям, вибритим по боках, віком десь близько вісімнадцяти років. Не зважаючи на Леслі за барною стойкою, вона прямує до них, зупиняється десь за пару футів, схрещує руки на непомітних грудях. Вони повертаються до неї всі, як один, у той час як Бегбі напускає на себе лютий вигляд.

— Чого тобі, на хуй, треба?

— Поговорити, — каже вона.

Рентон миттєво зацікавлюється дівчиною. *Вона, скоріше, мій тип, ніж Франко. Він зазвичай любить побільше м'яса на кістках, а тут — самі гр'ябані кістки.*

— Кажі, що хочеш, — відповідає Бегбі, роздратований її раптовою появою, — у нас тут вільна, блядь, країна!

— Не тут, — заперечує вона, окидаючи компанію якимось огидним поглядом, хоча всі вже давно повернулися до телевізора.

Усі, окрім Томмі, — він мляво посміхається дівчині, потім з надією киває Бегбі і вказує на двері. Франко, здається, помічає це, потім підводиться, прямує до сусіднього столика, захопивши із собою своє пиво, і запрошує дівчину до приватної розмови. Однак, як усі одразу помічають, незнайомці він пива не пропонує.

— Це погано пахне, — задумливо каже Томмі.

Рентон вибирає нову пісню; цього разу з музичного автомата звучить «White Lines» Грандмастера Флеша¹.

Квиток на автобус, біла автострада,

Розкажи друзям, вони будуть раді...

— Бо я знаю, вона — твоя!

¹ Грандмастер Флеш (справжнє ім'я — Джозем Седлер, нар. 1958 р.) — американський репер, який разом зі своєю командою «Грандмастер Флеш» стояв біля витоків хіп-хоп-музики.

Вони раптом чують, як вона кричить на Бегбі, в її голосі чути сльози, в той час як на екрані Платіні докладає купу мовчазних зусиль і намагається забити.

— Ви всі так кажете, — заперечує Бегбі, відкидаючись на спинку стільця; він спокійний, навіть отримує задоволення від цієї неприємної сварки; решта теж не стримуються — сидять, нашорошивши вуха.

— Це міг бути лише ти!

А Бегбі в цю мить думає лише про шовковистий дотик одягу дівчини тієї ночі, про ніжність, несміливість, з якою вона знімала взуття тоді. І як тільки ці моменти затьмарили в його пам'яті спогади про її наготу... Вона подобалася йому вдягнуною. Хоча то було літо, на вулиці не було спеки. Не слід було їй виходити з дому без куртки. У порту було навіть холодніше, ніж будь-де.

— Слухай, якщо ти виходиш у морозну ніч без куртки на вулицю, коли ледве сніг на землі не лежить, ти ж можеш застудитися?

Вона збуджено витріщається на нього, а потім несамовито верещить:

— Що ти, на хуй, верзеш? Куртка? Сніг?

По телеку Домінік Рошто¹ б'є штрафний, але м'яч проходить якраз повз штанги. Рентон знову відволікається від матчу й спостерігає за Бегбі та дівчиною.

Вище, крихітко моя...

Бегбі теж підвищує голос:

— Ти ж сама, блядь, пігулки не п'єш, ти ж і без того гаряча, нічого ж, на хуй, не трапиться!

Леслі піднімає одну брову, дивлячись на Рентона, й удає, ніби перетирає бокали. Міккі Еткін окидає поглядом цікавих завсідників, які переключаються на інший телевізор.

Дівчина мовчки дивиться на Бегбі, як зачарована, закусивши нижню губу. Потім питає:

— Ну то й що?

— То сама шукай вихід. Це — твоя йобана проблема, не моя, — хитає головою Франко Бегбі, потім робить великий ковток пива й обережно ставить бокал з випивкою на стіл.

Цятки на формайці нагадують йому плямки, які він бачив у дитинстві на пташиних яйцях, що знайшов колись у гнізді.

— Я тобі тоді сказав: давай трахатися. Я ж не казав: давай заведемо дитину. То що? Можу трахатися без усіляких там хуйових дітей!

Дівчина підводиться й кричить, вказуючи на нього пальцем:

— Ми ще зустрінемося, шмаркачу!

Потім вона рушає до виходу, на полі по телеку роздається свисток, і гравці йдуть на перерву. Іспанці добре себе показали, але до перемоги значно ближча Франція.

— Агов! — Бегбі різко підскакує з місця й кричить до неї, вказуючи на друзів. — Ти забуваєш, що мені всі ці хлопці — свідки! Ти сама винна в усьому!

Дівка різко зупиняється. Потім повертається, залякано дивиться на них і звертається до Леслі, майже благає:

¹ Домінік Рошто (нар. 1955 р.) — колишній французький футболіст, нападник та фланговий півзахисник, виступав за «Сент-Етьєн» та «Парі Сен-Жермен», а також за національну збірну Франції.

— Він усе бреше!

Леслі дивиться на Міккі й знизує плечима, а в той час дівчина волає:

— Ти попався, покидьку!

— Та я вже зрозумів, — кричить Бегбі у відповідь, показуючи їй фак. — І мені це вже остогидло!

Рентон спостерігає за тим, як вона принижено залишає бар; її худі, бліді плечі викликають у ньому жаль, складно було уявити, як вона йде вночі з оголеними руками, так і хотілося накинути на них шаль. Він уявляє собі інший світ, де вона не завагітніла від Бегбі, де саме він іде за нею, поряд із нею, навіть, можливо, накидає їй свою куртку на гнучку, тендітну спину.

Френк Бегбі осушує свій бокал, замовляє ще пива й знову приєднується до друзів.

— Якщо ця сучка піде до суду, у мене є ви, хлопці, щоб прикрити мою дупу та підтвердити, що чули цю розмову. Кожна тварюка в порту знала, що вона трахається з будь-яким першим-ліпшим мужиком!

— Вони можуть зробити тест на батьківство, Франко, — нагадує Томмі.

Рентон хоче розповісти, що читав статтю в «Сайєнтіфік Американ»¹ про цей новий тест ДНК, коли заходив нещодавно до центральної бібліотеки, але потім пригадує, що він — у лейтському пабі, а не в студентській спілці Абердина, де такі розумні повідомлення могли б оцінити гідно.

Бегбі стискає зуби.

— Знаю все це, Тем, бога ради, — огризається він, потім його обличчя теплішає. — Але ця сучка сама триматиметься подалі від гробаного суду, вона ж не думає, що весь Лейт перевірятиметься на батьківство, хоча її тут усі перетрахали, в той час як ми зустрілися тільки один раз!

Незважаючи на те, що всі засміялися, всім друзям було шкода дівчину. Особливо — Картосі. *Скільки ж хуїв може зустріти така дівчина, які думають не головою, а тільки членом. А їй тепер ростити, виховувати малого Бегбі до кінця своїх днів. Не має значення, що вона децю не при собі, ніхто на таке не заслуговує.*

Другий тайм продовжується, і Платіні неминуче виводить Францію вперед. Паб тріумфує, принаймні, група відвідувачів, що сидить в іншому куті. Але Бегбі їхні хвилювання тільки дратують, він ображено дивиться на іншу компанію, намагаючись утихомирити їх одним лише поглядом. Томмі гадає, чи зможе взагалі колись стати на захист Франко; йому складно уявити обставини, які б змусили його так вчинити.

Решта вечора проходить під акомпанемент ще декількох бокалів пива. На телеекрані Платіні сьогодні б'є всі свої рекорди й з тріумфом отримує кубок чемпіонату «Євро». Рентон та Кізбо здивовані, побачивши рахунок два-нуль, бо пропустили останній гол. Амфетамін, адреналін та інші особисті драми дали про себе знати.

— Навіть не знаю, як її, на хуй, звать, — каже Бегбі умисно грубим, зневажливим тоном, але щось трапляється, і, на його та інших подив, слова звучать як звинувачення і навіть нарікання.

Він чомусь знову думає про ті цятки на яйцях, бо так і не може пригадати, розбив він їх чи залишив у гнізді.

¹ «Сайєнтіфік Американ» — науково-популярний американський журнал, який видається з 1845 року. Найстаріший науковий журнал США.

ПЕРШИЙ УКОЛ: ПРОСТО СКАЖИ «ТАК»

Упертість та норовливість — невід’ємна частина характеру кожного шотландця. Відтоді, як я відмовив тим мудакам із Манчестера, я став одержимим героїном. Іноді я мрію про те, щоб я тоді сказав їм «так», тоді б мені, мабуть, удалось заспокоїтися. Також, кажуть, наркота — добрий болезаспокійливий засіб, а біль у моїй спині ніяк не вгамується, особливо важко вночі. Лікар вважає, що я все вигадую, та його парацетамол взагалі не дає жодної користі.

Ні для кого в нашій компанії не секрет, що Метті, який пожирає лев’ячу частку усього нашого спіду, постійно ширяється герою і щасливий від цього. Від нього я довідався, що Джонні Лейбід, старий мій друг по футбольній команді, штовхає дур і заробляє непогані гроші. Я не бачився з Джонні сто років, з того часу, як ми грали разом за нашу міську «Порті-Тісл». Він грав дуже й дуже непогано. У мене ж руки не з того місця росли, тому я був щасливий піти з команди й почав ходити на бокс разом із Бегбі та Томмі.

Час відродити нашу дружбу.

У своїй новій квартирі на Монтгомері-стрит я запропонував Здихлі сходити в гості до старого знайомого, і він погодився.

— Звучить просто охуєнно. Я колись уже куштував це лайно, дуже давно, — тут він починає наспівувати оригінальну версію «Вельвет Андеграунд»¹: — Я встромляю голку собі у вену... Ходімо до Саймона.

Він вивертає собі щелепи, позіхаючи, і, хаотично полиставши, відкладає вбік словника.

— Я хочу лише скуштувати, уявляю реакцію Франко, коли ми зустрінемо його ввечері.

Здихля причісує собі волосся п’ястю.

— У мене вже отут сидять коментарі цього пиздюка, які він завжди відпускає на мою адресу. Мені це на хуй не потрібно. На хуй мені треба всю ніч слухати, скількох він там зарізає та скількох перерізає...

— Ага, все одно від одного штрику з нами нічого не станеться, підемо потім і побачимося з ним у «Метерз».

Той знизує плечима, підводиться, стягує подушки з дивана, шукаючи монети, й вивалює з кишень награване добро.

— Держава має платити мені більше, — скаржиться він. — Я вже втомився грабувати кралечок, щоб хоч якось звести кінці з кінцями.

Ми виходимо з дому, сідаємо в «шістнадцятий» автобус і рушаємо до конури Джонні на Толкросс. Сонце сліпуче світить прямо у вічі, дуже спекотно, тому ми сідаємо на задні сидіння, щоб краще бачити кожну дівчину, яка заходить до автобуса. Задня парта з Бегбі, щоб лякати однокашниць, задні місця зі Здихлею, щоб роздивлятися тьолочок. Життя — така проста штука.

— Буде так весело, — обіцяє Здихля й потирає руки. — Наркота — це завжди весело. Віриш у вищі сили, долю та все це лайно?

— Не-а.

— Я також, але пам’ятай одне: сьогодні в мене слово на букву «д».

¹ «Вельвет Андеграунд» (англ. Оксамитове підпілля) — американська рок-група 1960—1970-х років, яка стояла біля витоків альтернативної музики.

— Що?.. — розгублено питаю я, і тут до мене доходить. — Це — твоя чергова приколяга зі словника?

— Потім зрозумієш, — киває він і починає розповідати про геру.

У мене ніколи не було особливо поганих звичок, я ніколи не курив, ніколи не вживав наркотиків. Маю визнати, я боюся до всрачки. Мене так виховували, що я з дитинства вважав, ніби одна лише спроба — і я вже мрець. Усе це, авжеж, хуйня, але раніше я дозволяв собі хіба що спід. Одного разу — кислоти. Та чим більше брехні розпускають про такі речі, тим більше люди тяжіють з диявольською завзятістю знищити себе за допомогою випивки й наркоти.

Але героїн...

Для мене це — межа, яку потрібно перейти.

Але я ж лише спробую, тільки один раз. Здихля ж зовсім не хвилюється, тому я теж вирішую тримати марку.

— Ага, дочекатися вже не можу, коли врешті спробую геру.

— Чого? — Здихля заочує очі в удаваному жаху, автобус підстрибує на якомусь пагорбі. — Про що ти говориш, Рентоне? *Геру*? Ніколи не кажи цього в присутності дилера, він посміється над тобою. Називай його виключно «героїном», заради Папи Римського, Іоанна Павла!

Раптом він забуває, що казав, і витріщається на кралечку в короткій спідниці, яка, зважливо вихитуючи стегнами, прямує Лотіанським шляхом.

— Оце персик... Надто фігуриста та виразна, щоб називати її просто мавпочкою...

— Ага, — немічно відповідаю я.

Ми дістаємося домівки Джонні Лейбіда, знаходимо на дверях домофон, з яким, однак, немає жодних проблем — двері легковажно відчинені. На чорних дверях вказані імена всіх мешканців, окрім хазяїна потрібної нам квартири. Усміхнений Джонні вітає нас, хоча й дивиться якимось ніяково у бік Здихлі.

— Містер Рентон! Ні слихом слихати, ні чутки чувати... заходь...

— Так, пару років точно не бачилися, — визнаю я.

І дійсно, я був тут на одній вечірці. Разом із Метті. Після того, як ми повернулися з Лондона. У Лейбіда все ще було світле волосся, але зараз воно ніби відросло й стало якимось клочкуватим; його сині очі, цей гострий погляд лишилися такими самими. Він завжди виглядає здивованим, ніби ось-ось образиться на тебе, тому нагадує чимось Рона Муді, який грає Фаджіна в «Олівер!»¹. Несвіжий запах затхлих солодоштів витав у повітрі, було несхоже, щоб він доносився з якоїсь іншої квартири, бо сморід тільки підсилювався, коли ми увійшли. Здихля, якого я пустив першим, теж почув неприємний запах, але навіть виду не подав, приховавши свою відразу.

Одне вікно було завішено, через це у першій кімнаті було темно, як вночі. В усіх інших на підвіконнях стояли справжні величезні плантації зелених помідорів, які все одно перекривали усе світло. Підлога була покрита старим лінолеумом, на якому валявся давній витертий килим. На стіні над каміном висів кльовий постер з оголеною до пояса Сьюзі Сью².

¹ «Олівер!» — популярний британський мюзикл.

² Сьюзен Жанет Баліон (Сьюзі Сью) — британська співачка й автор пісень, одна з найвпливовіших британських рок-виконавців, яка починала в жанрі панк-андеграунду, зробивши істотний внесок у розвиток таких напрямків, як нова хвиля, пост-панк та готичний рок.

Ми опустилися на шкіряний диван. Спостерігаємо, як жалюгідна пародія на хвилястого папужку з жирним пір'ям ходить по перекладинці клітки з виглядом Річарда III¹. Перекинувшись парою слів про старі часи, Джонні переходить до справи.

— Метті Коннелл казав, ви часто на півночі розважаєтеся. Мабуть, потрібен спід?

Я дивлюся на Здихлю, потім знову на Джонні, намагаючись зберігати спокій.

— Якщо чесно, ми чули, у тебе героїн непоганий.

У Лейбіда очі на лоб лізуть, він облизує губи.

— Зараз він усім потрібний, — посміхається він і питає, закочуючи рукава своєї сорочки й демонструючи глибокі відмітини на внутрішній стороні ліктя. — Колись куштували його раніше? Ширялися вже?

— Ага, — брешу я, не дивлячись у бік Здихлі. — Ще в Абердині.

Лейбід, або просто Лебідь, як ми його колись називали, здогадується про те, що я збрехав, але йому похуй. Він дістає дерев'яний ящик з-під скляного журнального столика, на якому стоять розкішна блакитно-золота ваза, кухоль з логотипом чемпіонату світу вісімдесят другого року, свічка на популярній в кожному домі блакитно-білій розмальованій тарілці, від якої вже мало що лишилося, та маленька попільничка, в якій повнісінько недопалків.

— Точно хочеш ширнутися?

— Ага.

Він відкриває свого ящичка і дістає якусь білу пудру з крихітного пакетика для дрібних грошей, висипає її в ложку й набирає шприцем трохи води з кухля. Він випускає трохи рідини в ложку, потім підігріває її над полум'ям свічі, по ходу справи помішуючи все це голкою. Спіймавши на собі погляд Здихлі, він хитро посміхається нам через плече, видавлюючи трохи лимонного соку в воду. Востаннє помішавши це лайно, він набирає повний шприц.

Я сиджу подалі, зачарований процесом підготовки. І не я один — Здихля дивиться на Джонні, зовсім як студент-ботан на свого улюбленого вчителя. Джонні витріщається на мене, бачить, що я сиджу, відкривши рота, як зайвий хуй, що знімає груповуху на камеру.

— Допомогти?

— Ага, — киваю я.

Сука Лебідь, знає, що мені соромно.

Він ривком тягне мене до себе, як різдвяне печиво, і влаштовує мою руку в себе на коліні. Його джинси неприємно липнуть до моєї шкіри, ніби він на них мед пролив чи намазав ногу патокою. Він пов'язує мені на біцепс шкіряного паска й пробігає пальцями мені по венах. Моя спина ніби знову потерпає від удаваного удару кийком, тремтіння охоплює моє тіло.

Я знаю, що саме в цей момент перетинаю межу.

Серце стукотить. Стукотить, як ніколи. Ми мали зустрітися з Франко, побухати разом у пабі, подивитися «Євро-84», його кидати не можна!

Скажи «ні».

Джонні продовжує простукувати мої вени, я відволікаюся, роздивляюся сухі шматки лупи, які заповонили його шкіру по всій лінії росту волосся.

Бегбі. Зустрітися з Бегбі о дев'ятій!

¹ Річард III (1452—1485) — король Англії з 1483-го з династії Йорків.

Я вже майже готовий попросити його зупинитися, але знаю, що тоді ніколи не заспокоюся. Якщо ця наркота викликає таку неминучу залежність, як про неї кажуть, то я — вже наркоман, гірше вже не буде.

Скажи «ні».

Думаю про універ; навчання, модуль з філософії та свобода волі проти детермінізму...

Скажи «ні».

Пригадую Фіону Коньєрз із класу історії, як вона відкидає довге чорне волосся набік, її великі блакитні очі та білі зуби, коли вона посміхається мені...

Скажи «ні».

Джонні все тягне, працює пальцями, як старий терплячий золотошукач. Він дивиться на мене та якось надтріснуто посміхається.

— Хуйові в тебе вени.

Ще не запізньо! Вигадай що-небудь, він видворить тебе звідси, скажи «ні, ні, ні»...

— Так, я навіть кров не можу здавати.

Скажи щось інше... скажи вже, блядь, «ні»...

НІ, НІ, НІ...

— Це майже одне й те саме, — посміхається він і встромляє голку мені в руку.

Я налякано дивлюся на нього, шокований раптовим болем, справжнім вторгненням. Він посміхається, показує свої гнилі зуби і втягує трохи моєї крові в шприц. Слово «ні» вже готове зірватися з моїх губ, аж раптом він різко вливає вміст шприца в моє тіло. Я дивлюся на пустий «агрегат». Не можу повірити, що він зробив це зі мною.

Страх підіймається моїм хребтом, як ртуть термометром. Потім усе зупиняється. Я посміхаюся Джонні. Потім мені приходить думка: і це все? Тут я відчуваю сильний раптовий жар, який опалює мені нутроці, потім усе тіло і мозок, я весь ніби перетворився на фруктову пастилу, яка тане у величезному роті. Раптом усе, що кипить у моїй голові, кожен страх, кожен сумнів просто щезає, і я відчуваю їх десь на далекій-далекій відстані...

Так, так, так, так, ТАК, ТАК.

Перед моїм внутрішнім зором постає образ мого брата Біллі, я бачу, як ми з ним гуляємо алеєю в Блекпулі, потім перетинаємо дорогу й повертаємо до провулка з червоноцегляними готелями. Був спекотний літній день, я їв морозиво-ріжок за дев'яносто дев'ять центів.

Джонні щось каже, здається, питає:

— Добре штирить... так?

— Ага...

Ага...

Мене охоплює відчуття того, що все в мене добре, все було й буде просто чудово. На нас вивергається чиста йобана ейфорія, вона сліпить очі, як сонце за вікном, тепер усе не просто правильно, усе — бездоганно.

Ага...

Раптом у мене в нутрощах назріває нудота, я відчуваю, як волога блювота піднімається по моему горлі. Лебідь бачить мої позиви й передає мені сторінку з якоїсь газети.

— Дур надто сильна, забув, що ти — новачок, дихай глибше, — каже він.

О так, тепер уже не лякайся, Лебедіто, я вже лечу...

Я ковтаю мерзенну рідину, підводжуся на ноги й спираюся на спинку дивана. Не знаю, чого я очікував, мабуть, галюцинацій, як від кислоти, але нічого подібного не трапилося, все було, як завжди, але почувався я настільки чарівно, радісно та просто охуєнно, ніби всі гострі кути світу раптом зітерлися й згладилися. Моя дерев'яна болюча спина нагадує зараз здоровенний шматок гуми. Кийок поліцейського відскакує від неї й розмазує цього покидька-мусора по асфальту...

О так...

— Добре тобі, друже? — запитує Лебідь.

— Цікаво... тут... у тебе, Джоне, — я відчуваю, як слова ліниво сповзають з моїх губ, і ми знесилено сміємося вдвох.

Здихля на черзі, він дивиться на мене із захопленням. Потім імпровізований джгут опиняється на його руці, і голка Джонні проколює і його велику темну вену.

— Цей — кращий, — кажу я й дивлюся на нього, потім відчуваю, як він із шумом падає на мене, як величезна, тепла м'яка іграшка.

— О... та ти красава, блядь, — стогне він, а потім його рве на газету.

Коли він підводиться, то намагається зосередитися на моєму обличчі, мляво посміхаючись.

— Слово на букву «д»... в моєму словнику... було «джгут»... отака іронія долі йобаного святоші-Папи... йобаний космос...

— Космос, — як папуга, повторюю за ним я і вибухаю лінивим сміхом.

Ми нікуди не йдемо, Здихля купує в Лебеда ще грамульку, а потім ми довго сидимо в глибокій, дрімотній тиші післяобідньої спеки, яку порушують лише крики дітей чи шум машин, що доносяться з вулиці. Лебідь ставить альбом «Дорз». Ніколи мені не подобалося таке лайно, але зараз я починаю доганяти. Більш за все я насолоджуюся неспішною приємною бесідою, мудрою і безглуздою водночас; тим, як ми встаємо в позу, кидаємо дотепні репліки; кайфую від того, як менє гріє почуття від гіпнотичного спогаду про «Riders on the Storm»; навіть від того, як я насолоджуюся кожною першою-ліпшою піснею з першої сторони касети, в той час як гостинності Джонні настає край. Коли нічна темрява обіймає нас, мені класно, як ніколи. Йдемо на хуй до міста мерзенними провулками, де вступають у словесні перепалки з підступними п'яницями, яким давно вже час додому, вишибайли-шкафи, тих криками підбадьорюють напівголі тьолки, вкриті гусячою шкірою. В ту мить я відчував одну лише відразу замість усіх можливих емоцій. І мені було неважливо, чекає на мене сам Платіні чи Франко Бегбі — нехай весь світ зачекає.

КОНТРОЛЬ ЗА НАРОДЖУВАНІСТЮ

Белл Френчард почула звуки блювання з туалету, коли підіймалася сходами, тримаючи в руках чашку чаю з молоком для своєї доньки. Вона тієї ж миті почала молитися, щоб то була не Саманта. *Господи, нехай то будуть Ронні, Алек чи Джордж, вони всю ніч пиячили. Тільки не Саманта.*

Коли її донька, слабка та неміцна, з'явилася в неї на шляху, вони обмінялися похмурими поглядами, і Белл одразу зрозуміла. Слова злетіли з її пересохлих губ:

— Як завжди в цій родині...

Саманта навіть не стала сперечатися. Вона почувалася абсолютно спустошеною, коли на порозі з'явилася крупна, міцна фігура її матері. Вона думала про

життя, яке з'явилося в неї під серцем, та її застигла абсурдна правда про те, що сама вона вийшла колись з одутлого, спітнілого тіла Белл.

Ну й покидьок ти, Шоне... Першу ж версію Белл миттєво відмела.

— Але Шон уже шість місяців у гробаній армії... — подумала вона вголос, а потім наполегливо запитала: — Від кого вона?

Саманта пильно подивилася в збожеволілі очі матері й хотіла було щиро відповісти, що дитина належить тільки їй, але чомусь усе, що вона зуміла вивести із себе, було:

— Про що ти?

— Блядь, про що я можу питати? — Белл стояла над донькою, уперши руки в боки, вени здулися на її шії. — Хто, блядь, тобі дитину зробив?

Від цієї новини Ронні, який саме тихенько підіймався сходами, страждаючи від страшеного похмілля, миттєво оживився. Величезний накачаний пацюк, який знає дорогу лише до спортзалу, зазвичай рідко пив, бо йому більше подобалося відчуття адреналіну в крові, ніж ступор, який траплявся з його організмом після випивки. Його холодні очі намагаються зібратися до купи, і тоді він питає тихо, але із загрозою в голосі:

— Що відбувається?

— Скажи йому, — наполягає Белл, схрещуючи на грудях м'ясисті руки. — Скажи нам, блядь, хто батько?

— Не твоя справа!

— Та ти шо? Твоя дитина мешкатиме під цим йобаним дахом, це виключно моя справа! — проревіла Белл. — Ви ж, блядь, жодної копійки в дім не принесли! Джордж безробітний, він безробітний, — тут вона вказує на Ронні, який миттєво виходить із себе, бо ненавидить, коли мати нагадує про його теперішній статус. — Алек теж вдома сидить!

І зараз Джордж, худий Джордж з пронизливим поглядом старшого брата, та Алек, більш кременний, некмітливий та м'який, дивляться на цю сцену зі сходів, стоячи за спиною матері, яка виступає в ролі судді, та брата, який сьогодні за шерифа; вони — як масовка поліцейських, які зібралися на лінчування. Саманта починає задихатися:

— Я не знаю, як його звати. Він з Лейта.

— Якщо ми не знаємо його, то скоро, блядь, познайомимось, про це не турбуйся, — обіцяє Ронні загрозово, граючи мускулами на руці та спині й насолоджуючись силою свого тіла.

— Він заплатить за це, ким би не був, — скрегоче Белл, хитаючи головою, до болі стискаючи поручні сходів, а потім їй раптово спадає скептична запізніла думка: — Як ти взагалі, на хуй, примудрилася залетіти саме сьогодні, саме в цей час?

Саманта закусила нижню губу, через силу ковтаючи слину:

— Випивала з Вілмою та Кеті... Забула про «контроль за народжуваністю»... Шон поїхав... — Вона зіщулилася від спогадів. — Потім зустріла того хлопця. Ми переспали, й потім...

— То це точно не Шон, — підступно посміхаючись, заявляє Джордж, смакуючи цю думку, як знавець — краплю хорошого вина, а потім додає: — Але ти й сама це знаєш, так?

Саманта відвернулася до стіни. Так, Шон точно не підходив на роль батька.

— Як його звати? — питає Ронні.

Саманта зухвало скидає підборіддя:

— У нього є дівчина, він не хоче, щоб ми були разом, йому похуй ця дитина, — кричить вона, вибухнувши праведним гнівом, ніби її слова мають якусь силу, якесь значення. — Каже, якщо звернуся до суду, в нього є купа друзів, які встануть під час слухання й підтвердять, що я з ними усіма спала.

Вона з останніх сил намагається довести щось матері й ковтає сльози.

— Авжеж, ти не... — Белл ніяк не може заспокоїтися.

— Авжеж! — підвищує Саманта голос. — Нащо всі ці розмови?

— Він не може тебе кинути в такому стані, — буркотить Белл, відчуючи свою провину.

— Ще й як може! Так мені й сказав!

— Про це ми вже потурбуємося, — шипить Ронні, зовсім утративши глузд від люті.

Белл уже трохи охолола, вона обіймає дівчину, хоча й розуміє, що весь цей час донька вміло маніпулювала нею.

— Досить, досить уже, мила... Ми переживемо.

Однак у Ронні й досі жовна під шкірою перекочувалися, він стояв перед нею, граючи м'язами, як супергерой на завданні. Те, як покидьок Франко вчинив з нею, зневажало його так само, як і її. Він усе лайно з неї вибив у тому пабі, тепер час розплатитися за цю образу.

— Я з тобою панькатися не буду, — каже Ронні з важким сопінням. — Як його звати?

— Френк, — мляво відповідає вона. — Френк Бегбі.

Брати дивляться один на одного.

— Не знаю такого, — з цими словами Ронні розгублено повертається до Джорджа, гадаючи, чи може його молодший брат знати хлопця, який так зневажив їхню сестру.

— Він — спритний, — обережно починає Джордж, зрозумівши, що старший брат змусить його взяти участь у родинній помсті.

Він зазирає в жорстокі очі Ронні, потім пригадує погану репутацію цього Френка Бегбі. Він ризикує підпасти під удар двох могутніх сил водночас.

Тихий молодший брат Джорджа, Алек, якого через надто рано лисіюче волосся часто приймають за старшого з них двох, раптово бере слово.

— Він не спритний, він — мертвий, якщо не вчинить правильно з нашою Сем.

— Ти, блядь, правий, як ніколи, — киває Ронні. — Ви двоє ідіть і нанесіть візит ввічливості нашому другу Френку Бегбі. Дайте в морду. Розберіться з ним. Передайте, що для нього буде краще, як я до нього не дістанусь.

Усе ще спочиваючи в материних обіймах, знесилена Саманта знову починає схлипувати, однак на обличчі її на мить з'являється надтріснута посмішка, яку вона приховує в пишному бюсті Белл.

ШЛЯХ ДРАКОНА

Ох ми ж і напаскудили того дня, я та Рентс. Тепер сидимо в своїй квартирі, я розвалився на кріслі-мішку, а Рентс розтягнувся на дивані; обговорюємо вчорашні пригоди під героїном. Пригадуємо Деніса Лоу¹ й дивимосся кульмінаційну

¹ Деніс Лоу (нар. 1940 р.) — шотландський футболіст, нападник, відомий виступами за клуб «Манчестер Юнайтед» та національну збірну Шотландії.

сцену бою Брюса Лі та Чака Норріса у «Шляху дракона». Той пакетик з героїном, який ми вчора придбали в Лебеда, пропалоє дірку в моїй кишені, але Рентс хоче трохи притримати його, а ми уклали угоду, що зробимо це разом. Я вже збираюся знову порушити цю тему, коли лунає голосний стук у двері, ніби хтось кувалдою хуярить. А потім чути голос, хтось кричить біля поштової скриньки в холлі:

— Виблядки! Відчиняйте!

Ми дивимось один на одного, аж потім раптово розуміємо, що відбувається страшно: *це Бегбі! І ми його кинули!*

Ніхто з нас не ризикує навіть поворушитися. Рентон замислюється і потім надуває щоки, з шумом видихаючи. Ми подумали про одне й те саме.

— Нас немає вдома, — шепочу я.

Рентс здивовано витріщається на мене:

— Він, мабуть, чув телек.

— Блядь! Правда, треба відчиняти. Ти скажеш... ні, я скажу... ні, ти!

— Та хто, скажи вже, на хуй!

— Ти!

Ми підводимося й крокуємо до дверей, перебираючи в пам'яті всі можливі й неможливі відмазки, я відчиняю, і розлючений Бегбі вбігає до квартири. У нього в руках шість пляшок світлого пива.

— Вибачте, що кинув вас учора, хлопці, це такий собі маленький дарунок вам, щоб загладити провину, — каже він, коли ми всі разом заходимо до кімнати, і в нас на обличчях з'являється невимовне полегшення.

Франко падає на диван.

— Брюс Лі... це ж просто охуенно! Ага, я зустрічався з тією потрясною кицькою. Пам'ятаєте, Джун Крісхолм з Лейта? Не хотів лишати її, доки не вдасться побачити її цицьки, ніхуя ви не розумієте. Мала збоченка, тепер я можу казати так із повною відповідальністю...

— Ага, — погоджується Рентс, на всяк випадок тримаючись подалі від нього з банкою.

Він кидає одне пиво й мені, я відкриваю банку, незважаючи на те, що це — «Теннеттз», який я не можу пити, бо він смакує мені чимось металевим. Я знову бухаюся на мішки.

— Я вже давно про неї мріяв, блядь, — Франко потирає штанини джинсів і відвішує нам по пенделю. — Бачив її в йобаному «Спірал» у п'ятницю ввечері, відтоді не можу знайти собі спокою! В будь-якому разі, вихідні в мене були охуенні. Гаяв час, був справжній аншлаг! Навіть на блядки спочатку не збирався. Сказав собі тоді, що трах — це найменша з моїх проблем! Але потім передумав, коли здирав з неї одяг, — він вдаряє кулаком по дивану, його банка підскакує й дзвенить, час знову пити.

Я теж роблю ковток. Пригадую ту крихітку Крісхолм — мавпочка «в активному пошуку». Наш Френк — це точно її підступна доля.

— Ти зараз по лезу ножа ходиш, ризикуєш, Франко, — відповідає Рентс.

— Є таке діло. Ви — інша справа, дрочите по ночах, мріючи про якусь «Пем», у той час як я жарю Джун весь вихідний, — махає він рукою в наш бік і вмазує кулаком собі по долоні. — Тримайтеся мене, я знайду вам потрахатися, ви, засранці безтолкові!

Я роблю ще ковток цієї хімії, яка віддає протухлим рідким алюмінієм.

— Мене надихає твій успіх, Френку, — посміхаюся я, піднімаючи банку й непомітно виливаючи її жалюгідний вміст у вікно, заховавшись за шторами. — У мене ще є плани на сьогодні, тому я піду, хлопці. Не чекай мене, Марку.

Бідний Рентс. Я не просто покинув його з Бегбі; я не дав йому додивитися фільм на найцікавішому місці. Дивитися йобані фільми про кунг-фу разом із Франко — це найнебезпечніша річ у світі, бо він завжди хоче повторювати удари за героями, відпрацьовуючи їх на тобі. Оскільки Рентон тепер теж живе в цій квартирі, то нехай вчиться не тільки розважатися, але й показувати дива гостинності.

Я біжу побачитися з *tata mia*¹ і, зрозуміло, провідати наших добрих сусідів Кока та Дженні. Авжеж, мені подобається жити окремо в Банана-флетс, я приїхав не за матусиними домашніми стравами. Життя в цьому місці значно краще без цієї йобаної дурної їжі. До того ж, мати нещодавно дізналася, що врешті-решт отримає квартиру в житлово-будівельному кооперативі в південній частині міста, на яку чекала стільки років. Так я зовсім її позбавлюся!

Радісно крокуючи Воком до старого свого «політичного притулку», я вирішую обійти стороною матусине родинне гніздо й одразу піти до сусіднього будинку. Дженні, вдягнена в гарну блакитну майку та тісні чорні легінси, запрошує мене увійти і вказує на крісло. Звуки «Вулиці коронації», мильної саги про Могадона, британського добровільного наркотику для ідіотів, просочуються крізь тонкі стіни дому Андерсонів.

Але Саймону досить складно лишатися спокійним, коли разом із ним на дивані сидить Марія. Моя нога настирливо вибиває якусь ритмічну мелодію, поки я потайки роздивляюся її: біляве волосся дівчини заколоте, але чубчик падає їй на великі сині очі. Обрамлені довгими віями, вони буквально кричать: «Ліжко!» Можна добре роздивитися її чудову шкіру медового кольору, бо вона вдягнена в коричневу сукню з відкритою спиною, тому я дивлюся на її тендітну шию та сильні руки, вкриті тоненьким світлим волоссям. Сукня доходить до колін, нігті на її довгих струнких ногах нафарбовані золотим лаком. Раптом я чую словесну перепалку з маленьким Грантом; вона впускає журнал і піднімає його, так що я бачу мигцем її білі трусики. Мене ніби током пронизує від цих засмаглих на Майорці стегон, я мало не кінчаю прямо там.

— Нестерпно! — кричить Дейдра з телевізора.

Ці пухкі губи...

Слава Богу, огидний Кок, трохи поплямкуючи, повертає до мене свою зморшкувату морду.

— Непогано було б випити. Ти зі мною, Дженні?

Я задоволено посміхаюся, коли Дженні, згорнувшись у кріслі, як величезна кішка, відповідає йому:

— Ні, я лишуся вдома, подивлюся серіали. Якщо підеш сам, принеси нам риби на вечерю.

— А мені — пиріг, — радісно пищить малий Грант.

Я дивлюся на Марію, яка вткнулася в свій журнал, не звертаючи ні на кого уваги.

— Невже чипсів не хочеш? — питає її Дженні.

Вона відриває погляд від журналу. О, ці солодкі надуті губки: Господи, я в одному міліметрі від кохання, ближче, ніж будь-коли.

¹ Своєю матусею (*it.*).

— Ні.

Кок здивовано піднімає брови, але кличе мене з собою. Ми йдемо.

— Підлітки, — буркоче він собі під носа, коли ми виходимо з квартири.

— Так, важко вам, взагалі важко дітей виховувати, типу. Я й сам таким був, — кажу я йому.

Але моя мати так не вважає; їй завжди хотілося, щоб ми з Карлоттою та Луїзою носилися будинком і крушили все на своєму шляху.

— Краще лишайся молодим та самотнім скільки зможеш, — радить Кок. — Не те, щоб я шкодував про щось...

Він каже це так, ніби я ніколи не чув, як він виливає душу в кожному пабі, коли напивається.

— Марія — слухняна дівчинка, жодного разу нас не потурбувала. А малий взагалі нічого ще не розуміє, — пояснює він.

А ти знаєш, наскільки феноменально мені хочеться трахнути твоєю доньку?

Ми виходимо із сірого під'їзду під сліпуче сонце й крокуємо до «Гнідої коняки», що на Гендерсон-стрит. Кок неминуче починає базикати про своє життя, тільки-но випиває першу чарку. У нього взагалі є лише два настрої — тверезий похмурий та п'яний голосний.

— Чув, той твій дружок, що у футбол грав, має дурну славу.

Це йому Діксон доніс, об заклад б'юся. Мабуть, у нього навіть була для цього підстава.

— Реб Маклафлін. Ми його називаємо Другим Призером, за кількістю голів. Так, випити він полюбляє, навіть обожнює, — повідомляю я Коку й одразу розумію, що їх з Ребом зустріч — це лише питання часу, вони точно скоро скентуються. Я вже бачу, як вони сидять разом у готелі вниз по вулиці, травлять анекдоти і скаржаться на життя.

Я почуваюся дещо неспокоїно. Я мав би зателефонувати матері, але можу думати тільки про наркоти, яку придбав у Джонні Лейбіда. Рентс змусив мене погодитися зачекати пару днів і потім розписати героїн удвох, але він зараз надовго завис із Бегбі й, мабуть, уже психовано прямує з ним до паба на вулиці королеви Шарлотти чи десь по Хай-стрит. Зараз я хочу позбавитися Кока, але так, щоб він не образився, бо мені хочеться підтримати існуючу політику відкритих для мене дверей в його домі. Мала Марія — крижана королева, буде досить складно запустити руку до її трусиків. Але я не втрачаю надії, як огидне каченя, яке однієї прекрасної ночі перетворюється на лебедя й розправляє крила. Я бачив, як поводитись Кетлін Річардсон та Ліззі Макінтош, коли зустрічалися з моїми хлопцями; вона має пройти крізь усі «сім брудних слів»¹, перш ніж набереться від них цих йобаних звичок.

Я раптом розумію, що можу пропустити останній паром, тому вирішую якось прискорити розставання з Коком.

Ми вештаємося пабами на шляху до річки, дістаємося транспортного кільця. Я не збирався затримуватися так надовго, але мені потрібна доза, найважливіші потреби — перш за все. На цей час Кок уже ледве тримається на ногах, стоїть,

¹ «Сім брудних слів» — сім англійських слів, які вперше озвучив американський комік Джордж Карлін у 1972 році в своєму монолозі «Сім слів, які ніколи не звучать на телебаченні».

тільки спираючись на стойку, скаржитися, як завжди, на якусь несправедливість. Я прямую до туалету, вже точно вирішивши для себе, що зараз скористаюся лайном, що придбав у Лебеда. На шляху туди я зіткнувся з громилою-Діксоном, який зупинив мене зі словами:

— Забери звідси свого друга, гаразд?

— Але ж він нікому не заважає.

— Він заважає мені. Забери його, на хуй!

— Добре, добре, зачекай хвильку, — кажу я і йду до параші.

Цей хуеголовий вкінець знахабнів, тому я вирішую здійснити свій магічний ритуал саме в його барі. Мені потрібно набратися трохи досвіду в приготуванні та ширянні, бо я можу побитися об заклад, що Рентон уже прочитав усі можливі статті про героїн, тому буде мені мозок трахати з першого-ліпшого приводу. Він прочитав усе, що знайшов, а тому буде поводитися так, ніби він сам винайшов цю йобану наркоту. Тому я влаштовуюся на унітазі, зачиняю двері й починаю ритуал: запальничка, ложка, вата, вода в маленькому контейнері, шприц, голка та — найголовніше — героїн. Я висипав не все, аж раптом згадав про ще дещо; зняв ремінь і закріпив його в себе на руці, як це робив Лебідь. Я застібаю його на біцепсі, зовсім як реміні безпеки в літаку чи вертольоті. Легко знаходжу вену, у таких, як я, вони нагадують нафтопровід; я ж — не Рентон з його невидимими дротами.

Ходи до татка... Ву-у-у-ху! Тіло тремтить, але це, мабуть, лише адреналін...

Блядь...

Йобаний адреналін... я ніби горю всередині... на шляху до слави, слави...

Господи Ісусе, оцей міцний гера, я просто тану! Я відчуваю, як у мене по лобу тече піт, а пульс шаленіє. Треба ще трохи посидіти. Якийсь мудило стукає в двері. Знову. На хуй всіх; мені так добре. Нехай серуть собі прямо в штани, грьобані уйобки, срати вдома треба, перш ніж іти тусити.

Ракета в небі... о, як кльово!

Хоча я був би радий просидіти тут увесь день, я змушую себе підвестися.

Коли я виходжу з параші, Кока вже немає, тому я сідаю у кутку із цим чудовим світом заодно, хоча частина мене й розуміє, що я привертаю до себе увагу, що люди розуміють, що я вжарений, а це — бар колишніх ментів, і в кишенях у мене повно героїну. Мабуть, це — погана ідея, до того ж, я не замовляв випивки.

Я встаю і хитаючись прямую до виходу, де стоять ще два виродки. Один з них якось дивно посміхається. Така солоденька посмішка, ніколи не зрозумієш, хто перед тобою — взірцевий сім'янин чи психопат.

— Діксон забрав твого друга, хоче поговорити про життя.

Досі відчуваючи солодкий запах, який виходить ніби від самого Папи Римського, я вирішую, що саме час вшиватися звідси. Навряд чи мені вдасться визволити Кока, врятувати його від репутації Другого Призера, особливо — у моєму йобаному стані, з наркотою у венах та пакетиком героїну в кишені. Аж раптом з'являється Діксон, він виглядає зворушеним до глибини душі. Звична маска людини-каменя десь зникла, і я зовсім втрачаю глузд: що ж він зробив із Коком? Цей колишній мусор наближається до мене, весь наляканий, намагається вибачитися:

— Твій друг... ми з ним були в підсобці. Я його й пальцем не торкався, ми просто сперечалися, аж тут він упав на барило і вдарився головою, — Діксон весь почервонів, його губи тремтіли. — Здається, йому дуже болить.

Він хитає головою, закусує губу передніми зубами. На його гротескному обличчі швидко змінюються вирази, я ніби в зоопарку, дивлюся на поведінку представників свого власного виду в різних нестандартних ситуаціях. Потім він майже благає, його голос чути по всьому бару:

— Я на нього руку не піднімав!

Ми зі старим Крісом Монкуром ідемо до підсобки, де знаходимо Кока — він лежить ниць, побитий і непритомний. Я падаю на коліна біля нього, трясую його, але він весь обм'як, як мертвий, і не подає жодних ознак життя.

— Кок... Кок!

Кок... о ні...

Його обличчя здуте, а рот відкритий.

— Гадаю, він упав на бочку, — каже Монкур, присідаючи біля нас і окидаючи осудливим поглядом Діксона. — Що трапилось?

— Крісе... годі тобі... він просто впав, бо нажерся, — каже Діксон, сам уже дуже-таки пересравши.

— Здається мені, що з ним трапилось дещо більше, ніж просто величезна кількість бухла, — підтримує один з мудаків, які зібралися навколо нас.

Діксон був настільки недоумкуватий, що думав, ніби всі ці хлопці — його корефани, але насправді колишніх мусорів ніхто не любить, і зараз просто очевидно, що всі вони терпляче чекали на ту мить, коли він оступиться, щоб постати проти нього.

Але Кок...

Він мертвий. Я стою над цим клятим мудилою, дивлюся на його гумовий рот, з якого тече слина, потім бачу налякане обличчя Діксона, що з мого місця видно у профіль.

— Він мертвий, — кажу я, підводячись на ноги.

Над тілом схиляється інший хлопець, вдягнений у червону нейлонову куртку.

— Та ні, у нього є пульс, він дихає...

Господи, блядь, дякую тобі за все...

Я повертаюся до бару, почуваюся значно краще. Пара хлопців слідує за мною, хтось уже набирає 999 з таксофона, викликаючи поліцію, а потім — і «швидку». Діксон теж виходить з підсобки, вигляд у нього такий, ніби він у штани наваляв.

— Хлопець був уцент бухий, зовсім нічого не тямив. Я просто попросив його піти звідси!

Але я не звертаю на нього уваги й уперто прямую до виходу; це помічає Монкур і кричить:

— Агов! Саймоне! Ти маєш лишатися тут!

— Пацюк підступний ти, — кричу я у відповідь, але я нічого з цим не можу поробити, тому покійно чекаю на поліцію та «швидку», весь спустошений і під кайфом, з пакетиком героїну у кишені.

Парамедики намагаються реанімувати Кока, одночасно поліція збирає показання. Один молодий мент, на вигляд — сільський простак, підходить до мене й питає, чи не кутив я «травичку».

— Ні, я просто трохи випив, весь день на ногах, — розповідаю йому я.

Він киває й переходить до інших, а старший полісмен у цей час допитує Діксона. Парамедики грузять Кока в машину, він лежить на носилках у кисневій

масці. Я відчуваю, як героїн починає палити мене, мій організм та мою кишеню водночас, тому я тихенько змиваюся, ховаюся від цієї відразливої драми і прямую до Джанкшн-стрит, де сідаю в таксі і їду до лікарні. Я сиджу в холлі, почуваюся кльово, доки чекаю на Кока, але я поринаю в сон, і коли просинаюся, то бачу, що дрімав цілих сорок хвилин, а в роті в мене ніби кішки насрали. Ціла вічність проходить, поки я, врешті-решт, знаходжу палату, в якій лежить Кок. Там я знаходжу Дженні, Марію та Гранта, вони сидять під дверима в залі очікування, мучачись від безвиході.

— Що трапилось? — кричить Дженні, підводячись з місця.

У першу мить я думаю лише про чипси, які Кок уже ніколи не принесе додому.

— Не знаю точно, я був у туалеті, а коли вийшов, його не було на місці. Потім мені сказали, що він у підсобці, з Діксоном. Він був непритомний, коли ми знайшли його. Потім викликали поліцію та «швидку». Що кажуть лікарі?

— Ушкодження голови; вони все ще беруть аналізи. Але він не приходить до тями, Саймоне. Він так і не опритомнів!

Я дивлюся на пухку, зрілу Дженні, бачу збожеволілого від розпачу Гранта та сльози на очах Марії, сльози, які я хотів би злизати власним язиком. І тоді я кажу їм усім:

— Усе буде гаразд... вони знають, що роблять... він буде в порядку.

Знаю, це зовсім не той випадок, але все одно обіймаю Дженні й думаю про те, як сильно може змінитися життя, висячи на волоску.

ТРИМАТИСЯ ДО КІНЦЯ

Візит до батьківського дому виявився помилкою. Якщо ти вже поїхав від них, то краще триматися від них якнайдалі; повернутися означатиме знову роздратувати всіх і вся. Мама й тато тільки й балакають, що про малого Дейві, який зараз у лікарні, тиснуть на мене, щоб я сходив його провідати. *Я на дух не терплю вигадки матері про те, що він «питає про мене», бо знаю, що цьому малому гівнюку складно навіть упізнати тих, хто заходить до його кімнати. Мені хочеться закричати, я намагаюся пояснити матері, що вона зовсім з глузду з'їхала.*

— Що ти, синку, ти ж знаєш, як він кличе тебе: «Ма-а-а-арик»... — Вона безсоромно імітує жахливі хрипи, які він видає вечорами.

Малий Дейві привертає до себе увагу всієї національної служби охорони здоров'я. В нього не лише цистичний фіброз, йому також діагностували й атрофію м'язів та крайній ступінь аутизму. Шанс того, що ці три хвороби трапляться в одній людині, — близько одного на чотири мільярди, якщо вірити одному видатному лікарю з Единбурзького університету, для якого мій брат став справжньою знаменитістю.

Тієї самої миті, як я подумав, що гіршою ця пивна дискусія за кухонним столом уже не стане, бо й зараз була такою, що гірше й увівити неможливо, аж раптом мама з татом, яких уже трохи розморило від випивки, почали абсурдну розмову про Емму Еткін — дівчину, з якою я навчався разом у молодших класах.

— Ага, подобалася йому мала Емма, подобалася... Кожного дня її до школи проводжав, — пригадує батько.

— Чого ти за нею бігав? — злісно питає Біллі з хитринкою в очах.

— Йди до дупи, — одказую я цьому жалюгідному клоунові.

— Упевнена, він поводився як справжній джентльмен, — відповідає за мене мама й проводить рукою по моему волоссю, загладжуючи його назад. — На відміну від декого.

— Навіть не думай відмазуватися, що ти не на цицьки ходив дивитися, — рече Біллі й знову прикладається до своєї банки «Експорту».

— Йди на хер, паскудо.

Долоня нашого старого з'являється між нами на знак примирення.

— Годі, ви двоє. Ця розмова — для паба, а не для дому. Поважайте свою матір.

Тому я був просто щасливий повернутися додому, на Монтгомері-стрит. Незважаючи на те, що угода про оренду укладена на його ім'я (а можливо, саме через це), Здихля дуже рідко тут з'являється. Квартира розташована бездоганно: на перехресті з Воком, якраз між Лейтом та Единбургом. Хоча трохи не вистачає меблів. У вітальні — лише старий диван, пара величезних подушок-крісел та два старих дерев'яних стільці біля столу-старої-руїни. У спальні стоїть диван, який уже на ладан дихає, та стара шафка. Взагалі, сама кімната не просто мала, вона — крихітна, але вся набита одягом Здихлі. На кухні теж є невеличкий столик, два дотепних стільці, з яких через стару протрухлу дошку на підлозі можна легко відправитися у темряву кутка кімнати, та плита, яку й роздивитися дуже складно, бо вона вся вкрита жиром. Усе це можна оцінити під акомпанемент страшного тріскоту та деренчання холодильника. Параша... тут, думаю, я краще припиню свою докладну розповідь.

Стук у двері: це — наш домовласник, Бакстер. У цього старого завжди надуте обличчя, але якщо згадати в його присутності Гордона Сміта, Лорі Рейлі чи будь-яку іншу зірку «Гібсів», його пика одразу починає світитися від щастя.

— Кажуть, Сміт — кращий гравець усіх часів, — одразу підмазуюся я, коли він з емфіземічним сипінням старого дизельного потяга виймає з кишені непоказний старий гробсбук.

Бакстер не бачить на одне око. Однак те око, яке ще стає йому в нагоді, виблискує вогнем. Друге ж виглядає, як брита піхва з «Пентхауса», покрита мерзенним слизом.

— Метьюз, Фінні... — мрійливо скрипить він, сідаючи на розхитаного стільця на кухні, а потім змочує пальця слиною і починає гортати сторінки. — З них ніхто навіть поряд не стояв із Гордоном. Метта Базбі спитай, я ще жодного гравця не бачив, хто б грав краще за нього.

Другий Призер?

Насправді, на це мені йому нічого відповісти, тому я дурнуvато посміхаюся старому паскуді й роблю вигляд, ніби слухаю його спогади.

Старий Бакстер скоро йде, на ходу розповідаючи про Боббі Джонстона¹. Лишившись наодинці із собою, я вирішую подрочити, але розумію, що з ніг валюся

¹ Шотландський футболіст, грав у нападі, відомий виступами за «Гіберніан» та «Манчестер-Сіті».

після денної зміни у Гілзланда. Сьогодні ми, принаймні, виїздили з майстерні й зварювали труби в пабі, цього разу на Вільям-стрит. Дочекатися вже не можемо, коли повернуся до універсу. Мені подобається балакати з хлопцями, та коли я приношу туди книгу, кожен мудак, за винятком Мітча, вважає за свій обов'язок поглумитися з мене; але цей мій друг саме збирається піти з майстерні, тому зовсім скоро я залишуся там наодинці, мені буде ні з ким говорити про серйозні речі. Однак у мене попереду ще подорож Європою разом із Бісто, Джоанною та Фіоною. Авжеж, якщо дівчата не жартували та не здрейфлять їхати з нами разом.

Я дивлюся програму «World in Action»¹ про життя вихідців з Уганди у Великій Британії, коли заходить Здихля — весь блідий, очі червоні. Він схожий на примару. Коли він має такий вигляд, значить, трапилося щось дійсно серйозне.

— Кок. Він мертвий.

— Кок Андерсон? Через тебе? Ти, мабуть, жартуєш!

Та ну на хуй — він лише похмуро хитає головою, і я розумію, що це зовсім не жарт.

— Він був у комі, його відключили сьогодні вранці.

Виявляється, що Діксон з бару міцно приложив його та розчерепив йому голову. Той хлопець — той ще паскуда, його погнали з поліції за його витівки з ув'язненими. Кожен мусор таким займається, і це не завжди несправедливо, більшість п'яниць, яких замели на ніч, скоріше оберуть пару ляпасів від якогось нездорового фашиста, зате звільнитися вранці, ніж постати перед судом. Діксон якось надто перестарався, от його й попросили добровільно залишити службу. Принаймні, так розповідають. Кажуть, це саме він висунув звинувачення проти Другого Призера після того, як той побився з якимось п'яницею, коли Данфермлайн звільнив його на поруки; втім, це міг бути будь-який інший мудак. Шкода бідолашного Кока; Здихля розповів, що вогники на апараті штучного дихання згасли, тож він відійшов до іншого світу. Наступного тижня надійде звіт патологоанатома. Доля була дуже жорстока до цього чоловіка.

Здихля куйовдить своє волосся знову і знову, хитає головою. Слово «блядь» зривається з його губ кожного разу, як він відкриває рота.

— Дженні та діти спустошені, — каже він, озираючись в усі боки, ніби вперше опинився в цій квартирі й не розуміє, де знаходиться. — Піду знову до них... до Банана-флетс... надам їм хоч трохи моральної підтримки.

І ось тепер я розумію, що він у справжньому шоці, бо я ніколи в житті не чув, щоб він називав Банана-флетс «Кейблз Вінд Хауз», хіба що в тому випадку, коли намагався справити враження на якусь чіку з фестивалю.

— Річ у тім... — він дивиться вбік, потім переводить нещасний погляд на мене, — ...що я трохи ширнувся герою, коли все це трапилося...

— Що?

— Завис у параші в тому барі, ширнувся тим, що ми в Лейбіда придбали. Коли вийшов, одразу дізнався, що той мусор йобаний убив Кока.

Ну що за на хуй...

— О'кей, — видавлюю з себе я, не в силах приховати розчарування, бо ми ж домовилися з ним зробити це разом. Маю визнати, я й сам ледь не спокусився на героїн після вечора з Франко. Він усе розповідав і розповідав про те, як же охуєнно класно трахається Джун, зрідка відволікаючись на викладення влас-

¹ Британська серія дослідницьких передач, присвячених подіям в усьому світі.

ного бачення церемонії нагородження преміями герцога Единбурзького¹; потім розповідав, як його колись пирнули ножом, та про бідолашних невдах, яким «пощастило» бути при цьому присутніми.

Здихля на мить відволікається від Кока; він пильно дивиться на мене:

— А ти теж не втримався?

— Весь пакет у тебе! Як я, на хуй, міг «не втриматися»?

— Міг знову сходити до Джонні.

І тут я розумію, що якби Бегбі не витягнув мене з дому та ми з ним не напилися вщент, то я, мабуть, так і зробив би.

— Ні, — відповідаю я і раптом починаю панікувати: — У тебе ж ще лишилося, так? Ти не все вижрав?

— Ні-ні, я взяв малесеньку частку. Там майже цілий грам лишився, — відповідає він, витягуючи з кишені пакетик і показуючи мені, що майже все на місці.

— Може... візьмемо трохи, га?

— Ні, — я досить легко можу відмовитися; поки що.

— Слухай, я надто сильно збудився від нього, — визнає Здихля, — було важко, коли це лайно виходило з організму, мене навіть вирубило ненадовго. Тепер я вважаю цю дур; але збираюся повернутися до спіду, прямо зараз, — розповідає він, збирає табак з попільнички, яку ми зробили колись із банки з-під пива «Експорт», набиває косяк, загортає його й затягується. — Хо'?

— Ні, просто хочу подивитися телек, — відмовляюсь я.

— Гарзд, побачимось, — підводиться зі стільця він.

— Я заплатив за квартиру. Бакстер заходить.

— Гарний хлопчик, я потім віддам. Скоро повернуся, — каже він і зникає.

Немає жодного сенсу, щоб тиснути на нього й намагатися забрати гроші прямо зараз, після всього, що йому довелося пережити, до того ж я надто радий лишитися на самоті. Я вирішую подрочити, уявляючи собі ту худеньку дівчину з величезними зубами, яка працювала в булочній в Абердині. Але тільки-но я влаштовую свою тушку на драному коричневому дивані, то одразу почуваюся якось дивно; мені хочеться героїну. Треба було забрати наркотику в Здихлі. *Блядь*. Мені б могло бути зараз так добре, ще один чудовий вечір.

Я телефоную Джонні, але він не відповідає, тому хапаю куртку і прямую до Метті. Він відчиняє двері, його обличчя бліде, чорне волосся висить бурульками так, щоб прикрити його передчасні зализини на висках. У його розкосих очах читається підозра, і він дещо заспокоюється, тільки коли бачить, що я прийшов сам. З його ніздрі витікає струмок соплів, біжить через усю сухорляву щоку, схожий на шрам. Переважну більшість часу він валяється на дивані у напівдрімоті. Така вже в Метті щербата доля — завжди йому дістаються тільки залишки з чужої учти. Він запрошує мене увійти одним тільки кивком голови, сам потім зникає десь у кухні, залишивши мене в невеличкій вітальні. Центр цієї кімнати — це, безумовно, непристойно великий телевизор, більшого я за все життя не бачив.

Тьолочка Метті, Ширлі, виходить до мене; гарнюня, з обличчям правильної, овальної форми та великими темними очима. Фігуру вона дещо втратила після народження дитини, Лізи, яку дівчина саме тримає на руках. Маленька вдягнена

¹ Індивідуальна винагорода, якої удостоюються здібні та суспільно активні молоді люди, віком не старші двадцяти п'яти років. Премію заснував принц Філіпп, герцог Единбурзький (нар. 1921 р.), чоловік королеви Великобританії Єлизавети II.

в милий дитячий комбінезончик. Взагалі-то Ширлі виглядає так, ніби вона все ще вагітна. Коли я влаштовуюся на дивані, Ліза залазить на його спинку, щоб краще нас бачити.

— Привіт, подружко... важко тобі з цими двома? — Я киваю у бік Ширлі, коли дівча намагається схопити мене за руде волосся.

— Краще про себе розкажи. Як тобі в універсі? — питає Ширлі.

Незважаючи на декілька фунтів зайвої ваги, вона все ще приваблива. Мабуть, уся справа в її життєрадісних горіхових очах.

— На першому курсі було весело, Ширлі, тепер із нетерпінням очікую на другий, хочу вже повернутися туди, — відповідаю я і трохи відсуваюся, коли Ліза хапає щось типу галети і намагається сунути мені її у пику. — Дякую, я вже снідав сьогодні... — Тут я знову повертаюся до Ширлі. — Мені подобається працювати на Гілзланда під час канікул, чудити там разом із хлопцями та все таке, — розповідаю я їй.

Можу сказати, що у них вдома охуїти як неприбрано, і справа не лише в появі дитини, пелюшок та всього такого. Це просто ніби Метті опустив Ширлі до свого рівня; вона ніколи не була задрипанкою у школі. Метті завжди був мені товаришем, але батько в нього був питваком, тому, мабуть, він завжди був, є і буде таким самим ушльопком.

— Ви ще зустрічаєтесь із Гейзел? — питає Ширлі; це звучить трохи кокетливо, але видно, що вона цікава, як і всі дівчата.

— Та ні, насправді, ми тепер лише друзі. Познайомився з дівчиною в Манчестері пару тижнів тому, все хочу знову з нею зустрітись. Дуже багато доводиться працювати, відкладаю гроші на подорож Європою.

— Молодець який. Я б теж хотіла до Європи. Але зараз мені це точно не світить, — вона пригнічено дивиться на незграбну дитину, яка стрибає в мене на колінах. — Хіба що коли вона підросте.

Вона замовкає, аж раптом питає:

— А як твій брат?

— Непогано... — відповідаю я, не до кінця розуміючи, кого вона має на увазі — Біллі чи малого Дейві.

— Додому його не дозволяють забрати?

Про малого Дейві.

— Ні.

— Ти дивний! — кричить на мене Ліза.

— Твоя правда, люба, — отримавши цю тверезу оцінку мого характеру, я посміхаюся Ширлі, піднімаю малу й видаю звуки пердіння, коли дівчинка знову опиняється в мене на колінах.

Доки триває ця дивна домашня сцена (дивна для мене в будь-якому разі, бо я навіть уявити не можу, що люди живуть так кожного дня), я помічаю ящики з речами, складені у купу в кутку кімнати, поза великим стільцем. Знаючи Метті, можу одразу здогадатися, що це — якесь дешеве лайно, це можна зрозуміти, навіть подивившись на ту хуйню, яка стирчить з верхнього ящика, який хтось забув закрити, — типу нейлонова куртка «пілот», загорнута в поліетиленовий пакет, якість якого, здається, вища, ніж його вмісту. Навіть шмотки з Джанкшн-стріт виглядають, як витвори високої моди, порівняно з цим мотлохом. Ширлі заходиться сміхом, коли Ліза знову нахабно намагається атакувати мене, але для мене всього цього вже занадто.

Забери цю кляту дитину від моєї морди!

З кухні приходить Метті, він пильно дивиться на Ширлі, і вона одразу підводиться і йде до кухні, залишаючи мене з Лізою наодинці. Я чую, як вони обговорюють щось пошепки, здається, Ширлі не в захваті. Метті заходить до кімнати вчасно — він якраз встигає забрати від мене Лізу, чому я не можу не радіти, бо її напади стають усе більш ревними.

— Давай перекусимо, хлопче.

Ширлі засмучена, коли забирає від мене малу. Я мовчу, а вона чомусь боїться дивитися мені у вічі.

Незважаючи на те, що вигляд у нього, як у несамовитого лепрекона, та шмигає, ніби застудився, Метті летить поперед мене, як божевільний, навіть беручи до уваги те, що за ним завжди було важко поспіти. Він був найпрудкішим покидьком у школі, а потім — й у Форті. Однак на футбольному полі він чомусь не демонстрував нічого, окрім швидкої ходи.

— Що у тебе за хуйня в ящиках, Коннелл?

— Та звичайна хуйня, як в усіх, — сумовито повідомляє він. — У спальні місця не вистачає, Франко тільки й жаліється, що ми надто багато місця займаємо в гаражі. У тебе немає трохи грошей на таксі? — питає він.

— Не-а, — брешу я.

Я серйозно витратився на йобану оренду, заплативши за себе й за Здихлю, до того ж, мені ще в Європі за щось жити треба, тому іноді я буваю дуже й дуже скупеньким.

— Блядь, — розчаровується він, — тоді поїдемо автобусом.

— А куди поїдемо?

— До Мургаузу.

— Я вже розповідав, що бачився з Ніксі нещодавно?

— Е-е-е... В Лондоні?

— Не, в Манчестері. Питав про тебе.

— О.

Врешті-решт, ми дістаємося дому № 32, що на Джанкшн-стрит. Метті — мовчазний, як мрець, доки не під'їжджає автобус, який пихтить, мов паровоз.

Він ніби в іншому світі, відгородився від усього.

— У тебе все гаразд? — питаю я.

Він посміхається, показуючи ряд жовтих зубів. Йобаний покидьок, невже так складно приділити п'ять хвилин на день, щоб узяти щітку та почистити зуби?

— Дівчата, — зводить він очі догори, — а взагалі, міська рада врешті-решт виділила нам власний будинок.

— Так це ж чудово. Мабуть, у цій квартирі вам зовсім тісно, та ще й вантажівки за вікном ревуть.

— Твоя правда, але вони запропонували нам переїхати до Вестер-Гейлз. Блядь, я туди не поїду!

Вестер-Гейлз — це жопа Единбурга, неможливо вигадати район, який знаходиться від Лейта далі, ніж цей. Бездушний негритоський квартал.

— Ширлі, мабуть, теж не дуже рада з цього приводу?

— Ні... чесно кажучи, це все через йобаний героїн. Ширлі, вона ж така... прямолінійна. Мені взагалі здається, що вона народила дитину тільки для того, щоб...

— Щоб змінити тебе?

— Ага, — погоджується він, стираючи з рукава якісь соплі. — Не так усе й погано, але бачити, як вона слідує за мною... Лебідь просто бере дур і зникає для всього світу, будь-коли. Блядь, я ходив до нього на Толкросс минулого вечора, в його квартирі в усіх вікнах горіло світло, я на власні очі це бачив з вулиці, він точно був там з якимись мудаками, але він не пустив мене. Вхідні двері були зачинені, тому я подзвонив по домофону комусь із його сусідів, щоб вони мене впустили. Блядь, я зазирнув до них через поштову скриньку, бачив, як хтось іде коридором з кухні до вітальні, — його очі шалено оберталися, коли він нервово розповідав мені цю історію.

Його ластовиння виглядає так, ніби хтось намалював ці цяточки на його блідому обличчі.

— Я стукотів у двері, почав кричати до них через скриньку. І знаєш що? Вони все одно продовжували удавати, що нікого немає вдома!

Я роблю вигляд, ніби щиро співчуваю йому, але насправді все це здається мені неймовірно смішним.

Проте Метті говорить серйозно. Він пожвавлюється, дригається, як лялька, якою керує епілептик; його руки так сильно трясуться, що якби він захотів посцяти, то відірвав би собі на хуй усю крайню плоть.

— Я пішов, а сьогодні вранці зателефонував цій паскуді, і в нього вистачило нахабства збрехати мені, що його все ще немає вдома. І я так і кажу йому: «Йди на хуй, йобаний дауне, я тебе бачив, Джонні». А він мені: «Чуваче, ти не мене бачив, а галюцинацію». Але голос був у нього такий... — Метті робить драматичну паузу, а потім розлючено дивиться на мене. — Ну ти й сам добре розумієш, коли тебе намагаються набати, чи не так?

Я починаю сперечатися, намагаюся встати на захист Джонні, але Метті просто затикає мені рота.

— Я знаю, що він — твій старий кореш, але що ж він за хуй такий! Ми зустрілися колись із Гогзгі та Реймі у Майкі Форрестера. Він, блядь, відкрив власний притон, де всі ширяються одним і тим самим двадцятиміліметровим шприцом. Як рідні, блядь, брати. — Тут Метті раптово посміхається, його душу зігрівають спогади. — Знаєш Форрестера?

— Чув про такого.

— Він спершу був на Лорн-стрит. Непоганий чувак, завзятий злодій, іноді бухає.

— І що ж, Бегбі йому не дав пиздюлів?

— Ага, — відповідає Метті й збентежено додає: — То було на Лотіанському шляху, але вже сто років пройшло.

Від Бегбі я чув таку історію (і багато разів чув): вони з Метті були на Лотіанському шляху й зустрілися з Гіпо, тим хуем з Оксгенз, який гуляв тоді з другом Форрестера, потім між ними трапилась якась п'яна суперечка. Метті заочкував, але Бегбі не засцвав і навалив їм обом. І йому не дуже сподобалося, що Метті не взяв участі в бійці. В будь-якому разі одна тільки згадка про цю історію змушує Метті стулити пельку. Врешті-решт, він відходить і питає:

— А цього товстого чмиря Кізбо бачиш?

— Ага, тільки на днях з ним тусили разом.

Метті Кізбо не подобається, бо той колись гуляв із Ширлі. Це було задовго до Метті, але деякі мудаки й досі не можуть того забути. До того ж, Кізбо круто грає на барабанах, у той час як Метті не може впоратися і з гітарою. Навіть для

нашої тодішньої групи його навичок не вистачало, саме тому він і ставиться так до Кізбо.

— Йобаний паскуда, — цідить він крізь зуби.

Я нічого не відповідаю, бо Кізбо — мій кращий друг, яким був Метті, коли ми ще панкували та їздили до Лондона.

Ми виходимо на Мургаузі, проходимо повз безлюдний торговий центр, повз магазини, на вітринах яких можна побачити хіба що старе графіті, і прямуємо до кварталу п'ятиповерхівок, який вишикувався одразу за заводською бібліотекою. В усіх таких кварталах типу Вестер-Гейлз чи Нідрі немає ніяких особливих будівель, вони зазвичай межують лише з іншими подібними районами. Проходимо повз невеличку ятку, де продають консерви та іншу гнилизну, а ще надто дорогі овочі. До того ж, це заодно і вбивча подоба бару. В Лейті, якщо ти вже живеш у спальному районі, то повсюди хоча б понаставлені паби, книгарні, кафешки, магазини та склади, тобі не потрібно взагалі нікуди їздити.

Метті розповідає, що відтоді, як ті гівнюки прикрили лавочку на Бред-стрит декілька років тому, необхідне знаряддя — голки, шприци, вату — стало досить складно відшукати, але старий Форрестер дістає свої величезні шприци безпосередньо в лікарні, у нього там є якісь знайомі. Здохля вже теж знайшов доріжку до тієї ж медсестри, наскільки чув Метті, бо йому не подобається ділити з кимось голку, але мене це не колише. Головне, що він каже, що й мені допоможе.

Ми підіймаємося декількома поверхами вище і стукаємо у двері; бачимо, як з того боку біля прозурки з'являється чийсь силует. Потім двері відчиняються, та перед нашими очима постає високий, але кременний лисіючий хлопець з білявим волоссям. Він підозріло дивиться на нас, потім упізнає Метті:

— Метью... заходь, друже мій.

Я йду за Метті й опиняюся у вітальні, де вся чорна як ніч підлога застелена стертими килимками, більше схожими на лахміття. По всіх стінах розвішані постери з голими тьолками. Їхню компанію трохи розбавляють плакати із «Зеп-пелін»¹ та красенем із «Сеттінг Санз», усі ж інші музичні групи навіть не варті того, щоб я їх згадував. Драний диван, два однакових журнальних столики з тьоку, грубо зроблене крісло та пара брудних матраців — ось і всі меблі в цій кімнаті. Це місце явно використовують тільки для вживання наркотиків; виняток становитиме хіба що якась дивна оргія.

Найкраще в цьому місці те, що тут повнісінько знайомих облич. Гогзгі з Лейта, Реймі, дружок Лебеда; і коли вони впізнають нас і вітаються, Форрестер трохи розслабляється. Я дивуюся, коли бачу тут Дівчину з Лос-Анджелеса (як її називає Картоха), Елісон Лозінську, з якою ми навчалися разом у школі і яка недовго (що робить честь її смаку на чодовіків) зустрічалася з моїм братом Біллі. Білявка Леслі з бару теж тут, з нею подружка на ім'я Сильвія; висока, худенька, з висвітленим волоссям до пліч. Мене знайомлять ще з двома хлопцями, одного звати Ет (що, як мені пояснили, скорочено від його повного імені, Ерік Тюліс), а іншого, трохи постарше, мені представили як Американця Енді. Саме він готує суміш у великій металевій ложці, тримаючи її над запальничкою, тому зовсім не складно здогадатися, хто з присутніх буде ширятися першим. Тут є ще два

¹ «Лед Зеппелін» — британська рок-група; відіграла особливу роль у формуванні хеві-метал.

хлопці, але чомусь із ними нас ніхто не знайомить. Один має дещо шахраюватий вигляд, риси його обличчя різкі, в його волоссі повно сивини; він витріщається на мене, доки я не відводжу погляд. Другий хлопець — малий, але в нього непропорційно велика голова, хоча його гномом і не назвеш, він усе одно десь у тому ліліпутському районі. Здається, Форрестер — нормальний, хоча спочатку й поводить ся трохи насторожено, мабуть, це тому, що я — новенький у цій компанії, але потім посміхається, коли бачить, як я готуюся, і розуміє, що я не збираюся кидати його чи вибивати собі силою перше місце у черзі.

Я сідаю на матрац поряд із Елісон. Вона вітається і по-сестринськи цілує мене в щоку.

Дур уже доварили й закачали у знаменитий величезний шприц, і він уже пішов по черзі. Я намагаюся знайти вену, затягнувши ремнем свою руку так, як учив нас Джонні, але нічого не виходить. Шприц переходить від Американця до Ета, потім — до Майкі, Гогзгі, вони всі падають додолу, це як ефект доміно, і тут настає моя черга, але я все ще витанцьовую пальцями собі по згину ліктя. Я бачу краєчком ока, що Реймі варить собі щось окремо й ширяється, в той час як Леслі, Елі та Сильвія озираються на всі боки й відмовляються від героїну. Я не дивлюся на Метті, але чую, як він шипить на мене:

— Давай уже, блядь, ми ж не можемо просидіти тут увесь день!

Мені нема чого робити, окрім як передати шприца далі, цьому ніякому покидьку. Я здаюся, беру зі столика люльку з фольгою та починаю невміло варити власну хуйню, чим викликаю презирство з боку всіх присутніх.

— Таку гарну дур просираєш, — гугнявить Форрестер, запускаючи руку до своєї рідючої шевелюри.

— Що за хуйня, Рентоне? — Рот Гогзгі різко відкривається, нагадуючи педаль на відрі для сміття.

— Так, блядь, розберися вже, — роздається озлоблений зичний голос Метті, але він одразу затикається, бо Форрестер, який спершу ніби в гру «причепи віслюку хвіст» із шприцом грав, врешті-решт знайшов його вену.

— Тобі мене не наїбати. — Я починаю злитися, бо заплатив гроші й не піду звідси ні з чим. — Лебідь сам нас колов, він знає, як треба йобану вену шукати...

— Стули пельку, дауне... — Метті шипить, як змія, але раптом падає на спинку дивана, він уже під кайфом.

ПОКИДЬКИ.

— Охолонь, Марку, йди до мене, — кличе мене Елісон, підзиваючи сісти ближче до неї, Леслі та Сильвії; вони передають мені люльку. — Ти ж тільки себе ганьбиш, не треба, заспокойся, — вмовляє мене вона.

— Не знав, що ти теж граєш у ці ігри, Елі, — кажу їй я.

— Ми всі в справі, любий, — вона кидає до рота жуйку. — Але ми тільки куримо, жодних голок.

Вона нагріває фольгу, трава в трубці починає горіти, і я жадібно прикладаюся до курива.

Сука...

Я пару раз глибоко затягуюсь, дим заповнює мої легені. Ненавиджу курити *взагалі*, тому насилу переборюю позив зайтися сильним кашлем; я щурюся й прикриваю очі, а сльози течуть із них, як зі старого гідранта.

Ах ти ж блядь...

Я відчуваю, як хтось непомітно забирає в мене фольгу та люльку...

— Куриш з дівчатками... — глузливо каже Метті зі своєю пародією на ямайський акцент, його обличчя бліде як смерть.

Форрестер теж травить жарти про те, що з дівчатами все гаразд, малий Гогзгі регоче разом із ним. Я обертаюся до нього і кажу:

— Якщо ви, блядь, мудаки... — Я не можу закінчити речення, бо дур б'є мені по мозку желатиноюю кувалдою.

Я надто виснажений, щоб непокоїтися через цих чмирів, окрім того, я краще потусуюся з цими крихітками, ніж з тими йобаними паразитами...

Тупі зайобані виродки...

Елісон уже трохи взяло, вона вже не може контролювати свою мову, її повіки важкі, але вона все одно розповідає нам щось про свою нову роботу, на яку їй треба завтра виходити; там вона рятуватиме якісь йобані дерева. Потім вона намагається розповісти нам про поетичний гурток, куди нещодавно почала ходити. У це я охоче вірю, бо вона завжди була розумницею в школі, ходила ще в такому собі гарненькому светрі, на якому був зображений саксофон...

— Емілі Дікінсон, — приєднуюся я до розмови. — Ця крихітка вміла писати вірші...

— Знаєш, Марку, — Елі збирає всі сили, щоб видавити з себе слабку посмішку, — нам треба поспілкуватися про це... але коли ми будемо тверезі...

— У нас уже траплялися серйозні розмови... колись давно... «Зеппелін» проти «Дорз»... Пам'ятаєш?

— Ага... але тоді були гриби...

— Твоя правда... мабуть, я тоді був під кислотою... — пригадую я, спостерігаючи, як Форрестер встромляє величезного шприца в худу руку Метті, уперше протираючи чимось сліди від уколу. Який же він все-таки гад. І він завжди таким був. Тут він ловить на собі мій погляд і каже:

— Ніхто тебе не зайобував, Марку... мудаче, ти ж сам себе згнъбив. — Він глумиться із задоволеною посмішкою на обличчі. — Ти б краще спочатку сам навчився, хлопче...

З цими словами він відкидається на спинку канапки. Я підповзаю до нього, влаштовуюся поряд.

— Вибач, хлопче, — продовжує він. Ми хихикаємо в один голос і беремося за руки так, ніби закохані один в одного.

Великий шприц переходить до рук страшних незнайомців, сержанта Сивого та його Ляльки-черевомовця, вони майже одразу падають додолу від кайфу. Мене вони лякають, я б із задоволенням забрався звідси, але тьолочки підходять до нас, і Елі влаштовується в мене на колінах. Я відчуваю, як її спина покоїться на моїх ногах. Її чорне волосся, заплетене в косу, сяє, мені так і хочеться торкнутися його, але я втримуюся і натомість посміхаюся кралечці Сильвії з різкими гарними рисами блідого обличчя. Гогзгі приєднався до сержанта Сивого, зараз вони сперечаються про «Моторгед»¹, хто вони насправді — панки чи металісти. Врешті-решт усе закінчується тим, що всі присутні починають розмовляти самі з собою, доки не встає сонце і темні тіні не з'являються в кімнаті.

Я ненадовго вирубився, але потім мені починає боліти горло, це відчуття тисне на мене, як ремінь безпеки, коли автівка раптово зупиняється. Метті теж

¹ «Моторгед» — британський музичний гурт напрямків хард-рок і хеві-метал.

опритомнює, він лежить поряд з нами; його очі відкриті, він безглуздо дивиться кудись прямо перед собою. Він весь спітнів, стиснув руки так міцно, що нігті вштрикнулися йому в долоні, ніби в нього вже ломка. Блядь, ніколи не доведу себе до того, щоб мене так сильно шторило через ці йобані наркотики!

Форрестер теж прокинувся, він теревенить з дівчатами, але вигляд у нього якийсь підленький. На щастя, два останніх мудаки ще у відключці; сержант Сивий тільки-но продер очі. А його гномоподібний друг сидів, опустивши голову собі на груди так, ніби вона ось-ось відвалиться.

— Ні, бля, от мені цікаво, бля, скільки? — питає Форрестер у дівчат.

— Скільки чого? — байдуже питає Елі.

— Скільки мають зустрічатися хлопець із дівчиною, щоб почати спати разом?

Елі зневажливо відвертається до Леслі і каже їй щось, я точно не чую що, але здається, ніби вона шепоче:

— Нехай їх скоріше вже порішать, доки вони всіх тут не позаражали.

Форрестер, чуючи це, витріщається на них з виглядом ображеної дитини, аж раптом помічає, що я дивлюся на нього. Я намагаюся робити вигляд, ніби мені байдуже. Той, мабуть, розуміє, що в нього немає жодного шансу з Леслі чи Елі, й вирішує спробувати позалицятися до Сильвії:

— То що, скільки?

— Якщо з тобою, то цілу вічність.

— Що?

— Навіть тут, Майкі, ніхто не хоче спати з тобою, — з цими словами вона видуває трохи сигаретного диму йому в обличчя. — Навіть, блядь, тут.

— Та ні, це неправда, — каже Реймі, підходить до нього, дістає зі штанів свого великого хуя і вимахує ним перед пикою Майкі. — Подивися на це, давай, брудна сучко!

— Йди на хуй! — кричить на нього Майкі й відштовхує від себе, але ми всі вибухаємо реготом.

Реймі радісно відходить, падає на матрац і починає розповідати нам про свої молоді роки, коли він пристрасно займався гімнастикою, доки не навчився самофеляції.

— Я й досі можу вхопити губами саму голівку, а іноді, якщо пощастить, і навіть більше однак із заглотом, зрозуміло, нічого не виходить.

— Яка трагедія, — каже Леслі.

— Згоден. Тому якщо хтось із вас, мамзелі, схоче мені допомогти...

Але бажаних не знайшлося. Сильвія підводиться і сідає поруч із нами на диван, ми трохи посуваємося й тиснемо на Метті, який незадоволено бурчить щось собі під ніс. Сильвія жує жуйку, але я не можу пригадати, щоб вона курила разом зі мною, Елі та Лес. Зі старого програвача звучить пісня Джона Леннона, але в мене в голові грає своя музика, Грандмастер Флеш: «Вище, крихітко моя...»

— Якби я міг сам себе обслуговувати, то ніколи б з дому не виходив, — каже Гогзгі Реймі.

— Ти й так вдома сидиш весь час, Гордоне. Ти — як стара бабка, яка вдома розводить хом'ячків...

Ми всі тихенько посміюємося, коли він це каже, бо Гогзгі й насправді такий.

— Ай мудаче, — регоче вголос Метті, раптово ставши схожим на себе за старих часів, — у мене б уже голова за декілька тижнів обертом пішла!

— А ти, новачок, — звертається до мене Сильвія, — ти милий.

Я здогадуюся, що вона фліртує зі мною тільки для того, щоб позадрочувати Форрестера, якого це страшенно бісить, але не можу відмовити дівчині. Ми трохи тріпаємося ні про що, а потім починаємо лизатися. Її губи здаються мені мертвими, але від близькості з нею мені якось затишно, мені з жодною дівчиною не було так спокійно та тепло. Мій язик вивчає кожен міліметр її рота, я проходжуся по її зубах та яснах, але незважаючи на цю нову інтимність я почувуюся дещо відособленим, мене це зовсім не збуджує. Однак зі сторони це виглядає зовсім по-іншому, бо ми раптом чуємо крик:

— Блядь, Сильвіє, ти — звичайна натуральна уйобина!

Ми перериваємося й бачимо, що прямо над нами нависає розлючений Форрестер; він ніяк не може витягнути руку зі свого рідкого волосся.

— Не можна так поводитися з леді, — перериваю його я.

Дійсно, це прозвучало досить дивно — уйобком можна назвати хлопця, але з дівчиною це слово зовсім не в'яжеться.

— А ти забирайся звідси на хуй!

Блядь...

Я намагаюся підвестися на ноги, але я затиснутий між Метті та Сильвією, а коли зважити на те, що героїн ще не вивітрився з мого організму, то мені взагалі було дуже складно рухатися. Я опираюся однією рукою на коліно Сильвії, обтягнуте тоненькими чорними легінсами, та ногу Метті в грубих джинсах, але той з прокльонами відсажується від мене, ніби я до нього пристаю, як до жінки.

— А що в тобі хорошого, Сильвіє? Тільки героїн. Більше нічого, взагалі. Скажеш, ні? — питає Форрестер тихим гидливим голосом.

— Що з тобою сперечатися, — одказує вона.

Я стискаю її коліно й кричу на нього:

— Заспокойся, блядь, підоре!

— Так, годі вже, — приєднується до мене Елі.

— Хто ти, на хуй, такий? — Форрестер не звертає на дівчину жодної уваги, зосередившись на мені.

Я знову хапаю Сильвію за ногу.

— Брюс Вейн¹, блядь, — відповідаю я.

По кімнаті чути смішки.

У розпачі Форрестер штурхає одну з моїх кросівок, і я без найменшого поспіху, як в уповільненій зйомці, підводжуся на ноги й опиняюся ніс до носа з моїм візаві.

— Леді, спокійно. Не треба халазій, — встряє Реймі. — Прощу вас.

— Хлопці, з вас обох бійці ніякі. До того ж, обидва під герою, — гукає до нас Гогзгі, нагадуючи про реальну ситуацію.

Ми з Форрестером добродесно робимо вигляд, що нам соромно, і тут ми здригаємося від думки, яка осіняє нас обох водночас. Тепер наші розлючені погляди спрямовані на Сильвію.

— Йди ти на хуй, сучко йобана, — каже він, обертається на підборах і залишає квартиру, грюкнувши наостанок дверима.

¹ Бетмен.

Коли я знову падаю на диван, я чую, як він тупотить сходами.

— Широ дякую, — кричить вона йому наздогін. Потім повертається до присутніх, в її очах помітне благання: — Що ж мені, його дозвіл на все потрібний? Він мені не батько, а заміж я за нього ніколи в житті не піду!

— Я в батька ніколи не питався, з ким мені можна, а з ким — ні, — холодно зауважую я.

— Рада за тебе, — волає у відповідь Сильвія, а Елі вже не може стримувати сміх.

— І я теж... — буркоче Метті. — Тільки в матусі.

— Оце — добрі манери, — знизую плечима я.

Реймі дивиться на Еріка Тюліса і прямолінійно пропонує йому:

— Слу', а може, ти мені відіссеш?

На мить усі розгублено замовкають, а потім ми всі вибухаємо реготом, ледве додолу не валимося. Починається новий раунд пустопорожніх розмов, але весь цей напруг мене зовсім дістав, я відкидаюся назад майже без сил. Чую, як Гогзгі сперечається з одним чи навіть з двома покидьками в кутку про людей, яких я не знаю, хтось із них згадує Здихлю, і вони починають обговорювати його. Наступне, що я пам'ятаю, це те, як я опиняюся в холодному таксі разом із Метті, Гогзгі, Леслі та Сильвією, ми їдемо додому, в Лейт.

— Ти чув, що трапилось з мамою Елі? — питає Леслі.

— Ні, ніхуя такого не чув...

Рука Сильвії опиняється в мене на коліні.

— У неї серйозне захворювання на «р».

— Рак? — не вірю собі я.

— Ага... — гидливо каже Леслі, ніби одна тільки назва ладна заразити тебе цією хворобою. — У неї рак грудей. Їй зробили подвійну мастоктомію, але все одно нічого не вийшло. Це — кінець.

— Подвійна мастоктомія... блядь, вони їй обидві цицьки відрізали? — питає Метті, та я не втримуюся від того, щоб зазирнути в глибоке декольте Леслі.

Леслі тремтить і киває.

— Бідолашна, — каже Метті. — Найжахливіше те, що це їй не допомогло. Сука, як же це погано, коли тобі відрізають обидві цицьки, а потім кажуть, що ти все одно помреш? — розмірковує він уголос із якоюсь нездоровою веселістю, а потім натхненно додає: — Слу', а в матері товстуна Кізбо, Мойри Юл, те ж саме було, Рентсе?

— Ага, але вона видужала, операцію зробили вчасно, — відповідаю я. А Сильвія шепоче мені на вухо, що в мене гарні сідниці.

— Ага, тільки вона зовсім збожеволіла, сказала на йобаних папугах, — сміється Метті.

Я різко дивлюся на нього, щоб він стулив пельку, а потім гладжу Сильвію по стегну. Мама Кізбо дійсно стала дивно поводитися; натаскала всіх цих птахів додому, але не можна розповідати про домашні справи свого друга отаким жахливим чином. Треба віддати йому належне, цей покидьок не став розвивати цю тему.

— А до речі, де Елі? — питаю я, раптово схвилювавшись через те, що її немає з нами.

— Та, блядь, вона ж із Реймі до Джонні поїхала, — каже Метті.

Гогзгі висунувся у вікно і видав дивний стогін.

— Намагався, блядь, розповісти мені про Здихлю... — пробуркотів він. — Знаю я цього йобаного Здихлю..

Я відчуваю, як у мене в штанах встає.

— Ти у грі? — шепочу я на вухо Сильвії, відчуваючи слабкий запах сигарет та дешевих парфумів.

— Якщо ти ведеш, — посміхається у відповідь вона.

Ми з Сильвією вивантажуємося в самому кінці Воку, потім ідемо до Дьюк-стрит, а затим — до Локенду, до неї. Вона називає свій район Ресталрогом, але насправді це — лише жалюгідний Локенд. А я ненавиджу це місце. На мою думку, цей квартал завеликий. Він кишить маніяками, які так і силкуються порвати тобі пащу. Я йшов вулицею і здригався від кожної нічної тіні, особливо беручи до уваги те, що я збирався трахнути одну з місцевих тьолочок, але коли біля нас зупиняється таксі й з нього вивалюється натовп бухих мужиків, які перевальцем прямують до нас, я дивним чином позбавляюся усіх страхів.

Їхній ватажок холодно посміхається Сильвії, зацікавлено пробігаючи поглядом по її обличчю, а потім звертається до мене:

— Ти — дружок Бегбі? Братюня Біллі Рентона?

Я вперше бачу цього покидька, але пригадую з розповідей Франко, що він за птиця.

— Містер Чарлз Моррісон.

— Що? — Він витріщається на мене, розкривши рота.

— Радий познайомитися. Слава спішить поперед тебе.

Моррісон приголомшений. Він має ображений, майже страдницький вигляд, ніби хотів лишитися невпізнаним. Підходить його кремезний кореш:

— Що таке з цим пиздюком?

Я й оком не веду в бік інших, тим більше не збираюся говорити з ними. Значення має тільки Ча, я не зводжу з нього погляду ні на мить. Його обличчя біле як крейда, але не можна не оцінити його неймовірну гідність та брутальну красу під помаранчевим світлом ліхтарів. Потім він морщить чоло, в його очах з'являється загроза, і я вперше починаю хвилюватися. І тут він оголошує:

— Добре говориш!

Здається, йому й справді все сподобалося. Я стою з цими хлопчиками-зайчиками ще хвилику, а потім відчуваю, як Сильвія тягне мене за рукав. Цей жест не минає уваги Ча.

— Краще йди, друже. Обов'язок кличе, ага? — Він співчутливо посміюється. — Ще побачимось.

Нас відпускають, і ми прямуємо до під'їзду Сильвії й переховуємося в квартирі. Я дійсно справив на неї враження: спочатку — своїм протистоянням Форрестеру (не те, щоб це було дуже небезпечно, але все ж таки), потім — сутичкою з Ча Моррісоном (а оце був досить ризикований захід).

— Ти їх зовсім не боявся, — шепоче вона в захваті.

— Ні, мені було лячно кожного разу, як я рота відкривав, — визнаю я, але такі визнання приводять зазвичай до того ж самого результату.

Мабуть, я зробив усе правильно, бо вона, ні на мить не замислившись, веде мене до спальні. Я за все життя не бачив такої кількості одягу; він лежав на підлозі, висів на шафах, стирчав із чемоданів та речових мішків. Але з ліжка

одяг безжалісно скинули, на ньому опинився я, ми знову почали цілуватися, потім роздяглися. Сильвія спочатку потягнулася за жовтою нічною сорочкою, сильно поношеною зверху, ніби спершу збиралася її надягти, але потім мудро відкинула цю ідею. Сором'язливою цю дівчинку точно не назвеш; вона бере в руку мого члена й зачаровано дивиться на те, як він твердіє в її руці. Відсуває крайню плоть і роздивляється зчервонілу голівку. Мої пальці пробігають по волоссю, яке оточує її темну, вологу щілинку, вона відпускає мого пеніса, сідає на мене, і моє серце пускається в танок од відчуття цілісності, ніби мій член опинився в решті-решт вдома.

Ми трахалися просто кльово. Вона ніби й не була під кайфом, але я дещо застопорився, тому був не надто вигадливим, я лише намагався зробити все як треба, та й сам хотів добряче спітніти, щоб наркотики скоріше залишили мій організм. І це було чудово, бо я зовсім не відчував болю в спині. Мабуть, уся справа в наркоті, бо хоча мені й удавалося підтримувати стояк, щось було не так, незважаючи на те, що я дав «позитивний результат», як це називає Здихля.

І леді теж досягла «позитивного результату».

Але потім мені довелося зробити те, до чого, як мені раніше здавалося, я ніколи не опускаюся — симулювати оргазм. Я застогнав і напружив усе тіло. Хто-хто, а вона може не турбуватися з приводу того, чи не потрапила до неї моя сперма (користуватися гандонами в нас не було часу). Раптом я холодію, розуміючи, що Бегбі зараз у барі з тим мудаком Пілтоном. Хоча я все ще під кайфом, він не знайде на мені слідів від уколу, «проканає», як любив казати один наш старий вчитель природознавства, містер Віллоубі.

— Вибач... е-е-е... — питаю я. — Ти приймаєш таблетки чи щось таке?

— Так, але щось ти трохи запізно про це запитав, хлопче.

— Вибач, треба було раніше про це потурбуватися. Момент пристрасті, він такий.

Вона з недовірою зводить очі догори й запалює сигарету, потім пропонує мені затягнутися. Я відмовляюся, і вона ніяк не може второпати, що це зі мною відбувається. Вогник на кінці сигарети освітлює її худе обличчя з гострими рисами. Такий тип обличчя в мене завжди асоціюється зі старими дівами. Вона виглядає точнісінько, як вони.

— Майкі завжди ревнував, коли я навіть просто розмовляла з кимось. Він — як скажений пес. Це нестерпно. Не те щоб я його високо цінила, мені потрібно щось значно простіше.

Форрестер, дійсно, мудило, але нікому не подобаються ті, чий девіз «збудимо, але не дамо», а ця кралечка, можу сказати з упевненістю, майстер цієї справи. Кому ж сподобається слухати чийсь лепет про те, що «вони навіть не страхалися»... Тому я вдягаюся й виходжу в ніч, посилаючись на те, що мені завтра рано йти на роботу.

Коли я повертаюся додому, Здихлі ще немає. Я знову роздягаюся й роздивляюся своє тіло в дзеркало в повний зріст. Перев'язую собі кінцівки й шукаю, де в мене кращі вени. Гідними уваги я визнав вени на ногах, одну гарненьку знайшов на руці, в ділянці ліктя, й одну — на зап'ясті. Їх можна знайти в одну мить. Знову бішуся від того, що мене лишили за бортом.

Доноситься звук домофону, уже зовсім пізно, близько другої ночі, тому я відчиняю одразу, вирішивши, що це — Здихля, який просто забув ключі вдома.

Але це Картоха з обідом навинос. Він зовсім ніякий, розповідає, що його звільнили з роботи, де він працював відтоді, як закінчив школу.

— Пива хочу до смерті, підемо до «Гучі» на останній танок, що скажеш?

Соромно казати, але я вже втомився від «Гучі». Поганий знак: «Гуч» та «Істер-род» — це єдині храми духовного просвітництва, які залишилися в цьому місті. Я відповідаю, що я під кайфом, окрім того, поки ми дістанемося туди, клуби вже зачиняться.

Він бачить джугути в мене на столі, хитає головою й важко зітхає:

— Я багато чого пережив, хлопче, але одного разу, на пляжі Портибеллі, я звів величезну межу між собою та, типу, наркотиками.

— Я тільки курю, — повідомляю я. — Так не буде жодного звикання. І це кльово, друже, найкраще відчуття на землі. Ні про що не турбуєшся, все настільки охуєнно...

— Я б теж не проти скуштувати.

Із друзями не можна торгуватись. Тому я беру героїн та люльку з фольгою (а я вже досить добре натренувався з ними у Форрестера), і ми запалюємо. Іноді до легенів разом із брудним димом потрапляють крихітні частки алюмінію, але голова стає неймовірно важкою, і мою душу охоплює ейфорія, яка приходить, як сонячне світло. Картоха зі своєю кривою посмішкою та отупілими очима виглядає, точнісінько, як моє відбиття у дзеркалі, і в головах наших б'ється одна лише думка: *Нехай усе йде на хуй*. Сідаючи на диван, я кажу йому:

— Бач, Картохо, це все — одна велика пригода, після якої я очищуся в Європі, а потім повернуся до універсу.

— Пригода... — зітхає він, намагаючись перебороти блювотні позиви, потім поступається, і густа жовта ригачка летиться на підлогу й потрапляє на неторканий пакунок з обідом.

ГОЛЛАНДСЬКИЙ В'ЯЗ

Вона спізнювалася і знала, що так їй не вдасться справити враження в перший день на новій роботі. Дарма вона пішла вчора гуляти, але після того, як вона завітала до батьків у гості, Елісон хотіла тільки одного — забути весь цей жах. Той страшний момент, коли мама кашляла і липка кров лишалася в її хустці. Те, як вони завмерли на місці, мама, тато і вона, коли побачили темну червону пляму в матері на руці. Але найжахливіше в цьому всьому те, що в Сьюзан Лозінської з'явилася маска провини на обличчі. Вона просила *вибачення*, поривчасто повідомляючи своїй старшій доньці та чоловікові страшну новину:

— Здається, воно повертається.

В Елісон лишався попереду цілий вільний день після того, як вранці вона сходила до басейну. Вона зазирнула й до батьків, шкодуючи про те, що проводила з ними менше часу, ніж треба, відтоді, як переїхала від них декілька років тому. Її молодшеньких, Мхаїрі та Калума, не було вдома, чому вона була дуже рада. Незважаючи на напружене бліде обличчя, батько храбривав:

— Ми зробимо всі аналізи, та якщо це дійсно воно, тільки припустимо, що це дійсно воно, ми все одно прорвемося, Сьюзан. Ми переживемо це всі разом!

В Елісон паморочиться голова, їй здається, ніби всьому світу настає край. Вона лишається ще трохи, відповідаючи в тон їхнім пригніченим голосам,

які ледве чути, ніби до неї розмовляють з іншої кімнати. Мати, яка зараз виглядає такою слабкою та хворою, й батько, худий чоловік з вусами, завжди такий чепуристий; його обійшла стороною криза середнього віку, здається, що він помітно схуд виключно з почуття солідарності з дружиною через раптовість цих жахливих новин. *Воно повернулося*. Потім Елісон йде від них та повертається до своєї квартири в Пілрозі. Вона ніяк не може заспокоїтися, тому швидко втікає звідти увечері. Зустрічається з двома дівчатами, Леслі та Сильвією, яких не надто добре знає. Вони разом відвідують наркоманську вечірку в Мургаузі, після якої вона опиняється на Толкросс, у Джонні Лейбіда на дивані.

Джонні весь час розпускає руки, намагається заангажувати її на цю ніч. Незважаючи на те, що вона одурманена наркотиками та переживає душевне сум'яття, вона приходять до тям і посилає його на хуй; вона ще не настільки закумарена. Але потім він починає настільки жалісно благати про секс, що Елісон уже здається, ніби вона ображає його до глибини душі своєю відмовою. Вона вже готова поступитися, тільки б він стулив пельку, аж раптом розуміє, наскільки жахливим буде цей процес на кожному етапі. Врешті-решт, він угамовується і залишає її в кімнаті, а сам іде до спальні.

Вона лишає цей притон на світанку, повертається до себе додому, приймає душ, а потім прямує до місця своєї нової роботи — зали засідань міської ради.

Протягом тривалої хвороби матері Елісон навчилася відволікатися. Гарним способом переключитися на щось інше стало угруповання єдинбурзьких поетес. Особливої привабливості цьому гуртку додавала повна відсутність чоловіків. Вона відвідувала їхні збори разом із подругою, Келлі, доки її останній бойфренд Дес не відчув загрозу та не змусив її припинити відвідувати ці заходи з подругою, зробивши з неї посміховисько. Зараз їй дуже не вистачало Келлі, такої щасливої та світлої душі, чийого крихкого екзоскелета не вистачило для того, щоб завадити Десу зруйнувати їхню дружбу. Вона взагалі завжди тікала від проблем, завжди стежила за кожним недоречним словом, яке дозволяла собі сказати. Втім, таким був її вибір, і Елісон продовжувала відвідувати гурток сама.

Компанія тамтешніх дівчат не справляла на неї якогось неймовірного враження. Більшість з них мали цілком очевидну сексуальну орієнтацію, і лише декілька щиро ненавиділи чоловіків через власний поганий досвід. Але Елісон бачила, що не всі вони засвоїли урок, а тому були приречені знайти собі нову пару, чергового женоненависника та п'яницю, який підніме свої яйця з барного стільця тільки для того, щоб піти за останньою шльондрою. У кожній з тих дівчат був свій власний Дес; справді, дуже шкода, що Келлі зустріла його. Однак дехто з групи Елісон взагалі не подобався: ті, котрі щиро вважали себе справжніми поетесами.

Однак більшість жінок їй все ж таки подобалися. Це був своєрідний експеримент в її житті. Вона мало зналася на структурі віршів та хоку, і навіть після того, як провела ніч із дівчиною на ім'я Нора, не змогла приєднатися до рядів лесбіянок. Коли Нора працювала язиком у низу її живота, було досить приємно, але потім Елісон могла думати лише про одне: *коли вже буде член?* Втім, було очевидно, що цього вона не дочекається, тому вона роздратувалася, все її тіло охопила напруга, вона розуміла, що просто дарма витрачає свій час. Принаймні,

Нора не була егоїсткою, бо одразу зрозуміла, що відбувається, підняла голову й запитала: «Це не для тебе, так?» Елісон мусила визнати, що так і є. Вона ніяково почувалася через те, що не може зробити нічого приємного у відповідь: від Нори пахло важким ароматом мускусу, який нагадував дівчині про менструацію.

Нора ні на чому не наполягала, але наступної неділі повідомила Елісон, що «знайшла вихід». Відмовитися за цих умов було якось незручно, і Нора принесла ділдо та страпон. Він був просто величезний, і коли вона почала пристібати його до себе, Елісон не втрималася і розсміялася. Потім вона вмовила себе спробувати ділдо в ділі, бо, за словами Нори, так ніколи не оціниш його ефекту. Вони спробували, й Елісон змогла чесно визнати, що в ній немає нічого від стародавньої Сафо.

Тільки-но Елісон потрапила до дубових стін зали засідань, пригнічена спекою на вулиці, у неї на тілі проступили сироти від одного вигляду всіх цих зайнятих, рішучих людей, і раптом вона відчула огидний запах, який доносився від її пахви, незважаючи на ранковий душ та кульковий дезодорант. *Бля. Наркотики та дешевий алкоголь. Вимиваєш його, вимиваєш, а запах завжди повертається.*

Вона сховалася у кутку зали, заповненої лише на дві третини, й присіла на лаву. Її новий бос, Александр Берез, саме прямував до невеличкого помосту й влаштовувався за кафедрою. Оцінивши його світло-сірий костюм та модну стрижку, Елісон виявила, що новий бос справив на неї справжнє враження. Він був надто добре доглянутий, його виголене обличчя взагалі нагадувало їй про геїв, але він поведився з якоюсь спортивною агресією, що підносило його до рівня гетеросексуала.

— Мене звати Александр Берез, та я розпочинаю свою роботу з охорони зелених насаджень, чому — й сам не розумію, — починає він, викликаючи неминучий ввічливий сміх аудиторії.

Він уже надто давно навчився використовувати такий смішний збіг власного прізвища з родом його занять як діловий прийом. Коли аудиторія затихає, він продовжує цілком серйозно й дещо холодно:

— Не хочу розігрувати перед вами мелодраму, — тут він окидає поглядом прикишклих слухачів, — але я прийшов сюди, щоб порушити питання про жакливу чуму, яка неминуче нависла над нашим прекрасним містом.

Припиняється навіть малесенький шурхіт, він привернув до себе увагу всіх і кожного, навіть Елісон, яка до цього міркувала, чи не пересісти їй трохи ближче до протягу.

Він досить грамотно викладав свою точку зору, зосередивши увагу присутніх на слайдах з інформацією. Ось він показує якусь величезну темну комаху, вид спереду. Своїми довжелезними лапками вона ніби викликає на бій кожного в цій кімнаті.

— Це — в'язовий жук-короїд, або *Scolytus multistriatus*. Це створіння поширює грибкове захворювання, смертельне для всіх видів в'язів. Намагаючись зупинити розповсюдження цієї хвороби, в'яз покриває власну кору смолою, через яку до дерева не потрапляє вода та інші поживні речовини, внаслідок чого він сохне і вмирає.

Він не жартує!

Прокручується барабан проектора, і перед очима аудиторії постає другий слайд. На ньому зображене повністю пожовтіле дерево.

— Перші симптоми захворювання — це висихання верхніх гілок дерев та скидання листя влітку, дерево в будь-який сезон виглядає, як восени, — похмуро пояснює Александр. — Захворювання розповсюджується зверху донизу, часто охоплює навіть корені, що викликає повну атрофію.

Елісон сидить на задній лаві зали засідань. Поклавши ногу на ногу, вона міркує над кровожерливими думками, які завжди приходять під час важкого похмілля й допомагають відволіктися.

Зверху донизу. До коренів.

Потім раптово, мимоволі здригнувшись, вона починає вигадувати, що можна ще зробити для її матері. Аналізи. Ще хіміотерапію. Спрацює цього разу? Мабуть, ні. Вони заберуть її до хоспісу чи вона помре вдома, а не в лікарні?

Мамо...

У неї перехоплює дихання. В паніці вона починає задихатися від цього стало гарячого повітря в кімнаті. Слайди змінюються один за одним, перед її поглядом постають міські пейзажі Единбурга від знайомих садів Принс-стрит та ботанічного саду до чужих, прихованих кутків міста.

— Единбург — місто дерев та лісів; від величі природних лісових масивів Корсторфін-Хілл та Каммо до розмаїття прекрасних видів рослин наших парків та вулиць, — доводить Александр із приємною пишномовністю. — Древа та лісові масиви мають значущу цінність у межах біорізноманіття, тому наше завдання користуватися сучасними можливостями для їхнього відтворення та розповсюдження природоохоронної освіти. Наша мета — зберегти багатівковий пейзаж та велику кількість видів, які відповідають нашим фізичним, економічним, соціальним та духовним потребам. В Единбурзі знаходиться більш ніж двадцять п'ять тисяч в'язів; усі вони — невід'ємна частина картини нашого міста.

Коли Александр дивиться в обличчя кожного слухача, Елісон уявляє свого нового боса маленьким хлопчиком, який нерішуче вдивляється в лісну хащу. Однак це в жодному разі не позбавляє його величі, бо він продовжує:

— Ми не можемо схибити, бо живемо поряд із цим жахом відтоді, як його вперше виявили в тисяча дев'ятсот сімдесят шостому році. Ми вже втратили сім з половиною відсотків від загальної кількості в'язів. Зараз ми маємо зосередити свої зусилля на оздоровленні зелених насаджень, за умови, що ми визнаємо, що в'язи Единбурга знаходяться під загрозою.

Саме в такому становищі була її мама. Схиблена. Вражена жажливою хворобою. І вона звинувачує в цьому себе. *Вона почувається так, ніби це вона кидає нас, ніби це вона схибла.*

На наступному слайді — зображення групи робітників у спецодязі з пилами в руках, які вирубують ліс. Александр здався Елісон настільки сумним, ніби він проводжає в останню путь дорогого друга. На іншому знімку можна побачити декілька спіяних дерев у вогні, густий чорний дим тягнеться до блакитно-білого неба. Елісон пригадує останній похорон, на якому вона була. Проводжали Гері Макві зі школи, він загинув на Ньюгейвенському шляху, за кермом украденої автівки, зовсім п'яний. Він був молодий, популярний, гарний хлопець, але в нього в житті трапився такий неприємний поворот. Зараз вона уявила собі його розбите тіло, яке спалили в пил у крематорії, куди помістили його труну. Метті, який працював тоді зовсім недовго у сїфлдському крематорії, життєрадісно розповідав їй, що в крематорії тіло спалюється не повністю, слу-

жителі мають проводити останки крізь спеціальний прилад, щоб розтрити всі вперті великі кістки: таз та череп.

Мамо... люба матусю...

Александр поглядом месії обводить цю безліч радників, речників, робітників та журналістів, потім піднімає голову й звертається до зацікавлених громадян, які сидять на галереї для публіки.

— Посилення контролю за захворюванням голландських в'язів за допомогою проведення політики їхнього оздоровлення, повалення та спалювання — це життєво важливий етап для утримання цієї хвороби на контрольованому рівні, що дозволить нам поступово замінити в'язи іншими видами.

Елісон думала про маму, як та могла б гратися з онуками, яких одного дня подарували б їй діти, коли Александр показує слайди, на яких саджають нові дерева. Раптом їй стає цікаво, чи є в нього діти? Чомусь у неї таке враження, що є, вона пригадує, ніби він казав щось таке. Після співбесіди, коли їй призначили зустріч, під час якої вони пили каву й спілкувалися на різні теми.

— Політика безжалісного вирубування хворих дерев та засадження території новими — це лише один із способів зберегти пейзаж нашого міста, — переконував він, завершуючи презентацію на позитивній ноті та щиро дякуючи аудиторії. Здавалося, все пройшло добре і йому вдалося вплинути на «серця та розум» цих людей, як він розповідав їй напередодні. Рекреаційний комітет уже прийняв рішення щодо нової політики, і зараз лишався тільки формальний виступ перед повним складом ради наступної неділі, коли будуть залучені додаткові урядові ресурси. Коли він сходить з платформи, Елісон бачить посмішки Александра: коротка та ділова, тепла та співчутлива, іноді додається трохи сором'язливості та легковажності, що сприймається на «ура» завдяки його вдалій презентації нової політики, яку ось-ось почнуть втілювати в життя.

Коли вона врешті-решт потрапляє в його поле зору, він спілкується з якоюсь чоловіком майже похилого віку. Його обличчя неймовірно червоне, ніби його заздалегідь пофарбували, і цей несподіваний вражаючий ефект тільки посилюється його сріблястим волоссям та яскравою жовтою сорочкою.

— Елісон, — посміхається Александр, коли вона підходить до них, — це — член місцевої ради, містер Маркленд, голова рекреаційного комітету, — каже він. Потім повертається до людини-ліхтаря: — Стюарте, це — Елісон, наш новий працівник з адміністративної підтримки. Її прислали з Королівського медичного коледжу.

— Як там зараз королівський бас? — питає її містер Маркленд.

— Усе добре, — посміхається Елісон, якій одразу починає подобатися цей чоловік, бо він вжив популярну розмовну назву Королівського басейну співдружності, що звучало значно приємніше, ніж суха повна назва коледжу, вжита Александром. — Я тільки-но почала працювати на Александра, мене закріпили тут на стажування на рік.

— Ходімо, пообідаєш разом з нами, — запропонував Александр. — Потім я повезу тебе містом, покажу осередки захворювання голландських в'язів.

Вони поїхали крізь парку спеку Королівською милею до винного бару. Це був останній день фестивалю, тому вузька вуличка була забита відвідувачами, які дивилися виставу на мостовій. Поки вони дісталися бару, в Елісон уже були повні руки флаєрів до восьми різних вистав. Александр теж узяв декілька,

але Стюарт Маркленд відганяв від себе усіх молодих студентів із вбивчою байдужістю людини, яка все це вже бачила. Однак він умить оживився, коли вони зайшли до самого бару, буквально потираючи руки від захвату, побачивши свій столик у кутку.

Приділяючи значно більше уваги вину, ніж їжі, бо її шлунок, здавалося, зменшився до зовсім крихітних розмірів, Елісон усе ж змусила себе з'їсти хоч щось, пригадавши, що в неї й рісочки в роті не було за останні два дні. Стюарт Маркленд насолоджувався і тим, й іншим. Він по-вовчому посміхався їм, пхаючи до рота якусь котлету по-київськи, а потім утирався серветкою.

Александр замовив собі бокал червоного вина й перейшов до серйозних тем.

— Мені не подобається, коли в діловому листуванні використовують аббревіатуру «ГЗВ»¹. І я вже казав про це Біллу Локхарту. Якщо всі звикнуть до неї і почнуть вживати всюди, це справлятиме наймерзенніше враження. Нас змушують відходити від власних цілей, Стюарте, — звертається він до нього, намагаючись привернути його особливу увагу до своєї точки зору.

— Авжеж, — буркотить Маркленд з набитим ротом.

— «Голландський в'яз» звучить сильніше, — махає виделкою у повітрі Александр. — Преса матиме велике значення в цій кампанії, тому треба переконатися, що ми всі співаємо одну й ту саму пісню, якомога скоріше. Елісон, ти можеш відстежити листування підрозділу та по справі голландських в'язів взагалі, можливо, привернеш до цього увагу дипломатів.

— Зрозуміла, — відповідає Елісон.

Про що це він, бля?

Маркленд обмірковує щось, насупивши густі брови. Декілька секунд їй здається, що він просто смакує вино, а потім він питає:

— То коли ця політика повалення та засадження набуває чинності?

— Моя команда вже працює. У темному Вест-Грентоні, біля газового заводу. Приступили вчора, — закінчує Александр, майже задихаючись від власної хвалькуватої самовпевненості. Він знав, що порушив правила, відіславши їх туди до того, як політику прийняли, але йому надзвичайно хотілося здаватися динамічним.

Він пильно дивився в очі почервонілого від випивки Маркленда, очікуючи хоч на якусь реакцію, тож відчув помітне полегшення, коли обличчя того розплилося в усмішці:

— А ти часу не гаєш. І я це серйозно, — каже радник і — на радість Елісон та неприховане замішання Александра — махає рукою у бік бару й замовляє другу пляшку вина.

Коли її приносять, Александр накриває долонею свого бокала й каже офіціанту:

— Я за кермом.

Маркленд нагадує Елісон Чеширського кота з однієї книжки, яку вона читала в дитинстві, коли він повертається до неї зі словами:

— Гарзд, нам більше залишиться! — І тут він пропонує тост: — Вип'ємо за нову співробітницю!

Елісон у Країні див, як любила казати мама.

¹ Голландське захворювання в'яза.

До того моменту, коли вони з Александром вийшли з бару, Елісон уже приємно захмеліла, що можна було легко помітити з того, як обережно вона сідала на пасажирське місце його «вольво». Їй здалося, що немає жодного сенсу приховувати свій стан.

— Вау... Я не звикла випивати вдень, — зізналася вона. — Маю визнати, я дещо сп'яніла, але все гаразд!

— Дякую за те, що підтримала компанію, — кивнув Александр, повертаючи ключ запалювання, чомусь щиро вдячний їй за те, що вона випила добру половину пляшки.

Яка ж чудова, бля, робота...

Вона напевно почала відчувати наслідки вчорашніх пригод, безсонної ночі та обідню випивку.

— Не зрозумій мене неправильно, Стюарт Маркланд — гарна людина, — сказав Александр, повертаючи до Південного мосту. — Але він належить до старої школи.

Елісон хотіла було сказати, що в жодному разі не заперечує, але придушила свою балакливість. *Ти — на роботі*, увесь час нагадувала вона собі. Але вона зовсім не відчувала ніякої офіційності, сидючи в розкішній автівці, через опущені вікна якої палило сонце. В Александрі було щось від мерзотника, однак він виглядав так привабливо в своєму дорогому костюмі, що їй захотілося з ним пофліртувати. Вона простягнула ноги, окинула поглядом сонячний промінь на щиколотці, нігті, вкриті червоним лаком, літні босоніжки з ремінцями. Її самолюбство було втішене, коли вона помітила, як погляд Александра повторив її власну подорож, але вона швидко відвернулася, бо вони вже переїхали через міст.

— Дуже, дуже сумна картина, — насупив брови Александр, коли вони вийшли на Вест-Грентонський шлях. Вони зупинилися біля великої блакитної вежі газового заводу, де Елісон одразу помітила групу людей, які рубали одне дерево; усе виглядало точнісінько як на слайді, що їх нещодавно показував аудиторії Александр.

— На цьому дереві знайшли ознаки зараження, — пояснив він, шурячись від сонця та вказуючи пальцем на ще одне повалене дерево, корені якого інша група чоловіків якраз викопувала із землі. Потім він махнув рукою у бік невеличкого ліска по іншу сторону заводу.

— Ці ще тримаються. Звичайно, це ненадовго. Зараз тут проходить справжня лінія фронту.

Хочу, щоб ти оволодів мною, подумала про себе Елісон; це було якесь п'яне, підривне, незрозуміле й агресивне тяжіння. Ця жага, яка, здавалось, спалахнула після того, як вона дозволила собі такі сміливі слова, все зростала, дивуючи і захоплюючи її. Потім вони зійшли з асфальтового покриття й рушили до дерев по траві.

Два повалених дерева розрубали на частини й віднесли до інших, складаючи їх штабелями вздовж берегової лінії річки. Хоча на вулиці панувала спека, земля там була вогкою, тому Елісон відчувала холодне, вологе хлюпання під ногами. Вони підійшли ближче до чоловіка, який розбризкував бензин з великої прямокутної каністри на залишки повалених дерев. Він уже збирався підпалити їх, аж раптом Александр закричав:

— Зачекайте!

Чоловік похмуро глянув на нього. Ще один хлопець, який виглядав дуже й дуже авторитетно зі своїм коротко стриженим чорним волоссям та кряжистою статтю (чомусь Елісон вирішила, що він — бригадир), грізно підійшов до них і крикнув першому:

— Джокі, підпалюй, на хуй.

Він з викликом подивився на Александра, вип'явши щелепу.

Александр простягнув йому руку, сподіваючись, що це розрядить ситуацію:

— Ви, ймовірно, Джиммі Нокс. Ми говорили по телефону. Александр Берез із служби контролю за захворюванням голландських в'язів.

— Ага... ну, — відповів Джиммі Нокс без жодного натяку на повагу, але знехотя потиснув Александру руку. — Ми маємо якомога скоріше спалити це лайно, поки йобані комахи не повилазили. Тільки так їх можна дістати, — пояснив він і, поглянувши на Елісон, яка прикрила рукою очі від сонця, додав: — Вибач мою французьку, лялечко.

— Авжеж, Джиммі, я тільки хотів показати міс Лозінській... Елісон, іди сюди, — Александр покликав Елісон ближче, й вона боязко рушила до них, неминуче вступивши у вологий торф. — Елісон, Джиммі Нокс. У нього та його бригади ще багато роботи тут, не хочу їх затримувати. — Він виразно похитав головою. — Але я маю тобі показати верхівку цього дерева. Будь ласка, дайте нам секунду.

Бригадир уже виглядав дещо розлюченим.

— Подивися на кору, — сказав Александр, піднявши одну гілку з пожовтілим листям. — Гнила. Дивись, зовсім гнила.

Його очі затуманилися, коли він знову й знову повторював ці слова. Елісон не хотіла підходити ближче, але відчувала, що зобов'язана це зробити. Коли її права нога загрузає в бруді, вона спотикається й ледве не падає, втримується на ногах, але перекидає каністру. Джиммі вибухає прокльонами, Александр відскакує, але бензин все одно заливає йому брюки ззаду.

— Все гаразд, — махає він рукою, коли один із робітників хапає каністру і встановлює її в болотистому ґрунті. З допомогою Александра Елісон дістається врешті-решт того грішного дерева й торкається пористої кори, відчуваючи те ж саме, що й тоді, коли загрузала у вогкій траві.

Вони відступили назад, щоб робітники мали змогу підпалити дерева. Здавалося, ніби дерева були зовсім сухі, бо полум'я дуже швидко зайнялося на гілках, потім перейшло на кору. Чорний дим простягнувся стовпом до неба. Елісон дивилася на вогонь, його іскри ніби причарували її. Вона відчувала близькість Александра, який стояв поряд із нею, коли хвилі жару пахнули їй в обличчя. Вона б стояла так цілу вічність, незважаючи на те, що її ноги змерзли й занурилися в болотистий ґрунт.

Вона почула, як Александр відкашлявся, зруйнувавши магію вогню, і вони попрощалися з бригадою. Вже на шляху до машини Елісон почула глузливий сміх Джиммі Нокса та ще декількох робітників. Вона подивилася на Александра, але навіть якщо він і помітив це, то зробив вигляд, ніби нічого не сталося. Їй здалося дивним, що він ніяк не відреагував, вона навіть почала на нього сердитися.

— Ці хлопці — такі нікчемні, — мовив Александр, коли вони сідали до автівки. — Всіх їх взяли зі списків безробітних за відповідною державною про-

грамою, вони вже довго не могли знайти собі роботу. Зараз уряд змінює закони, задіює до таких програм тільки вакансії на неповний робочий день, щоб можна було брати людей на дві роботи водночас за ті ж самі гроші.

Він трохи помовчав і знову подивився на свою бригаду.

— Однак це все одно не змінює того факту, що роботи на всіх дійсно не вистачає. Зараз ці хлопці мають погодитися влаштуватися на другу роботу або лишитися безробітними.

Елісон кивнула, міркуючи про статтю у вечірній газеті, в якій йшлося про те, що Лотіанська рада охорони здоров'я скорочує час очікування для відсіву хворих на рак у стані ремісії через скорочення фінансування з боку центрального уряду. Це повідомлення вразило її, хоча в інший час вона б просто пролистала сторінку з такою статтею, вважаючи її звичайною нісенітницею.

— Цікаво, коли це все скінчиться, — похитав головою її бос, і вони сіли до «вольво».

Александр завів машину, але перш ніж рушити з місця, замислився про щось. Він раптом повернувся до неї, втупивши в неї очі:

— Слухай, а що ти робиш сьогодні? Після роботи?

— Нічого... мабуть, — з цими словами вона подумки відмовилася від походу до поетичного гуртка.

Але нащо це йому? Він хоче її кудись запросити? Дійсно, вона не хотіла повертатися додому, слухати повідомлення на автовідповідачі. Їй було важливо залишитися.

— Моя мама влаштовує вечірку з барбекю в Корсторфіні. Сьогодні їй виповнилося шістдесят. Нам необов'язково їхати далі, треба трохи освіжитися. Я залишу машину, візьму трохи пива. Маю визнати, я трохи заздрив вам із Стюартом, коли ви пили вино, — посміхається він із сяючими очима.

— Добре, чом би й ні, — відповідає вона з удаваною безтурботністю, хоча сама насправді хоче, щоб Александр розповів їй ще про дерева.

Але вона дуже чітко розуміла, що цей робочий день неминуче перетворюється на дещо інше.

Вони в'їхали до міста й поїхали по Толкросс, де Елісон згадала про Джонні. Про те, як згасли його очі й опустилися кутики губ, коли вона відмовила йому. Ніби його душа залишила тіло й тільки вона могла впустити її назад. На Делтрі-роуд Александр раптом пригальмував.

— Треба забрати мого брата, — пояснив він.

Вона висунулася у вікно й побачила хлопця, як дві краплі води схожого на Александра, тільки трохи нижчого; він теж був у костюмі й саме заходив до зубожілої забігайлівки.

— Знову відпочиває в якихось нетрях, — відповів на її думки Александр. — Давай зайдемо та привітаємось. Я можу лишити машину тут, а потім ми з тобою візьмемо таксі до Корсторфіну.

Паб на Делтрі-роуд виявився звичайним баром, де збираються місцеві роботяги; таких повнісінько й на лейтівському Воку. Елісон роздягли поглядом разів дванадцять, поки вона дійшла від автівки до бару. Александр, почувачись ніяково в своєму дорогому костюмі, зазирає до ніші в глибині паба, де сидять його брат та якийсь чоловік у робочому халаті.

Майкл Тейлор мовчки дивився на Рассела Береза. Його погляд був важким. Елісон здалося, ніби до того ці два чоловіки сперечалися.

— Привіт! Не проти, якщо ми приєднаємося? — невпевнено запитав Александр, розуміючи, що порушив їхню бесіду.

Рассел широко розплющує очі, спершу побачивши брата, а потім — ще й Елісон разом із ним.

— Майку... це — мій брат, — коротко поглянув він на свого товариша, який всерйоз захопився випивкою, а потім повернувся до Александра: — Будь моїм гостем.

Він присунув для брата стільця й запитав:

— То як твій лісовий бізнес?

— Тепер мені потрібно домовитися не з комісією, а з окружною радою, — просто відповів Александр, влаштовуючись на запропонованому стільці й присуваючи ще один — для Елісон.

— Уже чув. Думаєш, це спрацює? — запитав Рассел.

Елісон уже помітила, що він витріщається на її ноги, й завертілася на стільці, щоб сісти так, щоб спідниця рівно прикривала її стегна.

— Політика дуже ефективна, але поки що ця катастрофа з голландськими в'язами все ще вбиває нас. А що в тебе на фронті фармацевтики?

— Справжній бум. Усі хочуть утамувати біль, — посміхається Рассел, повертаючись до свого знайомця. — Це — Майкл, він...

Тут Рассел замовкає, бо починає вагатися; слово «колега» готове зірватися з його губ, але він не зводить очей з робочого халата свого товариша.

— Ми працюємо разом, — врешті-решт наслідуються він.

— А це — Елісон, — представляє її Александр. — Як ти, все ще з тією дівчиною?

— Ага, але ми тільки зустрічаємося, — він гойдає по столу свій бокал пива.

— За кермом?

— Ні.

— Давай ще вип'ємо і викликаємо таксі, — каже Александр і питає, вказуючи на бокал Майкла: — Світле?

Майкл хитає головою:

— Ні, мені вже досить, дякую. Час іти. — Він підводиться, лишаючи десь чверть бокала пива недопитим. — Расселе, побачимось пізніше.

Александр дещо спантеличено дивиться, як той виходить з бару, потім замовляє всім випивку.

— То як тобі працюється з моїм братом? — питає Рассел Елісон, поки її бос не чує.

— Е-е-е... добре, — ніяково відповідає вона. — Але це — мій перший день.

Коли Александр повернувся, брати стали зачіпати один одного, та Елісон почала почуватися не в своїй тарілці. Вона побачила, як до бару увійшов худорлявий молодий хлопець з рудим волоссям. На якусь мить вона вирішила, що це — Марк Рентон, але той незнайомиць виявився просто іншим продуктом фабрики з виробництва блідих та рудих хлопців, яка точно працювала десь у Шотландії.

Вона за все життя так і не змогла вирішити для себе, що являє собою Марк. Зараз він дуже навіть нічого, але в молодших класах був справжнім малим гівнюком. Вона пам'ятала прізвисько, яким він завжди її називав тоді — «єврейка», саме тоді вона зненавиділа свій ніс. Було досить дивно думати про нього зараз, коли вони вже навчаються в університетах, до речі, Келлі, ма-

буть, теж цього року вступить. Елісон дивилася на успішних братів Берез, намагаючись зрозуміти, що такого зробили вони, чого не зробила вона. Вона завжди добре навчалася в школі, навіть зважаючи на те, чим вона займалася в старших класах. Саме тоді її матері поставили страшний діагноз. Але вона могла б усе перездати. Для цього потрібно було лише зосередитися. Здавалося, ніби тоді її позбавили дару стійкості, ніби в неї відібрали життєвий стрижень. Життя здавалося зараз нескінченним квестом, низкою нових швидкоплинних розваг. Та вона не думала, що та стара зосередженість зможе колись повернутися.

Жалюгідну подобу «домашнього» вина, яке продавали в цьому потворному пабі, майже неможливо було пити після якісного обіду у винному барі. Потім Елісон із полегшенням відкинулася на спинку сидіння таксі, яке вони взяли разом з братами Березами. Раптом вона збагнула, що сидить в автівці разом із двома чоловіками, яких вона майже не знає, хоча вони й їдуть на вечірку на честь дня народження їхньої матері. Вони ніби змагалися один з одним:

— Ти смердиш, — безсоромно каже Рассел Александру.

— Мені на роботі пролили трохи бензину на ногу, нормально змити його в мене вийде тільки в мами.

Вони дісталися Корсторфіну і вийшли біля дивовижної вілли з червоного піщанику. На величезному майданчику перед нею було повно автівок; ще більше машин залишилося прямо на вулиці. Коли вони пройшли до саду, обнесеного кам'яною стіною по периметру й засадженого кущами, деревами та клумбами, то побачили у внутрішньому дворіку й прямо на газонах людей, які спілкувалися, зібравшись у невеличкі групи. Батько Александра й Рассела, сивий чоловік зі стомленими очима та обличчям, суцільно вкритим глибокими зморшками, смажив на барбекю сосиски, гамбургери, шматочки курки та стейки.

У той час як Рассел пішов привітатися із сусідами, родичами та друзями, Александр представив Елісон батькові, Берті, який відповів на вітання дещо байдуже. Залишивши його наодинці з барбекю, Александр пояснив їй, що батько на п'ятнадцять років старший за маму. Елісон поглянула іншими очима на старого, самотнього чоловіка, в якого майже нікого не залишилось, окрім постійно зайнятої в Ротарі-клуба¹ та на ранкових зустрічах дружини, котра живе власним життям, сповненим активної діяльності; йому залишалася турбота про дітей, а ще спомини про кращі роки, про партнерів по гольфу, більшість із яких уже померли або прикуті хворобами до ліжка. Його очі, мінливі й суворі, відбивали його дух, який, здавалося, намагався втекти від громіздкого тіла.

Втомившись від цього натовпу, Елісон із насолодою дивилася на зграйки дітей, які бігали навкруги дитячого басейну. Мабуть, їхня невеличка компанія вже зовсім їм набридла, бо діти виглядали все більш похмурими. Одна пара стояла окремо від усіх невеличких груп. Жінка з пухкими губами та невміло пофарбованим білявим волоссям відкинула голову назад, заходячись хриплавим сміхом від жарту, який розповів їй товариш — величезний, мускулистий бритоголовий чоловік у костюмі, котрий йому зовсім не пасував. Потім її обличчя завмирає на мить, вона б'є його кулачком у груди й знову вибухає реготом.

¹ Нерелігійні та неполітичні добродійні організації, відкриті для всіх, незалежно від національної та расової приналежності й політичних поглядів. По всьому світу існує більш ніж 33 000 клубів.

Підійшовши до неї з двома бокалами вина в руках, Александр помітив, куди дивиться Елісон, і запропонував їй познайомитися з тією білявкою, яка виявилася його сестрою Крістен.

— Рада з тобою познайомитися, — посміхається вона, а потім оголошує, повернувшись до Александра: — А це — Сказзі, ви ж ще не знайомі?

— Ні, — Александр обережно тисне руку цьому незнайомому чоловікові.

— Наш Александр працює з дендрокультурами, — каже вона з химерною гримаскою.

— Взагалі-то не зовсім так...

— Ви можете привести шльондр до культури, але все одно не зможете їх мислити. Так сказала Дороті Паркер¹, — процитувала Елісон.

Крістен спочатку ображено дивиться на неї, аж потім розуміє, що малося на увазі, і її обличчя розпливається в усмішці, вона повертається до Александра:

— Вона мені подобається! Рада бачити тебе з дівчиною з таким блискучим почуттям гумору!

— Елісон просто працює зі... — починає заперечувати він, але Крістен уже біжить до винуватиці свята, бо саме в цю мить прибуває їхня матір. Вона сухо киває Елісон й веде кудись Александра.

Елісон бачить в Ріні Берез жінку з яструбиним обличчям та вирячкуватими очима, яка владно тисне на старшого сина:

— Ти приводиш молоду дівчину до мене на день народження, в той час як твоя дружина — вдома, разом із твоїми дітьми, плаче з розбитим серцем! Що ж ти за людина?! Я тільки-но розмовляла по телефону з Танею та дітьми, які сучають за своїм батьком, а ти тут, разом із п'яною, — вона вказує поглядом у бік Елісон, — молодою жінкою на моїй вечірці...

— Я не... — починає Елісон, але раптом мусить прикрити рота долонею, щоб утримати гикавку.

— ...замість того щоб привести сюди моїх онуків, — продовжує волати Ріна. — Як це виглядає, на твою думку, Александре?!

Александр зневажливо відповідає їй:

— Мені байдуже, як це виглядає. — Він озирається на Елісон, яка розуміє, що відступила до Крістен, і киває їй, дещо роздратовано, але ніби намагаючись вибачитися.

— По-перше, Елісон — моя колега, — починає він. — По-друге, Таня майже вигнала мене з дому. І це була її ідея, бо вона хоче розібратися в собі. Тому я лише виконав її бажання. То що, я маю зараз телефонувати їй кожен хвилину й просити вибачення? Цього ніколи не буде. Вона наговорила мені безліч образливих речей, довівши, що не хоче більше, щоб я був частиною її життя. Треба бути обережнішою зі своїми бажаннями, бо вони можуть здійснитися.

¹ Дороті Паркер (1893—1969) — американська письменниця та поет єврейського походження, відома своїм гумором, жартами та висловлюваннями щодо міського життя ХХ століття. В одному літературному конкурсі, коли їй було запропоновано вигадати прислів'я чи приказку зі словом «horticulture» (англ. «садівництво»), вона перефразувала відоме всім англійським читачам прислів'я «You can lead a horse to water, but you can't make it drink» (англ. «Ви можете привести коня до водою, але не зможете його пити»), зробивши з нього «You can lead a whore to culture, but you can't make her think» (англ. «Ви можете привести шльондр до культури, але не зможете їх мислити»), бо в англійській мові слово «horticulture» («садівництво», «дендрокультури») співзвучне з «whore-to-culture» («шльондр-до-культури»). На жаль, цей жарт не оцінили гідно.

І я кажу це тобі тільки для того, щоб ти передала їй мої слова, якщо сама того забажаєш: я нікуди не поспішаю, бо тільки зараз можу насолоджуватися моїм гробаним життям!

— Ти забув про дітей! — каркає Ріна.

Елісон схрестила руки на грудях, тримаючи бокал з вином, і почала й сама насолоджуватися цією ситуацією. Вона посміхається, коли до неї звертається Крістен, а сама намагається слухати суперечку свого боса з власною матір'ю.

— Знаєш, що він мені сказав? — питає Крістен Елісон, стріляючи розлюченим поглядом в якогось сварливого на вигляд чоловіка, мабуть, свого дядька. — Спитав, чим я займаюся. А я так йому кажу: «Що? Чим займаюся? Сексом займаюся! Переглядаю телевизор. Випиваю». Чому ці люди завжди думають, ставлячи таке питання, що відповідати їм усі мають саме про кар'єру?

Елісон переводить погляд на барбекю, насолоджуючись тим, як язички полум'я піднімаються й злизують жир, який летить з гарячих сосисок. Їй подобаються й насуплені брови Берті, коли він щипцями викладає на гриль курячі грудки. Хоча її чуття приємно притупилися, вона чітко чула, що Александр підвищив голос, в якому заграли переконливі робочі нотки:

— І ти вважаєш, що для моїх дітей краще буде жити в одному будинку з двома батьками, які ненавидять одне одного, ніж із двома розумними людьми, які просто живуть окремо?

Коли Берті Берез перегортає гриль, язички полум'я облизують шипляче м'ясо, від якого летять у всі боки розпечені краплі жиру, Елісон відчуває, що він мовчки смакує цією публічною сваркою між дружиною та старшим сином. Для нього низькопробні хлопці та невгамовна жвавість Крістен, недоумкувата, але дещо ображена поведінка Рассела та екологічна пихатість Александра здаються, мабуть, якимись екзотичними, містичними якостями.

Навіть Крістен замовкає, теж прислухавшись до голосної суперечки, підходячи трохи ближче й тягнучи за собою Елісон, коли Ріна майже верещить:

— Так це все через мене та твого батька? Давай уже, знайди в собі хоч краплю сміливості та скажи мені все прямо в обличчя! Бідолашний, ти ж через це ніколи не був у всіх цих літніх таборах у Баварії та Орегоні, щоб доглядати свої дорожочіні дерева...

Високий, пронизливий крик виривається раптом з грудей Александра. Всі збентежені. Здається, для нього не було жодного приводу, навіть беручи до уваги цю бурхливу сварку з Ріною. Елісон здалося, ніби ним оволоділо якесь захоплення, бо він широко розкинув руки й побіг до батька та його барбекю. Коли вона вже вирішила, що його щось укусило або принаймні його вжалила бджола чи оса, то наступне, що залишило слід в її пам'яті, — це те, як полум'я від кострища пожирає штанину її боса.

Налякані гості завмирають на місці, витріщаючись на страшну картину й не вірячи, що це все відбувається насправді, поки Александр безрезультатно ляскає себе по палаючих брюках. Рассел відреагував першим, він тягне брата до дитячого басейну, Александр вдячно падає туди й перекочується по дну, нагадуючи Елісон про дітей на пляжі. Він сідає у воді, задихаючись; в нього на спині видно велику чорну пропалину в піджаку. Ніби раптом усвідомивши, де він знаходиться, він швидко підводиться й вилізає з гумового басейну, радше принижений, ніж шокований. Він відмовляється від того, щоб викликати «швидку».

— Зі мною все гаразд, — запевняє Александр, хоча його костюму настав край, але здається, він якимось неймовірним чином взагалі не отримав жодних серйозних опіків.

— Піду додому, перевдягнуся, — каже він, намагаючись вгамувати метушню навколо себе. Він дотримується обіцянки й крокує до виходу, демонструючи всім обгорілі ноги та зад. Його мати свариться тепер з Крістен. Елісон чує, як Сказзі повторює увесь час, як стара платівка:

— Облиш, ти робиш тільки гірше.

Елісон прямує за Александром і бачить, як він іде вниз вулицею. Їй доводиться бігти, щоб поспіти за ним, коли вона майже його наздоганяє, то кличе його. Він зупиняється, виглядаючи пригніченим.

— Мені справді шкода, це моя провина, — каже вона. — Це ж усе через той клятий бензин.

— Усе добре, це лише нещасний випадок. Усе через мою незграбність та паніку... оса... подвійний нещасний випадок. — Він раптом вибухає сміхом, і вона із задоволенням приєднується до нього.

Відсміявшись, Александр засмучено каже:

— А ось чого мені дійсно шкода, так це, що ти стала свідком такої жахливої сцени.

Елісон одразу думає про власну родину, де багато чого лишалося невисловленим через матусину хворобу. Напруга часто ставала нестерпною. Принаймні, тут ніхто нічого не приховував.

— Це було справжнє зворушення, — зізнається вона, потім розуміє, що лізе, куди не треба, і злякано прикриває рота.

Александр хитає головою:

— Не люблю ос та бджіл. Тому завжди намагаюся триматися ближче до барбекю, через дим. Дитиною мене сильно вжалила бджола, і я ледве не помер.

Елісон не розуміє, як можна померти від жала бджоли, але відчуває, що має якимось адекватно відреагувати й показати своє співчуття.

— Так, виявилось, що в мене страшна алергія, трапився анафілактичний шок, — пояснює він у відповідь на її розгубленість. — Я знепритомнів, мені викликали «швидку». Кров'яний тиск упав до критичного рівня, і я впав у кому на декілька днів.

— Господи! Нічого дивного, що ти сьогодні так злякався!

— Ага, але я завжди поведжуся, як баба, влаштовуючи такі сцени через звичайнісіньких комах, краще вже згоріти, ніж...

— Т-с-с-с... — шепоче Елісон, підходить до нього й цілує цього все ще тліючого чоловіка посеред вулиці передмістя.

ПАДІННЯ

«ІНТЕРРЕЙЛ»

Вперше я зустрівся з Фіоною Коньєрс на семінарі з історії економіки. Звичайна аудиторія, невеличка, парти в ній розставлені буквою «П», на стіні висить дошка. Маркери незаправлені, як завжди; і це було єдиним, що заважало лекторові Ноелю, флегматичному хлопцеві, який завжди був одягнений у подертий чорний шкіряний піджак. У нашій групі навчалося тоді дванадцять студентів. Ми вчотирьох весь час теревенили: я, Фіона, високий дорослий хлопець зі Сьєрра-Леоне на ім'я Аду та повненька миловидна іранка Ройя. Інші восьмеро й рота не розкривали: ці соціально відсталі люди боялися, що в них можуть щось *запитати*.

Фіона сперечалася з Ноелем, ставлячи під сумнів будь-що, навіть те, що вважалося загальноприйнятним, але робила це круто, не настільки кричуще, як любляють робити це сучасні політикани. Вона говорила з вишуканим джорддійським акцентом¹, який став лише відчутнішим, коли ми познайомилися ближче. Мабуть, мій єдинбурзький був теж для неї дуже й дуже помітним. Мене тягнуло до неї. Вона була не просто розкішною дівчиною, вона не боялася говорити! Більшість дівчат, з якими я спілкувався вдома, були мовчазними, лукавими та аморфними, поводитися точнісінько так само, як я з ними, маю визнати. Але між нами з Фіоною так нічого й не трапилося — я ніколи не вмів клеїти дівчат. Я трохи замутив із Джоанною Дансмер, ми разом з нею відвідували заняття з англійської минулого року, але то була гра; вона не була мені цікава. Така собі носата лялечка віджі, тобто не справжня віджі, а щось схоже на те. На відміну від більшості наших єдинбурзьких хлопців, які вважають усіх віджі бродягами, я не маю нічого проти них, бо мій батько походить саме з тих країв. Але ця дівчина була така метушлива, вона так сильно хотіла бути головною у наших стосунках, що мені це вкрай не подобалося. Джоанна була з тих дівчат, хто шукає в універсі собі такого хлопця, яким можна буде потім командувати все своє життя.

Удома я теж не обтяжував себе пошуком дівчини для серйозних стосунків; легковажний та зайобаний, я завжди шукав собі на дупу пригод. Витрачав своє життя, багато тусив з друзями, намагався трахати дівок. Тут я був зовсім інший. Чом би й ні? Мені це дуже подобалося. Чому я маю займатися тим самим лайном в універсі, яким живу вдома? Бути однією й тією самою людиною? У мене є важлива причина: я ще зовсім молодий, я хочу вчитися, розвиватися. В універсі я серйозний до усрачки, більшість часу працюю, як бджілка, весь такий дисциплінований. Не те щоб я мав собі за мету «досягти успіху». По суті, я його вже досяг, коли приїхав туди. Моїми особистими небесами стала бібліотека, де під світлом яскравих ламп

¹ *Джорді* — акцент та діалект жителів Тайнсайду. Протягом багатьох років вважався показником неосвіченості та низького соціального класу, так, ведучим на телебаченні та радіо заборонялося вести передачі на джорді через специфічну вимову. Ця тенденція панувала в Англії приблизно до 2005 року, коли компанією ВВС був запущений проєкт Voices, який оголосив про рівноправність усіх англійських діалектів.

я сидів, оточений книгами, у повній тиші. Ніщо у світі не могло принести мені більшого задоволення. Я старанно навчався, бо приїхав до Абердина не друзів заводити. Більшість вихідних на першому курсі я повертався до Единбурга подивитися футбольні матчі чи сходити на вечірку або до клубу разом із друзями та моєю «періодичною» дівчиною Гейзел. Але все ж я подружився з одним хлопцем з Абердина, Полом Бісетом. Бісто походив з робітничого класу, підтримував торі, був малий на зріст, але кремезний, мав біляве волосся й виглядав так, ніби все життя провів на фермі, хоча він народився й увесь час мешкав виключно в місті. Він тусив з абердинськими кримінальними елементами, жив удома з матусею й — так само, як і я — працював неповний робочий день. У нас було ще дещо спільного — ми обидва займалися фізичною працею (він працював друкарем) та знали, наскільки це хуйово, а тому вчилися в універі краще, ніж пустодзвони, які прийшли до універу прямо після школи або якогось йобаного коледжу.

Ми з Бісто планували поїхати до Стамбула. Я завжди мріяв подорожувати. Та лише двічі вдалося побувати «за бугром» — одного разу їздив до Амстердама з хлопцями, просто по приколу, а іншого разу, майже у дитинстві, ми всією родиною їздили до Іспанії у відпустку. Було просто приголомшливо: тільки я, мама, тато та Біллі, бо тітонька Еліс милостиво погодилася доглянути хворого малого Дейві. Тато був щасливий, але мама весь час непокоїлася через Дейві, утrophала ціле багатство на розмови по телефону. Ніколи не забуду того відпочинку, то були найкращі каникули за все моє життя, бо ніхто не міг завадити тоді нам із Біллі.

Коли Фіона та Джоанна почули про цю нашу подорож, вони власноруч запросили до неї й себе. Спочатку це все було на рівні жартів, потім вони заговорили вже серйозно. Навіть коли ми обмінялися номерами телефонів і спланували щось конкретне, ми з Бісто все ще не вірили, думали, вони напевне нас кинуть.

Після останнього заняття останнього дня семестру Фіона, Джоанна та Бісто вирішили напитися в студентській спілці. Думка була непогана, але спочатку я мав побачитися з одним англійцем, містером Паркером. Цей мудак поставив мені шістдесят вісім балів зі ста за есе про Скотта Фіцджеральда. Я не хотів погоджуватися на таку оцінку, це було вперше, коли я отримав менше сімдесяти, і мене це аж ніяк не тішило. Пам'ятаю, Джоанна сказала тоді:

— Ти божевільний, Марку, шістдесят вісім — це ж та-а-ак добре-е-е!

Ніхуя не добре; я сам встановлюю для себе йобані стандарти. Я хотів, щоб усе було за першим розрядом, червоний диплом фахівця зі спеціальності «Історія та література» на випускному; втім, скоріш тільки з історії, бо цього року другий компонент, літературу, я зовсім запустив. Аналізувати романи означало для мене витрясти з них усю душу, розібрати їх по кісточках, а це неминуче знищувало всю насолоду. Але мені не можна було налаштуватися на літературу таким чином. Однак тільки відмовившись від вивчання літератури я зумів би стримати свою пристрасть до неї. Взагалі я міркував іноді над тим, щоб змінити спеціальність з історії на економіку. Але я завжди був першим з усіх предметів, тільки африканець Аду іноді міг позмагатися зі мною; він та Лю Чен і ще розгублена китаянка. Тому я вирішив вступити в бій з твідовим Паркером, шмаркатим щуром, котрий чомусь поведився мов якийсь оксфордський дон, аж ніяк не менше. У коментарях до роботи він стверджував, що це — найслабше моє есе, що я взагалі невірнo розтлумачив життя та роботу Фіцджеральда в цілому і персонаж Діка Дайвера в «Ночі ніжній».

Коли я дістаюся потрібного мені місця, цей паскуда сидить у своєму оббитому кріслі. Його маленька конторка вся завалена книгами та паперами. Всі стіни були завішані полицями до самої стелі, біля них стояло декілька драбин, щоб можна було дістати запилюжені старі книжки із самого верху. Ця маленька затишна кімната була справжнім книгосховищем. А ще в нього була одна з цих крутих адресних книг «Ролодекс», куди він записував усі свої контакти; я удавав, ніби ненавиджу її, але вона здавалася мені крутою, як яйця. Я заздрицьому мудаку через те, що в нього був цей притулок — місце, де можна просто лишитися самому, почитати, подумати. Раптом я зрозумів, чому цей чмир завжди здавався мені знайомим, — він нагадував мені про Френка Бегбі, Метті Коннелла та Картоху Мерфі. Ця думка здивувала мене до глибини душі. Паркер і сам виглядав так само пихато з цими своїми окулярами в золотій оправі на перенісці, завдяки яким, коли він дивиться на тебе, стає схожим на поліцейського на допиті, ніби ти зробив щось погане. І ось я викладаю йому суть своєї проблеми, але він не розкається.

— Ти не помітив головного, Марку, — каже він, — що, маю визнати, дещо мене здивувало.

— Що саме? — питаю я, раптом помітивши одну книгу, дивно схожу на справжньому стару копію «Джен Ейр», яка стояла на полиці біля самого вікна.

— Прочитай книгу ще раз, знайди критичні есе про неї, а ще — біографію Скотта Фіцджеральда, — запропонував він, підводячись, бо якийсь мудак постукав у двері. — Перепрошую...

Коли він повернувся спиною, щоб дізнатися, хто прийшов, я скористався чудовою можливістю, простягнув руку, і копія «Джен Ейр» майже сама ковзнула мені до рук. Він запросив увійти якогось свого аспіранта й жестом попросив мене піти. Я роздратовано покинув його контору, але сам ледве до стелі не стрибав, скоротивши його буржуазні запаси вантажної літератури. Уже в барі я розповів Фіоні, Джоанні, Бісто та ще парі товаришів про розмову з професором, опустивши подробиці моєї віртуозної репресалії через акт «перерозподілу коштів», як ми зі Здихлею завжди називали крадіжку, бо вони могли б зрозуміти мене неправильно.

— Хоче, щоб я перечитав книгу, йобаний покидьок, — жаліюся я, роблячи ковток безживного пива.

— Зможеш приділити увагу цій книзі у потязі до Європи, — каже Фіона з прохолодною посмішкою, глибоко, так що аж ледве серце не зупиняється, затаючись своєю сигаретою «Мальборо»; Джоанна сміється, а я ще більше переконуюсь, що вони розводять нас щодо своєї участі в подорожі.

Коли я повертаюся до Единбурга, мені телефонує Бісто й каже, що дівчата справді їдуть, вони вже навіть придбали квитки на «Інтеррейл». І я відповів йому тоді, що повірю, тільки коли побачу на власні очі.

Але їбати мене у вуха щонеділі — коли настав призначений день, першою на станції Вейверлі я побачив Джоанну, вона сиділа посеред величезного холу. Дівчина читала «Життя та час Міхаела К.» Джона Максвелла Кутзее, звичайно, тільки тому, що він виграв якусь срану винагороду, і люди полюбили цю книжку, незважаючи на всю свою свободу мислення, бо завжди потребували, щоб хтось диктував їм, що треба читати. Ми пішли до свого швидкого «ІнтерСіті», не приховуючи незручної взаємної неприязні; ми обоє й гадки не мали, чому не відмовилися від можливості бути поряд цілих чотири тижні. Слава Богу, в потязі на нас

уже чекав Бісто, який виїхав з Абердина, у нього був із собою обід. Ми випили пару баночок пива ще en route¹ до Ньюкасла. Я весь ніби на голках сидів, очікуючи на Фіону, та коли розгледів її на платформі, як вона забиралася до потяга, одразу удав байдужість. Джоанна раптом заволатала зі своїм віджівським акцентом:

— Фіона-а-а, ми ту-у-ут!

Фіона виглядала такою розкішною, закусивши кінчик язика своїми маленькими зубками, коли, зосередившись, закидала свою сумку на полицю для багажу і йшла до нас.

— Привіт, — звернулася вона саме до мене. І впевнений, що моє обличчя почервоніло й стало приблизно одного кольору з моїм йобаним волоссям чи пов'язкою футбольного клубу «Абердин» Бісто, яку він одягав на футбол; на ній ще була зображена символіка фіналу кубка володарів кубків УЄФА тисяча дев'ятсот вісімдесят третього року. Все, на що в мене тоді вистачило сил, — це підняти банку з пивом, ніби оголошуючи тост, в той час як мої нутрощі ніби пропустили через м'ясорубку. На ній був чорний шкіряний піджак із піднятим коміром, який вона навмисно не застібала, щоб можна було побачити футболку з зображенням «Ганг-оф-фор»², коли вона відкидає волосся на спину. Я ніколи не хотів когось більше, ніж її, за все своє життя.

Наш маршрут був такий: Лондон—Париж—Берлін—Стамбул.

А куди ж іще їхати, як не до Парижа? Посидіти там у вуличному кафе Латинського кварталу, випити чогось від «Перно»³, та ще й кубиків льоду туди накидати... І ось ми тут. Було досить спекотно, тому ми необачно швидко захмеліли. У повітрі носилися сексуальні вібрації флірту. Бог знає як, але ми почали грати в дурну п'яну гру, коли потрібно передавати кубики льоду ротом до рота свого сусіда. Здавалося, ніби ми по-справжньому цілуємося; Джоанна і Фіона, потім Фіона й Бісто, потім Джоанна і я, потім Бісто і Фіона, потім ми з Бісто (ми перекинули лід один одному швидко, майже не розкриваючи рота) під бурхливі оплески дівчат. І тут я раптом чую музику; моє серце пускається в танок, коли ми з Фіоною дивимося одне на одного, і в цю напружену мить ми ніби укладаємо угоду: *я твій, а ти — моя*, і тільки потім починаємо зближатися. Авжеж, ми знали, завдяки крикам друзів, що лід уже давно розтанув, але відбувалося й дещо інше. Ми ніяк не могли зупинитися, незважаючи на жартівливі, а потім нервові коментарі Бісто та протести Джоанни. Й останній ми все зіпсували. Вона хотіла зустріти якогось іноземця, насолодитися його континентальним хуем, перш ніж повернутися до свого звичайного життя в універі. Пізніше Фіона розповіла мені, що Джоанна якось їй зізналася, що все пішло не так, як вона хотіла. Наші з Фіоною почуття дещо засмутили Бісто й Джоанну. Вони зовсім не цікавилися одне одним, але вони заздрили нам, хоча ми й не робили нічого навмисно.

Як же мені це сподобалося! Було ясно, що коли ми повернемося до готелю десь біля Гар-дю-Нор, Північного вокзалу, то будемо спати разом. Ми жили в якійсь дірі, яка належала алжирцям, але мені це здавалося останнім приводом для сумнівів. Це було ніби жити з тьолочкою разом, але в Європі. Та зараз усе відбувалося насправді. Я виріс із двома братами, тому присутність дівчини в

¹ По дорозі (фр.).

² «Ганг-оф-фор» (англ. Gang of Four) — британська рок-група, створена в 1977 році у Лідсі (Англія). Виконувала політизований панк-рок, насичений елементами фанка, даба та регі.

³ «Перно Рікар» (фр. Pernod Ricard) — французька компанія, виробник і дистриб'ютор алкогольних напоїв. Штаб-квартира — Париж.

кімнаті, такої домашньої, була для мене абсолютно новим відчуттям. Я милувався нею, коли вона лежала на краечку ліжка, вдягнена в неймовірно розкішний для цього місця банний халат. Тим, як вона сиділа на потертому й поношеному махровому постільному покривалі. Тим, як вона вислизала з халата й прослизала до ванної кімнати, де милася та голила собі ноги. Тим, як вона не просто чистила зуби, але ще й прочищала зубні проміжки крихітною ниткою. Тим, як вона сиділа на столі перед дзеркалом і наносила макіяж чи фарбувала нігті з волоссям, загорненим у рушник.

Я навіть взяв до уваги пораду Паркера й перечитав «Ніч ніжну», уявляючи Марка Філіпа Рентона та Фіону Джилліан Коньєрз сучасними Діком та Ніколем Дайверами, божественною парою, яка подорожує Європою, насолоджуючись цікавими пригодами й спостерігаючи за усім світом. Для мене це був серйозний крок. Моє сексуальне життя раніше являло собою низку гірких, прихованих та виключно швидких поєднань на сходах, у сімейних спальнях чи просто на згрупованих ковдрах під час гамірливих тусів. А це був справжній декаданс, і це означало, що бідні Бісто та Джоанна теж почасти брали в цьому участь, бо жили у сусідній кімнаті, де спали окремо на маленьких ліжках.

Потім Берлін, де відбувалося майже те ж саме. Берлін здався мені охуєним. Кльово було кататися шостим трамваем до Фрідріхштрассе, де ми сідали на їхній У-бан, місцеве метро, проїжджали декілька заборонених станцій на боці комуністів, які закрили з того часу, як Берлін розділився на два фронти, і тільки потім з'являлися на поверхні десь на західній половині. Ми з Фіоною тихенько втекли від друзів (і робили це досить часто) й пробралися до східного Берліна. Я відчайдушно хотів побачити цю частину міста. Там було значно краще, ніж у західній: жодних біл-бордів, які тільки псували би красу старих споруд. Ми тричі поснідали від душі усього за тридцять пенсів. Вона зробила мені мінет у парку; то була наша особлива перчинка, що ставала лише гострішою, беручи до уваги наявність озброєної охорони. Мало не спізнившись на останній потяг, ми опинилися на Фрідріхштрассе й спробували повернутися до готелю іншим транспортом.

Пізніше ми сиділи в кафе, пили чорну каву, а звуки міста — електропотягів, гудків машин та говору людей — проносилися повз нас, даруючи нам дивний, але прекрасний настрій, якимось тихе захоплення. Очі Фіони сяяли, її переповнювали почуття:

— Пам'ятаєш, яка біла була кімната в класі Ноеля?

— Так, вона завжди була така світла, сонце світило цьому сліпому прямо у вічі.

— Пам'ятаю, одного дня, коли сонце просто засліплювало і промені потрапляли тобі на обличчя, ти, прикриваючи обличчя долонею, сперечався з Ноелем про формування капіталу в меркантильній Європі.

— Е-е-е... ага...

— Як же я тоді хотіла тебе трахнути...

Це був триумф, але водночас мене засмутило її визнання:

— Це було майже півроку тому... Ми б могли з тобою бути разом цілих йобаних шість місяців...

Ми із задоволенням покрокували на схід, дещо хитаючись від дешевого вина та буркотіння решти нашої компанії. Моє серце перебувало в нескінченному бурхливому буйстві, і те ж саме відбувалося з Фіоною. Ми звели власний невимовний запаморочливий всесвіт свята навколо себе, зтягуючи до нього всіх

і все, що зустрічалося на нашому шляху, коли ми співали пісню про Стамбул-Константинополь із солодким американським акцентом прямо в потязі, який віз нас Європою.

*Чому ж це трапилося з Константинополем?
Це, окрім турків, нікого не стосується.*

До ночі, коли ми повертаємося до готелю, засліплені своєю раптовою близькістю, ми вдячно падаємо в обійми одне одного і стаємо надзвичайно живими, щоб гідно завершити ще один чудовий день. Вона розкішно масажує мені низ спини своїми ніжними пальчиками, пробігаючи ними по моїх ниючих хребцах, витягуючи з них біль, завданий державою. Ми вигадали прізвиська одне одному: вона називала мене своїм хлопцем з лейтської ванни, бо я люблю спати у ванні. Коли ми дісталися Туреччини, Бісто та Джоанна якось несподівано зблизились і почали гуляти разом. Нам це здавалося порочним, бо вони не кохали, це обставини штовхнули їх в обійми одне до одного.

Стамбул — прекрасне місце, де бродять загрозливі компанії стурбованих хачів, які, здається, ніколи раніше не бачили дівчат; прямо як у Лейті. Я не відпустив Фіону ні на мить. У ресторані ми замовили собі щось екзотичне. У Бісто прокинувся абердинець, коли нам принесли блюдо з «*koc yumurtasi*», баранину на ребрах по-нашому; він ніяк не міг вирішити, що з цим робити — їсти їх чи битися ними.

Найскладніше нам прийшлося, коли ми пливли на пароплаві по Босфору до пірса Бешикташ. Шалене, безжалісне полуденне сонце досягло zenіту, продираючись крізь важкі хмари. Мій одяг прилип до тіла, як друга шкіра. На зворотному шляху ми вирішили ковтнути кислоти, яку я придбав у якогось хлопця в нічному клубі днем раніше. Зробив я це виключно для того, щоб не спокуситися на героїн, який він мені також пропонував. Подорож душила нас, як тонна цегли — палубу пароплава. Раптом я зрозумів, що ми пливемо на інший *континент*, залишаючи Азію й повертаючись до Європи. І тільки-но я це зрозумів, перед моїми очима постав чудовий краєвид, який розділила зі мною Фіона. Я не бачив ні Бісто, ні Джоанну, тільки вона стояла поряд зі мною, я відчував її близькість, ми ніби стали одним звіром з двома головами. Я відчував, як вона дихала, як рухалася її кров, ніби у нас були спільні вени, легені та серце. Мое життя — минуле, теперішнє й майбутнє, — здавалося, перетворювалося на простору панораму, яка відкривалася мені з широкої палуби; спальня у Форті перетворюється на мій барліг у житловій асоціації, як Босфор поступово переходив у ріку, потім я бачу східну терасу Істер-роуд, за тим — вітальню нашої квартири на Монтгомері-стрит, а згодом переді мною знову простираються незнайомі краєвиди та безіменні вулиці, якими — я точно знав — я колись із захопленням пройдуся...

— Пройдуся чи вже колись гуляв у минулому житті, — шепочу я Фіоні, яка голосно сміється, а потім каже:

— Флігл, Бінго, Друпер та Сноркі¹.

Я збирався розповісти їй, що мама називала мене, тата, Біллі та малого Дейві іменами цих милих героїв з телека. *Як же весело нам буде*, подумали ми в унісон, та тут нам починає заважати Джоанна, якій ця подорож зовсім не подобається, вона весь час ние:

¹ Герої телевізійного комедійного дитячого шоу «Банана Сплітз».

— Я вже втомилася, коли ця екскурсія закінчиться? Ну коли вже?

І тут несподівано мені приходить приголомшлива думка, яка б'є мене по голові, як бейсбольна бита: *Паркер мав рацію*, думаю я, і декілька книг, хлопаючи сторінками, як крилами, пролітають у полі мого зору, і *trompe l'oeils*¹ отримують впевнену перемогу.

— Зараз я все розумію, — шепочу я сам собі, обіймаючи Фіону, в той час як Бісто пригортає до себе Джоанну, а море своїм кольором та консистенцією стало нагадувати мені гігантський шарф «Гібсів», який майорить на вітрі. — Блядь, як же добре я все розумію.

Фіона знову сміється, видає дивний, ніби механічний звук, який можна почути від якогось механізму; я відкидаю її волосся на плече й шепочу їй на вухо:

— Ніч ніжна.

Шепочу й цілую її в заціпенілі губи. Кислота тільки підсилює моє кохання; така незаконна, піднесена, необмежена, вона вщент руйнує межі моєї уяви.

— Коли ми вже зупинимось? — продовжує нити Джоанна. — Мені тут більше не подобається. Хоча *зупинитися*. Коли ми *зупинимось*?

До нас підходить хлопець із фантастичним чорним волоссям із фарбованими білявими пасмами, які виглядають як екзотичні корали Бар'єрного рифу. У нього на перенісці дзеркальні окуляри, в яких я бачу чудовисько Фіономарка. У нього дві кумедні голови з висунутими язиками на одному тілі. Хлопець вказує на пірс, який несподівано матеріалізувався біля іншого борту, й питає:

— Друзі мої, ви що, не збираєтесь сходити на землю?

Стривожені, як пірати, яких збираються пустити по дощці, ми, похитуючись, сходимо гумовими ногами на тверду землю.

— Блядь... блядь... чудова подорож, чуваче... — зізнається мені Бісто.

— Непогана, — визнаю я.

— Напрочуд добре... — муркотить Фіона.

— Коли вона вже закі-і-інчиться? — мукає Джоанна.

Але відповідь ми всі знали дуже добре: ця подорож закінчиться зовсім скоро, як і всі прекрасні моменти в житті. Нам було час повертатися; приємний сум не полишав нас протягом усієї поїздки потягом до Лондона, ми весь час співали. «Стамбул та Константинополь», «Північні вогники старого Абердина», «Я — з Глазго» (останню пісню з особливою неочікуваною пристрасною підтримала Джоанна, яка пояснила, що пісню про Песлі ще просто не написали). Хотів би я заспівати про Лейт, чи й — про весь Единбург. Але більш за все мені сподобалося світле виконання Фіоною старовинної джордівської народної пісні «Блейдонські перегони».

Мені ставало все гірше, коли потяг підвозив нас усе ближче додому; я обіймаю Фіону, по її щоках котяться сльози, коли ми під'їжджаємо до станції Ньюкасл. Я цілую її в лоба. Я впадаю в розпач, коли ми з нею виходимо з потяга, хочу, щоб вона поїхала до мене додому. Але зі Здихлею в мене немає жодного шансу, тим більше я не можу привести її до батьківського дому. Натомість я просто шепочу їй на пероні, коли якийсь місцевий мудак із червоною пикою свистить у свій свисток:

— Лишилося всього два тижні до універу! Наступних вихідних я приїду до Ньюкасла!

¹ Обман зору (*фр.*) — технічний прийом у мистецтві, метою якого є створення оптичної ілюзії.

Ми кажемо «Я кохаю тебе» одне одному, уже через скло потяга, яке розділяє нас, потім двері зачиняються, і мене неблаганно везуть від неї, щоб розкидати нас по наших маленьких домівках.

— Кохання, мрія молодих, — Джоанна випинає нижню губу з якоюсь пасивно-агресивною гіркотою, коли ми прямуємо на північ, такий собі квартет без четвертого гравця. Потім ми з Джоанною сходимо в Единбурзі, залишаючи Бісто на самоті. Перед тим як ми мали холодно попрощатися у Вейверлі, вона напускає на себе пригнічений вигляд і каже:

— Не хочу, щоб усі теревенили про те, що я гуляла з Полом!

Я йду від неї з посмішкою, яка ні до чого не зобов'язує, у моєму мішку повнісінько брудних речей. Насправді, ні... все вийшло зовсім по-іншому, але це вже інша історія.

Справді? Будь чесним із собою.

Будь, блядь...

Досить.

Замість того, щоб піти до Монтгомері-стрит, я купую в газетного кіоскера «НМЕ», британський музичний журнал. Він чомусь завжди нагадує мені про Гейзел, і я відчуваю певну провину. Потім я сідаю в двадцять другий автобус, який привезе мене прямо до моєї колишньої дівчини, де я зможу попрали свою брудну білизну. У нас, на Монтгомері, немає пральної машини, та на відміну від місіс Каррен, я не маю жодного бажання носити її до Бендіксу.

Коли я врешті-решт дістаюся дому, то настільки глибоко занурююсь у свої думки, що не одразу помічаю, що моя мама плаче. Вона сидить на дивані, сховавши обличчя в долоні. Її худі плечі здригаються від ридань. Я здогадався. Одразу. Але мав запитати:

— Що сталося, мамо? Що таке?

Я дивлюся на Біллі, він сидить на столі. Безвільно дивиться на мене й відповідає:

— Малий Дейві помер у лікарні. Позавчора.

Я шокований, розлючений, весь тремчу від того, що все скінчилося. Мантра «все» звучить у моїй голові. *Безліч радості, кожному вистачить.* Снорки з шоу «Банана Сплітз» моєї мами пішов, тепер у ньому панує тиша. Курча Флігл, Біллі Бінго та я, милий, милий Друпер, крутий, але соціопатичний лев, — ми лишилися. Я відчуваю, як час минає, а мої емоції ніби перебувають в якомусь паралічі. Все моє тіло охопила якась нечутливість, ніби анестезія в стоматолога. Потім з кухні виходить батько, мама й Біллі різко дивляться на нього, як на вчителя, який застав нас усіх за чимось непристойним. Батьки дивляться на мене, потім на Біллі, й знову на мене. Я просто повільно киваю головою у відповідь, мені нема чого їм сказати. Мені завжди було нічого їм сказати.

НЕГОДИ ЛЮБЛЯТЬ КОХАНЦІВ

Я допомагав матері із сестрами переїздити до нового дому на Ранкелліор-стрит у Саут-Сайді і, за відсутності відважного Марко Поло (бо, незважаючи на всі його постійні приколи, мені було важкувато жити з ним), зависав у Дженні, сподіваючись хоч якось допомогти їй та дітям. А також намагався позбавитися настирливої Маріанни. Вона сказала мені, що її подруга Ейпріл та якийсь друг

на ім'я Джим зараз вступили в «серйозні стосунки»; і коли розповідала мені цю виключно важливу інформацію; поглядала на мене сповненими надії очима. *Серйозні стосунки.* Після таких слів можна взагалі до чорта на хуй втекти!

Одного разу в цьому тупому, мертвому серпні мені вдалося вмовити Дженні побачитися з моїм дядечком Беллі в «Докерз-клуб». Я знайшов її вдома у звичайній дрімоті, вона багато пила, як я легко здогадався по йобаному бокалу дешевого червоного вина, що стояв перед нею. Вона таким чином ніби почувалася ближчою до Кока. Її обличчя виглядало зовсім виснаженим під пасмами, які потребували ніжного дотику стиліста, очі її були відсутніми, блукаючи десь далеко звідси. На ній були вицвілі сірі штани та жовта футболка з пластиковими цифрами якоїсь виграшної комбінації й написом «У мене — фулхаус у Кастер-Сендз».

Дженні мала всі підстави, щоб бути засмученою. Бюрократія — ось що дійсно досягло свого піку у Великій Британії: не можуть винести навіть найпростіших рішень. Кляті чиновники дуже швидко зімкнули свої ряди; родина хотіла звинуватити у вбивстві Діксона, але його якимось швидко відмазали, не записавши на його долю навіть ненавмисного вбивства! Звіт патологоанатома містив тільки декілька летальних ушкоджень, які вбитий отримав під час падіння й які, ймовірно, і призвели до смерті. Вони опустили відомості про ушкодження на обличчі Кока, натомість зосередившись на його нетверезому стані. Таким чином, Діксона судитимуть тільки за словесну образу і погрозу застосування фізичної сили, за що йому дадуть максимум два роки (зазвичай — лише рік), якщо доведуть його провину.

Вийнявши з рота сигарету, Дженні скидає на мене йобану бомбу, повідомляючи, що Марія поїхала разом із малим Грантом до свого брата, до Ноттінгема.

— Діти почувуються жадливо. Грант живе ніби у сні, а Марія зовсім з глузду з'їхала! Тільки й говорить про те, що вб'є Діксона. Мені треба було забрати її звідси.

Маленька красуня була в полі йобаного зору Саймона, а тепер ця тупа стара карга взяла й зруйнувала все на хуй...

— Її можна зрозуміти, — кажу я, сприймаючи її від'їзд настільки близько до душі, що в моїх клятих грудях ніби утворюється рвана рана.

— Підеш зі мною до суду наступного тижня? — прохає Дженні з невимовним сподіванням у широко розплющених очах.

Заперечую! Захист емоційно шантажує свідка!

Заперечення відхиляється.

— Авжеж, піду.

Її головна турбота зараз — це те, що вона може втратити його пенсію. Я дізнався про це в Бенні, старшого й кращого брата мого батька, палкого прихильника Транспортної та робітничої спілки. Дженні щезає в спальні й повертається до мене зовсім іншою людиною: її риси виглядають витонченими завдяки макіяжу, на ній чорно-золотиста сукня до коліна та чорні нейлонові панчохи; вони виглядають, як колготки, але мені здається, що це — панчохи. Дуже мудро з її боку, виглядає вона приголомшливо. Повірити не можу, але в мене встає на цю стару мавпу! Я почувуюся так, ніби ми йдемо на побачення, коли ми дістаємося архітектурної суміші вікторіанського стилю та стилю сімдесятих, яку являє собою лейтвіський «Докерз-клуб», споруда, яка ідеально відбиває сутність усього цього району.

Якщо мій батько завжди демонстрував гідку жагу поганятися за кожною спідницею, то Бенні являє собою його діаметральну протилежність. Він виглядає на п'ятнадцять років молодшим, ніж є насправді, й не п'є нічого міцнішого за лотіанську воду з-під крана. Він усе життя поклав на вівтар своєї роботи — представляти інтереси інших — і дуже серйозно ставиться до своєї посади:

— Співчуваю твоєму горю, Дженні, — каже він.

Потім, замовивши по пінті світлого пива для нас та H_2O — для себе, він докладно розповідає нам про ситуацію, що склалася. Виявляється, у такому разі закони передбачають, що виплата будь-якої пенсії піддається перегляду: коли відповідна сторона помирає, вона не переходить автоматично у спадок. Але нещодавно ситуація трохи змінилася; команда Тетчер, яка прийшла до влади, дозволяє кожному покидьку подати заяву на поновлення виплат. Це означає, що Дженні отримуватиме щось, але то будуть справжні копійки.

Вона гідно зустрічає цю поразку й чемно дякує похмурому Бенні. Я проводжаю її додому, ми сідаємо у вітальні, вона — на диван, а я — на крісло навпроти, й починаємо пити. Вона знімає взуття. Коли закінчується вино, ми переходимо на «Грауз». У кімнаті встановлюється важка, дещо інтимна атмосфера, коли на вулиці опускається темрява.

Мовчання Дженні трохи бентежить, але я насолоджуюся ковтком теплого віскі, який обпалює мені горло та груди.

— Не кажіть їм, що він помер, — раджу їй я, просто щоб зруйнувати цей мовчазний вакуум. — Ось вам моя порада. Вони нічого не дізнаються, якщо хтось не донесе.

— Але ж це шахрайство, — заперечує вона занепокоєно, різко розплющуючи очі.

Вона подається вперед і витріщається на маленьку настольну лампу.

— А що це таке — шахрайство? — питаю я, насолоджуючись тим, як вона оживає в золотисто-коричневому світлі лампи, і повертаюсь до нашої теми: — Що нам той державний контроль? Давайте ще поговоримо тут про мораль. Подивіться, як її дотримуються паскуди типу Діксона. Оце, блядь, справжнє шахрайство. Вбив людину, але все ще сидить у барі й п'є пиво, ніби нічого не трапилося!

— Тут ти маєш рацію. До дупи їх усіх, — зухвало оголошує вона, підносячи бокал до губ і роблячи невеличкий ковток. — Гірше мені вже не буде в будь-якому разі.

Тут вона знову починає плакати:

— Я не кажу, що Колін був святим, Саймоне, зовсім не маю цього на увазі. Тобто він міг би бути й кращим чоловіком, кращим батьком... — Вона кладе ногу на ногу так, що сукня трохи задирається, і я бачу резинку її панчіх.

— Він у сто разів кращий за мого старого.

Ця надзвичайно очевидна новина, здається, дивує її.

— Але він завжди здавався таким милим, твій батько.

— Ага, — кажу я, — для вас, може, й милий. З гарними жіночками він завжди був просто диво.

Я помічаю, як вона червоніє, але продовжую:

— Своїй родині він не приніс жодного добра.

— Що ти маєш на увазі?

Пригадавши, що негоди завжди знаходять коханців, я насуплено дивлюся на неї:

— Коли я був ще малий, він часто брав мене з собою в місто й лишав у машині з колою та картоплею, поки бігав на побачення з усіякими кралами. Наші маленькі секретики — ось як він їх називав. Тільки-но я почав розуміти що до чого, він припинив брати мене з собою і взагалі втратив до мене інтерес.

— Авжеж, він... Тобто він не міг вчинити так з маленькою дитиною...

— А він міг. Ви ще й половини усього не знаєте! Розповім маленьку історію, яка покаже всю правду про нього та наші стосунки. Мій батько був настільки мудак, що одного разу здав годинника, якого я подарував йому на День батька. Грошей багато він на цьому не зробив би, зрозуміло, але не в цьому справа. Просто не можу не згадати. Аж ні, він їде до Сент-Джеймзу з гарантійними документами, які мені дали на випадок, якщо годинник зламається.

— Ніколи не подумала б, що він може таке утнути...

— Ага, і цей мішок з лайном їде туди, відмовляється від заміни, наполягає на тому, щоб йому повернули гроші, — розповідаю я, насолоджуючись її сум'яттям, яке, однак, змінюється неприязню.

Вона тягнеться рукою за своїм віскі й зачіпає ліктем коліно, задираючи сукню з одного боку так, що я бачу її стегно, яке лишилося приємно мускулистим. Я відчуваю знайомий солодкий біль, який завжди трапляється, коли в мене встає хуй, і роблю ще один ковток скотчу.

— Повторюю, ви ще й половини не знаєте, — вихваляюся я й подаюся вперед, накриваючи грудьми коліна. — Мені ж тоді було п'ятнадцять, лише п'ятнадцять, Бога ради.

Я вже майже кричу, в її очах з'являється щирий жаль.

— І потім він пішов на Денуб-стрит, щоб доброчесно забухати, за тим — до Шору, поїсти там карі, випити пару бокалів пива. Сказав нам потім, що в нього і на проститутку вистачило. «Завжди хочеться потрахатися після їжі», розсміявся він мені в обличчя, гладячи своє пузо. Він просто дратував мене, як міг, — хитаю я головою, пригадуючи цю історію. — Я думаю тільки про святу, з якою він одружився, але не розумію, за що нам дісталось таке «щастя».

— Але ти не такий, як він, — із сподіванням каже Дженні; коли вона кладе ногу на ногу, я все більше бачу в ній її доньку й думаю про Кока — *куди ж він дивився весь цей час?* — Ти ж турбуєшся про матір. Вона така мила. І твої сестрички.

— За це я дякую Богові кожного дня свого життя, — відповідаю я й окидаю поглядом старовинний годинник біля буфета. — Гаразд, мені вже час іти.

Здається, ніби Дженні охоплює паніка, вона обіймає себе за плечі й озирається навсбіч, налякано роздивляючись пусту, холодну могилу своєї квартири. Її очі широко розплющуються, її губи благають:

— Не йди. — Вона майже переходить на шепіт.

— Але мені час, — відповідаю я, так само тихо.

— Я не можу зараз лишитися сама, Саймоне. Не зараз.

Я піднімаю брови, підводжуся й підходжу ближче до неї. Зазирнувши в її збентежені очі, беру її за руку, вона теж підводиться на ноги, і я веду її до спальні. Зупиняюся біля ліжка й шепочу, перейшовши на «ти»:

— Ти впевнена, все гаразд?

— Так, — ніжно відповідає вона, цілуючи мене в губи; в її диханні чути аромат алкоголю та тютюну. — Розстебни мені сукню.

Смикаю блискавку, і вона швидко розділяє чорно-золотисту сукню на дві половинки. Одяг падає додола, і жінка сідає на ліжко, стягує із себе панчохи та білизну, дає мені мить роздивитися темний трикутник між її ніг і ховається під простирадлом.

Я скидаю все із себе й опиняюся поряд із нею. Опиняюся в її жадаючих обіймах. Її тіло тепле, воно виявилось значно підтягненішим, ніж мало б бути тіло жінки, якій має бути принаймні тридцять п'ять. Вона тремтить, у неї цокотять зуби, але в мене вже встав, і я відчуваю, що можу бути з нею всю ніч, доки вранці нам не доведеться зустрітися зі спогадами про Кока та каяттям.

ПОХОРОННЕ БАГАТТЯ

У тріснутому дзеркалі з якогось паба можна було побачити брудну кухню. Я беру собі пляшку отруйного гною, який значиться в реєстрі як світле пиво «Макеванз». Зрозуміло, чому чувак з етикетки так єхидно посміхається; так робив би кожен, хто змушує людей платити *бабло* за те, щоб випити цієї теплої, огидної рідини. А я — просто ще один жалюгідний шотландець у подраній чорній краватці, яку вже в десятий раз нервово зриваю з шиї.

— Блядь!

У мене за плечем стоїть Здихля, який вирішує допомогти мені. Йому вдається зав'язати краватку з першого разу.

— Ну ось і все, — посміхається він, та я чомусь почуваюся, як йобана ромова баба. — А тепер тобі потрібно поспідати.

Їсти щось у цій дірі? Та ні, вельми дякую.

— Перехоплю щось у мами. Тут їсти нема чого.

— Я зробив лазанью, — вказує він на плитку.

— Вона як лайно, я куштував минулого вечора.

І я справді зважився на таке, бо збирався перекинути пару бокалів із хлопцями з роботи, а це переросло в глобальну п'янку.

Здихля стає руки в боки.

— Це — родинний рецепт моєї матінки, ти, мудаче сільський, — реве він, удаючи, ніби розлютився, і чекає на мої виправдання.

— Якби її приготувала твоя мама, я б із задоволенням скуштував. Але та хуйня, — тут я киваю у бік плити, — зовсім ні на що не схожа, тим більше на лазанью. Ти ж точно не дотримувався рецепта; наприклад, навряд чи в цій страві має бути стільки тунця.

— Використав усі доступні ресурси. Отримаєш диплом кухаря, отоді й будеш критикувати кулінарні навички інших.

Ах ти йобаний покидьок. У мене в горлі застряють два слова: рента та гроші. Але на хуй мені сваритися з ним прямо зараз.

— Гаразд, я пішов.

Я тягнуся за своїм піджаком, який висить на цвяху біля дверей.

— Добре, побачимося в крематорії о другій, — відповідає він, аж раптом підходить ближче й обіймає мене.

— Тримайся, друже.

— Авжеж, триматимуся, друже, — кажу я.

Він нарешті випускає мене з обіймів, але його руки все ще лишаються в мене на плечах.

— Воно прийде, потім. Горе, — оголошує він, забираючи одну руку. — Удавай із себе шотландського стоїка, скільки завгодно. Але моя тобі порада: найкращий спосіб скорбити — італійський. Розкрийся. Відчуй вогонь у собі. А потім дай йому згаснути.

Він забирає і другу руку й обережно, навіть лагідно, плескає мене по спині.

— Ага, гаразд, — кажу я вже на порозі.

Я дивлюся на годинник і швидко прямую Воком. Сонце в zenіті, аж раптом набігають величезні мерзенні хмари, й воно ховається за ними. Я якраз дістаюся Джанкшн-стрит, ледве не намокнувши під літньою зливою.

Мама й тато схожі на зомбі. В буквальному сенсі. У них скляні очі, вони врізаються на ходу в меблі. Не можу повірити, що вони все ще у шоці через смерть, яку цій людині пророкували всі медичні експерти Об'єднаного королівства із самого її народження. Вони зовсім не розуміли раніше значення слів «незначні шанси на життя»? Невже вони думали, що коли вибиватимуть з легенів малого Дейві рідину кожного дня, то продовжать його життя до вічності?

Зараз їм не потрібно більше з острахом прислухатися до його дихання, жодних дуф-дуф-дуф чи кахи-кахи-кахи під час чергової процедури дренажу, після яких малий Дейві заспокоюється й засинає без сил, бо тепер його хворі легені наповнюються повітрям. Між тим, решта з нас занепокоєно очікувала весь цей час, коли буде потрібен новий дренаж. А тепер усього цього більше немає. Чому вони не відчувають полегшення?

Ніколи більше цього не буде.

Я лишаю їх тремтіти над столом у старій, тісній кухоньці далі, вони, здається, просто не можуть рушити з місця. У світлій вітальні повітря здається густішим через сигаретний дим. Кризь нього намагаються продертися Біллі та його тьолка, які й самі палять, як скоти. Малого Дейві ще не привезли, ми маємо зачекати, тому сідаємо біля вікна в спальні, щоб хоч трохи провітрити квартиру. Зараз ми *всі* можемо нажити собі захворювання легенів. Гострий біль ріже мені очі, з них тече; за декілька секунд дим хоч трохи розходиться, та Біллі бачить мене й кричить, щоб я «припинив цю хуйню, бо на страховидло схожий», і я врешті-решт беру своє тіло під контроль. Мені здається, ніби ми повернулися на десять років назад.

А ти й досі маєш владу наді мною, Прихильнику тютюну.

Шерон прийшла на поминки у звичайному мотлосі з цих однотипних бутиків псевдомодної фірми. Цицьки, попа, біляве волосся з рваною стрижкою та струнка талія — все, що потрібно для керування чоловіками, при ній. Не вистачає тільки гарних ніг — вони в неї дещо коротенькі та товсті. В її очах горить практичність, вона оцінює, де б можна спекулювати, де б можна виявитися корисною, однак її розум притупляється близькістю Біллі. Вона базикає з тьолкою на ім'я Елізабет, і мені цікаво їх послухати, бо вона — кльова сестричка Бегбі (слава Богу, зовні вона зовсім на нього не схожа), але дим та злісні випадки Біллі душать мене, перекриваючи шлях до дорогоцінного кисню. Я пригадую цитату з Шопенгауера, дослівно: майже всіх страждань нам завдають стосунки з іншими людьми.

Чи не замислювався ти, Тютюннику, про згубний вплив свого злого диму, про шкоду, якої ти міг завдати слабким легеням свого молодшого братика?

Я беру з буфета випуск «NME», який я лишив тут декілька днів тому. Іронічний оскал букви «E» нагадує мені про касету «Фол»¹, яку я записав для Гейзел, котра, певен, прийде сьогодні на похорон. Я вирішую взяти її з собою та занурююся у спогади про старі часи, сповнені музики і мастурбації, аж раптом телефон вибухає верескливим дзвоном, від душі проїжджаючи кожному по вухах. Звук просто нестерпний, але ніхто не рушає з місця.

Майн брудер Вільгельм, майстер звинувачень, волає:

— Блядь, хто-небудь уже підніме йобану слухавку?

Знаю про твою дилему, Тютюннику. Щоб підняти слухавку, доведеться сказати щось, а тому — відірватися на декілька дорогоцінних секунд від улюбленого нікотину, якого ти так палко бажаєш.

— Упевнений, хтось це зробить, — посміхаюся я Шерон. — Коли-небудь.

Мене винагороджують найскептичнішою посмішкою у відповідь.

— А ти, блядь, усе шуткуєш, — щулиться Біллі, — не сьогодні!

Цей обман уже надто затягнувся, і мені здається, що він пригадує той момент, коли я дрочив малому Дейві. Дуже складно було їм усім пояснити, що то було виключно на користь цього малого гівнюка; я-то точно не отримував жодного задоволення від цього процесу. У мене були найчистіші наміри, але завжди знаходяться якісь мудаки, які все розуміють неправильно своїм збоченим розумом. Однак я бачу, в якому настрої перебуває Більбо, і, чесно кажучи, децю боюся його.

— Я не це мав на увазі, — протестую я.

Ми чуємо, як телефон замовкає, бо мама бере слухавку, каже декілька слів, а потім приєднується до нас, додаючи ще більше диму своїми сигаретами «V&N». Ми ось-ось задихнемося в цій тісній кімнатці, але все одно продовжуємо грати в хованки.

— Марку, це тебе, — каже вона.

Біллі знову підозріло щулиться: роздратований, він з докором дивиться на мене. Дорікання все ж перемагає, ми витріщаємося один на одного, аж раптом починаємо обидва реготіти: голосно, знищуючи всю напругу ситуації. Не подобається мені цей хитрожопий покидьок, ніколи не подобався; але на мій надзвичайний подив, я іноді пригадую, що в мені десь глибоко ховається любов до нього.

— Що смішного? — кричить на нас мама. — Не бачу нічого смішного.

Мені дорога в пекло, мамо. А от тебе, ще одну Діву Марію в рясі, чекатимуть на небесах!

Я капітулюю і піднімаю руки на знак примирення.

— Піду до телефону, — кажу я та йду через розташований на вічному протязі хол, де ми поставили вентилятор біля стіни.

— Алло.

— Марку, це ти?

— Так... Фіона?

— Як ти, малий?

— Непогано, радий тебе чути.

— Слухай, Марку, я зараз у Вейверлі. Хочу приїхати на похорон твого братика.

¹ Британська рок-група, заснована в 1976 році в Манчестері. Значною мірою вплинула на формування альтернативного року, майже всі тридцять років свого існування не зараховувалася до мейнстріму, лишаючись на рівні андеграунду.

Перша емоція: бурхлива радість. Друга: надлишок жалю, який завжди присутній з боку оточуючих у таких ситуаціях. *Гейзел та Марк. Касета. Ага.*

— Кльово, е-е-е... тобто, дякую, це було б непогано, — відповідаю я і від нудьги починаю ритися в комоді, на якому стоїть телефон. Знаходжу там пустий футляр, в якому раніше лежали старі мамині окуляри для читання. У ньому можна захвати шприца, якого мені дав Здихля. Я ховаю його в кишеню піджака.

— Малий, я вже сідаю в таксі. Де зустрінемося?

— Попроси водія довести тебе до паба на Воку в Лейті, називається «У Малого Томмі».

— Добре. Побачимося за десять хвилин.

У холі з'являється моя мама, вона зупиняється на порозі й одразу стає в позу. Її худе тіло тремтить, сигарета мало не вивалюється з руки.

— Ти не підеш до жодного паба! Ми вже машину замовили! Їдемо з дому! Ми ж — *родина!*

— Я тільки зустріну свою, е-е-е, дівчину, з універсу.

— Дівчину? — вона робить великі очі, за її спиною з'являється батько.

— Ти ніколи не розповідав нам про свою дівчину, — починає звинувачувати мене вона, її очі небезпечно зіщулились. — Та ти б ніколи й не розповів, Марку, завжди в тебе якісь клятві таємниці!

— Кеті... — намагається заспокоїти її батько.

Її очі скажено обертаються, вона пожирає ними тата:

— Так і є, Дейві! Пам'ятаєш те дівча, яке привіталось з нами на сходах? Щось він не збирався нас із нею знайомити.

То був повний провал... Йобана волоцюга потащилася за мною додому... Я запросив її увійти, потім ми розговорилися, трохи повеселилися з нею, потім вона заканючила, щоб я випив з нею кави на кухні, і я дуже, дуже схотів померти, померти, померти... а потім помирати знову, помирати, помирати...

Я весь червонію, коли пригадую цю історію, тепер до наших маленьких родинних зборів приєднується Біллі, який раптом дуже цікавиться моїм особистим життям:

— І хто вона така?

— Не лізь, — каже тато, а я мовчки дивлюся на Біллі, обличчя якого розпливається в східній усмішці.

— Приводь її до нас, — пропонує мама, струшуючи з рукава яскраво-жовтого кардигана попіл. — У нас є місце в машині.

— Ні, побачимося вже там. Для неї буде важко прийти на поминки, де вона нікого не знає, типу того, — пояснюю я, коли поряд із Біллі з'являється Шерон, піднімаючи нафарбовані брови.

— Та ні, то тобі буде важко, — раптом звинувачує мене мама. — Він же соромиться нас, своєї власної родини!

Вона повертається до інших:

— Він помер, тепер тобі нічого соромитися! Наше маленьке диво, яке ніколи й мухи не скривдило... Наш малий ангел...

Вона знову починає ридати.

— Кеті... — каже мій старий, намагаючись примирити нас у такий день. — Нехай іде.

— Ні! — заперечує вона, знову витріщаючись на нас. — Як це? Не привести сюди свою дівчину? Вона нікого тут не знає! Він ніколи навіть не згадував про

неї! Як завжди, ці клятві таємниці! Він соромиться, — кричить вона. — Соромиться родини!

Біллі, як дракон, видихає дим і сердито дивиться на нас:

— Знайоме відчуття, я б теж не став вам розповідати.

О, Тютюннику, твоя димова влада вражає! Набагато більше, ніж твої незрозумілі коментарі.

Мама дивиться в стелю.

— Господи... За що мені це?..

— Не починай, тільки не сьогодні, — тон батька стає загрозливим. — Давай-те всі охолоньте. Покажіть свою повагу до нашого малого. Марку, іди й зустрінь свою подругу...

Він на мить замислюється і насмілюється вжити це нове щодо мене слово, яке здається йому екзотичною стравою, щодо якої він зовсім невпевнений:

— Свою дівчину. Але не запізниться на кладовище! Станете поряд зі мною, мамою, братом та Шерон. Зрозуміло?

Ох, ця йобана метушня, ця клята драма...

Я ледь помітно киваю, але тієї ж миті розумію, що цього скромного жесту йому не вистачить.

— Питаю, *зрозуміло?*

У повітрі знову повисає напруга.

— Так, не турбуйся, — відповідаю я, стрімко втікаючи з холу, з цієї застарілої смердючої духоти — назустріч вулиці.

Біжу на Джанкшн-стрит. Мимо проїздить завжди голодний на клієнтів лівак, я махаю йому, щоб він зупинився, і ми прямуємо Воком до потрібного мені паба.

В темній залі паба мені кивають Віллі Фаррелл та Кенні Томпсон, старші за мене хлопці, яких я ледве знаю. Навіть страшно стає, коли розумієш, що по них можна скласти компендіум усіх лейтівських хлопців. Вони заходять сюди випадково, а потім лишаються тут назавжди. Ти завжди зможеш легко знайти їх тут за десять, двадцять років. Слава Богу, Фіона заходить до бару за декілька хвилин після нас, її поява підносить мене на небеса.

— Марку... Як же я рада тебе бачити, любий, — каже вона й за своєю милою звичкою облизує свої верхні білосніжні зуби.

Яка ж вона, на хуй, зваблива!

Станція Ньюкасл... Вейверлі... ой бя...

Ми обіймаємось, незважаючи на Віллі та Кенні, і завдяки Фіоні в мені просинається жаль. Ми влаштуємося в тихому куточку й замовляємо два пива. Я розповідаю, як важко зараз знаходитися в моєму рідному домі. Вона заспокоює мене, каже, що для будь-кого це були б важкі часи. Я погоджуюся. Вирішую для себе, що припиню думати про цього тупого, слабкого засранця. Зроблю вигляд, що нічого не трапилось. Зараз існуємо тільки я і вона, саме так і має бути, усе решта — лише купа зайвих гробаних нісенітниць.

Ми допиваємо пиво, я замовляю ще. Мої почуття з нею стають справжніми; я торкаюся її, цілую, обіймаю, дивлюся на неї, але коли відкриваю рота, щоб сказати щось, у мене ніби язик відсихає, мене вистачає тільки на усіяке повсякденне, чергове лайно.

— Все гаразд, Марку, — каже вона й обіймає мене, коли мені до горла підступає грудка мерзеної кислоти, яку я змушую повернутися назад.

У мене здригається кадик, коли я беру в свої холодні долоні її обличчя:

— Як же *охуєнно* бути разом з тобою.

— Ти ж моя ванілька, — каже вона, і ми підводимося, дещо швиденько, бо ці мудаки в барі точно почули прізвисько, яке вона мені дала (через те, що я нагадував їй ванільне морозиво з малиною на верхівці), потім виходимо на Вок.

Я знову зупиняю лівака, і ми їдемо до крематорію. Люди пригнічено входять до каплиці, але ми не спізналися, приїхали одразу після катафалка з труною, і нас пропускають уперед. Авжеж, тут є декілька садистів, охочих до чужого горя, яким подобається ця частина похорону, але більшість гостей почувується ніяково в своєму чорному траурному одязі, нервово спостерігаючи за тим, як ми приєднуємося до процесії. Мама з татом зі щирим полегшенням дивляться на мене, коли ми сідаємо на притримані для нас місця поперед глазговських та мідлотіанських родичів і численних друзів та сусідів. Роззява-водій не хоче рушати з місця, бо ніяк не може наповнити автобус, але ніхто не бажає їхати дивитися на молодого мерця, і це — здорова реакція. І тут я бачу своїх друзів: Бегбі, Метті, Картоху, Здихлю, Томмі, Кізбо, Другого Призера, Саллі, Гева, Досі, Стіві, Моні, Мовсі, Сембо та Неллі. Серед них навіть Дейві Мітчелл, малий Боббі та Лес із майстерні Гілзланда. Немає тільки Лебеда. Я помічаю Гейзел, вона прийшла разом з Елісон, Леслі, Нікі Генлон та Джулі Метюсон, нашою старою подружкою, яка колись торгувала касетами, а потім народила від когось дитину, і зараз схудла так сильно, що на її кістлявому обличчі помітні були лише величезні очі. Приїхали усілякі бабусі й дідусі, дядечка, тітоньки та якісь інші старі родичі, яких я навіть пригадати не можу, я посміхаюся їм, як слабоумний. Іноді просто бачив запалені очі чи сиву голову в натовпі, позначаю їх для себе, як «реальних людей»; але Шопенгауер мав рацію: життя — це низка втрат; воно неминуче виносить нам мозок.

Служба схожа на конвеєр; якийсь релігійний фанатик каже щось про шляхи незбагненні, я помічаю, як він крадькома поглянув пару раз на годинник. Потім мій погляд зупиняється на закритій труні; незважаючи на пильний догляд з боку фізіотерапевтів, мами й тата, малий Дейві так сильно закростенів, що довелося ламати йому руки та хребет у декількох місцях, щоб укласти його в труну. Не дивно, що старий поставив хрест на церемонії з відкритою труною, якої так хотіла мама.

Однак почало відбуватися дещо дивне. Вийшовши з каплиці, ми попрямували до машин під дрібним дощем, який приніс із собою прохолоду, батько цілує мене в щоку. Він не робив цього з того часу, як я ще в молодших класах навчався. Запах його лосьйону після гоління та відчуття гладкості його підборіддя на моїй шкірі повертають мене назад, до дитинства. Потім, коли ми сідаємо до автівок і їдемо по Феррі-роуд на обід до готелю «Кен Бученен», мама обіймає мене й каже крізь сліпучу маску сліз:

— Тепер ти мій молодшенький.

Я починаю заспокоювати її, а сам усе думаю: *жінко, яка ж ти божевільна*. В мені борються два відчуття — обурення та ніжність.

У готелі, коли я випиваю віскі та з'їдаю величезний хот-дог, до нас із Фіоною підходить Гейзел. Між дівчатами ніби блискавка майнула, але я надто спустошений, щоб почуватися ніяково.

— Привіт, Гейз, — я цнотливо цілую її в щоку. — Дякую, що прийшла.

Я пригадую про формальності і вирішую їх познайомити:

— А це Фіона, Фіона Коньєрс. Гейзел Маклеод.

Гейзел тисне Фіоні руку.

— Я — подруга Марка, — каже вона.

Вони обидві такі піднесені, майже зворушливі, і я відчуваю, як мої почуття рвуться на волю. Роблю ще один великий ковток палючого віскі, щоб їх приглушити.

Фіона каже речі, які заведено казати в таких ситуаціях: рада познайомитися, шкода, що ми зустрілися за таких обставин. Обставини. Я віддаю Гейзел касету «Фол», на ній п'ять моїх улюблених треків з альбомів «Slates», «Hex Enduction Hour» та «Room to Live», які я хотів дати їй послухати. Але в очах Фіони це виглядає, мабуть, не так приємно. Шопенгауер сказав, що чоловічі стосунки визначаються природною байдужістю, а жіночі базуються на ворожнечі. Знову переконуюся, яким розумником був цей насправді цинічний мудак.

Касета Гейзел.

Ми з Гейзел дружили ще зі школи. З другого класу. Ми завжди слухали музику разом: «Вельвет», Боуї, Т. Рекса, Роксі, Іггі та «Студжіз»¹, «Пістолз», «Клеш»², «Стренглерз»³, «Джем»⁴, «Баннімен»⁵, «Джой Дівіжн»⁶, «Ганг-оф-фор», «Сімпл Майндз»⁷, Марвіна Гейя, «Сістер Следж»⁸, Арету Франклін, ненавиділи «Бітлз», «Стоунз», «Слейд», «Ю Ту» і все разом, кожен у своїй окремії спальні. Вона мені завжди подобалася, але я залицявся до інших дівчат, більш шльондроватих, як зараз розумію. Дівчат, які з верескливим сміхом казали «відвали, милий» чи «не чіпай мене», коли до них підходив. Які принизливо дивилися на мене й казали «фі-і-і», коли кликав їх погуляти, ніби я пропонував їм якусь груповуху. Але навіть тоді мені здавалося обов'язковим спочатку поспілкуватися, мені нецікаво було просто встромити хуя в дівчину й піти. Я завжди шукав чогось більшого; якоїсь драми, приязні, навіть кохання, казна-чого.

Друзі відмовлялися вірити в те, що ми з Гейзел ніколи не трахалися. Вона гарна, хоча й якась депресивна. По духу — гот, хоча й одягається виключно у стилі диско, у непристойно яскраві кольори «Топ-Шопу» весь час і ще яскравіше — по вихідних. Одного разу я включив їй альбом «Black and White» «Стренглерз», і ми почали цілуватися й обійматися. Здається, почав я, можливо, мене заїбали вже задрочки з боку друзів, чи просто мій розум знову викинув фортель, як це

¹ «Студжіз» (англ. The Stooges) — американська рок-група, фронтмен — Іггі Поп. Її стиль визначають, як гаражний рок, прото-панк, глем-рок. Перші альбоми групи значно вплинули на розвиток панк-року та альтернативної музики.

² «Клеш» (англ. The Clash) — музична група, створена в 1976 році у Лондоні під впливом музики та іміджу панк-рок-групи «Секс Пістолз». Одні з найперших та найвідоміших груп — виконавців панк-року.

³ «Стренглерз» (англ. The Stranglers) — британська рок-група, створена в 1974 році в Гілфорді. Спочатку виконували паб-рок з елементами прогресив, поступово ускладнювали музику, зближуючись з арт-роком.

⁴ «Джем» (англ. The Jam) — британська панк-рок-група, яка очолювала рух відродження культури модів 1970-х.

⁵ «Баннімен» (англ. Echo & the Bunnymen) — впливова британська рок-група, що утворилася в 1978 році в Ліверпулі, виконувала похмурий пост-панк з психоделічними мотивами.

⁶ «Джой Дівіжн» (англ. Joy Division) — британська рок-група, створена в Солфорді в 1976 році. Одні з провідних колективів пост-панка.

⁷ «Сімпл Майндз» (англ. Simple Minds) — шотландська рок-група, створена в 1978 році в Глазго, грала в стилі «нової хвилі», потім — епічний стадіонний рок.

⁸ «Сістер Следж» (англ. Sister Sledge) — американська група, створена в 1971 році.

часто зі мною трапляється. Можливо, слова «Стренглерз» підбадьорили нас. Але хто б це все не почав, усе припинилося, тільки-но я спробував піти далі. У Гейзел трапився напад паніки, я аж злякався, коли це побачив. У неї почалися судоми, вона задихалася, потім почала червоніти. Було схоже на напад астми, такі колись траплялися в Картохи чи в малого Дейві, я вже не пам'ятаю...

Поступальний дренаж... дуф-дуф-дуф, ніби сильний, живий чоловік б'є по величезній груші в лейтівському спортзалі «Вікторія».

У ті свої молоді часи я намагався підступитися до неї ще декілька разів, зазвичай — після її підохочувань. Але потім дещо трапилося. Вона одразу завмирала, потім знову повторювався той дивний напад; ніби в неї була справжня алергія на секс. Вона навіть відсосати мені не могла, хоча часто діставала мого члена зі штанів і дивилася на нього, як учений на піддослідного. Одного разу, коли я при ній сам приносив собі задоволення і раптом кінчив, сперма потрапила їй у вухо, на волосся та на щоку. Коли вона торкнулася тягучої маси, то мовила:

— Жахливо, ця речовина...

І забилася в ще сильніших конвульсіях, ніж раніше. Уже потім змогла змити це зі свого обличчя. Коли вона повернулася, її волосся було мокре, бо вона повністю помила голову. Пам'ятаю, як сильно хотів її тоді, як хотів відтрахати її по самісінькі вуха. Хоча просто побачив її з мокрим волоссям. Довелося знову дрочити.

Але так не могло продовжуватися вічно.

Коли ми врешті-решт зайнялися сексом, то був справжній жах, утім, це зовсім інша історія. Ми вже дуже довго не бачилися, тільки іноді зустрічаємося випадково на вечірках, щоб послухати музику, іноді займаємося жахливим сексом. Насправді жахливим. Ми обоє зарікаємося, що цього «ніколи більше» не станеться, але завжди хтось із нас, зазвичай вона, робить перший крок.

Стіві Хатчисон разом зі своєю подружкою розмовляють з моїми мамою і татом. Потім він підходить до мене шаркаючою ногою, важко переносячи вагу з однієї ноги на другу, й кладе мені руку на плече:

— Тримаєшся, братко?

— Так, Хатч, це просто треба пережити. Сам як?

— Заїбало таке життя, — відповідає він із полум'ям в очах. — Звільнився від Ферранті. Подав резюме до Марконі, що в Ессексі. Тут уже нічого робити. Хочу тільки з'їздити до Лондона, купити гарного креку. Мібб там грає в групі, знайомі є.

Тут він стріляє поглядом у свою тьолку, Сандру-Чипс, яка базикає з Кізбо. Шалава, не пара вона Стіві, мені здається, що це вона розбила нашу стару музичну групу «Поголена монахиня».

— Не хочу її кидати, — каже він із зім'ятою посмішкою і, присягаюся, підморгує. — Переживаю зараз свою Ельбу.

Я посміхаюся у відповідь. *Такий уже час, ага.*

— Ти тут, Стівене? — підходить до нас Сандра з телефоном у руках.

— Так, про музику теревенимо, ти ж нас знаєш, — Стіві знову мені підморгує, повертаючись до неї. — Давай вип'ємо.

Вони йдуть до бару, він обіймає її за плечі, як я можу бачити зі свого місця.

Сандра-Чипс отримала таке прізвисько, бо завжди жерла чипси, коли зустрічалася й, відповідно, трахалася раком з Метті в Гудз-Ярд. Це було багато років тому. Так, стрьомно було Метті спати з дівчиною, яка тягає чипси в тебе з-під

руки, коли ти входиш у неї ззаду. Більш того, ми завжди задрочували її з цього приводу. Одного разу я ехидно попросив у Сандри чипсів, які в неї завжди з собою, вона розкрила пакета, я взяв собі один. Метті раптом заволав:

— Йобаний в рот, Рентоне!

Виявляється, я просто не знав, що всі вони — Бегбі, Неллі, Сейбо, Доусі, Гев та інші — зайняли чергу, хто перший попросить у неї чипсів, а я зірвав їм усі плани. Пам'ятаю, Сейбо сказав тоді, злизуючи коричневий соус з губ, коли ми вийшли на Вок:

— Краща черга на моїй пам'яті, так і знай, блядь!

Франко прийшов з цією Джун Крісхолм, за якою він спостерігає, поки вона теревенить з Гейзел. Цей жебрак дає мені стусана по ребрах, з усією силою кістянок свого здоровецького кулака. Завтра точно буде величезний синець, але так він висловлює прихильність.

— На, випий, — він передає мені бокал з віскі. — Важко тобі тут, з усіма?

— Ага, — погоджуюся я, роблячи скромний ковток.

Мій старий виразно дивиться на мене, ніби хоче сказати: «Не пощастило тобі, малий, що обидві дівчини тут». Несхвалення з деяким нальотом полегшення поєднуються в моєму погляді, здається, я починаю заробляти репутацію залицяльника та шахрая.

Франко дивиться на Фіону, потім повертається до мене:

— Познайом нас, покидьку рудий.

— Фіона, це — мій друг, Френк Бегбі. Можна просто Франко.

Можна просто Жебрак. Можна — Гівнюк. Чи Генераліссимо. Чи Психований Хуй. А я був його боксерською грушею, яка брала на себе всі його стусани у «Вікторії» на Лейті. Дуф-дуф-дуф...

— Привіт, Френку, — вона протягує йому руку, але він чомусь цілує її в щоку; цей мудака уміє здивувати (без жодного злого наміру) сюрпризом — так тримати, Жебраче.

— Марк багато про тебе розповідає, — продовжує вона.

Очі Бегбі одразу спалахують:

— І що каже? — Він зазирає мені в саму душу, якщо, звичайно, від неї щось залишилося.

— Виключно гарні речі, — спокійно одказує Фіона.

Пика Бегбі розслабляється, навіть стає схожою на людську, завдяки ледве помітній посмішці. Господи, вона навіть цього мудака зуміла причарувати! Він обіймає мене за плечі.

— Ми ж кращі друзяки, ага, Марку? Знаю його з йобаних молодших класів. З п'яти років.

Я напружено посміхаюся, роблю великий ковток віскі, яке обпалює мені горло.

— Так, один з найкращих друзів, — я на якусь мить і сам вірю в те, що кажу.

Сьогодні я маю право на вольності, тому від душі б'ю його в груди.

Бегбі навіть не помітив; він у своїй стихії, завжди чудово відчувається на похоронах, як і всі психопати. Мені здається, що йому просто подобається приносити до чужих життів смерть та розпач, але на похоронах такі мудаки вже й так бачать результат; їм нема чого тут робити, тому можна просто розслабитися й отримувати задоволення. Він притягує мене до себе, моє обличчя опиняється

прямо перед його психованою пикою, я відчуваю його гарячий, темний, димний аромат.

— А ми ніколи з тобою не тусили удвох, навіть просто пива не випили так, щоб без усієї цієї звичайної йобаної метушні.

Бо з тобою кожні посиденьки завершуються побиттям першого-ліпшого мудака.

— Я ж переважно в Абердині, Френку.

— Але ж не весь час, блядь. Мабуть через те, що ми завжди когось пиздимо на таких посиденьках.

Ми? Йобаний покидьку.

— Ні... Ми завжди так весело проводимо час, ми з тобою удвох.

— Ліпше, бля, й не уявити, — оголошує він Фіоні, потім обводить однією рукою весь зал, іншою притискаючи мене ще сильніше:

— Ні в кого тут немає такого почуття гумору, як у нас, так, хлопче? Нічого, блядь, їм не поясниш, вибачте мою французьку, — перепрошує він і намагається пролити світло на наш унікальний стиль спілкування.

Гейзел чує всю цю розмову і підходить до нас.

— Я записала для тебе касету, той живий виступ «Джой Дівіжн».

— «Still»?

— Ага.

— Кльово, дякую. Чув, що на тому виступі вони напрочуд гарно виконали «Сестричку Рей», — чемно посміхаюся я.

У мене був цей альбом відтоді, як він з'явився у продажу, але я не хочу її розчарувати. Ми завжди записували касети одне для одного, хоча Здохля й казав, що це — прояв неприхованої агресії та егоїзму, але для нас це був своєрідний спосіб підтримки. Я вже бачу внутрішнім зором, як на панельці касети написано акуратним почерком Гейзел:

«Джой Дівіжн»: «Still».

Повисає ніякова пауза, я посміхаюся й допиваю віскі, Гейзел винувато опускає голову, часто блимаючи очима, перепрошує і йде до буфету. Я перехоплюю погляд Фіони, і в нас починається новий захід ввічливого спілкування: до нас підходять мама й тато, Кізбо, Мойра та Джиммі, потім хтось із маминих родичів, які приїхали, щоб заспокоювати її й підтримувати.

Я бачу, як Елісон прямує до буфету, і перехоплюю її:

— Елі... Дуже шкода твою маму. Наскільки все погано?

— Я вже звикла, — вона різко посміхається, як ножем по серцю. — Не думаю, що їй багато залишилося. Але дякую, що запитав.

Вона повертається до бару, де стоїть решта дівчат, і збирається піти. Але раптом зупиняється, замислюється на мить і каже:

— Келлі просила передати від неї привіт та співчуття, вона перепрошує, бо не змогла прийти. У неї іспити наступного тижня.

— Розумію, — відповідаю я і дивлюся їй услід, коли вона йде до Метті та Гева.

Бачу, як Фіона розмовляє з Томмі та Джеффом, тому заспокоююся і підсідаю до матері. На ній старенький капелюх, бо вона не встигла пофарбувати сиві корені волосся. Вона знімає його, біляві фарбовані локони падають їй на лоба, а по обличчю починають текти сльози, змиваючи її макіяж. Горе вихоплюється зсередини, і вона плаче вголос.

— Іноді я думаю, що це сам Господь мене карає, — каже вона.

— За що?

— Я пішла проти своєї долі й одружилася з твоїм батьком.

З її сухих губ виривається струмок диму. Її запалі щоки та дикий погляд свідчать про справжній психічний розлад.

— Ти справді віриш, що Господь карає тебе за те, що ти, католичка, одружилася з іновірцем?

— Так, так, вірю! — категорично кричить вона з фанатичним виглядом.

Вона завжди скаржилася на те, що ми ніколи не ходили на служби до церкви Діви Марії, Зірки Провідної. Вона хіба що малого Дейві туди пару разів водила, коли він був маленький і за ним було легше доглядати.

— А що з татом? — Я подивився на свого старого, він сидів з Енді та своєю віджівською родиною, бабусею Рентон та своїми братами Чарлі й Дагом; у мене саме закінчилося віскі, і я поставив пустий бокал на стіл. — Він — протестант, а малий Дейві був його сином. Тому не можна сказати, що Господь був несправедливий, він ненавидить вас обох однаково.

— Не кажи так, Марку, не можна...

— А можливо — лише припустимо, — він взагалі про жодного з вас не турбується. Не думала про це?

— Ні! — кричить вона, і я замислююся над тим, як добре бути Богом; можна ненавидіти християн, мусульман, юдеїв та всіх, кого сам захочеш.

Навіть — особливо — цих прихильників кастових систем, йобаних буддистів. Але мій емоційний спалах помітили, я ненавмисно привернув увагу нашої християнської спільноти.

— Ну ж бо, Марку, охолонь, — каже Кенні, одразу підбігає тато зі своїми братами й Біллі.

Даг не такий фанатичний, але Чарлі — звичайний сліпий прихильник своєї віри; це він затягнув Біллі до своєї спільноти, і батько знає це. Він дивиться на мене, як на Аїда з царства тіней. Впевнений, Біллі розповів йому про мою «ручну роботу» з Дейві. Вони обступили мене, як хижі тварини. Я шукаю очима Франко, але він біля бару, з Джун. Потім поряд зі мною раптом з'являється Фіона, просить вибачення за мене, з легкістю причаровуючи і їх:

— Він просто засмучений. Милий мій...

Їбати мою волохату жопу. Мене засмучує оце лайно. Ці йобані ірландські протестанти та їхні Папи; босяки й невдахи, виховані залишками двох найпростіших та найнещасливіших білих племен європейського християнського світу. Ці єхидні затяті паразити знають інтуїтивно, що вони — на самому дні сміттевого бака, який знайде свій спокій десь у змерзлих скелях Північного моря. Усе, що вони можуть, — це думати, кого б зробити цапом-відбувайлом, кого б звинуватити в тому, що вони опинилися в такому жалюгідному становищі. І хвороба мого брата виявилася для них справжньою нагодою, посланою Богом (християнським, звичайно). Однак вони не хотіли розуміти, що малий Дейві був набагато кращим за цих сектантів, хворих на спастичний параліч, бо який би ангельський одяг вони не носили, які б лайнові балади про вірність чи непокору вони не співали на одній ноті, усі вони — брудні жебраки в лахмітті, слабоумні від народження.

Мама дозволила нам з Біллі допомогти їй приготувати шоколадний пиріг, на кухні, на другому поверсі нашого будинку у Форті. Ми так весело сміялися! Раптом заволав малий Дейві; агресивно, вимогливо, жорстко. Ми з Біллі поди-

вилися на неї, у наших очах читалося «облиш його», але потім вона, а за нею й ми безнадійно пригадали, в якому світі живемо. Ми повільно задихали в унісон, коли вона побігла униз сходами. Й одразу засунули пальці в шоколадну суміш, щоб хоч якось утішитися.

Я не засмучений смертю малого Дейві. Коли я думаю про нього, у мене перед очима постає якась гротескна, потворна картина. Вся сіль у тому, що зовні він був схожий на мене: світле руде волосся, білосніжна шкіра, шалені блакитні очі. Мені завжди здавалося, що люди кажуть так, лише щоб подратувати мене, але то була правда. Бідний Біллі завжди стидався того, що виглядав як приземкуватий темно-волосий селянин зі зрощеними бровами, який тільки-но приїхав з мідлотіанських рудників, де працюють усі мої родичі чоловічої статі по материнській лінії.

Дитиною я часто просив, щоб батько повіз нас із малим Дейві та Біллі до відкритого басейну в Порті. Мені там не подобалося лише те, що там було дуже холодно, й те, що Біллі там зовсім втрачав глузд, перетворювався на справжнього психа, але мені все одно було там краще, ніж в лейтівських лазнях.

Мама кричить на Маргарет «Бендікс» Каррен, нашу озлоблену колишню сусідку, яка вважає, що ми скористалися малим Дейві, щоб отримати квартиру від житлової асоціації, а самі потім віддали його в центр догляду за інвалідами.

— А я кажу, перед тобою там сотні людей були в черзі на квартиру, Кеті...

— Ми ніколи не віддавали його до центру! Він помер у госпіталі, у звичайній лікарні!

— Але тепер його немає, ви повинні віддати назад будинок! — одказує вона й дивиться на мого друга Норрі, який працює в житловій асоціації. — А що він тут робить? То це ще й по знайомству ви отримали?

— Пішла геть звідси! — кричить мама, а мій старий разом із Оллі Карреном, цим кістлявим расистом, який виглядає як робітник похоронного бюро, вже тут як тут, приєднуються до сварки, і я вирішую переховатися біля бару, де Картоха бере мені пінту пива. Я завжди намагався уникати чужих конфліктів; мені більше подобається розпочинати власні. Я дивлюся, як Картоха кличе бармена, аж раптом мене ззаду обіймають чийсь руки. Спочатку я думаю, що це Фіона, але тут бачу, що вона теревенить з якимись моїми родичами, а потім починаю гадати, що ж за обставини змусили Гейзел проявити свої почуття. Повертаюся, і виявляється, що це — Нікола Генлон.

— Просто захотілося тебе обійняти, — каже вона, цілючи мене в щоку.

Я питаю себе, чому малий мудак Дейві не дав дуба минулого року? Тоді б не було усіх цих проблем із тьолками, які зараз ледве в чергу не вишиковуються.

— Дякую, Ніккі, мені дуже приємно, що ти тут.

Повертається Картоха з моїм пивом; він завжди собачкою ходив за Ніккі, але вона надавала перевагу кішці та песику, які жили у неї вдома, у Сіфілді.

— Будьмо, друже.

— Міцне пивко, Марку, обережно.

Я підморгну йому, і тут хтось щипає мене за зад, я вже не знаю, що й думати. Але це всього-на-всього Здихля тиняється поряд.

— Мала Ніккі надто гаряча для тебе, — шепоче він, коли я дивлюся на Біллі та Шерон, які намагаються вгамувати наших батьків та Карренів.

Здихля продовжує насідати:

— Я відтрахаю її тільки для того, щоб Картоха всосав.

Останній якраз прямує за дівчиною з нещасним виглядом.

Я ігнорую Здихлю і шукаю очима Фіону. Вона така гарна, я хочу лишитися з нею наодинці. Але цей мудак і не думає з мене злізати, тому я кажу йому:

— Здається, мені надто погано, щоб слухати про твої плани.

— Погано через смерть брата-інваліда — це лише частина твоєї історії сьогодні. Вирішальний момент полягає в тому, що в тебе є дівчина.

— Про що ти?

— Ти вже, так би мовити, зайнятий. Тьолки бачать тебе з Фіоною, до речі, вона — гаряча штучка, хоча зазвичай тобі подобаються зовсім худенькі, — каже він, спостерегаючи, як вона заспокоює моїх батьків, коли Каррени врешті-решт пішли геть. — Вони бачать, що ти можеш бути милим і чемним, а тому липнуть до тебе, порівнюючи зі своїми недбалими кавалерами.

Повірити не можу, але здається, цей мудило зробив мені комплімент.

— То це тому, що вони бачать у мені доброго бойфренда?

— Точно тобі кажу, але вони просто ще не знають, що у вас зараз синдром молодят. Ти скоро й сам перетворишся на такого самого недбалого кавалера. Таке трапляється з нами усіма. Тому куй залізо, поки гаряче; коли в тебе з'являється нова тьолочка, від якої ти шаленієш, саме час трахати все, що трапляється на твоєму шляху.

Щось обривається у мене в грудях, мій голос зривається:

— Але я не хочу, мені потрібна тільки Фіона.

— Авжеж, — самовтішно посміхається він, відправляючи собі до рота маленький хот-дог, який давно вже валявся на його паперовій тарілці. — Це такий парадокс. Ти можеш тільки боротися із собою, застосовуючи силу волі та довіри до свого стоячого хуя, так було за всіх часів. Краще дозволь йому трахнути всі свої турботи, юний Скайвокер. Блядь, — раптом усвідомлює він, — ти маєш мені ще й приплатити за таку пораду, іншому хлопцеві я б цього за так не розповів. Слава Богу, ти такий зайобаний, що вранці нічого не згадаєш.

Я розумію, що цей хлопець на цілі віки старший за нас усіх. Ми — просто тупі маленькі хлопчиська.

— Блядь, звідкіля ти все це знаєш?

— Мене життя добре навчило. Досвід, спостереження. Я бачу і чую, даю волю всьому своєму діапазону емоцій, — оголошує він, ставить бокал на стойку бару й погоршливо йде від мене.

Мабуть, для нього сьогодні особливий день, день його тріумфу, але тут мої роздуми перериває Норрі Мойез, який підходить до мене й заводить розмову про Карренів. Здається, він ненавидить цих пацюків так само, як і я, бо вони зайобують його в житловій асоціації, тиснучи стосовно свого місця в черзі. Ми швиденько вигадаємо план помсти й радісно регочемо від добрих передчуттів.

Потім я знаходжу Біллі, він тиняється залогом з якимось мерзенним блиском в очах. Він розмовляє з якимись віджівськими родичами й виглядає Маргарет та Оллі Карренів. Норрі помічає це й тихенько зникає.

— Як ти, братунь? — питаю.

Від Біллі смердить віскі.

— А ти що, нового бойфренда собі знайшов уже?

У мені вибухає лють, але я тримаю себе в руках. Я зводжу очі догори:

— Щось тебе зовсім не видно. Родину підтримуєш?

Ми обидва помічаємо, що до нас наближаються Фіона та худючий Джефф. Якщо він втомив її...

— Ах ти ж буха паскуда... — виривається в мене. Та я стримуюсь. — Ти — просто фантастика! — кажу я йому.

— Що ти сказав? Га? — заволав він.

Усі витріщаються на нас і підтягуються ближче.

— Та нічого такого, кажу, ти просто диво, — байдуже пояснюю я.

— Марку... — благає Фіона, хапаючи мене за руку.

Шерон питає Біллі:

— Що не так, Біллі, чому ти кричиш на Марка? Це ж похорон Дейві, Біллі!

— Я й сам не розумію, чому він із себе виходить, — протестую я із широко розплющеними очима, сама невинність.

Підходить Бегбі; його скляні очі свідчать про те, що він уже добряче випив, але поводить він (тимчасово) тверезо та помірковано. Докір у його похмурому погляді змушує Біллі стулити пельку. Чарлі та Даг забирають кудись мого старшого брата, останній осудливо дивиться на мене, сумно хитаючи головою. Мені хочеться розсміятися, коли я бачу його тупу пику. Замість цього я підморгну напруженому Франко (люблю я цього покидька? Звичайно, так!), беру пиво, зістрибую зі стільця й ручкою дзвінко стукаю по бокалу:

— Будь ласка, всі, послухайте мене!

На мене дивляться з усіх боків, повисає тиша; все, сцена моя!

— Ми з малим Дейві... — кажу я й дивлюся на здивованих батьків та приголомшеного старшого брата, — незважаючи на його серйозну хворобу, мали особливі стосунки.

Я посміхнувся розлюченому Біллі й продовжив:

— Мама з татом забезпечили йому нормальне життя, враховуючи наші обставини; вони завжди любили його, турбувалися і, незважаючи ні на що, сподівалися на краще для нього. Він завжди приносив сміх і радість у наше життя. Така страшна втрата! — додаю я й перериваюся, щоб краще роздивитися зарозумілі обличчя та сором на почервонілому обличчі Біллі.

Раптом мені хочеться спати. Прямо тут. Тому я глибоко зітхаю, піднімаю бокал та оголошую:

— Вип'ємо за малого Дейві!

Всі присутні ледве стримують сльози і випивають, хором повторюючи:

— За малого Дейві!

Я щасливо падаю зі стільця на руки Фіоні, і їбати мене в усі дірки, у мене на очах проступають сльози, коли я бачу гордість та любов у сумних поглядах мами й тата.

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 2

За правління лейбористів на чолі з Джеймсом Калаганом (1976—1979 рр.) інфляція та безробіття зросли до рекордного післявоєнного рівня.

Консервативна партія видала агітаційний плакат у дусі часу, на якому були зображені ледве живі громадяни, які чекають у нескінченній черзі, та слоган: «Працівники не працюють!¹».

Після обрання Маргарет Тетчер на пост прем'єр-міністра навесні тисяча дев'ясот сімдесят дев'ятого року кількість безробітних зросла з 1,2 до

¹ *Labour isn't working* (англ.) — гра слів, заснована на декількох значеннях слова «labour», внаслідок чого вся фраза може перекладатися як «Лейборизм не спрацьовує!».

3,6 мільйона за три роки й лишалася на відмітці близько трьох мільйонів до 1986 року.

У той самий період рівень застійного безробіття перевищив відмітку в один мільйон.

За оцінками фахівців, конкурс на одну вакансію складав тридцять п'ять осіб.

Тоді ж відбулася заміна повної зайнятості роботою на неповний робочий день та курсами в коледжах (часто вечірніми) для начебто «перепідготовки» кадрів, щоб вони відповідали вимогам нового економічного порядку.

У ті часи урядова статистика стала більш політизованою, ніж будь-коли; виникло двадцять дев'ять різних способів підрахування кількості безробітних, і дізнатися реальну цифру стало неможливим. Сотні тисяч людей не потрапляли до реєстру безробітних, бо процедуру отримання допомоги по безробіттю значною мірою ускладнили, а статистики враховували тільки тих, хто вже стоїть на обліку.

Незважаючи на всі політичні протиріччя цього періоду, один фактор мав значення завжди: сотні тисяч молодих представників робітничого класу Великої Британії мали мізерні гроші в кишенях та безліч вільного часу.

КОХАННЯ ТА КОШАКИ

Йобана моя голова. Тиняюсь увесь час довгими вулицями та співаю одну й ту саму стару пісню. Вивчив уже кожну брудну тріщину в асфальті Пілрогу... Життя перетворилося на повне лайно відтоді, як мене звільнили з роботи, де я почав працювати одразу після закінчення школи. Думав, буде охуєнно стати вільною людиною, а зараз скучаю за роботою, за хлопцями, за подорожами, під час яких ми розвозили меблі й зазирали потайки до життів інших людей... Тепер у мене цього немає.

Все було нечесно, неправильно. Повірити не міг, коли Ерік Броган сказав мені:

• — Вибач, Денні, але тобі доведеться піти.

А я йому тільки:

— А-а-а... е-е-е... — і пішов збирати речі.

А мав би спитати: чому я? Донні і Кертіс працюють тут не так довго, як я. Я знав: це все Елеонора, це її мужик сдав мене. Поставив під номером «один» у черзі на скорочення штату. Я хотів просто допомогти їй, бути милим, коли ми випадково зустрічалися на роботі. Вона так сумувала, розповідаючи нам про свого сина. Коли я приїхав до її великого будинку у Рейвелстоні із рахунком, знаєш, що трапилось?

— Сідай та випий зі мною, Денні, — мовила Елеонора зі сльозами на очах.

— Ні, місіс Сімпсон, я не можу...

— Будь ласка, — вона просто благала; ця розкішна, чистенька, шикарна жіночка справді благала мене, розумієш?

Що мені було робити?

— Можеш звати мене Елеонорою, — продовжує вона. — Будь ласка, Денні, випий зі мною, один разочок. Можна пригостити тебе сандвічем?

Що мені було на це відповідати? Я тільки вітався із нею при зустрічі, пару разів ми поговорили ні про що. Типу, ввічливий був. Вона відкоркувала пляшку вина, і я помітив на підлозі ще одну, вже порожню, але жінка не виглядала п'яною, типу, мені так здавалося, принаймні.

І тут почалася серйозна розмова. Тобто вона говорила, а я просто слухав. Про її сина, який пішов з дому і не повернувся, а йому лише сімнадцять.

А потім прийшов він, її чоловік. Почав кричати на неї, потім — на мене, вона плаче. І я просто кажу:

— Краще я, типу, піду...

А він дивиться на мене й каже:

— Ага, краще йди.

Мені було так соромно, що я навіть на спробував порозумітися з Еріком. Але я точно знав, що це Сімпсон настукав на мене, бо зненавидів мене після цього випадку. І тепер я опинився на вулиці. Тиняюсь та диву даюсь. З одного кінця Воку до іншого — і назад. До Лейтівської бібліотеки — і назад. Багато миль кожного дня. Одного разу сходив на біржу праці, але там було зачинено. З того часу навітуюсь туди кожного дня. Гев Темперлі каже, що в нього є щось для мене, але мені потрібно походити на комп'ютерні курси.

Бачу Здихлю, він стоїть на автобусній зупинці. А ще там стоїть один хлопець, на якого дивишся й розумієш, що той жодної хвильки за все життя не працював, але в нього ціла купа зелених у кишнях, січеш? Хоча зазвичай Здихля заробляє собі на життя вмістом гаманців гарненьких краль. Я простежую за його поглядом і бачу, що він роздивляється той величезний плакат, один з урядових, які, типу, пропагують потребу здавати одне одного, типу, як у нацистській Німеччині, де героїчним вчинком було здати мусорам своїх батьків:

Телефонуйте нам, ми — ваше спасіння...

І ми поставимо хрест на шахрайстві з допомогою!

Під гаслом був написаний довжелезний номер телефону гарячої лінії. Права нога Здихлі тихенько тусає задню панель сірого автобуса. Сам він зрештою помічає мене й кличе:

— Картохо!

— Хай, Саю, — вітаюся я, бо не дуже ввічливо було б назвати його Здихлею прилюдно, це ж нібито неприємно, еге ж? — Як життя?

— Як завжди. Звичайні справи з тьолками.

— А мені з ними ніколи не щастить, блядь; друже, я що, кусаюсь?

Він відверто, щиро сміється у весь рот. Ось що в ньому привабливого, ось чому дівки ведуться на цього здохлого kota. Коли він, такий усміхнений, дивиться на тебе, одразу почуваєшся якимось... обраним.

— Не можу жити з ними, але й без них не можу. Мені не можна було зустрітися з жінками, коли я прислужував у церкві Діви Марії і став духівником. Уже міг би стати зараз другим Святим Папою. Життя, сповнене споглядання та безтурботності, — ось чим я пожертвував заради тьолок, хоча вони цього й не оцінили. То як сам? Роботу ще не знайшов?

— Настане й мій день, — відповідаю я. — Вони зовсім усі охуїли. Вони відправляють нас на дурні комп'ютерні курси, типу того, але я колись зламаю їхній йобаний комп'ютер, натиснувши не на ту кнопку. До речі, це можливо?

— Я в цьому не розбираюся, — хитає він головою.

— Я теж. Це в них такий спеціальний маневр, друже, вони просто нічого не хочуть робити, розумієш? Типу... Ласка й кішці приємна.

— Ага, — погоджується він, але бачу, що я його не дуже переконав.

Я знову дивлюся на той постер. Він ніби каже: ми зробимо з вас поганих людей.

— Вражає, так? — Я вказую на плакат. — Вони вчать людей, як стукати одне на одного. Це як у «Тисяча дев'ятсот вісімдесят четвертому»¹.

Раптом я усвідомлюю, що це прозвучало двозначно, і пояснюю:

— Ну, тобто це дійсно як у тисяча дев'ятсот вісімдесят четвертому році, але я кажу зараз про книгу, типу, не про рік.

— Бачу, до чого ти ведеш, — каже він, дивлячись на автобус, що проїжджає мимо Воку, і дістає п'ятірку з кишени. — Ось і мій автобус, побачимось.

Він підходить до мене і, на мій подив, тицяє гроші мені в кулак.

— Ні, я не хотів жалітися, — я намагаюся протестувати, бо дійсно говорив не з цією метою, але це звучало так по-дитячому, бля.

— Не переймайся, друже, — посміхається він і підморгує мені, заходячи в автобус.

— Віддам наступного тижня, — кричу я йому вслід, і двері автобуса зачиняються.

Гарний він хлопець; цей Здихля, один з найкращих.

Тому я йду Воком ще трохи після того, як Здихля віродив у мені віру в рід людський. Заходжу в магазин купити газету та сигарет у місіс Райленз; вона щиро посміхається мені, коли я викидаю свої дрібні гроші в жовтий пластиковий ящик «Ліга захисту котів».

— А ти — джентльмен, Денні, синку, — каже вона, і я помічаю, що її зубний протез пересох.

— Люблю наших братів менших, ці чотирилапі — гарні істотки, хоча й від двоногих іноді надходить допомога, так?

— Маєш рацію, синку. Бачиш, у чому плюс тварин: вони ніколи не скажуть нам, що їх щось не влаштує. Думаю, чим старшою я стаю, тим краще розумію, що тварини мені подобаються більше, ніж люди.

Така собі істина старої кошатниці.

— Починаю з вами погоджуватися, місіс, вони не розпочинають війн, типу Фолклендської.

Я вже збираюся піти звідси, аж тут зустрічаю цю дівчину з Лос-Анджелеса, Елісон Лозінську; на ній берет та біла джинсова куртка, виглядає вона, як справжнє маленьке сексуальне кошенятко.

— Привіт, Елі.

— Хай, Денні, що ти тут робиш?

— Та так, тиняюся лейтівськими вулицями, сказати б, просто зазирнув до кошатників. А ти як?

— Зустрічаюся з Келлі та рештою в Персі, — відповідає вона і купує в місіс декілька пігулок. — Можна їх загорнути?

— Як твоя мама? — питаю я її, бо чув цю історію від Марка та Саймона.

— Нічого вже не можна зробити, це — питання часу, — каже Елі. Голос її звучить так, ніби в неї застуда; я глажу її рукою по спині, а вона посміхається у відповідь і бере мене за руку.

¹ Роман-антиутопія Джорджа Оруелла.

— А ти — милий, — каже вона, потім збирає всю волю в кулак. — Ми з дівчатами йдемо до паба, трохи випити. Сьогодні — день народження Саллі. Зайдеш на пиво?

Саллі. Так звуть Кучеряшку Сью. Так, дещо проблемно для Мерфі. Не те, щоб ми з Кучеряшкою зустрічалися, але не кожного дня отримуєш запрошення від цього дівчачого парламенту, хлопче, тому не можна відмовитися, еге ж? Тому я ховаю «Вечірні новини» у внутрішню кишеню куртки, та поки ми прямуємо по П'юк-стрит, я розповідаю їй про Марка, який зараз в Абердині, на що вона каже:

— Ніколи не думала, що він навчатиметься в універі. Авжеж, він завжди удавав із себе інтелектуала, але я здивувалася, коли дізналася, що він вступив. Яким же лайном він був у школі.

Я на мить замислююся над її словами й відповідаю:

— Ми всі були лайном у школі.

— Кажи за себе, я була доброю дівчинкою.

— З дівчатами все по-іншому. Я про хлопців зараз, типу, — пояснюю я.

Я очей не можу відвести від гарненького светра Елі. Господи, треба заборонити тьолкам так одягатися! Це ж гріх у чистому вигляді.

Елі сміється, прикриваючи рота долонею. У неї такі круті шнуровані рукавички, але видно, що це — данина моді, бо навряд чи вони можуть зігріти кого-небудь.

— Денні, ти ж ніколи не затримувався в школі надовго, так що не встигав показати, добрий ти чи поганий. Тебе ж двічі виганяли!

— Ага, — погоджуюся я, коли ми йдемо Лейтом, моєю альма-матер, а також Оггі та Крейгі, — але, мабуть, школа — це не краще місце для навчання, точніше, не всім воно підходить. Тобто там скоріше вчать гратися, а от вчать по-справжньому тільки брудні вулиці старого порту!

Так я намагався фліртувати з нею, але мої спроби билися об неї, як кулі — об груди Супермена. Припустимо, що ця кішечка просто має інші турботи зараз. Але могла б і відволіктися ненадовго. А взагалі, казали, що в неї є хлопець, якийсь дорослий чоловік з її роботи. Хто її знає?

Ми дістаємося Персі і бачимо цілий натовп дівчат: Келлі, Кучеряшка, Клер Маквіртер, Лорен Макаллістер та сексуальна Ліззі Макінтош, супердівчина зі старших класів, Естер Макларен і — о Господи! — Нікола Генлон (найгарніше, найсексуальніше кошеня в світі, і я не жартую, чесно). Були й інші, але я їх не знаю, але розумію, що всі найгарячіші дівчата Единбурга зібралися тут сьогодні.

У Кучеряшки кислий вигляд, коли вона бачить мене, бо це я дав їй таке поганяло декілька років тому. Ніколи не бачив різниці між цим прізвиськом та Топ-кішечкою, Ведмедем Йогі та Псом Гекльберрі, але мені завжди були нецікаві всі ці публічні страждання. Кучеряшці воно дуже не подобалося, вона навіть намагалася на знак помсти називати мене «нечесаним Мерфі». Та я завжди визнавав, що був неохайним у школі, до того ж нудно було весь час називатися Чезом Мерфі.

Тут вирували такі милі флюїди, що я думаю: на хуй хлопців з усіма їхніми розмовами про футбол та музику, вічні бійки, замовлення пива на всіх. Зрештою, тут тебе не зіштовхнуть зі стільця, тут ти, типу, сидиш в оточенні краси й просто насолоджуєшся.

— То що скажеш, Денні?

Думаю, ти рулиш, крихітко.

— Ну, Ніккі, не думаю, що ти помилилася з «Гучі». В Единбурзі на кожному розі є такий спеціальний м'ясний супермаркет.

— То ти хочеш м'яса? — лукаво питає вона, гарненька мала лисичка, і цим розбиває мені серце, бо будь на моєму місці Здихля, Томмі чи навіть Рентс з Бегбі, вони б точно не розгубилися й сказали їй щось типу «не хочеш піти звідси, крихітко?».

Але я зовсім не такий, у мене не трапляється таких гарячих розмов, тому просто посміхаюся їй, розмірковуючи про несправедливість цього світу, через яку краса цих кралечок витрачається марно на тих, кому це не потрібно, хто бачить у цій гарнюні виключно підстилку на одну ніч. Мені хочеться запросити її кудись перекусити, до нового «Чінкі», який відкрився нещодавно в Елм-Роу, але багатієм мене не назвеш, такі дівчата ніколи не підуть на побачення зі звичайним безробітним хлопцем. Готовий об заклад побитися, що з тим брудним щасливчиком, з яким зустрічається Елі, справи зовсім не такі; здається, я чув, як вона розповідала про нього Кудрящі, так сором'язливо, по-дівчачому, ледве не спондеєм. Це нечесно, хлопче, зовсім нечесно.

Вони допивають, і Кучеряшка Сью підбиває всіх піти звідси. Ніккі сумно дивиться на мене й каже:

— Яюсь ніяково лишати тебе тут, Денні...

— Ходімо, Ніккі! — кричить Кучеряшка.

— Все гаразд, я зустрічаюся з хлопцями на Воку, десь у центрі, посидимо у «Воллі» чи «Спей», — кажу я, відступаючи в забуття, як це звичайно й трапляється.

Вона посміхається, вони з Еллі кажуть мені «чао». Дівчата виходять з бару, лишаючи моє серце розбитим на мільйони осколків. Лайново, коли пташки ставляться до тебе тільки як до друга. Завжди зі мною таке трапляється; моя роль у цьому фільмі — *милий хлопець, з яким ніхто не хоче трахатися*. А я б хотів грати *покидька, в якого секс і почуття — різні речі*. Але такі ролі вже зайняті такими, як Здихля, ага.

Тому я прямую вниз по Гордон-стрит, щоб зрізати Істер-роудом шлях до Воку, і бачу пару хлопців, які вискакують з «Воллі» й летять вулицею. Потім я бачу Бегбі, який вибігає за ними й кричить:

— Йобані мудаки, зрозуміли тепер?

О-о-о... цуценья, кошеня та зайчик... цуценья, кошеня та зайчик...

Хлопці обертаяться й витріщаються на Жебрака. Один з них — круглолиций, досить молодий, але дещо тупоголовий на вигляд. Другий — манерний, але в нього погляд убивці, він розлючено поглядає з-під русявого чуба. Від нього можна очікувати чого завгодно.

— Від тебе залетіла моя сестра!

О, домашні справи. Тому я переходжу на інший бік дороги і стаю поряд з Бегбі. Принаймні морально його підтримаю. Все ж цей Жебрак — мій друг; окрім того, я бачуся з ним майже кожного дня, на відміну від цих жалюгідних мудаків. Цей похмурий товстий домашній кошак дивиться на нас, потім вирішує щось про себе, але ніяк не може визначитися.

Але несхоже, щоб Бегбі була потрібна допомога.

— Я тут стільки чийхось сестер перетрахов, — сміється він, потім повертається до мене й каже: — Хоч би їх не вбити, ага.

Потім він обертається до хлопців:

— У вас якісь проблеми через це, мудаки?

Я бачу, що цей невдаха зараз щиро ненавидить свою сестру за те, що вона підставила свою дірку не комусь іншому, а саме Франко; краще б подивилася якийсь фільм типу «Джек та Джил» та попила чаю того нещасливого ранку. Але треба віддати належне хлопцеві, він відступає й каже:

— Ти не розумієш, на кого бикуєш!

Ні, хлопче, я відчуваю, як у мене починають сльозитися очі, ніби до них щось потрапило. Не розумію, де решта хлопців?

Але Франко гне своє, він просто не при собі, цей кошак просто обожнює гратися з такими маленькими хлопчиськами, в яких вистачило дурості, щоб потрапити до його лап.

— Бачиш, як вони заздять мені, Картохо? Я просто добре потрахався колись з їхньою сестрою.

Ці слова викликають миттєву реакцію: хлопець скаженіє, зривається з місця й кидається на Франко, штовхаючи його у плече. Бегбі махає кулаком в його бік, хлопець думає, що зараз його будуть бити, але я знаю цей прикол: Бегбі завдає удару ножем зовсім в інше місце. Коли хлопець дивиться вниз, то бачить, як кров тече по його блакитній сорочці, і його налякане обличчя ціпеніє. Бегбі теж бачить кров, але просто стоїть, не рушаючи з місця, холодно споглядаючи свою роботу, як бригадир на ділянці, оцінюючи її якість. Підходить той, другий хлопець, та я виступаю повільно на нього, але в мене в руках нічого немає, не знаю, що буде...

У-у-у...

З бару виходить Томмі та ще хлопці з нашої компанії, Томмі підбігає до нас і врізає товстунові по ребрах.

— Забирайся з дороги, для тебе ж краще, — каже він, і коли хлопець відступає, роззявивши рота й задихаючись, бачить його друга, який стікає кров'ю, біжить до дороги й зупиняє таксі.

Машина гальмує, і Томмі проводить свого божевільного супротивника до неї, переконуючи:

— Забирайся звідси швиденько, хлопче, кажу тобі, не подобається мені твій друг, йому могли ушкодити якийсь орган.

У хлопця такий вигляд, ніби він в натурі з глузду з'їхав від страху, вони разом ханають знепритомнілого парю, всього в крові, саджають його в таксі, яке одразу зривається з місця.

Ми всі сміємося й повертаємося до паба. Здається, Бегбі вже зовсім заїбав Томмі, бо той каже:

— Про що ти, на хуй, думав, коли влаштовував бійку прямо на Воку? Можна було й без цього розібратися, вони одразу помітили нас у барі, нічого б не трапилося.

— Чого ж тоді ти з тим йобаним паскудою не поїхав, прямо з йобаного Воку? — єхидно запитав Франко. — Я тільки заїхав йому пару разів, щоб було про що подумати у вільний час.

Коли він так каже, все здається таким розумним, таким умотивованим.

Томмі закусує нижню губу:

— Треба нам ушиватися звідси, поки поліція не приїхала. І ніж свій викинь.

— Навіщо? Це ж найохуєнніший ніж у світі, — протестує Франко, — я в Шеффілді його придбав.

Він легко знаходить вихід із ситуації — підзиває якогось старшого хлопця й каже:

— Джеку, візьми мого ножа додому, я завтра заберу.

— Жодних проблем, синку, — відповідає той, проводячи пальцями по лезу, і виходить з паба.

— Ось і все, — посміхається Бегбі. — Треба нам випити!

Він кричить у бік барної стойки:

— Лес, налий-но нам усім «Граузу», крихітко! І собі не забудь, принцесо!

Леслі киває й починає наповнювати бокали, і Томмі хитає головою.

— Йобаний в рот, — мовить він.

Однак Неллі його не чує:

— Франко має рацію. Тут уся справа між ним та тією тьолькою, не треба було цим мудакам пхати сюди свого носа, неважливо, родина вони чи ні. Йобані дорослі справи. І чому ми маємо наживати собі їхні проблеми?

— Ось правда, чиста правда, — погоджується Франко. — Так і роблять у наші дні, лише ми — як лохи. А вони отримали своє, ага?

Томмі розуміє, що більше нема чого обговорювати.

— Ну й обличчя було в того хлопця, коли він сідав у таксі.

Франко ляскає його по спині, коли Леслі приносить випивку. Насправді, я не хочу віскі, мені б вистачило й рому, я все ж таки з порту, але Генераліссимо вб'є мене, якщо я відмовлюся.

— Ти гарно все придумав, Тем, — каже він, — засунути його в таксі. Не можна було лишати його на Воку, усього в крові, а то б точно мусора прибігли.

— Про це я й подумав — не можна лишати його там.

— У будь-якому разі, — встряє Неллі, хапаючи бокал, — будьмо!

Ми всі чаркуємося з Бегбі й випиваємо віскі, яке жакливо обпалює мені нутрощі, але після нього залишається такий приємний смак. Я просто відчуваю, як воно тече моїми кишками.

Потім ми йдемо до «Малого Томмі», що на шляху до Единбурга, вже бухі в дупу, я почувуюся так само чудово, як мені було тільки колись вранці, коли я виїздив на роботу, де всі були такі дружні, такі свої в дошку, де можна було посміятися від душі. Мені добре, хоча я розумію, що Томмі має рацію, у Франко не все гаразд з головою, але він — частина нашої компанії, йому є про що розповісти. І нам усім це потрібно, нам усім є про що розповісти.

СВОБОДА

Кажуть, що свобода ніколи не настане. Скоро в мене більше не буде стипендії, мені доведеться брати кредит на навчання, і тоді все скінчиться. Йобаний займ, який мені ніколи не сплатити. З таким самим успіхом я міг би просто одразу надягти кайдани на ноги та руки й начепити нашійник. Коли такі, як Джоанна та Бісто, будуть уже одружені, стануть учителями чи працівниками місцевих мерій, та все одно покладуть усе життя на виплати боргів: студентські

займи, іпотеку, кредит на автівку. Потім вони згадають своє життя і зрозуміють, яким пустим воно було.

Чому майбутнє важливо? У мене квартира, дівчина, в якій теж є де жити, навіть якщо ми увесь час проводимо разом. Ми сидимо в бібліотеці коледжу, сперечаємося, обговорюємо свої есе, знаходимо одне одному літературу, потім повертаємося до її маленької кімнати, забитої книгами, чи до моєї. Ми готуємо одне одному, вона привчила мене до вегетаріанства, я навіть на якийсь час зацікавився таким способом життя. Мені подобається м'ясо, але якщо ти змушений купувати якусь дешеву його подобу, то це — справжня отрута. На хуй треба їсти все те штучне лайно з пиріжків та фаст-фудів?

Що найважливіше — ми займаємося сексом двічі на день. І це такий правильний секс, розслаблений, неспішний, вдома, а не в якійсь клопівні. Є щось піднесено-розкішне в тому, щоб спокійно знімати весь свій одяг і потім так само повільно одягатися. Вражає, але хоча я спав з вісімнадцятьма дівчатами, оголеною так довго я бачив тільки Фіону. Навіть зараз мені здається, що хтось може завадити нам. Тому весь час повторюю собі: *це — твій гробаний час*.

Але потім, коли я лежу в її обіймах, як зараз, я відчуваю затисненням у лещата. Мені хочеться підвестися й піти на прогулянку.

— Ти такий невгамовний, Марку, — каже вона. — Чому ти ніколи не можеш розслабитись?

— Мені хочеться трохи погуляти.

— Надворі ж холоднеча.

— Все одно. Можемо пройтися по магазинах. Купимо щось поїсти.

— А може, сам сходиш? — пропонує вона, випускаючи мене з обіймів, влаштовується зручніше й засинає.

Я одягаюся й виходжу з кімнати. Як можна пояснити коханій людині, що тобі потрібно дещо більше? Як це можна зробити? Кохання має давати відповіді на всі питання, давати нам усе. *Усе, що тобі потрібно, — це кохання*. Але все це хуйня, окрім кохання потрібно ще дещо.

Біля телефону у коридорі гуртожитку нікого немає. Зазвичай біля нього сидить якась божевільна гречанка, яка теревенить, не знаючи втоми. Але зараз там нікого, тому я без жодних проблем телефоную Здихлі на нашу Монті-стріт. Він мав іти до суду на днях, давати свідчення. Але він знімає слухавку:

— Хто?

— Це Марк, передзвони, — прохаю я, розуміючи, що зв'язок ось-ось перерветься, і ледве встигаю прокричати йому номер на фоні страшної тріскотняви.

Цієї миті в білому коридорі з'являється та гречанка. Така напружена, ніби її сестра одружується раніше за неї.

— Тобі ще потрібен телефон?

— Ага, мені зараз будуть телефонувати.

Вона голосно зітхає, ця йобана шльондра-монополістка, але сідає поряд на старі сидіння з актового залу й дістає книгу.

За хвилину телефон врешті-решт дзвонить:

— Привіт, Рентсе. Що, дрібні гроші скінчилися, мудаче?

— Ні... Тут просто телефон такий. То як ти сходиш до суду?

— Гірше й увияти не можна. Йобаний жах. Тільки-но я увійшов і побачив піку судді, одразу зрозумів: добром це не закінчиться. Ми з великим Крісом

Монкуром та ще одним хлопцем, Аланом Ройсом, казали майже одне й те саме. Але Діксон представив історію зовсім в іншому світлі. Вони лайном його облили; ніби вони посварилися, почали битися, Кок упав, розбив собі голову й помер. Йому виписали йобаний штраф розміром у п'ять сотень. Його не посадять, навіть не позбавлять ліцензії!

— Та ти, на хуй, жартуєш...

— Якби ж то. Дженні в шоці, мала Марія заплакала й почала кричати на всіх у суді, її вивела із зали засідань тітка. Весь час той суддя сидів з кам'яною, байдужою фізіономією. Потім він сказав, що цей трагічний випадок трапився через нетверезий стан померлого, що підтвердили свідки... Бідна родина, Марку, кажу тобі, це — найстрашніший день у моєму житті.

Здихля розповідав далі, і хоча я зовсім не знав Кока — пам'ятаю про нього тільки те, що він завжди був щасливим співучим п'яницею, — але все одно не бачив його розлюченим чи принаймні агресивним.

— Цей суд фальсифікували, — пояснюю я йому, роздивляючись гречанку, яка зловредно дивиться на мене поверх книжки.

Коли я кладу слухавку, то почувуюся таким пригніченим, що мені потрібно вийти на вулицю, трохи провітритися. Важкі краплі дощу падають на землю крізь блакитнувато-сірий туман, що огорнув усе місто. Я шастаю туди-сюди вулицею цілу вічність, зовсім змерз, і потім повертаюся до Фіони, яка вже прокинулася і вдяглася. Розповідаю їй про Кока. Вона починає вигадувати для нас кампанію протесту, кампанію за справедливість, на підтримку безробітного алконавта проти колишнього мента, із франкмасонами, публікою та суддею з Високого суду правосуддя.

Я даю їй висловитися, тому мовчу й думаю про себе: *ні, не так працює наша система*. Їй уже час іти. Я сам обіцяю прийти до неї пізніше, вночі. Вдягаючи своє довге коричневе пальто, Фіона з любов'ю обіймає мене за ший. Її очі такі ясні, що в них можна загубитися назавжди.

— О котрій ти прийдеш?

Я думаю, як відповісти на таке просте питання, здається, ніби мій розум раптово розширився до масштабів всесвіту. О котрій?

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 3

У 1827 році Томас Сміт, випускник прославленого медичного факультету Единбурзького університету, разом зі своїм братом Вільямом вступили у володіння фармацевтичною справою. Вони почали виробляти чисті хімікати й препарати на рослинній основі. За десять років вони видобудуть алкалоїди, зокрема — морфій, який вони почнуть вилучати з опіуму.

У 1815 році Джон Флетчер Макфарлан, единбурзький хірург, успадкував аптекарську справу й поклав початок реальній торгівлі настійкою опіуму. Потім він став виготовляти морфій, попит на який значно зріс із винайденням шприца для підшкірних вприскувань. Цей винахід дозволив вприскувати препарати безпосередньо до кровотоку, чим надзвичайно підвищив їхню ефективність. Справа Макфарлана процвітала, він почав виробляти анестетики (ефір та хлороформ) і стерильні пов'язки. У 1840 році він відкрив фабрику, і вже на поча-

ток ХХ століття компанія «Макфарлан-енд-Кампані» стала одним із провідних постачальників алкалоїдів країни.

Обидва підприємства продовжували розвиватися, тож постала проблема поглинення; і в 1960 році відбулося їх злиття в єдину компанію «Макфарлан Сміт Лімітед». У 1963-му нею почала керувати група «Глаксо». Вона й нині дає роботу більш ніж двомстам працівникам на своєму заводі у горджівському районі Ветфілда.

Вважалося, що героїн, який хлинув рікою на вулиці Единбурга на початку 1980-х, екстрагували з препаратів на основі опіатів, котрі виробляли на заводі, хоча це й було протизаконно. Коли були вжиті належні заходи безпеки, величезний місцевий попит на героїн спрямувався на дешевий пакистанський продукт, який до того часу вже линув потоком на решту регіонів Об'єднаного Королівства. Теоретики змови вказували на те, що одразу після масових заворушень 1981 року хвиля імпортного героїну захлеснула всю територію Британії. Особливу увагу ЗМІ тих часів приділили Брікстону та Токстету.

ПРИЙШЛА БІДА...

Не можна було сказати, що Дженні не попереджали; треба жити на Марсі, щоб не помітити, що торі зараз вживають серйозних заходів проти махінацій з грошовою допомогою. І суд довів це на її прикладі. Оголосивши вирок про ув'язнення її терміном на шість місяців, суддя пояснив, що його «штовхнули до такого милосердя» її трагічні обставини. Так, суддя був не з тих, хто відпустив би вбивцю її чоловіка з одним лише штрафом.

Коли її відвозили, на обличчі в неї з'являлася то паніка, то ненависть! Вона благала їх, молила цих поліцейських з кам'яними обличчями, просила про помилування. Той філантроп-вегетаріанець від державного захисту, якого їй призначили, виглядав майже так само жалюгідно, як і сама Дженні, і думав під час суду виключно про свою кар'єру в корпоративному праві. Поряд зі мною сиділа Марія, вона одразу вибухнула сльозами, ніяк не могла повірити, що все це відбувається насправді.

— Вони не можуть... не можуть... — безглуздо повторювала вона.

Елейн, її тітка, невістка Дженні — худа, бліда жінка, яка нагадує кухонного ножа, — витирає їй очі носовичком. Слава Богу, Гранта, як і під час суду над Діксоном, до залу засідань не привели, залишивши в Ноттінгемі з братом Дженні, Мюрреєм.

Ніколи не думав, що це все обернеться саме так. Я й сам весь тремчу, поки проводжаю майже непритомну Марію та Елейн до «Таверни Декона Броді», що на Королівській милі. Цей паб — справжня подоба залу засідань, тут теж декілька дверей, повно злочинців, хазяйнує колишній адвокат, та ще й скількись туристів випадково потрапили сюди, самі не розуміючи, як таке сталося.

На свій страх і ризик я беру випити нам з Елейн та колу для Марії, яка, на мій подив, скидає один з бокалів на підлогу.

— Що ти робиш? Ти взагалі не повинна тут бути, — кажу їй я, озираючись по сторонах, поки Елейн каже їй щось нудне зі своїм східним мідландським акцентом.

Марія сидить на стільці з високою спинкою, вона вся палає від гніву.

— Я не повернуся до Ноттінгема! Я лишаюся тут!

— Маріє... лю-ю-юба... — розтягує голосні в своїй жадливій говірці Елейн.

— Кажу тобі, нікуди не поїду! — Вона хапає ще одну порожню склянку, кісточка її пальців біліють, коли вона намагається розплющити її в руці.

— Залиште її на пару днів у моєї матері, — прохаю я вражену тітку Елейн і за тим тихенько додаю: — А потім я посаджу її на потяг. Вона до того часу вже трохи заспокоїться.

У неживих круглих очах невістки Дженні з'явився вогник:

— Якщо це зручно...

Не те щоб я збирався невідкладно телефонувати мамі з цього приводу. Навряд чи Марія стане для неї приємною гостею. Але в будь-якому разі час забиратися звідси. Поки ми прямуємо вулицею Маунд до Принсез-стрит, Марія зовсім розклеюється; крізь сльози вона проклинає Діксона, перехожі витріщаються на нас. Ми проводжаємо тонку, анемічну Елейн до автовокзалу, вона вдячно влаштовується на м'якому сидінні «Нешнл-Експрес». Ми стоїмо на платформі, доки автобус не рушить з місця, а потім Марія схрещує руки на грудях, дивиться на мене й питає:

— І що тепер?

Я не повезу її до мами. Їм і так незручно через нещодавній переїзд. Ми стрибаємо до таксі й прямуємо до її старого батьківського дому, який зараз, щоправда, лишився без батьків. Звичайно, я розумію: щоб змусити її зараз щось зробити, треба запропонувати щось діаметрально протилежне.

— Тобі треба до Ноттінгема, Маріє. Твою маму випустять лише за декілька місяців.

— Не поїду! Хочу побачити маму! Не поїду нікуди, доки не знайду цього йобаного Діксона!

— Добре, тоді давай візьмемо якісь речі в тебе вдома, а потім поїдемо до моєї мами.

— Я лишуся в себе вдома! Я можу сама дати собі раду!

— Не дурій з Діксоном.

— Я вб'ю його! Це через нього таке трапилося з нами! Це все він!

Лівак підозріло дивиться на нас у дзеркало, але я пильно дивлюся на нього у відповідь, тому цей допитливий мудак швиденько відводить жалюгідний погляд на уйобисту дорогу.

Таксі мчить нас до «Кейблз Вінд Хауз», я покійно сплачую за проїзд. Марія виходить з машини, голосно гепнувши дверима, й швидко прямує до під'їзду. Мені доводиться майже бігти, щоб встигнути за нею. На декілька жадливих секунд мені здається, що вона замкнулася в квартирі, але вона чекає на мене на сходах з надутими губами. Ми дістаємося нашого поверху, і вона відчиняє двері.

— Залиш Діксона мені, — лагідно прохаю її я, коли ми опиняємося в холодній квартирі.

Вона сідає на диван і хапається за голову, я бачу, як вона випинає нижню губу, ніби збирається плакати. Її тіло тремтить, вона більше не може стримувати сльози. Я вмикаю світло й обережно сідаю біля неї.

— Це цілком природно — бажати помститися, я дійсно тебе розумію, — кажу я рівним, м'яким голосом, — але Кок був і моїм другом, і до Дженні я дуже добре ставлюся, тому я сам розберуся з Діксоном, не треба тобі сюди лізти!

Вона різко повертається до мене, вся в соплях, і починає трястися, як та краля з «Екзорциста», й кричати:

— Але я вже в це влізла! Мій батько мертвий! Мама — в йобаній в'язниці! А він, сука, там, — вона тиче пальцем у велике вікно, — ходить вулицями, як вільна людина, п'є пиво пінтами, ніби нічого не сталося!

Раптом вона підскакує й біжить до дверей. Я — за нею. Але вона як божевільна летить униз сходами.

— Ти куди, Маріє?!

— Піду й поговорю, блядь, з ним!

Внизу вона вибігає з вестибюля й біжить у провулок, до паба, я ледве за нею встигаю.

— Заради Бога, Маріє! — кричу я і хапаю її за худеньке плече.

Але вона викручується з моїх рук, навстіж розчиняє двері і вбігає в паб. Усі обертаються у наш бік і витріщаються. На мій величезний подив, Діксон продовжує байдуже займатися своїми справами за барною стійкою. Він спокійно веде бесіду з якимось своїм кентярою і розгадає кросворд. Він піднімає голову, лише помітивши незвичайну тишу в приміщенні. Але це мовчання швидко перервав крик:

— Убивця! — кричала Марія, вказуючи на нього пальцем. — Ти вбив мого батька, покидьку! Ти — вбив...

Раптом вона починає задихатися, ніби розчарування забрало в неї всі сили; я хапаю її в обійми і веду до дверей, аж раптом чую нахабну, хоча й неголосну відповідь Діксона:

— А суд вважає інакше...

Я виводжу її з паба, і свіже повітря додає їй нових сил:

— Пусти мене! — реве вона, її обличчя перекошене від злості та горя.

Мені доводиться дійсно боротися з нею, її тендітне тіло набуло якихось надзвичайних сил завдяки істеричі та гніву; я стискаю її, як це завжди показують у фільмах, і вона, врешті-решт, вся обм'якає й починає плакати й вити у мене в обіймах; я веду її вулицею, парковкою і сходами, думаючи, що ось так і проявляється справжнє горе.

Коли я заводжу її до квартири й саджаю на диван, Діксон здається їй страшним сном, вона — у мене в обіймах, я гладжу її по волоссю, кажу їй, що все наладиться. Обіцяю, що лишуся з нею стільки, скільки вона захоче, що ми розберемося з цим Діксоном разом, тільки я й вона...

— Правда? — Вона знову задихається, тепер — від жаги помсти. — Ти і я?

— Точнісінько, принцесо, точ-ні-сінь-ко.

Цей підор загнав Кока у могилу, а Дженні — у в'язницю, тому я повертаю своє розлучене, мстиве обличчя до дівчини і чітко обіцяю:

— Він. Своє. Отримає.

— Ми вб'ємо на хуй цього покидька й убивцю!

— Ми з тобою. Повір мені!

— Обіцяєш? — прохає вона.

Я дивлюся прямо в її відчайдушні очі.

— Присягаюся життям своєї мами та сестер.

Вона повільно киває головою. Я відчуваю, як напружується її тіло.

— Але... Треба все добре спланувати. Якщо ми спалимося, відправимося до Дженні. Розумієш?

Вона мляво, засмучено киває мені.

— Подумай про це, — наголошую я. — Якщо ми просто вдеремося туди і вб'ємо його, нам доведеться решту життя провести у в'язниці. Щоб зробити це і насолоджуватися фактом того, що цей покидьок сидить в інвалідному кріслі чи взагалі похований на якомусь смітнику, ми маємо бути вільними!

Її дихання уповільнюється. Я тримаю її за руки.

— Ми все продумаємо. Для цього наші серця мають бути холодними як лід. Холодними, як той мудак. Інакше він переможе. На його боці поліція та суди. А це означає, що ми маємо зачекати, щоб зіграти холодно та спокійно, приборкати власну слабину, перш ніж вступати до бою. Якщо мидесь косякнемо, дамо волю емоціям, він знову переможе. А ми не можемо цього дозволити. Розумієш, що я маю на увазі?

— Моя голова... це просто кошмар... не знаю, що робити...

— Слухай мене. Ми дістанемо його, — нагадую їй я.

Вона киває і заспокоюється, потираючи рукою лоба.

Я й сам трохи розслаблююся, підводжуся і починаю варити суміш.

— Що ти робиш? — вона здивовано витріщається на мене.

— Вибач, це твій дім, я мав спочатку спитати дозволу. Я хочу ширнутися.

— Що? Як це? Героїном?

— Ага. Слухай, це має лишитися між нами. Я не пишаюся цим, але я іноді ширяюся. Не те щоб я на це підсів, але іноді мені дуже хочеться. З того часу, як твій батько... — Я відчуваю, як у мене голова йде обертом, коли я бачу її червоне, зарюмсане обличчя. — Мені дуже, дуже погано, почуваюся зовсім безсилим.

Обличчя Марії завмирає, воно ніби з фарфору. Її погляд зосереджений на бульбашках, які пускає голка в ложці.

— Тільки це може забрати мій біль, — пояснюю я їй. — Я вживаю дуже мало, просто щоб не з'їхати з глузду. Врешті-решт, у мене немає звикання, просто сьогодні був охуєнно важкий день.

Я всмоктую суміш голкою через вату, потім протикаю шприцом собі шкіру. Коли я забираю трохи крові й вона наповнює циліндр, очі Марії тьмяніють, ніби їх залило чорнило. Кров повільно повертається до вен, я більше не відчуваю жодного тиску, коли до вен потрапляє й суміш зі шприца...

Блядь... Яка блядська краса... я — безсмертний, непереможний...

— Я теж хочу, — чую я Марію, її голос тремтить від гострої потреби.

— У жодному разі... Це — не кращий героїн, — кажу їй я, падаючи на диван і пускаючи слину, як екзальтоване немовля, коли наркота заколисує мене, як мила нянечка. Знову мені до горла підступає медова нудота... я починаю повільно дихати, це завжди допомагає.

— Нащо ти це робиш?

— Мені щось погано... іноді так трапляється... і це завжди допомагає...

Як же мені погано...

— Але мені теж погано! Як щодо мене? — питає вона.

І мені раптом приходить думка, що я бачу в ній і Дженні, і Кока водночас.

— Ти ж казав, що допоможеш!

Я сумно дивлюся на неї й беру її руки до своїх.

— Ти — молода гарна дівчина, я не хочу, щоб ти вживала наркотики.

Господи, вона — ангел небесний, який спустився до цієї невимовно темної халупи.

— Я маю на увазі, що маю піклуватися про тебе... а не нищити тебе, — тут я хитаю головою і чую, як у ній гуляє кров. — Я не зашкоджу тобі.

— Гірше мені вже не буде! — кричить вона, а потім розуміє, в якому скрутному становищі вона опинилася. — Але... але... можна ж тільки скуштувати, як ти казав. Просто щоб почуватися трохи краще...

Я відчуваю, як дихання стискає мені груди з такою самою силою, як тисне вміст шприца, коли ти тягнеш гарненького, тоненького поршня назад...

— Добре, але тільки раз... потім ти від мене відстанеш. Я не хочу цього робити. Але не можу тобі відмовити, тобі треба розслабитися. А потім ми подумаємо, як дістати Діксона.

— Дякую, Саймоне...

— Мабуть, тобі здається, ніби настав кінець світу, — киваю я, замішуючи для неї наркотик. — Це допоможе, мала. Це забере твій біль.

Її обличчя стає слабким та зворушеним, коли я пов'язую їй на худу біленьку руку свого шкіряного ремня і починаю шукати вену. А вони в неї дуже й дуже непогані. Я бачу її палке бажання, гостру потребу забуття, і єдине, чим я можу їй допомогти, — це допомогти дамі розслабитися...

Я чую, як вона стогне й повзе до дивана.

— Добре... як добре... кльово...

Потім я кладу її на диван, влаштовую її голову на підлокітнику, щоб підготувати до всього.

— Ти тепер тут хазяйка, ти маєш бути сильною, заради Гранта. Ми маємо підтримувати тут усе в порядку. Заради твоєї матері та в пам'ять про твого батька. А скоро ми сходимо на побачення з нею, — обіцяю їй я, витираючи спітнілого лоба. — Гарзд, любя?

— Ага... — відповідає мені вона, споглядаючи на мене очима, схожими на срібні монети.

— Вже краще?

— Ага... дуже добре... не думала, що мені колись знову буде так добре.

— Ми дістанемо Діксона, він буде весь твій. Ти і я, ми змусимо його заплатити за все, — шепочу я, стоячи на колінах біля цієї прекрасної пишноти.

Я глажу її по голові, підсовую під неї подушку.

— А зараз просто розслабся. У тебе був важкий день. Хочеш, я приляжу поряд з тобою... обійму?

Вона повільно киває, погоджуючись.

— Це так мило... — вона невидющо водить мені рукою по обличчю, а я присуваюся ближче до її великих пухких губ.

— Авжеж, я милий. Це тому, що ти така мила. А тепер давай поцілуємося.

Вона дивиться на мене із сумною посмішкою і цілує мене в щоку.

— Ні-ні-ні, мала, не так. По-справжньому, як доросла жінка.

І ось я відчуваю її губи на своїх, її язика в своєму роті, і все це робить вона сама. Я заплющую очі, мигцем згадавши про бідолашну Дженні, яка тепер робитиме м'які іграшки в Кортон-Вейл протягом наступних декількох місяців. Як сказав суддя, це стане прикладом для тих осіб, які намагаються шахрайськими способами експлуатувати людей, які дійсно потребують допомоги. Мені здалося, ніби він процитував тоді виступ міністра внутрішніх справ. Але це стане

уроком для Дженні, вона там вилиже більше чужих піхов, ніж поштар — марок. Втім, зараз я можу думати тільки про навчання її доньки, бо мені стає все краще та краще від цих довгих вологих поцілунків. Так, ось воно — я дійсно не відчуваю жодного болю. Бо зараз вона — моя. Я відриваюся від неї й дивлюся в її сумні, сексуальні, хмільні очі:

— Я ніколи тебе не покину, я не такий, як вони. Все буде добре.

Вона жалібно посміхається.

— Ти хочеш цього, Саймоне?

— Ага, — відповідаю я; ніколи за все своє йобане життя я не був відвертішим, ніж зараз. — Такий я підступний.

ЯК КОРЖА, ТАК КОРЖА!

Я проїжджаю Істер-роуд біля «завязтого» клубу, коли бачу Ліззі Макінтош, яка біжить до автобуса, намагаючись утримати в руках величезну папку, звичайну для будь-якої студентки художнього коледжу. Вона надзвичайно розкішно виглядає: сексуальні чорні туфлі, шерстяні панчохи, коротка спідниця в червоно-чорно-жовту клітинку, хоча це могла бути й сукня, яку прикривають велика коричнева куртка, шарф та рукавички. Її темне довге волосся навіть ще темніше, ніж ця куртка.

— Зачекай хвилику, друже, — кажу я водієві, який уже збирається їхати. Я ставлю свою спортивну сумку на порозі, щоб він не зміг зачинити двері, й знову люблюся своєю милою проблемою.

Це того варте, бо вона навіть ще гарніша, коли підходить ближче; на обличчі ледве помітна косметика — тільки трохи підведені очі та підфарбовані губи.

— Дякую... Томмі... — задихається вона, протискуючись повз Томмі Безстрашного в автобус і сплачуючи за проїзд. — Я так спізнююся...

Вона щиро посміхається мені. Ну я красава! Дівчата полюбляють хлопців з хоробрими серцями.

— З тебе випивка, — пропоную я; тим часом двері зачиняються, і водій скаржиться на мене, перш ніж рушити з місця.

Холодно; ще жовтень, але сьогодні вранці земля вже скута морозом, усі калюжі замерзли. З футбольної точки зору, значно гірше те, що дме сильний вітер. Але Рентс усе одно в Абердині на ці вихідні, і ми збираємося просто добряче затусити увечері, а потім трохи пограти в дербі на Істер-роуд. Тому я їду до своєї сестри Поли, щоб лишити в неї сумку й перехопити якихось недоїдків. Мене, звичайно, запросили на чай, але я не впевнений щодо її чоловіка, того тупомордого гівнюка з Ковентрі, який весь час виглядає засмученим. Ми всі можемо так поводитися, але не можна дозволяти загнати себе в кут. Ніколи не здаватися!

Але Ліззі... ух...

Однак я стуляю пельку і лишаю речі, де збирався, після чого йду до «Воллі», сподіваючись, що буду там першим. Але в мене немає жодного шансу! В кутку вже сидить компанія на чолі з Бегбі, який, здається, щиро радіє моїй появі:

— Томмі! Хлопчику мій, блядь, прийшов, мудак ти йобаний!

— Як ви, друзяки? — Я киваю Рентсу, на якому сьогодні чорно-червоний жакет із джерсі, як у «Деніса-мучителя», потім — Неллі, в якого на пиці з'явилося нове тату — величезний якір на всю щоку; от уйобок.

— Ах ти ж дівчинко моя, чиста спокуса! — огризаяся я, вказуючи на це потворне зображення, а потім роблю вигляд, ніби радий бачити того Ларрі, бо цього мудака зовсім не знаю, і вітаюся з Дейві Мітчеллом, старим своїм другом з футбольної команди, який зараз працює разом з Марком у Гіллзланда.

Ми цокаємося бокалами пива.

— Ти там граєш у своєму Абердині, Марку?

— Не-а... — відповідає той.

Він такий відморожений, ніби весь час під гашишем. Сидить з такою тупою посмішкою на обличчі. А колись вибивав дураці зі страйкуючих та спід полюбляв! От уже, типовий студентик.

— У мене там зовсім немає вільного часу, — продовжує він і тягнеться за своїм футляром для окулярів.

— У тебе ж не було окулярів, агов? Дай подивитися!

— Не дам, — відмовляється він і ховає футляр у куртку.

Мабуть, соромиться, бідолашна паскуда. Приєднався до клубу рудих та окулярих, разом із Кізбо!

На його щастя, Бегбі в цей час обговорює з Неллі та Ларрі татухи, тому не підтримує нашу розмову, і я вирішую дати чотирикокому чудовиську спочити. Поки що. Марк — непоганий хлопець, але для такого рудого мудака він надто зарозумілий та дещо пихатий.

Бегбі тепер звертається до нього:

— Як там та твоя пташка з горджівським акцентом? Фіона, здається? — Він повертається до нас і показує на Рентса пальцем. — Тиха вода — глибока, блядь, це про тебе сказано! Не соромся, хлопче, кажи!

— Все чудово, друже, вона — особлива, — ніжно посміхається Марк. — Вона поїхала до Ньюкасла побачитися із сестрою. У неї день народження... тобто в її сестри, зрозуміло?

— Якщо її гробана сестра хоч трохи схожа на неї, приводь сучку до мене, — сміється Франко.

— Домовилися, — Рентс відповідає йому цією своєю легкою, пустою посмішкою, але я розумію, що він навіть не збирається цього робити.

Потім Марк дивиться на Дейві:

— Як там ви в Гіллзланда?

— Гаразд, усе гаразд. Лес часто питає про тебе. І малий Боббі теж, звичайно, й усі інші... А от Ральфі як був мудилою, так ним і залишився, — регоче Мітч.

— Той чоловік... — муркоче Рентон. — Цей чмир — сама сутність мудацтва.

— Ага, — погоджується Бегбі, аж раптом його обличчя стає похмурим; я бачу, що він щось замислив. — Але таких мудаків чимало.

— У тебе щось трапилося? — питає Ларрі Франко.

Я одного разу посварився з цим мудилою ще в Лейті. Він зайобував мене разом із Філіпом Хоганом. Йобаний борець за свободу. Таке не забувається.

Голос Франко стає таким низьким, що можна розібрати кожен звук, чого не скажеш про моменти, коли він розмовляє звичайним, нормальним голосом.

— Чув дещо про того паскуду з Пілтону, брата тієї шльондри, — розповідає він. — Можливо, ви думаєте, що після того, як я розібрався з двома його братами, він стулив пельку?

— Ага, — киваю я, згадуючи бідолаху, який стікав кров'ю в таксі.

То було вже занадто.

— Так ось, цей йобаний старший братик усім розповідає, що він зробить те, зробить се... Здається, збирає банду там, у Пілтоні, — зізнається Франко.

— То й що? — подаю голос я, Неллі киває, теж погоджується зі мною.

Наша впевненість вселяє в Бегбі радість.

— І справді, якби кожного разу, як мені погрожують розправою, я дійсно вмирав, мені б і дев'яноста дев'яти життів не вистачило!

Я вже збираюся змінити тему, але той підорський Ларрі встряє до розмови:

— Але ж він — каратист. Зі школи Джорджа Керра. Чорний пояс, усе таке, — каже він.

— Та на хуй його, — кричить Бегбі, — декілька смачних ударів по ребрах, і жодне карате не допоможе. Ну хіба що в нього ребра сталеві. Сталеві вони в нього?

— Ні-і-і... — бурмоче той. — Я просто кажу...

— От не треба, блядь, «просто казати», — перебиває його Бегбі.

Мені не подобається, куди це все котиться. Мали трохи випити й розпочати велику гру. Атмосфера вечора кричить, що час грати в дербі; це ніби місяць уповні для перевертнів, щось таке.

— Здається, ти маєш рацію, Франко, — кажу я, підморгую йому й отримую похмуру усмішку у відповідь. — Це тільки слова. Ці гівнюки ще нескоро наважаться до нас сунутися.

— Ага, той його братик на подушку для голок схожий, — регоче Неллі.

Я дивлюся на Бегбі і бачу, що в нього знову кам'яне обличчя. Знаю я цей погляд.

— Отож, тільки вони того не зрозуміли. Я все ще чую гівно, яке ллється з рота їхнього старшого брата. Він ніби забув про ту нашу розбірку, треба тільки, блядь, вбити на хуй когось, щоб тебе почали сприймати серйозно. — Він оглядає всіх присутніх й оголошує: — Ми самі підемо туди і запиздимо того гонкунг-фу мудилу!

Мені стає важко ковтати, щось ніби застрягло у мене в горлі:

— Коли?

— На теревені немає часу, — випинає губу Франко. — Давайте нанесемо невеличкий візит. Поговоримо, блядь, трохи з цим уйобком.

Я дивлюся на хлопців. Вони всі у грі, навіть Марк, який щойно приїхав на вихідні, посміхається і каже:

— Чом би й ні?

— А ти з нами не йдеш, — заперечує Франко.

Марк дивиться на нього так, ніби його наїбали:

— Це ще чому?

— У тебе йобаний коледж. Не треба тобі лізти до цієї хуєти. Це — не твоя справа. Он, посидиш тут із другом, — з цими словами Френк вказує на Мітча.

Рентс хитає головою:

— Мій друг — ти, Франко. Тому це моя справа, — продовжує він, але раптом відволікається, бо прямо за Бегбі відчиняються двері паба.

Кожного разу, як хтось заходить до бару, Рентс пильно роздивляється нового відвідувача.

Бегбі притягує Марка до себе, кладе руки йому на плечі. Він дивиться прямо в його спустошені очі.

— От що. Зараз твоя справа — навчатися добре й вибратися з цієї діри. Ти, мабуть, зовсім трави обкурився, мудаче, блядь. Тільки до цього й здібний!

Я дивлюся на Мітча. Він — один з моїх кращих друзів, але я так давно його не бачив. Тому я кажу йому та Марку:

— Ви двоє — чекайте на нас тут. Ми скоро повернемося.

Мітч киває, а Марк спочатку озирається навсібіч, ніби збирається протестувати, але потім знизує плечима. Коли ми затримуємося, щоб допити пиво, він виглядає і заспокоєним, і нещасним водночас через те, що його лишають у барі. Рентс — не агресивний хлопець, але й у нього трапляються особливі моменти. Він забив мало не до смерті Ека Вілсона ще в школі, а іншому хлопцеві розбив об голову пляшку після першого курсу. Ці його вчинки здавалися дійсно видатними, бо зазвичай він так не поводиться. Каже, що стає агресивним тільки тоді, коли справді наляканий. Мітч став би в нагоді у бійці, але він — з Толкросс, тому це не його бій.

Неллі та Франко — справжні маніяки, та ще цей Ларрі-мудак, взагалі машина для вбивства. Ми виходимо з бару і сідаємо у фургон Неллі, ми з Ларрі на задні сидіння. Поки ми виїжджаємо з Пілтону, Бегбі з місця біля водія дає нам настанови, весь захоплений.

— Ви лишаєтесь у фургоні, не виходите, поки я вас не покличу! Як заволаю на всю горлянку, тільки тоді з'являйтесь!

— Ти впевнений? — питаю я, бо ця ситуація — не з рядових, і я точно не почуваюся Томмі Безстрашним саме зараз; іноді таке зі мною трапляється, й мене охоплює страх.

— Роби, як я кажу, — реве Франко, — я покличу, коли буде потрібна ваша допомога!

Я стуляю пельку, бо він уже вирішив щось для себе. Всю дорогу я витріщаюся на потилицю Франко й міркую про те, скільки разів потрібно його вдарити, щоб звалити. Яким має бути чарівне комбо, яке знесе його з ніг; короткий прямий удар по корпусу, ще один, прямий правою, хук лівою, правий аперкот, прямий лівою, хук правою, хук лівою. Та ще цей йобаний Ларрі... ага, один добрячий хук правою легко розтритиме його слабку щелепу...

Нижче вулицею, у глибині району, ми бачимо, як малі хлоп'ята грають у футбол на розбитій голій землі. Неллі опускає вікно:

— Хлопці, підкажете, де живуть Френчарди?

Малі дивляться один на одного, потім один з них указує у бік старих коричневих будинків у кінці вулиці, які саме почали відбудовувати й де-не-де підфарбовувати білим.

— Отам, на Пагорбі, квартира дванадцять.

Я знаю Пагорб; невеличка височина з церквою на верхівці та парою порожніх магазинів унизу. Ми зупиняємося біля зазначеного будинку перед якоюсь майже повною вагонеткою. Франко виходить із машини, тиче пальцем у бік квартири на першому поверсі справа.

— Отам вони й живуть, — із зосередженим виглядом каже він.

Потім він крокує на інший бік вулиці, підходить до вагонетки, нишпорить там трохи. Широко розплющує очі, коли побачив якусь рейку, вона звисає прямо зі старої покоробленої кованої огорожі, яка взагалі виглядала так, ніби прямо в неї в'їхала якась автівка і рознесла її щент. Він бере її двома руками, крутить нею навколо себе, як битою. Потім прямує до будинку, лишивши свій кийок там, де знайшов, — за воротами. Ага, тепер і я бачу їхню квартиру на першому поверсі, бачу навіть, як вони дивляться телек у вітальні, і я повірити не можу, що це все відбувається насправді, коли Франко підбирає із землі цеглину і з йобаним реготом жбурляє її прямо у вікно! Жахливий дзвін, чути крики. Я дивлюся на Неллі, ми вже готові схопити цього пихатого покидька й швиденько забратися звідси.

— Аго-о-ов! Є, блядь, хтось вдома? — кричить Франко з вулиці.

На перший погляд здавалося, ніби весь світ зник, лишилися тільки ці подрані штори, на вулиці раптом стало тихо та безлюдно. Більшість із сусідніх будинків і так пустували, хтось назавжди покинув їх, а хтось тільки збирався відбудувати тут собі нову домівку.

Але тільки не будинок Френчардів. Спершу на порозі з'являється той величезний сучий син, потім його дружина висувається у вікно, пальцем вказує на Франко й кричить:

— Це він! Ти! Ти! Ти мало не вбив мого хлопчика!

— Та я тільки його провчив трохи, — глумливо сміється Франко. — Хотів би вбити, то вбив би тієї ж миті!

Здоров'як червоніє від люті й біжить до воріт, прямо на Франко. Той вичікує, робить маленький крок назад, підбирає свою рейку і хуярить нею прямісінько покидькові в щелепу, одним швидким та легким рухом. Той падає на землю, як купа цегли, від цього видовища пробирає до кісток, але Френк на цьому не зупиняється — він двома руками перехоплює рейку з другого, зручнішого кінця і б'є нею бідоласі по яйцях. Потім уже кулаком пару разів дає хлопцеві по пиці й примовляє:

— Тримайся, на хуй, подалі від Лейта!

Хлопець лежить зовсім нерухомо, по асфальту під ним уже розтікається калабаня крові. Ой, блядь, щось мені самому погано. Чомусь я виповзаю з фургона і крокую до Франко, який оскаженіло дивиться на мене, але я все одно зупиняюся поряд з ними й витріщаюся на того хлопця. Виглядає він зовсім погано. Френк розчерепив йому всю голову. Його зуби розкидані по асфальту, як доміно, яке змахнули зі столика в барі. Ой, Господи, блядь, Ісусе...

Його дружина кличе двох своїх синів:

— Та схопіть же його!

Поряд із нею стоїть та дівчина, вона обкушує нігті, а стара стрибає на місці, як торговка рибою, яка знайшла купу лайна в себе на порозі.

— Ну ж бо, блядь! Хапайте його!

— Давайте, йдіть сюди! — реве Бегбі, викликаючи на бій двох братів, поки їхній батько важко зітхає біля його ніг.

Але брати тільки стоять і витріщаються на нього, вони у глибокому шоці.

І не тільки вони.

— Господи, Боже мій... — мовить Ларрі, який висунувся у вікно фургона; його очі блимають у темряві, ніби в машині сидить не людина, а скажений собака.

Їхня мати кричить, аж надривається:

— Хапайте його, тупі покидьки!

А Бегбі ще й глузує, заходячись диявольським реготом:

— Нічого вони не зроблять, — тут він дивиться вниз на мускулистого чоловіка, — і він нічого не зробить!

Потім він переводить погляд на дівчину й кричить їй:

— Якщо в тебе хлопчик, народжуй краще, але якщо дівка — вона точно не моя!

Він кидає рейку на землю, розвертається, киваючи нам головою, і залізає до фургона, на передне сидіння. Я йду за ним. Неллі тисне на газ, і ми полишаємо поле бою. Мати ще кричить на синів, коли вони за допомогою дівчини намагаються підняти батька з асфальту.

Франко повертається до нас із Ларрі:

— Ось що трапляється, коли зовсім у голові нічого немає.

Коли ми робимо коло пошани біля покинутих домівок та старих магазинів, він висувається з вікна й волає:

— Ось вам, пілтонські лайноїди, сидіть тут і не пхайте носів, куди не треба, блядь!

Ми дещо непокоїмося через поліцію; навряд чи ці гівнюки самі туди зателефонують, але мусорів міг викликати якийсь їхній старий сусід. Хоча в мене серйозні сумніви з приводу того, що менти відволічуться від своєї обідньої перерви в дільниці Драйло.

Франко ніяк не може заспокоїтися, сидить собі на своєму місці, а на всю пику — жахлива усмішка.

— Дохуя метушні через те, що якась йобана шльондра залетіла. Коли наступного разу трахатиму її, суну їй в дупу, щоб точно потім ні в чому вже не звинувачували.

— Романтика жива, так, Франко? — посміхається Неллі, вивертаючи кермо у бік Вест-Грантон-роуд.

— Може, й так, але ці пілтонські недоноски — зовсім інша справа. І це ще не кінець, — розлючено реве він. — Взагалі все тільки починається!

Маю визнати, я зовсім очкую, моє серце шалено б'ється, доки ми не зупиняємося в гаражі у Ньюгейвені, який нібито належить Неллі, але ключі від нього чомусь має Бегбі. Потім наша компанія розділяється, кожен прямує своїм шляхом. Сам я вертаюся до Мітча та Рентса, які мали чекати на мене у пабі. Коли я дістаюся потрібного місця, то бачу, що Мітч сидить там сам, Рентса немає поряд.

— А де Марк?

Мітч знизує плечима.

— Пішов кудись із цим малим, як його, він потім підійшов... Метті, ага. Сказав, їм треба про щось перетерти, але він повернеться, — пояснює Дейві, а потім питає: — З ним усе гаразд? Якимось дивно поводить, тобто дивно навіть для Марка, а я з ним довго разом працював, непогано його знаю.

— Ага... — сміюся я. — Здається, все гаразд.

— Упевнений?

— Хіба що трохи обкурений. Взагалі, думаю, він просто закоханий у цю кицьку з Абердина. Мабуть, відійшов курнути чи спіду ковтнути, якщо я добре його знаю, — відповідаю я.

Так, я заздрю Рентсу, у нього все добре; гарна дівчина, гарна освіта. Точно знаю — тільки-но він закінчить універ, одразу забереться звідси назавжди. Через це він для мене — як бог, бо я сам взагалі-то домосід. Хоча й хотів би поїхати звідси. Це було б дуже кльово.

— Ну добре, — каже Дейві й допиває своє пиво. Потім трясє порожнім бокалом, і я розумію, що це означає.

— Повторимо?

— Як завжди.

ХОЛОД

ЮНІОН-СТРИТ

Ще один день стоїчного ходіння Юніон-стріт під сильними поривами вітру. Могло б здатися, що Единбург — це суворе холодне місце, але Абердин у цьому плані дасть йому фору. Можна ціле життя прочекати, доки сіре небо тут стане врешті-решт блакитним. Але я все одно чомусь блукаю тут, не маючи жодного бажання повертатися додому.

Останнього разу, коли я був в Единбурзі, ми ширялися в Лебеда разом із Метті, Картохою та Кізбо.

Сам не знаю, як я опинився тоді у Джонні в притоні, взагалі-то я їхав у своїх справах і тільки хотів знайти дрібні гроші в кишнях, поки таксист матюкав мене, на чому світ стоїть. Аж раптом я зрозумів, що знаходжуся на Толкросс. Пам'ятаю, сонце вийшло тоді з-за хмар, одаривши вітальню Джонні невірним світлом та безжалісно висвітливши наші недоліки, притаманні усім смертним. Я зробив свої справи, а потім ми з Метті та Картохою зустрілися з іншими хлопцями в барі «Роузберн», який відкрився раніше через дербі. Потім ми пішли до «Хеймаркету», де випили ще. Бар тоді розділювався на два фронти фанатів, почалася бійка, і коли ситуація стала зовсім загрозливою, приїхала поліція й розняла цю чесну компанію. Гра тоді закінчилася нудною нічиєю без жодного голу. Я був обдоданий, тому більша частина гри пройшла повз мене, але пам'ятаю, що в кінці гри «Гібси» показали себе і ледь не виграли; Макбрайд обійшов гравця з команди суперника, спасував Джукбоксу, який обійшов ще якогось мудилу й спасував Стіву Кауену, котрий точно вдарив правою по м'ячу, але той не влучив у ворота завдяки ворожому воротареві. Сонний Здохля теж був під кайфом, подумки він весь був із тією малою кішечкою, Марією. Вона дещо замала для нього, але мені здалася зовсім без гальм, мабуть, через те, що лишилася напризволяще.

З Бегбі тоді взагалі відбувалося щось дивне, він ніяк не міг стулити пельку. Він із Сейбо та ще декількома хлопцями розчавили тих мудаків з Фаунтейнбриджу. Він би просто з глузду з'їхав, якби утримував усе це лайно в собі, точніше й сказати не можна. Але цей единбурзький хаос нагадав мені, наскільки сильно я звик до сталого порядку свого життя в Абердині. Він змусив мене зрозуміти, що всі мої свободолобні притягання — то лайно собаче. Насправді я просто загрузнув у рутині, кожного разу проживаючи власне життя, чекаючи на ту мить, коли вона переривалася раптовими пригодами. У цьому мені щиро допомагав героїн. Але, з іншого боку, у мене були Фіона, навчання та ці мої прогулянки. Окрім того в мене була інша причина для того, щоб їздити додому не так часто: я знайшов собі джерело наркоти тут, в Абердині.

Я блукав вулицями; все гуляв і гуляв цілу вічність, незважаючи на погоду. Здавалося, у мене немає жодної мети, але насправді я постійно повертався до залізничного вокзалу біля доків. Я зупинявся там і дивився на гігантські судна,

які прямували до Оркні, Шетланду та ще хуй знає куди. Зусюди доносилися пронизливі крики мев; іноді, коли я гуляв по Регент-Квей, мені здавалося, що вони сміються, глузують з мене, ніби знають, про що я думаю, хоча мені це й самому не було відомо.

О, ці морські паби: «Корона» та «Якір», таверна «Регентський міст», більше схожа на величезний бордель, та «Забійний причал». Непоказний «Пі-пі», який знаходиться трохи далі, у провулку, де я завжди завершував свої прогулянки. Сідав там, замовляв собі пиво, але шукав зовсім іншого. Чекав на це «інше». Я майже відчував його. Але просто сидів на одному й тому самому місці, бо знав: якщо довго чекати на щось, то одного дня точно дочекаєшся.

Там я його і зустрів; він сидів насамоті біля музичного автомата, читаючи «Файненшл Таймз», на столі перед ним стояла банка «Пепсі». Такий байдужий. Його чорне сивувате жирне волосся було зовсім тонким, де-не-де вифарбуваним в якийсь блакитний відтінок. Розтріпана чахла борідка — рідка поросль окремих плям волосся на його підборідді. Його крупні жовті зуби, здавалося, просто лізли назовні, коли він розкривав рота. Іншими словами, він був відверто схожий на нарика. На відміну від мене, до речі. Я здався всім чистесеньким зубрилою-студентом, якому пощастило з гарненькою подружкою. Та я й не міг бути на нього схожим, бо мав яскраві очі, чисту шкіру та білі зуби, які Фіона мене навіть привчила чистити ниткою. Але коли він побачив мене, то одразу здогадався. Так само, як і я. Я сів поряд із ним.

— Як справи? — запитав він.

Не було жодного сенсу щось приховувати.

— Та не дуже. Поганенько, що й казати.

— Тріщиш?

Хуй його знає, що то означало, але його питання прозвучало, як у тумані — мені й справді було недобре. Ще раніше я став почуватися так, ніби трохи застудився: важкість у кінцівках, у голові паморочилося, біль у суглобах. І зараз, коли я зустрівся з цим хлопцем, мені зовсім закортіло ширнутися.

— То тобі треба прийняти якісь ліки, хлопче?

— Ага.

Він подивився на мене таким мутним, особливим поглядом, який я вже бачив у старих героїнщиків.

— Ти йди собі, прогуляйся кварталом, — прогундосив він до мене. — А я знайду тебе біля воріт доків за десять хвилин.

Він замовк і повернувся до своєї газети.

Мені довелося дочекати цілих сімнадцять хвилин, поки Дон вийшов з бару й попрямував до мене. Мені до того моменту стало зовсім погано. Це точно була не фізична залежність, певен, як після туси на вихідних, але все моє тіло й розум пристрасно бажали дози. Я кинув усі сили на те, щоб приховати свій всеохоплюючий захват та запал, поки ми піднімалися до його занедбаної квартири, а потім — укладали угоду.

Домівка Дона як дві краплі води була схожа на притон Лебеда, квартири Денніса Росса, Майкі Форрестера чи хоча б на нашу, що на Монтгомері-стрит. Одні й ті самі плакати, неохайно начіпляні на огидні, брудні візерунчасті шпалери, які клеїли на ці стіни якісь мудаки, котрі вже померли або такі старі, що тільки й мріють про смерть. Купи мотлоху, брудні тарілки у раковині — вся обстановка нагадувала якесь містечко на узбережжі Середземного моря, яке

тільки-но пережило землетрус. На підлозі повсюди валявся старий одяг — вірний слід невдач, які нещодавно тут тусувалися.

Дон зварив дур для нас обох. Я обмацав свою праву руку, із подивом знайшовши на зап'ясті нову, чудово помітну вену. Вколівся в неї. Наркота виявилася зовсім, зовсім непоганою, тому мене одразу накрило. Героїн побіг моїм тілом, і я неминуче розквітнув від нього, ніби рослинка під весняним сонечком. Потім у мене в шлунку проросло щось соковите та кисле. Я ригнув, Дон помітив це й підсунув мені свою «Файненшл Таймз», але я відмовився. Неприємний момент пройшов, і тепер я почувався непереможним.

Хоча я вже був готовий відкинутися і кайфувати від героїну (сам не знаю, як мені б це вдалося під жакливу касету «Грейтфул Дед», яку поставив Дон), він чомусь забажав поговорити — навіть після того, як ширнувся сам. Той мудило собі добряче зварив, але я б не сказав, що його надто накрило. Цікаво, скільки він уже сидить на голці.

— Ти... з Единбурга, хлопче? Добряча там наркота.

— Ага... — погодився я.

Я хотів було пояснити йому, що ми, лейтівці, вважаємо себе окремим від Единбурга містом, але якось розтанув і поринув у кайф, і все останнє здалося мені зайвими турботами.

— Я теж звідти, — він дістав маленький пакетик з білою речовиною і подивився крізь нього на яскраве світло лампочки. — Таке тільки там і роблять: десь у прекрасному Горджі. Сікера знаєш?

Хуй його знає, до чого він вів з цим йобаним Горджі, я ж — простий лейтівський хлопець, але *que sera*¹.

— Чув про нього.

— Ага, він — ще та паскуда. Подалі тримайся від цього хуя лисого.

Я посміхнувся нашій тупій, порожній розмові. Ми неминуче зіткнемося з цим Сікером, принаймні зустрінемося десь. І єдине, що мене дивує в цій ситуації, — так це те, що ми досі не знайомі. Так я сидів там, поки Дон бубонів щось і в кімнаті не стало зовсім темно. Мене не цікавило, що він там казав; цей мудило міг би розповісти мені про маленьке цуцня своєї племінниці чи про трупаки під підлогою, але я насолоджувався виключно ритмічною монотонністю його голосу.

Коли я відчув, що можу рушити з місця, то підвівся на ноги й попрямував до гуртожитку. Фіона лишила мені записку на дверях.

М.

Телефонувала, але одного сексуального розкішного хлопця з Лейта не було вдома. Ха-ха.

Побачимося завтра на історії Відродження. Хочеш — приходь і сьогодні, поп'ємо чаю... із кексом?

Кохаю тебе, цілую багато разів,

Ф.

Моя рука затремтіла. Кохаю цю дівчину, кохаю до нестями. Я відчув жакливий спазм десь у шлунку, коли зрозумів, навіть зважаючи на мій теперішній стан, що скоро вона стане для мене менш важливою, ніж той хлопець, якого я тільки-но зустрів і який мені взагалі не подобався. Але зараз це прозвучало ти-

¹ Визнаю (лат.).

хенько, ніби пошепки, співуче весілля героїну водночас заглушило цю розумну думку: «Все гаразд, у тебе все гаразд».

Але до неї я так і не пішов. Я впав на ліжку й став роздивлятися стелю. Поринувши в анемічну, хвору дрімоту, я прокинувся вранці від голоду. Зрозумів, що не їв нічого з вечора. Мій одяг лежав на підлозі біля ліжка; якимось дивним чином учора я навіть роздягнувся. Я знайшов у себе на руці жовтого синця і вирішив не йти сьогодні на заняття з історії.

Натомість я пішов прогулятися. Було холодно. Десь на крихітну хвилюк сірі хмари розступилися і крізь просвіт прорвалося сонячне світло, яке освітло все місто, відбиваючись від сяючого граніту. Кров стукотіла в моїй голові, мені захотілося бути десь в іншому місці, тільки не тут. Потім сонце знову сховалося, і я опинився в сірій, важкій клоаці. Це мені подобалося більше; я взагалі люблю, коли думки мої повільно плывуть під цим небом, а сам я стою непорушно, звільнившись від тиску та своєї важкої ноші нескінченного мирського вибору.

Я тільки змінив одну кам'яну могилу на іншу, трохи далі по узбережжю. Але справи були не такі кепські; Абердин мені подобався. Мені подобалося це місто, подобалася переважна більшість людей, які тут живуть. Вони всі такі круті, такі товариські; тут немає жодного мудили, який вважає себе справжньою легендою, на відміну від шотландців, які живуть у низовині й вірять, що вони — пуп землі, хоча це вкрай нудно. Тут я міг забути про суспільне життя звичайного студента, щоб просто випити зі старими друзями, які розповідатимуть мені рибальські історії. Футбольні фани, які обговорюють кожну гру; і їм навіть ніколи не треба якось перебільшувати свою вагу, це все в них сприймається як звичайнісінька фактична обставина. І до речі, в усіх зазначених місцях я — єдиний студент серед звичайного люду.

Всі ці чудові місця розташовані близько від коледжу «Марішал», корпусу Абердинського університету, прикрашеного графіті. Тільки випадково мене зрідка заносило до бару студентської спілки разом з Бісто та ще парою корефанів чи з Фіоною. Але назагал я намагався уникати його, використовуючи для цього кожну можливість. Одного разу я опинився там на вечірці на честь дня народження Джоанни. Вона вже добряче напилася, коли звернулася до мене при всій компанії з якимись незрозумілими звинуваченнями:

— Що ти робиш весь час, Марку, куди ти завжди зникаєш?

Хтось додав щось про «загадкового Марка Рентона», але я помітив, що Фіона дивиться на мене так, ніби відповідь цікавить і її. На мене вже витріщилися всі, і мені лишалося тільки розсміятися та одказати щось про те, що я люблю прогулянки. Насправді ж весь останній час я витрачав на туси по докерських барах та пошуки зустрічі з Доном.

Фіона прийшла до мене вранці в суботу. Вона не була ображена, бо хоча ми й офіційно перебували в стосунках, у кожного з нас було і власне, незалежне життя. Единбург був досить близько, щоб я міг списувати свої зникнення на поїздки додому, щоб провести вечір з друзями чи втішити свою скорботну родину. Але насправді я стирчав у Дона на дивані в тому районі Абердина, де студентів чи викладачів зустріти було просто неможливо. Однак цього разу моя відсутність на заняттях протягом усього тижня справила на неї враження, вона зрозуміла, що зі мною щось відбувається.

— Марку... Де ти був? З тобою все гаразд?

— Здається, грип підхопив.

— Виглядаєш кепсько... милий, я зараз сходжу до аптеки і принесу тобі якісь ліки, добре?

— А можеш мені краще відксерити свої конспекти про Відродження?

— Авжеж. Тра' було тобі одразу мені сказати, що ти так сильно захворів, гулавику мій, — сказала вона, поцілувала мене у спітніле чоло й вийшла з кімнати.

Вона повернулася десь за півгодини, принесла ліки. Потім пішла на роботу. Я трохи почекав, хоча мені дуже хотілося втекти із цієї затхлої кімнати, від цього хімічного смороду, мого смороду (як вона тільки не відчула цей штин? Навіть я сам його відчуваю!); потім вийшов надвір і пішов униз вулицею.

Фіона працювала волонтером по суботах: займалася з бідними дітьми, малими вуличними хуліганами, які, однак, любили її. Будь-який вухатий псих весь червонів від задоволення, коли вона просто віталася з ним; тьолки з вічною жуйкою та мутними поглядами взагалі лякалися її раптової уваги. Декілька тижнів тому під час своїх «мандрів» я помітив її на вулиці — вона саме зустрілася з компанією цих малих бешкетників біля «Лимонного дерева». Вона виглядала щасливою і виявилася такою *звичайною*... Розповідала їм про те, що ми знімемо квартиру разом наступного року. Потім про наш випускний, щоденну роботу з дев'ятої до п'ятої, нову квартиру з іпотекою. Потім — заручини. А там і весілля. Ще одна іпотека, цього разу — на дім. Діти. Нові витрати. Потім чотири «Р»: розчарування, розлучення, розлад та руйнування. Хоча вона й стверджувала завжди, що не така, як усі, вона була саме такою — *звичайнісінькою*. Ось чого вона очікувала. Але я кохав її і хотів приховати ту потворність, яку вона зростила в мені. Я знав, стоячи там, посеред вулиці, спостерігаючи, як вона терпляче веде в театр дітлахів, немовби кошенят, знав, що мені ніколи не стати таким. І вона не буде моєю ніколи, моєю по-справжньому, так, щоб я міг віддати їй усього себе. Можливо, усе це була сама омана. Її світ просто тимчасово приймав мене в свої обійми. Прагнення моїх батьків були так само *пристойними*. Як же я ненавидів це слово. Від нього в мене мурашки бігли по тілу.

Але для них це було важливо.

В книгарні я зайняв вигідну для спостереження позицію, слухаючи їхню розмову, яка доносилася із сусіднього кафетерію. До Фіони та дітей приєднався якийсь чмир, дивний, але справжній ентузіаст:

— Хлопчики й дівчатка, відкладіть, будь ласка, свої папірці та ручки й ходімо зі мною.

Вона могла б бути з таким, як він. Мабуть, трохи спокійнішим хлопцем, у якого сексу ніколи не було, мабуть, трохи зарозумілішим, щоб можна було водити її за носа, але по суті — саме з таким. Одягніть його в анорак, уявіть окуляри на його пиці, чи вдягніть його у футболку прихильника регбі й накачайте йому м'язи, і не помітите жодної різниці, бо *звичайний* — він і в Африці *звичайний*.

Я пішов додому. Коли повернулася Фіона, я сидів на дивані і чекав на неї. Я нічого не з'їв за весь день, тільки випив пару пігулок від застуди. Її волосся було мокрим від дощу. Вона протерла його рушником, який принесла із собою в сумочці. Я поставив чайник і зробив гарячого шоколаду.

Знаючи, що я завжди заводжуся від вигляду її мокрого волосся, Фіона було поглянула у бік ліжка, але потім зрозуміла, що я настільки погано почуваюся, що навряд чи підхоплю її на руки та кину її туди.

— Ти весь тремтиш, любий. Тобі тра' сходити до лікаря...

— Можна сказати тобі дещо?

Її очі широко розплющилися, так само як нещодавно — в її учнів, коли вони дивилися на неї, і вона відповіла:

— Авжеж, Марку, щось ся трапило?

Я знав, що не зможу сказати їй те, що в мене насправді на серці, але щоб це приховати, треба було вигадати щось так само важливе та інтимне.

— Мій молодший братик... — почув я свій голос, майже здивувавшись його звучанню, ніби це хтось інший заговорив у моїй кімнаті. — Я ніколи про це нікому не розповідав...

Дівчина киває, загортає волосся в рушник і бере в руки паруючу чашку. Вона виглядає, як ошукана пташка з реклами «Нескафе».

Я прочищаю горло, поки вона сідає на стільці в позу лотоса.

— Малий Дейві дуже полюбляв Мері Маркес, яка вела шотландські новини по телеку. Ти могла теж бачити її, вона така... на італійку схожа. Засмагла, з безліччю косметики на обличчі, величезний акцент на очі та яскрава червона помада.

— Здається, я айно їй бачила. Вечірні новини?

— Ага, це вона. Одного разу я помітив, що малий Дейві збудоражився, дивлячись, як вона читає текст на камеру. Він так глибоко дихав. І від мене не приховалася реакція на цю жінку, що відбувалася в його штанах...

Фіона з розумінням кивнула. Я побачив червону плямку на її джинсах, десь біля коліна, я її ніколи раніше не бачив. Мабуть, фарба з якогось заняття з дітьми.

— Я завжди доглядав його по п'ятницях, увечері. Коли почалися шотландські новини, я побачив, як малий витріщився на телеекран, як у нього почалася помітна ерекція, і тут я подумав, блядь, йому ж п'ятнадцять, малий бідолаха... Розумієш, до чого я веду?

— Так, — відповідає Фіона; сумно, але якимось відсторонено. — В його є сексуальність, але він не може їй реалізувати.

— Прямо в точку, — видихаю я з полегшенням від того, що хтось зміг це, блядь, зрозуміти. — І я вирішив... що треба йому подрочити.

Фіона опустила очі додолу, але потім зустрілася поглядом зі мною. Вона ступила губи. Не попросила мене продовжити свою розповідь, але й зупинитися теж не просила.

Я глибоко зітхнув.

— Так я й зробив. Здається, я допоміг йому.

— Марку...

— Знаю, все знаю... Це — мій брат, це майже секс, але там не було жодної чуттєвості. Тепер я це розумію. Тоді я міг думати тільки про те, щоб довести його до розрядки, допомогти так, як я допомагав йому, коли вибивав рідину з його легенів. Так я і вчинив. Малого всього затрясло, він кінчив майже за секунду. А потім задоволено задрімав. Я ніколи раніше не бачив його таким умиротвореним. Я все прибрав, поки він переживав кращі миті свого нещасного життя. І я вирішив, що не завдав йому жодної шкоди.

— І що ся далі трапило? — Моя історія інтригувала її, дівчина поставила чашку на підлогу, не відводячи погляду від мого обличчя.

— Він почав чекати наступного разу. Аутичні діти запрограмовані на рутину. Вони — як годинник. Снідають в один і той самий час, лягають спати теж. І це

стало його п'ятничним заходом; якщо він пропускав якісь звичайні фізичні вправи, то міг робити їх самостійно, хоч цілий день. Але коли починалися новини, він дивився на екран, потім на мене, й починав кричати отак: ме-ей-хе-е-е-ей! Ме-ей-хе-е-е-ей... Звчайно, я не міг допомогти йому іншими днями, коли всі були вдома.

У Фіона на обличчі з'явилася відраза. Вона сиділа прямо, схрестивши ноги на стільці.

— Вони всі думали, що він просто кличе мене, «Ма-а-арк», вважали це зворушливим. Тільки ми з ним знали, що він кричить «Мері», — пояснюю я; Фіона нічого не каже, це позбавляє мене присутності духу. — Ти вважаєш, я помилився тоді?

— Ні... — невпевнено відповідає вона. — Звичайно, ні, милий... Просто це... це... Ти не міг розповісти їм про Дейві?

— У нас не такі стосунки. Вони ж мої батьки.

Фіона меланхолічно киває, знову бере чашку і гріє її в долонях.

— Тому я продовжував дрочити йому, кожної п'ятниці, коли він дивився на Мері по «ящику». Було нелегко, і ставало ще складніше. Її ж показували зі студії, і часто, коли він уже був готовий скінчити, трансляцію переривали, і тоді він починав кричати, а іноді навіть заходився кашлем. Але я не здавався. Для нього це переросло в справжню залежність. Одного разу я забув про те, що Біллі саме мав повернутися додому з Белфаста. Я не чув, як він тихенько зайшов до кімнати, він завжди так прослизає, щоб зробити мамі сюрприз. Він підкрався до нас ззаду... Саме тоді, коли на екрані з'явилася Мері.

Фіона широко розплющила очі.

— Так... так... він піймав тебе на гарячому? Твій Біллі?

— Гірше. Він зайшов саме в той час, коли малий Дейві кінчив і його сперма розлетілася у всі боки, потрапивши переважно на Біллі — на його обличчя та на його армійську форму.

Фіона прикрила рота долонею:

— Господи... Марку... і що далі?

— Він відтягнув мене від Дейві, жбурнув на диван і почав бити ногами по боках. Я підвівся і вдарив його пару разів у відповідь, але мені добряче тоді дісталося. Малий Дейві волав і волав. Сусіди почули гамір, місіс Макголдрік почала стукати в двері, погрожуючи, що викличе поліцію, яка могла б врятувати мене від жорстокої розправи. Ми обидва вже заспокоїлися, коли повернулися батьки, але вони одразу здогадалися, що ми билися. Вони почали нас допитувати, і зрештою кожен із нас розповів свою версію того, що трапилося.

— І що вони сказали?

— Вони переважно лишилися на його боці. Назвали мене стурбованим ушльопком. Скоро я закінчив школу. Я так і не зміг пояснити їм, чому робив це. Інваліди теж мають право на сексуальність! — Я замовкаю, чекаючи на подальші запитання, але вона мовчить теж, киваючи на знак співчуття.

Але в цій тиші я раптом розумію, як це виглядає зі сторони. Знаю, що якби в неї була сестра-інвалід, Фіона ніколи в житті не стала б їй дрочити. Уперше я подумки визнаю, що я — хворий на всю голову, принаймні щось зі мною точно не так. І я вже майже благаю її зрозуміти мене:

— Він мучився, а я тільки хотів допомогти йому трохи розслабитися. Я в жодному разі не отримував від цього задоволення!

На мить погляд Фіони став світлим, як промінчик сонця, але потім її обличчя знову стало спокійним.

— А зараз ти міг би їм усе пояснити? Мамі з татом?

— Я намагався, декілька разів, але кожного разу робив це невчасно. Окрім того, вважаю, це все одно ніяк не вплине на їхнє ставлення до мене.

Вона голосно видихає.

— Напиши їм листа. Так тобі легше буде ся зосередити та розповісти все так, як воно було.

— Не знаю, Фі... Мені взагалі здається, що це не так важливо, — відповідаю я, раптом відчувши себе стомленим до смерті, і сповзаю зі стільця, обіймаючи себе за плечі.

— Для них це айно важливо, Марку. І для тебе теж, інакше ти б мені це не розповів.

— Знаю, — відповідаю я, визнаючи поразку. — Я вже думав про це. Дякую, що вислухала мене.

— Авжеж, коханий... — сумно посміхається Фіона, аж раптом помічає, що я весь спітнів і тремчу. — Піду додому, а ти добре поспи.

Вона підводиться, торкається мого лоба рукою, а потім цілує. Її обійми здаються мені важкими кайданами, я з полегшенням зітхаю, коли вона йде.

Вичекавши добрих кілька хвилин, я йду до апарата й телефоную Здихлі на Монтгомері-стрит. Я ризикую і розповідаю йому про Дона й питаю, що він думає з цього приводу. Він мені відповів:

— Тобі потрібна тільки дур.

Трохи попотестувавши, я вперше збагнув, що він має рацію. І зрозумів, що треба зав'язувати з цими справами. Я не звертав жодної уваги на те, що він казав далі, доки не пішли гудки.

Ти зав'яжеш прямо зараз, або все твоє життя піде псові під хвіст.

І все, на що мене вистачило, — це вийти на вулицю й піти холодним, небезпечним містом до Юніон-стрит.

БАЛТІК-СТРИТ

Металевий присмак крові нагадав Марії Андерсон про те, що в неї скінчилася жуйка. Сплюнувши на сіре, вологе каміння, вона поправила волосся й намотала пасмо на пальця; відпустила і знову повторила цю нескладну процедуру. Вони ще не завалили Діксона, але вона не примирилася б із жодним компромісом. Помстившись, вони з Саймоном поїдуть звідси разом до Лондона чи ще кудись. У нього були грандіозні плани.

Здихля спостерігав за дівчиною з порога. Її маніакальна поведінка нагадувала йому про собаку, який колись жив у Рентонів, як він вертів навколо себе в кошику і тільки потім засинав. Справи були зовсім кепські після всього, що він наобіцяв. Здихля був до глибини душі розчарований, коли виявив, що він у Марії був не перший. Якийсь хлопець зі школи та іспанський офіціант-опортуніст отримали золото. Єдиною компенсацією для нього стало те, що йому вдалося розширити її горизонти і — ніде правди діти — свої теж. Вона була дуже гарячою, коли сама того хотіла, у той короткий проміжок часу перед тотальною слабкістю, коли ти розумієш, що зараз твоє тіло залишить уся ця зростаюча напруга. Під героїном вона була доволі податлива, але все одно досить проблематично було умовити її поміняти позу — для її ж *gusto*, задоволення.

Шум двигуна, й автівка несеться по вкритих мжичкою каменях дороги під помаранчевим світлом вуличних ліхтарів. «Вольво» зупиняється біля Марії; вікно опускається, і звідти визирає невеличкий чолов'яга, окидає дівчину поглядом і звертається до Здихлі, який соколом дивиться на нього:

— Підвезти твою подружку?

— Ага, — відповідає той, дивлячись на її порожнє обличчя та скляні, безживні очі.

Вони перекидаються парою слів, і хлопець починає вмовляти її:

— Давай, Маріє, лізь до машини, хлопець — свій. Перекинетесь швиденько у нього, потім він привезе тебе сюди. Побачимося вдома.

Вона стривожено здригається:

— А чому не можна привести його до нас?

— Ти ж не хочеш, щоб усі сусіди та інші знайомі дізналися, чим ти займаєшся. Та сама місіс Добсон тільки й знає, що пхає свого носа куди не треба, — він швидко окидає поглядом темну вулицю. — Давай! Побачимося вночі, мила.

— Але я не хочу... — заперечує вона.

Це буде її третій клієнт. Дессі Спенсер з паба був першим, потім — Джиммі Колдвел. Він ненавидів ділити її з кимось іншим, але то був просто секс за гроші, він нічого не значив.

— То ти їдеш? — у мужика в машині вже урвався терпець.

Здихля відчув сморід, що поширювався від цієї брудної свині, але в нього є гроші, та врешті-решт — це не його проблеми, він надто втомився. Ймовірність арешту та ув'язнення здавалися йому зараз скоріше не потенційною перешкодою, а справжньою можливістю почати життя наново. Все пішло не так, як хотілося. Всі підсіли на наркоти, окрім Томмі, Бегбі, Другого Призера та Гева, всі-всі-всі. Марія виявилася професійнішою, ніж він вважав; не тільки в сексуальному плані, але й в наркоманському. А через те, що вона постійно потребувала героїну, він і своє звання не міг утримати в шорах. Вона була така вперта і незгідлива, коли він умовляв її сісти до автівки цього мудака. Він підштовхує її у спину:

— Просто сідай у машину!

Вона буквально впирає підбори в камінці бруківки:

— Але я не хочу, Саймоне...

— Я не можу тут так довго чекати, — встряє клієнт. — Ти їдеш чи ні? Ну вас на хуй!

З цими словами він зривається з місця і їде геть.

Здихля хапається за голову, спостерігаючи за тим, як бруківкою їдуть від нього його чудова біленька квасолька та пара пакетиків героїну. Він повертається до Марії та розчаровано озвучує те, що напевне подумав про себе клієнт:

— Яка ти, на хуй, непрофесійна!

— Вибач, я не хочу цього робити... — ние вона, несподівано впавши на коліна від слабкості та злості й схопивши його за срібляву ялинчасту куртку. — Я хочу бути тільки з тобою, Саймоне...

Здихля шокований, почувши таке інтимне зізнання від цієї дівчини, яка зовсім недавно була об'єктом його нескінченної пристрасті. Як же легко вона взяла в нього з рук героїн! Це все йобані гени Кока, схильного до звання, подумав він, відриваючи її руку від свого одягу й насвистуючи мелодію із заставки до нічних новин:

— Ді-і-ді-і-ді-і, ді-ді-ді-і-ді-і! У нас ломка. Дін! Нам потрібна наркота, або стане ще гірше. Дін! А вона коштує грошей. Дін!

Марія надуває губи, вона повертається до нього спиною й відходить трохи вбік. Він дивиться на цю безпритульну дівчину й відчуває докір совісті, незважаючи на ломку; вона ще не готова для того, щоб займатися проституцією тут, прямо на вулицях.

— Добре, добре, дівчинко моя, ходімо додому. А я приведу когось до нас «у гості».

— Ти ще кохаєш мене? — плаче вона.

— Авжеж, мала, — він обіймає її, радісно відчуваючи, що в нього встає.

Він хоче її, вірить, що справді кохає її. Якщо вони були особливі, якщо він був особливим...

— Просто йди додому і чекай на мене.

Марія пішла. Здихля дивиться їй услід. Є щось особливе в її ході, і чим більше вона віддалялася, тим краще він розумів, що вона може просто грати з ним. Невже вона справді повірила, що він збирається вбити разом із нею колишнього мента? Найбільшою проблемою для нього було те, що коли він знайомив її з якимись хлопцями, вона надто добре розуміла силу своєї влади над ними. Вона мовби загипнотизувала тоді товстуна Колвела. Він був ніби одурманений, готовий *усе* зробити для цієї солоденької малої шльондрочки. Буде складно утримати її біля себе.

Він трохи пройшовся вулицею, на його мозок нахлинула паніка. Він дістався «Вуліз», що внизу Воку, де висів сентиментальний саморобний знак із гірляндою по краю, який оголошував про те, що до Різдва лишився усього двадцять один день. Потім крізь стіну дощу він угледів синій дах «Ренглер» біля кіркгейтського торговельного центру і згадав, що там завжди тусить Картоха Мерфі.

— Зайнятий? — одночасно питають вони один одного.

— Ні, — відповідає Картоха, і Здихля теж хитає головою.

— Бачив тебе з малою Марією нещодавно, — продовжує Картоха; його коняче обличчя бліде й трохи роздратоване, він нагадує старого священика.

— Навіть не згадуй краще про неї. Ця мала сучка думає, що може втекти від своєї шльондрівської праці. Клієнти їй, блядь, не такі. А така гарна дівка, такий зад. Вона б мала гарний попит, але їй ще вчитись та вчитись. Вона надто зелена, і через це проблеми маю я.

Та що там Марія, Картоха — ось хто тут справжній незайманий, думає раптом Здихля і розуміє, що той погруз у своїх наркоманських фантазіях і в його голові було зовсім порожньо, жодної чітко сформованої думки. Він майже чув, як Картоха подумки повторює свою звичайну мантру про цуценят, кошенят та пухнастих зайчиків, яку завжди породжує його огидна уява. На якусь мить він хоче стати таким, як він, але швидко облишає цю крамольну думку.

Друзі гуляють трохи вулицею, але дощ посилився настільки, що почав їх драгувати, тому вони були змушені зупинитися біля магазину килимів під мостом на Воку.

— Його збираються зносити, — каже Картоха. — Міст. Будуть тут розбудувати стару лінію з лейтівського центрального.

— Ага, і це вже точно. Нікуди не дінешся з цього глухого закутка.

Картоха починає хандрити. Здихля знає, що той ненавидить, коли так говорять про Лейт, та йому і справді немає жодного вибачення, бо вони обидва

народилися тут. Але Картоха такий відчайдушний, змерзлий та нещасний, що змушений повідомити другові:

— Мене вигнали з дому, типу.

— Погано.

В очах Картохи скрута, він такий бідолашний і жалюгідний, що нагадує найзворушливішого персонажа Діснея.

— Слухай... А можна в тебе перекантуватися? Тільки декілька днів, типу, хлопче, рятуй, я вже не можу отак, на вулиці...

Здихля милостиво простягає йому ключі, Картоха помітно здивований.

— Авжеж, можна, друже, звертайся, і я завжди допоможу, ти ж знаєш. Їдь до мене, відпочивай, а я скоро під'їду. Мені треба ще заїхати до матері, — каже він у той час, як Картоха обережно бере ключі, ніби побоюючись, що той зараз безсердечно забере їх назад.

— Бувай, кошаче... Ти — кращий мій другяка, — дякує він, заспокоєно зітхаючи.

Треба завжди підтримувати своїх корешів, думає Здихля, милуючись своєю чеснотою, поки прямує Воком. Він продумає стратегію. Завітає до матері із сестрами, потім — до Джонні Лейбіда, ширнеться там і піде назад, до порту, щоб знайти там клієнта для Марії. Він озиряється на вдячного Картоху, який крокує Констіт्यूшн-стрит у бік собору Діви Марії, щоб поставити там свічку й помолитися за прощення для свого друга. І трохи героїну у Бога попросити. Напевне хоче побачитися зі спантеличеною Кеті Рентон, думає Здихля, занурюючи карамельні пальці у фонтан зі святою водицею.

У Здихлі не вистачило монет на автобус до Бриджа, де був розташований новий будинок його матері. Але коли він пішки дістався туди і з'явився на порозі, то побачив там дещо жакливе. Там, у старому кріслі, сидів його батько. Сидів так, ніби ніколи його й не залишав. Флегматично дивився якимось ментівське шоу по телеку. А мама сиділа поряд із широченною задоволеною посмішкою.

— Гарно тут у нас, еге ж? — посміхнувся Дейві Вільямсон своєму синові.

— Ти прийняла його назад... — розлючено видихнув Здихля, повернувшись до матері. — Повірити не можу.

Він усі сили вклав у щирі синівські звинувачення:

— Ти прийняла його, нащо? Чому ти зробила це?

Вона нічого не відповідала. А батько почав награвати на уявній маленькій скрипочці, нахабно дивлячись на сина:

— Отак і буває, витри сльози, хлопче.

— Синку, ми з твоїм батьком... — матір раптом відкрила рота, намагаючись щось пояснити, але батько тихо заспокоїв її.

— Тихенько, кохана, — приклав пальця до її губ Дейві Вільямсон; вгамувавши дружину, він повернувся до сина і впевнено заявив йому: — Вимітайся звідси. Вимітайся звідси на хуй!

Батько кричав так, що в нього на чолі здулися вени. Здихля не рушив з місця, він стиснув кулаки:

— Ах ти йобаний...

Пихатим жестом Дейві Вільямсон простягнув руку й помахав долонею, мовляв, іди геть звідси:

— Я не сунуся до твого приватного життя, твого кохання, тому й ти не лізь до мого, — посміхається він, схиливши голову набік; його обличчя схоже на маску клоуна.

Мати виглядає спантеличеною, коли з його грудей виривається мимовільний крик. *Цей мудака усе знає.*

— Ага, не подобається тобі, так? — Посмішка батька говорить про те, що Здихля правильно про все здогадався. — Не лізь до *моїх* справ!

— Що тут відбувається? — питається мама.

Дейві Вільямсон оголошує офіційним тоном:

— Нічого такого, люба моя, у мене все під контролем, знову. — Він дивиться на Здихлю, холодно посміхаючись: — Чи не так, мій бамбіно?

— Йди на хуй, — кричить Здихля, але вибігає з кімнати сам, під акомпанемент благань матері та диявольського сміху батька, й опиняється на Саут-Клерк-стрит.

Сум'яття обпалює йому горло, поки він крокує вниз вулицею; він усе ще без гроша в кишені й вагається, чи залишитися йому на Монтгомері-стрит разом із Картохою, чи піти до самого Лейта, до Марії. Ось воно, так. Він піде туди, ляже поряд із нею, обійме й захищатиме й кохатиме її; це він мав робити весь цей час, так він мав усе зробити із самого початку. Жодних брудних пабів зі смердючими рибалками, куди він її водив; вони будуть цілими днями лежати в ліжку, наркота залишить з потом їхні тіла, вони обійматимуть одне одного, бажатимуть одне одного, і всі нічні кошмари зникнуть, і вони прокинуться наступного дня у новій, золотій добі.

Тільки так вони зможуть жити далі...

Раптом чути голосний гудок автівки, Здихля помічає, як біля нього зупиняється старенька «дацун». За кермом — жирдяй Джиммі Колдвел, який опускає вікно і каже:

— Які в тебе плани на сьогодні? Може, організуєш ще одну зустріч з тією своєю крихіткою? Я тут саме розповідав про неї Клінту, — він киває у бік свого п'яного спільника, пика якого розпливається в хтивій посмішці. Посеред неї сяє золотий штучний зуб, він ніби палац, зведений посеред нетрів.

— Хочеш прямо зараз? — питає Здихля, зупиняючись від раптового нападу ломки.

— Сідай назад, — пропонує Колдвел з чемною пикою, — у нас є гроші. Як завжди, так, Сає?

— Ага, — погоджується Здихля, задихаючись від власної легковажності, і сідає до тісної автівки, відчуваючи, як його болючі кістки ниють, коли він влаштовується на твердому шкіряному сидінні. — *Le cose si fanno per soldi...*¹

НЕБЕСНИЙ ТАНОК

Я сиджу у барі при готелі, чекаю на Фіону. Думаю про її посмішку, від якої я весь тану, та про її зосереджене, таке сексуальне обличчя, коли вона обговорює зі мною книги чи лекції. Кожного разу, коли вона заходить до кімнати, в мене душа співає. Я відчуваю справжній захват — такий чистий, такий неприхований. Наше життя — це суцільна низка пристрасних поцілунків та ніжного сміху. Обоюдно дивитися на неї під час занять; навіть коли ми кохаємося, я все одно не можу від неї очей відвести.

¹ Будь-яка примха за ваші гроші... (Іт.)

Ми разом уже майже чотири місяці. Якщо не вважати дивацьких стосунків із Гейзел, це — найдовше, коли я зустрічаюся з дівчиною. Але я збираюся все це похерити, бо сьогодні для нас настане кінець. Сьогодні, в цьому барі, я збираюся кинути найкращу дівчину усього мого життя; найгарнішу, найрозумнішу кралю з усіх, кого я знаю. Не те, щоб хтось міг стати їй конкуренткою, але я все одно зроблю це.

Маленький бар у маленькому готелі, у маленькому, на мою думку, містечку. Але сама Шотландія завжди здавалася мені величезним краєм, бо я сам бачив за своє життя лише крихітний її куточок. Цей паб схожий на старовинну таверну, такий собі притулок для подорожуючих купців. Сяючий блакитний килим якимось сконфужено-незручно покоїться на підлозі; вбудовані сидіння уздовж кожної стіни, поряд із якими стоять убогі мідні столики та стільці; над каміном висить портрет Мартіна Бакена¹ в абердинській формі, на фотографії видно автограф.

Бармен натирає винні бокали. Двері бару відкриваються, і крізь рифлене скло я бачу на порозі жіночий силует. Спочатку мені здається, що це — Фіона, але виявляється, якась доросла жінка. Мабуть, одного віку з моєю мамою — десь трохи за сорок. На ній вузька чорна спідниця та біла блузка.

Фіона Коньєрс. Треба набратися сміливості, щоб стати жорстоким. Щоб попроситися з нею. Надто багато в моїй голові думок, якими я не можу з нею поділитися. Пінта світлого пива стоїть переді мною, незаймана. Не цього я хочу. Те, що мені потрібно, — у доках, у Дона. Чи вдома, в Единбурзі. У Джонні Лейбіда.

Та де ж вона? Я дивлюся на годинника, що висить на стіні; він трохи поспішає, як і всі годинники в барах, це точно. Може, вона першою вирішила мене кинути. Сподіваюся на це. Проблема було б вирішено.

Фіона напевне не буде довго сумувати за мною сама. Така красуня: більш того, вона — студенточка, живе сама, далеко від рідної домівки. Знайде собі когось, хто краще підходить на роль бойфренда, як сказала би ця йобана Джоанна. *Марк — непоганий хлопець, але точно не Путящий Бойфренд.*

Та жінка теревенить біля барної стойки з якимось хлопцем... Та ні, дорослим уже чоловіком. Тепер я добре її розгледів: вона — проститутка, шльондра, брудна профура. Ну пиздець, повірити не можу! Мені подобається, як вона тримає в руці сигарету, її штучна посмішка, глибокий, гортанний сміх, як у *film noir*, голлівудському «чорному фільмі», де всі жінки мають гарні, великі попки й трахаються зі струнками, чмошними моряками.

Я вирішив для себе, що краще за цю жінку у всьому світі ніхто не трахається. Така собі зріла абердинська проститутка у готельному барі, переповненому торгашами, які сперечаються з хазяїном через кожний гамбургер на їхньому рахунку. *Ви приймаєте талони на їжу?* А подивіться на цього хлопця. Мабуть, такими б стали й ми з Фіоною за деякий час. На хуй це, ніколи так низько не опускаюся. Ніколи в житті.

Шалава знову регоче, голосно та погордливо. Як я люблю такий гучний, визивний сміх у людях. Особливо — у дівчатах. Ми з Фіоною колись багато сміялися разом. Вона й досі сміється. Тільки тепер за двох.

Завжди вона все робить за мене. Тоді, на похороні малого Дейві, та й потім...

¹ *Мартін Бакен* (нар. 1949 р.) — шотландський футболіст, захисник, по завершенні ігрової кар'єри — футбольний тренер. Як гравець відомий виступами за клуби «Абердин» та «Манчестер Юнайтед», а також національну збірну Шотландії.

Не те, щоб ми з Фіоною якісь особливі витребеньки творили у ліжку, але між нами було неймовірне емоційне тяжіння одне до одного. Вона допомогла мені перерости мої делікатні проблеми щодо сексу. Нагадаю, я ніколи не робив цього вдома, бо завжди асоціював секс із важкою формою божевілля. Мама з татом купують малого Дейві й жартують з приводу його ерекції. У мого хворого молодшого братика хуй ставав надмірно, навіть гротескно великим, такий злий жарт — і знову в мій бік. Він ніколи б не зміг ним скористатися (за винятком випадків з Мері, які траплялися виключно з моєю допомогою), але в нього був більший, ніж у мене чи Біллі, разом узятих.

Стидоба. Сором. Жах.

Поступальний дренаж.

Дуф.

Дуф.

Дуф.

Прочистив легені. Намалював автомобільний міст Форт-Роуд. Додав човна, що потопає.

Справу зроблено.

Починай спочатку.

Все скінчилося. Я ніколи більше не почую цього жахливого гухання, хрипів, кашлю та ядухи.

Я ніколи навіть дівчат додому не приводив: тільки найближчих корешів, які знали, що в мене вдома коїться. Здохля несподівано був такий милий завжди з малим Дейві, хоча мою рідню йому так і не вдалося причарувати. Томмі завжди поводився дуже пристойно, він намагався погратися з малим гівнюком, усе кружляв навколо нього й сміявся. Метті чомусь соромився, але з малим добре ладив, бо й сам пускав слину й тупив. Картоха завжди наділяв Дейві магічними силами, вірив, що той бачить більше, ніж може осягнути. Бегбі поводився чесно; просто сидів на кухні з Біллі, розчавлював таблетки, видихав дим у вікно, зовсім не зважав на малого, а той тремтів і захлинався, поки мама постійно стукала його по спині, щоб завадити утворенню рідини в його бронхіолах.

А що я сам відчував до нього?..

А я все сиджу у барі, розуміючи, що все це — лайно собаче. Прив'язувати спогади про малого Дейві до теперішньої своєї ситуації; я — справжній нарик, скоро стану самотнім нариком, нехай тільки Фіона зайде в ці двері. Бо ні у Здохлі, ні у Метті, ні в Картохи ніколи не було такого малого Дейві. Їм ніколи не було потрібно підсідати на героїн. У мого старшого, Біллі, теж був Дейві, але чомусь він навіть марихуани ніколи не кутив. А ті пиздюки-психологи, які намагаються проаналізувати таку хуйню, забувають про одну важливу, вирішальну річ: іноді ти вдаєшся до таких заходів, щоб просто змінити себе. Я бачив, як мучили себе мама з татом, як вони проклинали все наше родинне древо до самих коренів за те, що малому Дейві дісталися такі погані гени. Але потім, врешті-решт, вони змогли прийняти те, що це — неважливо. Так уже сталося.

А ось і Фіона. На ній темно-зелений закритий топ. Вузькі чорні полотняні брюки. Чорні пальчатки. Червона помада. Плакати хочеться, коли вона широко, від душі посміхається.

— Вибач, Марку, мені тато дзвонив, — вона раптом зупиняється. — Щось трапилося, коханий? Що не так?

— Сідай зі мною.

Не кажи...

Вона сідає. Її обличчя. Я не можу цього зробити. Але я маю. Бо відчуваю якось шостим чуттям, що це — найменше, що я можу зробити для неї корисного. Не можна зупинятися. Зараз я завдам їй болю, але їй це тільки на краще. У моєму серці починає проростати сім'я страху.

— Думаю, час нашим шляхам розійтися, Фі.

Пиздець... Я насправді це сказав?

— Що? — Вона хоче розсміятися мені в обличчя; це гіркий сміх, ніби я дуже тупо пожартував. — Про що ти? Що ти маєш на увазі, Марку? Що взагалі трапилося?

Це такий жартик. Смійся. Скажи їй, що пожартував. Скажи, мовляв, насправді хотів запропонувати жити разом...

— Ти і я. Думаю, краще нам розійтися, — пауза. — Я хочу піти від тебе. Не хочу більше з тобою зустрічатися.

— Але чому... — Вона щиро заламує руки, торкається свого серця долонями, і майже в унісон з її серцем розбивається і моє. — У тебе є інша. В Единбургу, це та Гейзел...

— Ні, у мене нікого немає. Чесно. Просто мені здається, що нам треба рухатися далі. І я не хочу бути більше разом із тобою. Я взагалі хочу все кинути, універ, усе таке...

Скажи, що ти в депресії. Що не розумієш, що верзеш. Скажи їй...

У Фіони відвисає щелепа. Здається, ніби вона стрімко втрачає розум, а й уявити собі не міг, що з нею таке трапиться. І це моя провина. Це все я. Я наламав дров. От лайно.

— Але ж ми мали плани, Марку! Ми ж ся збирали подорожувати!

— Ага, але тепер я хочу робити це сам, без тебе, — заперечую я, розуміючи, що лють у мені змінилася байдужістю.

Знайди в собі це мудацтво, зараз воно тобі потрібне, щоб пережити цей вечір.

— Але чому? Це з тобою щось коїться, ти айно дивно ся поведив останнім часом. Завжди ся почував кепсько, в тебе застуда була всю зиму. Твій брат...

Так... так... ось воно. Скажи їй, що це він. Скажи їй хоч щось...

— Мій молодший брат тут ні до чого, — наголошую я; знову пауза, час зізнатися. — Я підсів на героїн.

— О, Марку...

Я бачу по її обличчю, що вона зрештою склала два і два. Струпи в мене на зап'ясті та внутрішній стороні ліктя. Постійна застуда. Лихоманка. Сонливість. Сморід. Імпотенція та взагалі уникання сексу. Таємниці. Вона зітхає — майже з полегшенням.

— Відколи?

Здається, що від самого народження, хоча це й не так.

— З минулого літа.

Щось спалахує в її очах, і вона починає благати:

— Це через хворобу Дейві та його... смерть. Ти просто в депресії. Ти можеш кинути! Ми ся прорвемо, милий, ми поборемо це трійло. — Тут вона тягнеться через стіл та хапає мене за руку; її пальці теплі на відміну від моїх, схожих на рибин на льоду в рибній лавці.

Вона все одно не бачить усієї картини.

— Але я не хочу кидати, — хитаю головою я, забираючи руку. — Мені подобається, визнаю, справді подобається. Я не можу більше бути разом з тобою. Я маю лишитися сам.

Вона налякано витріщається на мене. Її шкіра ніби сяє рожевим. Я ніколи не бачив її такою; це навіть краще, ніж коли ми в ліжку. Врешті-решт, вона вибухає:

— То ти кидаєш мене? Кидаєш мене?

Я озираюся назад, спостерігаючи за реакцією бармена. Він незадоволено відвертається від мене. Обличчя Фіони перекошує презирлива, глумлива посмішка, я ніколи й не думав, що з нею таке може трапитися. Недовго мені довелося чекати, доки в ній пробудиться пихатість. Але я радію цьому.

— Справа в мені, — кажу я їй, — і тільки в мені. Це все наркота.

— Ти... Ти кидаєш мене, щоб на ширялово доста часу ся лишило?

Я дивлюся на неї. По суті, так і є. Немає жодного сенсу заперечувати. Я — чмо.

— Ага.

— Втікаєш, бо ти — паскуда малодушна, — бризкає слиною вона, кричить так, що ще декілька відвідувачів бару обертаються до нас. — Давай уже, покидьок йобаний!

Вона підводиться і продовжує свій напад:

— Кинь мене, кинь, похер наші життя, похер універ! У цьому весь ти, ти завжди такий був. Боягуз, блядь!

І вона йде геть, грюкнувши вкритими морозними візерунками дверима. Але раптом обертається, озиряється назад. І потім іде. Шльондра, її піхвоголовий ванька та хуїв бармен озиряються навсібіч, коли вона зникає. У своєму гніві вона показала мені інший, темний бік тієї ніжної, відданої дівчинки, і хоча мене це вразило, я радий, що все сталося саме так.

Все йшло за планом.

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА

Рассел Берез у білому халаті, з планшетом у руках пройшов повз Майкла Тейлора, вдягненого в свою звичайну коричневу робу, і покрокував далі, до найбільшої заводської лабораторії з переробки. Ці двоє свідомо ігнорували один одного, так було завжди. Вони дійшли згоди, що краще буде, якщо їхні співробітники не дізнаються, що між ними щось відбувається.

Вбиваючи код безпеки до нової системи запирання дверей, Берез із задоволенням відмітив про себе, що сюди Тейлор точно не зможе потрапити. Відчинивши двері та увійшовши в сліпучо-білу кімнату, він пригадав той день, коли спіймав тут свого компаньйона на гарячому — той набирив цінну речовину у пластиковий пакет. Ні, Тейлор як робітник складу взагалі не мав тут бути, але коли Рассел Берез почав ховати власного пакета у кишеню, вони раптом завмерли й поглянули винувато один на одного; так продовжувалося декілька секунд, ніби в омані. Потім обидва чоловіки обережно озирнулися навсібіч, після чого знову зустрілися поглядами й негайно уклали угоду. Тейлор перехопив ініціативу й заговорив першим.

— Треба поговорити, — запропонував він. — Зустрінемося в «Дікенс» на Делрі-роуд після роботи.

Сценарій, який вони вигадали там, був схожий на фарс, що ніби зійшов зі сцени Вест-Енду. У пабі, нервово перекинувши по пінті пива, вони потім почали навіть жартувати з цього приводу. Угода полягала ось у чому: Берез переправлятиме Тейлору пакети з виробництва, а той таємно вивозитиме їх із заводу в контейнерах з ідальні.

Інструменти з пульта мерехтіли, рухаючись повільно під світлом флуоресцентних ламп зі стелі. Іноді в цій величезній кімнаті було біло-біло від синтетичної пудри, яку виробляють у цій найновішій та найприбутковішій частині заводу. Але Рассел більше шанував дорогоцінну білу пудру, яка текла рівним, рясним струмком з трубки прямо в плексигласові контейнери, які рухалися автоматично мовчазним конвеєром. Він окинув поглядом великі резервуари з полотняними фільтрами, потім — цистерну з хлористим амонієм, де розчин охолоджувався, за тим — на ще одну низку фільтрів та гігантський стоголоновий сталевий барабан. До цього барабана кожної години потрапляли шістдесят галонів кип'ятку, в якому розчиняли тридцять кілограмів сирого опіуму. Потім забруднення спливає на поверхню й вилучається. Далі розчин потрапляє до меншої сусідньої цистерни, де додають гашене вапно — гідрооксид кальцію, внаслідок чого з нерозчинного морфіну утворюється водорозчинний морфінат кальцію.

Після того, як його висушують, фарбують і подрібнюють, кінцевий продукт проходить очистку й набуває первозданного білого кольору. Далі його фасують у пластикові контейнери. І тут починається робота Рассела; його завдання — оцінити якість кожної партії. Тому йому досить легко підмутити частку поставки, висипати її у пластиковий пакет і сховати його в кишеню.

Рассел Берез із задоволенням поляпав себе по штанах, де ховався таємний пакунок. Він збирався вже піти звідти, щоб зустрітися у туалеті з Тейлором і перекласти всю відповідальність на його плечі. Але чомусь затримався, відбираючи зразки та етикетки. Неймовірно, на що люди готові піти, щоб отримати хоч крихту цієї речовини. І потім, коли він уже підійшов до дверей, вони раптом розсахнулися. Дональд Гатчинсон, голова служби безпеки, стояв перед ним, його супроводжували два охоронці. Рассел помітив на довгому, суворому обличчі цього чоловіка співчуття, але потім помітив сталевий блиск в його очах.

— Дональде... Як ти?.. Що трапилося?.. — Рассел Берез почувався, як програвач, який раптом вимкнули посеред пісні.

— Діставай речовину, — Дональд простягнув до Рассела руку.

— Що? Про що ти, Дональде?

— Ми можемо обійтися з тобою жорсткіше, якщо забажаєш, Расселе. Але я б цього тобі не радив, — сказав Дональд Гатчинсон, вказуючи кудись через плече Береза — на маленьку чорну камеру, закріплену на стіні.

Її об'єktiv дивився прямо на них, біля нього блимала крихітна червона точка.

Рассел повернувся до неї обличчям і важко зітхнув. Він почувався так, ніби з нього зірвали маску, навіть не як крадій — як банальний дурень. Адже було так просто — встановити цей прилад на заводі, він навіть не помітив, як камера з'явилася в цьому залі. Рассел стояв, безсило роззявивши рота, і гадав, що саме бачать на його обличчі люди, які спостерігають за ним по монітору. Стид, страх, ненависть до самого себе, але найпомітніша від усього цього (як йому здавалося) — поразка. Він розвернувся й дістав із кишені брюк чималий пакет з білою пудрою. Потім він передав його Дональду й покірно послідував за чоловіками

у формі, здогадуючись, що відбуватиметься далі. Це — останній раз, коли він виходить з цієї лабораторії.

Під час принизливого маршу коридором у супроводі загадкового ескорту він знову побачив Майкла Тейлора, який саме штовхав перед собою візок з металевими контейнерами для їдальні. Цього разу Тейлор подивився йому у вічі. Його обличчя благало про милосердя, але Рассел Берез був упевнений, що той просто дивиться перед собою в пустоту.

УЧЕНИЙ СТУДЕНТ

Я почав уникати своїх старих друзів, і вони стали платити мені тією ж монетою, навіть Бісто; вони з Джоанною все ще зустрічалися. Я сам був схожий на Квазімодо, смердючого шаркаючого горбаня, якого покинули усі вірні друзі, і мені це *подобалося*. Я припинив телефонувати додому кожної неділі. Моя мати ніяк не могла знайти собі спокою, все лила сльози; іноді тихенько схлипувала, іноді — ридала, на це неможливо було дивитися. Біллі заарештували за звинуваченням у побитті якогось хлопця в пивній. Коли моя стара розповідала мені про це, я уявив його зі слідом від сперми, яка стікала пахом його хворого молодшого братика. Крапля, шок, приниження, звинувачення, сором.

— Але ж хоч з *тобою* все гаразд, синку? — схвильовано питала мама. — З *тобою* все добре?

— Ага, звичайно, — відповідав я, намагаючись надати своєму голосу потрібного відтінку зосередженості та концентрації.

Але стіни падали мені на голову, руйнуючи мене, ламаючи мене вщент. Здихля насідав на мене, вмовляв поїхати з ним до Лондона, щоб трохи зависнути там з моїми «англоїдськими» друзями. І ця перспектива ставала для мене все привабливішою з кожним днем. Але навіть моє привикання до наркоти, яке посилювалося кожної хвилини, не тривожило мене так, щоб почати шукати засіб позбавитися його. Я читав, читав ненажерливо, відчайдушно. Читав усе, що під руку потрапляло, окрім того, що мені потрібно було готувати до занять. На лекціях я зазвичай сидів позаду, дрімав, а потім просив у якого-небудь ботана відксерити конспект. На семінарських заняттях я часто приймав спід, щоб трохи прийти до тями, зводив кожне обговорення до власних вражень, штовхав довгі, незрозумілі наркоматські промови, які я вивуджував з потаємних завулків свого мозку. В моїй грудній порожнині накопичувалося мокротиння, прямо як у малого Дейві, яке постійно виливалося через мої носові пазухи. Дихалося мені зовсім хуйово. Я навіть помітив, що в мене дещо змінився голос, я звук говорити в ніс, внаслідок чого став гугнявити, і я ненавидів таку манеру говорити, але уникнути цього пагубного процесу ніяк не міг. Один викладач якось сумно подивився на мене й запитав:

— Ти впевнений, що тобі потрібно бути тут?

— Не-а, — відповів я, — але мені нема куди піти.

І це була правда. Принаймні, це була моя єдина причина відвідувати заняття, інакше мене б давно вже вигнали. Однак я й так розумів, що мені ніколи вже не дістатися заповітної відмітки в сімдесят відсотків успішності, потрібних для того, щоб перейти на інший курс. Я більше не перевіряв свою студентську поштову скриньку. Більшість однокурсників взагалі вважали, що я більше не навчаюся в універі, вони завжди дивувалися, коли я раптом приєднувався до

них на заняттях. Але вони навіть не підозрювали, наскільки мали рацію; вони бачили не мене, а мої примарні залишки.

Іноді я заходив до студентських барів, де глузував з людей та їхніх йобаних планів, їхніх музикальних груп, поїздок «Інтеррейлом», занять спортом тільки тому, що знав, що ніколи до них не зможу більше приєднатися. Я почав ненавидіти музику Боба Марлі, яку я полюбляв навіть за тих часів, коли панкував у Лондоні, але тепер мені огидно було дивитися, як білі студенти, вихідці із середнього класу, безсоромно насолоджуються нею. Однієї ночі я повертався додому і побачив декількох п'яних та буйних школярів, які співали про те, як добре сидіти в урядовому житловому масиві у Тренчтауні. Вони співали, блядь, про життя у *кварталі* Кінгстауну, що на Ямаїці. Я розлючено витріщився на них, і вони винувато стулили пельку, раптом ставши серйозними. Жалюгідно. Я був жалюгідним. Люди уникали мене. Всі помітили, що я перетворився з милого, розуменького веселуна зі скептичним поглядом на циніка, холодного та саркастичного. Чим більше я віддалявся від людей, тим сильнішим я ставав. Це не можна заперечувати. Не лишилося нічого доброго, нормального чи правильного, з чого я б не кепкував. Я критикував абсолютно все, кожна унція жовчі породжувала моє відчуття власної поразки та неадекватності, яке росло з кожним днем, як на дріжджах.

На заняттях від мене смерділо, як від п'яниці. Раніше я ставився дуже пильно до особистої гігієни, чистоти та порядку; тепер у мене пекло й свербіло скрізь: у паху, в душі та на руках, укритих струпами. Я ніби ось-ось мав спалахнути. Одного разу зустрів Фіону в коридорі. Наші очі зустрілися.

— Ти ще тут, — з викликом у голосі констатувала вона.

Але я бачив, що їй не байдуже, хоча, мабуть, я лише помилявся, намагався обманути самого себе. Все, що я зумів вичавити із себе, це:

— Привіт, ага... Побачимось.

Сказав і пішов геть, на хуй.

Після цього інциденту я більш-менш припинив ходити до універу. Насправді, в мої плани входило тільки тусуватися в гуртожитку. Я знаходив тимчасовий притулок у Дона, а мої геніталії — у Донни, звісно, в іронічному сенсі. Мається на увазі проститутка з того бару, де я кинув Фіону. Я став частим їхнім відвідувачем, щоб підібратися до неї ближче. Вона водила мене на «робочу» квартиру з роздрукованими «Соняшниками» Ван Гога на стінах, тут точно ніхто не мешкав, тільки приймали клієнтів. Більшість часу я проводив, вилизуючи її пілотку, безпосередньо трахалися ми значно менше. Я хотів досягти верхівки успіху в цьому виді задоволень. Соромно, але тільки від неї я дізнався, що правильно називати це куннілінгсом. Здохля ніколи не припускався таких помилок. Я практикувався, доки мій час не закінчувався, чи доки я просто не виснажувався, чи доки мене просто не виганяли геть. По-різному траплялося.

Я все ще гуляв містом, як привид. Весь час. Потім раптом зник Дон. Ніхто в докерських пабах не бачив його. Висували різні божевільні теорії, у яких він просто звалив: до Копенгагена, Нью-Йорка, Лондона, Гамбурга чи навіть Петербурга. У мене закінчувалися гроші. Вкрай можливо, що Дон тепер лежить мертвий у себе вдома на дивані через передоз, але я не хотів ризикувати й перевіряти це. Потім я зустрів на вулиці Донну й маленьку дівчинку з синдромом Дауна, яка бігала навколо неї. Я перейшов на інший бік вулиці і ніколи більше до неї не приходив.

По всьому Абердину мене раптом почала переслідувати тиша; постапокаліптична безмовність та спокій, де можна відчутти, як небо опускається на тебе, як скло — на іграшкову скляну кульку, в якій іде сніг, коли її перевертаєш. Мені більше нічого було тут робити, тому, спітнілий, я з тремтінням вирушаю автобусом назад, до Единбурга. Зі мною — сумка зі старим одягом, ще одна — з книгами. І першою моєю зупинкою стає Толкросс та притон Джонні Лейбіда.

Я чекаю перед дверима хвилин десять, і тут двері мені відчиняють Картоха та Здихля, яким, на вигляд, було так само хуйово, як і мені, але вони напевно раді були опинитися в цьому будинку болісного полегшення. Ми буквально пускаємо слину, у нас з очей тече, шию ламає, ми виглядаємо як справжні чудовиська, поки Лебідь варить для нас дур. Він у гарному настрої, тому вирішує поділитися з нами своїми побоюваннями.

— Не те щоб я був проти такого темного, як цей, але багато хто й не торкнувся такої наркоти. Це пакистанський. Розведена, не відбірна хуйня, але іншої немає. Кляті моралісти дісталися й нашого краю. Якби німці зараз вирішили нас захопити, у них не було б жодного шансу. Розумієш?

— Ага, — відповідаю я, але відчуваю себе таким само чужим для тутешніх хлопців, яким я був для правильних студентів в Абердині.

Мудило. Йобаний нацистський мудило. Але мені похуй. Дай мені героїну.

— Ти вариш, чи як?

Він ніби мене не чує.

— Я б їх усіх звідси вислав на хуй, тільки тьолочки нехай лишаяються, особливо — азіаточки, які стали дотримуватися нашого способу життя... Гарячі шльондри, — посміхається він, демонструючи гнилі зуби.

Здихля з відразою дивиться кудись убік.

— На щастя, більшість із них не живуть у Шотландії, надто холодно для їхньої темної шкіри.

Стули пельку й вари, вари, вари...

— Не думаю, що в цьому справа, — каже Картоха. — Більше схоже на те, що для них тут немає роботи, типу? Комп'ютери не враховуються, це все хуйня, я в них не вірю.

Але зараз, слава яйцям, Лебідь зрештою зосередився на вариві. Висипав героїн у ложку, залив його водою й чиркнув запальничкою.

— Робота тут ні до чого. Всім відомо, що нігери їдуть сюди, тільки щоб утекти з рідної країни. Це ніби їхня помста за тривалі роки рабства, панування Британської імперії, все таке. Постколоніальна доба, якесь таке лайно, чув особливий науковий термін. Скажи їм, Рентсе, — просить він, набираючи суміш моїм шприцом, о, дякую тобі, Лейбіде, дякую Богові, всім, на хуй, дякую, я зараз готовий за Народний фронт проголосувати, якщо ти тільки мене попросиш. — Це все психологія, у нас у голові.

— Згоден, — підтримую я його.

Це, насправді, скоріше *фізіологія*, як я пригадую зі слів мого хитрючого друга Денні Макгрейна, коли я мацав йому руку в пошуках пульсу, побоюючись, що ми втратили цього покидька, який мало не вмер після пляшки віскі. Але я проколюю шкіру, голка проникає в мою руку, понеслася...

— Знову я перший, — зітхаю я і радісно посміхаюся іншим. — Швидший за вас, гівнюків...

Утекти до забуття, де мене ніхто не знайде...

Потім я знову опиняюся біля Здихлі та Картохи, які сидять на підлозі, в той час як я влаштувався на дивані. Вони ще варять, хоча я досі тремчу від останнього уколу. Хлопці ще не встигли ширнутися, поки я був у відключці.

— Треба тобі повернутися до універсу, — холодно радить мені Здихля, поки варить суміш; його вени погордливо випинаються назустріч голці, як армія, яка з тріумфом піднімається на пагорб. — Ти один з усіх нас міг отримати освіту.

— Ти теж міг. Чув, у молодших класах ти добре навчався.

— То ж було у молодших класах, — заперечує він.

— Бачив я, як твої успіхи в навчанні пішли псові під хвіст через гормони того дня, коли Елейн Ерскін прийшла до школи в тій червоній міні-спідниці.

— Менше розмов, більше справи, друже, — стогне Картоха від нетерплячки, не в силах чекати своєї черги, і намагається відволіктися, увімкнувши шотландські новини.

Новини читає Мері Маркес, і я миттєво пригадую потворний член Дейві в своїй руці та його поривчасте дихання й потік слини.

— Ага, — пригадує Здихля, його великі карі очі спалахують збудженням, — коли вона пішла додому перевдягнутися, я вже крокував за нею. Сказав Манро на географії, що мені зовсім хуйово, ось-ось почну блювати. Прослідив за Елейн, розправив плечі, зробив їй декілька компліментів з приводу того, як вона модно вдягається. Гарненькі кралі мають носити виключно міні-спідниці...

— Давай вже, Саю... Вколи мене! — прохає Картоха.

— А її богоподібні цицьки, від яких у мене все стискалося... Тупа сучка, як можна її не хотіти. Я постійно намагався відводити її подалі від старших, крутіших гівнюків, які пристрасно бажали дістатися її піхви...

— Саймоне, друже, будь ласочка, я зараз подохну прямо тут, — задихається Картоха.

— ... протягом усього тижня, мій член просто вибухав, як останній феєрверк на йобаний Новий рік.

— Саю! Давай!

— Терпіння, Денні-бой, це тільки невеличка хмаринка, далі буде сонце, — посміхається Здихля, всмоктуючи шприцом трохи героїну та передаючи ложку вдячному Картосі. — Ага, все, що я хочу сказати, так це те, що в кожного свій шлях, Рентсе, я б теж міг обрати щось інше.

Він починає говорити тихіше, його зуби стискають краватку, якою він перев'язав собі біцепс, від чого його величезні, гарні вени набухають ще більше, який прекрасний вибір!

— Не обов'язково тобі бути таким, як я... — повторює він, проколює шкіру, встромляє голку, втягує трохи крові назад, у циліндр, і вводить всю дозу, тиснувши на поршень до кінця.

Холодний, але сонячний ранок, земля замерзла під снігом, а всі будинки вкрила тонка філігрань льоду, хоча радісні сонячні промені й прозирають крізь вежі хмар. Після важкого, недовгого сну я встаю й одягаюся, переступаю через Картоху, крокую вузьким коридором і повертаюся до Гіллзланда, до його порожньої металевої майстерні, яка нагадує стару браковану баночку від крему для гоління. Вони майструють у сусідньому приміщенні, і Гіллзланд уже повністю завершив оформлення та необхідні столярні справи тут, тому Центральна Шотландія зовсім скоро поповниться новим панельним будинком, клятим ящиком під лайно.

Лес не облишив своїх змагань на найдовшу какаху, але я зараз взагалі не можу нічого із себе вичавити.

— Що з тобою, Марку? — стурбовано питає мене Лес. — На якій, у біса, дієти ти сидів у своєму Абердині?

На героїновій. Скоро вона стане вибором року для всіх наших товстеньких провінційних домогосподарок.

Але сама робота мене цілком влаштувала. Поки інші хлопці жалілися з приводу того, що нічого не вмюють, тільки механічно забивати цвяхи пневмопістолетами в корпуси та накладати на них алюмінієві скоби, мене все влаштувало. Я міг просто стояти тут, обколотий та жалюгідний, і робити десять панелей за годину, не перекидаючись жодним словом з цими мудаками.

ГОСТІ ВДОМА

Жодної копійки в кишені, друже, а на носі вже Різдво та Новий рік. Жахлива сцена. Ніколи не забувай, усі під Богом ходимо. Бегбі забігає до квартири, та готовий об заклад побитися — ніколи ще не бачив цього пиздюка в такому мерзенному настрої, еге ж?

— Картохо, — звертається він, відтісняючи мене до вітальні й озираючись навсібіч у пошуках Рентса та Здихлі. — А де ці два уйобища?

— Не знаю, друже, всі кошаки просто приходять і відходять, розумієш? — пояснюю я.

При цьому я дещо очкую, намагаюся хоч трохи прибратися, бо засрано в нас тут, як у справжньому кублі. Тому мені хочеться просто злитися із зовнішнім світом, щоб він мене, типу, не бачив.

Однак Жебрак все одно зараз мало схожий на щасливого бойскаута, і винити в цьому можна тільки Ча Моррісона з Локенда. Його судитимуть наступного місяця за напад на Ларрі Вайлі, чому раділи всі, окрім, звісно, самого Франко, друже, отак. Побити двох величєнних бугаїв, не зважаючи на можливе ув'язнення чи, принаймні, чутки, — це чиста перемога в раунді, нічого не скажеш. Для всіх, окрім Френсіса Джеймса Бегбі, якому довелося взяти на себе відповідальність за те, що Ларрі отримав перо під ребра. Френні Джиму теж нещодавно дісталось, тому коли він приніс нам новини, ми всі засмутилися, незважаючи на Різдво. І тепер Бегбі хотів вдертися в один будинок, про який я йому колись розповідав.

Знову, знову мій довгий язик! Справа в тому, що тепер він проситься до тієї хати, про яку я розповідав йому сто років тому, вважаючи це конфіденційною, внутрішньою інформацією, яку я дізнався під час доставки буфета за тією адресою минулого року. Вважав, що він нікому ні гу-гу. Але Жебрак — справжня скотиняка, ніколи нічого не забуває.

— Тільки не той будинок, Франко! Поліція точно перевірить усі списки тих, хто був там протягом минулого року, і вгадай, кого вони там знайдуть? Одного бідолашного хлопчика, який працював раніше у службі доставки й якого викинули на вулицю!

— Блядь, — Бегбі осудливо хитає головою, — це ж йобана лотіанська прикордонна поліція. Ці тупі гівнюки взагалі безкорисні, вони не здатні на щось більше, ніж штрафи виписувати за неправильне паркування. Я й так зараз переховуюся під йобаним мостом, ти, блядь, на вулиці ж холодно!

Він підбігає до вікна, розсуває занавіски й визирає на вулицю.

— Той хлопець — адвокат, Франко, та не якийсь, а королівський!

У кожного траплялося так, що його взагалі не слухали. Саме так поведився зараз Франко. Новини, які він не хотів чути, завжди проходили повз його вуха й розчинялися десь у повітрі.

— Є випити щось у цій халупі?

— Е-е-е, ага, е... — цю мою відповідь він уже вислухав із задоволенням.

Він пішов до кухні, сам дістав із холодильника пляшку «Пероні», яку купив собі Здихля. Відкрив її й почав жадібно хлебтати так, що пиво полилося йому на пику. Потім відставив від себе пляшку, щоб роздивитися напис на етикетці.

— Що, блядь, італійське? Пиво? Клятві італійці роблять вино. Здихля, як і всі нормальні люди, мав би про це знати. Ох віддубашу я його, коли зустріню! Йобане італійське пиво!

— Але Конрад Дональдсон — королівський адвокат, — повторюю я, помітивши, що Франко знову присмоктався до імпортного напою.

— Ага, але мені на це похуй, бо він — захисник, — відповідає Франко, потрясаючи пляшкою в мій бік, і знову береться вивчати етикетку на ній. — А захисники працюють завжди на мудаків типу Моррісона, поліція таких терпіти не може. Вони виб'ють з нього всю дур.

— Але, Франку...

— Немає жодної небезпеки, на хуй! Лексі якимось випадково нам розповідав, що цей королівський покидьок... До речі, що це, в дідька, означає — королівський адвокат?.. Спить з королевою? — Френк починає в такт своїм словам стукати мене по руці, як би я хотів, щоб він припинив цю хуйню; навіть якщо він перебуває у стані афекту, це все одно грубе поводження, знаєте, він ніби каже таким чином весь час: «я — величезний, міцний чоловік, а ти — малий, сопливий пацан», типу.

Але Бегбі ніяк не міг вгамуватися:

— Так от, цей королівський трахар захищав його одного разу, і він відправився спочивати до Америки на півроку. Я був у тому будинку, там нікого немає, ми підемо туди вночі. І кінець цій йобаній історії. — Він знову визирає у вікно. — Ти що, навіть не здогадуєшся, куди могли подітися ці двоє, Рентс та Здихля? Вони ж точно сказали, куди збираються». Йобане італійське пиво... Добре, не буду тобі нічого робити, навіть ребра не рахуватиму.

Він спустошує пляшку й відкриває другу.

— Добре, думаю, вони перевіряють пастки, у нас миші завелися, ага.

Франко піднімає густі брови й озирається навсідч, стоячи на кухні:

— А мені здавалося, що ця халупа — зовсім негідне місце для будь-якої тварюки, яка хоч трохи себе поважає!

Я нічого йому на це не відповідаю, бо ми з Рентсом та Здихлею сильно сперечалися з цього приводу. Я не хочу вбивати мишей. Має бути якийсь більш гуманний спосіб позбавитися їх, не завдаючи їм шкоди, щось типу того. Я пропонував завести kota, щоб той просто налякав їх. Убив би одну-двох, але решта зрозуміли б наше «повідомлення» і втекли б жити кудись в інше місце. Але Рентс почав нити щось про свою алергію.

Ми з Франко вирішили вийти на вулицю й зачекати на них там, пройшлися трохи Воком. Зустріли там Призера та Томмі; Другий Призер був весь побитий, із засохлим брудом на штанах. Але нам так і не вдалося вислідити Рентса чи Здихлю.

— Мабуть, ще шукають пастки, — наполягаю я.

— Ага, зараз, — піднімає брови Томмі. — Це так зараз та хуйня, якою вони займаються, називається?

Бегбі одразу про все здогадується, його починає трясти.

— То вони знову з Метті та тим йобаним наркоманом Лейбідом зависають! Це ж ще один чмир із мого списку бажань на Різдво!

— Не знав, що в тебе є такий список, Франко, — не втримуюсь я, дивлячись на Другого Призера, який буркотить собі щось під носа, його повіки так і норовлять закритися, як віконця в магазинах; така от робота, що весь день не працюють, ага?

Але Франко не заспокоюється; цей кошак дивиться на нас диким-диким, хитрим-хитрим поглядом і цокає язиком.

— У кожного, навіть у покидьків, є такий список. — Він хитає головою. — Різдвяний список, і цей мудило в ньому точно є!

Коли цей пиздюк у такому настрої, краще з ним... як це називається... пого... пого... погоджуватися, причому — мовчки. Тому ми йдемо до більярдного клубу, лишаючи Другого Призера наодинці з його думками.

— Знайшовся самий відповідальний мудака, блядь, — коментує Франко.

Перейшовши Дьук-стрит, ми сідаємо в клубному барі, де Бегбі перекидається парюю слів з двома бритоголовими мудаками в золотих ланцюгах та важких каблучках. Біля більярдного столу я бачу Кізбо, який розіграє партію з рудим малим, який трохи схожий на дівчину, хоча й зовсім не гарненьку. Потім бачу Рентса.

Здихля та Метті сидять прямо за нами, у кутку, дивляться, як ті грають. Метті підводиться й каже, що йому час іти додому, до Ширлі. Я встигаю помітити, як розлючено витріщається на нього Бегбі, ніби хоче дірку просвердити в цьому хлопцеві, типу того.

— Ну що, знайшли наших краль? — питаю я Здихлю та Рентса.

— Ага, блядь, знайшли... — відповідає Здихля, поглядаючи крадькома на свого друга, і пояснює: — Цей хлопець нам саме все роз'яснив. Як по-людськи зробити. Тепер пастки закриваються так, щоб придавити мишам тільки хвост, вони нічого не відчувають.

— Ну добре, друже, а то я й представити собі не міг, як ви розставляєте пастки на наших братів менших, пухнастих друзів, таких самих теплокровних, як і ми.

— Досить уже пиздіти про мишоловки! — вривається до бесіди Франко з пляшкою «Бекс» у руці й починає розповідати їм, що в нього трапилося.

І, здається, їх не треба було довго вмовляти. Ці хлопці уявляють собі зовсім інше Біленьке Різдво.

— Звучить розумно, — каже Рентс.

Хоча не знаю, чи він щиро погоджується, чи це просто його тактичний відволікаючий маневр, щоб переключити увагу Генераліссимо на щось інше. Рентс — один з рідкісних котів, до яких Франко іноді прислухається, бо вміє правильно гратися з ним.

Брова Здихлі повзе догори, як у Коннері, коли той входить до казино.

— Це може стати цікавою пригодою. Там, мабуть, повно дорогоцінностей.

— Ага, мабуть, тільки вони — не для тебе, мудаке, — одказує Бегбі.

Здихля закочує рукав джинсовки, оголивши сліди від уколів, а потім жалісно дивиться на нас, засмучений через відсутність наркоти.

Бегбі дивиться на нього, потім на мене з Рентсом, його погляд ніби говорить: «ах ви покидьки»:

— Це серйозно, на хуй. Жоден з вас не буде обколотим. Нам треба якомога більше людей, бо ми збираємося добряче обчистити цей будинок разом із магазином, треба винести звідти якомога більше. Це вам не ваші йобані наркоманські ігрища, бля. Вприскуєте це лайно собі до вен... Слава Богу, хоч той мудака Метті пішов геть.

— Я справді хочу піти, — каже Рентс.

І я розумію, що він каже щиру правду. Зазвичай, це Марк — голос здорового глузду в нашій компанії, але зараз він, здається, схотів відчутти смак злодіянь. Приїхав на днях із сумкою, набитою книжками. Треба віддати йому належне, він хоча б читає їх, перш ніж «загнати» якомусь баризі. Все одно любить вчитися, навіть під героїном. А зараз, думаю, йому просто хочеться вдертися до чужої домівки.

— Ага, ще раз кажу, це все — не жарти, — наголошує Франко.

Рентс киває у відповідь.

— Томмі може сісти за кермо, — продовжує викладати свій план Бегбі, — я можу або Здихля. Я попросив у Денні Росса фургон, ще один є в мого брата Джо, і ще один ми візьмемо у вашого знайомого мудака з Мадерія-стрит, зателефонуеш йому, ага? Ви з Кізбо ще грали з ним в одній йобаній групі, Рентсе!

Кізбо раптом відривається від більярда, «м'яч» поза грою. Здається, він поставив того малого женоподібного в скрутне становище, як крапці професійні гравці.

— ГГ, — посміхається Рентон. — Геміш Гроктер: Гетеросексуальний Гомосек.

— Ага, я про нього й кажу, — підтверджує Франко.

— От тільки ніякий він, на хуй, не гетеросексуал, — глузливо посміхається Здихля, поки Кізбо технічно заочує до луз червону, потім чорну, знову червону та рожеву кульки; гарно грає цей товстун. — Класичний сценарій прикриття. Тьолки, з якими він зависав, — професійні незаймані чи йобані потвори, нікому не потрібні. Бо цей хлопець не становив для них жодної загрози. Вони з Елісон ходили на читання разом, потім їздили до Франції. Цілий тиждень він її навіть пальцем, блядь, не торкався! Вона сама мені розповіла... після ніжного допиту, звісно.

Рентс усміхається й повертається до Франко:

— А ти сказав їм, нащо тобі фургони? ГГ, Джо, Деннісу?

— Та на хуй. Те, чого вони не знають, хуй потім хто з них зможе вибити. І кожен з цих покидьків тоді триматиме рота на замку, ага, зрозуміло? — Він окидає нас поглядом, одного за одним.

Який же тупий цей кошак, майже півзалу цього клубу може його почути, але ніхто не звертає на це уваги. Важко не розсміятися, друже, ой як важко.

— Добре, без базару, — безпристрасно погоджується Рентс.

— Та я й не сумнівався, — осікає його Франко; але я тепер точно розумію, що вся справа в героїні; кошак просто не розуміє, у що влізає. — Ти чистий?

— Як скло, — посміхається Рентс, але він підозріло ледве ворушить щелепами, та й Здихля якийсь ніби хмільний, вони обидва часто моргають й іноді ледь помітно здригаються. *Щось мені не віриться...*

Чув, що під героїном буває дуже погано, і мені здається, це чудово. Легко критикувати когось зі сторони, але в житті треба все спробувати, так? Ще не

відомо, як пішли б наші справи, якби Джим Моррісон не познайомив нас із кислотою. Якби він не прорубав нам вікно до іншого світу, нам було б зараз значно складніше. Так, це небезпечно, і я не хочу повторювати свій сумний досвід. Але то було не так і погано. Божевільня Бегбі, шахрайство Здихлі, скарги Томмі, тупі жарти Кізбо та, перш за все, злість моєї старої, яка викинула мене на вулицю, щоб я шукав собі роботу й заробляв на життя, а не на героїн. Але тепер мене це не обходить.

Ми виходимо з бару; Томмі не надто задоволений, але він теж іде з нами. Ми сідаємо в різні фургони й прямуємо до промислового майданчика в Ньюгейвен на рандеву. Потім ми під'їжджаємо до шикарного будинку, лишаємо фургони у провулку, трохи подалі від нього, й ліземо через задню стіну, що легко вдається нам усім, окрім товстуна Кізбо, який висить на ній мішком.

— Давай, товстий, бля, — підбадьорює його Рентс, диханням зігріваючи собі долоні, хоча сьогодні не так уже й холодно. Ми з Томмі підштовхуємо Кізбо під його жирний, важкий зад, і зрештою він залізає на стіну і падає на землю по іншій її бік. Навіть не знаю, як такі жирдяї носять на собі таку вагу кожного дня, друже. Ми тихенько крадемося через сад до дверей, які відчиняються з першого ж поштовху плечем Бегбі. Ми готові почути завивання сигналізації, але вона не спрацьовує! Кльово! Ми всередині!

Ми заходимо до величезної кухні з кам'яною підлогою та стойкою посередині, як у «Бeverлі-Хілз», взагалі, типу, як в усіх таких фільмах, Кізбо повертається до Рентса й каже:

— Отак житимемо й ми, містере Марку, коли група набуде популярності, тільки в Лос-Анджелесі чи Маямі, щоб можна було на задньому дворіку встановити басейн.

— Точняк, — посміхається Рентс, — тільки зараз у нас від рок-н-рольщиків тільки те, що ми сидимо на героїні.

— На відчуття ритму це жодним чином не впливає, містере Марку, ми все ще можемо грати, — пояснює Кізбо, рушає у бік сервантів і засовує хліб у тостер. — Подивись на виконавців джазу, вони просто сідають і грають, і досконало грають. Особливо за гроші. Чи, наприклад, візьмемо Топпера Гідона¹.

— За героїн його вигнали з групи, — хитає головою Рентс нашому велетню.

Господи, як він може в такий момент їсти?

— Так, їм не подобалося, що він вживав, — пояснює Кізбо, шукаючи баночку з джемом десь на полицях, — але вони знову запросили його до групи, коли зрозуміли, що це не впливає на його гру на барабанах. Він і зараз кращий за всіх, кращий за Террі Чаймза.

Ці кошаки можуть сперечатися про рок-н-рол хоч цілий день. Бегбі огидливо дивиться на Кізбо, дістає пару сигарет, але коли він збирається підкурити, я кричу:

— Ні, Франко, спрацює пожежна сигналізація!

— І справді, вийди на вулицю з цим, містере Френку, — пропонує Кізбо.

Бегбі виходить із себе:

— Там холодно, на хуй!

— Але, Франко...

— Я хочу покурити, прямо тут і прямо зараз, — кричить він і дивиться на Кізбо. — Всі, блядь, роблять що хочуть! Хтось уже міг би піднятися та вимкнути клятву сигналізацію!

¹ Топпер Гідон (нар. 1955 р.) — англійський барабанщик, відомий як учасник групи «Клеш».

Ми дивимось один на одного, але чомусь потім усі витріщаються на мене. Така моя щербата доля. Приречений через свої мавпячі таланти до лазіння. Це почалося, ще коли я був дитиною; завжди допомагав усіляким бабцям, які забули ключі вдома й не могли потрапити всередину. Потім трапилося так, що мій старий розказав, що його друг теж замкнув свою домівку, вказуючи пальцем на вікна квартири у висотному будинку на Берлінгтон-стріт.

— Залізь туди, Денні, у те віконце, Фредді десь там облишив свої ключі, — просив мій старий, дивлячись на свого друга, який стояв поряд із похмурою, засмученою посмішкою. І я деруся нагору трубою, потім прослизав у вікно, проходжу через усю квартиру і відчиняю вхідні двері, щоб вони могли зайти всередину, навіть раніше, ніж вони встигають піднятися сходами на потрібний нам поверх. Фредді дарує мені декілька шилінгів, і старий випроваджує мене додому. Я спочатку чекаю на нього на вулиці, сховавшись за машиною; і потім бачу, як вони тягнуть щось важке з тієї квартири й швиденько ховають його у фургоні.

Так трапилося те, що спортивні коментатори зазвичай називають «певною неминучістю», щось типу того. Я визнаю свою поразку й озираюся по сторонах, роздивляюся цю підсобку, яку просто відгородили від решти кімнати.

— Поспіши, ідіоте, — підганяє Френк, — досить уже стояти тут і позіхати!

Я йду догори сходами у бік тієї червоної лампочки, що мерехтіла нам з білого диска. Мені чути суперечку Кізбо та Рентса, котрі тепер переключилися на футбол:

— Робертсон уже відслужив своє у шотландців, містере Марку, статистика говорить сама за себе.

— Але Джукбокс забиває голи, він грає як на початку вигранної комбінації, так і на фінальній її стадії. Він забиває сам і допомагає забити своїм, приносячи таким чином величезну користь усій команді, більшу, ніж яка-небудь машина для забивання пенальті, котра більше ні на що не здатна.

Мені здається, що Рентс неадекватно оцінює Роббо, бо той дійсно невидатний гравець. Хоча й справжній «Гібс», звичайно, до того, як він піддався корупції й перейшов на темний бік; і я вже хочу приєднатися до їхньої суперечки, але почуваюся незручно через те, що ці сходи над нерівною кам'яною підлогою дуже хиткі; однак я все одно йду до детектора, щоб відключити його, і вже тягнуся до нього рукою, аж раптом посковзуюся на блискучій металевій поверхні і лечу в повітрі; й останнє, що я пам'ятаю, це те, що я лежу прямо на кам'яній підлозі...

...просто, бля, лежу на підлозі і дивлюся на завітну червону точку...

— Блядь, Картохо... — я чую паніку в голосі Томмі.

— Пиздець! Денні! Як ти? — приєднується до нього Здихля.

— Не рухайся, — вмовляє Рентс, — не намагайся підвестися. Просто спробуй порухати пальцями. Потім — стопою.

Я намагаюся, і в мене виходить, тому я сідаю, і мене одразу вражає різкий біль в руці.

— Моя рука, мені пиздець...

— Безкорисний покидьок, — скаржиться Бегбі, потім виходить на вулицю і курить там, — як же тут холодно!

Я підводжуся, але моїй руці настає справжній пиздець, друже, вона не рухається, тільки вільно висить. Коли я намагаюся підняти її, мені погано, боляче, просто жахливо, одразу починає боліти й живіт. Хлопці ведуть мене до вітальні й садовлять на диван.

— Лишайся тут, Денні, не ворушись, — пропонує Рентс, — ми відвеземо тебе до лікарні одразу, як скінчимо тут усе.

Кізбо стрибає навколо мене з тостом, намазаним джемом, кожен його крок відгукується нестерпним болем у моїй руці.

Бегбі повертається й бачить, як Рентс прикрашає стіну великими чорними літерами:

ЧА МОРРИСОН НЕ ВИННИЙ

— Дональдсон навіть не візьметься захищати цього покидька, — посміхається він.

Франко регоче, закинувши голову назад, і кричить:

— Тем! Кізбо! Подивіться, що Рентс вигадав! Провчимо цих покидьків!

Він ударяє Рентса по руці, потім ляскає по спині й знову кличе всіх:

— Подивіться, що ця руда дупа зробила, вчіться!

Я почуваюся лайново, але хочу подивитися на здобич, і тому ховаю хвору руку в куртку, застібаю гудзя так, щоб підтримувати її в правильному положенні, і після цього починаю допомагати друзям. Ми обшукуємо кожен куток, Усе йде чудово, особливо чудовими виявляються коштовності у шкатулці на туалетному столику в спальні. Знаю, це неправильно, але рука й так дає мені фору, бо я не можу тягати нічого важкого. Тому я беру пару каблучок, браслети, брошки та намисто, набиваю ними кишеньку і потім уже кличу хлопців.

Раптом Томмі вибігає з іншої спальні, він блідий, як смерть:

— Там у ліжку тьолка! — панікує він. — Он там!

— Що? — Франко миттєво напружується.

— Йобаний в рот, — відкликається Рентс.

— Але вона, типу, спить... Тобто, мені здається... що.. що вона мертва, на хуй! — Очі Теммі лізуть з орбіт, нагадуючи сліди слона на снігу, якщо слони взагалі знають, що таке сніг. — Там якісь пігулки... та горілка. Це самогубство, бля!

Я весь тремчу від страху.

— Хлопці... треба шиватися звідси.

Здихля йде на другий поверх.

— Мертва? Дівчина? Тут?

Франко хитає головою.

— А от я думаю, — пропонує він, — що коли це правда, ми можемо й далі робити свою справу. Ніхто ж про це не знає, всім похуй.

— У жодному разі, — кричить Томмі, — мені не похуй, я забираюся звідси!

— Зачекай, — зупиняє його Рентс, який саме тихенько увійшов до тієї спальні.

Ми пішли за ним. І справді, там лежала дівчина, мало схожа на англійку. Щось мені стало зовсім боязно. Я ще й засмучений, бо жахливо, коли молоді кішечки змушені робити таке із собою, типу, як Елеанор Сімпсон. Так сумно, друже; така молода дівчина, ще все життя попереду.

На столику біля дівчини лежить купа пігулок і стоїть пляшка горілки, майже порожня. Я хапаю пару таблеток, щоб угамувати біль у плечі, й запиваю їх залишками горілки.

— Ні, ну ти зовсім ідіотина йобаний, — шипить Франко, — тепер твоя слина лишилася на пляшці!

— Якщо ти так добре знаєшся на судовій науці, чому нічого не сказав, коли Кізбо робив собі тост? — роздратовано запитую я.

— Бо я не знав, блядь, що тут лежить йобаний труп у ліжку, ти, тупий му-
дак! — кричить він мені в обличчя, але потім, уже тихіше, додає: — Тебе ж
запишуть у підозрювані, якщо знайдуть її!

Я киваю, бо він має рацію.

— Так... Правильно... Тямиш у цьому, Франко.

— І не один я так тямлю, будь обережніший.

Рентс перевертає її, трясє за плече.

— Міс... Прокиньтєся... Ви маєте прокинутися...

Але вона так і лежить, навіть не ворухнулася. Тоді він бере її за руку й зна-
ходить пульс на зап'ясті.

— Пульс є, але слабкий, — каже він і легенько б'є її по щоках. — Прокидай-
тєся негайно!

Потім він звертається до Томмі:

— Допоможи мені підняти її!

Томмі та Рентс намагаються витягнути дівчину з ліжка; вона була б гарна,
якби не була така бліда та мертва. Хіба що фігура в неї не дуже, надто міцна для
дівчини, але всі недоліки приховувала довга сорочка, типу того. Але мені було
не до того, щоб надто пильно її роздивлятися, обставини не дозволяли.

— На хуй ви тут цю швидко імені Святого Андрія влаштували? — волає
Бегбі.

Але Томмі та Рентс не звертають на нього уваги; вони підтримують дівчину,
яка починає тихенько стогнати і приходити до тями. Хлопці ведуть її до туа-
лету.

— Кізбо, — кличе Рентс, — принеси гарячої води в чайнику, тільки не кип'ят-
ку. Розчини в ній трохи солі. Швидше!

— Добре, містєре Марку...

Вони обережно садовлять дівчину на краєчок ванни так, щоб вона не втра-
чала рівноваги. Рентс бере її за підборіддя, трохи піднімає її голову, дивиться
їй в очі, але вона все одно не при собі.

— Скільки ти випила?

Дівчина буркотить щось, але якоюсь іноземною мовою, щось типу того.

— Схоже на італійську, — каже Томмі й повертається до Здихлі. — Що вона
каже?

— Це не італійська.

— А звучить, як італійська, бля!

Бегбі звертається до Томмі:

— Та не слухай цього гівнюка, ні хуя він не знає італійської.

— Знаю, тільки це більше схоже на іспанську... — Здихля схиляється над
дівчиною й слухає її уважніше.

Бегбі відштовхує його, не підпускає до дівчини:

— Йди на хуй звідси!

— Що? Я ж хочу допомогти.

— Рентс з Темом розберуться. Дівчині не потрібна *твоя* йобана допомога.
Знаю я, як ти дівчатам полюблюєш допомагати, — посміхається він, на що Здих-
ля нічого не відповідає, хоча й виглядає незадоволеним. — Просто слідкуй за
собою, блядь, а то вже починаєш отримувати певну репутацію.

— Про що ти? — Здихля здивовано розкриває рота.

— Сам знаєш, бля.

Здихля замислено замикається у собі.

— Як тебе звати? — кричить Рентс до дівчини. — Скільки пігулок ти ковтула?

Дівчина тремтить і завалюється набік. Рентс утримує її й зазирає їй в очі:

— Як! Тебе! Звати?

— Кармеліта... — вона врешті-решт знаходить у собі сили відповісти.

Моя рука починає нити сильніше, і я намагаюся відволікти себе, читаючи віршики на дощечці, прибитій до стіни:

Тут водичка холоденька,

Тут водичка холоденька, тут — тепленька,

Тут водичка гаряченька, тут — кип'яток, кип'яток!

Буде мило пінитися, весь бруд кудись подінеється...

У нас вдома теж було щось таке, відтоді як нашу родину поповнила моя маленька сестричка Ерін. У наш будинок ніби бомба потрапила з її народженням, хоча тс-с-с! — їй про це не можна говорити. От що достоту не підлягає жодним правилам гігієни, так це наша з Рентсом та Здихлею квартира. Так, у нашій ванній мешкає чудовий павук на ім'я Борис. Він завжди падає прямо у воду, коли хтось приймає ванну. Я завжди витягаю його звідти й саджаю на підвіконня. Але коли б я не повертався, він завжди знову у ванні, намагається вибратися звідти по її холодній поверхні, але весь час з'їжджає вниз. Нічого не вчиться, ага.

Кізбо повертається з чайником.

— Повний, воду підсолив.

— Йобаний чайник, — шипить Бегбі, пропускаючи його до дівчини.

— Гаразд, Кармеліто, хуй знає, що ти прийняла, але зараз треба цього позбавитися, — каже Рентс, закидає їй голову і затискає ніздрі, в той час як Кізбо заливає їй в рота води. Томмі все ще підтримує її, щоб та не впала.

Вона ковтає трохи води й заходитьсь кашлем, вода заливає все навколо. Потім вона раптово подається уперед і починає блювати у ванну. Господи, я прямо бачу ці білі, неперетравлені пігулки, як же їх багато! Коли вона зупиняється, Рентс знову заливає їй у рота води.

— Ні, ні, ні... — Вона намагається відштовхнути його руку з чайником.

— Мабуть, уже досить, — каже Томмі.

— Треба повністю прочистити їй шлунок, — наполягає Рентс і знову змушує її пити.

Її знову нудить, з її рота виливається потік, навіть більший, ніж попереднього разу. Так триває, доки її шлунок не очищається повністю. Томмі та Рентс весь час тримають її, поки все не закінчується. Те, як вони тримають їй волосся — знаю, не можна думати про таке у подібні моменти! — точнісінько схоже на порнофільм, який я дивився колись давно, де дівчина робила мінет двом хлопцям по черзі!

Ми зі Здихлею виходимо в коридор, де чекає Бегбі.

— Чудово, ці гівнюки оживили йобаного свідка, який зможе прямо пальцем вказати на тих, хто вдерся до будинку королівського адвоката. Прекрасно, блядь! — глумливо посміхається Сай.

— Стули пельку, — каже Франко. — Зносимо барахло вниз.

— Цікаво, що саме? — поводить плечима Здихля.

— Наприклад, ці йобані килими зі стін, для початку. Ті, хто вішає такі розкішні речі на стіни, ніби так і просять: «Обкрадіть нас, будь ласка!»

Я повертаюся до спальні. Моя рука зводить мене з розуму, треба дякувати Бегбі, і тільки коштовності гріють мені душу.

— Нехай вона сидить там, — кричить Бегбі Томмі та Рентсу. — Якщо вона побачить моє обличчя, їй дістанеться значно більше, ніж жалюгідні пігулки та горілка в шлунку!

Всі розуміють, що він не жартує, тому підкоряються, я майже чую шепіт: «Слухаємося, пане!»

В іншій спальні, яка, здається, належить дівчинці-підлітку, теж знаходяться симпатичні прикраси, які я теж ховаю в кишеню куртки. Дивно якось робити це з одною рукою, аж раптом заходить Здихля. Він спіймав мене на гарячому, але нічого не каже з цього приводу, тільки задихається від гніву:

— Ти чув, що сказав той йобаний псих? — розлючено шипить він. — Перекладає відповідальність на інших. І Томмі, блядь, наш Містер Правильний, одразу приєднався до рядів Ідеальних людей.

— Про що ти, бля?

— Ти ж їх знаєш, Картохо. Ідеальні люди. Ніколи не вживали наркотиків, тільки бухали по-чорному, що, звісно, не береться до уваги. Завжди поводяться правильно. Ніколи не переходять межу. Він кип'ятком сщить, так хоче стати одним із них.

— Але ж він просто хоче врятувати дівчину, Саю.

— А той клятий улесливий підорський покидьок Геміш зі своєю таратайкою... Як він...

Немає жодного сенсу сперечатися з цим кошаком, коли він перебуває в такому стані, тому крик Бегбі зі сходів приносить мені полегшення:

— Здихля! Волочи свій йобаний зад сюди! І ти, Картохо!

— Блядь, — зітхає Здихля, але все одно крокує до сходів, а за ним — і я.

Ми починаємо вантажити чуже майно до фургонів, я мало їм допомагаю зі своєю рукою. Невдовзі до нас приєднується Рентс. Я тягаю якісь старі дрібнички, але при цьому прикраси дзеленчать у мене в кишенях, тому я прослизав назад, до будинку, щоб посидіти з Томмі, який доглядає за дівчиною. Вона сидить на унітазі, намагається дихати.

— Томмі, твої м'язи стали б хлопцям у нагоді, — пропоную йому я, вказуючи на свою безсилу руку.

— Гарзд... Не зводь з неї очей, — наказує Томмі. — Коли в неї вистачить сил підвестися, відведеш її до спальні, нехай полежить.

Дівчина дивиться на нас і починає схлипувати, потім закутується в халат, який їй приніс хтось із хлопців, і обережно, ковток за ковтком, випиває склянку води. Є щось особливе в її обличчі — круглому, доброму, з великими чорними очима. Вона не здасть нас. Я це точно знаю. Ми розмовляємо, вона розповідає мені, що впала в депресію через те, що живе так далеко від своєї родини.

Потім я допомагаю їй підвестися, підтримуючи її здоровою рукою, і відводжу дівчину до її кімнати, наказую їй відпочити і спускаюся вниз, до хлопців. Ми вирішуємо, що Томмі відвезе мене та нашу врятовану дівчину до лікарні. За нашою легендою, вона ніби перебувала в лікарні, коли будинок пограбували, вона дасть саме такі свідчення. Потім, коли вона повернулася додому, там нібито вже нічого не лишилося, і вона викликала поліцію. Дівчина охоче погодилася нам підіграти, було помітно, що вона не має особливих теплих почуттів до своїх роботодавців.

— Вона каже, що не здасть нас, але хто знає, що вона розповідь насправді своєю йобаною іспанською? — питається Франко.

— Вона бачила тільки мене, Томмі та Картоху, ризикуємо тільки ми, — заперече Рентс. — А ми врятували їй життя, тому я впевнений, що вона нікому про нас не розповідь.

— Добре, але це — виключно ваш вирок, — шипить Бегбі, однак, здається, радий погодитися з Рентсом, і тому вони спокійно продовжують завантажувати фургони.

За деякий час ми з Темом та цією Кармелітою, яка вже переодягнулася в джинси, светр та довгий чорний плащ, вийшли в ніч. Було темно, незважаючи на помаранчеве світло ліхтарів, на вулиці стало навіть ще холодніше. Ми повільно крокуємо у бік головної дороги, де Тем ловить таксі.

— Пошкодив руку... ага... — пояснюю я Кармеліті.

— Як ти? — питає дівчину Томмі.

Кармеліта дещо сором'язливо киває, волосся закриває її обличчя, коли Томмі відкриває перед нею дверці автівки. Ми з нею сідаємо позаду.

— Доїдете самі? — питає Тем.

— Ага, не турбуйся, Томмі.

Так ми з Кармелітою опинилися в таксі. Там повнісінько усіяких звичайних прибамбасів, переважно — іграшкових котів, які жеруть з однієї миски, б'ються між собою й дряпаються.

— Мабуть, скучаєш за рідними, за Іспанією, — кажу я дівчині. — Там має бути чудово.

— Так. Ця зима така холодна. У Севільї такого ніколи не трапляється.

Дівчина почувается значно краще, і мені знову стає сумно через те, що вона змушена була піти на таке, зробити таке з собою. Ця історія зайвий раз свідчить про те, що ніколи не знаєш напевно, що відбувається у чужій голові. Чудовий напис для листівки, еге ж?

— Тобі не подобається тут працювати?

Вона дивиться у простір перед собою, потім повертається до мене й відповідає:

— Мама захворіла, мій бойфренд... загинув в автомобільній аварії. Ця родина погано до мене ставиться. Я так сильно напилася, мені стало настільки сумно... Сам Господь послав мені тебе та твоїх друзів.

— Ага, вірно, — відповідаю я.

Скоріше, нас послав Бегбі, щоб ми обікрали твій будинок, чи героїн, який керує Рентсом та Здихлею, які і знайшли тебе. Мені здається, шляхи того мудили, що сидить на небесах, і справді незбагненні, але нас досить складно назвати Його посланцями. Він скоріше схожий на Бернарда Лі¹, а я — на Бонда, і Кармеліта скоріше грає роль екзотичної іноземної шпигунки, яку я хоробро врятував. *Посланий героїном врятувати її*. З таким страшним болем у руці я б не відмовився зараз трохи ширнутися, еге ж.

Вау, друже, медова медсестричка, білявочка з великими очима та довгою чівкою, йде прямо до нас. Яка кішечка, а б не відмовився...

— Кармеліта Монтез?

¹ Англійський актор, відомий, у першу чергу, виконанням ролі М в одинадцяти фільмах про Джеймса Бонда.

Кармеліта розплющує свої величезні налякані очі, у неї починають тремтіти руки. Я беру її руку в свою, здорову.

— Дякую, Денні... — схлипує вона, поки ультрасексуальна медсестра відводить її в оглядову.

Гарна дівчинка, і вона нас ні за що не здасть, я точно це знаю. Знаю, не треба було мені так підставляти хлопців з тією пляшкою горілки, але ж ми викрутимосся, чи не так? Головне, що я врешті-решт дістався лікарні, бо мені дуже, дуже, дуже погано, друже. Розумієш? Було б непогано, якби ці кралі дали мені морфін, щоб угамувати біль у моїй руці. Якщо не дадуть, то я сам його візьму. У Джонні Лебеда. Добре, що в мене лишилися всі ці каблучки, намиста та браслети.

НЕПРИСТОЙНІ ЗВ'ЯЗКИ

Александр чудовий у ліжку. Кохається так, ніби хоче, щоб саме *ти* отримувала від цього задоволення, а не так, ніби все це — лише для *нього*, як роблять деякі хлопці, яких я знала забагато. Трохи дивно, коли він каже мені, яка я чарівна і що хотів би бачити мене ще частіше. Але він — мій начальник, ми й так бачимосся кожного дня, відповідаю йому я. Я не про це, одказує він.

Чарівна. Саме це часто повторював мій батько: коли я вперше побачив твою матір в Альгамбрі¹ (не в барі, не на танцполі, завжди наголошував він), то зрозумів, що ніколи не бачив нічого чарівнішого за все своє життя.

Знаю, я гарна, можу виглядати дуже сексуально завдяки одягу й косметиці, але коли хлопець каже тобі, що ти чарівна, що він має на увазі? Дивно, я трохи непокоюся.

Я хочу пояснити йому, що він — моя маленька, мила розвага, але ніяк не можу. Проблема в тому, що він — мій *бос*. Богом присягаюся, ніхто в усьому світі не вміє ускладнювати все краще за мене. Нещодавно він лишився в мене на всі вихідні. І це виявилось поганою ідеєю. Він лишив у ванній кімнаті пакетик з усіма своїми речами для гоління: бритвою, кремом та щіточкою. Я хочу якось повернути йому його, але чомусь не можу. Сама не знаю чому. Мабуть тому, що буде дивно з мого боку принести йому такий пакетик прямо до офісу. І це не його провина, в жодному разі не його! Він просто розвага.

У будь-якому випадку, після нашої останньої вечірньої зустрічі я їду до клубу «Гучі», щоб зустрітись там з Гемішем. Він — божевільний фанат поезії, йому подобаються мої вірші. Знаю, звучить дико для мене, але ми просто зустрічаємось, п'ємо каву, кайфуємо й читаємо одне одному вірші. Ми з Гемішем ніколи не спали; не знаю, гомосексуал він, чи соромиться усіх дівчат, чи просто бачить у мені виключно подругу, але цей хлопець — точно дивний. Мені він подобається. «Ненавиджу, коли друзі б'ються, і ненавиджу, коли друзі трахаються», — якось зізнався він, хоча мені й здалося тоді, що він довго репетирував цю промову. Я часто питала Геміша про його сексуальну орієнтацію, але він гнув своє, казав, що йому нецікавий секс з іншими чоловіками. Він — не мій тип, але я б з ним переспала; є в нього особлива харизма. Наші стосунки тривають уже дуже довго. Пару років тому ми з ним ходили разом на читання в рамках фестивалю, потім їздили до Парижа на декілька днів. Дивно було спати з хлопцем в одному ліжку і не трахатися з ним, хоча одного дня я й прокинулася з його рукою на своїх цицьках.

¹ Архітектурно-парковий ансамбль у місті Гранада, в Південній Іспанії.

Одразу згадую свою хвору матір, у неї зовсім немає грудей, їх їй видалили хірурги. Скелетоподібна, схожа на андрогіна; Богом присягаюся, вона тепер схожа на Боуї з обкладинки його альбому «David Live». Я проводила б із нею більше часу, але мені нестерпно дивитися на неї. Тепер я знаю, що краще робитиму що завгодно: трахатимуся, вживатиму наркотики, читатиму вірші, переглядатиму фільми, тільки б не думати про неї.

Хочу в Париж, хочу в Париж, хочу в Париж...

...Я зустріла на дискотечі одного француза, який страшенно приваблював мене, що засмучувало Геміша, але цього було недостатньо для того, щоб він наймні спробував переспати зі мною. Він — кістлявий малий сучонок (як його описує завжди Саймон) з маленькими дівчачими очима, на яких з'являються сльози, коли він читає свої вірші, і він так мило червоніє. У в'язниці такі хлопчики користуються особливою популярністю.

Я мало не оскаженіла, коли Марк Рентон та Кіт Юл приєдналися до групи Геміша, бо вони почали постійно зависати в «Гучі», який я звикла вважати *своєю* сценою, і мені не подобалося, що тут постійно вештаються ці лейтівські покидьки (за винятком Саймона, звичайно!). Вихідці з Лейта зазвичай не визнають інших районів Единбурга; вони вважають, що коли ти не народився в Лейті, то ти — повний нуль. Хоча мене й виховували в Лейті, насправді я народилася в Маршмонті, що робить мене справжньою жителькою Единбурга. Так, наприклад, колись я гуляла з братом Марка, Біллі; це тривало недовго, я тоді ще навчалася в школі. Але Богом клянуся, я ніколи не спала з ним, хоча багато людей дотримуються іншої думки. Такі вже в Лейті хлопці, та й дівчата там не гірші.

У будь-якому разі, я знову в «Гучі», цьому чудовому місці на нашій грішній землі, де завжди можна послухати найкращу музику, зустрітися з цікавими людьми. І першими, кого я зустрічаю, виявляються Марк (бу!), який вештається клубом, як завжди ледве пересуваючи ноги, та Саймон (ням-ням!) із гладко зачесаним назад волоссям, який теревенить з цією сучкою Естер біля бару, тупою коровою, котра чомусь вважає, що від неї пахне самими трояндами.

Будь ласка, не трахайся з нею, не трахайся!

Богом клянуся, я ніколи не ревную Саймона до його подружок, бо наші шляхи розійшлися, ми не маємо жодних обов'язків одне перед одним, хоча він завжди подобався мені відтоді, як я поїхала з Лейта. За винятком хіба що декількох разів, коли він спав з відвертими шльондрами, яких я дуже добре знаю, і корова Естер саме з таких. Я бачу, що Геміш теревенить з Марком, вони підсаджуються до якихось двох дівок, яких я ледве знаю. Думаю, це про одну з них казали, що вона віддалася Коліну Дагену, але я можу помилятися. В будь-якому разі, бідолаха напевне довго в цій компанії не заливається!

Коли я підходжу до них, то чую, як Геміш соловейком розлягається:

— Венді, Лінсі, познайомтеся з моїм хорошим другом, Марком. Надзвичайно талановитий басист.

Моя дупа талановітша за нього: він вигнав Марка з двох гробаних груп через його повнісіньку некомпетентність!

Марк намагається зібрати очі до купи й гугнявить:

— То як твої успіхи на музичному поприщі, Геме?

— Я більше цим не займаюся, — хитає головою Геміш із показною скорботою; одна з дівчат — коротко стрижена білявка з гарним макіяжем — здивовано витріщається на нього, почувши такі новини.

— Тепер я пишу поезію. Музика — це дурне, вульгарне та комерційне мистецтво. Для духовних банкротів, — пояснює він.

Блонда (Лінсі, здається) із прикрістю опускає очі, в той час як Венді-потенційна-спеціалістка-з-мінетів лишається безпристрасною. Геміш бачить, що я стою поряд, він підводиться й цілує мене у щоку.

— Привіт... Елісон. Як ти?

— Непогано, — посміхаюся я.

Марк повністю віддає перевагу цим дівчатам — звичайному мотлоху, з яким він полюбляє замутити.

— А я разом зі своїми друзями з Лондона саме зайнятий у цьому «комерційному» мистецтві, у нас власний рок-проект, — починає брехати він, непомітно підморгуючи мені. — Граємо щось типу «Айнштюрценде Нойбаутен»¹ та ранніх «Метеорів», більш схоже на їхню «На небесах», ніж на «Рекін крю», але в диско-ритмі, відчувається значний вплив ска², наша вокалістка схожа на Маріанну Фейтфул³. Співаємо про стурбованих сексом підлітків, шотландські та ньюкаслівські броварні-паби, де молодь слухає Лебі Сіфр та Кена Бута⁴ на музичному автоматі та мріє про роботу з високою зарплатнею на заводі «Фольксваген» у Ганновері.

— Звучить круто! — вищить білява Лінсі, чи як там її. — А як ви називається?

— «Укріплення».

Дяка Гемішу, який не розгубився і майстерно змінив тему розмови, переключивши увагу дівчат знову на свої бодлеро-рембо-верленоподібні вірші; однак його тієї ж миті перебила одна з дівчат, сказавши щось про «Мокі-Мун», альбом нової групи «Телевіжн». Я в цей час встигла штовхнути ліктем Марка, щоб повернути до себе його увагу.

— Тихіше, ти кого укріпляти зібрався?

Він окидає мене поглядом з ніг до голови. Навіть враховуючи, що він одурманений наркотиками, він оцінююче дивиться на мене, так, як ніколи раніше не дивився:

— Вау, Елі. Розкішно виглядаєш.

Компліментів я від нього не чекала, але це помічає Геміш й одразу присувається ближче до мене.

— А ти виглядаєш... як завжди.

Він сміється моєму жарту й запрошує сісти поряд із ним, поки Геміш вихваляється перед дівчатами тим, як вони з Марком колись грали в клубі «Трикутник», що в Пілтоні.

— Як ти?

— Добре. А ти?

— Теж непогано. Однак цього точно не скажеш про Картоху, він досі носить пов'язку на руці.

— Бідолашний Денні!

— Так, довелося йому повернутися додому. До речі, бачив тут нещодавно Келлі. Разом із Десом.

¹ «Einstürzende Neubauten» — експериментальна німецька музична група із Західного Берліна.

² Народна вест-індійська музика.

³ Британська співачка, музикант та актриса.

⁴ Виконавці реггі.

— Молодець.

Він говорить тихіше, схилившись до мене. Взагалі-то Марк вищий, ніж завжди здається на перший погляд.

— Сьогодні щось буде?

— Ти маєш на увазі те, що я думаю?

— Ага, думаю, так.

— Ні, я вже телефонувала Джонні, його немає вдома, чи він просто не бере слухавку.

— У мене та сама фігня, — він мовчить деякий час і потім питає: — А як твоя мама?

— Справи кепські, але тримається, — коротко відповідаю я, бо не хочу про це розмовляти, втім спитати про неї було дуже мило з його боку.

— Ага... Шкода чути це. Е-е-е, якщо зв'яжешся з Джонні, Метті чи ще кимось, дай знати, — просить він.

— Домовилися, — погоджуюся я.

Геміш відривається від Венді та Лінсі й передає мені тоненьку книжку з віршами.

— Вона змінить твоє життя, — багатозначно каже він. Марк закочує очі.

— Ага... Добре, — відповідаю я, але зосереджуюся виключно на Саймоні, який усе ще спілкується з тією жакливою Естер у барі.

Лінсі розпитує Геміша про книгу, і той починає розказувати щось про роботи Чарлза Сіміка¹.

— Уявляєш, він жодного слова англійською не міг вимовити!

Я повертаюся до Марка:

— У кожного з нас траплялися моменти, коли ми теж жодного слова англійською не могли вимовити.

Він усміхається мені у відповідь, а я киваю у бік Естер:

— Як думаєш, вона гарна? Ця платинова білявка, з якою теревенить Саймон?

Марк озирається навсідч, у нього ледве слина з рота не капає.

— Маріанна? Вона ж на колоду схожа.

— Це не Маріанна, це — Естер.

— Справді? Як на мене, вони тупо однакові.

— Вони дійсно абсолютно однакові. Ходімо, привітаємося, — пропоную я, ховаючи тоненьку книжку Геміша до сумки.

Коли наші з Саймоном очі зустрічаються, він одразу відволікається, ми обіймаємося, і я відчуваю його дихання на своїй шиї.

— Привіт, красуне, — шепоче він, — не кажи нічого, дай мені насолодитися обіймами.

Я підкоряюся, але не можу втриматися, і ехидно посміхаюся Естер поверх його плеча, знаючи, якої думки про неї наш Марк. Ха! Богом клянуса, вона виглядає як справжня покинута жінка; поки ми з Саймоном милуємося, я чую, як Марк лепече щось їй, спочатку — про «New Gold Dream», альбом «Майндз», потім — про свій вигаданий рок-н-рол-проект, додаючи у процесі нові деталі. Коли язик Саймона та його смак опиняються у мене в роті, я чую надтріснутий голос Естер, вона каже щось про те, як, мабуть, важко змусити зазвучати такі

¹ Американський поет сербського походження, поет-лауреат США 2007 року.

різні елементи разом. Ми з Саймоном перериваємося, щоб вдихнути повітря, і дивимося шоу. Марк погоджується з нею:

— Так, це — найважливіша, найскладніша проблема, яку нам доводиться долати, але за це ми отримуємо гідну винагороду...

Коли вона питає, як називається їхня група, він відповідає їй, але під впливом ломки, здається, ніби він, одурманений та млявий, каже щось типу «Наймитнення», Естер не розуміє його й дивиться на нас, благаючи про допомогу! Марк просто знижує плечима й відходить від неї, коли до нього звертається симпатична азіатка з жадливим місцевим акцентом:

— Я вже ледве тримаюся на ногах!

— Я теж, — охоче приєднується до неї Марк, і Естер розуміє, що навіть йому вона нецікава!

Вона намагається привернути до себе увагу Саймона, але той посилає її:

— Зачекай, потім, — відповідає він, бере мене за руку й веде в затишний куток, щоб поговорити!

Я озираюся на Естер: *ну що, з'їла, сучко? Лейтівські хлопці для лейтівських дівчат!*

Музика сьогодні грає значно голосніше, ніж зазвичай буває в «Гучі», ми сидимо зовсім поряд із динаміками, тому нам із Саймоном доводиться кричати одне до одного. Я поправляю ремінь, щоб спідниця прикривала усі потрібні місця, і питаю Саймона про Картоху, чи справді він не прийшов тільки через пов'язку.

— Я з ним лише парочку слів перекинувся, — знижує плечима він. — Каже, ця пов'язка — непробачний промах з точки зору стилю. А позаяк він завжди як пияка виглядає, то для нього це неважливо.

Потім ми говоримо про малу Марію Андерсон, бо мій брат з друзями колись частенько зависали з нею та її компанією зі школи. Кажуть, Саймон зустрічається з нею. Я не можу в це повірити, вона зовсім мала, нащо вона йому, коли в нього й так тьма-тьмуца подружок?

Він пильно й сумно дивиться на мене і розповідає, що це — справжній кошмар його життя.

— У неї в голові повний безлад, — кричить він, намагаючись заглушити спів Принса. — Я — її сусід, у неї вбили батька, а маму посадили до в'язниці, я нібито несучу за неї відповідальність, бо вона відмовилася їхати до свого дядька, до Ноттінгема.

Він глибоко зітхає й дивиться у стелю:

— Проблема в тому, що вона ніби прив'язалася до мене, а найгірше — вона підсіла на героїн. Я намагаюся утримувати її якнайдалі від наркоти, але їй більше нічого не потрібно.

— Але чому саме ти з нею панькаєшся? Ти ж ні в чому не винний!

— Ні, я винний. Я протупив... бля, ми з нею опинилися в ліжку, я переспав з нею. Намагався її заспокоїти, а вона потягнулася до мене так відчайдушно, так убого... Сама розумієш. Я припустився величезної помилки.

— Йобаний в рот, Саймоне, — кажу я йому, намагаючись зробити вигляд, ніби його ревную, хоча насправді я таки ревнувала.

Не можна звинувачувати дівчину в тому, що вона втратила контроль над собою після всього, що з нею трапилося.

— Вона була така мала, так сильно бідувала, я тільки зараз бачу, яким слабким та дурним я був тоді, коли скористався іншою людиною, яка опинилася

в скрутному становищі. Зараз вона думає, що ми зустрічаємося. Наступного тижня ми збираємося провідати її маму у в'язниці, сподіваюсь, їй вдасться переконати дівчинку повернутися до дядька й розібратися там у собі. Весь цей безлад... він охопив повністю моє життя! Я тільки хотів вчинити правильно, але це несподівано затяглося на дуже тривалий час. — Він замовкає на мить, щоб перевести дихання, і неухважно роздивляється танцпол. — Річ у тім, що навіть зараз я до нестями турбуюся про неї, бо вона зосталася сама в тій квартирі; а дівчинка її віку в такому стані може накоїти все що завгодно. Вона і так уже з'їхала з глузду, хоче помститися чуваку, який убив її батька, тому Діксонові з «Грейпз». Боюся, що вона скінчить погано, як і її мати чи, ще гірше, як її батько: у в'язниці чи за шість футів під землею. Вона вже зв'язалася з дрібними злодіями, і хоча я намагаюся завадити їй, все одно не можу знаходитися поряд із нею кожна мить свого життя, мене від цього нудить... Це все мені вже набридло, — хитає головою він, — і я не можу більше спати з нею, носити їй героїн, але тільки це її заспокоює. Вона б мала сидіти за шкільною партою зараз.

Він жалібно зітхає й дивиться мені у вічі:

— Господи, я тут заливаю тобі про свої дрібні справи, в той час як у тебе мама... — Він замовкає, бере мою руку і стискає її.

Я відчуваю, як у мене на очі навертаються сльози.

— Вибач, Саймоне... я... — Я задихаюся, не можу нічого сказати в цьому вихорі музики та людей, який в'ється навколо нас.

Раптом я ніби зі сторони чую свій голос, ніби я міркую вголос:

— Чому життя — такий йобаний безлад?

— Хуй його знає, — знизує плечима він, стискаючи мої пальці сильніше; його очі здаються дещо одурманеними.

Потім він з огидою морщить ніс, бо починає грати «Ти — краща» «Стайл Кансіл».

— Не подобається ця пісня?

— Вона мені *дуже сильно* подобається, але ця пісня надто гарна для усіляких позерів та мудаків, які тусять в цьому жакливному натовпі, — випалює він. — Мені не подобається, що таким людям *дозволяють* слухати таку музику.

— Розумію, що ти хочеш сказати, — здивовано киваю я; дивлюся на Естер, і дійсно розумію суть його слів — вона саме намагалася втекти він бурхливого натиску Марка та тієї малої азіатки, я нарешті згадала її ім'я — її звали Надя.

— Слухай, у мене є пропозиція. Чому б нам не прогулятися до Лебеда? Перехопимо там щось, потім підемо до тебе чи до мене, займемося чимось приємним, а потім просто спочинемо та поговоримо? У нас обох зараз у житті суцільний безлад, а цей натовп мало сприяє душевним бесідам, мене він уже починає дратувати. А то Марк уже зовсім з глузду з'їхав зі своїм героїном та Лу Рід. Не кажу, що я зовсім без гріха, але він і справді страждає міопією...

Ми бачимо, як Марк старанно вкатує цю божевільну Надю, вони обоє без сумніву нажерлися спіду.

— Це — шлюб, укладений на героїні, — посміхається Саймон і додає: — Треба нам тихенько вшитися до Джонні раніше, ніж він отямиться, інакше нам його ніколи не здихатися.

Мене вмовляти не треба. Кава та поетичний вечір з Гемішем зачекають. Та й Александр лишив мені повідомлення, сказав, що хоче зустрітися увечері, але я не додаю цього пункту до сьогоднішнього порядку денного.

— Звучить добре. Ходімо.

Ми виходимо на вулицю, ніч видалася холодною. Я бачу в цій порожнечі щось таємниче, незбагненне. У Саймона така тепла рука, а його гаряче дихання здається мені шепотом ангелів.

Під'їзд Джонні не зачинений; хтось видер кодовий замок разом із домофоном — тепер на місці алюмінієвого ящика висіли самі спаеті з дротів. Ми чуємо голос Лейбіда з прольоту другого поверху, він свариться з якимось хлопцем, який голосно кричить на нього у відповідь. Можна навіть розібрати слова:

— Ніхуя ти не знаєш, хлопче!

Саймон мовчки тягне мене у комірку під сходами.

— Це твоєму корешу пиздець, Майкле, — чуємо ми тихе шипіння Джонні, — не тобі, ти все ще у грі. Знайди якийсь інший спосіб!

— Кажу тобі, цей мудака нас здасть. От побачиш, — у тон йому відповідає хлопець, розвертається, і ми чуємо, як він тупотить сходами у наш бік.

Він зупиняється, розминає шию і кричить назад, до Джонні:

— Кінець гри!

Хлопець майже натикається на нас, спочатку корчить якусь огидну мармизу, але мало не підстрибує до стелі, коли бачить мене. Джонні слідує за ним, спускається майже на проліт нижче. Він дещо здивований, коли впізнає нас у темряві, але для показухи нахабно кричить «Чао!» своєму корешу, який навіть не удостоює його відповіді. І тут я пригадую, де саме бачила цього хлопця: у тому пабі на Делрі-роуд, разом із братом Александра.

— Йобані справи, — знизує плечима Джонні, але від нас не приховується, що він все одно напружений та стурбований. — Наш притон усе більше нагадує вокзал Вейверлі, як нас іще мусора не накрили — сам не знаю.

— Це ж Единбург, — сміється Саймон. — Менти в цьому місті не мають особливих повноважень щодо правоохоронних операцій.

Ми піднімаємося до квартири Джонні й купуємо героїн. Джонні хоче ширнутися разом з нами, але ми не хочемо ділити з ним свою радість. Потім грюкають двері — приходять Метті. Джонні сумовито впускає його й повертається до нас. Метті виходить за ним із вітальні, невідступно слідує за Джонні, як ручний песик.

— Елі. Сай.

— Маттео, — посміхається Саймон. — Як справи? Щось ти блідий як смерть, мій старий друже.

— Непогано, — відповідає той, і я теж помічаю, що він виглядає просто жахливо — його очі червоні, половина пики в якомусь бруді.

Він майже не звертає на нас уваги, дивиться тільки на Джонні.

— Мудаче, мені треба ширнутися та ще й для Майкі Форрестера взяти.

— Подивімося спочатку на колір твоїх купюр, а потім поговоримо про угоду, — холодно відповідає Джонні.

Погляд Саймона каже мені: «Ну їх на хуй», і ми йдемо геть. Уже з порога ми чуємо, як Джонні та Метті починають сперечатися; пристрасті розпалюються, коли ми виходимо на сходову клітку, де раптом стикаємося з Марком, який витріщається на нас своїми мутними, як у спрута, очима. Ми чуємо, як грюкають двері Джонні. Цікаво, по який бік дверей лишився Метті?

— Марко... — каже Саймон, піднявши брову, і тиче пальцем у брудно-зелену флісову куртку Рентона. — Таке стильні хлопці в цьому місті не носять... Не пощастило з дівчатами?

— А куди ви йдете?

— На вечірку. Для двох. Тебе не запрошуємо, — наголошує Саймон і додає, киваючи у бік притону: — Якщо хочеш щось придбати, краще поквапся. Юний Маттео тільки-но прибув з візком грошень, погрожуючи іменем Форрестера так, ніби той першокласною кислотою торгує. Думаю, він хоче затаритися наркотою для всього Мургаузу.

Більшого Марку й не треба, він відштовхує нас і летить нагору сходами. Ми чуємо, як він мало не виносить двері Джонні, і зрештою даємо волю сміху, коли виходимо на вулицю.

Ми з Саймоном трохи прогуляємося, пройшлися чорними тротуарами під нескінченним дощем. Коли втомлюємося, беремо таксі й їдемо до мене, до Пілрогу. Я розпалюю камін і йду до ванної кімнати, щоб принести пару рушників. Туалетний пакетик Александра все ще там, лежить на резервуарі. Я ховаю його за дошкою для прасування, щоб Саймон його не побачив. Потім повертаюся до вітальні із рушником на голові, даю рушника своєму другові і вмикаю автовідповідач, щоб послухати повідомлення.

— *Це татко, принцесо. Просто хотів сказати, що в мамі був учора гарний вечір. Та й ніч пройшла дуже спокійно. Хоча вона й була децю збуджена й збентежена через ліки, які їй прописали...*

Милий Саймон знову бере мене за руку.

— *Але вона передає тобі привіт, дуже хоче з тобою побачитися. Бувай, люба. Любимо тебе.*

Саймон стискає мої пальці й цілує мене в щоку.

— *Привіт, це я...*

Александр.

— *Просто хотів перевірити, чи ти вдома... Мабуть, ні. Не подумай нічого такого. В будь-якому разі побачимося у понеділок.*

Тепер Саймон відпускає мою руку, його брова повзе догори, він кривить рот у глумливій посмішці, але нічого не каже. Наступне повідомлення від Келлі, вона захоплено пищить:

— *Куди ти пропала? Бачила Марка в «Гучі». Ми з Десом посварилися. Дістав! Зателефонуй одразу!*

Саймон пильно дивиться на мене, але ми обоє знаємо, що я не стану телефонувати їй чи будь-кому іншому прямо зараз.

— То вона ще з Десом?

— Здається, але знаєш що? Вона сказала мені, що їй подобається Марк!

— Хм-м-м... — замислюється Саймон, — одразу згадується прислів'я про вогонь та полум'я.

Я киваю, погоджуючись із ним, і йду до холодильника, щоб налити нам трохи горілки з льодом. Кидаю кубики до напою з таким звуком, ніби комусь кістки ламають. Я дивлюся на білу пудру в пакетик, який ми купили у Джонні.

— Не засмучуйся, — просить Саймон.

— Ні, все гаразд, — різко відповідаю я; мені завжди подобався героїн, але я зовсім не схожа на справжніх наркоманів, типу Джонні, Марка чи Метті.

— Думаю, краще спершу нам перепочити, — пропонує він. — Покохатися.

І я щиро погоджуюся. Ми йдемо до спальні, я знімаю весь свій вогкий одяг. Стягнути із себе топ ніяк не вдається, він такий мокрий, що просто липне до шкіри. Коли я одержую перемогу в цій битві, то бачу, як Саймон повільно роз-

дягається, акуратно згортаючи кожен предмет одягу, і розумію, що це з ним у мене був кращий секс. Не беручи до уваги Александра, звичайно, бо йому вже тридцять чотири або близько того. Старші хлопці завжди кращі, бо вони й справді добре знаються на жіночому тілі, хоча мені не одразу вдалося затягнути його до ліжка. Я робила йому мінети, бо він, здається, вважав, що це не вважається за зраду. Потім він зробив мені відповідну ласку, що виявилось дуже приємним, але я тоді весь час згадувала про Нору, яка псувала мені всі враження. Наш перший секс був чудовий (як і всі перші рази). Після всього він дещо розчарував мене, почавши розмову про свою колишню дружину, і я йому тоді прямо сказала: якщо ми знову будемо трахатися, я не хочу чути жодного слова про це лайно. Не знаю, з чим це пов'язано — з тим, що в нього було не так багато жінок, чи з тим, що він досить довго був одружений, але мені здається, що після сексу він почав очікувати, що я вийду за нього! У нього навіть не було сумнівів з цього приводу, але мені начхати. У ліжку в нас у будь-якому разі все було чудово. Але Саймон трахається, як дорослий, ніби він провів у ліжку цілу вічність, і тому ладний довести тебе до оргазму, навіть не доходячи до безпосереднього, традиційного сексу. Він може робити це не раз і навіть не два, справа може затягнутися на всю ніч, треба завжди бути напоготові. Але після того, як проведеш з ним ніч, можна недорахуватися грошей у квартирі. Однак я не хочу про це думати, мені саме це й потрібно — ні про що не думати.

Я починаю збуджуватися одразу, на мене це зовсім несхоже. Насправді, це нормально — від однієї тільки думки про те, що величезний, товстий член Саймона зараз опиниться в моїй вагіні, мені хочеться кричати, але я раптом згадую про ділдо, якого мені на пам'ять лишила Нора.

— Трахни мене в зад, поки я не трахнула тебе першою!

— Га?.. Що?.. Як ти...

Я зістрибую з ліжка, біжу до шафи й беру старенького ділдо з верхньої полиці, потім чіпляю його так, як це робила колись Нора, — на свій лобок.

Саймон витріщається на мене своїми темними, сяючими очима:

— Господи, де ти це дістала?

— Яка різниця? Я хочу трахнути тебе в зад, зрозумів? — ставлю його перед фактом я.

Я поводжу стегнами й бачу, як цей величезний гумовий хуй виляє то в один, то в інший бік.

Він із сумнівом піднімає брову:

— Ідея непогана, але *це* ти мені в дупу не встромиш!

— Твій власний хуй йому розміром не поступається, — наполягаю я, хоча мені й здається, що ділдо дещо більший.

Але цей комплімент заспокоює його, він посміхається, і в його очах з'являється передсмак. І я підхльостую його:

— Давай же, буде весело. А потім — ти мене.

— Ну... Не знаю...

— Давай, Саймоне, це ж теж корисний досвід. Тобі буде значно приємніше, ніж мені.

— Ага, — сумнівається він, — звідки ти знаєш?

— Бо в тебе є простата, яку можна стимулювати, а в мене її немає. Чоловіча простата — це дуже чутлива зона. Моя подружка Рейчел — медсестра; це вона мені розповіла. Тобі буде значно приємніше, ніж мені за все моє життя. Подивись на геїв: вони не просто так люблять цю справу, сам знаєш.

Він розмірковує.

— Справді?

— Справді, — підтверджую я й починаю змазувати ділдо вазеліном. — Я не завдам тобі шкоди.

Він незадоволено морщиться, ніби йому здається неможливою така перспектива.

— Гаразд, я у грі, давай зробимо це. Коли я ще таке спробую... ну точно не з хлопцем!

— Тобі сподобається.

— Ага, — сумнівається він.

І ось він стає на карачки, розсунувши ноги, його видатний зад не надто відрізняється від дівчачого, за винятком того, що він більш мускулистий та волосатий біля самої дірки. Не те щоб я дуже пильно вивчала дівчачі зади та дірки, але в моєму уявленні на них має бути менше волосся. Я пристроююся з ділдо до його дупи й починаю повільно його засовувати. Його зад легко дозволяє мені встромити голівку ділдо, але потім стає зовсім туго.

— О... Господи...

— Як ти? Все гаразд?

— Авжеж, — огризається він.

Я просуваюся трохи далі. Потім витягую ділдо і знову суну його вперед.

— О... О-о-о... А це досить пікантно...

Я лягаю на нього, і він повільно опускається на матрац, лишаючи мене зверху. Я входжу й виходжу, трахаю його повільно. З кожним разом до його дупи входить усе більша й більша частина ділдо, його тіло напружується й розслабляється, потім — знову напружується. Він стогне, обома руками міцно ухопившись за простирadlo, але добре не тільки йому.

— Як же це добре... Я трахаю тебе в дупу, сучко з Банана-флетс, — видихаю я з насолодою, пальцями смикаючи свого клітора й тримаючись іншою рукою за його плече.

Мої пальці та ділдо, гумова поверхня якого тре мої статеві губи, доводять мене до сказу, поки я трахаю його, трахаю *хлопця*, і присягаюся — мені так добре, так подобається тримати все під контролем, проникати в нього...

Я в ньому, я в ньому, я в ньому...

— О-о-о! — раптом здригається Саймон, кінчає і розслаблено обм'якає. Він тихенько стогне, трохи захлинаючись власною слиною.

Я все ще працюю над своїм клітором і ось-ось кінчу, блядь!

— А-а-а... Красава... вау... о-о-о... о-о-о...

Я падаю на спину Саймонові. Ми — як пара Александрових повалених дерев, які ось-ось сплять у крематорії. Я деякий час лежу на ньому, відчуваючи кожен його хребець та м'язи на спині, притискаюся до нього своїми оголеними грудьми та животом. Потім я подаюся трохи назад, виймаючи ділдо з його заду. Він відпускає цю іграшку так природно, ніби це лайно виходить з його дупи, й знову падає на простирadlo. Я відстібаю чарівний прилад і роздивляюся його на світлі. Він сяє від вазеліну, але на ньому жодного сліду лайна.

— Як ти? Тобі сподобалося?

— Це було... трохи схоже на медичний огляд, — буркотить він, уткнувшись у подушку.

Я кидаю ділдо на підлогу й перевертаю Саймона на спину. Він догідливо підкоряється, але його очі вже закриваються. Потім я раптом помічаю липкі плями сперми на простирадлі, на його животі та грудях.

— Ти обкінчався!

— Справді?.. — Він здивовано розплющує очі й збуджено сідає на ліжку. — Я й сам не помітив.

Потім він відводить погляд від цього безладу й дивиться на мене очима, сповненими паніки:

— Слухай, Елі, ти ж нікому не скажеш?

— Авжеж ні, про такі справи я не розповідаю, це лишиться між нами!

— Добре... Добре... — розгублено відповідає він.

Ми знімаємо брудне простирадло і влаштуємося в ліжку.

— Це виявилось досить приємним, але тільки завдяки тобі, — каже він, пригтгуючи мене ближче до себе.

Мені подобається його аромат: більшість хлопців смердять, але від Саймона пахне приємним хвойним парфумом. Саме так я собі завжди й уявляла справжній дорогий парфум.

— А мені було приємно, бо я розділила це відчуття з тобою, — відповідаю я йому. — Я не могла зупинитися...

З цими словами я хапаю його за член, і той твердіє в моїй руці, розсуваючи мої пальці.

— Трахни мене, — шепочу я йому на вухо, — трахни мене по-жорсткому, скажи, що кохаєш мене...

Обличчя Саймона напружується, він ніби розлючується, ніби збирається нагадати мені про нашу угоду, але раптом опиняється на мені й повільно суне члена мені у вагіну, я всіма фібрами душі відчуваю, як він трахає мене, трахає чудово, спочатку повільно, потім — жорстко, і каже: «Я кохаю тебе». Знаю, він не це має на увазі, але все одно повторює те ж саме італійською, і я опиняюся на небесах, я отримую оргазм знову і знову, мені навіть хочеться вже позбавитися цього щастя та відчути полегшення, коли він врешті-решт кінчає й кричить:

— *Avanti!*¹

Коли наші спітнілі тіла зближуються й ми пристрасно обіймаємося, здається, він геть-чисто забуває про мою дупу, але, підозрюю, тільки тому, що мріє лише про свою чи вже націлився на героїн.

ГЕРОЇНЩИЦЯ

Над «Троссаком» лапятий сніг вкриває високі пагорби та дахи добротних будиночків. У деяких віконцях уже мерехтять вогники на різдвяних ялинках. З вікна своєї камери в жіночій колонії Дженні Андерсон бачить величезні хмари в небі, мріючи про те, щоб побачити щось більше. Сніг вона ніколи не вважала своїм ворогом. Але яке Різдво на неї чекає цього року?

Дженні трохи пожвавлюється, коли її виводять з камери і вона йде коридором у строю з іншими жінками на чолі із сучкою у формі, яка відчиняє на ходу

¹ Уперед! (Іт.)

всі двері. Врешті-решт, вони потрапляють до кімнати відвідувань, де кожна ув'язнена сідає за один зі столиків, вишикуваних тісними рядками. За декілька хвилин починають заходити відвідувачі, і жінка бачить, як до неї крокує Марія, удостоюючи матір однієї тільки напруженої посмішки.

Невеликий досвід Дженні Андерсон уже довів їй, що жіноча колонія може бути не тільки місцем обмеження волі, але й притулком. Їй здалося, що Марія в небезпеці, що її потрібно захистити. Мішки під її втомленими очима більше нагадували синці. Її волосся було якесь сплутане, місцями рідке та жирне, у неї на підборідді вискочили два величезних прищі. Це була не її донька, а якась її химерна подоба, більше схожа на втікачку з паралельного світу з коміксів, які так полюбляв колекціонувати її брат Мюррей. Марія навіть не присіла, тому Дженні теж інстинктивно підвелася й підійшла до неї:

— Серденько...

Міцна, коротко стрижена сука, якій вона, здається, не подобалася, мабуть, через те, що вони були десь одного віку, одразу підлетіла й заборонила матері торкатися доньки. Нагнувши свою коров'ячу голову, вона проревіла:

— Досить! Більше жодних попереджень!

Сівши на своє місце, Дженні очам своїм не повірила, коли побачила його — він стояв позаду Марії, ніби заявляючи про своє особливе право на неї, що моментально довело її до сказу. Зараз, коли Кока більше немає, а вона замкнена в цій в'язниці, він ще насмілюється розпускати свої узурпаторські руки й обіймати тендітні плечі її доньки, її Марії, яка б мала жити спокійнісінько, жива й здорова, у Мюррея та Елейн, у Ноттінгема! Письмо, яке він їй надіслав!

— А ти що тут робиш? — подивилася вона на колишнього сусіда, друга її померлого чоловіка, який на одну стидку ніч став її коханцем.

— Ти ж лишишся тут ще на декілька місяців, Дженні, — відповідає він, присуваючи стільця та жестом *дозволяючи* Марії зробити те саме, і радісно гутнявить: — Хтось має доглядати за Марією.

— Знаю я, як ти доглядаєш! — скептично посміхається Дженні. — Вона ж іще зовсім мала!

Саймон-Здихля (вона чула це його прізвисько колись) влаштовується на жорсткому стільці, кривиться, бо йому незручно, й намагається якось це перетерпіти. Оглядає столики з відвідувачами, і Дженні розуміє, що він почувается ніяково, нервує трохи, але це його відчуття дуже скоро зникає, і його присутність заповнює всю кімнату, коли він випрямляє спину й витягує ноги. І тут голос подає Марія:

— Мені вже майже шістнадцять, мамо.

Очі Дженні заливає стид. Саймон був зовсім малий, коли вони з Коком переїхали до сусідньої з Вільямсонами квартири багато років тому. Вона була тоді молодою мамою і відкрито фліртувала з його батьком. Одного разу, на Новий рік...

Господи.

І потім вона переспала з його сином. А зараз він спить з її донькою, її маленькою дівчинкою.

— Подивися на себе, що з тобою сталося? Їдь до Ноттінгема, поживеш у Мюррея з Елейн!

Очі Марії раптом спалахують від ненависті, у Дженні серце холоне, коли вона дивиться на вираз обличчя своєї доньки.

— Нікуди я не поїду, доки не розправлюся з ним! З тим Діксоном! Це він зруйнував наші життя! І це точно він здав твої махінації з батьківськими грошима ментам!

— Вона має рацію, Дженні, — погоджується Саймон Вільямсон.

— Стули пельку, блядь, — кричить Дженні, підскакуючи на місці.

Та корова у формі на мить відривається від свого романчика Кена Фоллетта, дивиться на неї своїми глибоко посадженими блакитними очима. Дженні говорить тихіше й сідає, кидаючи на нього сердиті погляди:

— Ти.. з моєю дівчинкою! Що ж ти за людина така?!

— Я намагаюся піклуватися про Марію, — огризається Здихля зі злобою в очах. — Хочеш, щоб вона сама лишилася, поки ти спочиваєш у цьому затишному клубі? Вона ж чітко сказала тобі, що не поїде до Ноттінгема, хоча присягаюся, я намагався переконати її, що там їй буде краще! Ну добре. Я просто кину її напризволяще, — він махає руками, так по-італійськи, що те стерво з Фоллеттом знову насторожується.

— Саймоне, ні... — благає Марія.

— Я не залишу тебе, дівчинко моя, не бійся, — хитає він головою, обіймаючи Марію й цілуючи її в щоку, не відриваючи при цьому нахабного погляду від Дженні. — *Хтось* має піклуватися про тебе!

Спустошена Дженні тягнеться до нього через стіл:

— Якщо тільки вона залетить...

— Їй майже шістнадцять. А мені тільки двадцять один, — зарозуміло оголошує Саймон Вільямсон, хоча, здається, він смутно пригадує, як сам казав Дженні, що нещодавно відсвяткував свій двадцять другий день народження. — Знаю, як це виглядає зі сторони, і я не пишаюся тим, що ми вступили в такі стосунки, але так уже трапилося. Тому тобі лишається тільки змиритися, — підсумовує він, крутячись на незручному стільці.

Дженні почувается зовсім беззахисною під його немигаючим поглядом. Вона нахилиє голову, але потім насмілюється і зазирає в засмучені, стомлені очі своєї доньки. Її пронизує жаклива думка: це — *очі дорослої, досвідченої жінки*.

— Я не сплю з недолітками, Дженні, — холодно дивиться на неї Здихля. — Думаю, тобі добре відомо, що я зазвичай обираю більш досвідчених жінок.

Вона відчуває, як тоне в цій приголомшуючій тиші. В цій неспокійній тиші вона раптом розуміє дещо: це через алкоголізм Кока на їхню родину звалилися всі ці біди. Це алкоголь знищив його, ув'язнив її, вислав її сина до Англії, до родичів, яких він ледве знає, та штовхнув її доньку в обійми цього покидька-сусіда. Кожен бокал, на який дивилися його дурні, хмільні очі та який його тремтячі руки підносили до великих гумових губ, наближав їх до їхньої жакливої долі. Вона раптом забула про всі свої почуття до померлого чоловіка, тепер Дженні відчувала до нього саму лише ненависть.

Здихля знову тискає Марію, цього разу він торкається її стегна, з чого Дженні одразу розуміє, які між ними інтимні стосунки.

— Як би неймовірно це не звучало, я *кохаю* цю дівчину і збираюся підтримати її, поки ти сидиш тут, — оголошує він.

Дженні знову скажено дивиться на нього, а потім окидає поглядом свою доньку:

— Подивися на себе! На що ти перетворилася?

Марія через блузку дряпає нігтями собі руку від злості:

— Ми підхопили грип...

— Так, ми декілька ночей через це не спали, — перебиває її Здихля. — Але зараз усе гаразд, чи не так, мила?

— Ага. Чесно, мам, — підтверджує Марія.

Хоча її слова і були не надто переконливими, Дженні не хоче відштовхнути від себе доньку або нищити того, хто зараз являє собою єдиний притулок для Марії. Зрештою, за ними спостерігає те стерво. Саме зараз її Немезида опустила книжку на коліна та повільно походжала між рядами столиків, тримаючи том, як високотехнологічну зброю. Врешті-решт, вона зупинилася, склавши м'ясисті руки на видатних грудях, більше схожих на чемодан.

Фінальний етап цієї нестерпної зустрічі складався виключно з незручних банальностей. Під час цієї гри в пристойність Дженні всім серцем бажала дістатися телефону, щоб поспілкуватися зі своїм ноттінгемським братом; бажала так само сильно, як Здихля з Марією бажали героїну. Обидві сторони с полегшенням зітхнули, коли час відвідувань добіг кінця.

— Нам треба ширнутися, роби ніжками топ-топ, — квапить Здихля Марію, коли вони виходять з воріт в'язниці й прямують у бік центру Стірлінга, де знаходиться залізничний вокзал; там вони мали сісти на потяг до Вейверлі.

Автобус везе їх до самого Істер-роуд, де вони зрізають шлях вулицею Лінкз. Вони тремтять від поривчастого вітру, який б'є по них тужавими струменями дощу. Незважаючи на подібні незручності, Марія здивовано, навіть шоковано озирається навсібіч, ніби ця промокла, мерзена прогулянка викликала в ній спогади про кінець шкільного року, про її невинні дитячі літа; про те, як вона лежала в траві, підставляючи обличчя сонцю, про приголомшені, порожні вулиці в полудень без жодного подиху вітру, про шепоти радіопередач, які доносяться з проїжджаючих машин, про насичений аромат дизельного пального, про меланхолійне сп'яніння її батька, про сухий голос її матері, який було чути з балкона у нижніх сутінках, котрі опускалися так повільно, що почувалася обдуреним цією грою згасаючого світла. Усе це зникло, замість цих привабливих картин прийшли груди та стегна, які супроводжуються новими, небезпечнішими іграми, пихатими поглядами та осудливим ставленням. Ці безсилі спроби врятуватися від нескінченної уваги усіяких грубіянів. Він жалкує, що відіграв таку роль у нещодавній низці трагедій в її житті, але проганяє цю ганебну думку, аргументуючи це тим, що якби він не зробив цього, то зробив би хтось інший, наприклад зовсім недбалий сутенер, якому цікаві тільки гроші.

*È la via del mondo*¹.

Наляканий цією сумішшю емоцій від ейфорії до паніки, Здихля ховає руку в кишеню джинсів. Йому це не сниться! Ті десятидоларові банкноти, які він взяв на днях у Маріанни, все ще були на місці, шорсткуваті на дотик. Вона відкрила двері із широко розплющеними від подиву очима, і він накинувся на неї, накриваючи її губи поцілунком. Вона відповіла, і його погляд прослизнув до спальні, де на ліжку стояла її сумочка. Він відніс дівчину до кімнати, його рука одразу опинилася під її спідницею, пальцями він ніжно гладив її по стегнах, обережно підбираючись до трусиків. Він ледве не закричав від захвату, відчувши вологу між її ніг, але стримався і тільки застогнав, коли пальцем натиснув на її набухлий від збудження клітор. Коли він розсунув їй губи, його друга рука, якою він спочатку підтримував її голову, потягнулася до сумочки. Йому швидко

¹ Таке життя (*it.*).

вдалося забратися до неї, його пальці одразу намацали мідні губи її гаманця й почали боротися з його замочком. Повільно розстібнувши його, він запустив до гаманця пальці: там було повнісінько свіжих, новеньких банкнот. Він витяг парочку, міцно затиснувши їх у кулак і не забуваючи при цьому продовжувати ніжно масажувати інші її губи своєю правою рукою, цілувати її в губи, притискаючи до ліжка. Обидві руки водночас працюють над двома парами губ. Він трохи послаблює натиск, щоб відтягнути її кульмінацію до того часу, поки він не закриє гаманця та не вийме руку з сумки. Потім він знову обіймає її за шию, посилює тиск на її нижні губи, дивиться їй у вічі й різко заявляє:

— А тепер ми будемо трахатися по-справжньому, — і чекає, поки вона не закричить.

— О Саймоне, Господи...

Він знає, що йому завжди вдається дотримуватися подібних обіцянок, але думати може тільки про банкноти, які він непомітно сховав до задньої кишені джинсів, та про те, на що він їх витратить.

Тепер, торкаючись цих банкнот, він більше не ламає голову над тим, що він на них купить. Марія бачить дві десятки, які сексуально стирчать з його кулака, перехоплює його погляд, і він збирається вже пояснити, де їх узяв, аж раптом чує чийсь голос:

— Мені ці грошенята не завадять.

Він обертається й бачить огрядну фігуру малого Бакстера, який саме виходить з-під даху автобусної зупинки і прямує до нього.

Що за хуйня!

— Грехем...

— Давай-но їх сюди, — каже малий Бакстер, простягаючи до нього руку в шкіряній рукавичці. — Решту віддаси наприкінці місяця, інакше розмажу тебе по асфальту, ніхто й кінців не знайде.

— Гарзд... — насилу глитає Здихля, зазираючи в холодні очі малого Бакстера, і віддає йому банкноти, його губи тремтять.

— Щось я давно твого батька не бачив, чув, він прихворнув... Тому й затягнув трохи з платою за квартиру. У нас із сусідом сталося невеличке непорозуміння...

— Мені похуй твої йобані проблеми, — ричить малий Бакстер. — Ти можеш обдурити мого старого, але не мене.

— Я ніколи...

— Не сплачуєш — не мешкаєш, — хитає тупою довбешкою малий Бакстер, — і я буду завжди чекати тут на тебе, забирати в тебе кожну копійку, а якщо мені не вистачатиме, я притягну тебе до суду.

Здихля жалюгідно завмирає на місці, йому навіть мову відібрало, а Бакстер сідає в машину й їде у своїх справах.

— Хто це був? — питає Марія. — Чому ти віддав йому гроші?

— Це син хазяїна моєї квартири... Він просто пограбував мене! Господи, бля!

— Але в нас лишилося на героїн, Саймоне? Так?

Вона нагадує йому божевільну пташку в гнізді, яка несамовито благає нагодувати її.

— Так, лишилося. Заспокойся, — каже він, хоча й сам дещо стурбований.

Коли вони дістаються квартири Андерсонів, Здихля випиває холодної води з крана, але в нього починає боліти голова, та так сильно, ніби хтось йому че-

репушку намагається розтрошити. Він розлючується, коли згадує про малого Бакстера, потім дістає свого маленького блокнотика, і йому одразу впадає в око одне ім'я: Маріанна Карр. Винувато пропускаючи літеру «К» в своєму записничку, він чує, як Марія йде до туалету, і гадає, чому вона зовсім несхожа на Маріанну, в якій є гроші та робота. Ублажати обох одразу — це так стомлює... Він телефонує Джонні Лейбїду, але той динамить його:

— Немає грошей, немає й героїну. Не можу, друже, у мене й так голяк.

Потім він повертається до літери «К», але цього разу — до Метті Коннелла. Метті, здається, зараз із Ширлі, але розповідає Здихлі ту саму казочку.

— Ні, хлопче. Нас і так кинули, — каже Метті, — хтось нас здав, мабуть, з контактів Лебеда.

Його голос відбивається болем у голові Здихлі, він розуміє, що справи кепські.

— Зрозуміло, побачимося пізніше, — відповідає він і кладе слухавку, навіть не дочекавшись відповіді.

Мабуть, трапилась якась облава, тому героїну й справді ні в кого не було. Але Лебідь напевне мав якусь особливу, власну заначку для важких часів. Він і сам міцно сидів на голці, тому йому зараз теж нелегко. І Здихля телефонує йому ще раз.

— Вибач, друже, — відповідає Лебідь. Здихля майже бачить його ехидну, пихату посмішку, ніби той сидить у кріслі навпроти. — Коли я кажу, що нічим не можу допомогти, то саме це й маю на увазі. Ненавиджу повторювати. Ві-і-і. Ненавиджу повторювати. Ві-і-і...

Він чує сміх Реймі, схожий на гавкіт гієни, такий пронизливий і глузливий.

— Слухай, — стишує голос Здихля, — у мене є одна мала тьолочка, наша, лейтівська, чиста, як йобаний перший сніг, трахатися хоче, аж не може, але в мене така ломка, що мені її не задовольнити. А вона така збуджена, хоче великого сексу.

Він чує, як Марія з гуркотом зачиняє за собою двері туалету і йде до спальні.

— Та ну? — цинічно питається Джонні й пародіює це кляте, всюдисуще шоу, таке популярне в їхній компанії: — Заперечую, ваша честь, ця історія — не що інше, як павутиння брехні, яке ти плетеш, щоб отримати безплатного героїну!

Але Здихля одразу чує підступну каверзу і вирішує підіграти:

— Заперечую, ваша честь! Наполягаю на тому, щоб перенести це слухання на одну годину й розпочати його на Толкросс, де суду буде представлений доказ номер один.

Тиша. Потім:

— Щиро сподіваюся, що це правда, для вашої ж користі, пане Вільямсоне, будьте готові представити свій доказ. Цей суд не терпить, коли його час витрачають марно.

— Домовилися, Джонні. Вона в мене гаряча маленька штучка, — Здихля говорить тихіше, бо чує, як Марія з прокльонами нишпорить по сервантах.

— Буду радий тебе бачити разом із цією крихіткою. Тобі — безплатний укол.

Зв'язок знову переривається, на якісь дві жахливі секунди, за які Здихля встигає здохнути тисячу разів.

— Алло? Як вона, нічого?

— Джонні, вона — просто маленький *ballissimo*¹ ангел. Чиста, як перший сніг. Була, доки я не зірвав перший приз, тільки я, — бреше він. — Навчив її дечого.

Тепер він навіть насолоджувався цією грою, він розумів, що його нестерпна потреба підкріплюється, коли він розпалює ще більшу потребу в своєму візаві. Він знову починає говорити в стилі «Суду», цього разу додаючи своєму голосу агресивних ноток обвинувачення:

— Заявляю вам з усією відповідальністю, що вас причарує ця юна леді, так само, як і мене, — каже він, замислюється на хвилику й додає: — Вона просто вмирає, коли хоче трахатися.

— До цього ми всі охочі. Тому давай, приїзди скоріше, — наполягає Джонні, уже не в змозі терпіти, але потім напружено нагадує: — Але диви, щоб тільки ви двоє!

— Не хвилюйся, я тут саме розповів їй про тебе, вона дуже хоче зустрітись. — Здыхля робить вигляд, ніби зітхає, коли на порозі, як привид, з'являється Марія; він ніби звертається до неї, але каже все в слухавку:

— Готова, Маріє?

Але відповідає йому тільки Джонні:

— Добре, побачимося.

— Ага, десь за годину під'їдемо. — Здыхля кидає слухавку. — Ми у грі!

Марія зустрічає новини презирливою, незадоволеною посмішкою. Здыхля заходить до спальні і бачить, що вона вивалила усі речі з шаф та комодів і пожбурляла їх на підлогу. Вона йде за ним.

— Мені нічого вдягти!

Він примудряється знайти помаранчево-білий топ у кошику для брудної білизни, який виглядає не таким замизканим, і лестощами вмовляє її перевдягтися.

Невдовзі вони знову опиняються на вулиці, тремтять на автобусній зупинці на Джанкшн-стрит. Потім сідають в автобус, який везе їх до Лотіанського шляху. Бурштинове небо нависає над блакитно-сірими хмарами смогу.

— Недовго вже лишилося, — заспокоює себе Здыхля, визираючи у вікно й вистукуючи скажений ритм ногами по підлозі, тим часом береться спостерігати за дівчатами крізь брудне скло, уявляючи їх голими і з полегшенням відчуваючи, що в нього встав.

Він вирішує для себе, що ніколи не дозволить наркоті стати вище за його лібідо.

Автобус торохтить Лотіанським шляхом, та коли дістається Толкроссу, Здыхля почувается зовсім розбитим. Марії ще гірше, вона тремтить так сильно, що він подається вперед і кладе їй долоні на коліна. Коли вони виходять, він намагається удати безтурботність, ніби все як завжди.

— Пам'ятай, Маріє, ти маєш бути крутою. Фліртуй. Будь сексі. Не думай про наркотику і не кажи навіть нічого про неї, доки Джонні сам не запропонує. Ти випила сьогодні пігулки?

— Авжеж, випила!

— Я буду в сусідній кімнаті, не хвилюйся. Джонні — гарний хлопець, — переконливо каже він, коли вони піднімаються сходами до притону Лейбіда.

Марія втрачає контроль, починає теревенити, кусає нігті, але тільки-но вони наближаються до чорних дверей, Здыхля жестом наказує їй стулити пельку. Він

¹ Прекрасний (*it.*).

намагається зазирнути всередину через щілину поштової скриньки, перш ніж постукати, але чомусь його пальці до неї не пролізають. Тому він гучно стукає в двері, і йому відчиняють з криком:

— Заходь!

І так він опиняється в квартирі. Проходить до кімнати. Здихля озирається й бачить, що з внутрішнього боку скриньку забили шматком клеєної фанери.

У вітальні, окрім дивана та стільця, журнального столика з розбитою вазою, порожньої клітки на старенькому серванті, календаря різдвяного посту, на якому вже відкрили всі дні й з якого витягли вже всі шоколадки, кривавої плями на побитих мостинах, Марія бачить двох чоловіків і тривожно дивиться на Здихлю, перш ніж він знайомить їх.

— Маріє, це — мій хороший друг, містер Реймонд Ерлі, та наш господар, містер Джонні Лейбід. А це — Марія, — каже він і, обійнявши дівчину за плечі, підштовхує її вперед.

— Де героїн? — питає Марія.

Пиздець, думає Здихля.

Сидячи на кріслі біля пустого каміна, Джонні голосно регоче:

— Для всього свій час, крихітко моя медова. Правила в цій домівці такі: ти поведишся дуже мило з Білим Лебедем, а він поводитиметься мило з тобою. Але, думаю, Саймон і так уже тобі про все розповів.

Марія раптом рушає з місця й миттєво позбавляє його самовладання, сівши йому на коліна. Пробігається пальчиками йому по грудях і торкається його грубого підборіддя.

— Ходімо до спальні.

— Отак уже набагато краще, — низьким від збудження голосом відповідає Лебідь, допомагає їй підвестися, непомітно підморгнувши Здихлі, який одвішує йому поклін, коли ті виходять.

— Як романтично, аж квітами срати хочеться, — зневажливо коментує Реймі, але Здихля помічає — о слава, слава тобі, Господи! — що той варить.

— Ти — справжній цар, Реймі.

— Ага, цар Трахер Перший, — сміється він і співає: — *В Лейті халяви не буває, але ми обіцяли дати тобі ширнутися...*

За двадцять хвилин Здихля отямлюється від криків. Це волає Марія.

— Просто звари мені! — верещить вона, вбігаючи за Джонні до вітальні.

Вона вже вдягла топа, хоча й навиворіт, тепер по її руках біжать помаранчеві плетені шви.

— Яка нетерпляча. Дай Білому Лебедю хвильку, насолодитися миттю після злягання, — протестує Джонні, вдягнений у червоне шовкове кімоно, прикрашене золотими драконами, і повертається до Здихлі:

— Оце «дечого», якого ти її навчив, — це краще, на що ти здатний?

— Просто дай їй героїну, — ледве помітно знижує плечима Здихля.

— Ну гаразд, — відповідає Джонні, дещо засмутившись, і з нестерпною неквапливістю починає готувати дозу.

Він наполягає на тому, щоб вона дозволила йому вколоти її, отримуючи зайву насолоду від цього своєрідного проникнення. Коли Марія вдячно стогне, падаючи йому на руки, він гладить її по сплутаному волоссю з ніжністю, яка Здихлю дещо лякає.

Але йому все мало, за що Джонні має дякувати; він благає, просить, клянчить у нього ще «хоч трошки» з собою. Джонні у відповідь із кам'яним обличчям

читає йому коротку лекцію про базові закони попиту та пропозиції, але потім його сексуальні бажання перемагають, і він кладе пакетика перед хватким та вдячним Здихлею.

Посмішка на його обличчі приховує жорстокість, із якою він тягне за собою Марію. Незважаючи на невпевнені протести обколотого Джонні, виснажений дуєт залишає його квартиру й прямує на зупинку, де сідає в автобус до Лейта; там Здихля обіймає дівчину за плечі.

— Мені справді, справді дуже шкода, що тобі довелося зробити це, критико.

— Наші стосунки вищі за це, бо я зробила так лише для тебе, — відповідає вона, але потім виправляється: — Тобто для нас із тобою. Як же мені зараз чудово... Ти так добре до мене ставишся, Саймоне...

Вона каже так, хоча й сама знає, що він ставиться до неї зовсім інакше, але сподівається якось присоромити його, щоб він став таким, яким вона хотіла його бачити.

— Ніколи не лишай мене...

— Не турбуйся, дівчинко моя, ми з тобою — разом навіки. Повернемося до тебе. Я знаю ще декількох хлопців, які б не проти перепихнутися, буде весело.

У вікні автобуса він бачить обличчя Марії й дивується, як вона тепер виглядає: мертвно-бліда, справжня наркоманка під кайфом. Він відвертається й з цікавістю розглядає інших пасажирів. Повернувшись до Лейта, вони нетерпляче несуться вгору сходами Банана-флетс, де Марія біжить до спальні й падає на ліжко.

Здихля знову кудись зникає і повертається за годину з Крісом Монкурром з бару «Грейпз». Кріс височенний на зріст та дуже мускулистий, він — перший у родині, принаймні за останніх три покоління, хто не працює в доках, які зараз майже припинили свою роботу. Здихля ніяк не може зрозуміти, наскільки пропорційно він складений.

— Ні в чому собі не відмовляй, — каже він, але одразу починає тривожитися: чи не накоїть той чого-небудь після таких його слів?

Кріс мовчки киває, але чомусь виглядає ображеним. У нього на обличчі ніби написано: *«Якщо вона навіть не може на панелі постояти, то що вона робить у цій справі?»*

Він виходить зі спальні за двадцять хвилин і розплачується зі Здихлею. Вони не дивляться один одному у вічі, коли обмінюються банкнотами. Потім Кріс розчаровано каже, вказуючи пальцем у бік кімнати:

— Здається, вона обісцяла ліжко. Я б на твоєму місці викупав її та змінив простирадла. Більше там нічого не поробиш.

Одразу після того, як він пішов, на порозі з'являється Марія:

— Мені боляче, Саймоне.

Він саме варив собі наступну дозу; здавалося, ніби вона почула сморід героїнового варива. Вони обоє ширяються ще.

— Мені вже краще, Саймоне... Вибач за простирадла... Мені дуже, дуже добре...

— Та нічого, — він повільно, але бадьоро підводиться, збирає старі простирадла, зв'язує їх у вузол і завантажує їх до пральної машини.

Він визирає на вулицю й бачить, як круглий місяць магнієм сяє в рожево-ліловому небі, ласкаючи вікна багатопверхівок, укритих морозними візерунками, яскравим жовтим світлом. Повернувшись до спальні, він розсипається прокльо-

нами, бо через свої неслухняні кінцівки ніяк не може перевернути матрац. Він знаходить якісь інші, свіжі простирадла й старанно застилає ліжко.

Коли Марія бачить шедевр, створений його майстерними руками, вона одразу ховається під ковдру. Дівчина хоче задрімати, і він лягає поряд із нею. Здихля пірнає під ковдру, й раптом його накриває хвилею страху.

— У нього великий?

Вона киває.

— Більший за мого?

— Ця доза... була чудова.

— Ага, чудова, але порівняй нас, стосовно розміру.

— У тебе більший, — відповідає Марія, і Здихля спочатку заспокоюється, але потім розуміє, що та просто навчилася грати в ігри, — але він не такий ніжний, як ти. Він не доводив мене до оргазму, на відміну від тебе.

Правильна відповідь, висновує він, похмуро радіючи тому, як подорослішала ця дівчинка.

Він швиденько підводиться і, почуваячись ніяково, вдягається, ставить у плеєр касету «Пінк Флойд» «*Meddle*». Касету трохи тягне, батарейки вже починають сідати. Їхній наступний гість пунктуальний; Здихля запрошує його до квартири; змірявши його холодним поглядом, одразу бере з нього гроші й спостерігає, як той заходить до кімнати, де задрімала Марія. Чоловік стягує з неї ковдру й зачаровано дивиться на її оголене тіло. Потім він різко дивиться на Здихлю, і той виходить з кімнати, але не до кінця зачиняє за собою двері, лишивши невеличку щілину, через яку видно, як клієнт декількома хуткими рухами скидає з себе одяг. Слава Богу, хоч у нього хуй малий. Здихля з полегшенням зітхає, коли одним стрімким стрибком та декількома потужними поштовхами чоловік опиняється на ній, а потім і в ній.

Марія раптом розуміє, що на неї тисне дещо більше, ніж покров сну та наркотиків. Здихля не бачить її обличчя, однак вона, здається, кличе його по імені:

— Сай...

Але потім дівчина розуміє, що вага, розміри, аромат та загальні відчуття зовсім інші. Вона завмирає від страху, відкриває очі й зустрічається поглядом зі своїм кошмаром.

— Шкода твого батька, дівчинко, — каже той з нахабною посмішкою, входячи в неї.

— Ні... облиш мене... Облиш мене! — кричить Марія, намагаючись відштовхнути його від себе своїми тоненькими, схудлими ручками, в той час як Здихля бродить іншою кімнатою, перекручуючи касету на епічний трек «Флойдів» «*Echoes*» на своєму старенькому апараті.

— Не забувай, зараз я — твій татко, мила, — каже Діксон, коли в Саймона вже остаточно здихають батарейки, перериваючи гітарне соло в момент кульмінації.

Здихля уявляє, як клієнт закриває величезною долонею Марії рота, водночас повертаючи її голову так, щоб вона дивилася йому прямо у вічі.

Це його шанс. Здихля біжить до комірки, знаходить там скриньку з інструментами, яка лишилася від Кока, і в ній знаходить величезний молоток. Він бачить білий млявий зад, який скаче туди-сюди, чорні вовняні штани, які той не встиг зняти повністю й просто спустив до колін. Черепушка колишнього мента так і просить, щоб по ній врзали й перервали його героїчне вторгнення,

поки його прекрасна принцеса вивертається в нього з рук і голосно кричить, ймовірно, перебудивши весь Банана-флетс, який, до речі, знову потрапив до приватної власності.

А я б міг його підставити... Сказати, що він її згвалтував...

Але його рука слабшає, він упускає молоток на підлогу і стоїть, хитаючись та спостерігаючи за темними справами Діксона через дверну щілину.

Здається, минає ціла вічність, поки Діксон врешті-решт кінчає, його тіло вигинається у фінальному спазмі, і він задоволено падає на дівчину, закривши її в пастці свого тіла. Він приймає руку, й Марія, не вірячи, що це відбувається насправді, скиглить так, що кров у жилах холоне:

— Ні... ні... ні... Саймоне... Саймон! Са-а-аймо-о-он!

Здихля бачить, як Діксон злізає з дівчини, на мить чомусь замислюється, ніби вагаючись, але потім вдягається й виходить з кімнати.

— Непогано, — каже він уже з порога, лякає хазяїна по плечу і йде геть.

Марія тихенько плаче в подушку, і Здихля заходить до неї з молотком у руці, різко перевертає її й обіймає; дівчина ніби горить у вогні, вся в соплях та сльозах, вона намагається вирватися з його рук і кричить так, мовби й справді опалила собі всю шкіру до самих кісток.

— Ти дозволив йому згвалтувати мене... Сука... Йди геть від мене! Я хочу до мами... до тата...

— У мене був молоток! Я хотів убити його, але вчасно зрозумів, що це буде помилкою, не можна робити цього саме тут!

— Ти дав йому згвалтувати мене...

— Так би ми йому і помстилися! Але потім я зрозумів, що не можна вбивати його тут! Тільки не вдома!

— Хочу до мами... А-а-а... — б'ється в конвульсіях Марія, і Здихля здогадується, що єдиний спосіб заспокоїти її — це тримати в обіймах, поки її гнів не стихне і клітини її наркоманського тіла не втомляться й не почнуть вимагати ще одну дозу.

І він тримає її. За деякий час ці зойки на фоні його сприйняття стихають, поки він подумки вештається кварталами та провулками. Марія знову тепла й податлива в його руках, як і будь-хто з тих, хто впадає в істерику в його присутності.

Потім вона засинає. Тільки коли дзвонить телефон, Здихля наважується лишити її, бо той ніяк не хотів замовкати.

Він бере слухавку, це — дядя Мюррей, який саме їде автострадою до них. Він поспілкувався з Дженні і тепер їде до Единбурга по Марію. Каже, що Здихлі краще забратися звідти до того часу, коли він буде на місці. Замість того щоб дратувати дядька ще більше своїми звичайними репліками типу «Ви неправильно все зрозуміли», «Це — не в моєму стилі» чи навіть «Нам треба сісти і все детально обговорити», вже поклавши слухавку, Здихля раптом розуміє, що не така це й погана ідея — забратися звідси і забрати назад усі свої обіцянки. Він лишає сонну дівчину й біжить до Джанкшн-стрит, а потім дістається Воку. Він міркує, куди йому податися: краще одразу рвонутися до Монтгомері-стрит, де на нього чекають Картоха з Рентоном, чи спочатку зазирнути до «Гучі» на Толкросс, де напевне будуть дівчата, яким не потрібний настільки пильний догляд.

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 4

На початку 1980-х поліція закрила обмінник шприців на Бред-стрит, неподалік від Толкросс. Це трапилося після того, як про таку можливість написали у місцевій пресі.

Це означало, що члени Единбурзької спільноти, які вводили наркотики внутрішньовенним шляхом, втратили назавжди такий легкий спосіб здобувати стерильне медичне обладнання. Як наслідок, вони почали користуватися одними й тими самими шприцями та голками, не усвідомлюючи загрози інфікування вірусом імунодефіциту людини (тоді це захворювання вважалося виключно хворобою гомосексуальних чоловіків) через кров.

Це захворювання загубило життя нечуваної досі кількості людей, і незабаром деякі ЗМІ стали називати Единбург «європейською столицею СНІДу».

БОЛЮЧЕ СВІТЛО

Увійшовши до кімнати, вкритої сутінками, він інстинктивно дотягнувся рукою до вмикача світла і тільки потім різко зупинився. Побачивши незграбну фігуру свого колишнього зятя та ділового партнера, який саме сидів у кріслі, він згадав, як сильно ненавидить це болюче світло.

Решту дня після своєї прикінцевої бесіди у відділі кадрів, де його принижували й тероризували всі по черзі, Рассел Берез напивався. Він заскочив до декількох пабів у західному Единбурзі, у ньому з кожним бокалом усе більше зростала ненависть до людини, яка прирікла його на цей кошмар і яка настільки затишно влаштувалася в плетену кріслі, що те навіть не скрипить під її грузьким тілом. Расселу на мить здалося, що йому поталанило виконати свою місію, але раптом він відчув, що ще рано радіти.

Рассел одразу збагнув, що зараз йому доведеться зіткнутися із ще більшою ганьбою, навіть жорстокішою та ще більш безкомпромісною, ніж та, яку він стерпів уранці, в тому сраному офісі, він проклинав у душі свою йобану шльондру-сестру, яка *одружилася* з цією тварюкою, проклинав їхню клятву весільну церемонію в Пертширі. Він намагався усіма силами забути те весілля, ту процесію мускулистих татуйованих виродків у шкіряних куртках. Але Крістен була ким завгодно, тільки не дурепою, бо досить швидко виплуталася із цих стосунків. Расселу пощастило менше.

Він мало не вибухнув звинуваченнями, але завчасно зрозумів, що з його боку це буде справжнім божевіллям. Логічніше було б спробувати виправдатися. І він почав виправдовуватися, його голос звучав тоненько, майже плаксиво, це різало слух навіть йому:

— Вони потягли мене до офісу, спіймавши мене на гарячому за допомогою цих їхніх нових камер, яких вони понаставили всюди. Сказали мені збирати свої речі, — Рассел здригнувся, пригадавши безпристрасне обличчя Марджорі Крукз, менеджера з персоналу; він знав цю жінку, вони були *колегами*.

Він пропрацював там вісім років, і все пішло псові під хвіст, він лишився лише з парою тисяч на банківському рахунку.

І він перекривляє міс Крукз, майже слово в слово повторюючи її слова неясному силуєту в кріслі:

— Сказали, єдина причина, з якої вони вирішили не починати судову справу, — той факт, що я вірою й правдою служив їм ці роки, і те, що вони не хочуть розголошення цієї інформації, бо воно негативно відізнеться на репутації компанії.

Бундючні охоронці (і їх він теж знав!) очікували на Рассела, щоб випроводити його на вулицю. Коли вже готові були відправити його востаннє з цього офісу, один із директорів запитав його:

— Хтось іще брав у цьому участь?

— Майкл Тейлор, — миттєво відповів він, сподіваючись через співпрацю виклопотати прощення для себе.

Це завжди було його слабкістю — він завжди хотів подобатися оточуючим.

— Він — водій зі складу, — Крукз повертається до директора; той у відповідь двічі киває: перший раз, щоб самому все усвідомити, а другий — щоб наказати охоронцям викинути Рассела Береза на холодну вулицю.

Він дав їм дещо важливе, дав їм Майкла, а у відповідь не отримав нічого. І тепер Рассел хотів би повернути все назад. Він пригадав, як його тепер уже колишній спільник погрожував йому. Не те щоб він надто стурбувався з цього приводу, тоді йому здавалося, що він з легкістю витримає і цю розмову з колишнім зятем. Майкл тоді похмуро замовк, бо саме того разу вони сиділи в «Дікенс» на Делрі-роуд і саме тоді до них приєднався його дереволубний братик зі своєю молодістю шльондрочкою, яку він привів потім на вечірку до матері. Александр став посміховиськом того вечора, але саме він повернувся додому тоді з тією п'яною, розв'язною та молоденькою тьолочкою. Йому взагалі завжди щастило. І ця несправедливість до нестями драгувала Рассела.

Чоловік, який сидів перед ним, замислився. Якщо подумати, це йому зробили особисту ласку. Йому було боляче тоді, після аварії, якщо вірити його словам; а Рассел йому просто допоміг. Потім колишній зять став тиснути на нього все сильніше й сильніше. Але ризикував у цій ситуації виключно сам Рассел. Цілими сумками він виносив у штанах героїн, його зад роздувався від контрабанди так, ніби в нього трапився зрозумілий невиробничий інцидент.

Тепер усе обернулося проти того, хто замислював зло, як полюбляє казати його мати. Він лишився без роботи, та й навряд чи дадуть йому гарні рекомендації, якщо він спробує влаштуватися на нову роботу в цій самій сфері. Диплом бакалавра природничих наук за спеціальністю «Промислова хімія», отриманий наполегливою працею протягом чотирьох років у Стратклайдському університеті, став зараз безкорисним шматком паперу в рамочці.

Поки Рассел розповідав колишньому зятю цю історію, сповнену небезпеки, котру несла в собі нова система охорони, про яку він, звісно, здогадувався, але яку не взяв до уваги, темряву прорізав млявий голос, що змусив його стулити пельку:

— Як я розумію, ти все пересрав, ти навіть *просрав* усе, на хуй!

— Але я втратив роботу, намагаючись допомогти тобі!

Знову тиша. Рассел уважніше роздивився чоловіка в кріслі. Сьогодні на ньому були сонцезахисні окуляри. Мабуть, сьогодні йому особливо погано — на вулиці ставало все холодніше.

— Знаєш, що тобі треба зробити тепер?

— Що?

— Стулити пельку.

— Але я хотів допомогти... — майже благає Рассел. — Крейгу...

Темна фігура підводиться. А він уже навіть встиг забути колосальні розміри свого колишнього зятя. Під два метри на зріст, він стояв перед ним ніби витесаний із мармуру. Він пригадав фільм, який нещодавно передивлявся. Головну роль у ньому грав бодібіддер, який подався в актори; і зараз до нього наближався ніби сам Термінатор.

— Не думаю, що ти розумієш, що відбувається, — хитає він головою, ніби батько, розчарований своїм сином.

Усе, що зміг зробити Рассел Берез, — це зіграти роль малодушної, інфантильної людини, за яку його прийняли. Він розвів руки, весь зіщулився, став благати:

— Кре-е-ейгу-у-у...

Один різкий удар у живіт вибив усе повітря з його тіла. Біль охопив усю його свідомість. Його неможливо було перетерпіти, забути чи домовитися з ним. Він зігнувся у три погібелі, зворушливо простягнувши руку до свого компаньйона. Знерухомлення не вразило його, хоча в нього ніколи не було особливого досвіду в бійках, але що справді його здивувало, так це те, яким німечним він виявився; його пульс стукотів так сильно, як це буває хіба що в маленьких тваринках, які потрапили до пастки.

Колишній зять дивився на нього зверху вниз:

— Трапилося тільки одне. Ти коштував мені багато грошей, точніше, твоя йобана необачність.

Він уже вигадав запасний план. Він точно знав, що коли-небудь їхні махінації із заводом впливуть на поверхню. Але ця стратегічна зміна значно знизить його рейтинг на цьому ринку. Тепер він більше не був Людиною з великої літери. Ніхто з глазговських та навіть англійських дилерів, яким він постачав якісну наркотику замість їхнього безкорисного коричневого пакистанського лайна, більше навіть не подивиться у його бік, вони скоріше зроблять вигляд, що зовсім незнайомі з ним, бо тепер він працює на них. А хто ж стане працювати на нього? Хіба тільки ця жалюгідна тварюка, яка валяється зараз у нього в ногах, цей клоун, чия сука-сестра трахалася з ним деякий час. У нього були борги, які він мав сплатити, і треба нагадати йому про це.

— Ти все ще працюєш на мене. Ти переїдеш. Туди, куди я скажу тобі. До Лондона. До Ліверпуля. До Манчестера. До Галла. Знайдеш там наркотику. Привезеш її сюди. Зрозуміло?

Рассел Берез уважно подивився в очі свого колишнього зятя, намагаючись проникнути поглядом крізь ці непроглядні чорні окуляри. Його сил вистачило тільки на те, щоб вичавити із себе:

— Добре, Крейгу.

— Сука, якщо ти ще хоч раз назвеш мене на ім'я, я відірву тобі, на хуй, голову. Мене звати Сікер. Повтори!

Дійсно, його тепер звали так. Як він міг припуститися такої помилки? Це був Сікер. І тільки Сікер.

— Вибач... Вибач, Сікере, — закашлявся він, відчуваючи, що його ось-ось виверне.

— Гарзд, тепер забирайся звідси.

Рассел Берез повернув дверну ручку й опинився в сутінках. Страх пересилив біль, і він швидко побіг звідти. Скоріше, скоріше, скоріше.

ВІДЛИГА

СЬОМИЙ ПОВЕРХ

Я не проти надати тимчасовий притулок Марку, він — свій хлопець, але щось я не впевнений щодо мудили, якого він привів із собою. Нишпорить усюди, як у себе вдома, слава Богу, що він рідко в мене буває. Хто знає, чим він взагалі займається у житті.

Спершу мені було досить складно призвичаїтися до цієї квартири, особливо вранці, хоча не те щоб я надто сторожко спав — головною проблемою цього місця було те, що біля неї проходив сміттепровід. Пляшки та всілякий мотлох весь час летять униз по трубі, вмонтованій у стіну, із шумом падаючи до величезного сміттевого бака.

Цей ранок не став винятком; коли я прокидаюся, то одразу шукаю поглядом того чувака, Здихлю за іменем і здихлю за природою. Він сидить на підвіконні з тарілкою тостів у руках.

— Доброго ранку, Ніксі, — гугнявить він, потім оглядає своїм йобаним хазяйновитим поглядом мій маєток і каже: — Хакні, мабуть, не кращий район цього міста.

Він що, очікував, що житиме у Букінгемському палаці?

— Буду радий, якщо ти підшукаєш собі щось краще, — відповідаю я цьому покидьку.

А він на це повертається до мене й каже з нахабною пикою:

— Переконую, саме цим я й займаюся.

Лайна шматок. Чув, він уже посрався з парою місцевих хлопців тут, у Лондоні. Я не люблю витратити свій час на мудаків, які вважають, що вони — кращі за всіх, ніби тільки вони мають великі плани та геніальні ідеї. Він зневажає мене за те, що я мешкаю в цій дірі, яка не викликає жодної поваги.

Хочу сказати, до речі, що моя квартира — не найгірше місце в світі. Існує безліч значно гірших багатоповерхівок, ніж наш будинок Беатріс. Навіть тут, на сьомому поверсі, відкривається досить приємний краєвид — звідси видно Квінзбридж-роуд та Лондонські поля. І ліфти в нас зазвичай працюють, принаймні, ще вчора все було гаразд. Сама квартира, звісно, не дуже, але я бачив і страшніші. Я успадкував гігантський американський холодильник з морозильною камерою, який займає ледь не половину кухні, хоча й завжди порожній. У мене є власна кімната, а в «кімнаті для гостей» на підлозі лежать декілька матраців, щоб хлопці могли влаштуватися зручніше.

Принаймні цей Здихля прокинувся; Марк також встав. Не хочу його ображати, але цей мудака тільки й знає, що спить. Він і зараз такий млявий, ледве продирає сонні очі, хоча вже майже перша година. Марк бере з телевізора відеокасету, роздивляється її й каже:

— А мені Чак Норріс подобається більше, ніж Ван Дамм.

Здыхля дивиться на нього так, ніби той зовсім з глузду з'їхав.

— Авжеж, Рентоне. Я чомусь навіть і не сумнівався, — каже він.

Зараз Здихля влаштувався за кухонним столом, щоб підписати листівки. У нього акуратний, гарний почерк. Він відвернувся до нас спиною, щоб ми не підглядали за ним, хоча нам насправді було не надто цікаво, що він там робить. Марк падає на диван і бере до рук роман Орвелла, який зараз читає: «Донька священика». Це була перша книга, яку я прочитав у школі після того, як мені поставили дислексію і я почав із нею боротися. І неважливо, що ця книга була разів у п'ять більша за ті книжки, що їх читали всі решта в моєму класі. Із нею я виглядав, як справжній дивак, але мені було начхати — я обожнював цей роман. Орвелл здавався мені божевільним. Я ніколи не вважав його нормальною, врівноваженою людиною.

— Принаймні, звідси відкривається гарний вид на дорогу, — легковажно каже мудрий героїнець Здихля. — До речі, телефонував нещодавно Метті. Якийсь він був зовсім поганий, розмовляти майже не міг чи не хотів.

Обожнюю Метті. Краще б Рентон його з собою привіз. Погуляли б, як у старі часи у Шепердз-Буш. Гарні були часи, до речі. Рентс уважно дивиться на яструбиний профіль Здихлі і повертається до книги.

Як низько я впав: тусуюся з цими шотландцями, але думаю тільки про Маршу, яка мешкає прямо над нами.

Раптом я чую страшений сморід, що доноситься з кухні. Взагалі, у цій квартирі часто пахне, як у ведмежому барлозі, однак маю визнати — цими словами я ображаю всіх ведмедів світу, які виглядають просто чепурунами на нашому фоні. Марк наблював там, ширнувшись пакистанським героїном, блядь, а прибрати за собою забув, тому тепер вони зі Здихлею сварилися на кухні.

— Я приберу, — обіцяє він, але здається, що він справді не збирається це робити; він знову бере в руки це коричневе лайно, яке спершу не вважав за справжній героїн — казав, що вдома він був білий.

Але зараз тільки й знає, що ним ширяється.

Я втомився від їхньої компанії, тому лишаю своїх шотландських гостей і виходжу на холодну, свіжу вулицю, яка наповнює мої легені крижаним повітрям, і мені одразу стає легше. На шляху до ринку я зустрічаю сестру Марші, Іветт, — страшеньку товсту дівку, зовсім не схожу на неї. Вона стояла на зупинці на Кінгзланд-роуд.

— Як ти, все гаразд?

— Ага.

— Як Марша?

— Відпочиває, трохи прихворіла, — Іветт переминається з ноги на ногу, її величезні цицьки майже вистрибують з глибокого декольте.

— Шкода чути про це...

Іветт звертається до мене зі своїм мерзенним ямайським варіантом англійської:

— Чи то вона не сказала тобі, га? — питає вона, поправляючи свій топ і кутаючись у пальто.

— Не сказала що?

— Нічого... просто забудь. Це наші, жіночі справи.

— Ми з нею давно вже не бачилися. Я хочу поговорити з нею. Дізнатися, що я зробив не так, от і все.

Іветт хитає головою.

— Забудь про це, Ніксі. Якщо вона не хоче знатися з тобою, то свою думку вже не змінить. Тобі не вдасться її переконати, — каже вона, потім тихенько сміється і повторює: — Так, друже, тобі її точно не переконати.

Я знизую плечима і йду від неї. Я не вірю, що мені не вдалося б її переконати, не такий уже я й невдаха. Врешті-решт, я вже дорослий, а вона — ще зовсім молода дівчина. Їй сімнадцять. У чомусь вона дійсно мала, але в чомусь — надто досвідчена. У неї є дворічний син, маленький Леон. Така чудова дитинка.

Я ніколи не знав його батька і ніколи вже, мабуть, не дізнаюся, ким він був; не знаю, чи він знає взагалі про те, що в нього народилася дитина. Все, що вона відповідала мені, коли я надто близько наближався до цієї теми, було:

— Ні, ми не підтримуємо стосунків.

Я знаю, як стоять справи. Я не божевільний, щоб лізти на чужу мені територію чорних. Я ж білий хлопець, який давно вже переїхав із Ширу до цього району Лондона, де всім заправляють чорні та япі. Іноді такі, як я, почувуються гостями в своєму рідному місті. Треба знати, як можна поводитися, і вміти грати в місцеві ігри. Отримаєш незабутнє враження.

Але мені справді здавалося, що між нами відбувається щось справжнє, щось прекрасне. Я іноді замислювався над тим, що не всім сподобається таке поєднання — білий хлопець та чорна дівчина. Та знаю, одного дня цю межу зруйнують, ми всі станемо однакового кольору кави з ледве помітним відтінком жовтого. А до того часу мені доведеться страждати від свого кохання.

ПОГАНА ЦИРКУЛЯЦІЯ

Слава Богу, мала Марія ціла і здорова повернулася від свого дядька Мюррея із Ноттінгема. Я знайшла її декілька тижнів тому, вона зовсім не могла дати собі ради, жебракувала під мостом, коли я йшла з роботи, тому я взяла її з собою до Джонні. Але вона розгубилася, коли ми вже підіймалися сходами; казала, що боїться заходити туди. Тому я пішла туди сама, купила наркоти, потім спитала в неї номер телефону її дядька й зателефонувала йому. Я взяла її до себе додому — всю ніч боялася, щоб вона мене не пограбувала, — і наступного дня ми вирушили до автовокзалу на Ендрю-сквер. Придбала їй квитка до Ноттінгема, запхнула її до «Національного експреса» й простояла там до самого відправлення, щоб переконатися, що вона поїхала. Наступного дня я зателефонувала її дядькові ще раз, щоб дізнатися, чи доїхала вона до нього, і він розповів мені, що саме підшукує для неї лікувальний заклад. Мюррей звинувачував у всьому Саймона, казав, що це через нього Марія стала вживати наркотики, але мені навіть не хотілося сперечатися з ним. Іноді такі, як він, дуже любляють вилити своє лайно на інших. Однак треба віддати дядькові Мюррею належне — він навіть вислав мені грошей, які я сплатила за квиток.

Чого я точно не хотіла, так це йти після роботи гуляти. Александр став поводитися дивно, мабуть, через те, що я не проводила з ним стільки часу за межами офісу, скільки йому хотілося. Іноді я ловлю на собі його погляд, коли він дивиться на мене зі свого тісного кабінету — весь такий сумний, сповнений сподівань, нагадуючи собаку, який приніс хазяїнові повідок у зубах, щоб той повів його на прогулянку. Він мені подобається, але не надто сильно, тому я не дуже переймаюся з цього приводу. На вулиці холодно та сиро — почалася

відлига, сніг та лід тануть, залишаючи місто й розкриваючи всю красу нашої гігантської попільниці, повної недопалків, сміття та собачого лайна. Я подумала, що навіть до мами сьогодні не піду, але почула повідомлення від батька на автовідповідачі, в якому він просив мене одразу приїхати до лікарні, казав, що Мхаїрі та Калум уже там. Мені не сподобався його голос. Я швидко перевдяглася, мало не підстрибуючи від хвилювання, й вибігла на вулицю.

Коли я дісталася маминої палати, вона виглядала так, ніби тоне у власному ліжку. З усіма цими пов'язками вона нагадувала мумію, яка лежить у єгипетській гробниці. Я вже збираюся заговорити до неї, аж раптом зупиняюсь, здригаючись від вражаючого страху: це — не моя мама. Я розумію, що зайшла не до тієї палати, і мовчки крокую, куди треба. В цій палаті вже точно лежить моя мама, але виглядає вона точнісінько, як її бідолашна сусідка. Вона пластом лежить на матраці, ніби здута повітряна куля. Батько сидить біля неї, його худі плечі тремтять, він задихається. Він зовсім блідий, його тоненькі вуса чомусь зголені з одного боку. Я киваю йому й схиляюся над мамою. Її очі, мертві та скляні, схожі на очі мого іграшкового ведмедика. Вона невидющо витріщилася у стелю. Те, що лишилося від її тіла, до країв напоєне морфіном, я сумніваюся, що вона взагалі помічає мене, коли я цілую її у паперову щоку та відчуваю на собі її смердюче дихання. Вона гние зсередини.

Входить медсестра, вона кладе руку на плече мого батька.

— Вона вмирає, Дереку, — м'яко каже вона.

Він хапає руками мамину чашку долоню і благає:

— Ні... ні... Сьюзан... ні... тільки не мила моя Сьюзі... тільки не вона... Не так усе мало закінчитися...

Я пригадую, як він часто наспівував їй цю пісню — «Мила моя Сьюзі», звичай, коли приносив їй сніданок до ліжка по неділях. Я наближаюся до неї й шепочу:

— Я люблю тебе, мамо.

Кажу це знову й знову цьому шкіряному мішку з кістками та пухлинами, загорнутому в бинти в ділянці грудей, які їй видалив хірург. Я молюся Богові, щоб зі мною ніколи, ніколи такого не сталося.

Батько кладе їй голову на живіт, і я гладжу його по все ще густому, колючому чорному волоссю зі сріблявою сивиною, схожою на примар, які вештаються серед живих.

— Усе буде гаразд, тату, — тупо кажу я. — Усе гаразд.

Я розумію, що не називала його татом відтоді, як мені виповнилося десять.

Десь у глибині ліжка, під ковдрою, мама ледь помітно здригається й припиняє дихати. Я не бачила її останнього подиху і рада цьому. Ми трохи вичікуємо в повнісінькій тиші, і батько вибухає криком, він стогне, як поранена тварина, а я відчуваю провину через жакливе полегшення, яке радісною хвилиною накриває мене. Ця істота — більше не моя мама, вона навіть не впізнавала нас через ліки, якими її обгодовували лікарі. Тепер її більше немає, їй більше не боляче. Але коли я розумію, що ніколи більше її не побачу, моє серце стискається від болю.

Мені двадцять один рік, і я тільки що бачила, як померла моя мати.

Мій малий братик Калум та сестричка Мхаїрі заходять до кімнати, вони вбиті горем. Вони осудливо дивляться на мене, ніби я в них щось украла, коли

тато підводиться й обіймає мене та Мхаїрі. Він виглядає як людина, яка вже однією ногою в могилі. Потім він підходить до Калума й хоче його теж обійняти, але Кал відштовхує його і дивиться на ліжку.

— Мама... — питає він. — Мама померла?

— Зараз вона в кращому світі, нашій мамі зовсім не було боляче... Не було боляче... — повторює батько.

Брат хитає головою, ніби кажучи: «Вона хворіла на рак чотири роки, пережила подвійну мастектомію та багаторазову хіміотерапію — авжеж, їй було боляче».

Я хапаюся за металеві поручні у ногах ліжка. Дивлюся на вентиляційний отвір у стіні. Пластиковий стаканчик на тумбочці. Пару тупих різдвяних листівок на полиці біля вікна. Зосереджуюся на будь-чому, тільки б не дивитися на труп. Думаю про таємний запас маминого морфіну, який я принесла їй з дому. Потім я знову його забрала, лишивши його на своєму туалетному столику. На чорний день. Боялася, що вони, лікарі, заберуть його в мене. Вони винні нам принаймні це.

Я забираю Мхаїрі, ми виходимо покурити.

— Нам не можна більше курити, — кажу я їй. — Особливо після того, що трапалося з мамою.

— З нами в будь-якому разі трапиться те саме, — відповідає Мхаїрі, їй на очі набігають мовчазні сльози, вона виглядає такою бідолашною. — Нам теж відріжуть цицьки, і ми помиратимемо так само жадливо. Тому нащо відмовляти собі в цьому задоволенні?

— Ще невідомо, чи трапиться таке з нами!

— Це передається по жіночій лінії!

— Неправда! Йди сюди, тупень, — кажу я й обіймаю її. — Нам треба доглядати наших хлопчиків, нам із тобою. Мама б хотіла цього. Сама знаєш, які вони безпорадні. Бачила татусеві вуса? Господь Всемогутній!

Вона болісно сміється, але потім раптом ховає обличчя в долонях і починає плакати. Я відчуваю на ній аромат «Коко Шанель» — саме цей парфум я «загубила», коли переїжджала від них. Маленька крадійка. Але в таку хвилину не можна їй це казати.

Виходять Кал та тато, але я хочу піти від них. Погуляти з Александром чи, мабуть, завітати до Джонні. Потрахатися чи розжитися героїном — робити що завгодно, тільки б утекти з цієї лікарняної пастки. Ми стоїмо на порозі цілу вічність, згадуємо маму. Потім ми йдемо на вулицю і зупиняємо таксі. Вони втрюх сідають у машину, і тато опускає вікно.

— Ти не поїдеш із нами? — жалібно питає він.

Йому так боляче, що я майже вирішую залишитися, але цього не станеться.

— Ні, я поїду додому спати, мені завтра рано вставати, а ще потрібно закінчити всю паперову роботу. Отримати свідоцтво про смерть, усе таке...

Александр чи Джонні... Хуй чи героїн...

Батько відкриває дверці, тягнеться до мене й обіймає.

— Ти — хороша дівчинка, Елісон... — каже він зі сльозами на очах.

Я ніколи раніше не бачила, щоб він плакав. Мхаїрі намагається його заспокоїти, а Калум дивиться в інше вікно, тільки б не бачити нас.

— На добраніч, — тихенько кажу я, вислизаючи з його холодних, мокрих обіймів.

Такі їде. Я бачу, як вони віддаляються від мене, та раптом мені хочеться їх зупинити.

Але натомість я йду у бік Толкросс.

Хуй чи героїн...

Коли я заходжу до під'їзду Джонні, то бачу Метті, мерзенного та брудного, який саме крадькома виходить з будинку. Я підходжу до нього:

— Щось трапилося?

Він налякано озирється, ця мала, підступна зміюка.

— Е-е-е... Елі... Ні... Просто заходив до Джонні.

— Тоді, — пропоную я йому, вказуючи на поламаний домофон на під'їзді, — проведи мене!

— Гарзд, — обачно погоджується він, і ми йдемо сходами до квартири Джонні.

Потім Метті просить мене стати навпроти прозурки, а сам дзвонить у двері.

— Сука, мене він більше не пускає, — тихенько шепоче він.

— Я тобі — не троянський кінь, — одказую я йому, бо він страшенно мене дратує, але раптом двері відчиняє Реймі.

Він вдягнений у футболку з написом «Я народився під провідною зіркою», але ці літери не фабричні, він сам зробив їх з блакитного пластику і криво наклеїв на футболку.

— Намалюй собі зірку, — чомусь каже він і запрошує мене увійти, але бачить Метті й дорікає йому голосом однієї дружини з телека, яка дресирує собак: — Неслухняний Метью, поганий хлопчик, поганий.

— Дай йому спокій, Реймі.

Реймі знизує плечима й впускає нас. Я потрапляю до вітальні, де сидять Джонні та чоловік, якого я вже раніше бачила, хоча й не тут. Це — друг брата Александра, хлопець, якого ми з Саймоном застали в цьому самому будинку, коли він сварився з Джонні на сходовому майданчику. Він виглядає значно краще у звичайному одязі, його волосся навіть ще коротше, ніж минулої нашої зустрічі. Він змінюється в обличчі, коли бачить мене, але Джонні встигає першим:

— Чарівна міс Лозінська! Завжди радий, ми...

Він різко зупиняється на місці, коли з-за моєї спини з'являється Метті.

— А ти тут якого хуя робиш? Я ж сказав тобі, блядь!

Метті дурнувато посміхається і поводить плечима, але його присутність, чи, можливо, моя, бентежить того хлопця:

— Що відбувається, Джонні?

Джонні хоче переконати його, що все гарзд.

— Вони свої, — каже він, з посмішкою повертаючись до мене, — хоча з боку Елі було б дуже мило привести з собою якусь подружку...

— Щоб ти їх усіх облинив та облапав? — жартую я, але чомусь мені не вдається розсміятися, я тільки видавлюю із себе жалюгідну посмішку.

Господи...

— Приїхали! — Білий Лебідь завжди був джентльменом, і тому він зупиняється, побачивши сльози, які раптом починають бігти моїми щоками. — Агов! Елі! Що трапилося, мила моя?

Я розповідаю йому все, звідкіля я тільки-но приїхала; і Джонні просто поводить по-справжньому мило.

— Йобаний в рот, Елісон, мені так шкода... — він хитає головою. — Це жахлива хвороба. У мого батька було те ж саме. У мене серце кров'ю обливалося, коли він боровся за своє життя кожного дня. Я Бога молив, щоб він послав батькові смерть, щоб той знайшов спокій, але ні. Все було жахливо. Навіть гірше, — розповідає він, обіймаючи мене та гладячи по волоссю, як дитину.

Він іде до кухні та ставить чайник, ми з Метті йдемо за ним.

— Е-е-е, Джонні, мені б ширнутися, — просить Метті.

— Її матір тільки-но померла, ти, блядь, обколотий гівнюк, — кричить той у відповідь, вказуючи рукою на мене. — Знайди в собі хоч трохи поваги!

— Ти маєш рацію, е-е-е, мені теж шкода, Елі, — каже Метті й незграбно тисне мені руку.

Сама повірити не можу, що пару років тому я з ним спала.

Той другий хлопець, друг брата Александра, підводиться й заходить до кухні, шепоче щось Джонні, той киває. Потім він каже так, щоб ми всі його добре почули:

— Мені вже час іти.

— Бувай, мій кістлявий друже, — відповідає Джонні з напруженою по-смішкою.

Хлопець прямує до дверей, але Метті перепиняє йому шлях і питає:

— Перепрошую, друже, я щось недочув, як, ти сказав, тебе звати?

— А я і не казав, — коротко відповідає хлопець і повертається до мене: — Співчуваю твоїй втраті, крихітко, але скажи своєму бойфрендові, що його брат — йобана підступна паскуда, й він ще своє отримає!

— Ну-ну, хлопче, вона втратила матір сьогодні, — починає Джонні, але не може приховати цікавості й допитливо дивиться на мене.

— Не подобається мені твоя компанія, Джонні, зовсім не подобається, — похмуро каже хлопець і йде геть. Джонні теж засмучується й біжить за ним. Я чую, як вони швиденько шепочуться про щось уже за дверима. Я виходжу до них і кричу тому мудакові:

— Я не знаю нічого ані про його брата, ані про ваші йобані справи, усе, що я роблю, — це трахаюся з хлопцем, у якого є ступінь з ботаніки та першокласна державна робота! Зрозуміло?!

Той дивиться на мене й вибачається:

— Перепрошую, крихітко, дійсно, не треба було тобі це казати... Вибач ще раз.

Джонні киває, і я милостиво теж киваю:

— Ну й добре, — і прямую до квартири.

Метті все чув, але намагається напустити на себе байдужий вигляд.

Джонні повертається назад до кухні.

— Вибач за це, лялечко, — каже він і дивиться на зовсім блідого Метті, його руки стискаються в кулаки.

— Ну ти, суко, розізли мене хочеш?! — кричить він.

Метті робить вигляд, ніби не розуміє, про що йдеться, його голос стає таким тоненьким, коли він починає жалібно гугнявити. Я вже бачила таке, це — його дівчачий спосіб самозахисту, ненавиджу в ньому цю звичку.

— Блядь, чим я тебе розізлив?

— Ці всі твої «недочув» та інше. Знаю, до чого ти ведеш, Метті, хочеш потрапити до мого бізнесу, га? Скажи, що це не так?

— Так, — поводить плечима Метті, зараз зовсім схожий на якогось недолітка типу мого Калума, він продовжує вдавати, ніби нічого не розуміє.

Джонні починає розповідати про той раз, коли Саймон приводив до нього малу Марію. Я щиро сподіваюся, що це неправда, що не було того, на що так задоволено натякає Джонні і про що мені розповідав Мюррей. Тільки не Саймон, він не міг так вчинити з дівчинкою, він намагався допомогти їй. Хотіла б я, щоб він був зараз тут, з нами. Цікаво, чи не думає він зараз, цієї ж миті, про мене?

ПІВНІЧНА КЛАСИКА

Блискуче волосся Люсінди розвівається на вітрі, коли ми їдемо зі станції метро «Пікаділлі-серкус» прямо до хаосу Вест-Енду. Йес! Це *справжній* Лондон: Сохо, ця квадратна миля розваг та гульні. Вечір тільки починається, а тут уже цілий натовп — на цьому перехресті вузьких вуличок з'являється все більше й більше людей. Тут повно рекламних агентів та представників звукозаписуючих компаній, продавчинь, сутенерів, клієнтів та шльондр, кишенькових злодіїв та туристів. Повсюди витає радісний дух Різдва, п'яні корпоративні вечірки можна побачити майже в кожному ресторані чи барі. Я ревниво дивлюся на хитрожопих типу зірок, які заходять до приватних клубів, де їм, без жодних сумнівів, відсосуть і зроблять усілякі ласки улесливі хазяйки.

Я хочу все, що ви маєте, і я це отримаю.

Так, це — правильний Лондон, це тобі не південний Лейт, де ходять усілякі йобані мавпочки, де повно мудил та виродків, яким нікуди піти в своєму геттиському районі, окрім паба, книжкового магазину, в'язниці чи лікарні. Моїм квитком до цього міського райського острівка може стати Люсінда. Ми тримаємося за руки, вирвавшись врешті-решт із сексуального полону її квартири на Ноттінг-Гіллі. Спочатку ми тільки пили сік, грали в інтелектуальні ігри, але потім мій член перетворився на АК-47 в руках епілептика. Кривава бійня почалася тоді, коли я почав мурликати їй на вушко по-італійськи, як я завжди роблю це, коли хочу завоювати дівчину. Зазвичай, це всім подобається, але вона стала благати мене говорити з *шотландським* акцентом. Я завжди знав, що шикарні дівчата — брудні, як вулиця, але тепер я зайвий раз переконався в цьому.

Люсінда була пихата, як і всі багатії; однак тим смішніше те, що вона відгукнулася на одну з листівок, які я відправляв за випадковими адресами. О пошта — чудовий винахід! Минулих вихідних я саме написав на одній з них:

Красуне, я не вірив у кохання з першого погляду до сьогодні. Будь ласка, зателефонуй мені. Цілую,

Саймон 01 254 5831.

Оманлива, кустарна інтрига; однак із попереднього досвіду я знаю, що з п'ятдесяти обов'язково зателефонують десь п'ять чи шість жінок, це точно. Та й хто не повірить обіцянкам любові та романтики? Все, що мені потрібно, — це листівки та *самовладання*, сьогоднішня моя знахідка зі словника на літеру «С».

Вони ніколи б не спрацювали в обмеженому Единбурзі чи будь-якому іншому британському регіональному центрі, окрім Лондона. Ці листівки згодяться тільки для чужих, просторих мегаполісів, де люди мало пов'язані між собою і не страждають на безглузді сентименти. Два тижні тому я відправив першу партію, розіслав їх по Найтсбриджу, де можна знайти кращих клієнтів. Минулого тижня я завдав точкових ударів по Кенсінгтону, Сейнт-Джонз-Вуд, Ноттінг-Гіллу, Прімроуз-Гіллу, Кенонбері та Мейферу, який останнім часом став особливо фешенебельним. Проблема в тому, що на мій заклик відгукувалися дівчата із зарплатнею, в той час коли я шукав спонсорку з *трастовим фондом*. Моїм справжнім прокляттям став номер Нікісі та його стрьомний код 254, але все й так було б зрозуміло по індексу східного восьмого поштового округу.

Мое правило «один з десяти» зазвичай спрацьовує, але щастить не завжди. Коли я розповів про нього Рентсу, він почав вираховувати якусь статистику: зростання і потім занепад, гаузова крива. Усе, що мене цікавило, — це щоб у мене в штанах була гаузова крива. Ця система — справжній магніт для всіляких безтямно закоханих ідіотів з нереальними очікуваннями від життя або для найцікавіших та безстрашних. А це зазвичай означає, що доведеться мати справу зі справжніми профанами в сексі.

З Люсіндою в мене все зайшло значно далі, ніж з будь-ким; в неї мало від англоїдки з «блакитною кров'ю», вона — випускниця коледжу мистецтв та дизайну імені Святого Мартіна, розкішна тьолочка з Ноттінг-Гіллу, і вона добре підійде мені як можливість зачепитися тут.

Через дорогу я бачу смуглого хлопця, він виходить з дешевого магазину під ручку з блондою з погано висвітленим волоссям. Цей йобар точно знає, як треба поводитися із засмученими дівчатами. *Дивись і вчись, Саймоне*. Так, мені теж трапився такий самородок ще вдома; але я поскупився, послабшав через героїн, забув про емоції й переступив межу, навіть беручи до уваги, що Діксон заплатив мені чималі гроші. Ганебний вчинок, але я вже сходив до отця Грега, і ця історія стала ще одним гріхом, який я охоче замолив. Слава Богу, я можу жити з цим далі.

Я хочу піти за цим мудилою, схожим на араба, і його сумною тьолкою, я навіть повторюю його рухи, обіймаючи струнку талію Люсінди, запрошуючи її до «Блу-Постс».

— Покохалися, можна й випити, — шепочу я їй голосом стереотипного поганого хлопця, хитро посміхаючись, і її широка посмішка свідчить про те, що вона у грі.

Я на крок позаду мого кумира, він замовляє щось для себе й веде безсилу подружку за дальній столик, тому я тягну Люсінду до сусіднього, й ми влаштуємося під в'язкою мішури та різдвяних кульок.

Мені подобається, як рухається цей хлопець; він не зводить з неї своїх холодних очей, він уже загіпнотизував цю кралю та не збирається відпускати її на волю. Не треба жодних залізних кулаків, достатньо оксамитової печатки. **СТИЛЬНО** — це ж **ОЧЕВИДНО**. Я готовий молитися на цього хлопця, коли чую, як він шепоче їй, ковтаючи склади, як і всі йобані кокні:

— Авже, я піклуюсь про тебе, крихітк, але ти використовуєш мене, та' не піде.

— Це не та, Андреасе... Не та... — виправдовується вона, хитаючи головою.

Вона — красуня, хоча й виглядає дещо божевільною, принаймні — неврівноваженою. Я не знаю, в чому справа: чи в тому, як тремтять її руки, чи як вона іноді нервово здригається, але вся річ лише в сигналах, які подає мозок, моторна ж функція — це так, дрібниця.

— Я знаю, що ти піклуєся... — ние вона.

Сумніваюся, що ти коли-небудь скажеш, що тобі теж не все одно...

— Мені не байдуже, — щиро каже Андреас-араб своїй сонній подружці.

Я одразу бачу по ній, що перший же мудак, який трахнув її десь на районі, як по-тупому англоїди називають квартали, лишив їй на пам'ять, а також подальшим пиздюкам сліди сперми та кулаків по всьому тілу. Такі речі одразу розумієш, достатньо лише декількох хвилин розмови: більшість хижаків схожі за своєю природою. І щоб їхній спосіб життя міг продовжуватися вічність, вони полюють виключно на відчайдушних та безнадійних бідолах.

Але якщо ти скажеш, що хочеш зайнятися зі мною божевільним сексом, я до ваших послуг...

Я повертаюся до Люсінди й уважно слухаю, як вона розповідає про свою роботу та тупі офісні інтриги, які завжди такі важливі для тих, хто бере в них участь, але здаються такими нудними стороннім людям. Через її плече я бачу, як його пригнічена дівчина прямує до туалету, і непомітно для Люсінди підморгну досвідченому Андреасу. Він безпристрасно дивиться на мене, дві жажливі секунди мені здається, що я зіткнувся з другим Бегбі і що я припустився величезної помилки, але раптом він киває й замислюється на мить. Потім тепла посмішка, як сонечко, яке виходить з-за хмари, освітлює його обличчя. Люсінда розчарована, але між нами зав'язується дружня бесіда. Хлопець, виявляється, ніякий не араб, він приїхав з Афін.

Люсінді вдається взяти участь у розмові, вона каже, що колись була на його батьківщині, починає гугнявити щось про Акрополь. Андреас напружено посміхається, окидає поглядом її фігуру, але не відчуває жодного захвату від її принад.

— Південний Единбург, — посміхаюся я, коли до нас повертається Пригнічена.

Дівчина посміхається Люсінді й незадоволено дивиться на мене.

— Привіт, я — Саймон, — киваю я їй.

— Нащо мені... — починає вона в звичайній нудній манері, але Андреас жестом наказує їй замовкнути.

Вона — ніби маріонетка в його руках... Смик, смик за ниточку...

Він вправно вмовляє її, зберігаючи при цьому дещо зневажливий, але винуватий вираз обличчя, і вона сідає поряд з ним із виглядом норовливої школярки, яку тільки що опустив учитель, якого вона обожає всім серцем.

— То що, — питає він, — Единбург і Афіні? Вважає, вони схожі?

— Точняк. Міста-близнюки, в це я вірю всім серцем.

Здається, Андреас замислюється над моїми словами й каже:

— Треб' і мені туди навідатись; але тільки навідатись, не жити. Я люблю Лондон. А куди ти поїдеш після Лондона?

Я повертаюся до Люсінди й закохано посміхаюся їй; щасливо та вдячно, не забуваючи додати більше щирості.

— Маю визнати, — піднімаю брову я. — Мені й тут непогано.

Любов — як карусель, отримуєш таке саме задоволення...

Андреас відкидається на спинку крісла й муркоче щось собі під ніс, і тут наші ритми збігаються у душевній, м'якій мелодії, схожій на джаз, типу того, що хотіли грати Кізбо та Рентс, але що їм ніколи не вдавалося.

— Якщо ти та' скоро зустрів та' чарівну леді, мушу сказати, ти вже прижився в цьому місті!

— *Sè di che essere contenti*¹, — грайливо підсумовую я.

— Оу... це італійська? — питає Андреас.

— О-о-о.... італійська... — захоплено видихає Пригнічена, намагаючись приєднатися до розмови, але вона навіть не пішак у цій грі, тому я спокійно ігнорую її.

— Так, моя мати — італійка, — відповідаю я Андреасу.

Мій новий друг вганяє Люсінду в краску, вони починають ввічливу бесіду, хоча від мене не приховується й присмак флірту. Я дивлюся на розкішну красу у профіль, вона на сьомому небі від такої кількості уваги, просто сяє, хоча вона єдина тут не втямлює, що відіграє роль звичайної випадкової тьолки у грі, яку я затіяв. У власних очах я виглядаю таким культурним, таким досвідченим тут, *за сотні миль від Единбурга*, де немає такого винного бару в центрі міста, куди б не завалився якийсь мудак із Лейта, щоб добряче випити увечері, й не побачив там мене з якоюсь кралечкою і не заволав на все горло щось типу «Здихле, блядь, що ти тут робиш, мудаче?».

Так майже весь вечір ми проводимо у приемній компанії Андреаса та Гейлі (не знаю, чи це справжнє ім'я, чи стриптизерський псевдонім нашої Пригніченої), а потім їдемо до Вікторії-лейн, до його фамільного готелю у Фінсбері-парк. Готель знаходиться прямо біля справжнього парку, який і подарував назву цьому району, на кожному кроці ми зустрічаємо тут торгашів у драному одязі. Андреас помірковано розповідає мені, що сам дозволив їм тут працювати, бо ці джентльмени сильно бідують, опинившись так далеко від батьківщини. Тим часом Гейлі скиглить щось своїм гутнявим голосом про черги безробітних за хлібом, починає перераховувати всі ці нудні речі типу масових виселень іммігрантів, позбавлення їх усіх пільг та допомог. Розповідає про те, як у них забирають дітей і віддають їх до притулків. На щастя, всю цю ересь слухає Люсінда, яку Гейлі одразу оголошує своєю новою найкращою подружкою.

Ми заходимо до одного з готельних номерів, і Андреас знову вражає мене — де він, у біса, знайшов коричневий героїн у Лондоні? Люсінда дивиться на мене напружено, але схвильовано.

— Я ніколи... ти що, збираєшся...

— У нас був секс, ми вже випили, — шепочу я їй на вухо, поки Андреас варить, а Гейлі відчайдушно зосереджується на вмісті ложки, слідкуючи за тим, як кожна грудочка коричневого лайна розчиняється у воді, — наступним кроком мають стати наркотики.

— Вау... Думаєш?

— Ми зараз будемо дуже, дуже неслухняними, — обіцяю їй я, закочуючи рукава. — Іноді дуже приємно побути неслухняним, авжеж, якщо ми будемо обачними і не втрачимо *самовладання*.

Ми посміхаємося одне одному, і я розумію, що вона ще ніколи не куштувала героїну, але бачу, що мені її вже не відмовити, хіба що я відріжу їй руки й ноги. Іноді, як каже Рентон, *настає твій час*.

¹ Так, у цьому моє щастя (*it.*).

Знаю, це — моя слабкість, але я не ширявся відтоді, як ми приїхали до Лондона, єдине, що мені вдалося скуштувати, — це якесь незрозуміле лайно та трохи спіду, але ми все одно ширяємося. Господи, присягаюся, я відчуваю, як на собі, голку, яка протикає її шкіру й гачком зачіпляє руку Люсінди, збираючись затягнути її до нескінченного жаху, на який витрачаю батьківські гроші та свій дорогоцінний час і я. Як справжня дебютантка, вона падає на ліжко одразу, як її забирає. Спочатку вона виглядає непогано, але потім у неї по обличчю починає текти слина. Вона лежить так нерухомо, що я починаю очкувати, питаю її:

— Як ти, дівчинко, все гаразд?

— М-м-м... — блаженно муркоче вона, хапаючи мене за руку й стискаючи мені зап'ястя.

І це все — лише від цієї жалюгідної коричневої подоби героїну; навіть крапля білої наркоти, яку я брав у Джонні, взагалі відправила б її на Північний чи на Південний полюс.

Андреас посміхається й збирає речі, щоб лишити нас наодинці, допомагаючи одурманеній Гейлі підвестися на ноги.

— Спочивайте, друзі мої, — посміхається він, — чи пограйтеся, як схоч'те.

— Рада познайомитися... — каже Гейлі на прощання, і вони йдуть.

Я допомагаю Люсінді роздягтися і відношу її до ліжка. Мені приємне тепло її м'якого тіла, яке торкається мого живота, приємний дотик теплої ковдри. Ми говоримо про якесь лайно, наша бесіда заколисує мене, аж раптом вона владно хапає мене за члена. Навіть під кайфом її тіло рухається з цією пиздатістю, чоловічою енергійністю, притаманною всім багатим тьолочкам. Мій хуй твердіє, і ми повільно трахаємося. Скінчивши, вона голосно зітхає — отака мені винагорода.

Вранці Андреас пригощає нас сніданком — кавою та свіжими круасанами. Ми все ще трохи приголомшені, відчуваємося ніяково, але жартуємо з приводу вчорашніх подій. Ми всі, окрім цієї повії Гейлі, яка мовчазно курить весь час. Її руки тремтять, коли вона з гуркотом ставить фарфорову чашку на блюдце, але я знаю, що вона робить це навмисно. Суворий погляд від Андреаса — і вона одразу заспокоюється.

Входить спітнілий, огрядний мудак у зім'ятому костюмі. Він киває, замовляючи собі круасан, і наливає собі апельсинового соку та кави. Андреас підводиться, щоб привітатися з цим гостем, вони відходять убік, щоб тихенько обговорити щось наодинці. Цей грецький мудак нагадує мені йобаного злодія з «бондіани» чи принаймні одного з тих покидьків, які допомагають йому в закордонних справах.

— Господи, — раптом підскакує на місці Люсінда. — Мені час летіти!

Вона їде додому, до Ноттінг-Гілли, щоб перевдягтися перед роботою. О, ці ліниві багатенькі англоїди: о тій порі в Шотландії зазвичай роботу вже завершують. Ми з Андреасом домовляємося знову зависнути разом — він хоче запросити нас до клубу. Після того, як я нескінченно сиплю подяками за його гостинність, врешті-решт ми виходимо на вулицю й прямуємо до станції метро «Фінсбері-парк». За одну зупинку на південь я опиняюся на станції «Хайбері-енд-Айслінгтон», але замість того щоб вийти на ній та сісти на наземний потяг, який слідує на схід, до Далстона, я вирішую скористатися своїм проїзним і трохи покататися в метро.

На станції «Грін-парк» я сідаю на іншу електричку, тепер — на лінії «Пікаділлі». Ця лінія — найкраща територія для того, щоб зачепити собі тьолочку. Я виходжу на «Найтсібридж» і перебігаю до іншого вагона. Сигнал тривоги — я бачу красуню, справжню сирену, яка занурилася у книжку, що її точно читав колись Рентон. Я сідаю поряд із нею.

— Я їхав у сусідньому вагоні. Але побачив тебе у вікно і встиг нашкрябати цю записку.

Я засовую папірець їй у кулачок, хапаюся за поручні й випрямляюся. Вона розгортає записку з настороженим, збентеженим обличчям. Я озираюся навсідч, шукаючи невірних свідків нашого обміну. Потім я опиняюся на платформі, двері зачиняються, і тільки тепер, коли вона усвідомила свою «владу» наді мною, я дивлюся на неї своїм особливим поглядом — щирим та благаючим, при цьому понижено поводжу плечима й піднімаю брови, ніби кажучи: «Я, принаймні, спробував». Коли електричка рушає з місця, я бачу тепло, яке випромінює її обличчя, хоча це могла бути гра моєї уяви, що вирішила пожартувати.

Моя взяла. Час повертатися «додому». Яка ж йобана діра, цей східний Ай-слінгтон; навіть у Лейті райони покраще будуть. Тут навіть йобаного метро немає!

Я повертаюся до Холі-стрит, до нашого пекельного будинку Беатріс і заходжу до смердючого ліфта, який, слава Богу, випадково працює. Компанію мені складає тільки темношкіра молода леді, за фігурою до корови подібна, але я все одно пильно придивляюся до неї. Так, мабуть, зійде за мавпочку, дуже молоде мавпеня; такі полюбляють рано народжувати дітей і вішати потім їхнє виховання на новоспечених бабусь. Відчуваю, як мій боець-між-яець починає ворухитися — добрий знак. До цього мені довелося перепихнутися тільки з однією чорною дівчиною, студенткою з Нью-Йоркського університету, але тоді я й сам не знав, що треба робити з такими красунями, взагалі ніхуя не вмів, але це не завадило мені завітати до неї на цілий тиждень милувань на честь якогось фестивалю минулих років.

Дівчина холодно дивиться на мене, в її погляді відчувається сталь:

— Живеш з Брайаном?

— Тимчасовий захід, — переконую я її.

І тут я пригадую, що це — та чікса, яка знехтувала Ніксі тоді, однієї північної ночі, коли я трахався з тією тьолкою, Шоною, пригостивши її кислотою, щоб зайнятися з нею анальним сексом.

— Плануєте якусь вечірку?

— Так, скоро ж Новий рік.

— А самотнього сусіда запросите?

— Договорилися... Приходь, коли захочеш, пообщаємося, подивимося. Я живу в квартирі 14—5. Мене зовуть Марша.

— А мені подобається твій стиль, крихітко, — кажу я й цілую їй руку, як джентльмен, а потім ледве стримую задоволений смішок, коли виходжу на своєму сьомому поверсі.

Ще одна перспективка, точняк, хоча й надто близько до дому, як на мене, а в цьому завжди є свої недоліки та переваги.

Іноді мені здається, що я маю відрізати собі ногу чи ще щось, щоб інші хлопці отримали хоч якийсь шанс на перемогу...

«БРУДНИЙ ХЕР»

Мій кулак розтרוщує цей йобаний апарат, і врешті-решт ми насолоджуємося тишею. Здихля лежить поряд із нами на матраці з якоюсь тюбетейкою на голові; він міцно спить, навіть від цього бісова будильника не прокинувся. Гадаю, якби я бухав усю ніч, у моєму роті не з'явилось б гіршого присмаку, ніж зараз. Я підводжуся й відчуваю всією шкірою, що це не квартира, це — йобаний холодильник, тому швиденько натягаю джемпер, якісь драні штани та шкарпетки. Потім висовуюся у вікно, щоб насолодитися видом на Лондонські поля. Слабке сонце з'являється над горизонтом, хоча у відкритий басейн я все одно не пішов би. Хотів би я, щоб зараз було літо, мені воно завжди подобається. Але післязавтра — Різдво, хоча я лишаюся тут тільки заради Нового року. Я йду до кухні, щоб увімкнути опалення та воду.

Я думаю про співбесіду з тим гівнюком, але раптом бачу Ніксі на кухні; він сидить за столом у відступаючій темряві, перед ним лежить пакетик з коричневим. Ще на столі я бачу відкритий пакунок зі спідом. Він накуп'ятив води й зробив собі каву.

— А ми ще не запізнюємося на співбесіду до того гівнюка?

— Ні... Ще купа часу, нема куди спіш'ти, — пояснює він і пропонує мені люльку з фольгою.

Я дивлюся на коричневу пудру кольору кави, яка димиться на пропаленій фользі, і вважаю, що тупо буде з мого боку відмовитися. Я підношу запальничку до люльки, і фольга займається полум'ям. Потім притискаю люльку до потрісканих губ і всмоктую смачне від спіду повітря, відчуваючи, як мої легені наповнюються димом та металевим присмаком. У голові одразу легшає, і з мого тіла зникає все напруження.

Хоч через ніс, хоч через йобані вени

З нами проблем ти знайдеш здоровенних.

Милий, милий дім у Лейті... Я відкидаюся назад, спираючись на стіну, але відчуття в мене таке, ніби я лечу й падаю на м'яку пір'яну перину. Потім ковтаю пігулку солонуватого спіду. Потім — ще одну. Відчуваю певне піднесення за десять хвилин, але я все одно почуваюся, як безвільна маріонетка, якою керує якийсь божевільний лялькар. Мої нігті шкрябають по краєчку стола.

— То цей хлопець... з яким нам треба поспілкуватися... працює на паромах?

— Тоні прийме нас, обіцяю, — запевняє Ніксі. — Нам тре' триматись разо', щоб ти отримав справжню роботу. Потім ми втягнемось, почнемо користуватись пільгами. Вони влаштовують усілякі особливі заходи для співробітників, усе за рахунок фірми.

— Звучить чудово, — погоджуюся я.

— Але ми маєм' триматись разом, повторюю, якщо хочемо досягти чого.

— Легше сказати, ніж зробити, — киваю я трубці, затягуючись отруйним димом ще раз. — Гик. Час випити кави.

— Ага, тре' докласти серйозних зусиль, — тараторить Ніксі, видихаючи дим у повітря перед собою. — Ми всі під загрозою. Але зупинятися не тре'. Робиш справу, або те' звільняють. Все на світі мінливе. Не можна очікувать, що знайдеш собі одну роботу на все життя. Один дім на все життя. Одну тьолку на все життя.

— Скажи це якось Здихлі. А взагалі, у таких обставинах обдирати державу, як овечку, — це гідна справа, благородна. Це очевидно для кожного, хто має в го-

лові більше однієї звивини, — з цими словами я зосереджуюся на Ніксі. — Тобто ми працюємо з цим мудаком тільки через неймовірні перспективи, так?

Він голосно, розкотисто сміється.

— Мені просто подобається обдирати державу, але ви, шотландці, — інша справа; у цьому полягає ваше істинне призначення.

Йобаний покидьок, блядь. Я додаю героїну, і на цьому наша ввічлива бесіда господаря з гостем стихає, і я зосереджуюся на тому, що сам не знайду дороги до роботи. Взагалі, в Лондоні значно легше зорієнтуватися, бо всі райони знаходяться зовсім близько один до одного. Але я не скаржуся, мені справді хочеться зачепитися у справі Тоні.

Дзвонить телефон, я беру слухавку, хоча й знаю, що це знову якась дівка питатиме Здихлю. Блокнотик біля апарата вже весь обписаний номерами телефонів дівчат, які хочуть «Саймона».

— Алло, — кажу я.

— А? Алло! Це ти, Ренте?

Блядь.

Бегбі.

— Ага... Франко! Друже мій, — гугнявлю я.

Той із захопленням розповідає мені, що переїздить у червні.

— І я йду до неї, коли вона стоїть під омелою біля будинку своєї матері, й питаю її: «Ти у грі?» А вона у відповідь: «Авжеж!», і на обличчі в неї така мила, податлива посмішка, яку завжди викликає моя фірмова усмішка. Тупа дурепа, думала, що я просто поцілую її під тією клятою омелою. Така наївна...

Поцілуй мене під омелою, ага, знаємо цю історію. Ми з Франко навіть співали пісеньку про омелу разом з іншими хлопчиками та дівчатками в молодших класах. Дівчата були всі такі сором'язливі, а хлопці широко, на весь рот, нахабно посміхалися. Він про це розповідає? Як тебе звати, звідки ти...

— І вона заплющує свої йобані очі, розкриває губи, виглядаючи при цьому тупою коровою, а я наближаюся до неї й шепочу на вухо: «Ось на яку гру я очікую, ти, тупа пизда», й розстібаю собі штани зі словами: «Давай, не соромся! Працюй від душі!» Ти ще тут?

— Ага...

А ще ми співали пісеньку про «Титанік»: «Горе, великий корабель тоне... Чоловіки з жінками, маленькі дітки — всі гинуть. Го-о-оре, великий корабель-е-ель тоне».

Шотландська освіта... Йї досі не розумію, нащо мені вона.

— Для мене такий досвід — лише експеримент, розумієш? Хоча вона й не дуже була задоволена, коли я поставив її на коліна біля будинку її матері, під йобаною омелою. А вже у вітальні ми потрахалися добряче, навіть, можна сказати, кльово, я й досі забути не можу, як намотав собі на руку її волосся, щоб контролювати її тіло, поки я входив та виходив. Буває ж таке, коли очі на лоба від кайфу лізуть, а з рота ледве слина не капає.

— Так... Трапляється...

— І тут я відкриваю очі й бачу якогось мудака, який виявляється її старим! Він тільки що зайшов до вітальні. Вона стоїть до нього спиною і не бачить його. Він просто відпочивав у садку, дрович, мабуть, а тут ми. І він питає: «Що тут, у біса, відбувається?»

— І?

— Ой, що почалося... Я повернувся до нього й сказав: «А на що це схоже, уйобку ти старий? Забирайся звідси!» І він дійсно забирається, пиздить собі, правда, щось під носа, але забирається. Я відчуваю, що вона панікує, намагається вирватися з моїх рук, але я тримаю міцно, нікуди вона від мене не подінеться, могла б і сама здогадатися, що так буде. І тут я роблю так, як бачив у порно, ну, коли чоловік кінчає тьолці прямо на обличчя. Вона вся від цього перелякалася, очі на мене витріщила, отак я її здивував! Обличчя в неї було ще те, блядь!

— А вона здогадалася про батька?

— Саме збираюся про це розповісти, ти, блядь, руде лайно нетерпляче, — кричить Франко, і я щиро радію, що він знаходиться від мене за чотири сотні миль. — Так ось, вона витирає з обличчя мою сперму і починає знову панікувати: «Хто це був, це мій батько?» — «Стурбований старий пердун хотів нам завадити», — кажу їй я. Вона одразу стає такою холодною, непривабливою, навіть фригідною, та хуй з нею, ти диви, романтики їй йобаної захотілося на Різдво. Вона виходить на вулицю, я чую, як вони кричать одне на одного, і коли вона повертається, то каже, що батько виганяє її з дому. А я на це: «Ну що, пішли тоді до моєї матері». — «Дякую, Френку». — І вона вже йде збирати речі, вся така вдячна, що пиздець. Але я просто не міг лишити її з цим старим пердуном. Я ж правильно зробив?

— Ага...

— Так ось, вона взяла трохи речей, і цей йобаний похуїст заходить знову до будинку і знову напускається на неї. «Ти — позорище», — каже він, хитаючи головою, як йобаний монгол. «Це ти — позорище йобане, — відповідаю я йому, — підкрадаєшся, як старий збоченець!» — «Що?.. — питає той, витріщаючись на мене, потім повертається до неї й каже: — Ви обое одне одного варті. Ти повністю вийшла з-під нашого контролю, Джун Крісхолм, що ти за мала шльондра така...» — «Але, тату...» — починає плакати вона. «Забирайтеся звідси, — каже нам той мудак, — вимітайтеся з мого будинку!» А я кажу їй: «Ходімо», — і забираю її з цього пекла. Потім я зупиняюся, вже на порозі, й дорікаю йому: «Якщо вона — шльондра, на хуй, то це твоя провина: добре ж ти доньку виховав. Я ніколи не дозволяю всяким старим мудакам підвищувати на мене голос, тому краще стули пельку, домовилися? Їй ти батько, але мені — ні!» І уявляєш, від з'їдає цю хуйню! Сука, батько ще називається. «Так, краще мовчи й надалі», — додаю я. Ха-ха, отак я з мудилою й розібрався.

— Ну ти даєш, треба було йому ще й у морду дати, — підтримую я його лише тому, що сам знаходжуся за сотні миль звідти і мені не доведеться відповідати за наслідки!

Лондон, я люблю тебе!

— Саме це я сказав і Томмі, — погордливо й задоволено погоджується він. — Але я вирішив забути про це, ага, не хочу лізти до її йобаних родинних справ, той мудак і так добре не скінчить. У будь-якому разі, він ще сам нитиме та ридатиме, благатиме, щоб вона повернулася додому, але я їй не дозволю — хочу, щоб ми почали жити разом, знайду для нас гарненьку квартирку. А то незручно, вона спить на дивані, а не разом зі мною, в одному ліжку. І виходить, що ми трахаємося в мене, а потім я мушу відсилати її на ту кляту кушетку. А інакше я не висплюся, а ти знаєш, як я люблю поспати! А якщо я приходжу запізно, то буджу її, щоб потрахатися. Але вранці знову бачу ці незадоволені обличчя: її, моєї мами та нашої Елізабет, вони дивляться на мене, як на якусь мерзенну хуйню.

— То ти вже жалкуєш?

— Ага, все це — лайно, але я все одно хочу знайти собі житло, та й дівчина трахається добре, але ж не можна відрізати хуй, щоб досадити яйцям, як я люблю казати. Ти мене ще слухаєш, бля?

— Ага. Не можна відрізати хуй, щоб досадити яйцям, — повторюю я за ним, він і дійсно часто так каже.

— Ото ж бо й воно. Тому я зателефонував Монні, наступного тижня ми переїжджаємо до тієї квартири на Баченен-стріт. Сподіваюся, ця сучка готує так само, як трахається! Наказав їй повчитися у мами — кулінарії, звичайно, а не трахатися! Так що буду тепер у власному житлі, трахатися буду кожної ночі. Треба тільки навчити її стуляти пельку, коли треба, і буде все зовсім кльово, бля.

— Звучить непогано.

— Ага, ну що, я побіг. Не можу ж я цілий день сидіти біля телефону та з тобою, мудаком, теревенити! Блядь, і так рахунок за розмови як отримаю, то охуїю, це точно.

— Вибач, що затримав тебе, Френку.

— Це ти правильно кажеш. Я тепер — людина зайнята, бля. Коли повертаєшся?

— На Новий рік...

— Кльово! Влаштуємо тобі такий прийом, що ніколи в житті його не забудеш. Побачимося, друже.

— Побачимося, Франко. Бувай.

Після такої психічної атаки мені знадобилася ще одна доза героїну. Виходить Здихля, потираючи очі зі сну.

— Ви що тут, курите, *зараз*? А як же співбесіда з тим мудаком з доку?

Ось він, справжній Здихля. *Я дівчини жодної не знаю, яка б сперечалася так само багато.* Ніксі дивиться на нас з веселою посмішкою.

— Почекає... Мені треба було з Бегбі перетерти по телефону, зрозуміло? — З цими словами я передаю люльку Здихлі.

Він відмовляється:

— Те, що він відсталий психопат, ще не означає, що ви маєте бути такими самими безвідповідальними мудаками, — каже він, беручи пігулку спідку, але потім його очі тьмяніють від суму: — Забув сказати — мама Елісон померла минулого тижня. Здається, похорон був учора.

— Хуйово... Дуже хуйово, друже. Краще б ти сказав, Саймоне, я би поїхав підтримати її!

А Бегбі навіть не подумав мені розповісти, мудака, бля.

— Ага, ну що ж, нічого тепер не поробиш, — із сумнівом дивиться він на мене; мабуть, не дуже оптимістичної думки про мене мої друзі. — Якщо хтось і мав поїхати туди, то це я. Ми з нею дуже близькі.

— А вона приходила на похорон мого малого братика, і взагалі... — відповідаю я.

Лайно: життя може бути як плеядою можливостей, так і йобаним забрудненим шляхом з ритвинами.

— Так. Вона приходила підтримати тебе й Біллі. Хоча, мабуть, вона має розуміти, що ми в Лондоні, все таке, і ми побачимося з нею за тиждень після Нового року, — обіцяє він.

Потім Саймон дивиться на Ніксі, який бездумно втупився в стінку під кайфом від героїну.

— Треба і Ніксі до нас запросити, йому це піде на користь, — пропонує він, повертаючись до мене. — Слухай, Марку, мені потрібна від тебе маленька-маленька-маленька послуга. Мені треба залагодити деякі справи з Люсіндою... Я обіцяв зустрітись з нею опівдні в пабі «Брудний хер» напроти станції «Ліверпуль-стрит».

Він опускає підробиці, і хоча мені це не дуже подобається, він все ж таки мій друг, тому я маю прикрити його.

Ціла вічність минає, поки ми миємося, одягаємося та дістаємося «Гекні-Даунз», звідки потягом прямуємо до Ліверпуль-стрит і переходимо дорогу до тієї пивної. «Брудний хер» весь набитий працівниками Сіті, які зайшли сюда перекусити під час перерви, і навіть в одязі, спеціально приготованому нами для співбесіди, ми виглядаємо на їхньому фоні справжніми злидарями, але нам похуй. Ми зі Здихлею вдягли свої костюми, які лишилися з похоронів, але яскраве червоне волосся Ніксі та його загальна схожість з індіанцем, біло-рожева пухка куртка, яка, на наше щастя, прикриває футболку з написом «Королева всім знайде роботу ручками», кидаються у вічі, і тільки його чорні брюки схожі на щось прийнятне, хоча величезні червоні кросівки все одно привертають увагу. Так дивно стає, коли він ховає своє нутро доброго, душевного хлопця й перетворюється на панка-динозавра. Коли ми знаходимо собі вільного столика, Здихля відшукує у барі Люсінду, яка сидить десь у кутку, і тягне мене за собою. Він знайомить нас, потім вони починають жваву бесіду, під час якої він вип'ячує груди, як сусідський голуб.

— Дійсно, ти така засмучена, — пихато підсумовує він, тарабанячи пальцями по величезному дерев'яному столу. — Неправильно з мого боку говорити з тобою про такі речі, коли ти так погано почувашся. Тобто ти слухаєш мене, але не чуєш, якщо ти розумієш, про що я.

Ця гарненька дівчина зі своєю світлою англосаксонською шкірою — типова представниця щирого, але відчайдушно репресованого англійського середнього класу. Мені дещо ніяково сидіти разом з ними, я хочу піти звідси.

— Це — марна трата твого часу й мого, — каже Здихля у своїй похмурій та офіційній манері. Раптом він безцеремонно повертається до мене: — Облиш нас, Рентсе.

Я щасливий «облишити їх» і приєднуюся до Ніксі за барною стійкою. Але я не поспішаю замовляти собі випивку. Ніксі виглядає справді жакливо: ніби загальна вага жителів усіх районів Лондона навалилася на його плечі. З яскравими кольорами своєї рожевої куртки він виглядав персонажем листівок, які продаються і зараз на Пікаділлі-Серкус. Я одразу пригадую, як казав про панків Лес Доусон: «Зі своїм блакитним волоссям та англійськими булавками вони нагадують мені мою тещу». Але Ніксі розповідає, що туристи й досі просять його сфотографуватися з ними десь у Вест-Енді, але не сплачують йому за цю послугу ані пивом, ані копійкою, ані навіть випадковим сексом.

Незважаючи на весь свій гонор, він сильно бідує. Лондон — це дороге задоволення, без грошей тут майже неможливо існувати. Якщо живеш у якомусь Далстоні, Стоку чи Тоттенгемі, або навіть у Іст-Енді, це все одно, що жити десь у Мідлзбро чи Ноттінгемі. Економіка ув'язнених поштовим кодом робить розкішне життя Вест-Енду недосяжною метою. Жодному мудаку з нашої, місцевої пивної навіть не світить випити в барі Вест-Енду.

Я замовляю йому пінту світлого, яку він обережно надпиває і відвертається до телека, який висить над стійкою, намагаючись не зустрічатися зі мною очима. Ця Марша дійсно йому весь мозок винесла. Ніколи не бачив ще, щоб хлопець так важко переживав розставання з дівчиною, яка сама його кинула. Мабуть, вона неймовірна у ліжку. Він дивиться на Здихлю та на Люсінду.

— Покидьок, так? Знайшов собі нову якусь дівку?

Що може запропонувати Лондон (навіть у наймаргінальніших своїх районах) — так це очікування чогось особливого, натхненного.

— Не знаю, — маю визнати я.

Потім я вирішую трохи натякнути Ніксі, що для нашої спільної користі йому треба було б трохи змінитися.

— Міг би дещо пристойніше вдягтися. Це ж йобана співбесіда!

— У цьому весь я, зрозумі'? — знизує плечима він, коли Здихля жестом кличе нас до себе.

Я несучу йому пінту пива та джин для Люсінди. Він кидає на мене малопомітний погляд, але все одно звертається до неї:

— Якщо дозволиш сказати, Люсіндо, ти мене розчарувала до глибини душі. Я сказав тобі щирю правду, всі під Богом ходимо, а ти, мабуть, жодному моему слову не повірила. Добре. Якщо ми знаходимося на такому рівні довіри, я не бачу сенсу продовжувати наші стосунки.

Люсінда випрямляється на стільці й витріщається на нього. Її очі червоні від сліз.

— Ти забув, мабуть, що я бачила тебе з нею! Що тут може бути незрозумілого? Я бачила вас обох у ліжку на власні очі!

Здихля аж задихається, так хоче виправдатися:

— Я пояснював це тобі вже сто разів, і поясню ще раз. То була подружка Марка, Пенелопа, — тут він виразно дивиться на мене.

Люсінда дивиться на мене, і я майже читаю її думки: цей худий, рудий шотландський селяк точно не з тих хлопців, які трахаються з дівчатами на ім'я Пенелопа. Дихати стало важко, я навіть несподівано відчув докори совісті, але потім цей незнайомий мені стан розвіявся, і мене знову з усіх боків обступили шум та гамір паба.

— Я тоді добряче напився, — тиснув на дівчину Здихля, — і я впав на те ліжко. Сам не знаю, як вона опинилася в тому ж самому ліжку, коли до кімнати увійшла ти й почала волати, як несамовита.

— Та невже! Мав би й помітити!

Здихля повільно хитає головою.

— Марк повірив у це, бо добре знає мене. І довіряє мені. Він знає, що я ніколи не вчиню так з його дівчиною. Він — мій кращий друг, ми з першого класу разом. Марку, скажи їй! — кричить він майже зі сльозами на очах.

Люсінда пильно дивиться мені у вічі. Гарна вона дівчина. Вона не заслуговує жодного такого покидька, який їй локшину на вуха вішатиме. Вона широко розплющила очі, благаючи про правду, і я бачу, що вона хоче, щоб я переконав її. Тому я даю їм обом те, чого вони хочуть.

— Так, Люсіндо, я теж розлютився тоді. Насправді, мене від побаченого охопила страшенна лють. Тобто ти й сама знаєш, як все це виглядало.

По її обличчю було помітно, що вона майже повірила. Тоді я повернувся до Здихлі й сказав:

— Якби цей мудак і справді трахнувся тоді з моєю Пенні, я б йому добряче по морді надавав.

— Блядь, Марку, що ти верзеш? — Він дивиться на Люсінду, потім на мене. — Ти що, теж мені не віриш?

— Я цього не казав, Саймоне, я тільки кажу, як це все виглядало збоку. Люсінда киває, погоджуючись зі мною, і повертається до нього.

— А на що ще це могло б бути схожим, Саймоне? Просто уяви, що ми обое відчули тоді, — з цими словами вона знову дивиться на мене, шукаючи підтримки.

— Ось і я так подумав тоді, — підтакую я.

Здихля мовчки видихає затримане повітря. В цій болісній тиші, яка навісає над нами, я чую, як Вільямсон розуміє: один — нуль на мою користь. А я розумію, що не витримаю і засміюся, якщо подивлюся на нього зараз. Не знаю як, але я стримуюся. Він похмуро киває:

— Так, тепер я розумію, — каже він, але в його голосі звучить звинувачення, на його обличчі я бачу непідробний біль.

У мене не лишилося вибору — я мав завершити свою маленьку гру.

— Вибач, друже, я справді вірю тобі. До того ж, ми з Пенні зовсім недовго були разом, не знаю, як я міг поставити наші стосунки вище за нашу дружбу. Який я мудак...

Здихля потирає лоба і відвертається від нас з відразою, згодом він дивиться на мене знову.

— Так, справжній мудак, — ображено погоджується він. Його голос звучить так гірко, що я готовий повірити у весь цей спектакль.

Він піднісся до таких моральних висот, що я відчуваю себе безжалісним хижакком, але він вирішує закріпити свої позиції:

— Маленька порада, Марку: досить жерти амфетаміни, поспи трохи, тоді мені не доведеться мати справу з наслідками твого поганого настрою у вигляді цих йобаних докорів.

Він замовкає й дивиться на Люсінду з неймовірно виваженим виразом на обличчі.

— Мені здається, я б міг простити тебе за цю скандальну виставу.

Він розкриває обійми й подається до неї.

— Добре... Добре... Саймоне... Ви... вибач мені... Але ж ти тепер... розумієш... як усе було... — Люсінда теж тягнеться до нього.

Він випрямляється на своєму стільці й пихато оголошує, розраховуючи своє повідомлення не на нашу невеличку компанію, а ніби на всіх відвідувачів паба; пара пияків навіть повертається на звук його голосу, коли він наспівує:

— Тільки одне слово не важить нічого тут, у мегаполісі, але ще зберігає якесь значення у провінції: довіра.

Люсінда хоче сказати щось, але він піднімає руку, прохаючи її замовкнути, й по буквах повторює:

— Д-О-В-І-Р-А.

Ще трохи поламавшись, він дозволяє їй обійняти себе, і вони починають лизатися. Багато слини та ясен. Мені лишається тільки ретируватися до бару, гадаючи, наскільки гарною була та Пенелопа. Маю визнати, якою б вона не була, я б ніколи не став ризикувати стосунками з такою кралею, як Люсінда, але ж це — Здихля. Він справжній покидьок у справах з дівчатами.

Але зараз час братися до роботи. Ми потрапляємо до подвійного світу сучасного працевлаштування: легальна робота на паромах удень та торгівля наркотиками вночі. Я дивлюся на годинника, махаю друзям рукою, ми допиваємо й йдемо до станції «Ліверпуль-стрит». Здихля смачно цілує Люсінду на платформі, потім ми втрюх сідаємо в потяг до Гарвіджа.

— Неймовірно, — каже Ніксі, хитаючи головою, в той час як на його обличчі відбиваються разом жаль та відраза, коли його мозком проносяться мільйони можливостей. — Яка ж важка ця робота.

Він починає барабанити пальцями по столу.

— Є в цьому йобаному потязі вагон-ресторан? Ось що я вам скажу, краще б він тут був, а то я хочу ще з Андреасом зависнути сьогодні у Фінсбері-парк.

Цей йобаний Андреас зі своєю наркотою вже порядком мені набрид. Але якщо я зараз промовчу, він вирішить, що я йому заздрю. Він іноді буває таким чмом...

Однак Ніксі мовчить, він сидить нерухомо, витріщившись у вікно.

— Як ти? — питаю я цього мудака, гадаючи, чи не стало йому погано після тієї крихти героїну, що ми скурили вранці; у моєму горлі та легенях ще лишився цей неприємний присмак фольги.

— Еге ж, — відповідає він. — Річ у тім, Марк...

— Агов, на судні! — Двері вагона відчиняються, й перед нами з'являється хирлявий хлопець з прищами на піці.

Йому, мабуть, трохи за тридцять. Ніксі знайомить нас, хлопця звати Пол Мерріот. Вони з Ніксі давно вже товаришують, їх зв'язують наркоманські узи. Також він дружить і з Тоні, який зараз зайнятий своїм сезонним заробітком на паромах. Мерріот кульгавою ногою наближається до нас і падає на вільне місце поряд із Здихлею.

— Як ви, хлопці? — питає він.

Говорить він точнісінько, як і наш червоноволосий друг. Ніксі пояснює, що цей хлопець став жертвою справжніх гангстерів, що він був жертвним ягням, якому довелося б відсидіти у в'язниці доволі серйозний строк, якби його не врятували. Чесно кажучи, здається, що Ніксі сильно помиляється щодо нього. Його надмірна залежність свідчила про те, що він ніколи б не став ризикувати, він тільки перевозив наркотику й доставляв її, куди треба. Але помітно, що до в'язниці потрапляти він зовсім не хоче, тому пильно спостерігає за нами. Очевидно, що на наркоманів у нього справжня чуйка. Він супить брови, роздивляючись панківське вбрання Ніксі.

— Треба причепурити цю дівку, перш ніж дістанемося Бенсона.

Ніксі бубонить щось про те, що він — ніяка не дівка. Мерріот не чує його або просто не звертає уваги, окидаючи схвальним поглядом Здихлю, який саме відростив собі довге волосся і тепер зав'язував його у хвостик. Бідолашний Ніксі на його фоні виглядав жалюгідно, зовсім як той павук, що ніяк не міг вибратися з нашої ванни.

— То що там за історія з тим Бенсоном? — питає Здихля з притаманною йому владністю.

Мерріот підозріло дивиться на нашого мудилу. Здається, ніби він не довіряє Здихлі, ніби ніяк не може вирішити для себе, чи він неймовірно гарна для нього компанія, чи його заклятий ворог. Третього не дано.

— Він — той ч'ловік, через якого вам потрібно пройти, щоб потрапить на співбесіду. Пам'ятайте, він завжди шукає дешеву сезонну робочу силу, — гугня-

вить Мерріот, як і всі наркомани. — Його улюблена фраза — «охоча співпраця». Саме ї він пропонує всім для початку.

— Ми всі це полюбляємо, — посміхається Здихля.

Не зважаючи на нього, Мерріот продовжує:

— Раніш' на паромах могли працювати тільки члени профспілки, але Меггі все змінила з упровадженням ціх нових контрактів та приватизації. Жодної промислової войовничості, жодних прав працівників, тільки відмовки — «це не моя справа». А Бенсон хоч' гнучкості. Він хоч', щоб ви працювали будь-де — на кухні, на кораблі, в автомайстерні, робили там будь-що — чистили парашу, витирали блювоту. Так ви зможете працювати в нього по дві зміни кожний, та ще радіти станете й дякувати йому щоденно.

Мене це влаштовувало. Я міг що завгодно робити, навіть у три зміни на день, якщо мені за це добре платитимуть.

— А як щодо героїну? — питає Здихля.

— Спочат' зробіть так, щоб вас взяли на роботу, а про все інше ми потурбуємось пізніш', — посміхається він і дивиться презирливо на Ніксі, який із жалюгідним виглядом продовжує витріщатися у вікно.

Потяг прямує до порту на міжнародному вокзалі «Гарвідж» на Паркестонквей. Ми виходимо й одразу з платформи потрапляємо до величезного мурашника заводських приміщень та інших незнайомих нам будівель. Нас заводять до якоїсь стерильної кімнати. Хоча я й починаю трохи нервувати, все одно уважно придивляюся до наших суперників. Нас тут близько дванадцяти, і ми всі виглядаємо справжніми жebraками, окрім тієї гарненької дівчини з божевільною зачіскою. Нам дають бланк, який ми маємо заповнити, а потім кожен з нас заходить до кімнати, де Бенсон проводить індивідуальну співбесіду. На вигляд він дуже неприязний, він вовтузиться на місці, як мені здається, через болочий геморої. Поряд із ним сидить товста співробітниця відділу кадрів, їй, мабуть, трохи за сорок.

Я усвідомлюю, що в мене немає жодного шансу отримати цю роботу, тому відповідаю на їхні йобані тупі запитання не дуже натхненно. І тут Бенсон каже:

— Оскільки ви вже маєте незначний досвід роботи з поставками, ми можемо запропонувати вам роботу на кухні. Посада звичайного прибиральника, потім подивимося.

Я приголомшений! Майже шість мільйонів людей у нашій країні живуть на допомогу по безробіттю, а мене тут, зараз взяли на роботу й навіть натякнули на майбутнє підвищення! Я почувуюся просто чудово, поки не розумію, що всіх, хто прийшов на цю співбесіду, теж прийняли на роботу. А ця індивідуальна зустріч була потрібна тільки для того, щоб ті, кого вже звільнили раніше, не спробували найнятися на роботу ще раз, під іншим іменем. Хуй його знає, чому Мерріот намагався налякати нас. Я й досі питаю себе: що ж це за клята робота така? Інші мої майбутні «колеги» були зовсім... простими. Не те щоб я дуже придирався, але деякі з цих мудаків виглядали так, ніби не здатні навіть цього бланка заповнити самостійно.

Нас попросили трохи почекати, поки завершаться всі індивідуальні співбесіди. Десь о пів на першу все дійсно скінчилося, але цей час здався мені цілою вічністю. На якомусь етапі я був навіть готовий лізти на ці штукатурні стіни. Потім до кімнати входить Бенсон, оглядаючи кожного з нас своїми пильними очима та намагаючись одразу визначити, хто з нас зійде з дистанції на сере-

дині шляху. Здається, ніби в його голову вмонтований телефонний довідник, де зазначені всі наркомани, дилери та підори... Наркомани, дилери та підори... Ми з Ніксі мало не за ручку від хвилювання тримаємося, більше схожі на пару, справжнє гомосексуальне подружжя, ніж на легковажних хлопців, хворих на залежність від коричневого лайна.

Ми підозрювали, що навіть тут наркомани стараються не афішувати своєї залежності, бо одразу стануть персонами нон грата. Я знав, що Ніксі зараз, так само, як і я, хотів піти додому й накуритися. Починалася неймовірна, болюча ломка.

Зосередившись на вікні позаду Бенсона, я бачу кризь нього «Свободу вибору», корабель, пришвартований у доках на трейлерному завантаженні, чи «самостійне судно», як його називає Бенсон. Але він хоче зосередити нашу увагу зовсім на іншому:

— Зрозуміло, що кожен, хто з'явиться на роботі під дією або у ломці від наркотиків, не тільки буде одразу звільнений, але й підлягатиме кримінальному переслідуванню.

Я насолоджуюся виглядом ображеного обличчя Здихлі. Але він ховає його від Бенсона, очікуючи, що той прийме за справжню монету його фальшиве каяття.

— Ні, я не підозрюю й не обмовляю вас, леді та джентльмени. Це так само вірно, як те, що Амстердам знаходиться в Голландії, і... не забувайте, що те, чим ви займаєтеся після роботи, — ваша власна справа, якщо це не впливатиме на вашу безпеку чи якість вашої роботи на цьому судні...

Він розповідає щось і далі, але я пускаю його слова повз вуха, зосередившись на задниці тієї дівчини з високою зачіскою, як у Роберта Планта¹. Впевнений, погляд Здихлі націлений на те ж саме місце, поки Ніксі зачаровано дивиться у порожнечу перед собою. Раптом я чую, як Бенсон каже:

— Вітаю вас. Тепер ви офіційно — члени великої родини компанії «Сілінк». Побачимося наступного року!

Так ми отримали роботу. Три, чотири чи шість мільйонів лишилися без роботи, не знаю, як там ці мудаки підраховують їхню кількість, але тільки-но сформувалася команда блазнів, яка складається з вибухонебезпечної комбінації наркоманів, коміків та ще хуй знає кого, і всі ми стаємо до роботи навесні у компанії «Сілінк». Дочекатися не можу, коли зателефоную мамі з татом, щоб повідомити їм неймовірні новини про те, що їхній середній рудий синок нарешті досяг успіху!

Ми сідаємо в потяг до Лондона у піднесеному настрої, відкриваємо собі по банці пива, коли до нас приєднується Мерріот, весь такий діловий містер Круті Яйця. Ми їдемо до знайомих, купуємо наркоти й повертаємося на корабель.

— То' муда' за стійкою, якого я вам показува', — пояснює Мерріот, хоча я й сам здогадався, бля, кого він має на увазі, — Френкі. Свій мужик. Випиває у барі «Глоуб», що в Доверкурті. Коли почнете працювати, я відведу вас туди, щоб ви купили йому пива і щоб запам'ятав вас. Догоджайте йому, вітайтеся кожного разу, як його зустрічаєте.

Він розповідає мені всі ці йобані подробиці, бо саме вони мають вирішальне значення, — треба знати всі їхні звичаї та традиції, щоб знайти спільну мову з

¹ Британський рок-вокаліст, відомий участю в гурті «Лед Зеппелін».

усіма мудаками, які заступають на чергування. Особливу увагу треба приділяти мудаку, якого звати Рон Кертіс, котрий працює на кораблі супервайзером. Ніхто ще не зумів з ним затоваришувати. Якщо він не в гуморі, ми всі ховаємося по кутках і терпимо знущання, навіть якщо втомилися до чортиків.

Але я втомився поки що тільки від його базікання, так само як і мої друзі. Тим часом наш потяг розвинув величезну швидкість. Я прямо відчуваю, як ми несемося колією, і кожного разу, коли обертається колесо, тремтіння пробігає всім потягом та моєю спиною.

Є-е-е! Ми їдемо, їдемо, їдемо у дальню далину...

Наш радісний настрій покращується ще більше, коли у Шенфілді до нас приєднується групка п'яних дівчат у шапках Санти. Одна блондинка тільки встигає дістати різдвяне печиво, а Здихля вже тут як тут, заграє з нею, ось і різдвяний капелюх уже на його голові.

— Я добре знаю, яке печиво хочу, — розпусно муркотить він, і коли її подружки весело регочуть, він притискається до неї та шепоче щось на вушко.

Вона жартома скидає з себе його руку, але за хвилину вони вже лижуться. Я теж збуджуюся, але бачу, що мені нічого не світить, тому не стримуюся, дістаю запальничку й підпалюю шапку, яку натягнув на себе Здихля.

Одна з дівчат від страху прикриває рота, коли починає займатися полум'я, яке перекидається на його волосся зі скаженим тріскотінням. Блондинка, яку він обжимає, відштовхує його й кричить на все горло.

— Що за на хуй... — горлає він, гарячково ляскаючи себе по голові, збиваючи ошмаття шапки, яке летить на підлогу вагона.

— Хе-е-ей... Де-ре-ре-ре-рей... Я сплячу тебе, — співаю я.

— Блядь, що ти наробив?! Псих! Йобаний покидьок! Пиздець, бля! — кричить він і б'є мене по ребрах. — Це ж, блядь, небезпечно, ти, чмир тупий!

Мене згинає навпіл, та я регочу, незважаючи на жахливий біль.

— Мудак... З якого божевільного світу ти вистрибнув, жодного гумору! — протестую я.

— Заплатиш мені за нову стрижку! Мудило! — буркоче Здихля, розглядаючи своє зображення у склі вікна, але невдовзі знову повертається до дівчини, зневажливо махнувши на мене рукою.

— Сиди вже, не сци. Поводишся, як дитина йобана.

— Я у йобаному відчаї, — буркоче Мерріот собі під ніс.

Одна із шенфілдських дівчат піднімає бокал і кричить:

— Я — господар пекла, я заберу тебе...

Ми з Ніксі підхоплюємо пісню:

— Хе-е-ей... Де-ре-ре-ре-рей... Я сплячу тебе.

Здыхля все ще скоса дивиться на мене, але блондинка привертає до себе левову частку його уваги. Я заговорюю до дівчини, яка заспівала пісню. Вона п'яна в дупу, але спокійна, як двері.

— Не хочеш послідувати їхньому прикладу?

— Вони ж — аматори, — відповідаю я. — Я б тобі до самої глотки язиком дістав, якби взявся тебе цілувати.

— То чого чекаєш?

І я більше не став чекати. Не думаючи про те, які потріскані в мене губи та який сопливий ніс, я лізу язиком їй прямо в горло. Але краєчком ока помічаю, що Здихля, як завжди, на крок попереду. Він уже підводиться й веде білявку

до параші. Коли ми виходимо з потяга на свіже повітря, Мерріот скаржиться, що ми приділили йому так мало уваги, але Ніксі відповідає йому, що в нас буде купа часу на те, щоб обговорити всі деталі. Мудак і сам це знає, він просто грає в показуху. Повернувшись до потяга, ми зтягуємо наступний куплет «The Fire», але починаємо сперечатися про слова у віршах, і раптом потяг здригається так, що наше пиво підстрибує на столиках. Це означає, що зовсім скоро ми вийдемо у Вест-Енді разом із шенфілдськими дівчатами і що Різдвяний вечір починається чудово — краще не буває!

НОВОРІЧНА НІЧ

Я гортаю пожовклі сторінки свого старенького дешевого роману в паперовій обкладинці, а потім відтуляю шторки на вікні й дивлюся, як мерехтить півмісяць, оманливо визираючи з-за хмаринок та відкидаючи довгі тіні на широкі дороги. Вже кінець грудня, за вікном так холодно, що сеча замерзає на шляху до землі, але в самому автобусі, врешті-решт, увімкнули опалювання, тому зараз тут настільки тепло, що я сиджу весь спітнілий і дивлюся, як конденсована вода краплями повзе вікном, а потім накопичується внизу, на краєчку вікна, на яке я спираюся підборіддям.

Ми з Ніксі ігноруємо один одного через постійно увімкнене верхнє освітлення, через пердїж, бурчання, хропіння та кашель, який постійно витає у просторі між його сидінням та моїм у напівтемряві. Ми ніби мешкаємо в лісі, як дикі звірі. Це так круто — наша мовчанка; ми достатньо довго вже знаємо один одного, щоб намагатися заповнити цю порожнечу. Нам обом подобається мати свій власний простір, особливо тоді, коли ми посралися.

Дуже мило було з боку Здихлі запросити Ніксі до нас, він сказав тоді, що це — найменше, чим ми можемо відплатити за його гостинність. А тут він раптом повідомляє мені, що вирішив залишитися у Лондоні на Новий рік, щоб потусити з Андреасом та Люсіндою, бо ця дурна «театральщина» Единбурга йому набридла. Він каже мені, що досі не може вибачити Бегбі, як той його задирав, і тому не хоче зустрічатися з ним, доки він не попросить вибачення. Я сказав йому, що він скоріше смерті дочекається, ніж вибачень від Бегбі. Але не можу сказати, що я засмучений через те, що він не їде з нами: ну його на хуй, тусити в Лондоні напередодні Нового року.

Коли автобус підїжджає до Ендрю-сквер, ми прямуємо до Монтгомері-стрит, прикупивши по дорозі трохи харчів, щоб перекусити вдома. Ми досить тривалий час провели на підїзді до Единбурга через величезну кількість машин, усі мудаки їдуть додому на Новий рік, тому десь близько одинадцятої ми врешті-решт виходимо на Монті-стрит і крокуємо до квартири, яку успадкували від мене Картоха та Кізбо. Вечірка тут у самому розпалі, і ми із задоволенням приєднуємося. Атмосфера чудова, псує її тільки Метті, бо навіть жодним словом не перекинувся зі старим другом Ніксі, який ходить за ним хвостиком, а той поводить ся так, ніби вони взагалі незнайомі. Не знаю, куди тільки подівся той балакучий хлопець, який взяв нас колись, за доби розквіту панку, під своє крило і познайомив із Лондоном. Я вже втомився від цього гівнюка. Принаймні, Франко не розгубився:

— То ти з Лондона, друже? — питає він Ніксі. — Я колись трахав одну дівчину з Лондона, здається, у Бенідормі. Пам'ятаєш, Неллі? Бенідорм? Тих двох лондонських тьолок?

Неллі спочатку замислюється, а потім киває, погоджуючись із Бегбі.

Хтось дістає інструменти, й ми починаємо клеїти дурня. Це все переростає в імпровізацію, Ніксі грає на акустичній гітарі Метті із вправністю, якої ніколи не мав її справжній хазяїн, а Франко підспівує йому сильним, чистим голосом:

— *Кожного дня я витрачаю свій час, попиваю пивас, почувуюся добре, чекаю на знак, так, я розумію життя, розумію, так-так...*

Ми з Кізбо теж щось підвигаємо, намагаючись звучати у злагоді один з одним і виступити бек-вокалом для Франко та Ніксі. Голос Франко — це щось, треба його чути, бо таке трапляється тільки на Новий рік, коли він випиває достатньо алкоголю й перебуває у гарному настрої; і тут вони беруть цю прекрасну ноту, і він ніби перетворюється на іншу людину — таку душевну, таку світлу...

— *Одного дня забуду я про час, слонові бапти, квіти навколо нас, нехай роблять, що хочуть, кажу я охоче, а-а-а, якби вони знали, а-а-а, куди я іду...*

Я озираюся навсібіч і бачу обличчя друзів у світлі свічок: Ніксі, Кізбо, Томмі, Картохи, Елісон, Келлі, Франко, Джун, Метті, Ширлі, Неллі та якоїсь п'яної дівчини з довгим чорним волоссям, яку Неллі не потурбувався познайомити зі мною. У цього мудили соціальні навички, як у штурмовика. Ми розпалили в каміні величезне вогнище на вугіллі, хтось із місцевих може стулити пельку, бо ми тут не куримо, що строго заборонено в будинках. Спів Франко об'єднує нас, і ми підхоплюємо приспів:

— *Не тисни на своє кохання, не воруйши мої болючі рани, не залишай на моїй шкірі білі шрами... Бо зараз доля втрачає терпець, мріям твоїм настає кінець...*

Бегбі стомився від свого сольного концерту, його очі вже закриваються:

— *Чи бачив ти, як хтось вклонився іншому? Чи бачив ти, як хтось ділився хлібом? Хороші люди завжди сплять ще до дев'ятої години...*

Бідолашний Картоха, сентиментальний гівнюк, уже витирає сльози, коли Франко доспівує своїм низьким, прекрасним голосом:

— *На столі переді мною горять нотатки паперові, в них написана брехня сама, там обіцянки й усі твої слова, які розбили моє серце, та-а-ак...*

Тільки Метті все ще не в гуморі, хоча Ширлі широко посміхається і в танку поводить плечима. Я бачу, як Келлі та Елісон дивляться на Джун, яка обіймає Франко так, ніби він — справжня рок-зірка. І справді, сьогодні він — наша зірка.

— *Кожного дня я витрачаю свій час, попиваю пивас, почувуюся добре, чекаю на знак, так, я розумію життя, розумію, так-так... Розумію... О-о-о... А зараз я сам у своїй кімнаті...*

* * *

Так, Франко сьогодні виконав першу партію, а Ніксі дуже натхненно зіграв для нас на гітарі. Кізбо тихенько відбиває ритм, а я намагаюся йому допомагати в міру своїх можливостей на гітарі, мріючи про те, щоб мати справжню електрогітару, бо важко розгледіти струни й акорди в неясному світлі свічок. Бегбі голосно кашляє, щоб прочистити горло перед новим, сильним пасажем:

— *На столі переді мною горять нотатки паперові, в них написана брехня сама, там обіцянки й усі твої слова, які розбили моє серце, та-а-ак... не забувай мене, мої слова... у-у-у ху-у-у...*

Ми підводимося, щоб підняти останній тост на сьогодні, я помічаю, що Франко робить лише один, ледве помітний ковток. Я тихенько підморгую йому,

і для мого друга це стає найвищою оцінкою за чудовий вечір. Мій малий друг усе ще мовчить, бо бавиться з гітарою, намагаючись взяти ці акорди.

У Картохи очі червоні й мокрі.

— Франко, друже... Це було... неймовірно, — зізнається він, але навіть після його слів усі погляди прикуті до виконавця.

— Ага, — погоджується Бегбі; але я бачу, що його роздратувала сентиментальна реакція Картохи. — Але Рода Стюарта нікому не перевершити, навіть у Новий рік.

Він наливає Картосі віскі, щоб якось розрядити обстановку та повернути всіх до старого руслу.

Бідолашний Картоха не розуміє, що той хоче просто позбавитися загальної уваги, і продовжує гнути своє:

— Я ніколи нічого гарнішого не чув, хотів би я співати так, як ти, Франко...

— Стули пельку, — каже Бегбі, в його голосі помітна поки що м'яка загроза; Ніксі налякано дивиться на мене, піднявши брову.

— Але я просто кажу... — наполягає Картоха.

— Сказав тобі, стули пельку, блядь! Зараз же!

Картоха скоряється, замовкають і всі інші. Ми всі зараз розуміємо, що Бегбі стидається того прекрасного в його душі, що ми тільки-но побачили, і незважаючи на його величезне его, всі тепер бачать у ньому цю слабкість і неодмінно нагадують йому про неї одного прекрасного дня.

— Це просто пісня, бля, зрозуміло?

Ніксі обережно ховає гітару Метті до чохла. Я виразно дивлюся на годинника над камином:

— Гаразд, мабуть, час розходитися, чи можемо просто піти до бару Саллі.

Ми всі раді змінити обстановку. Вся наша компанія виходить на вулицю, насолоджуючись холодним, тихим вітерцем. Усе місто заковане в лід; усі вулиці, стіни будинків та сніг ніби зроблені з прес-пап'є. І люди, які прямують Воком до центру, також. Ми йдемо вниз вулицею, ледве не падаючи на слизькому асфальті. Келлі та Елісон тримаються за мене, просто щоб не стати жертвами підступної дороги, але це в будь-якому разі дуже приємно. Келлі вертить головою, окидає мене пильним поглядом і тягнеться через мене до Елі, щоб щось їй сказати. Я нутром відчуваю сяючий слід, який лишає в моїй душі її посмішка.

— Мені справді, справді дуже шкода твою маму, — шепочу я Елі на вушко. — І шкода, що не зміг приїхати на похорон. Я взагалі тоді ще нічого не знав.

— Нічого. Чесно кажучи, ця смерть принесла усім тільки полегшення, бо вона дуже страждала наприкінці свого життя. Знаю, це звучить жахливо, але я благала її: краще йди.

— Шкода, що ти так рано втратила її і що тобі довелося пережити цей страшний час.

— Який Марк милий, — каже Келлі, дивлячись на мене й викликаючи нову чвару метеликів у моєму шлунку.

— З ним таке трапляється, — різко одказує Елі, але тільки сильніше стискає мій лікоть.

Келлі широко посміхається, на мить мені навіть здається, що їй подобаються такі руді й безбашенні, як я, але це малоімовірно. Вона зустрічається з Десом Фінні, а він доводиться якимось далеким родичем нашому Здихлі.

Про неї можеш тільки рентити, Мрійсе.

Дівчата виглядають створіннями неземної краси, коли щебечуть, тягнучись через мене одна до одної, коли яскраві ліхтарі освітлюють підступні очі Келлі та засмучене обличчя Елі. Я ступаю пихато через свій новий статус консорта, благодать зігріває мене зсередини, як новий ковток теплого віскі. Ніч свіжа, але вітру немає зовсім. Коли я повертаюся назад, то бачу, що Ніксі йде разом із Картохою та Томмі, й вони разом вибухають скаженим сміхом, в той час як Франко, Джун та Кізбо пішли трохи вперед.

— Він уже добряче напився, тому не треба звертати на нього увагу, — шепоче Елі, киваючи у бік Бегбі. — Денні ж просто хотів зробити йому комплімент!

Я хочу їй відповісти, але не встигаю, бо Бегбі раптом різко зупиняється і силком тягне Джун до найближчого під'їзду. Ми проходимо повз них і чуємо, як вона благає:

— Ні, Френку, тільки не тут...

Здається, цей йобар хоче відтрахати її прямо тут, на брудній підлозі.

— Дивлюся, він — справжній романтик, — кажу я, коли ми обережно відходимо від цієї пари трохи далі.

Елісон закочує очі у зневазі, а Келлі схиляє голову на плече, посміхаючись так мило, так сексуально, як уміє тільки вона. Вона така гарна, навіть зі своїм ластовинням, зі своїм світло-русявим волоссям. Вона така впевнена у собі, у неї неперевершена шкіра. Саме про таку розповідав мені колись старий, але я таких дівчат досі ще не бачив. Вона розпитує мене про Абердин, розповідає, що вступила до Единбурзького університету. Я брешу їй, що взяв академічну відпустку на рік і що хочу поїхати до Глазго чи навіть кудись на південь.

Решта зупинилися, щоб ми змогли їх наздогнати, але ми ніде не бачимо Франко — мабуть, він трахає Джун з усією жорстокістю в тому під'їзді.

Ми повертаємо на Істер-роуд, де знаходиться бар Саллі, це на перехресті її з Айона-стріт. Гру в дербі показуватимуть тільки вранці, тому ми майже самі у цьому пабі.

— Ці мудаки жодного разу не побили нас у переддень Нового року із самого 1966-го, — каже Метті, прикладаючись до пляшки віскі й з викликом у погляді дивлячись на Кізбо.

— Завтра покажуть повтор, — відповідає той.

— Мудак, просто визнай, що я маю рацію, — спльовує Метті і шепоче собі під ніс: — Йобаний тупий пиздюк.

Дійсно, незрозуміло, чому Метті затіяв цю гру, але Кізбо не звертає на нього уваги. Ширлі надувається та дивиться на підлогу. Метті просто не може взяти й не образити Кізбо. Але одного дня наш товстун теж розлютиться й навішає йому пенделів. А я точно жодної сльозинки не проллю, коли це трапиться.

Ми бачимо, як з під'їзду виходять Бегбі та Джун. Вони прямують до нас, Франко стурбовано й задоволено посміхається, а скромненька Джун почувается ніяково, коли вони крокують слизькою дорогою. Ми мовчки чекаємо на них. Франко вже не в такому поганому гуморі, як після розмови з Денні. Хоча він завжди досить агресивний та охочий до бійки, все одно може розчулитися, коли компанія збирається гарна. Правильно Здихля зробив, що не поїхав зі мною на свята.

— Що з вами? — питається Бегбі.

Метті наважується порушити наше мовчання і вказує на Кізбо:

— Блядь, скажи цьому товстому гівнюку, що його команда — лайно!

— Я не хочу сперечатися з тобою про футбол до півночі, Метті, — одказує Кізбо.

— Правильно робиш, — погоджується Бегбі й питає Метті: — А що ти маєш проти Кізбо, блядь, уйобку?

— Він не ту команду підтримує.

Франко викидає руку вперед і одвішує Метті смачного ляпаса. Це дуже боляче, але ще більше — принизливо, бо вся ця сцена відбувається на очах Ширлі.

— Стули свою йобану пельку! Сьогодні ми всі тут — кращі друзі, посрати на ваш йобаний футбол! — Тут він загрозово дивиться на Кізбо й обіцяє: — Побачу тебе вранці — виб'ю всі зуби за «твою» команду.

Потім він повертається до Метті й нагадує:

— Але сьогодні вночі ми всі — друзі!

Ніхто не має жодних заперечень, і тому ми йдемо до Айона-стрит, деремося сходами догори й заходимо до бару «Айона». Я не можу дочекатися, коли ми опинимося врешті-решт у теплі. Саллі щиро нас вітає; пухка, похмура господиня з різкими рисами обличчя та простою короткою стрижкою, яка краще б пасувала якомусь старому мужикові. Я заходжу до кухні й бачу там Леслі, Анну-Марію Комб, худорляву брюнетку з коротким волоссям, яка працює перукаркою і яка надзвичайно мені сподобалася колись після добрячої кількості горілки. Ще там тусить Стю Хоган, кремезний хлопець з білявим волоссям та схильністю до усіяких розіграшів, який одразу наливає нам віскі. Я більше полюблюю горілку, але хтось каже, що це — Новий рік і всі мають пити одне й те саме. Зараз я не торкаюся героїну і навіть не думаю про спід. Маю визнати, зараз мені добре й так. Стю розпитує мене про Лондон, каже мені, що Стіві Хатчисон нещодавно переїхав туди, і дає мені його номер зі старенької обірваної адресної книги. Це — гарна новина, Стіві — свій хлопець, чудовий співак, принаймні, був таким, коли ми грали разом у «Поголеній монахині». І як будь-хто, не обділений талантом, він переріс нас.

— Він мешкає у Форест-Гіллі, — розповідає мені Стю. — Це далеко від тебе?

— Ні, не дуже далеко, — кажу я; і справді — не дуже далеко, але точно не можна сказати, в Лондоні завжди так буває. — А він ще зустрічається з тією навіженою?

— Із Сандрою? — питає Стю.

— Ага, з нею, ми її називали Сандра-Чипс. Вона постійно чипси точила, вся в крихтах ходила.

— Ні... Вони не зустрічаються, розбіглися, коли він поїхав до Лондона.

— Добре, мені вона ніколи не подобалася, терпіти її не міг. Я розповідав тобі про неї прикол? — питаю я, але зупиняюся, бо бачу, як обличчя Стю стає зарозуміло-серйозним.

— Знаєш, зараз Сандра зустрічається зі мною, — одказує він. — І вона саме прямує сюди. Перш ніж ти розповіси щось погане про неї, я маю повідомити тобі, що ми заручуємося наступного тижня.

Ой бля...

— О... Тобто... Я не дуже добре її знаю...

Стю усміхається на весь рот і регоче так, що підлога ходором ходить.

— Купився, — кричить він, ляскає мене по плечу і йде до іншої кімнати.

— Покидьок! Я тобі це ще пригадаю, Хогане!

Це було як зі стінкою розмовляти, але мені й самому на це похуй — вечірка у самому розпалі. Томмі наливає собі віскі в бокал у півпінти.

— А де Другий Призер?

— Хуй його знає, не бачив його. Може, вже лежить в якійсь канаві.

Томмі погоджується й усміхається, ми цокаємося бокалами, але мені не подобається це пійло. Воно обпалює мені нутрощі. Леслі помічає, як я морщуся від огиди, і коли Тем відволікається на Ніксі, тихенько підходить до мене.

— Є героїн?

— Немає.

— А хочеш?

— Ага, — відповідаю я.

Я спочатку збирався завжди відмовлятися від шотландського героїну, бо це справді вбивча наркота, але зараз розумію, що не можу стриматися. Звичайно, коричневий сприймається значно легше — тебе не так сильно забирає. Але на хуй, я ж на канікулах... на канікулах, вдома...

Ми відступаємо до спальні, де сідаємо на величезне ліжко, вкрите шотландським пледом, і Леслі починає варити. Це мене шокує, бо я думав, вона хоче тільки покурити, але тепер я бачу, що вона притягла із собою цілий пакунок шприців. Треба визнати, свою справу вона знає. Вона запалює свічку, ставить її в банку з-під бекону і вимикає освітлення. Ми ширяємося кожен своїм апаратом, я — перший. Моя вена настільки радісно зустрічає дур, що мені, здається, навіть джгут не потрібний.

О-о-о... Повний пиздець...

Бля... Господи... у-у-у... чудово, кльово, просто супер...

Я вже й забув, якою могутньою силою володіє це лайно. Хоча Леслі й зварила для мене небагато, я падаю прямо на цього розкішного пледа...

— Знайшла цього пакетика на днях у кишені джинсів, — пояснює вона, заправляючи своє біляве волосся за вуха і терпляче відшукуючи вени, поки я лежу на ліжку, насолоджуючися кайфом. — Уявляєш, забула про нього на декілька тижнів. Навіть носила його із собою в «Бендікс», мало не змила в унітаз, ледве врятувала... Чого смієшся?

Ах ти, бля, красава...

Я хотів розповісти їй свій прикол з «Бендіксу», але жодного слова вимовити не можу; у будь-якому разі, вона врешті-решт ширяється і падає поряд зі мною в такому самому стані.

Матір Бендіксова, господь унітазний, дякую вам за цей царський героїн; дякую за цю біленьку-біленьку гидоту...

Свічка згасає, й ми починаємо чуйно обійматися на цьому гігантському ліжку, але робимо це так непорочно, так цнотливо. На Леслі блакитний топ з якогось гладенького матеріалу, схожого на шовк, але це точно щось інше. Однак ми зовсім без сил, я влаштовую свою бідолашну голову в неї на животі, її топ трохи задирається, я чую, як у неї бурчить у шлунку.

— Бульбашки й бурчання, бульбашки й бурчання, — повторюю я.

— Я під кайфом...

— Я тим більш. Мені холодно...

Я роззуваюся, знімаю джинси й забираюся під цього прекрасного пледа. Вона робить те саме, лягає біля мене й цілує мене в губи. Потім суне вказівного пальця мені під светр і проводить ним по моїх ребрах.

— Ти такий худий, Марку...

— Так, дещо втратив вагу. Думаю, це все завдяки швидкому метаболізму, — кажу я й піднімаюся на ліктях, щоб краще її бачити.

Леслі похмуро посміхається мені у цій напівтемряві. З-під дверей пробирається неясне світло, до того ж, до кімнати проникають промені вуличних ліхтарів.

— Скоріш, героїновий метаболізм. Ти дивний хлопець, — каже вона, не відриваючи пальців від мого тіла.

— Чому? — питаю я й справді хочу дізнатися, що це означає в її устах — дивний в плані «крутий» чи дивний у сенсі «божевільний».

Не те щоб мене це якось турбувало, я надто чудово зараз почувуюся.

— З рештою хлопців я завжди розумію, подобаюсь я їм чи ні. — Очі Леслі світяться, вона схожа на кішку в цьому неясному світлі. — Але з тобою я нічого не розумію...

— Авжеж, ти мені подобаєшся, — відповідаю я, — ти всім подобаєшся. Така гарна дівчина...

Я запроваляю їй волосся за вухо так, як вона сама робила це, коли варила для нас суміш. І вона справді гарна. По-своєму.

— Зрозуміло, — невпевнено відповідає вона, здається, я її чимось засмутив.

Раптом її долоня опиняється в мене в паху, вона забирається мені в труси і починає гратися з моїм членом.

— То як трапилося, що ми в ліжку майже голі, а в тебе ще не стоїть?

— Я ж під кайфом. Ще нескоро тепер встане після такої дози... Просто не звик до коричневого, не турбуйся, зазвичай у мене все гаразд, але не після ширки...

Взагалі-то Леслі — не мій тип, у неї надто великі груди, як на мене, але звичайно, я охоче трахнув би її, якби не був такий обколотий. Ми знімаємо із себе решту одягу, обіймаємося й цілуємося, але вона теж виснажена, як і я, тому ми просто теревенимо про якесь лайно, а потім міцно засинаємо. Її рука так і лишається на моїх м'яких геніталіях.

Коли я прокидаюся, то розумію, що вже настав ранок; до кімнати крадуться Елісон із Келлі, а за ними — Картоха. Вони відчиняють двері, й нас заливає ранковим сонячним світлом.

— Упс... — каже хтось із них, і двері сором'язливо зачиняються, але потім вони знову вдираються до кімнати й кричать:

— З Новим роком!

Я намагаюся відповісти їм, але ніяк не можу взяти під контроль своє мовлення. Ми з Леслі лежимо разом, роздягнуті до трусів, ковдра сповзла на підлогу, бо вночі включили центральне опалення. Я тягну пледа назад і прикриваю ці важкі, білі, як лілії, груди.

— Бога ради, — прохає вона, прокидаючись від того, що ці покидьки починають сміятися, як діти, і зачиняють за собою двері.

— М-м-м... — погоджуюся я, відчуваючи дивний присмак у роті.

— Котра година? — Леслі сідає в ліжку, прикриваючи груди ковдрою.

Вона зігхає й повертається до мене.

— Хуй його знає... — позіхаю я, але потім чую якийсь шум, здається, вечірка ще продовжується.

Я чую «Come On, Feel the Noise» Слейда і розумію, що програваач монополізував Бегбі. У міру того, як ми повільно приходимо до тьми, нам стає ніяково через апарати, які все ще лежать на столику біля ліжка, і через історію з геніталіями. Ми провели разом усю новорічну ніч і навіть не переспали. Хтось стукає у двері, але не заходить. Це Картоха:

— Футбол, кошаче, футбол показують. Дербі.

— Зачекай хвильку. Візьми з собою Ніксі, будь ласка, а я підійду.

Ми з Леслі чуємо, як компанія потихеньку залишає квартиру. Часто трапляється так, що ти трахаєшся з кимось, обколотий та збуджений, а вранці дівчина здається справжнім страховиськом. Але з нею все навпаки, вона виглядає розкішно, ніби я бачу її вперше. І я відчуваю, як член набухає в мене в штанах від її привабливості та сексуальності, але влучний момент уже втрачено, вона вже підвелася й одягається, не лишаючи мені вибору. Тому я слідую її прикладу.

— Ну що, побачимося, — каже вона.

Який ти мудак, Рентоне, ти просто тупиця.

— Не хочеш випити?

— Ні. Мені треба їхати в Клері до мами, вона теж влаштовує новорічну вечірку.

Ми виходимо на холодну вулицю й прямуємо кожен своїм шляхом. Я хотів би поїхати з нею до її матері, хоча мене й не запрошували. У пабі коїться справжній хаос, усі співають гімн «Гібсів». Якийсь престарілий мужик у величезних окулярах роздягся, зліз на стіл і почав танцювати, як гоу-гоу дівка. У нього на дупі тушшю намальований Педді Стентон, а з його члена на нас споглядає Елвіс. Його старенька дружина намагається прикрити цей сором своїм в'язанням, але він все одно не вгамовується.

— Це — його мати, — пояснює хтось.

Ніксі справді насолоджується, здається, ніби ця зміна обстановки пішла йому на користь. Я відмовляюся від випивки, мене нудить від неї; королівський героїн — це як ревнива дружина, він не дозволяє іншим наркотикам потрапляти до захопленого ним тіла. Особливо погано він ставиться до принцеси-Пива. Елі з Келлі підозріло поглядають на всіх, ніби самі знаходяться у змові, Ніксі розповідає Томмі та Картосі якусь історію про Здихлю, і я змушений сісти на прокляте місце біля Бегбі, який одразу винагороджує мене фірмовим стусаном по ребрах.

— Так ти з Леслі замутив, брудний гівнюче! Ані сорому, ані совісті, бля! А я тільки на хвильку відвернувся! Перший приз — рудому пиздюку, блядь!

— Ні, ми тільки поцілувалися та пообіймалися, — одказую я. — Маленька новорічна пригода.

Я дивлюся на Томмі, який чомусь не веселиться, такий серйозний. Він незадоволено хитає головою, засуджуючи мене.

— Ага, і ти хочеш, щоб ми тобі повірили, рудий покидьку? Ти провів із нею всю ніч, блядь, — оголошує він і затягується сигаретою, хоча взагалі-то не курить. — Я на неї заглядаюся вже цілу вічність! Тому не брешти нам, хлопче.

Всі решта приєднуються до його обвинувачень, незважаючи на мої чесні виправдання. Легше за все було взяти й погодитися, мовляв, так, трахав Леслі у всі дірки, а вона кричала, як сучка. І вони тоді заспокоються. Але я хочу сказати правду, хоча вони й вірять тільки в те, що я трахав її, як хотів. Складно бути дівчиною. Я підходжу до музичного автомата й ставлю «Лідо Шафл» Боза Скегза, міркуючи про те, що тепер подумки називатиму себе виключно «Обколоті яйця».

Коли я повертаюся на своє місце, Келлі слухає розмову Ніксі й Елі про складнощі серйозних стосунків. Він усе ще вбивається по тій Марші, яка живе поверхом вище у нашому далстонському будинку, а Елі розповідає про свого дорослого одруженого хлопця з роботи. Раптом вона зацікавлено дивиться на Ніксі й питає:

— А що Саймон робив на Новий рік?

— Не знаю, — знизує плечима Ніксі.

— Я обожнюю Саймона!

— Так, — обережно каже Ніксі, — він з дівчатами вміє поводитися.

Франко підсувається ближче до мене і тихенько каже:

— Слухай, друже, ти єдиний, кому я можу довіряти в цій компанії...

— І?..

— Товстуна Тірона знаєш?

— Чув про такого, — відповідаю я.

Я чув безліч історій про товстуна Тірона, якого ще називають Дейві Сила. Він славився своїми залізними кулаками, а ще тим, що був справжнім мішком з лайном та боягузом. Різні кажуть, залежно від того, хто саме розповідає чергову історію. Мене ніколи не цікавили всі ці гангстерські легенди.

— Я працюю на нього іноді.

— Ага.

— Але я не впевнений...

— Що саме ти для нього робиш?

— Допмагаю йому встановлювати ігрові автомати. Мені для цього жодної книжки не довелося прочитати, все просто чудово. Гроші ні за що й усе таке інше. Ми з Неллі та цим йобаним мудаком Сказзі просто тиняємося пабами й роздаємо повсюди його каталоги з ігровими автоматами. Зазвичай господарі ведуться і замовляють у Сили хоча б по одному, — розповідає він, поглядаючи на Неллі, який дуже добре знається на цій роботі, бо постійно зависає в ігрових залах, не зважаючи на свою дівчину, але зараз сидить весь такий зосереджений; уявити собі не міг, що з ним таке трапляється.

— Добре, але якщо ти не впевнений, кидай цю роботу.

— Ага, — підтакує він, — але ж Неллі все одно на нього працюватиме, а я не хочу, щоб цей мудак понтувався переді мною, як пам'ятник шотландському народу. Однак не можна ж відрізати хуй, щоб досадити яйцям, розумієш, до чого я веду?

Тепер розумію; якщо Неллі працює на такого знаменитого гангстера, Бербі теж не треба викреслювати цей рядок зі свого резюме. Ці хлопці товаришують, вони дуже близькі, але завжди змагаються одне з одним, ще з самої школи.

— Треба добре все обдумати, — пропоную йому я, намагаючись усіма силами робити вигляд, ніби мені не похуй, та щоб відповісти йому хоч щось.

— Спочатку я думав, що Неллі буде тільки тестувати нову техніку, але він став допомагати мені. Тепер я бачу, що справи зовсім інші. Він ніби намагається зайняти моє місце, я, блядь, усе розумію, він хоче вижити мене з цієї роботи, щоб я згав'явив себе, — дивиться на мене Франко.

Він кип'ятиться так, що зараз пар з вух піде.

А я тільки киваю. Раптом Томмі підскакує, його обличчя червоне, як китайський ліхтарик, і ми всі витріщаємося на нього, коли він прикриває долонею рота. Блювота лізе в нього між пальців, і він несамовито несеться до туалету під наші підбадьорюючі крики.

І тільки Франко мовчить.

Я нічого не тямлю в бізнесі, до якого встряли ці хлопці, але ця нескінченна війна між ними не має розгорнутися тут, у цьому барі.

— Ні, мені здається, Неллі — свій хлопець, Франко. Так, він змагається з тобою, тому так рве дупу в цій справі з Силою, але він — просто хлопець, який тягає на спині автомати, не більше.

Франко серйозно замислюється над моїми словами. Потім дивиться на Неллі, за тим — знову на мене. Здається, я його переконав.

— Гаразд, може, я надто суворий до цього мудака. Але Неллі завжди був непоганим хлопцем, — каже він, перехоплюючи погляд Неллі.

— Неллі, мудаче! Замов віскі для мене, а цьому рудому гівнюкові — пива з горілкою! І взагалі всім по чарці, хлопцям та дівчаткам! Ах ти ж Теме, легка вага, — гарчить він на Томмі, який саме повернувся з туалету, схожий на привид.

Він болоче морщиться, коли хтось пропонує йому випити.

Неллі хвацько підморгує нам і облишає ігровий автомат, приєднуючись до нашої компанії. Ми підхоплюємо приспів гімну «Гібсів», який саме звучить за сусіднім столиком, випиваємо та дивимося гру.

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 5

Його звали Енді. Більшість людей приписували йому американське громадянство через його ацент. Їх не міг переконати навіть його британський паспорт. Зазвичай, він поводився дуже обачно, але люди все одно йому не вірили. Люди приходили й відходили, хтось мовчав, хтось розповідав різні історії із життя, перш ніж зникнути, як привиди. Якщо ти мав героїн чи гроші, тобі ніколи не ставили питань.

Одна з найпопулярніших історій його життя полягає в тому, що батьки Енді переїхали із Шотландії до Канади, коли йому було чотири. Коли він подорослішав, то поїхав від своєї родини до Америки і вступив там до морської піхоти, щоб отримати громадянство Сполучених Штатів. Брав участь у бойових діях у В'єтнамі. Повернувся додому з недіагностованим посттравматичним синдромом. Утім, йому просто могло бути складно пристосуватися до життя поза межами дисциплінованих військових структур. Дрейфуючи американськими містечками, він зрештою оселився в Тендерленському окрузі Сан-Франциско. Там став політичним активістом руху в'єтнамських ветеранів. Вступив у конфлікт з владою. Вони дізналися про його британський паспорт, стерли записи про його службу в американських військах і вислали його на батьківщину, яку він ледве пам'ятав.

Невідомо, трапилося це у В'єтнамі чи Тендерлені, через спільне користування шприцами, переливання крові чи незахищений секс, але в Енді оселилася хвороба. Повернувшись до Единбурга, він приєднався до компанії шибеників, які охоче прийняли його. Вони мали доступ до ліків, які були йому потрібні. Серез них був Лейбід з Толкросс, Майкі з Мургаузу, старий хіпі Денніс Росс. Спритний Алан Вентерз з Сайтгіллу, маленький крадій з Лейта на ім'я Метті та похмурий байкер Сікер. І це — лише декілька з найвидатніших членів цієї вільної, часто неспокоїної спільноти, яка експоненціально

зростала в міру того, як закривали чергову фабрику, склад, офіс чи магазин. На цій сцені, де мешканці Единбурзьких притонів користувалися одними й тими самими величезними лікарняними шприцами, непомітно для себе самого та для оточуючих Енді отримав псевдонім Джонні — Яблучне Насіннячко¹, СНІДоносець.

МИСТЕЦТВО БЕСІДИ

Я вже сотню разів повторював своїй йобаній Джун: слава Богу, цей січень уже добігає кінця. Лайно, а не місяць. Холодно, й завжди хтось проситься переночувати. От і Рентон збирається повернутися до йобаного Лондона, а поки що зупинився зі своїм малим дружком у нас. Цей малий — нормальний хлопець, але жити, блядь, треба у власній домівці, а не де трапиться. Ну, Рентс хоча б приїхав, а Здихля зовсім, блядь, носа додому не показує.

Той Ча Моррісон з Локенда заспокоївся після того випадку з Ларрі. Тепер слідкує добре за язиком, принаймні, так мені розповідали. *Тільки про мене, Френка Бегбі, тепер деякі кажуть, що я — стукач.* Це все йобані інсинуації. Угу, стукач, блядь. Так і дав би по пиці. Він розуміє, що це кінець, от і пліткує, як навіжений. Він заздрить мені через те, що Дейві Сила вирішив залучити мене до ділового світу. Тепер я більше не місцевий жебрак, який тільки й знає, що тиняється йобаними вулицями. Але той пілтонський хлопець, якому я зламав тоді щелепу, коли він намагався заступитися за свою шльондру-сестру, — от його я справді добряче загасив. Про нього зовсім нічого не чути, думаю, тепер йому доводиться через трубочку їсти. Нічого, складе компанію своєму йобаному племіннику, коли той народиться, я так і сказав Неллі нещодавно: ця йобана дитина почне їсти тверду їжу раніше за цього покидька!

Так, із Джун мені говорити нема про що, тільки трахаємося. Тепер, коли вона вагітна, вона весь час сидить вдома й дивиться «ящик» разом зі своїми сигаретами та дитячим одягом. Тому я радий забратися звідси та стати в чергу за допомогою по безробіттю, після чого заходжу до їхньої контори, щоб дати хабара. Гев Темперлі — свій чувак, він не посилає мене на всілякі йобані співбесіди, бо я шепнув йому якось, що працюю на Товстуна Тірона.

Тому я лишаю там свій автограф, а потім їду автівкою разом із Неллі на Джордж-стрит, до нашого офісу. Піднімаюся до Товстуна Сили, він у себе, обговорює щось із Сказзі. Я дивлюся на величезну мапу Единбурга, яка висить за ним на стіні, й бачу кольорові пластикові відмітки на ній, що показують ті бари, де встановлені ігрові автомати Сили. Майже всі ці затиски — зелені, я бачу на мапі тільки пару біленьких. Сила вказує товстим пальцем, схожим на йобану сосиску, на вікно м'ясника.

— Оцей йобаний пиздюк. Зухвалий старий не хоче укласти з нами угоду. Не хоче ставити в магазині наш автомат. Ваша місія, джентльмени, — змусити його погодитися, — регоче він, насолоджуючись власним жартівливим натяком на фільм «Місія: нездійсненна», але я зберігаю серйозний вираз на обличчі, бо я сюди не сміятися прийшов, а якщо в цього мудака якісь проблеми з гумором,

¹ *Джонні — Яблучне Насіннячко* — прізвисько, яке дали доволі ексцентричному американцю Джонні Чепмену (1774–1845), який був відомий тим, що збирав яблучне насіння з яблучних пресів по всій країні, а потім сів їх, де йому заманеться.

це вже його біда. — Ви маєте довести йому серйозні переваги, які принесе йому наша фірма, якщо він погодиться на нашу пропозицію.

Неллі хихикає, як дівча, і навіть на йобаній пиці Сказзі з'являється посмішка. Зараз я ніби лишився в героях проти цих двох злодіїв; якщо цей мудак і справді хоче залучити до своєї мережі цього м'ясника, для цього йому достатньо піднятися сходами до сусіднього будинку і «домовитися». Тому ми з Неллі лишаємо Сказзі та товстуна наодинці й прямуємо до бару, щоб побачитися там з тим старим пердуном.

Ми заходимо до паба, і я розумію, що тут підозріло тихо, блядь. Щось не так.

— Давай я почну, — кажу я Неллі. — А ти стій тут.

Цей мудак хоче посперечатися, але чомусь тільки поводить плечима, коли я виходжу з машини та заходжу до бару.

Блядь, я мав рацію щодо цього місця. Шосте почуття, бля. Я вірю в те, що хтось має такі особливі здібності; мені воно часто стає у нагоді. Я добре знаю цей магазин, але не знав, що тут працює цей старий. Це ж — дядько Діккі, Діккі Еліс, і він — друг мого дядька Гуса, брата моєї матері, але він мені — як рідний. Він радіє, коли бачить мене.

— Френкі, хлопчику! Давно не бачилися, синку. Як ти? Як мама?

— Непогано, Діккі, й у мами все гаразд, — відповідаю я. — Відколи ти тут працюєш?

Він стоїть за стійкою з червоного дерева, за його спиною видно полиці з різними видами віскі. Підлога чиста, у повітрі пахне мастикою. Бар старенький, але чистий, зовсім як сам Діккі, який уже посивів, але доглядає себе, його волосся коротко підстрижене, на підборідді в нього — акуратна борідка та вуса, а на носі — окуляри в тоненькій позолоченій оправі. Час торкнувся і його обличчя.

— Та так, отримав ліцензію три місяці тому.

Я озираюся навсібіч, роздивляючись залу.

— А чого телека немає, міг би скачки показувати?

— Жодного телека, жодних музичних та ігрових автоматів, — каже він. — Люди приходять до мене випити та поспілкуватися, Френку. Це ж тобі не дім розпусти!

— Добре, — кажу я.

Так, сюди дійсно приходять звичайні студентики та старі пердуни. Поговорити про політику. Діккі й сам це полюбляє. Я розумію, що нічого йому не зроблю, але не можу розчарувати Силу. Якщо я все ж його розчарую, це означатиме, що я лишуся без копійки в кишені, а до старого Діккі все одно нагрянуть Неллі чи Сказзі. А потім Сила віддасть мою роботу якомусь Ча Моррісону! Я вже чую, як цей чмир каже своїм крижаним голосом: *«Бегбі був заслабкий для цієї роботи, надто сентиментальний...»*

Я втрачаю — втрачаю контроль над ситуацією.

Здається, старий про щось здогадується, бо він каже:

— Покидьки Сили заходили до мене, нав'язували свої ігрові автомати. Він зовсім уже зажерся.

Старий не знає, що ще не бачив справжніх покидьків.

— Я сказав йому забиратися геть. Що вони мені зроблять? Поб'ють? Теж мені. Я не боюся Сили, я знав його ще тоді, коли йому грошей не вистачало навіть на штани, щоб дупу прикрити, — каже він, широко посміхаючись.

І не тільки Силу він пам'ятає з тих часів.

— Ти ж добре знаєш мого дядька Гуса, так, Діккі?

Старий здивовано витріщається на мене:

— Френку, сам знаєш, ми з Гусом — як брати. Я всю твою родину по материній лінії знаю, всю родину Макгілвері. Хороші люди, — старий хапає мене за рукава від надлишків почуттів. — Ми з Гусом, царство йому небесне, навіть не як брати були; ми — справжні родичі. А твоя мама, Вел — вони ж з моєю Мейсі кращі подружки на все життя!

Я пильно дивлюся на нього, він відпускає мого рукава й починає непокоїтися.

— Слухай, до чого я веду. Ти мені не чужий, а я — не лайно собаче. Але я працюю на Силу, — розповідаю я йому. — Він прислав мене, щоб вибити з тебе дур.

Я бачу, як старий болісно морщиться, він від душі засмучується.

— О... — видихає він.

— Але я знаю, що ви з дядьком Гусом були як брати. Тому ти мені — як рідний дядько. Пам'ятаєш, я тебе так і називав — дядько Діккі.

— Я все добре пам'ятаю, Френку.

— Ти був мені як дядько, і нічого не змінилося. Пам'ятаєш, ти мене в кіно водив?

Усмішка прикрашає його обличчя.

— Авжеж. По суботах водив тебе дивитися фільми. Тебе та Джо. «Держава», «Салон»... А до речі, як там Джо?

— Ми з ним більше не підтримуємо стосунків, — відповідаю я.

— Шкода... це чути.

— Він зв'язався з поганою компанією, — кажу я і змінюю тему, бо не хочу говорити про свого йобаного брата. — А ще ти нас на Істер-роуд з собою часто брав.

— Так... Пам'ятаю, потрапили колись на виступ Джиммі О'Рурка, коли він забив той другий хет-трик у грі проти Лісабона.

— Ага, — киваю я, бо й справді пам'ятаю ту гру — вона була чудовою. — Джиммі О'Рурк... Охуєнно грав за Джерсі, от би нашої збірній сьогодні таких гравців!

Цей старий водив нас усюди — до Гемпдена, до Денс-парку.. Що я більше за все любив у таких прогулянках з Гусом та Діккі, так це те, що коли вони брали тебе з собою і вирішували засісти у якомусь пабі, вони дозволяли тобі лишитися в машині з чипсами та колою. Мій старий, наприклад, зачиняв нашого паршивого фургона й наказував мені погратись десь біля паба, зазвичай, у якихось йобаних віджівських нетрях. «Я зроблю з тебе мужика», — обіцяв він. І досі дивуюся, як мене не викрали тоді йобані збоченці-педофіли. Присягаюся, з моїми дітьми такого ніколи не станеться.

Але старий Діккі добродушно й сумно посміхається, ніби збирається заплакати, і поводить плечима.

— Кожен, у чийх жилах тече кров мого друга Гуса, мені як рідний, Френку, — каже він.

— Ага, а ти мені, як я вже казав, як дядько рідний, і нічого не змінилося, — відповідаю я, бо так і було — цей старий майже замінив мені старого Гуса після того, як той упав з того клятого мосту.

І мені не лишається нічого, окрім цього:

— Саме таку історію й почує Сила.

Діккі хитає головою.

— Слухай, Френкі, синку, я куплю цей автомат. Виключно з поваги до тебе, — прикро киває головою старий. — Не хочу, щоб у тебе були проблеми з Силою, ти ж працюєш на нього.

— Ні, — заперечую я. — Ти не станеш купувати йобаний автомат, ти ж не хочеш цього, мені похуй, що скаже цей покидьок. Якщо він захоче влаштувати мені сцену, я скажу йому, що йду зі справи.

— Не дурій! Я куплю його, Френку, — майже благає мене Діккі. — Куплю, й уся справа. Не так уже багато він і коштує.

— Ні, я сам розберуся, — відповідаю я йому з порога, збираючись піти до Сили. — Побачимося.

Я виходжу на вулицю, сідаю в машину. Неллі питає мене:

— Ну що, все влаштував?

— Усе буде гаразд, — відповідаю я. — Відвези мене назад, до Сили.

Неллі низує плечима, дістає сигарету, запалює її. Він ніколи їх не гасить, що для мене завжди було ознакою поганих манер. Ми рушаємо з місця, повертаємося до контори, біля якої я виходжу з машини і крокую до офісу. Мій мудака-напарник лишається в машині, наодинці зі своїм ображеним, як завжди, обличчям.

Я знову в офісі Сили, роздивляюся тьолку, яка працює там на рецепції. Раніше її тут не було, тому моє серце прискорює хід. Але я раптом замислююся: що він зі мною зробить? Мабуть, йому доведеться вбити мене, щоб змусити передумати. Мені похуй на Силу, на Сказзі, на всіх решту його мудаків; вони це неодмінно й самі знають. Але я зберігаю спокій. Врешті-решт, він завжди добре ставився до мене.

Коли я проходжу до його кабінету, Сказзі там уже немає, там тільки сам Сила — сидить, відкинувшись на спинку величезного крісла.

— Сідай, Френку. Як усе пройшло?

— Слухай, Дейві, — починаю я, влаштовуючись зручніше на стільці по інший бік його столу, — пам'ятаєш, як ти колись обіцяв, що зробиш мені будь-яку ласку, як я тільки попрохаю?

— Ага... Пам'ятаю, Френку, — відповідає Сила, але раптом насторожується; такі, як він, не любляють, коли їм відповідають на йобане питання іншим питанням.

— Я про Діккі Еліса; я навіть гадки не мав, що він хазяйнує в тому барі. Він, типу, мій родич. Мій дядько. Знаю, ти завжди добре ставився до мене...

— Ти добре служиш мені, Френку, — з цими словами Сила дістає зі столу сигару. — Мені подобається, як ти працюєш.

— І я б дуже не хотів сваритися з цим старим. Тому я був би дуже радий, якби ти, як особисту ласку для мене, не став змушувати його купувати той йобаний автомат. Я «вмовлятиму» кожного, на кого ти мені пальцем укажеш, тільки не старого Діккі.

Сила поринає ще глибше в це йобане м'яке шкіряне крісло, потім раптом подається вперед, ставить лікті на стіл й опирається важким підборіддям на свої величезні кулаки. Він дивиться мені прямо у вічі:

— Розумію.

Я витримую його погляд і впевнено дивлюся на нього у відповідь.

— Це буде маленька послуга, про яку ніхто ніколи не дізнається. Жодного напругу. Якщо відмовиш, я повернуся туди, й наступного дня там буде встановлений твій автомат. За будь-яку ціну, — обіцяю я, впевнений, що він знає, що я дотримуюся свого слова.

Сила бере ручку й починає барабанити нею по столу. Він ні на мить не відриває від мене погляду.

— Ти — відповідальний працівник, Френку, мені подобається це в тобі. І я розумію, що моє замовлення поставило тебе у скрутне становище. Скажи мені, — тепер він барабанить ручкою собі по зубах і раптом вказує нею на мене, — нащо мені було відправляти тебе туди?

— Щоб домовитися про йобаний автомат, — відповідаю я.

Сила хитає головою.

— Мені похуй на автомат. У бізнесі неможливо вирішувати будь-які питання силою та погрозами. Часто ми просто переконуємо своїх клієнтів, але якщо вони все одно проти — ми йдемо далі, поважаючи їхнє рішення, якщо в них достатньо грошей для того, щоб лишитися в безпеці.

Він замовкає на мить і піднімає брови, щоб переконатися, що я уважно його слухаю. Потім продовжує:

— Але зі старим Діккі ситуація особлива. Я дуже радий, що він не хоче встановлювати автомати в своєму пабі, бо вбачає в цій перевазі якусь хибу. Коротше кажучи, він тепер думає, що я, — він вказує ручкою на себе, а потім переводить її на мене, — і ти — пара йобаних слабаків.

Я напружуюся, замислившись про цього старого мудака з бару. Він просто набав мене, як хотів!

Товстун Тірон Сила помічає, що я раптом засмутився.

— Я пропоную тобі, Франко, повернутися туди й поспілкуватися ще трохи зі своїм дядьком Діккі. Я дозволяю йому не ставити автомат у пабі, і це — моя послуга тобі, — тут Сила усміхається, як величезний задоволений кіт, який тільки-но з'їв цілу миску сметани, — але переконайся, що він розуміє, що так трапилося тільки завдяки його знайомству з тобою, моїй повазі до тебе, як до колеги, та моему гарному настрою.

— Добре... Дякую! — відповідаю я й підводжуся з місця.

Але цей мудак зупиняє мене:

— За все треба платити. Мені теж потрібна від тебе маленька послуга.

— Ні про що не турбуйся, — відповідаю я й сідаю на свій стілець.

— Справа в гері, який поширився усім містом. На нього підсіли всі.

— Кажі далі, — прохаю я. — То — лише для всіляких тупих покидьків.

— Ага, маєш рацію, хуйня повна. Але на цьому можна заробити гроші, величезні гроші. Все місто потопає в наркотиках, а я лишився на узбіччі. Хочу дізнатися, хто його постачає і де вони його беруть. Дивись уважно навсібіч і слухай усе, що відбувається навколо. Буду вдячний.

— Гарзд, — погоджуюся я, — все зроблю.

Я одразу пригадую Рентса, Здихлю, Картоху та Метті, вони — теж із числа тих тупих мудаків, але вони обертаються у цих колах. Не сліпий, бачу, що з ними зробила наркота, особливо з рудим Рентоном, тому якщо дізнаюся, звідки береться ця дур, нічого Силі не скажу — просто розхуярю там усе до дідька, щоб більше не труїли моїх друзів!

Я повертаюся до машини. Неллі читає газету «Рекорд» і жує булочку з беконом. Мудак, навіть не зізнався, що затарився булками. А могли б зараз обидва сидіти з газетами та жерти йобані булки з беконом! От покидьок. Я кажу йому відвезти мене знову до того паба. Він хмуриться й питає:

— Сила сказав наполягти?

— Нічого мені Сила не сказав, — одказую я, і він, врешті-решт, стуляє пельку.

Неллі повільно киває головою, він вражений, але нічого не каже. Він відкушує смачний шматок від булочки. Знає ж, мудак, що це означає тільки те, що я — головний кореш Сили на Лейті, а не він, навіть беручи до уваги те, що для мене це зовсім неважливо. Коли ми під'їжджаємо до паба, я кажу йому не глушити йобаний мотор.

Я заходжу до бару й знаходжу Діккі десь у глибині його підсобки.

— Все залагоджено, не буде в тебе ніяких ігрових автоматів.

— Дякую, синку, але не треба було тобі наживати проблеми, — ледве не плаче він, знову згадуючи про моїх дядька, маму, бабусю, доки я не б'ю його по голові.

Його окуляри опиняються на підлозі, а я хапаю його за стару, зморшкувату шию, гамселячи його об стіну.

— А-а-а... А-а... Френку... Я куплю його... Куплю автомат...

— Мені похуй, купиш ти його, чи ні! — волаю я, а потім раптом мій крик перетворюється на шепіт: — Кажу тобі — я все влаштував!

— И-и-и... И-и-и-и... Френсісе... Ні...

— Але ти — стули пельку й не кажи зайвого про Силу, ніколи, — я жбурляю старого на стіл і б'ю його по ребрах. — Цей йобаний автомат — останнє, про що тобі треба турбуватися! Зрозуміло?

— Зрозуміло, — з останніх сил видихає старий мудак.

Я б'ю його ногою в живіт, він голосно стогне й починає блювати. Насправді, нічого такого він нібито й не зробив, але я ненавиджу його за те, що через нього я опинився у такому складному становищі. Тому він отримує по заслугі.

Трохи пізніше я згадую, що це — мій старенький дядько Діккі, людина, яка водила мене в кіно та на футбол, в той час коли моєму батькові завжди було насрати на мене. Я не міг просто взяти й піти звідси. Тому я допомагаю йому підвестися та знайти окуляри, присуваю йому стільця.

— Вибач, Френку... Вибач, що ти через мене так постраждав... — скавчить він.

Я чую якийсь мерзенний сморід і розумію, що цей старий мудак обісцявся. Як йобане немовля! Йобаний старий покидьок! Величезна, темна, волога пляма розповзається по його яйцях та стегнах. Дівчина з бару взагалі виглядає так, ніби обісралася.

— Як ви, містере Еліс, усе гаразд?

— Нічого... Все гаразд, Соню... Стань за стойку, будь ласка.

— А що, блядь, він виглядає так, ніби в нього, сука, все гаразд? — волаю я на цю тупу шльондру. — Він упав і сильно вдарився. Я відвезу його до лікарні.

Я спочатку веду старого до туалету й кажу йому привести себе до ладу, а потім проводжаю його до дверей і саджаю в машину. Неллі здивовано дивиться на нас.

— Старий Діккі налякався й напудив у штани, — пояснюю я.

Неллі мовчить, але по його обличчю я бачу, що він не дуже засмучений через це. От блядь. Суцільне розчарування, цей старий мудак.

ШКІРА ТА КІСТКИ

Сидячи за кухонним столом, Кеті Рентон мовчки дивиться на стіну перед собою, курячи сигарету і вдаючи, ніби читає газету «Радіо Таймз». Її чоловік Дейві чує власне дихання, важке через втому та стрес. Ці звуки заглушають навіть булькання каструлі на плиті. Таке враження, ніби сам час вагається, слабкий та безрадісний, як і вони. Мовчання дружини ще більше розбиває серце Дейві, воно здається йому навіть підступнішим і віроломнішим, ніж її постійні сльози та болісні монологи. Стоячи на порозі й колупаючи стару фарбу на рамі, він замислився про те, що насправді їх усіх зв'язував між собою лише малий Дейві. Тепер його більше немає, і Біллі, безробітний та невлаштований у цивільному житті з того часу, як повернувся з армії, нажив собі проблеми з поліцією. А про Марка він навіть думати не хотів, як і про те, що той робить у Лондоні.

Його середульший син став йому зовсім чужим. Коли він був ще дитиною, здавалося, що в Марка є якась напускна, але незаперечна легковажність, що це саме в ньому втілилися найкращі риси його та Кеті. Але були в нього і недоліки, доволі дивні й одразу помітні. У ньому не було відкритої агресії Біллі, але часто Марк здавався неймовірно, нелюдяно холодним. Він дивно поведився з малим Дейві, який рівною мірою викликав у ньому відразу та захоплення. Коли він подорослішав, його прихована сутність проявилася в підступній розважності. Дейві Рентон оптимістично вірив у те, що кожен з нас досягає певного моменту в житті, коли ми починаємо хотіти стати кращими за самих себе. Із жодним з його живих синів цього не сталося. Тепер лишалося сподіватися тільки на те, що до цього переломного моменту вони не зайдуть так далеко на своєму хибному шляху, щоб не зуміти повернутися назад. Що він розумів, так це злість Біллі та Марка. Проблема в тому, що він надто добре їх розумів. Сам він злився на своє кохання до Кеті, думав Дейві, споглядаючи блакитний димок, який зривався з кінчика її сигарети. Він і сам часто користувався цим засобом утекти від реальності.

Стривожений через купу брудного посуду, який накопичився у раковині з холодною, стоячою водою, Дейві сам узявся за його миття, він усе тер і тер ганчіркою цей клятий фарфор та алюміній. Потім раптом відчув те, чого давно вже не відчував: руки дружини, які обійняли його за широку талію.

— Вибач, — ніжно прошепотіла вона, уткнувшись обличчям йому в плече. — Я трохи розгубилася.

— Час — найкращі ліки, Кеті. Я й сам знаю все, — каже він, проводячи пальцем по вені на її руці.

Він обережно натиснув на неї, ніби прохаючи її не мовчати, продовжувати говорити.

— Просто... — завагалася вона, — справи Біллі з поліцією, та ще й Марк до Лондона поїхав...

Дейві обернувся, на мить вислизнувши з її рук, але тільки для того, щоб самому міцно обійняти її. Він зазирнув у її великі збентежені очі — світло з вікна викрило декілька нових зморщок на її обличчі та декілька старих, які він уже колись бачив, але які поглибшали останнім часом. Він пригортає її до себе, не тільки для того, щоб заспокоїти, але й тому, що це раптове усвідомлення того факту, що вона теж смертна, повернуло його на землю.

— Що з тобою, кохана?

— Я на днях була в церкві, ставила свічку за упокій малого Дейві...

Девід Рентон доклав усіх зусиль, щоб стриматися і не закотити очі чи не зітхнути роздратовано. Саме так він зазвичай реагував, коли дізнавався, що його дружина знову ходила до церкви Святої Діви Марії.

Кеті піднімає голову, торкаючись гострим підборіддям його ключиці. Її тіло здається таким тендітним поряд із ним.

— Так от, бачила там ту дівчинку з родини Мерфі, — вона раптом вибухає кашлем, звільняється від його обіймів, підбігає до столу й гасить свою останню сигарету.

Вона вагається, але потім запалює іншу, ніяково поводячи плечима.

— Бачив би ти, що з нею сталося, Дейві, вона виглядала просто жахливо, самі шкіра та кістки. Вона сидить на героїні — Коллін розповідала мені, коли ми бачилися з нею на грі в канасти. Вона вкрала його, Дейві, це він змусив її. Вона все витрачає на нього.

— Так, жахлива в неї доля, — сумно погоджується Дейві, а сам думає про свою самотню матір, яка живе в тому старому будинку в Кардональдї, і про Марка, який сидить зараз на дивані у якомусь нищому притоні десь далеко-далеко.

Він чомусь злякався цієї картини, але потім подумав і уявив іншу сцену: Марк сидить у шикарному офісі поряд зі своїми міськими колегами — прекрасними професіоналами.

— Я радію тільки тому, що Марк у Лондоні разом із Саймоном, якомога далі від цих марнотратників життя!

— Але... але... — Обличчя Кеті стало таким стурбованим, що складно було впізнати її в цій гротескній особі. — Коллін сказала, що Марк теж наркоман!

— Ні! Він не настільки дурний!

Кеті закочує очі й стуляє губи, шкіра на її обличчі тужаво натягується.

— Але це багато чого пояснює, Дейві.

Дейві Рентон навіть чути про це не хоче. Це не може бути правдою!

— Ні, ні, — у розпачі хитає він головою, — тільки не наш Марк. Коллін просто засмучена через цю історію з Картохою, вона хоче зробити з нашого Марка цапа-відбувайла!

Вміст каструлі різко закипів так, що з неї з'їхала кришка, і Кеті побігла до плити, трохи зменшила газ та помішала суп.

— Я теж так подумала, Дейві, але... тобто, ти й сам знаєш, який він скритний, — дивиться вона на чоловіка. — Він нам навіть про те, що кинув навчання, розповів тільки нещодавно... І про ту дівчину, з якою він там зустрівся...

Дейві нервово ухопився за підвіконня. Подавшись уперед, він переніс вагу на руки й відчув напруження у плечах. Задумливо подивився у вікно.

— Знаєш, — сказав він своєму неясному зображенню у вікні, — я завжди думав, що як він накличе ганьбу на наш дім, то це станеться, коли він приведе нам вагітну дівчину чи ще щось у такому дусі, ніколи не думав, що це будуть наркотики.

— Знаю, знаю... Іноді він поводить себе дуже дивно... Тільки іноді... — Кеті випускає нову цівку диму. — Думаю, це все малий Дейві... То був скрутний час для нас усіх. Я знаю, не можна казати таке про свою плоть і кров, я дуже його люблю... А як я пишалася, коли він вступив до університету... Але...

Дейві притулювся лобом до холодного скла вікна. Він пригадав останню свою розмову з Марком, вони кричали один на одного у повному розпачі, він сказав тоді синові, що робітничому класу до освіти шлях закритий. Що універ — то останній шанс для таких, як він, отримати спеціальність та стипендію, щоб не влізати в банківські борги до кінця своїх днів.

А Марк у відповідь просто кивав, казав своє «ага» і розлючено пхав одяг у свій речовий мішок. Потім він почав верзти свої звичайні нісенітници про те, що збирається заснувати групу в Лондоні, — одним словом, те саме, що казав колись тоді, коли уперше їздив туди.

— Це все той клятий панк-рок винуватий, це він йому голову запаморочив, — буркоче собі під носа Дейві Рентон, відвертаючись од вікна, слово в слово повторюючи ті слова, що сказав тоді своєму синові. — А він тепер усе зіпсував. Як тепер повернути все назад?

— Наркотики, — починає кричати Кеті, — ось що розставило для нього все на свої місця!

Дейві хитає головою.

— Ні, я все одно не хочу в це вірити, Кет. Він у Лондоні з Саймоном. Вони обидва скоро вирушають у плавання. А туди, Кет, наркоманів не беруть. Ти б хотіла, щоб з тобою у плавання вирушили наркомани з героїновими галюцинаціями, які тільки й знають, що жерти свої ЛСД, чи як там вони їх називають, та спілкуватися з рожевими слоненятами? Навряд чи. Це ж відкрите море. Вони у морі собі такого не дозволять, Кеті. Вони здають спеціальні аналізи. Тому це все — ересь, пусті заздрощі. Він просто трохи млявий. Це все його звичка надто багато думати.

— Думаєш?

— Авжеж, я в цьому впевнений. Він не настільки дурний!

— Я теж не можу в це повірити, Дейві, — зітхає Кеті, викидаючи недопалок та запалюючи іншу сигарету. — Тільки не після того, що трапилось з малим Дейві. Тільки не після того, як наш Біллі постав перед судом!

— З ним Саймон, він не дасть йому пропасти, а ще там є Стівен Хатчисон, він — теж хлопець непоганий, грає з ними в групі. Він теж не дозволить, щоб з нашим сином щось трапилось...

Дейві не встигає договорити, бо в коридорі дзвонить телефон. Кеті біжить туди, щоб взяти слухавку. Телефонує її сестра. Дейві здалося, що вони теревили цілу вічність, жалілися одна одній на свою щербату долю. Відчувши себе зайвим, він іде на прогулянку, до доків.

Порт, окутаний всюдисущою зливою, здавався йому справжнім домом, бо нагадував Дейві про його рідний Гован. Він пригадував, як переїхав на схід, щоб бути разом з Кеті, як вони переїздили постійно з однієї квартири до іншої, як він переходив з верфі на верф, поки не отримав роботу в Генрі Робба. Стара лейтська верф була тепер зовсім порожня, і її закрили декілька років тому, хоча на ній цілих шістьсот років будували судна. І Дейві звільнили звідси останнім.

Блукаючи старим заплутаним лабіринтом вулиць Лейта, продираючись крізь покинуті нетрі, Дейві надивуватися не міг на ці незрівнянні будівлі, зведені купцями, які возили багатства до Единбурга, коли доля була прихильна до морської торгівлі. Величезних кам'яних конструкцій з позолоченими куполами й псевдоафінських храмів з колонами у цьому місті з'явилося ще більше останніми роками. Колись вони були звичайними церквами чи залізничними вокзалами,

як станція «Цитадель», на якій Дейві доводилося зупинятися, але тепер вони перетворилися на сучасні магазини чи різноманітні культурні центри, обклеєні кричущими, недоречними плакатами флуоресцентних кольорів з рекламою товарів та заходів. Багато споруд покинуті через застарілість, через те, що не витримали й не примирилися з вандалізмом та зневагою. Деякі з них перетворилися зараз на державне житло — пам'ятники утилітарному дизайну безрадісних шістдесятих. Але всі особливості і створюють неповторне, унікальне обличчя Лейта, у всьому світі немає міста, схожого на Лейт. Але це — місто примар. Дейві дивиться на мережу старих залізничних шляхів, які опутали померлі доки, пригадуючи бджолиний рій працівників, які носилися туди-сюди верф'ями, доками та фабриками. А тепер тут можна побачити хіба що вагітну дівчину, яка чекає на розі вулиці на трамвай та сперечається з якимись молодиками у спортивних костюмах. Самотня булочна, навколо якої висять вивіски сучасних магазинів; одне вікно в ній розбите, а інше — забите дошками. Жінка з високо зачесаним волоссям, рясно залитим лаком, насторожено поглядає на нього, ніби це він несе відповідальність за цю розруху. Заблудлий чорний собака обнюхує купу сміття, прогнавши двох чайок, які кричать на знак протесту й кружляють над ним, як навіжені. Куди поділися всі люди? Незрозуміло. Сидять по домах чи переховуються. А може, поїхали шукати кращої долі до Англії.

Коли міська урочистість Центральної Шотландії стала надто сильно тиснути на Дейві Рентона, він вирішив осісти в пабі. Він ніколи сюди не заходив. У цьому барі вирує якийсь важкий, тривожний дух, його добре чути навіть крізь сигаретний дим. Однак тут на подив чистенько, бар та столики просто сяють. Дівчина за барною стійкою — напрочуд гарна й молода, її боязка та ніякова поведінка говорить про те, що вона працює тут зовсім недавно, а то б уже точно звикла до цієї обстановки. Він співчуває їй, бо важко отак взяти та піти працювати до подібного паба, і тому привітно посміхається їй, замовляючи пінту «Особливого» та віскі, сам дивуючись своєму бажанню — останнім часом він рідко випивав. Так зазвичай поводяться молоді, вільні від болісних думок про власну смертність. Але він швиденько випиває все, що замовив, і прохає повторити. Йому подобається в цьому затишному барі, тут чудово. Дейві стає тепло та спокійно. Всі негативні емоції ніби королева язиком злизала.

Коли дівчина приносить йому випивку, він бачить у кутку свого старшого сина, Біллі. Він сидить за столиком разом зі своїми друзями, Ленні, Гранті та Пізбо. Він киває, і вони кличуть його до себе, але Дейві відмовляється, бо розуміє, що у молодих — власні справи. Щоб скрасити свою самотність, Дейві бере зі стойки старий номер «Вечірніх новин». Молодь випромінює силу та впевненість, але безробіття звузило їхні горизонти до цієї діри, розлютило їх, позбавило спокою. Тут явно не обійшлося без руки диявола, як любила казати його бабуся з Льюїса.

З підсобки виходить чоловік, щоб зайняти вигідне місце в барі. Краєчком ока Дейві помічає, що той витріщається на нього. Тоді він обертається й упізнає в чоловікові, який саме зайшов до паба, того колишнього мента.

— Шахтар? — ехидно питає той Дейві, вказуючи на його значок Національної спілки шахтарів, що дістався йому в Оргрейві. — Добрячого вам Меггі прочухана дала.

Його слова зачіпають Дейві Рентона до глибини душі. Він раптом перетворюється на іншого себе, риси його обличчя стають жорсткими та грубими. Він

помічає тінь розуміння на обличчі Діксона, але той миттєво розлючується, коли Дейві холодно нагадує йому про лондонський інцидент, під час якого поліцейського забили до смерті.

— Чув, одного з ваших позбавили голови там, на півдні.

Діксон стоїть на місці й задихається, не в силах вимовити жодного слова від злості.

— Я тобі покажу йобану голову, ти, покидьок віджівський, — волає він. — Забирайся на хуй звідси!

— Не нервуй, — спокійно посміхається Дейві й виразно дивиться на Діксона: — Тут смердить жирними свинями, я тут і так довго не витримаю.

Він дивиться мусору прямо у вічі, повільно допиває пиво, а потім розвертається та виходить з бару, лишивши хазяїна наодинці.

Він знову опиняється на покинутій верфі і раптом почувається таким розбитим, що в нього сльози на очі навертаються, коли він думає про поліцейського, якого обезголовили, про його родину та вдову. Про те, як у момент гніву він стидко використав жахливу смерть цього чоловіка від рук божевільного натовпу, сповненого ненависті, тільки для того, щоб принизити якогось покидька у пабі. Що трапилося з цією країною? Він думав про покоління свого батька, про часи, коли представники усіх класів разом протистояли найсуворішій за всі часи існування людської раси тиранії (хоча один клас, як і завжди, зазнав найбільших втрат). Честь мундира, яка народилася у двох світових війнах, та експансивна імперія — як давно усе це було... Ми повільно, але впевнено втрачали гідність.

Коли хлопці у кутку бачать, як Дейві заходить до бару, Ленні із самозакоханим виглядом пробігає п'ятірнею по своєму рудому волоссю. Його обличчя малинове від кількості випитого та високого тиску. Він питає Біллі:

— Твій старий не підійде до нас?

— Ні, думаю, він просто вийшов трохи прогулятися, щоб не сидіти вдома, — відповідає йому Біллі дещо розчаровано, бо насправді любить проводити час із батьком.

Старий ніколи не нав'язувався, йому це було непотрібно, але в ньому були життя та душа, він завжди розповідав цікаві історії, але ніколи нікого не кривдив, не дивився на його друзів звисока, уважно слухав інших та завжди жартував. Тому зараз Біллі почувався ніяково, бо йому здалося, ніби батько вирішив, що завадить компанії молодих хлопців.

— Моя стара зовсім сказалася відтоді, як помер малий Дейві, а Марк взагалі нас покинув, поїхав до Лондона.

— І як він там? — питає Пізбо, гарний хлопець з гострими вилицями та суворим поглядом, спостерігаючи за дверима, на порозі яких саме з'явився якийсь охайно вдягнений пенсіонер.

— Хуй його знає.

— Бачив його кореша, Бегбі, у Тема О'Шантера нещодавно, скаржився на якихось мудаків із Драйло, які побили його дядька Діккі, — лукаво посміхається Ленні й жартома закидає: — Здається, якісь джамбо.

Потім витримує інтригуючу паузу і продовжує:

— Нібито плюнули на портрет Джо Бейкера, а Діккі розлютився і викинув їх геть. Ну хлопці й влаштували йому криваву бійню. Прямо серед білого дня.

Біллі стурбовано замислився, але відповів досить спокійно:

— Зайду наступного тижня до клубу «Мерчі Гертз» перед грою. Спробую дізнатися у Франко їхні імена. Ненавиджу таких мудаків, — раптом вибухає емоціями він. — Як можна так вчинити зі старою людиною!

Ленні схвально киває, стиснувши кулаки і похрускуючи суглобами на пальцях; під шкірою на його довгих руках напружуються кам'яні м'язи.

— Взагалі-то, мало хто попер би проти Франко Бегбі.

Не можна було з цим не погодитися, тому вони мовчки повернулися до свого пива. Біллі знову пошукав очима батька, бо хотів спробувати ще раз запросити свого упертого старого випити разом з ними. Однак йому так і не вдалося зустритися з ним очима, бо той весь занурився в газету. Наступної миті він уже бачить, як його батько виходить з бару. Спантичений та розлючений, він навіть не попрощався з ними. Здається, у нього трапилась якась передрачка з Діксоном, хазяїном паба, Біллі встиг це помітити, але прийняв усе за звичайні розбіжності в поглядах. *Мабуть, це було щось серйозніше*, подумав він, спостерігаючи за дверима, які все ще тріщали після того, як його батько голосно ними гупнув.

Біллі уважно подивився у бік барної стойки. Він знав Діксона ще у Лоджі. Вони завжди були в непоганих стосунках, але він був дивний, і всі знали, що раніше він працював у поліції. Біллі підвівся і швидко пішов до стойки. Помітивши, що він стривожений, його друзі теж напружилися й зрозуміли, що наближається буря.

— Що тут у вас трапилося, Діко? — питає Біллі, киваючи у бік дверей.

— Якийсь псих йобаний заходив, блядь, брудний віджівський пацюк. Сказав йому забиратися геть.

— Ага, — задумливо киває Біллі й прямує до туалету.

Він довго мочиться, роздивляючись своє обличчя у дзеркалі над пісуаром. Минулої ночі вони з Шерон серйозно посварилися через гроші. Вона не хотіла, щоб він повертався назад, до армії, але тут йому нічого було робити. Вона хотіла власний будинок. Каблучку. Дитину. Сам Біллі теж жадав перейти до наступного етапу свого життя, так само як і вона. Він втомився від такої ситуації — втомився пити, вести порожні розмови, бійки. Втомився терпіти те, що замість тридцять другого розміру джинсів йому потрібний тепер тридцять четвертий, і навіть він для нього вже затісний. Будинок та дитина були б зараз доречні. Але на все потрібні гроші. І вона цього не розуміла. Якщо, звичайно, ви не хочете жебратити на державну допомогу і не маєте жодної поваги до себе, вам у будь-якому разі потрібні гроші. А якщо ти їх не маєш, кожен — *кожен йобаний покидьок* — буде глузувати з тебе, як схоче. Шерон, Марк, а тепер ще й цей хуй йобаний у барі.

Біллі скінчив, застібнув шириньку й повернувся до барної стойки. Він упевнено посміхнувся хазяїну:

— Діко, а ти не подумав про те, що цей старий мудака, якого ти вигнав звідси, пішов і не заплатив за випивку? Здається, він просто тебе наїбав. Он, сидить зараз біля твоїх пивних цистерн.

Діксон розхвилювався.

— Як? Що? Де він? — розлючено заревів він. — Ну я йому покажу! Мені похуй, куди він з'їбався, я знайду цього мудака!

З цими словами він біжить на вулицю, надвір. Біллі крокує за ним.

Діксон бігає по маленькому асфальтовому чотирикутнику й засмучено зітхає. Надворі ні душі. Діксон розгублено дивиться на пусті цистерни. Потім помічає, що всі двері забиті й ходу з цього дворика немає, і щось підозрює.

— І де цей мудак?

— Його тут немає, — тихо відповідає Біллі. — Але його син тут.

— О-о-о... — У Діксона щелепа відпадає, коли він чує слова Біллі. — Я ж не знав, що то був твій батько, Біллі, трапилася страшна помилка...

— Це ти правильно зрозумів, — холодно повідомляє Біллі Рентон, б'ючи Діксона ногою прямо по яйцях, і спостерігає за тим, як той, стогнучи, осідає на холодну землю, весь червоний від болю.

Другим ударом Біллі дочиста вибиває Діксону два передніх зуба й добряче задіває решту.

Ленні з Пізбо теж виходять на вулицю, швидко оцінюють ситуацію і теж додають вражень своїми важкими бутсами поваленому ворогу на знак солідарності зі своїм другом. Аж тут до гри вступає Кріс Монкур, його губи розтягуються у задоволеній посмішці. Алек Нокс, п'яниця-завсідник цього бару, якого Діксон не раз побивав, теж охоче бере участь у цій спеціальній операції, додаючи ще декілька ударів по голові неживого тіла хазяїна бару.

Пізбо швиденько крокує до барної стойки, киває Гранті, відштовхує перелякану барменшу і відкриває касу. Вигрібає з неї всі банкноти і навіть монети, в той час як Ленні хапає пляшку віскі з полиці й жбурляє її у телевизор. Три старших хлопці, які грають у доміно неподалік від тепер розбитого екрана, налякано озираються і знову повертаються до своєї гри. Гранті винагороджує їх поглядом, сповненим докору. Ворожа сторона швиденько забирається геть, лишивши інструкції персоналу стосовно того, що вони мають розповісти поліції. Вони дійшли згоди на тому, що трое дамбо із Драйло завдали шкоди пабу та його хазяїну.

СМІТТЕПРОВІД

Ранкове світло зовсім не прикрашає цієї кімнати, бо тут смердить, як з рестлерської пахви. Ніхто не виносить сміття, у нас є невеличкий пластиковий кошик, якого вже не видно з-під купи лайна, і зараз йдеться про витривалість — треба визначити того, хто не витримає першим і прибереться. Особливо це стосується цих йобаних пляшок з-під пива.

Дзвонить телефон. Я відповідаю.

— А можна Саймона? — знову якась точно розкішна тьолочка.

— Його немає зараз. Що йому передати?

— Скажіть йому, що Емілі Джонсон зі станції «Південний Кен» хоче з ним зустрітися, — прохає вона й лишає мені номер, який я записую в блокнотик, що лежить біля апарата.

Я йду до кухні й розумію, що не можу більше цього терпіти. Дістаю пару величезних пакетів для сміття і починаю набивати їх мотлохом, що валяється по всій нашій квартирі.

— Вже отримав чек від Гекні, Ніксі? — питає Рентс, мудак йобаний, який ходить по квартирі в одній білизні та футболці, демонструючи свої худорляві

ноги, чим дуже нагадував Джона Біфрана, будь він таким само блідим та рудим.

— Ні, мабуть, ще не дійшов, — відповідаю я і йду до сміттепроводу, бо ці йобарі точно не відірвуть дупи від дивана чи матраца. Вони весь час під кайфом; йобані покидьки вважають, що коли героїн курити, то це не враховується, а нам уже в понеділок до роботи ставати. Нас записали на один рейс із тим мудаком Мерріотом. Тому якщо вони обсеруться...

— Хто телефонував?

— Чергова тьолка, шукала Здихлю, міг би й не питати, — відповідаю я, виходячи до коридору.

Тут досить прохолодно, але я відчуваю у повітрі запах весни.

Раптом я чую голосне скавчання, і коли піднімаюсь сходами поверхом вище, то бачу, що сусідський пацан несе в руках цуценя, чорну крихітку, й запихає його до йобаного сміттепроводу! Маленьке, миле дитинча!

— Агов! Сука, облиш його!

Я біжу до нього, але мої ноги заплутуються в пакетах зі сміттям, я чую, як він відкриває дверці, і цуценя щезає у трубі, як кролик у шляпі штукаря. Я чую, як воно летить униз і верещить.

— Мудак, блядь, малий! — повертаюся я до малого покидька, ледве тримаючи себе в руках.

— Мама сказала, щоб я його позбавився, — байдужо відповідає він.

— Віднеси його назад, до зоомагазину, маленький гівнюк!

— Він уже закrywся. Мама сказала, якщо я повернуся з ним додому, вона мене вб'є!

— Тупень, бля... — я стрибаю до ліфта разом із пакетами, бо не можу кинути їх до сміттепроводу прямо на бідолашну тварину.

Я вибігаю на першому поверсі біля кімнати, де збирається сміття. Вона зачинена, я бачу, що сміття не вивозили з самого понеділка. Господи, чи вижив він після падіння? Утім, тут має бути тільки м'яке сміття. Треба перевірити. Я лишаю пакети біля дверей. А тут холодно, мені важко зосередитися, і я повертаюся назад. Блядь! Я бачу, як з ліфта виходить вона. Сама. На ній блакитний жакет. Сигарета в руці. Марша.

Вона виглядає стомленою. Її очі опухлі й зчервоніли.

— Маршо! Стій! Зачекай.

— Чого тобі треба від мене? — питає вона й дивиться на мене, як на лайно.

Я не можу від неї погляду відірвати.

— Я хочу поговорити з тобою. Про... дитину.

Вона різко повертається до мене й зазирає мені прямо у вічі.

— Немає ніякої дитини, зрозуміло? У мене вже достатньо дітей, — відповідає вона й поправляє на собі жовту футболку.

— Що ти верзеш? Що ти зробила?

Вона широко посміхається й каже:

— Позбавилася її, хіба незрозуміло?

— Що-що ти зробила?

— Моя мама сказала, що я зовсім ще дитина, щоб мати стільки дітей.

— Яюсь запізно вона спохватилася.

— Тобі треба знати тільки те, що дитини більше немає.

— Як це? Що ти маєш на увазі?

— Не хочу тебе більше бачити ніколи. — Раптом вона починає кричати на мене: — Згинь мені з очей!

— Але нам треба було все обговорити... Ми були...

— Чим ми були? Про що поговорити? — питається вона так, що її, мабуть, чує весь Лондон. — Ми зустрічалися, потім я тебе кинула. Я була вагітна, те-пер — ні.

— Але ж ти не сама собі йобану дитину зробила! Вона була моя, я теж мав взяти участь у вирішенні її долі!

— Ні, нічого ти не мав, — кричить вона, на її обличчі читається невимовний біль.

Моя йобана дитина...

Я відчуваю, як кров біжить моїми венами швидше, і бачу, як вона втікає від мене, як вона йде повз мене, а джинси тісно обтягують її маленьку попу. Вона завжди рухається так витончено, ніби модель на подіумі під час показу.

— Будь ласка, повернись, люба, — виривається в мене, і я біжу за нею.

Не знаю, чи чула мене моя дівчинка, але вона навіть не озирається і тим більш не зупиняється, ідучи між будинками Фабіана та Раскіна.

Потім я чую цей страшний галас, дивлюся вниз і бачу, як величезна вівчарка обнюхує мої яйця. Якийсь товстий скінхед кричить їй:

— Хетчет! Фу!

Собака біжить до нього, а я знову згадую про маленьке цуценя, замкнене у кімнаті зі сміттям. Я поспішаю назад, до квартири, де на дивані сидять Марк та Здихля й курять героїн. Господи, прямо серед білого дня...

— Свято... Ми стаємо до роботи... — гутнявить Марк, зовсім не тямлячи, що верзе. — Маленьке свято, Ніксі.

Я не хотів йобану дитину, вона правильно вчинила. Але я просто хотів допомогти, ось і все. Щоб затриматися хоч на трохи в її житті.

Здихля говорить сам із собою, як і всі обколоті наркомани.

— Та Люсінда, бля, чим гірше з нею поводишся, тим більше вона тебе хоче; вона шукає в тобі батька. Її вмовити — раз плюнути. Тільки так у мене щось залишиться, Ніксі... Хоч якась копійка, бля...

Рентс кладе люльку на журнальний столик. І тут його теж починає штурити.

— Мені довелося дати Бегбі пораду щодо його кримінальної кар'єри на Новий рік. Мені! В цьому вся моя проблема; я надто стараюся бути гарним хлопцем з Лейта, у мене не вистачає лоску для того, щоб стати типовим студентом. Усе моє життя повне невизначеності... — каже він і падає на диван.

Я стаю перед ними.

— Слухайте, — наполегливо кажу я, — мені треба, щоб ви обидва постояли на стрьомі. Один — на чотирнадцятому поверсі, другий — на п'ятнадцятому. Не дозволяйте нікому викидати сміття.

Звичайно, Марк одразу починає сперечатися:

— Але зараз почнеться наше улюблене шоу...

— На хуй шоу! Там цуценя замкнули у сміттевій унизі! Йобані ви наркомани тупорилі!

Коли я йду від них, то чую, як Марк каже Здихлі:

— Психоз. Від спіду. Класичні симптоми.

Ах ти покидьок; йобані шотландці, вони мені весь мозок виїли! Я з усіх сил лечу вниз. Сторожі вже давно у нас не працюють через загальні скорочення по всьому місту, але я зустрічаю пухку чорношкіру жінку, яка розповідає мені, що якась місіс Мортон з третього поверху має ключі.

Я біжу туди щосили, бо собача, якщо це маленьке створіння взагалі пережило падіння, вже може бути поховане під черговою порцією чийогось сміття або прибите порожніми пляшками. Я злітаю на третій поверх й знаходжу табличку з іменем «Мортон» на дверях квартири 2/1. Я відчайдушно стукаю, поки мені не відчиняє м'ясна бочка, яка претендує на почесне звання жінки.

— Місіс Мортон?

— Так...

— Мені потрібні ключі від сміттевої. Тільки-но бачив, як сусідські діти кинули цуценя до сміттепроводу, хочу його визволити.

— Не можу нічим допомогти, — відповідає місіс Мортон. — Спочатку отримайте дозвіл.

— Але сьогодні субота!

— Рада працює по суботах. Принаймні, хтось там точно є.

Я сперечаюся з нею, але стара сука не поступається. Принаймні, дозволяє мені скористатися її телефоном. Я телефоную до ради, і моя кров закипає, бо коли я намагаюсь передати їм усю серйозність ситуації, вони перекидають мене на відділ очистки, ті, в свою чергу, відсилають мене до житлового відділу, там радять мені зв'язатися зі службою доквілля та здоров'я, котрі з'єднують мене з центральним офісом, де мені пропонують звернутися до їхнього місцевого офісу, а ті рекомендують зателефонувати до Королівського товариства захисту тварин від жорстокості, блядь! Весь цей час місіс Мортон безжалісно витріщається на мене, постукуючи пальцями по стіні.

Я весь спітнів, ніби якийсь збоченець, бо нервуюся через бідолашну тваринку, і вирішую зателефонувати своєму другу Дейво, який працює в місцевій раді; слава яйцям, він на місці.

— Будь ласка, роби що хочеш, друже, але ти маєш допомогти мені дістати ключі від сміттевої будинку Беатріс на Холі-стрит. Це терміново!

Треба віддати належне Дейво, він не поставив мені жодного питання.

— Спробую. Чекай біля телефону, я скоро з тобою зв'яжуся. Який номер?

Я диктую йому номер, написаний на апараті, кладу слухавку й одразу наражаюся на напад старої, яка хоче виставити мене за двері.

— Я не дозволяла вам давати мій номер своїм друзям, — починає вона, — і тим більше — якимсь незнайомцем.

— Я дав його працівникові ради, а не якомусь незнайомцю.

— Вони всі там дідькові пройдисвіти!

— Тут ви маєте рацію, — погоджуюся я, і вона починає скаржитися, як погано рада ставилася до неї всі ці роки, але я думаю тільки про Маршу та бідолашне цуценя.

За п'ятнадцять хвилин врешті-решт дзвонить телефон, слава Богу, це Дейво, благослови, Господи, цей гугнявий ліверпульський акцент:

— Таксист уже везе тобі ключі. Доведеться йому заплатити, але він їде з сусідської житлової служби, тоді це обійдеться тобі лише в пару монет. Ключі мають бути у мене о п'ятій годині, сьогодні.

— Я — твій вічний боржник, друже.

— Це точно.

Я кидаю слухавку, лишаю стару й біжу на перший поверх. Там страшенно холодно, тому я застібаю куртку на всі гудзики. Мені не довелося чекати довго, зовсім скоро до мене підїхало таксі з якимось чучмеком за кермом, котрий простягнув мені ключі — величезну зв'язку, яку я ховаю до кишені й відсилаю його.

Я відчиняю величезні чорні дерев'яні двері, і мене мало не зносить хвилею жажливого смороду. Я намацую вмикач, і слабенька жовта лампочка тьмяно освітлює кімнату. Я прямую до алюмінієвої цистерни на колесах. Вона — майже сім футів заввишки. Як мені зазирнути до неї?

Потім я бачу в кімнаті безліч старих, поламаних меблів, розставлених біля стін. Я зачиняю за собою двері, щоб жоден мудак не потривожив мене. Вся підлога завалена мотлохом, тому мені не так легко дістатися до цистерни. Я присуваю старий буфет, застрибую на нього й зазираю до сміттевої цистерни. Вона майже повна, усюди літають мухи, які хочуть сісти на мене, немов я — один з тих бідолашних дітлахів з Африки, фото яких я бачив колись у журналі. Але я не бачу собаки.

— Давай, хлопчику... До мене, до мене...

Але я нічого не чую. Я залізаю до цистерни, й мої ноги загрузають у стислому лайні. Ледве стримуюсь, щоб не блювонутися, весь тремчу, ніби в йобаній лихоманці. Я запускаю руку в купу якогось рідкого лайна, а коли дістаю її звідти, то бачу, що тепер моя кінцівка вкрита справжніми йобаними екскрементами. Я знову стримую позив до блювання, але знову й знову лізу до цієї купи сміття. Це просто жахливо, тут можна знайти будь-що: підгузки, домашнє сміття, баночки з-під джему, використані гандони, пляшки, недопалки та картопляне лушпиння. Тут було все, окрім йобаного цуценяти.

Раптом я чую голосний шум із труби над своєю головою й відстрибую на інший край цистерни. Ледве встиг, бо наступної миті на місце, де я стояв, падає мішок з пляшками. Мудаки, мало не вбили мене! Мабуть, це хтось саме з тих поверхів, які я наказав сторожити цим йобаним шотландцям! Сморід став ще сильнішим, він мало не обпалює мені ніздрі, у мене навіть в очах починає щипати, я майже нічого не бачу.

Йобаний пес не міг пережити цього. Мабуть, його розчавило сміттям, і тепер він похований десь на дні цієї цистерни. Я вдихаю старий пил та запах диму, і вони дістаються моїх легенів так відчутно, що я вибухаю кашлем та блюю. Я майже нічого не бачу крізь сльози на очах. Мені так погано, я вже збираюся здатися й вибратися звідси, коли раптом чую, як хтось вовтузиться у ближній купці сміття. Я починаю ритися в ній і витягаю звідти щось схоже на мокру газету, але це — цуценя, воно лежить у яечній шкаралупі, використаних пакетиках з-під чаю та залишках картоплі. Воно дивиться на мене своїми величезними очима. Але я бачу щось у його роті.

Я знову відчуваю готовність розлучитися із вмістом свого шлунка, коли роздивляюся уважніше цю здобич. Це — лялька, маленька лялька. Близько дванадцяти дюймів пластику, увінчаних великою головою та кістлявими кінцівками. Вона схожа на якогось прибульця, залитого томатним соусом та вкритого різноманітним брудом. Собака тримає ляльку за ногу. Мені це зовсім не подобається. Кров холоне в жилах, у мене стукає у вухах. Те, як лялька звисає зі щелепи цуценяти... добре, хоч очі в неї заплющені, але повіки трохи здригаються,

коли цуценья ворухнуться. У ляльки чорне брудне волосся. Рана на голові, з якої виливається якась світла речовина. Це не лялька... ЦЕ більше схоже...

До мене доходить...

Ця ніжка...

Моє обличчя...

Її крихітне обличчя...

Я не можу поворухнутися. Просто сідаю прямо на сміття, дивлюся на цуценья та на цю окривавлену дитину зі шкірою кольору кави. Пес випускає її із зубів і повзе до мене. Я беру його на руки, чухаю йому шийку. Він такий теплий, тихенько скавчить, я навіть бачу, як з його ніздрів вириваються струминки гарячого дихання у цій крижаній кімнаті.

Не можу відвести погляду від цього... створіння, яке лежить у смітті. Його очі заплющені, ніби воно спокійнісінько спить.

Як мені погано...

Це — не дитина. Язик не повернеться назвати так це створіння. Треба бути хворим на всю голову, щоб називати це дитиною. Треба забиратися звідси. Але треба проявити хоч трохи поваги до нього. Я не можу просто взяти й кинути його тут, ніби якийсь мотлох, це ж яким треба бути покидьком, щоб так вчинити.

Господи, що ж вона наробила?

Не знаю, що слід робити в таких випадках, треба вибиратися звідси, та тут позаду мене падає ще один мішок зі сміттям, боляче вдаряючи мене по спині, треба поквипитися. Цуценья лиже мені долоню, я притискаю його до боку й лізу догори. Потім лишаю цю кімнату й зачиняю за собою двері.

І ось я, весь такий смердючий, цілу вічність іду вулицею, ховаючи цуценья під курткою. Сонце вже сідає, я весь тремчу від холоду, коли дістаюся каналу. Собака припинив скавчати, мабуть, теж змерз. Здається, задрімав малий. Усе, про що я можу думати, — це те створіння із сміттєпроводу. Перше питання, яке мучить мене, — чому, потім — як, і, врешті-решт, — коли. Дата. Час. Житлова служба зовсім недалеко, я швидко дістаюся потрібного мені будинку і залишаю ключі на рецепції. Дівчина за стійкою дивиться на мене, як на жебрака, якого треба викинути геть, але все ж стримується. Не думаю, що я міг здатися їй хоч трохи привабливим тоді: я весь просмердів, весь укритий якимось лайном невідомого походження, вдягнений у старезну куртку, з якої видніється вуха цуценья. Я швиденько забираюся звідти й знову виходжу до каналу.

Що мені тепер робити... Про що вона думала? Вже запізно, але це протизаконно, я точно це знаю...

Я гуляю берегом, проходжу під мостами, потім на місто починає опускатися темрява. Цуценья знову скавчить, усе голосніше й голосніше. Я розумію, що час повертатися додому, зупиняюся тільки біля супермаркету, щоб купити трохи собачої їжі. І ось, зробивши величезний гак вулицями, я знову в рідному під'їзді, крокую до ліфта. Дістаюся квартири, пускаю собаку на підлогу і йду до кухні, щоб нагодувати цього малого гівнюка...

— Твій чек ще не прийшов, Ніксі? Мені потрібні гроші, друже, — починає Рентон, але раптом бачить собаку, який обнюхує кожен куток нашого житла. — У нас собака! Кльово.

Тільки зараз я помічаю, які жадливі в Рентона мішки під очима. Він повідомляє мені:

— До речі, ти страшенно смердиш.

— Господи, Ніксі, а він має рацію, — підтверджує Здихля.

Я теж не можу з ним не погодитися. Собака облизує Рентові руку, вони починають гратися з цуценям.

— А давайте назвемо його Чек, — пропонує Рентон.

Поки я насипаю собаці їжу до супової миски, бачу, що вони весь цей час курили героїн.

— Він мені подобається, — каже Рентон. — У мене жажливі вени. Я навіть кров здавати не можу, бо мені ніколи не можуть їх знайти.

— Марна трата героїну, — каже Здихля. — Левова частка згорає у повітрі. Але я можу легко відмовитися від героїну. Я роблю це тільки тому, що в понеділок — наш перший робочий день.

— Як можна, бля, отак нічого не робити цілими днями? Га?

— Перепочинь, — з цими словами Здихля задоволено вказує у бік кухні. — Оті йобані пляшки, що стояли там уже стільки місяців, як думаєш, хто їх взяв і викинув?

— Що-що ти зробив?

Ні, ну цей мудак мене натурально вбиває!

Я стискаю кулаки від гніву, але вони нічого не помічають. Потім знімаю куртку. Запалюю люльку, вдихаю це йобане лайно до своїх легенів так глибоко, що в мене паморочиться в голові, і раптом я почуваюся значно краще. Мені навіть похуй на те, що Здихля зараз пиздить по телефону з кимось аж із Шотландії, я навіть не думаю про рахунок, який мені надішлють за тиждень.

— Авжеж, я добре їм, мамо, навіть за двох. Ні, ніхто не завагітнів. Ніяких бамбіно. — Він затискає слухавку долонею і шепоче до нас: — Господи, блядь, Ісусе! О, ці італійські матусі...

Я проходжу через усю кімнату, щоб повісити куртку на місце. Потім сідаю, хапаюся за голову й намагаюся напружити звивини. Чути не можу цієї жажливої музні, яку вони поставили. Здається, якийсь альбом «Пог». Я кричу до них, щоб вони зробили тихіше.

— Це ж «Red Roses for Me», Ніксі, я спеціально заради пісні «Морські куплети» її включив, бо ми ж тепер теж моряки! — заперечує Марк і вже вкотре показує мені сингл цих їхніх північних виконавців.

Я удаю, ніби мені дуже весело, і Марк знову передає мені люльку; я знову глибоко затягуюсь. Легені, а потім і вся моя голова наповнюються цим лайном. Я відкидаюся на спинку крісла, насолоджуючись відчуттям того, як моїми кінцівками розтікається тепло, а в голові стає так порожньо, що я забуваю про все.

— Мені взагалі похуй, — кажу я Рентсу. — Нащо взагалі потрібна ця музика? Марна трата часу, ти просто починаєш вірити, що справи в тебе не такі кепські, як тобі здавалося спочатку. Це все одно, що аспірину випити, коли хворієш на лейкомію.

— Але це кльово, — продовжує він, хоча я його вже не слухаю, тепер мені ще більше похуй, якщо це взагалі можливо.

Тут взагалі вже більше ніхто нікого не слухає. І це їхнє постійне «кльово», до чого вони тичуть його до кожного речення? Чому я ніколи не чув, щоб шотландці на телебаченні так казали? Я замислююся над цим і відчуваю, як моїм тілом поширюється героїн, раптом заспокоюючи мене. Цуценя сщить у кутку, я починаю реготіти. Марк хитає головою й каже:

— Слухай, а непогані в тебе тут меблі, Ніксі.

— Все моє — твоє, — відповідаю я, саме це й маючи на увазі; але чим вони мені віддячили за весь цей час?

— Не кажи тільки Здихлі, а то вони опиняться на барахолці на Бервік-стріт так швидко, що ти навіть слово «героїн» вимовити не встигнеш, — сміється Марк, але одразу ж усвідомлює, що тільки-но сказав. — Ні-ні, я не з таких, але за Здихлею пильнуй.

Здихля кладе слухавку й тягнеться одразу за люлькою.

— Сходжу до перукарні, треба виглядати відповідно новому статусу заможної людини, — здається, він пародіює того крутого хлопця, якого я бачив на Новий рік, Господи, який же він був божевільний!

Здихля проводить рукою по волоссю й каже:

— Клятий «шлюбний» обов'язок! Бля, краще б я був скромнішим та трохи поспав!

Бідолашний старий Френкі, мабуть, зараз гикає, як шалений, у своїй Шотландії, бо вони весь час глузують з нього. Так, він не з тих, з кого можна покепкувати в обличчя.

— На це потрібно чимало часу, — каже Рент. — І я не про секс, я про те, щоб ти знову став красунчиком.

Здихля показує «козу» і йде у своїх справах.

— Ти не проти, якщо я зателефоную одному другу з Единбурга? Я лишу тобі гроші за переговори, — прохає Рентон зі звичайною своєю одурманеною по-смійкою, підперши рукою підборіддя.

— Дзвони вже, бля, — дозволяю я, бо мені зараз дійсно байдуже, що він робитиме.

— Добре, — посміхається він, демонструючи свої жовті зуби. — Тільки ще разок покурю... коричневого... завжди нагадує мені стиглу диню за кольором.

Потім підзиває до себе собаку:

— Чек... Ходи сюди, хлопчику... Кльове ім'я для собаки. Господи, я ж домовився зустрітися зі Стіві у Вест-Енді, бля, я — баклан... Нормальний хлопець, свій у дошку. Треба зустрітися... Тільки ще разок ширнуся...

І тут я розумію, що теж хочу ще, навіть більше — я почувуюся, як заморений голодом російський селяк у французькій кондитерській, бо вже з понеділка ми стаємо до роботи.

ВОДИ ЛЕЙТА

Знову світає. Так завжди буває. Ліззі пам'ятала його ще зі школи, він грав у футбол. Завжди здавався непоганим хлопцем, до того ж виглядав дуже гарно. А вона була честолюбною художницею, продовжувала отримувати освіту з належних шістнадцяти років, відвідувала різні додаткові заняття. Ще з дитинства її огортала завеса прагнення, яка завжди розділяла їх.

Повернувшись до коледжу після Нового року, Ліззі одразу потрапила в дуже незручну ситуацію. Коли вона несла портфолію до кімнати свого наставника, то випадково почула, як Кліфф Геммонд розмовляє з якимось іншим викладачем. Вона вже збиралася постукати у відкриті двері, але раптом

завмерла на місці, почувши своє ім'я, і почала слухати, як вони розкладають її життя по полицях:

— Виглядає дівчинка просто шикарно, але в неї немає жодної ознаки таланту. Думаю, її рідні зробили їй ведмежу послугу, коли підтримали її й змусили повірити в те, що в неї є гарні навички в малюванні та якісь ідеї, але, чесно кажучи, в ній немає нічого... — казав Геммонд тим самим втомленим тоном, яким він завжди при ній дорікав іншим і який вона ніколи не сподівалася почути стосовно самої себе.

Раптом кришталева підлога, яку Ліззі сама збудувала для себе в своїй уяві, почала тріскатися під її ногами, і вона полетіла в безодню. Кров стукотіла в її вухах, її тіло охопило дивне оціпеніння. Вона зав'язала волосся у хвостик. Потім глибоко зітхнула, сама не знаючи, чи зможе вона тепер зібратися з духом і перетнути цей коридор. Вона лишила портфолію прямо на підлозі біля його кабінету й побігла вниз сходами, прагнучи опинитися за межами коледжу якомога скоріше. Було холодно, але Ліззі зовсім цього не помічала, сидячи на лаві у парку й роздивляючись бруд на своїх сяючих шкіряних туфлях. Потім вона відкинула голову назад і стала милуватися місяцем, який нетерпляче чекав на той момент, коли змінить помаранчеве світло сонця, що саме користалося своїми останніми годинами в сьогоднішньому вже майже нічному небі. Як їй тепер можна вважати себе митцем? Це все було кляте марнославство та потурання її примхам!

Вона майже не помічала футбольної гри, яку саме проводили всього за декілька ярдів від неї. Але він помітив її, таку замислену та засмучену, і ледве дотерпів до тієї миті, коли суддя просвистів про завершення гри, потім швиденько перевдягнувся й побіг до неї. Томмі Лоренс відчув, що це — його шанс, сама доля повернулася до нього обличчям; поверховий душ геть відкидав можливість запросити її кудись випити, тому він просто побіг до її самотньої фігури. Потім він присів поряд із нею, весь такий особливий зі своїм чесним та гарним обличчям і кучмою мокрого русявого волосся.

Ліззі навіть не стала заперечувати, коли він сказав, що вона виглядає засмученою. Вони купили каву, він просто вислухав її. Він помітив, що вона навіть не гнівається — просто розповідає свою історію з якоюсь відчуженістю, втім, можливо, так у неї проявлявся шок. Томмі інстинктивно знав, що йому треба змусити Ліззі відчути гнів та природну гордість.

— Це просто бачення однієї людини, — пояснював він їй. — Взагалі дивна історія, впевнений, ти просто йому подобаєшся.

І дійсно, вона почала розуміти, чому так трапилося. Це все Кліфф Геммонд, це виключно його провина. Він не раз і не два запрошував її випити чи просто посидіти разом за чашкою кави. У нього була відповідна репутація. Ця ідея дійсно мала сенс. Вона завжди відмовляла цьому егоїстичному фату, цьому старому збоченцю, а зараз він відплатив їй — дуже жалюгідно та гірко для неї.

— Він просто упереджений слимак, — оголосив Томмі. — Не можна дозволяти цьому покидьку так опускати тебе!

— Ага, — погодилася Ліззі, — у нього немає жодного шансу!

Вона вдячно подивилася на хлопця, раптом зрозумівши, що саме він во-скресив тільки-но її впевненість у собі.

— Треба піти і забрати твою папку.

— Бля, точно, — підвелася Ліззі.

Тепер її життя знову здавалося їй важливим. І все це — завдяки Томмі Лоренсу з Лейта.

Її папка стояла на місці, саме там, де вона лишила її, в коридорі. Вона взяла її, і саме тоді на порозі свого кабінету з'явився Кліфф Геммонд.

— Ліз! Ось ти де. Хіба ми не мали зустрітися годину тому?

— Мали. І я приходила. Але чула вашу розмову з Бобом Смерфітом.

— О-о-о... — зітхнув миттєво зблідлий Кліфф, помітивши, що Ліззі прийшла не сама.

Потім Томмі підійшов до нього небезпечно близько, і Геммонд відчутно напружився, мимоволі відступивши назад.

— Так, ми про вас багато чули, — звинуватив його Томмі і прищурившись подивився на нього.

— Думаю... сталося... непоро... — Тут Кліфф Геммонд запнувся, і слово «непорозуміння» безнадійно застрягло у нього в горлі.

— Неввічливо говорити про людей за їхніми спинами. Особливо — говорити погані речі. Чи, може, ви хочете повторити те, що тоді сказали?

Як людина, що нутром відчувала силу мистецтва і надто полюбляла молодих художниць із Глазго, Кліфф Геммонд не міг дозволити собі показати слабкість перед очима справедливо обурених. Якби Ліззі прийшла сама, він би ще спробував усе пояснити, щось вигадати, але зараз він почувався маленьким та зовсім незначущим порівняно з цим височенним, спортивним хлопцем, чий манери й акцент чітко говорили про його походження з тих закутків мапи міста, які Геммонд і бачив виключно на мапі; звідти, куди прямують автобуси з відповідним написом на лобовому склі; звідти, де трапляються ті жорстокі історії, про які він читав випадково в газетах; звідти, куди він сам не поїде ні за які гроші. Кутик його рота почав спазматично здригатися від цієї нервової ситуації.

Саме цей неконтрольований рефлекс врятував Геммонда від побиття. Презирство Томмі до боягузтва мучителя Ліззі миттєво перетворилося на самокатування, бо він розумів, яке враження він сам справляє на людей. Обидва чоловіки стояли, ніби паралізовані, поки не втрутилася Ліззі.

— Ходімо, Томмі, — попросила вона, смикаючи його за рукава; і вони відправилися до найближчого бару.

Так Томмі з'явився в її житті два тижні тому, і вони стали нерозлучними. Але швидким Томмі, здається, був лише на футбольному полі. Тому минулої ночі Ліззі взяла справи в свої руки, запросила його випити, а потім притягла до себе додому й запросила до ліжка. І їй так сподобалося, що вона ладна була провести так усе життя.

І тепер полуденне сонце світило на них крізь штори. Ліззі дивилася, як Томмі спить, на його задоволену посмішку. Подібно до книжок на полицях та візерунка на шпалерах в її кімнаті, він теж обіцяв віднести її на небеса. Хоча те, що вона чула про нього у місті, розбивало вцент цю однозначну позитивність; вона знала декого з тих, з ким він товаришував, — точніше, чула про них. І коли їй розповідали усілякі історії про них, слово «позитив» точно не спадало їй на думку. Мабуть, це все — ілюзія, яка завжди виникає після сексу, але чи може хоч хтось виглядати поганим уві сні? Навіть покидьки типу Френка Бегбі, ймовірно, схожі на ангелів небесних, коли сплять зубами до стінки. Не те щоб вона перевіряла... Складно уявити, що Томмі, такий милий хлопець, товаришує з

таким нікчемою, як Бегбі. Ліззі ніяк не могла втямити, чому він проводить час із цими нелюдями.

На підвіконні голосно затуркотав голуб, і Томмі розплющив очі. Він декілька хвилин очей не відводив від Ліззі, яка сиділа поряд із ним і читала «Бійню номер п'ять, або Хрестовий похід дітей»¹. Вона надягла окуляри; він ніколи не бачив їх на її обличчі. Її темне кучеряве волосся було зібране у високу зачіску. На ній була футболка. Йому стало цікаво, коли вона прокинулася і чи встигла вдягти свої блакитні трусики.

— Доброго ранку.

— Доброго ранку, — з привітною посмішкою повторила Ліззі.

Він підвівся на ліжку, обіпершись ліктями на подушку, щоб краще роздивитися її кімнату, де так приємно пахло свіжістю.

— Хочеш поснідати? — питає Ліззі.

— Ага... — погоджується він. — Е-е-е... А що в тебе є?

— Думаю, в холодильнику знайдеться пара яєць. Будеш яечню з тостами?

— Було б чудово.

Раптом вони чують, як хтось дуже розлючений стукає у двері.

— Хто це, бля, може бути? — гнівно питається Ліззі вголос, але все ж підводиться й одягає халат.

Потім дівчина дивиться на Томмі, той дивиться у відповідь на неї. Вона вдягає трусики, але він все одно одразу збуджується, коли окидає поглядом її струнку фігуру.

— Облиш, не відчиняй, — прохає він.

Їй подобається хід його думок, але у двері знову стукають — настирливо, як зазвичай дозволяють собі хіба що поліцейські.

— Звучить так, ніби це дійсно важлива справа.

Ліззі на мить згадує про свою сусідку, Гвен, але та поїхала на вихідні до батьків. Саме тому вона так спокійно привела Томмі до себе. Вона знаходить свої капці зі смішними котячими мордами і йде коридором до дверей, які знову здригаються під чиїмись міцними кулаками, які вибивають по них ритм, схожий на той, що чула вчора вона у своїй голові від міцного вина.

— Гарзд! Я вже йду!

Вона відчиняє двері й здивовано знаходить за дверима Френсіса Бегбі.

— Томмі в тебе?

Ліззі просто мову відібрало. Вона привела до себе Томмі, а цей мудак уже знає її адресу!

— Вибач, що потурбував, — Бегбі намагається викривити подобу посмішки, але добре помітно, що він зовсім не переймається.

— Зачекай тут, — наказує вона і повертається до кімнати.

Бегбі лишається на порозі, тому вона навіть двері зачинити не може. Ліззі відчуває на собі його погляд, поки крокує коридором. Дівчина заходить до спальні й бачить, що Томмі вже підвівся й одягається. Йому здалося, що він почув голос Бегбі, звісно, це ж неможливо. Але обличчя Ліззі чітко каже йому, що він не помилився.

— Це до тебе.

¹ Автобіографічний роман Курта Воннегута про бомбардування Дрездена під час Другої світової війни.

Коли він іде, Ліззі переповнюють почуття, і вона починає знову ретельно все обмірковувати.

— Високі результати, Томмі, хлопчику мій! — волає Франко, тільки-но Томмі з'являється в коридорі.

Весь гнів кудись одразу зникає, і Томмі не стримує посмішки.

— Що ти тут робиш?

— До тебе зайшов, блядь, тупень! У цьому під'їзді живе моя кузина Авріл: нічого з того, що коїться в Лейті, не проходить повз вуха Франко, ніколи про це, бля, не забувай. Дивлюся, ти отримав перший приз цієї ночі, га, Томмі? Маленькі йобані колежанки — самий смак! А я думав, за такими тільки Здихля ударяє, бля!

Томмі посміхається й обертається у бік спальні. Холод торкається його оголених рук, і футболка тут не стає у нагоді. Бегбі, вдягнений в адідасівську толстовку та теплу куртку, від холоду напевне не страждає.

— То чого тобі треба, Франко?

— А сам, бля, як думаєш? Нащо я тут розпинався тільки що? Якщо ти лише про всіляку хуйню зараз думаєш, це не моя, на хуй, проблема! Ідемо до Абердина. На один день. Зустрічаємося на Істер-роуд. Покажемо цим мудакам, як треба гусити. Ти, я, Сейбо, Неллі, Дексі, Саллі, Ленні, Рікі Монаган, Дод Сазерленд, Джим Сазерленд, Ченсі Маклін та ще наші. Ларрі випускають з лікарні! Пограємо, як за старих часів! Стара шкільна компанія знову збирається разом! Тільки Картоху не можу дістати — він зараз разом із Рентоном і Здихлею в Лондоні, та невелика втрата. Завжди вони бокопорять, коли справа до добрячої бійки доходить, бля.

Томмі збуджено слухає тираду Франко, але не може повірити своїм вухам.

— Так-так, ми всі їдемо. І Другий Призер також. Він навіть бухати не збирається, ніби в останній бій іде! Ха-ха, ненавидить бухло цей мудака. Буде весело дивитися на нього в компанії тих абердинських мудил типу Боббі Чарльтона! Нагадай мені — це ж він у свої двадцять два лисий, як хуй?

— Ага, — посміхається Томмі, пригадуючи цього пухкого хлопця із зализаними, які той намагався безрезультатно приховати залишками тугих дрібних кучерів; він якось влаштував в Абердині засідку на Кінг-стріт біля бару «Пітодрай». — До речі, я його бачив нещодавно десь неподалік.

— Ага, ймовірно, це він і був, — розлючено дивиться на нього Франко. — Хоча він так просто Лейтом рідко вештається. Останнім часом забагато вівцетрахів понаїхало на фінал європейського чемпіонату з футболу, бухають у наших пабах, трахають наших... — Раптом Франко переривається і дивиться на Томмі.

Томмі не стримується й питає:

— Овець?

Франко затикається на декілька секунд. Він спокійно мовчить, однак, здається, в коридорі стає мало місця. Але потім на його губах з'являється ледве помітна посмішка, і ось він уже голосно регоче, і Томмі заспокоєно видихає.

— Добрий жарт, бля! Ну що, збирайся, — каже Бегбі й збігає вниз сходами.

Потім він обертається, пильно дивиться на Томмі й говорить грізно, майже ричить:

— Не змушуй нас довго чекати.

Томмі зачиняє за ним двері й намагається зібратися. Зі спальні одразу виходить Ліззі, скептично прикриваючи рота рукою, вираз на її обличчі ніби питає: ну?

Ця ситуація одразу погіршує його справи, пригніченість змінюється відчаєм.

— Франко... Я забув, що домовився пограти сьогодні з хлопцями.

— Мені не подобається, коли вранці на моєму порозі з'являються якісь психопати, Томмі.

— Франко — непоганий хлопець... — каже він, сам не вірячи в свої слова. — Його кузина живе, до речі, під тобою. Авріл.

— Так, я її знаю. Троє дітей, та всі від різних батьків, — несхвально відгукується вона, але раптом він бачить на її ображеному обличчі каяття. — У нас немає молока.

— Я вийду й куплю нам до сніданку, — пропонує він.

Томмі вдягає светра, перш ніж вийти з квартири. Він мало не підстрибує від радості, опинившись на сходах. Одна тільки думка вирує в його голові: ми з Ліззі. Навіть Франко нам не завадити. А це вже результат.

На вулиці з'являється все більше й більше людей, особливо часто серед них зустрічаються чужинці з нетвердою ногою, які всю ніч тусили по барах, але трапляються й ті, хто вийшов подихати вранці свіжим повітрям. Коли Томмі проходить повз телефонну будку, він раптом відчуває, як вона притягує його до себе, він пригадує слова Франко — хитрі та підступні, але до того ж ще й правдиві: *«Дивлюся, ти отримав перший приз цієї ночі, га, Томмі? Маленькі йобані колежанки — самий смак! А я думав, за такими тільки Здохля ударяє, бля!»*.

Він повертається назад і телефонує до Лондона. Чує віддалені голоси у слухавці, закидає до автомата пару монет.

— Алло? Алло? На зв'язку!

Це Рентон, його ледве чути.

— Марку!

— Томмі... Не повіриш, ми саме збиралися зателефонувати тобі... Що я тільки-но тобі казав, Ніксі?

Томмі одразу впізнає знайому говірку кокні; *це той хлопець, з яким ми зустрілися у Блекпулі і який потім завітав до нас на Новий рік. Ніксі.*

— Ага, Томмі, друже! Приїзди сюди й забери від мене цих клятих шотландців! Ми завтра відпливаємо, а вони, бля, не можуть...

— Ні, друже, тепер ти за них відповідаєш. Нам ці гівнюки тут не потрібні!

— Знову даремна спроба... Добре, хлопче, бувай...

— Бувай, друже!

Слухавку знову бере Рентс.

— Як там старенька-Шотландія, Тем?

— Як завжди. Бегбі тільки-но до мене завітав, як завжди невчасно.

— Ага... Хлопцеві просто не вистачає уваги...

— Хоче влаштувати гру в Абердині. В Локенді йому тепер погано, тому він хоче, щоб ми зіграли з якимись мудаками, яких я навіть не знаю! Та й що мені з того, що ці абердинські хлопці набили комусь пику на його замовлення? Бегбі натхнений цим лайном, як і завжди. Він на шість чи навіть сім років старший за тих малих мудаків. Виглядає жалюгідно.

— Ти ж знаєш Генералісимо. Завжди такий агресивний. Це в нього в крові... — Рентон заходиться дивним сміхом, якого Томмі ніколи від нього не чув.

— Це що таке було?

— Здихля каже, що то Бегбі просто сексу не вистачає.

— Не знаю, не знаю... Та Саманта Френчард з Пілтона народила, а він зараз із цією Джун Крісголм.

— Так, але змушувати Франко трахати себе в першу чергу — для цього потрібна значна рішучість. А ти сам як? Стосунки, дівчина? Чи лише наркота?

Пауза. Раптом Рентон волає:

— Ха! Вгадайте, хто тільки-но потрахався й телефонує нам, щоб похвалитися?

— Так, я дійсно зустрів одну дівчину пару тижнів тому. У нас усе добре, хоча мені й не подобаються усілякі соплі такого роду.

— Ага, тільки ти їй всунув тепер, мабуть, ні на мить не замислившись. Ми її знаємо?

— Ліззі, Ліззі Макінтош.

— Не пизди!

— Правду кажу. Ми зустрічаємося, все серйозно.

— Ой бля! Ультрасексуальна Ліззі-ботанша...

— Що? — доноситься до Томмі крик Здихлі. — Томмі трахає Ліззі Макінтош?

— Ага, я й сам не вірю, — відповідає йому Рентон і знову каже у слухавку: — Я й сам колись уявляв її, коли дрович... Ой, а я розповідав тобі про день, коли я спалив Бегбі, як він дрович на неї на спортивному майданчику в школі? Тобто не на неї безпосередньо, а просто уявляючи її...

— Марку, я ж сказав тобі — ми зустрічаємося! — запротестував Томмі, пригадуючи, яку неймовірну вибухонебезпечну комбінацію являють собою Рентс та Здихля.

Швидко стомлюючись від задрочування один одного, вони завжди переключаються на знуцання з інших, діючи синхронно, як скажені близнюки.

Зв'язок знову майже переривається, але врешті-решт Томмі знову чує Рентона:

— Ага, вибач, Тем, нам треба було бути... більш терплячими, більше поваги показати... Результат, хвалю. Сам-то я ні з ким не трахаюся, але Здихля... Здихля — це Здихля, вірно кажу?

— Ага, у мене тут фестиваль інглоїдських піхвочок! — волає Здихля прямо в слухавку.

— А ми взяли собаку, — продовжує Рентон. — Ніксі хоче назвати її Клайдом, на честь Клайда Беста¹, бо він у нас — чорний лабрадор, але ми зі Здихлею вже кличемо його Чеком, а він відкликається...

Гудки оповіщають мене про те, що наш час майже вийшов.

— Молодці. Побачимося, Марку.

— Гарзд... Перекажи від мене Лебедю... — починає Рентон, але, на радість Томмі, зв'язок переривається, перш ніж він сам кидає слухавку.

У магазині Томмі купує трохи молока та газету. Його вибір спочатку впав на «Рекордз», але потім він вирішує, що «Шотландець» справить на Ліззі краще

¹ Один із перших чорношкірих гравців у британському футболі.

враження. Він бере газету і вже збирається передати її продавцеві, але раптом змінює її на «Геральд», пригадавши в останню хвилину нещодавні їхні розмови про сексизм. Він не знає, феміністка Ліззі чи ні, але вранці тут багато клієнтів, тому він просто сплачує по рахунку.

Ліззі проти Бегбі. За все життя він не бачив серйознішого змагання. У свої двадцять два він уже застарий для того, щоб битися з хлопцями з Абердина чи Локенда, це — нісенітниця. Ти вже виріс із цього лайна. Та й той Кевін Маккінлі з Локенда — добрий хлопець, вони зустрічалися нещодавно, пограли трохи у футбол. Вони зустрічалися й на полі, й у роздягальні, і Томмі зовсім не хотілося вступати з ним у протистояння, він не хотів би змушувати його дивитися на себе презирливо чи з ненавистю. До того ж кожного разу цей хлопець з Маккінлі просто кивав і привітно посміхався, ніби хотів сказати: *«Що було, то пройшло. Ігри для дурних хлопчиків. Зараз це не має жодного значення»*.

З місцевими складніше. Вони ніколи не ставитимуться до цієї гри так, щоб можна було сказати «що було, то пройшло». Нічого не минається просто так. Одного дня вони точно стануть ЛКСВ — Лейтвівською Командою Середнього Віку — і будуть раз за разом програвати бої своєї молодості. Але він не з їхнього числа. Уже не вперше він здогадується, до чого все йде, він бачить інший вихід — такий простий, такий природний. Не треба нікуди втікати. Треба просто зустріти когось особливого й просто потрапити до паралельного Всесвіту. Томмі ніколи ще не закохувався. Він хотів відчутися щось особливе до інших дівчат, з якими зустрічався, проте в нього ніяк не виходило. Але тепер кохання оселилося в кожній клітинці його тіла: прекрасне, дурне, нав'язливе, воно забиравало весь його час та думки. Він усім серцем жадав повернутися до Ліззі, і ця відчайдушність лякала його.

Елісон поставила тацю з тостами та чаєм на скляний журнальний столик й оглянула свій фамільний будинок, в якому зібралися меблі з усіх можливих епох. Маленька вітальня з каміном із сімдесятих, посеред якої стоїть вікторіанська шапка з червоного дерева, сучасний дубовий гарнітур з невеличкими лампами, які перегоріли ще до того, як вони переїхали на північ. Її батько, Дерек, ніколи не вмів розлучатися зі старими меблями, постійно нагромаджуючи їх у квартирі. Зараз його розум і зовсім перетворився на сукупність незв'язних думок, що вона ясно бачила із його розмови з її братом, Калумом.

— Думаєш, я не знаю, чим ти займаєшся? По-твоєму, я вчора народився?

Калум презирливо дивився на нього, ніби кажучи: *«Якби ти народився вчора, нам би всім краще жилося»*.

— Відповідай!

Калум мовчав; за весь час відтоді, як померла їхня мати, він хіба що пару слів промовив. Елісон знала: йому погано. В будь-якому разі, вона співчувала своєму братику, ненавидячи те, як повадився з ним батько. Вона завжди вважала його розумним чоловіком, але гнів та розпач перетворили його на справжнього ідіота. Якби він тільки знав, як по-дивацьки виглядає в оточенні цих прикрас, що висять над каміном, у цьому шотландському пледі, яким обкутав свої худі плечі?

Дерек вилив на сина наступну порцію настирливих кліше:

— Я не хочу, щоб ти припустився тих самих помилок, яких припустився я в твоєму віці.

— Це ж нормально, Кале, — втручається Елісон у розмову, щоб підтримати батька. — Природно, що батько турбується... так, тату?

Дерек Лозінський не звертає уваги на старшу доньку, зосередившись на сині. Калум потайки дивиться беззвучний телевізор, де Даффі-Дак у черговий раз обкручує навколо пальця свиню.

— Ти ж знаєш цю компанію. Проблеми. Самі проблеми. Я й сам це знаю. От побачиш!

Із цим не можна було сперечатися. Їхній батько постійно стомлював Елісон своїми нескінченними спогадами про свою молодість. Про засідки на Кроуфордському мосту, що на Босвел-стрит; стінка на стінку, потім — погоня за фанатами «Рейнджерів». Калум теж був на останній події, він тоді ще гострим краєм каменя порізав собі долоню. Коли вона просила брата розповісти його версію, він не заперечував слів батька, але наголошував на тому, що Дерек та його тупий друг не могли брати в цьому участі, тільки фанати та їхня компанія.

Калум взяв пульт, щоб переключити на інший канал. Елісон подивилася на екран.

Чому ця стара розмальована шльондра читає новини опівдні? Дивно, вона зазвичай працює увечері.

— З цеглиною в руці! Збрався вже жбурнути її в натовп! — кричить Дерек до Елісон.

Вона слухняно хитає головою, хоча й не може уявити собі свого брата з цеглиною в руках.

Коли Калум дивиться на батька, Елісон майже чує, як той думає: «Камінь, ти, старий дурень, а не йобана цеглина!»

Дерек здригається, стомлено хитаючи головою.

— Борстал, ось що на тебе чекає.

— Зараз такі установи називають виправними школами, — повідомляє Калум.

— Не мудруй! Неважливо, як їх називають, ти більше не братимеш участі в таких заходах!

— Я ні в чому не беру участі! Тільки хочу новини послухати!

Калум дивиться сюжет про місце, яке Елісон дуже добре знає. Це — паб «Грейпз», неподалік від Банана-флетс, де жив раніше Саймон. Вона слухає коментар Мері Маркес:

— ... започаткували нову кампанію з метою врятувати власників місцевих пабів від насильства.

Потім показують цього старого, хазяїна одного бару, який сидить в інвалідному кріслі, з кривою посмішкою розповідаючи про день, коли якісь мудаки побили його й забрали все уторговане. Елісон уже чула про цей випадок — казали, то були якісь троє хлопців із Драйло, але їх так і не знайшли.

Потім вони знову переключаються на суворого поліцейського, Роберта Толла з Лотіанської та прикордонної поліції.

— Це — тільки один з тривожних випадків, які стали відомі останнім часом, коли заможних членів нашого суспільства жорстоко б'ють та грабують у власних закладах серед білого дня. У наступному випадку через травми, отримані внаслідок нападу, жертва лишилася інвалідом і не може продовжувати працювати в торгівлі за ліцензією. Сумно, що люди, які забезпечують роботу нашої

інфраструктури, більше не можуть почуватися в безпеці у своїх закладах. На жаль, ті з них, які працюють з готівкою, особливо часто потерпають від подібних нальотів.

Тут камера переключається на розчавленого та меланхолійного Діксона, який пригнічено повідомляє:

— Я тільки хотів займатися своєю роботою...

Потім показують лейтівські води, промені сонця грають у їхніх спокійних течіях, і камера повільно переходить до старої, покинутої фабрики, що стоїть на їхніх берегах, після чого, врешті-решт, показують Мері зі студії.

— Дуже сумна історія, — співчуває вона. — Але нам уже час перейти до спортивних новин; сьогодні наш спортивний випуск присвячений огляду футбольних подій. Том?

— Саме так, Мері, — радісно погоджується невимушений моложавий хлопець у костюмі, — і зараз перед вами Джон Блеклі з «Гіберніану», перед яким стоїть непросте завдання обійти непереможного абердинця Алекса Фергюсона. Але якщо спонсор «Гібсів» і нервує перед такою перспективою, він докладає значних зусиль, щоб успішно приховати це...

Камера переключається на пана Слупа, їхнього надзвичайно відомого «татуся» із сивіючим рудим волоссям. Елісон пам'ятала, як одного дня він приходив до їхньої школи й роздавав якісь подарунки на День спорту. Але зараз вона раділа тільки тому, що «Гібси» відволікли батька й сина від їхньої сварки і вони уклали тимчасове перемир'я.

Елісон не розуміла способу життя брата. Він спочатку витрачав купу грошей на дорогий одяг, потім став брати участь у вуличних бійках, що здавалося їй порочним та принизливим. Батько починав біситися одразу, як бачив цінники на одязі сина. Він навіть зізнався одного дня, що кожного разу, коли бачить, як очі сина визирають з-під цього дівчачого чубчика, він ледве стримує себе. Йому одразу хочеться схопити ножиці й підкоротити це дідькове волосся. Є в ньому якась зухвалість, пояснював він.

У будь-якому разі, Калум та Мхаїрі пройшли крізь справжнє пекло. Вони були молоді, розлучені й налякані. «Та й мені не надто краще», — думала про себе Елісон, гортаючи сторінки журналу.

Тільки-но завершилися новини про «Гібсів», Елісон побачила, як Дерек глибоко зітхає, щоб заспокоїтися, але знову напускається на молодшого:

— Ти не підеш на футбол. Я не хочу, щоб ти брав участь у цих... — Він ніби спльовує останні слова: — ...масових заходах.

— Я просто хочу подивитися з друзями футбол.

— Ага, як того разу, з каменем у руці? Ні, я не дозволяю. Тобі тільки п'ятнадцять, і ти живеш у моєму домі. Господи, якби твоя мати була з нами... — Тут Дерек різко зупиняється, мріючи про те, щоб забрати назад свої слова.

— Але її немає! — Калум підводиться, виходить з вітальні й крокує сходами до своєї кімнати.

Дерек тихо вимовляє ім'я сина, але його голос тоне в подиху. Він повертається до Елісон і приголомшено поводить плечима:

— Не знаю, що з ними робити, Елісон, справді не знаю.

— Вони прийдуть до тям. На все потрібен час.

— Слава Богу, хоч із тобою все гаразд, — каже Дерек і додає з гордістю: — Ти завжди була такою розумною, такою розсудливою дівчинкою...

«Ти ж ніхуя про мене не знаєш», — думає вона і чує ніби зі сторони свій слабкий протест:

— Але, тату...

— Ти завжди була моєю розумницею. Відповідальною. Ось і зараз допомагаєш мені. Не Калум, не Мхаїрі — їм це здається занадто складним. Я справді непокоюся, — хитає головою Дерек, — здається, у нашого малого зовсім дах поїхав.

— А хіба ти сам не так поводишся у його віці? Зараз усі хлопці фанатіють від нового одягу, нового сленгу, різної музики, але це навіть не найсерйозніший момент у його поведінці. Мабуть, серед них знайдеться один якийсь дивак, котрий пронесе ці захоплення через усе життя, але на кожного такого психа припадає дюжина нормальних, що просто переживають такий період і стають звичайними людьми, яким просто буде що розповісти своїм онукам.

Дерек вдячно киває своїй доньці.

— Так, ти маєш рацію. — Він, здається, визнає її мудрість, однак потім хитає головою: — Але ж це все такі нісенітниці, треба постійно йому нагадувати про це. Я себе ненавиджу під час таких нотацій, хоча він зараз зовсім не схожий на мене чи на тебе. Він такий... бідолашний, він — жертва, — висновує він.

Елісон нічого сказати, вона просто сидить на дивані в своєму халаті й дивиться на батька.

— Тобто, — пояснює Дерек, сильніше закутуючись у кофту, — він став легкою здобиччю для менш скрупульозних типів, для тих, хто знає, що коли ці дурниці вивітряться з його голови, він справді стане нормальною, звичайною людиною.

— Ти завжди страждав параноєю.

— Ні, бо я знаю, хто зазвичай стає тим одним із п'яти сотень, хто гине у вуличній бійці, чи потрапляє на тривалий строк до в'язниці, чи просто падає й ніколи не приходять до тями, лишаючись «овочем» на все життя. Треба постійно наставляти хлопця, щоб такого не трапилось!

Елісон намагалася уявити, як це батько збирається наставити малого, зовсім не маючи авторитету, сидючи тут у своїх домашніх капцях та халаті. Чому б йому не прийняти душ та не вдягтися, як він раніше це робив, замість того щоб вештатися квартирою кожного ранку в пошуках приводу посваритися із сином?

Відчиняються двері, й заходить Мхаїрі. Елісон кличе сестру на кухню, щоб укласти з нею угоду про співпрацю та обговорити їхні подальші дії стосовно укладання перемир'я між чоловіками в їхньому домі. Щоб їх ніхто не почув, вона вмикає на кухні радіо.

«Дюран-дюран» виконують «Рефлекс», і Елісон розповідає сестрі про розлад між батьком та сином; але однієї миті вона помічає, що сестра перестала її слухати й прикриває долонею рота; Елісон обертається й бачить Калума, який спускається ринвою з другого поверху мимо кухні й зістрибує на газон.

— Калуме! — кричить вона й біжить до задніх дверей, але встигає тільки побачити його силует, який швидко ховається за свіжою білизною, що сушиться на мотузках у саду.

— Що трапилось? — кричить Дерек, вбігаючи до кухні.

— Кал тільки-но втік, — усміхнено відповідає Мхаїрі.

— Що?.. Я ж сказав йому! — волає Дерек і біжить до дверей, але раптом розуміє, що вдягнений у домашній халат, і зупиняється.

— Я знайду його, — обіцяє Елісон, але не встигає приховати осуд у своєму голосі, і тому хапає свою сумочку й біжить на вулицю.

Вона озирається навсібіч, але бачить повсюди тільки однакові газони. Саму білизну на мотузках.

Калум, мабуть, перебрався через садову стіну до сусіднього будинку й побіг до іншого кварталу. Для нього ще зарано знати дорогу до Істер-роуд, і тому вона вирішує, що його понесло на Вок.

Вона знаходить його, коли він теревенить з Ліззі та Томмі Лоренсом посеред найближчої вулиці. Коли вона підходить ближче, він навіть не намагається втекти.

— Привіт, Елі, — каже Ліззі, а за нею — і Томмі.

— Привіт і вам.

— Підете на гру? — питає Калум, не звертаючи жодної уваги на свою сестру.

Ліззі дивиться на нього, потім на Елісон так, ніби вважає Калума розумово недорозвиненим.

— Ні, не підемо. Там зараз такий натовп, усі просто збожеволіли. Повно усіляких недоумків, — засмучено каже Томмі. — Ти теж краще тримайся сьогодні якомога далі, малий.

— Саме це йому й батько сказав, — каже Елісон, дивлячись на Калума.

— Я не повернуся додому, — відповідає їй той.

— Роби, що хочеш, я тобі не тюремник, — одказує Елісон, сподіваючись, що ця її податливість переконає його прислухатися до її слів.

Потім вона дивиться на Томмі та Ліззі й киває у бік кафе через дорогу:

— Не хочете кави?

— Було б непогано, — погоджується Томмі.

Елісон не впевнена, чи піде з ними Калум, але він усе ж заходить до кафе. Вони опиняються в «Джанкшн», тут завжди повно клієнтів, але є один вільний столик, за який вони й сідають.

Елісон розпитує Ліззі про навчання, а Ліззі цікаво послухати про її роботу. Весь час вона намагається прислухатися до розмови Томмі та Калума, щоб дізнатися про плани брата на сьогоднішній вечір. Невже він справді зв'язався з хуліганями?

— В Абердину дійсно гарна команда, — каже Томмі. — Лейтон, Маккімлі, Міллер, Макліш, Сімпсон, Купер, Страхан, Арчібальд, Макгі, Вір — вони досягли неймовірних успіхів на чолі з Алексом Фергюсоном.

— Ага, — погоджується Калум, дурнувато витріщаючись на Ліззі, й Елісон одразу здогадується, що він безнадійно в неї закоханий, — але це лайно, що вони кращі за «Гібсів».

— Та все ж не можна ненавидіти їх так само, як «Рейнджерів» чи «Келтік», — починає сперечатися Томмі. — Вони самі досягли всього, без жодних сутенерів чи недоумкуватих сектантів.

— Ага, — погоджується Калум, і тут його голос ганебно зривається на високій ноті, й він починає відкашлюватися, — вони розібралися зі старими героями й захопили всю Європу, і тільки «Гібси» та «Гертси» можуть зараз скласти їм конкуренцію.

— І це все, про що ви можете поговорити? — хитає головою Елісон. — Про футбол?

— У мене є й інші причини хотіти сходити на гру, не тільки футбол, — відповідає Калум.

Елісон зацікавлено прикушує язика.

— Можна позбирати на стадіоні усляких сувенірів, — посміхається він і знову стає схожим на маленького хлопчика, яким він і має бути.

Томмі киває:

— З таких пригод і складається особливий настрій масових заходів. «Манчестер Юнайтед», «Челсі», «Вест-Гемпшир» — усі ці команди надто відомі, їм треба якось захищати себе від розлючених місцевих фанів. От і «Гертси» вже навчилися цього — Кізбо нам розповідав про свої шалені подорожі на матчі. У Дамфрізі навколо Палмерстон-парку навіть гелікоптери літають, коли відбуваються футбольні події такого значення.

— О, кривава бійня теж сприяє командному духу «Гібсів»? — саркастично питає Елісон.

Вона бачить, що той намагається поблажливо ставитися до її брата. Взагалі, він надто гарний хлопець, щоб тусити з хуліганами чи навіть своїми старими друзями по команді. Елісон бачила в ньому нове майбутнє для Ліззі, яка саме спілкувалася з дівчиною за барною стійкою — Елісон теж її знала, вона навчалася в Лейтівській академії. Томмі підвівся й пішов до туалету. Елісон не могла не скористатися своїм шансом. Вона благально поглянула на Калума:

— Ходімо додому. Подивимося кіно. Ти, я і Мхаїрі. Повеселимося, побалакаємо.

— Нам нема про що балакати, і сміятися теж нема з чого, — різко відповідає Калум, відкидаючись на спинку стільця.

По тому, як він напружує своє худе, але м'язисте тіло, Елісон бачить, що фізично він уже переріс її. «Мій молодший братик може мене зараз і побити», — подумки визнає вона. Коли він встиг так вимахати?

— Тато не хотів, щоб ти...

— Нічого він мені не зробить, і ти теж, — волає Калум і, труснувши головою та єхидно посміхнувшись, виходить з бару.

Томмі повертається з туалету й прощається з хлопцем. Елісон бачить, як той швидко біжить вулицею, ніби Томмі Лоренс йому під зад піддав.

Ліззі знову приєднується до них.

— З ним усе гаразд?

— У нього трохи дах поїхав, не звертай уваги, це через маму, — пояснює Елісон.

— Усе з ним гаразд, — упевнено каже Томмі. — Калум — свій хлопець.

— Ага, — погоджується Елісон. — А ви куди збираєтесь?

— Хочемо подивитися «Індіану Джонса та храм проклятих», — відповідає Ліззі.

— Це вона вибирала, — швиденько встряє Томмі.

Елісон упевнена, що він сказав так тільки тому, що вже не один і навіть не двоє їхніх знайомих казали йому, що він схожий на Гаррісона Форда. Вона заздрить цій парі, уявляючи, як вони сидять у теплому кінотеатрі, і їхнє кохання росте, як в інкубаторі, у мовчазній темряві зали. Ледве помітні посмішки й поцілунки, стискання рук — усе це буде відбуватися під звуки ударів хлистом у виконанні екранного Гаррісона. Вона навіть подумала зателефонувати Александрові, але одразу згадала про Саймона. Як би вона хотіла, щоб він був

зараз тут! Хотіла навіть запитати Томмі, чи не чути чогось від їхнього спільного друга, але щось зупинило її. Про її стосунки із Саймоном майже ніхто не знав, було в них щось таємниче та вабливе. Однак зараз, на фоні того, що відбувалося між Томмі та Ліззі, їхні зустрічі здалися їй справжньою маячнею. Він тримав її за руку. Вони так дивилися одне на одного...

Не бажаючи більше лишатися третім-зайвим, Елісон покинула їх і пішла до річки, де знайшла для себе вільну лаву. Сонце вже ховалося за покинутими складами перед нею, поряд гавкотів якийсь пес, якого вів на повідку незнайомий старий. В її сумочці лежала книга поезій, і вона витягла її, щоб проглянути ще раз.

Але зараз книга здалася їй абсолютно безглуздою. Справжнє життя не можна було передати літерами чи навіть словами, не можна було описати стосунки між людьми так, щоб це не здавалося дешевою драмою. Вона опустила книгу на коліна й окинула поглядом спокійну, чорну річку. Оце було справжнє життя, в якому ми самотньо ринемо у власні думки, губимося у спогадах.

Вона спочатку не помітила, як він підійшов до неї. Коли вона, врешті-решт, подивилася на нього, він пом'явся на місці ще деякий час, поки насмілився присісти поряд із нею.

— Гарна книга?

Елісон розгубилася, іншого разу вона б просто підвелася та пішла геть. Але натомість вона почала роздивлятися свого співрозмовника. Він був молодий; навіть, молодший за неї, ще зовсім хлопчисько. Нахабна пика, метушливі очі, які витріщаються на неї з-під цього популярного серед молоді чубчика.

— Так собі, — обережно відповідає вона.

— Ти, типу, старша сестра Калума?

— Ага, а ти що, знаєш мого брата?

— Так. Дуже шкода вашу маму, типу.

— Дякую.

— Сам знаю, яке це лайно. Моя мама померла два роки тому. Зараз живу у тітки.

— Мені теж дуже шкода... — засмутилася вона. — Ти маєш рацію. Це найгірше в житті.

Вона хотіла додати щось типу «спробуй не звертати уваги», але Келлі якось жартома натякнула їй, що вона надто часто повторює цю фразу та різні її варіації. Вона помітила, що він жує жуйку; він перехопив її погляд та запропонував жуйку і їй. Вона погодилася й пригостила його сигаретою, щоб якось віддячити.

— Збирався на Істер-роуд, але ще зарано, тому вирішив трохи погуляти, — пояснює він, підносячи запальничку їй до сигарети. — Як тебе звати?

— Елісон.

Він протягнув їй руку, і вона потиснула її.

— А я — Боббі, — киває він, підводиться й видихає трохи диму. — Гарна ти дівчина, Елісон, хотів би я мати сестру таку, як ти.

Він махає їй рукою і йде вулицею геть. Хлопець якось дивно тримає сигарету, ніби рідко курить чи не курить взагалі. Вона дивиться йому вслід, гадаючи, як цьому милому хлопчикові вдалося розбити їй серце на березі річки і лишити її саму.

Від води повіяло холодом, але вона просиділа там ще цілу вічність, доки всілякі недоумки не почали пропонувати їй готівку за секс. Один старий, німецький чоловік, який проходив, кульгаючи, повз неї, похмуро запитав:

— Чию пілотку треба вилізати, щоб отримати тут місце?

Час ушиватися звідси.

Елісон перейшла Конститушн-стріт й опинилася на початку Воку. Вона побачила його прямо перед собою, він сидів на лавці під статуєю королеви Вікторії — мовчазний та тихий. *Ніби чекає тут на першого-ліпшого хлопця, якому він зможе дати в пику.*

— Френку, як справи?

Він, прищурившись, дивиться на неї, коли вона сідає поряд із ним на лаву. Вона відчуває сморід алкоголю від нього, але його рухи та репліки здаються доволі зваженими, він реагує нормально, мабуть, це — його різновид тверезості, якого досягти можна тільки шляхом серйозних випробувань власної сили волі. Не одразу, але він все ж відповідає:

— Гарзд. Шкода твою маму, все таке.

— Дякую, — каже Елісон і витягує ноги вперед, роздивляючись хутрянку оторочки на своїх чобітках.

Вона дивиться на Вок. Сяання місяця уповні окутує їх пеленою, вона дивиться на хмаринки в чорному, туманному небі, які відкидають дивні тіні. Королева Вікторія нависає над ними, частково ховаючи їх від світла вуличних ліхтарів.

— Де ти був?

— У «Докерз». Хлопці ще лишилися. — Із цими словами Бегбі кидає розлючений погляд у бік Конститушн-стріт. — А я вийшов, бо пара мудаків мені там нерви псували. Просто прийшли подивитися футбол, а потім забухали, як завжди. Я хотів ще містом погуляти, а вони там осіли й нікуди не хочуть іти. Грають в озброєних гангстерів, такі всі старомодні, опускають якихось мудаків. Особливо мене Неллі дістав своїми Дейві Сила те, Дейві Сила — се...

Елісон придивляється й дійсно бачить у стилізованому барі всю їхню компанію, вдягнену відповідно зазначеної доби. Не дивно, що Томмі не схотів до них приєднуватися. Не дивно, що Саймон з Марком поїхали до Лондона. У світлі янтарних ліхтарів вона знову згадала про Калума, бо побачила, на кого може перетворитися її незграбний молодший братик. Вона хотіла спитати Франко про гру, як пройшов матч, чи не сталося чого серед фанатів.

— Мало не вмазав тому мудаку прямо в пику, — ричить Бегбі, — тому й вийшов подихати свіжим повітрям, може, в голові щось проясниться. Ага, тепер у нас усе по-іншому. Не бачив уже сто років Рентса зі Здихлею. Не знаю, куди подівся Картоха. Всі підсіли на наркотику. Томмі взагалі до нас перестав заходити.

Поки Франко жаліється на свою загублену щербату долю, навколо них збираються дощові хмари; буде гроза. Елісон хочеться сховатися в якомусь приміщенні.

— Це все Лондон, це він зіпсував Рентса та Здихлю, — оголошує Бегбі. — Вони були завжди нормальні, поки туди не поїхали. Тепер ні розуму в них, ні фантазії. Хоча той малий гівнюк, якого вони на Новий рік привозили, взагалі нормальний хлопець, нічого не хочу про нього поганого сказати, але це саме Лондон знищив їх.

То була закінчена брехня, але Елісон не хотілося з ним сперечатися. Він — псих. Як психи утримуються в цьому житті? Де вони беруть стільки енергії, щоб насичувати весь цей гнів та обурення на весь світ? І як вони не стомлюються від цього?

— З Рентом та Здихлею було весело. Неллі та Сейбо, та й інші мудаки наші зовсім не розуміють моїх жартів, — сумно розповідає Бегбі й раптом засмучено дивиться на неї. — Джун втратила дитину.

— О... Мені справді шкода, Франко. Бідолашна Джун... Я навіть не знала, що вона була... Як довго?.. Як вона, тримається?

— Авжеж, тримається, — Франко дивиться на Елісон, як на божевільну, а потім пояснює: — Це дитина померла, з нею-то точно все гаразд.

Він запалює сигарету і тільки потім, ніби випадково згадавши про її існування, пропонує закурити і їй. Вона дещо вагається, але все ж бере одну й тягнеться до нього, щоб підпалити. Франко глибоко затагується, його легені наповнюються димом, і він задоволено відкидається на спинку лави.

— Усе, що вона мала робити, — це поводитися відповідно й просто виносити його, але вона зовсім безвідповідальна. Як на мене, це — вбивство; вона вбивала свою дитину випивкою, сигаретами! Я так їй і сказав, і вона раптом розревілася, з її йобаних трусів полилася кров. Я їй ці труси прямо в піхву й запихнув. Сказав: це її провина, сказав: вона — йобана вбивця!

Елісон мовчки витріщилася на нього, вона відмовлялася вірити його словам.

— Так, я спіймав її минулого тижня з сигаретою. Скільки я мав казати їй, щоб навіть не думала сигарету до рота брати, поки не народить?

Елісон приголомшено видихає:

— Так не можна, Френку! Це — жахлива ситуація для будь-якої дівчини. Ніхто не знає, чому трапляються викидні.

— Я знаю! Я добре це знаю, це через куріння трапляється! А ще — через бухло, — волає він і вказує на Вок сигаретою, яку тримає в своїх жовто-коричневих пальцях. — Можливо, їй просто пощастило, бо якщо вона така погана людина, якою б матір'ю вона стала дитині, коли б її народила? Га?

— Це не її провина, Френку. Їй зараз дуже боляче. Йди додому та заспокой її.

— Я не вмю всієї цієї хуети, це не для мене, — хитає він головою.

— Просто йди до неї, Френку, їй це потрібно.

На якусь мить в оманливому світлі ліхтарів Елісон здається, що вона бачить сльозу на очах Франко, але це, мабуть, вона сама плакала, бо він каже з холодною впевненістю:

— Ні. Для цього лайна в неї є подружки та сестри.

Елісон підводиться. Вона ще більше переконується, що біда не приходить сама. Підтримка — ось те єдине, що ми можемо запропонувати одне одному. Вона гладить Френка по міцному плечу, але розуміє, що не може більше з ним залишатися. Вона бачить, що вони мають пережити наодинці власний біль, і прощається з ним:

— Гаразд, Френку, тримайся, побачимося.

— Побачимося.

І ось вона вже крокує Воком, навколо так тихо, що вона відчуває, як мороз обпалює їй шкіру. Вона бачить вогники автобусної зупинки й чує, як німічний

весняний іней тріскотить у неї під ногами. Вона шукає нічного автобуса, який відвезе її на Толкросс, до кубла Джонні Лейбіда. Але до Пілрога, де вона сховала морфій мертвої матері, значно ближче. Вона інстинктивно швидко прибрала його до рук, повідомивши батькові, що поверне його до лікарні через свою подругу Рейчел, яка працює там медсестрою, а та передасть його, куди треба. Вона зробила це мимохідь, разом з усіма необхідними заходами на кшталт отримання свідоцтва про смерть, замовлення крематорію, влаштування поминок у «Докерз», розміщення оголошення про смерть та похорон у «Вечірніх новинах», відправлення одягу своєї мертвої матері до благодійного магазину.

Вок був весь забитий співаючими, виючими п'яницями, яких виганяли з пабів. Потім вона почула десь позаду звук розбитого скла, чийсь крик, а потім — нелюдське виття. Елісон упевнено пішла далі, точно знаючи, що трапилось тільки-но на Воку. На кожному кроці на шляху додому її супроводжував болісний, зловтішний дух Бегбі. В її власному психозі, породженому смертю матері, його голос звучав як голос самого диявола, який заглушає всю решту звуків у світі: торохтіння машин вулицями, шум голих дерев на вітрі, спів захмелілих дівчат, крики чоловіків, які заходять і виходять з борделів. В її мозку вирувало каяття, присипане брудною амфетаміновою пудрою страждань. Вона думала про біль Джун, про смерть своєї матері, потім — про ту жінку з поетичного гуртка, про тих дівчат, які, здавалося, навчалися в школі на якійсь іншій, віддаленій планеті. Про секс із Саймоном та Александром, потім — про того хлопця, якого вона зустріла нещодавно в клубі, як там його, Енді? Ні, Адам. На мить їй здалося, що варто лише заплющити очі, і вона знайде якусь подобу спокою та порядку, але Елісон надто боялася цього.

Із темряви з'явилася поліцейська машина з мигалкою, за якою на великій швидкості неслася «швидка».

ОКЕАН

МОРСЬКІ ВОВКИ

1. МИТНИЦЯ ТА АКЦИЗИ

Крокуючи вулицею з рюкзаком за спиною, Здихля дійсно вважав свого друга справжнім *йобаним кістлявим наркоманом*; на його фоні навіть Картоха та Метті виглядатимуть красунчиками. Поки вони йшли митною зоною, яскраво освітленою вуличними ліхтарями, Здихля всіма фібрами душі хотів закричати: «*він не зі мною*». Повітря здавалося важким, воно смерділо застарілим потом, запах якого не в змозі були перебити дешеві отруйні дезодоранти. Кряжистий робітник, руку якого прикрашало татуювання у вигляді павутиння, тримає сигарету й випромінює саму байдужість, але Здихля готовий об заклад побитися, що той їх помітив. Йому доведеться проходити через ці ворота кожного дня, і, якщо Мерріот не збрехав, іноді йому доведеться проносити в трусах істотної ваги пакет із першокласною наркотою.

Ніксі, з великою дорожньою сумкою із шкірозамінника, помічає тривогу Здихлі. Він теревенить з Мерріотом, але теж помічає сліди слини, що тече по підборіддю цього старого. Ніксі приголомшений власною дилемою: якщо йому доведеться потерпіти ще хоча б секунду, він здохне прямо тут і зараз, але якщо він зірветься, то втратить роботу раз і назавжди. Знову.

Врешті-решт, єдиним, кого зупиняють та обшукують, стає Рентон, який волочить за собою два великих пластикових пакети. Він дурнувато й нервово посміхається, поки похмурий митник дістає з пакетів декілька вицвілих футболок та трухани й викладає їх на стіл для огляду. Тим часом його таємний запас, схований у кросівках, обпалює йому пальці ніг. На щастя, в останню мить він прийняв рішення лишити футляр для окулярів зі шприцами вдома і тепер був безмежно радий, бо його, врешті-решт, пропустили на територію. Ніксі вже пішов уперед, жодного разу не озирнувшись.

Вони проходять митну зону, потім — низку скляних дверей, які привели їх до доку, де їх безжалісно обдув сильний вітер. Роздуті хмари кольору бруду ніби висмоктували з неба все світло, поки вони прямували до сходень, щоб піднятися на борт великого білого корабля, який після приватизації змінив ім'я з «Морської зброї» на «Свободу вибору».

Хоча зовні він і виглядав солідно, інтер'єр цього корабля був повністю позбавлений привабливості зі своїми зелено-білими сталевими палубами, каютами та сходами. Пробравшись лабіринтом дверей зі скрипучими голосами, вони спускалися тепер черговими кошмарними сходами все нижче й нижче до своїх майбутніх кают.

Рентон окинув презирливим поглядом вузьку каюту, більше схожу на труну, в якій він мав жити разом із Ніксі (про це вони домовилися тільки після того, як його дружок-кокні погодився спати на нижній полиці, бо сам Рентон вибрав собі більш сухе та затишне місце). Він хотів уже було прилягти, аж тут пролуна-

ла команда — свистали всіх нагору для докладного інструктажу, куди спітнілі хлопці понеслися доволі радо, бо їхні легені благали про свіже повітря. Там їм видали досить гарні блакитні речові мішки з логотипом «Сілінк». У кожній сумці вони знайшли червоний жилет, шовкову краватку чи шарф, по дві сорочки чи блузки (залежно від статі «робітника»). В епоху постприватизації та ліквідації профспілок усіх їх називали просто «робітниками», а не «стюардами», щоб можна було платити менше. Їхній наглядч, худий, низький чоловік в окулярах, віком десь близько тридцяти, пострижений а-ля «Бітлз» та помітний у своїй кремовій сорочці, розповів джуні нових рекрутів, що слідкувати за тим, щоб їхня форма була чисто випрана, — їх новий найважливіший обов'язок, бо вони мають весь час працювати в *чистій* формі.

— Це — питання надзвичайної важливості, — розповідає пан Кремова Сорочка (як вони його вже встигли охрестити), витріщаючись на Здихлю, який стоїть трохи позаду всіх решти разом із Рентоном та Ніксі. — Я зрозуміло пояснюю?

— Так точно! — гаркає Здихля, й усі робітники обертаються до нього, коли він додає: — Хай нам грець, якщо прийдемо неохайні!

Кремова Сорочка дивиться на нього так, ніби він якусь хуйню меле, але потім вирішує, що той має рацію, і тому спускає Здихлі цю вільність. Вони вирушають у тур по судну. Рентон та Здихля вмить упізнають ту дівчину з неймовірною зачіскою, яку бачили тоді на співбесіді.

— Єдина дівчина тут, на яку поглянути не лячно, — презирливо каже Здихля Рентону.

Потім він киває головою у бік двох жінок, які стояли зовсім близько до них:

— Он ті кралі, волохаті бочко-дівки, вже мені посміхаються. Але вибачте, дівчата, ви приречені пітніти на кухні до кінця свого життя, а не в ліжку ви-требеньки всілякі пізнавати!

Рентон цікаво розглядає їх, вирішуючи, що одна з них — не така вже й страшна, але врешті-решт його погляд зупиняється на їхній першочерговій меті.

— То що, полюватимеш на мавпочок?

— Ти такий недосвідчений, та ще й сексист... Той факт, що в кралі є дитинча, ще не означає, що її треба обов'язково скидати з рахунку, — шепоче Здихля.

Рентон перестає звертати на нього увагу.

— Солоденька сучка, — облизує він губи, знову й знову оцінюючи поглядом дівчину з копицею волосся; цей віроломний рух помічає і Здихля, але Рентон все одно каже тихенько, поки вони спускаються наступними сходами:

— Розкішна дівка.

— Прийнятна, Рентоне, не розкішна. — Здихля вдихає побільше повітря, сподіваючись, що хоча б незначна його частка дістанеться його ніг.

— Іди на хуй, тільки подивися на її волосся, — одказує Рентон, коли інструктор виводить їх на наступну палубу; тепер вони опиняються на кормі.

Він бачить Ніксі, який колупається в помітно почервонілому вусі, але ніде не помічає Мерріота.

— Ви — надто стурбований молодик, містере Рентон. Ви кажете «Роберт Планта». А мені приємніше думати про Фарру Фосетт-Мейджорз¹, — одказує

¹ Американська актриса, виконавиця однієї з головних ролей в «Ангелах Чарлі».

йому Здихля, поки Кремова Сорочка, міцно стиснувши тацю в руках, несхвально дивиться у їхній бік.

Він уже зробив для себе якісь висновки, і для того, щоб перекричати незацікавлених слухачів, він говорить голосніше, але його голос зривається на жахливих децибелах.

— Отже, коли чуєте сигнал небезпеки, кожен має виконувати свою певну функцію у плані евакуації.

— Так, але волосся просто чудове, — переконує Рентон, — як на нього не дивись. До речі, Фарра Фосетт — це хуйня, а ось Кейт Джексон — то точно найсексуальніший янгол. Цей її низький голос...

Здихля дивиться на Кремову Сорочку, який видихає стисле гаряче повітря через стиснуті підорські губи, завдяки яким він точно має надзвичайну популярність у Підорляндії, і розповідає, що і як треба робити, якщо судно почне тонути. *Ага, блядь, на хуй усі ці правила — якщо таке трапиться, кожен бігтиме до найближчої рятувальної шлюпки, відштовхуючи кожного на своєму йобаному шляху.* Він присувається ближче до Рентона.

— Зараз ми говоримо про жінку, Рентсе. Про сексуальну жінку. Ми можемо сперечатися, хто кращий — Фосетт чи Джексон, Плант чи Пейдж, але аналогія, яку ти вжив у цьому контексті, тривожить мене своєю відвертою гомосексуальністю. Ти, часом, на цьому судні орієнтацію не змінив, Рентсе? — питає він, внаслідок чого Кремова Сорочка супиться ще більше і говорить ще голосніше.

— ... знати, де знаходиться кожен евакуаційний пункт...

— Сука, твій хуй — останнє, що я хотів би взяти до рота, — одказує Рентон так голосно, що його слова чує Дівчина-з-високою-зачіскою, яка одразу прикриває рота долонею, щоб приховати сміх.

— Мій — можливо, але щодо інших хуїв я не впевнений. Розумієш, про що я?

— Це була проста фігура мовлення, бля, — шепоче Рентон. — Я — в одній з тобою команді, інфа — сто відсотків.

Дівчина-з-високою-зачіскою знову озирається на них, цього разу затримуючи на них свій погляд, і Кремова Сорочка знову підвищує тон:

— Згідно з актом про охорону праці від 1974 року...

— Радий це чути, — каже Здихля Рентону.

— То не пизди тоді, коли не знаєш.

— Господи, — саркастично зітхає Здихля, — сам подивись. Я ж завжди мріяв про те, щоб побачити твоє погано пофарбоване волосся з рудими коренями та твої гнилі зуби біля своїх яєць. Це ж — моя найкраща сексуальна фантазія відтоді, як я був малий, як коник. І тепер ти береш і руйнуєш усі мої сподівання. Горе мені!

Обурення в його голосі наприкінці цієї емоційної тиради привертає увагу й викликає сміх інших робітників, і терпець Кремової Сорочки уривається.

— Можливо, — каже він, окидає Здихлю стривоженим поглядом і дивиться у свій список, — Саймон... поділіться своїм чудовим жартом з усіма нами? Здається, це значно важливіше, ніж охорона праці на цьому кораблі!

— Жодних жартів, е-е-е... Мартіне, — раптом цей стильний шотландсько-італійський хлопець пригадує, як звати їхнього наставника. — Я просто казав своєму другу, що як син морських вовків, які поколіннями подорожували океа-

ном між китами, траулерами та торговельними флотиліями, маю визнати, що «Сілінк» надав нам надзвичайну можливість.

Підозрілий погляд Кремової Сорочки свідчить про те, що він все ж підозрює, що його обманюють. Однак Здихля зберігає кам'яний вираз обличчя, і його маніпуляція проходить на «ура».

— Дякую, Саймоне... Мабуть, це не найкраща робота у світі, — емоційно оголошує він, — але й не найгірша. Втім, ця частина інструктажу — найважливіша, тому маю попросити всіх і кожного приділити їй всю можливу увагу.

— Авжеж, Мартіне, я просто не зміг подолати своє захоплення, — мило посміхається Здихля, — будь ласка, пробачте мені.

Кремова Сорочка обмежується ввічливою посмішкою, від якої Здихлю мутить, і його врятовує тільки захоплений шепіт Рентона:

— Класика, Здихле, особливо ці твої «флотилії» замість «суден». Я мало не зареготав!

Ніксі пристає до Рентона з черговим питанням про сенс життя.

— Про що це він, Марку? Га?

Гарне питання, думає Рентон, краєчком вуха прислухаючись до Кремової Сорочки.

— ... законодавство було значною мірою обмежене до рівня закону про надання надзвичайних повноважень. Він має на меті покласти відповідальність за здоров'я та безпеку на робочому місці на плечі кожного окремого робітника. Таким чином, усі ми, в якомусь сенсі, інспектори з охорони праці, відповідальні за...

Ми всі беремо на себе відповідальність, пригадав він слова батька стосовно малого Дейві. Важкий удар безкомпромісної смерті знову вразив Рентона: він раптом збагнув, що ніколи більше не побачить і не почує свого братика. Він ковтає неіснуючий клубок в горлі; але смерті не оминати, пригадає він одне старе прислів'я.

Думки про малого Дейві змушують його згадати і про собаку Чека. Останнім часом він почав гавкотити вночі; ці різкі, ритмічні звуки нагадували йому кашель малого Дейві. І тому Рентон був єдиним, хто вважав за належне зробити хоч щось для бідного пса, щоб припинити свої нескінченні страждання. Він один підводився вночі, щоб нагодувати бідолашне цуценя. Однієї ночі він знайшов Чека біля пакунків зі спідом, які лежали на журнальному столику.

— Поганенько тобі з нами жити, друже, — сумно сказав він тоді, з подивом для самого себе помітивши, що надто прив'язався до цієї тварини.

Рентон із захопленням ставився до того, що Чеку не потрібні всі ці зайві ритуали на кшталт умивання, чищення зубів, вдягання... Йому лише весь час хотілося погуляти в парку. А ще йому подобалася увага дівчат, в якій постійно купався песик під час прогулянок Лондонськими полями. *О-о-о, який гарний песик!*

Ха-ха, цей собака зробить за мене всю роботу і знайде мені гарненьку тьолочку.

Але Ніксі ніяк не хоче стуляти пельку:

— Що, в дідька, ми тут робимо, Марку? Тобто... що насправді ми тут робимо?

«Що цей мудака знає про життя?» — думає Рентон, коли в його полі зору врешті-решт з'являється Мерріот — він стоїть, нерухолий, склавши руки на грудях.

— ... тому перше, що нам потрібно, — продовжує Кремова Сорочка, уже зовсім втративши надію привернути до себе увагу всієї дюжини робітників, — це два волонтери, які б зіграли роль інспекторів з охорони праці... Нам потрібні міцні хлопці... або, звісно, дівчата, тому, будь ласка, підніміть руку, якщо вам це цікаво.

Ніхто не піднімає рук, більшість голів опущені, погляди блукають зеленою підлогою палуби.

— Давайте, — закликає Кремова Сорочка, — це ж охорона праці! Це стосується всіх нас!

І знову жодних волонтерів. Усі крадькома дивляться одне на одного. Гірко хитаючи головою, Кремова Сорочка продивляється свій список і знову ставить своє питання.

Рентон розуміє, що в нього починається ломка. Йому треба лишитися самому.

На щастя, Кремова Сорочка вольовим рішенням обирає на роль інспекторів молодика з пикою, вкритою різноманітними шрамами, який постійно моргає, та одну зі Здихлиних бочкоподібних улюблениць. Другий інструктор стає поряд із Кремовою Сорочкою й приречено оголошує:

— Тепер, якщо ви готові вирушити до своїх кают, щоб перевдягтися у форму, ми зустрінемося за двадцять хвилин у їдальні, де вас ознайомлять з новими робочими місцями.

Вони залишають палубу, Рентон трохи затримується, сподіваючись познайомитися з Дівчиною-з-високою-зачіскою, але її увага прикута до другого інструктора, якого він охрестив Бежевою Блузою, і тому він теж спускається до приміщень для персоналу. Коли він дістається каюти, то бачить, що Ніксі вже там, перевдягається у нову форму, а сумка «Сілінк» лежить біля його ніг.

— Як ти, друже?

— Хуйово, друже, — відповідає той, вдягає кремову сорочку на своє худе тіло і застібає її на всі гудзики, потім зав'язує на шії краватку і вдягає жилет, який завеликий для нього, а тому висить мішком. — Давай, побачимося в їдальні.

— Ага... — відповідає Рентон, випускаючи його з каюти.

Він лишає героїн у кросівках і дістає трохи спіду з пакуночка, захованого в кишені джинсів. Це — єдиний спосіб пережити цю першу зміну. Тільки-но дур починає діяти, він прямує до їдальні, де зустрічається з усіма іншими. Почувається він жахливо, ніби його побив скажений натовп, від спіду всіх героїнщиків плющить тільки сильніше, але тепер його переповнює шалена енергія.

Розв'язність амфетаміну надає йому сил, і він мало не влітає до їдальні, не помічаючи нескінченної низки дверей. Удача любить сміливих, тож дуже скоро стає зрозуміло, що Кремова Сорочка вважає, що він приєднався до команди Бежевої Блузи, в той час як останній вважає з точністю до навпаки. І щоб не розчарувати жодного з них, Рентон обирає нейтралітет, свободу від їхніх рот, чи як там воно правильно називається; він просто стане вештатися кораблем як привид.

За їжею вже вишикувалася черга. Рентон не зголоднів, але суп із сочевицею на роздачі виглядає доволі їстівним, і він розуміє, що має з'їсти принаймні щонебудь. Він знущається з кухаря, такого гордовитого з його військовою виправкою та високим капелюхом.

— Як справи, кухтику? — питає він, граючи на публіку; токсична енергія спіду тільки живиться від бадьорих вигуків дам, схвального реготу джентльменів та чудової посмішки Дівчини-з-високою-зачіскою.

Кухар ніяк на нього не реагує: зі своїми окулярами в чорній товстій оправі та червоним ластовинням на шиї, він здається тліючим вулканом з білою лавою. Незважаючи на одурманеність наркотиком, Рентон раптом розуміє, що ця нахабність може стати його останньою помилкою тут. І цю думку тільки підтверджує досвідчений англійський підорас-стюард:

— Не зайобуй кухаря, друже, він — справжній мудак.

Рентон ще ніколи не чув такого виразу — «не зайобуй кухаря».

Ніксі вже пішов, Здихлі теж ніде не видно, але гарнюня Фосетт-Плант саме спілкується з однією з могутніх дівчат, і Рентон вирішує відмовитися від супу й продовжити свої мандри, тільки б здихатися холодного, небезпечного погляду кухаря. Коли він виходить з їдальні, то чує, як хтось на кухні питає:

— Ну і хто такий цей малий шотландський мудак?

Піднімаючися догори сходами, Ніксі починає задихатися. Він бачить попереду бортові ілюмінатори, через які проглядає море. Вони шикуються на палубах — весь персонал чекає, поки завантажаться транспортні засоби та пасажирі. Він бачить, як Мерріот потайки курить сигарету, спираючись на леєр, його зчервонілі очі вирізняються на його страшному, як у мерця, обличчі. Він дивиться кудись убік, і коли Ніксі простежує за його поглядом, то бачить Здихлю, який балакає з тією тьолькою з пишним білявим волоссям. Окинувши поглядом її невеличкі груди, жіночну фігуру та волосся, розкуйовджене вітром, Ніксі думає: солоденька. Приваблива, але хтивої жаги не викликає.

— Травичка є? — питає її Здихля.

— Так, трохи запаслася, — відповідає вона, намагаючись приборкати свої шалені кучері, коли на сходнях з'являються перші автівки й охочі пасажирі крокують мостиком, безнадійно сподіваючись, що бар уже відкритий.

Здихля випадково чує, як Кремова Сорочка каже своєму мовчазному товаришеві:

— Ось що мене надихає. — Він радісно потирає руки, спостерігаючи за пасажирами, які піднімаються на борт. — Саме в такі моменти я розумію, чому працюю тут.

Здихля теж витріщається на пасажирів і вирішує, що вже ненавидить кожного з них. Потім до нього доносяться чийсь теревені типу «Манчестер, бла-бла-бла...», це на борт піднімається якась компанія молоді з блідими пиками, десь одного з ним віку. Він знову повертається до дівчини з видатним волоссям.

— У такому разі, я ще зазирну до твоєї каюти пізніше. Нізащо не засну, не покуривши.

— Домовилися, — каже вона, киваючи головою у ритмі пісні, яку наспівує хтось із пасажирів. — Я — Шарлін.

— Саймон, — коротко киває Здихля.

Кремова Сорочка вигукує інструкції зустрічаючому персоналу, поки подорожуючі британці потоком піднімаються на судно. Ніксі бочком просувається до іншого прольоту металевих сходів, щоб потрапити до верхньої палуби. Незабаром виє сирена й заводиться двигун корабля, який починає весь тремтіти й гуркотіти. Корабель повільно виходить із гавані, набираючи швидкість, у супроводі криків захоплених чайок. І ось вони у відкритому морі. Раптом позаду нього чути голосний звук кроків, і хтось волає на все горло:

— Ніксі, блядь!

Він обертається і бачить всячого чубчика Біллі Гілберта, одного старого товариша з Вест-Гема, вдягнутого в світло-коричневу адідасівську майку. Він одразу вирізняється з команди хлопців, які крокують палубою за ним. Вони всі виглядають трохи збентежено, як хортиці, які потрапили до пастки і тепер чекають, поки відчиняться двері й вони зможуть вирватися на свободу. Біллі швиденько окидає поглядом уніформу Ніксі:

— Гарний прикид, друже. Висока мода — тільки так це й можна назвати.

Тільки-но Ніксі стерпів від одного зубоскала, як одразу зустрічає іншого — одного друга з Ілфорда, Пола Смарта, та ще декількох хлопців, з якими він колись був знайомий. Він не розуміє, що відбувається:

— Бля, що тут коїться?

— Іди ти, Ніксі, справжнім нариком став. Тебе що, зовсім не годують на цьому «Титаніку»?

Він задихається, але швидко дає собі ради й вичавлює із себе посмішку:

— Ага, вибач, Біллі, не все так погано — скоринки хліба для нас тут не шкодують.

— Знайдеш для нас трохи вільного часу? Гру подивимося.

— Думаю, знайду, — бреше Ніксі.

Хоча він і читав у «Стандард» про гру, проте чомусь думав, що перша гра кубка УЄФА відбудеться в Аптон-парку.

— Якщо звільнюся вчасно після цієї гробаної зміни, обов'язково зайду, — обіцяє він.

— Чудово, побачимося в барі, — посміхається Біллі й обережно озирється навсібіч, ніби очікуючи якоїсь засідки: — Чув, на цьому йобаному кораблі багато фанів «Манчестер Юнайтед».

— Уперше чую про це. А що, плануєш влаштувати полювання й висадити їх ще в Сарреї?

— Я б не проти, — сміється Біллі.

Хлопчисько з блідим, одутлим обличчям, вдягнений у майку від «Серджіо Таччіні», швидко біжить до них і волає:

— Там фани «Манчестера» весь йобаний бар заповнили!

І вся компанія біжить униз, ледве не збиваючи з ніг Здихлю, Кремову Сорочку та ще декількох робітників; Ніксі миттєво біжить в іншому напрямку, щоб сховатися від них.

— Відбувається щось жахливе. Саймоне, будь ласка, знайди своїх друзів, — прохає Кремова Сорочка, зазираючи до свого списку, — Марка та Брайана, і ходімо зі мною. Де вони, до речі?

Здихля розуміє, що всі кудись зникли — Рентон з Ніксі і навіть інспектори з охорони праці, яких призначив Кремова Сорочка.

— Я точно не знаю.

— Перший рейс цього сезону, а в нас уже повно хуліганів, — з відразою шипить Кремова Сорочка. — Наглядай за ними, переконайся, що всі на місцях.

— Е-е-е, гаразд, — знехотя каже Здихля.

Кремова Сорочка, здається, вирішив для себе, що на Здихлю можна покласти. А той, у свою чергу, ще не вигадав, як отримати з цього найбільшу користь, але вже насолоджувався однією такою можливістю.

На палубі Ніксі натрапляє на величезну жінку в стьобаній безрукавці. Здається, вона засмучена — каже, що загубила свою доньку.

— Ходить зі мною, ми знадемо її, — обіцяє він і веде її до трюму.

2. ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

Визнаю, я надто захоплений тим, що відбувається на цьому судні, і надзвичайною можливістю скористатися особливою прихильністю начальника, але щось дивне відбувається у рудій голові Рентона. Він почувається дуже ніяково, у нього з носа постійно тече, та ще цей його гугнявий голос; він відсмоктав би будь-якому йобаному англійцю, якби в нього були підстави думати, що йому за це поставлять випити або дадуть ширнутися: Він постійно переховується, це очевидно для всіх і кожного. Але від кого? Хто полює за ним, окрім його параноїдального страху? Чого він так боїться? Здається, той ген відсталості, який був у його йобаного *fratello*¹, потрапив і до його ДНК. Я точно це знаю, Рентсе. Точнісінько.

Мені спочатку було не настільки погано; я вже обзавівся дівчиною, щоб не сумувати самотніми нічками після зміни. Я скучаю за Люсіндою, але хтось має зігрівати моє ліжко. Ця Шарлін виглядає доволі досвідченою тьолочкою без жодних питань та потреб, здається майстерною в сексі. Ми всі тягнемо сірка за хвіст, спостерігаючи за пасажирами, яких справді можна причислити до покидьків цієї планети і які зараз одне за одним піднімаються мостиком на палубу, як рогата худоба. На щастя, я бачу декількох краль серед цього натовпу. І ось ми відпливаємо. Насправді, ми, «робітники», потрібні тут лише для того, щоб наглядати за пасажирами чи, як їх тепер треба називати, «клієнтами».

Потім мене починає бити нетерплячка, я й гадки не маю, де носить Рентона. Він, мабуть, знайшов собі якийсь темний куток і сховався там, у цьому я не маю жодних сумнівів. Слово «тримайся» нескінченно звучить у моїй голові, коли я відволікаюся від думок про Шарлін та крокую за Кремовою Сорочкою, який наглядає за компанією лондонських хлопців, котрі проходять повз нас і прямують до бару. Я чую нестройний спів, що роздається з того боку, але одразу переривається дзвінким звуком, схожим тільки на одне — на звук битого скла. Потім чути крики, і Кремова Сорочка біжить до бару, махаючи руками, а пасажири з панічними криками біжать йому назустріч.

Я йду за ним, продираючись крізь натовп наших мандрівників. «Клієнти» сперечаються в барі, здається, це — «Вест-Гем» проти «Манчестер Юнайтед», але мені, насправді, похуй. Насилля — це надзвичайно корисний засіб з'ясування стосунків, але ми працюємо в розважальній сфері, ми — не бійці, як Бегбі, якого, як я чув, ув'язнили на рік за побиття якогось хуя з Локенда. Досить складно розібратися, але я бачу декількох клоунів, які безрезультатно чубляться десь на периферії, ще декілька — просто сперечаються, активно жестикулюючи, а основний заміс дідькової дюжини мудаків, який нагадує торнадо, розмістився прямо в центрі. Пасажири панікують, з опаскою зазираючи до бару, діти та жінки кричать, а якісь сцикливі мудаки прохають «розняти цих тварин». *Crème de la Shirt*² хапає мене за плече й волає:

— Треба зупинити їх! Вони все тут рознесуть вщент!

— Все, що я можу зробити, Мартіне, це передати справу до рук охоронців, — повідомляю йому я, коли до нас знову доноситься звук падіння бокалів. — Чи одразу поліції? Знаєте, люди, які сплачують такі гроші, не мають ризикувати своїм життям у подібних ситуаціях.

¹ Брат (*im.*).

² Кремова Сорочка (*im.*).

— У переліку ваших обов'язків чітко сказано: «інші функції на розсуд керівництва».

— Так точно! — одказую я, різко відвертаючись від бійки. — Є на цьому дірявому іржавому кориті представник профспілки?

Кремовий дивиться на мене так, ніби я його зрадив, але треба віддати йому належне, він упевнено рушає за королівським орденом прямо у серце бійки. Я обережно йду за ним, і остання партія найхоробріших пасажирів, які лишалися в барі, переховуючись по кутках, і які, врешті-решт, збагнули, що цей корабель не вартий їхньої крові, тепер потихеньку пробиралася до виходу. Знову б'ються бокали, чути крики, нові образи розносяться повітрям. Я теж хочу вшитися звідси, але бачу, як Кремова Сорочка пробирається крізь натовп і кричить:

— Припиніть! Припиніть негайно!

На мій подив, дехто з фанів дійсно завмирає на місці, але нікому не хочеться стати тим, хто першим вийде з гри. Вони всі насторожі, прагнуть продовження, але їхні ватажки швидко розуміють, що не можна втягувати у бійку цього підораса, це тільки погіршить їхнє скрутне становище. І тут якийсь молодик, жебрацького вигляду солдатик, виступає вперед і винагороджує Кремового чудовим правим хуком, потім дає йому під зад і розбиває ніс. Північани сприймають цей жест як запрошення до примирення й відступають до виходу, вигукуючи на ходу погрози. Несподівано бійка припиняється.

— Чьо, теж хош на горіхи, бля? — питає мене якийсь шмаркач.

Я чую різкий, звучний удар кулака, який луною віддається в моєму вусі; чесно скажу, я не хотів на горіхи, але мені не лишили вибору, за що я маю дякувати якомусь північному покидьку. Я жестом кличу до себе інших хлопців, які радо заспокоюють цього малого джедая, вказуючи йому на решту відступаючих північан. Декілька пасажирів ще сидять за стойкою, паралізовані страхом, але хлопці з Вест-Гема, за винятком хіба що малого Скайвокера, здається, достатньо вже стомилися, щоб спрямовувати свою агресію на простих смертних.

— Перепрошую, що ми завадили вам, хлопці, — вдячно кажу я їм, але вони вже прямують за північанами.

Я допомагаю Кремовій Сорочці підвестися й виводжу його з бару, пильно стежачи за тим, щоб його безсумнівно інфікована кров з розбитого носа потрапляла тільки на його священну форму, яка подарувала йому таке розкішне прізвисько.

— Ні... За ними... — протестує він, вказуючи пальцем у бік подвійних дверей. — Вони все тут розтращать...

— Зараз це — не ваша турбота, — вмовляю його я, непомітно залізаючи до його кишені, витягаю звідти гаманця і хутенько запихаю його до своєї кишені; спишемо це на несподівану участь у бійці. — Ці хлопці скоро втомляться. Ходімо до медпункту.

Я веду побитого й закривавленого інструктора вниз сходами і лишаю його в медпункті, де товстуха-медсестра бинтує голову якомусь мудаку. Його два товариші боязко стоять поряд, дурнувато посміхаючись, поки поранений хлопець стогне з манчестерським акцентом:

— Не треба було лізти до Вест-Гема... Не для того я сюди приїхав...

— Зачекай тут, Мартіне, а я спробую все залагодити, — обіцяю я й лишаю Кремового, хоча сам збираюся піти до своєї каюти й перепочити.

Мені платять тут не настільки багато, щоб я ще ліз у бійку та рознімав усіляких хмільних мудаків. Жодні гроші не змусять мене ризикувати життям.

*En route*¹ я зазираю на палубу, щоб перерахувати свою останню здобич; сорок два фунти, кредитна картка та фото підоркуватого посміховиська, мабуть, якогось племінника, з білявим зализаним волоссям та коком, який нагадує ріжок з морозивом. Я прибираю до рук готівку, а решту викидаю у схвильоване море. Це чудове відчуття — знати, що я скоїв ідеальний злочин. Гаманець ніколи, ніколи не знайдуть, а якщо його взагалі почнуть шукати, то тільки в Голландії і виключно в каютах прихильників «Вест-Гему» та «Манчестер Юнайтед», яких покарають за королівськими законами.

Повернувшись до каюти, я скурюю трошки коричневого і поринаю в задоволену напівдрімоту. Я прокидаюся, коли чую, як хтось стукає в двері, але вдаю, ніби в каюті нікого немає. Я знаю, що Рентон відмовився жити зі мною тільки через те, що я рідко сплю сам, а тому він не став би розшукувати мене зараз.

Я вирішую встати й пошукати цього рудого мудилу, але несподівано помічаю, що корабель не рухається — мабуть, пришвартувався біля півострова Гук. Чути, як вивозять з ангара автівки. Бар нагорі закритий, декілька гівнюків та бочко-дівка протирають підлогу, поки Бежева Блуза оцінює збитки, мабуть, на запит страхової компанії. На пірсі нас уже зустрічає голландська поліція, але здається, що вони не збираються нікого заарештовувати, бо компанія кокні спокійно сходить на берег, співаючи «Ми — покидьки в синьо-червоному». Якийсь шокований англієць стурбовано шепоче мені, що одного хлопця забрали до лікарні з розпоротим горлом; здається, морське повітря зносить дах.

Господи Боже мій!

Я повертаюся до кабінету, де бачу Кремову Сорочку з пов'язкою на голові; він говорить з кимось по рації — мабуть, з поліцією чи портовою охороною. Він вимикає рацію і дивиться на мене так, ніби хоче покарати за самоволку.

— Як ви? — питаю я першим, удаючи надзвичайне занепокоєння.

— Переживу... Дякую за допомогу... Але куди ти потім подівся?

Перевіряєш мене, дурнику?

— Шукав Марка й намагався заспокоїти деяких розгніваних пасажирів. Одна старенька леді дуже засмутилася через усе це насилля. Мені здалося, буде правильно, якщо я посиджу трохи з нею.

— Так... Ти все правильно зробив... Господи, що з нами буде, коли містер Бенсон дізнається про цей жахливий випадок... — здригається він від однієї тільки думки про це. — Побачимося в барі.

— Гарзд, — бадьоро салютую я.

Вийшовши за двері, я опиняюся на начищеній палубі, де якесь ледащо саме відкладає убік швабру. Господи, скільки ж на цьому кораблі різних посад, тут навіть звичайнісінький невдаха починає почуватися потрібним незалежно від того, як стоять справи насправді.

І ось я повертаюся до розтрошеного бару й знаходжу там Ніксі, який чомусь зняв свою краватку й розстебнув жилет. Він сидить за стойкою і потягує скотч. Бармен розповідає, що його звати Веслі, він — з Норвіджа, та йому все похуй, йому просто подобається плавати. Я наливаю собі ель, бо не хочу напиватися, як Ніксі.

— Будьмо.

Щось я не бачу ніде красуні Шарлін, і де, в дідька, носить Рентона?

¹ По дорозі (фр.).

3. АНГАР

Мені подобається працювати «хлопчиком на побігеньках», як частенько говорять футбольні знавці. Не треба зациклюватися на одній ролі. Тому зараз я гуляю судном, спілкуюся з клієнтами, переконаюсь, що все гаразд. Шопенгауер казав, що самим собою можна бути лише на самоті, але Ніцше стверджував, що всі по-справжньому видатні думки приходять під час прогулянок. Мабуть, людям я здаюся капітаном корабля — прогулююся вільно судном, розпитую всіх мудаків, як їм тут подобається, запрошую усіляких гарнюнь скласти мені компанію за капітанським столиком, а іноді — просто розважаю їх пригодницькими історіями про морське життя портового міста Лейта.

Я — моряк, це в моїй крові. Думаю, Здихля не проти б помінятися зі мною місцями, хоча впевнений, його шахрайські ручки теж не спочивають.

Голосні крики десь у стороні означають готовність до відплиття, час братися до роботи — і я біжу вниз металевими сходами. Піді мною — тонни автівок та фургонів. Хлопець у комбінезоні кричить, що мені не можна тут бути. Завжди так трапляється в моєму житті. Завжди мене заносить туди, де мені не можна бути. Ніби мені взагалі не можна бути на планеті Земля.

— Ага, гаразд. Побачимося, — махаю йому я і йду, піймавши облизня.

Наді мною брязкають металеві конструкції, нагадуючи величезні цимбали. Я відчуваю, як піді мною гуркотять двигуни корабля, що несуть його у Північне море. Я опиняюся в самому низу, серед рядів машин. Я в екстазі — мене добряче взяло від цього коричневого, відмінний героїн. Тому я сідаю в проході між машинами. Сам не знаю, минає час чи зупинився на місці. Та й яка різниця? Я намагаюся влізти до однієї розкішної тачки, але потім вирішую, що це зачекає, бо в мене є дещо першокласне. Раптом я чую звуки кроків та чийсь голоси — здається, це люди повертаються до своїх автівок. Тому я підводжуся й біжу нагору сходами, потім прямую до бару, який, виявляється, чомусь рознесений вщент.

— Я пропустив щось цікаве? — посміхаюся я Здихлі та Ніксі.

Кремова Сорочка теж тут, роздає накази направо й наліво, персонал швиденько прибирає весь цей безлад. Одна з бочко-дівчат протирає підлогу від пролітої випивки. У Кремового на голові здоровенна пов'язка. Він дивиться на мене й волає:

— Де ти був? — Потім присувається ближче й питає: — Ти випивав?

— Мене нудило, — відповідаю я, весь такий апатичний та млявий, — здається, захворів на грип. Треба трохи відпочити. Випив якихось ліків у медпункті. Вона сказала, нічого страшного.

Я дивлюся на Здихлю в пошуках підтримки. Він неохоче киває:

— Якщо ти справді слабкий, як дівча, то спочивай.

Але Кремового не так просто провести.

— Якщо ти погано почувався, треба було повідомити мені або своєму наставникові.

— У цьому вся проблема, — наполягаю я. — Здається, я не потрапив ані до вас, ані до другого наставника... Не знав, кого обрати...

Вірний спосіб зіштовхнути віч-на-віч двох осіб у владі, а самому вийти сухим із води.

— Джуліане! — кличе він Бежеву Блузу, і мудаки дійсно не знаходять мого імені в жодному зі списків.

— Добре, тоді будеш на кухні, працюватимеш із кухарем, — задоволено оголошує Кремова Сорочка.

О-оу... Мені кінець...

Погані новини. Але з цим я розберуся пізніше, бо мене починає випускати, і я знову хочу курити. Здихля не звертає на мене уваги, він весь подумки вже в Амстердамі:

— За півгодини ми опинимося в найчудовішому місті на планеті Земля, а ти збираєшся сидіти в своїй труні, нюхати сморід, страждати від нудоти й безнадійно намагатися помастурбувати? Добре. Але це несерйозно! А я запрошую тебе взяти участь у пригоді.

Я вже на грані, але відчуваю, що всі витріщаються на мене, у тому числі — та мала Фосетт-Плант, яка підморгує мені й посміхається.

— Гаразд, — погоджуюся я, — але мені потрібний спід.

Один-нуль, Вільямсоне.

Ніксі вагається, але Здихля зараз чувається у своїй стихії. Я дізнаюся, що Фосетт-Плант звать Шарлін, і вона радо погоджується:

— Я у грі!

Я розумію, що цей мудак уже підкотив до неї й обробив. Упевнений більш ніж на сто відсотків.

— Давайте, бля, зануди, — закликає Здихля, — купимо спіду й влаштуємо вечірку.

— Не зна', — каже Ніксі, — ти ж знаєш, Мерріот може...

Він теж дивиться на Шарлін.

А вона перехоплює його погляд і каже:

— Гаразд, піду перевдягнуся. Побачимося за п'ятнадцять хвилин?

— Домовилися, — відповідає їй Здихля і переключається на Ніксі. — На хуй того Мерріота. Я вже не впевнений щодо його обіцянок, Ніксі, треба ще все перевірити.

— Згоден, — киваю я. — Це ж наша перша ніч у подорожі. Я не хочу тусити весь вечір тут із цим обколотим мудилою та слухати його йобані історії. Йому ж просто хочеться стати крутим в очах новачків.

Я думав, Ніксі розлютиться, бо це він влаштував нас на цю роботу, але йому, здається, похуй.

— Добре, — знижує плечима він. — Він мене те' кумарить, уже втомився дивитись на його стрьомну пику.

Ми перевдягаємося, сходимо на берег і чухаємо до причалу. Ми — це я, Здихля, Ніксі та мила Шарлін, яка нафарбувалася і вдягла справді дорогий одяг. Могло б здатися, що вона — краля з місцевих, яка збирається завітати на якусь презентацію чи іншу тусу, але всю картину псував речовий мішок з логотипом «Сілінк». Коли вона відходить до туалету, Здихля шепоче мені:

— Що вона тут робить? Божевільна, чи що?

— Ні... Не тупи, — одказую я.

Він закочує очі, але раптом зосереджено дивиться на мене:

— У будь-якому разі, здається мені, нам треба наварити в цьому порту. Треба перепродати біленький єдинбурзький героїн від Лейбіда цим місцевим гівнюкам.

Ніксі спустошено витріщається на нього.

— Вибач, друже, не хочу нікого скривдити, але сам знаєш, це буде правильним рішенням, — посміхається Здихля.

Шарлін приносить нам кави, дуже обачно з її боку, бо ми збираємося ковтнути трохи спіду. Я розгортаю свій таємний пакуночок, ми всі приймаємо добрячу дозу. Всі, окрім Шарлін — вона взяла зовсім трохи.

Ми виходимо на центральному вокзалі. Як і більшість туристів з нашого судна, ми теж повертаємо наліво й крокуємо до району червоних ліхтарів. Дико бачити всіх цих дівок у вітринах та дилерів, які продають наркотику прямо на вулицях неподалік від Нового ринку. Ми заходимо до бару, де Здихля замовляє нам по лимонаду, в той час як Шарлін та Ніксі беруть собі по пиву, яке тут подають у маленьких бокальчиках. Ми все говоримо й говоримо, особлива балакучість нападає на нас із Ніксі, бо ми пригадуємо купу різних цікавих історій з тих часів, коли тусили разом із Метті у Шепердз-Буш. Шарлін каже, що зараз повернеться, і кудись іде.

— Мабуть, працює на якесь агентство, підробляє тут після зміни в якому-небудь готелі, — каже Здихля, але одразу втрачає інтерес до розмови та швиденько вшивається, щоб «пошпигувати»; ми домовляємося зустрітися за декілька годин на центральному вокзалі.

Ймовірно, вони з Шарлін домовилися десь зустрітися, от уже йобаний шмаркач, як він тільки все встигає! Могли б і не шифруватися так. Ніби нам дуже цікаве їхнє особисте життя.

Ніксі багато п'є, порожні бокали вишикувалися перед ним у шеренгу. Здається, він уже сильно сп'янів. Розповідає знову про свою Маршу, потім — про своїх батьків, про те, як він постійно сперечається з ними, хоча щиро любить їх, від усього серця. Який же він милий, домашній хлопчик. Так мило було з його боку пустити нас пожити до своєї квартири, хоча Здихлю він взагалі ледве знав. Колись я йому за все віддячу.

Але мені все одно якось неспокійно, я хочу пройтися, а тому лишаю його наодинці з пивом. І ось я вже йду брукованими вулицями, дивлюся, як п'яниці споглядають дівчат у вітринах, і думаю про те, наскільки божевільне це місто. Я йду уздовж річки й опиняюся на величезній площі Лейдсеплейн. Потім дивлюся на годинника і розумію, що час повертатися назад. Один хлопець, походження якого я не можу вгадати, навіть почувши його акцент, пристає до мене прямо посеред вулиці. Він продає спід. Я куштую, і він виявляється несподівано добрим. Насправді, він діє на мене, ніби якесь ракетне паливо, мене миттєво плющить, та я страшенно жадаю повернутися до героїну. Йобаний Амстердам! Одного дня я точно оселюся в цьому місті. Хлопець розповідає мені, що він приїхав із Сербії, а потім радить піти цією вузькою вуличкою з магазинами, щоб скоріше дістатися центрального вокзалу.

Хоча вже зовсім темно та пізно, всі магазини ще працюють. Британія о цій годині вже нагадує цвинтар, порівняно з Європою. Крокуючи вулицею, я раптом натрапляю на Шарлін, яка саме виходить з якогось дівчачого бутики. Спочатку мені в око впадає її логотип «Сілінк», і тільки потім я бачу розкішне волосся.

— Привіт, — кажу я, вона чомусь нервує. — А де Здихля?

— Хуй його знає, ми не бачились. Він — твій друг, ти й маєш знати, — відповідає вона, жуючи жуйку та збентежено озируючись по сторонах.

Мабуть, теж ще спіду десь жеронула.

— Вибач, я думав, ви... е-е-е...

— З ним? Господи! Мабуть, він сам себе обожнює, але не всі до нього так ставляться!

Неможливо передати, якою солодкою музикою янголів звучать для мене ці слова.

— Шопінг? — питаю я.

— Типу того.

Ми заходимо на каву до вуличного кафе, де вона розпитує мене про Ніксі (здається, я його загубив) та Здихлю (хто знає, куди його могло занести). Я вирішую не розкривати їй його наполеонівські плани, ми просто балакаємо про всяке-різне, а потім їдемо до доків останнім потягом. Я втомився, але все ще кайфую від сліду, поки потяг несеться нічною темрявою. Судячи з того, що я вже бачив, ми небагато втратили, не зазирнувши до голландської провінції, яка здавалася мені нудною та порожньою. Я ледве стримуюсь, щоб не запусити пальці в її неймовірне волосся. Воно просто рулить, я б навіть вивчився на перукаря, тільки б мати правомірну можливість торкатися такого волосся. Здихля працював у перукарні деякий час після школи, це була його перша й остання легальна робота. Його бос спочатку довіряв його пальцям зачіски своїх підмайстрів, а потім — і клієток, але Здихлю почало нудити від їхнього волосся, й він пішов з роботи.

Шарлін проводить рукою по художньому безладу на своїй голові й каже:

— Я сама в каюті, нікого не підселили, пощастило. Приходь, покуримо.

— Домовилися.

— І під курінням я маю на увазі секс, якщо ти не здогадався, — мило посміхається вона.

— Звісно, — киваю головою я; мені подобається, як вона поводить, але я розумію, чому вживаю наркотики.

Якби я не був під кайфом, то не зумів би адекватно відреагувати на таке запрошення. Але зараз я почуваюся у своїй стихії. Я навіть думаю обійняти її, а то й поцілувати, якщо вона не буде проти. І мені похуй, якщо я неправильно її зрозумів, похуй те, що вона під кайфом, я просто піду до неї увечері.

Ми повертаємося на корабель. Тут так тихо, ми не бачимо ані Здихлі, ані будь-кого іншого. Пробираємося тихенько до її каюті, де вона одразу знімає куртку.

— Ну, давай, — кличе вона, розстібаючи гудзики на блузці.

Господи, то вона й справді не жартувала! Я теж скидаю одяг, сподіваючись, що від мене не дуже смердить, бо я вже декілька днів не мав можливості нормально помитися, та й з рота в мене не квітами пахне. І ось я стою напготові, оголений та смішний, мій грязний хуй стоїть так, ніби увібрав у себе всю кров з мого хирлявого тіла. Мені все здається, що зараз він від'єднається від мого паху, як паразит, який лишає тіло носія, тільки-но насмокчеться його крові.

Шарлін методично роздягається, розвішує на ліжку свою гарненьку куртку та спідницю. Потім знімає блузку, але лишає ліфчик та трусики; крізь прозору бузкову тканину видно соски на її маленьких грудях та світле лобкове волосся; здається, вона й справді натуральна білявка. Ця маленька, тендітна дівчина лине до мене й бере до рук мій хуй.

— Ти такий худий, — шепоче вона, обіймаючи мене за ший та дивлячись на мене своїми вузькими, майже азіатськими очима.

Я розумію раптом, скільки зусиль вона покладає на те, щоб підтримувати своє волосся у формі, і починаю мацати її попу, потихеньку наближаючись до ліжка. Я стягую з неї трусики, оголюючи шовковисте волосся між ніг, і вона несподівано каже:

— Не поспішай...

Мое важке дихання свідчить про те, що я бажаю зовсім іншого, але волосся Шарлін лягає на брудну дешеву подушку, і ми цілуємося. Здається, вона не проти, і я кажу їй заповітні слова, які завжди спрацьовують та вражають мене більше, ніж будь-яку дівчину:

— Хочу виллизати твою пілотку...

— Погана ідея, — одказує вона, помітно напружуючись.

— Чому?

— Ми не кохаємося. Це просто секс. Давай, Марку, просто трахни мене!

— Пізніше, — муркочу я, спускаючись нижче й нижче.

Я проводжу язиком по її животу, потім цілую її пупок і зариваюся обличчям у цю світлу, тоненьку поросль.

— Марку... — протестує вона, але я вже лижу її клітор та відчуваю, як він твердіє під моїм язиком.

Вона обіймає мене за голову, але потім стогне й благає:

— О Господи... Продовжуй, що б ти там не робив...

Вона трохи розслаблюється, а потім знову напружується, але цього разу — від задоволення, і тепер вона не дозволяє мені відірватися, просить ще знову і знову.

Вона відпускає мене й видихає:

— Я вже на грані... Давай, трахни мене!

— Про це не турбуйся, — кажу я й входжу в неї.

Декілька поштовхів, і вона вже знову переживає черговий кліторальний оргазм. Це нагадує мені про...

Блядь... Скільки це вже триває?

Я розумію, що через наркотики мені важко скінчити, тому лягаю на спину, вона сідає на мене зверху, потім трахаю її ззаду, потім вона знову зверху. Остання поза подобається мені більше за інші, бо так я можу насолоджуватися її копицею волосся. Мене накриває хвилиною задоволення, і я, вреспті-решт, кінчаю. Мені боляче, але це — справжнє полегшення.

Ми лягаємо поряд, задихаючись від хтивого бажання, влаштовуємося на вузькому ліжку на металевій полиці. Кльово, що ми такі худі. Уявімо, наприклад, Кізбо з Великою Мел з майстерні Гіллзланда, чи з однією з тих бочко-дівок, просто смішно було б з їхнього боку намагатися потрахатися тут. Жодних шансів! Ці мудаки потрапили б до порочного кола: через неможливість потрахатися вони б більше засмучувалися, а чим більше вони б засмучувалися, тим більше б жерли та товстішали і тим складніше їм було б потрахатися...

— Це було фантастично... Охуєнно... — каже вона, її слова — небесна музика для моїх вух, бо я ще ніколи не чув такого від дівчини; я сам не вірю, що вона звертається саме до мене. — Де ти навчився так трахатися?

Я не міг сказати їй, що цього мене навчила одна абердинська шльондра.

— О, сам не знаю... Мабуть, дар від природи...

— У тебе точно дар, — вдячно мурликає вона, ще більше улещуючи моє его, але в мене страшенно болить хуй.

Він пече, ніби його лазером обпекли, тепер мені точно не заснути, тому я питаю її:

— А чим ти займалася, перш ніж прийти працювати сюди?

— Переважно крадіжками, — посміхається вона, торкаючись сережки в моєму вусі так, ніби хоче вкрасти і її. — Я й тепер цим підробляю.

Вона киває у бік сумки з емблемою «Сілінк», яку кинула на столика.

Авжеж, я й сам мав здогадатися, подивившись на її одяг; надто дорогий для такої дівчинки, як вона. І я вже хочу розповісти їй про Мерріота, але вчасно зупиняюся, бо рину до дурманної, дивної дрімоти в її обіймах, знаючи, що ранок зовсім скоро і нам обом треба буде невдовзі вставати до вранішньої зміни.

Ранок приносить свіжість і прохолоду, а ще — атмосферу недовіри, отруєну страхом та параноєю. Ні, це не через Шарлін, з нею все чудово, хоча вона й виганяє мене до моєї каюти десь на світанку. Я перелізаю через Ніксі, щоб дістатися верхньої полиці, й сплю близько сорока хвилин, поки не прокидаюся від загальної побудки.

Ні, погано мені доводиться за сніданком в їдальні. Виявляється, Мерріот стукав у наші двері всю ніч та весь ранок. Він незадоволений, у нього навіть щелепи від гніву трясуться. Він ставить поряд із нами свою тацю з мискою каші та кавою, потім нависає над нами й дає добрячого прочухана.

— Я вас, гівнюків, 'сю ніч шукав, — по-зміїному шипить він на мене, Здихлю та Ніксі. — А що б трапилось, як я мав би для вас партію?

Ми мовчки дивимось один на одного.

— Шоб більше такого не було! — погрожує він, сідаючи на стільця.

— Дуже приємний спосіб побажати доброго ранку, — каже Здихля.

Я починаю психувати, моему терпцю теж настає край. Ніби ми саме на це підписувалися. Я починаю прораховувати все; прибуток від партій, час, який ми витратимо на їхню доставку... Здається, цей мудак вважає, ніби він — наш хазяїн. Що ж, час нагадати йому, що я — не його власність.

— Ніхто не обіцяв, що буде легко й приємно, — каже Мерріот, і я помічаю, як в очах Здихлі спалахує обурення, коли старий наркоманський мудило дивиться на нього, щоб переконатися, що той правильно його зрозумів. — Я зрозуміло пояснюю, Саймоне?

— Краще про нього потурбуйся, — вказує Здихля на мене; точно здогадався, що я переспав учора з Шарлін. — *Mancanza di disciplina*¹.

— Про що це він? — питає Мерріот Ніксі.

— Хуй його знає.

Цей мудак думає, що ми підсіли так само міцно, як і він сам. Але мені здається, справи в нас зовсім інші — існує велика різниця між тим, як зрідка куримо ми, та його сильним звиканням до наркотиків; він зараз — ніби маріонетка, якою керує якийсь гівнюк, якому похуй на всіх і вся.

Мерріот заводить стару пісню, він самозакохано й пихато вичитує нас:

— Тільки-но вас 'піймають, одразу відішлють наза', до вашого села, де ви проситимете милостиню, шоб ширнутись, бо ми міцно вплинемо, якщо вас спалить Кертіс, коли заступить на зміну, — попереджає він, обводячи нас скаженим поглядом, але він не страшніший за якого-небудь Леррі Грейсона в балетній пачці. — Не давайте йому жодного приводу для обшуку, бо він оголить вам дупи й залізе кожному в очко до самих кишок, тільки б знайти наркоту.

Я помічаю, як Здихля заковчує очі в театральній міні, але жажлива перспектива точно не пройшла повз його вуха. Мерріот зловтішно сміється, але одразу стає похмурим; більше він не грає в ігри й не намагається справити зайвого ефекту.

— Якщо серйозно, то ви можете дуже сильно вляпатись, і ніхто ніколи не дізнається, що вас заварили в якуюсь цистерну й пустили у відкрите море.

¹ Ось кому дисципліни не вистачає (*it.*).

Мабуть, він пиздів, як дихав, чи просто перебільшував, але нас пройняло, й ми одразу відчули в собі несвітську дисципліну. Я сором'язливо дивлюся на свої коліна, потім — на Ніксі.

Мерріот підводиться, ледве торкнувшись своєї каші, але так міцно опирається на стіл, що в нього аж кісточки пальців біліють.

— Тримайте себе в руках, або я заміну вас, блядь, — рикає він і виходить геть.

Здихля хитає головою:

— Хто такий той хуй, про якого він розповідав? У що ти нас втягнув, Ніксі?

— Не тре' було підписуватись, — одказує Ніксі.

— Я підписувався тільки на наркоти для себе. Цей мудак тільки це нам і обіцяв. І все було добре. Зараз мені це більше не подобається. Це — кінець. Мій друг Андреас цілі тонни коричневого десь знаходить. Якби ми тільки могли провезти його через митницю...

Здихля говорить тихіше, здається, тепер до нас прислухається Кремова Сорочка. Ймовірно, наші туристи саме мали повернутися, а тому нам було почати готуватися до плавання до рідних англійських пенатів. Він відкашлюється, хапає свою всюдисущу папку, вказує нам на годинника, розвертається на підборах і йде у своїх справах.

— Блядь, — ниє Здихля, — тут навіть дихнути не можна вільно, щоб жоден підор до тебе не приїбався. Офіційна економіка, «тіньова» економіка, без кінця й краю. Кожен хоче трахнути тебе в дупу.

Він робить драматичну паузу й оголошує:

— Гарзд, руш, руш. Починається новий йобаний ранок. Усі по бойових постах!

ФАСТФУДІВСЬКИЙ БАК

Яким похмурим видався сьогоднішній і без того жахливий ранок, друже... Я зібрався провідати Франко у в'язниці, типу. Ми домовилися з Джун, його мамою та братом Джо про зустріч так, щоб більше нікого там не зустріти. Його засудили до дванадцяти місяців, але випустять за півроку. Бля, якісь хлопці з Локенда зазирнули до нашого бару випити після футболу, і Франко раптом побачив, як Ча Моррісон різонує Ларрі, і Френку довелося замісити двох хлопців з Локенда. Але один з них виявився не моррісоновим кентярою, а кузеном Сейбо. Виникло багато «протиріч», внаслідок яких Сейбо тепер точно не схоче відвідувати Френка в суотонівській колонії. Ага, чув, Елі бачила його тієї ночі, він тоді сказав їй, що вийшов на стежку війни.

І ось ми заходимо до в'язниці, там холодно й сиро, нас змушують лишити свої речі типу ключів та годинників у маленьких ящикках. Не те щоб я колись у житті мав годинника, типу, але ви зрозуміли, про що я. Потім тобі дають жетон, і тільки після цього ти можеш зайти до кімнати для зустрічей і сісти за столика під пильним наглядом. Коли я бачу Бегбі, маю визнати, у формі він виглядає непогано. Ще більше накачався у в'язничній тренажерці. Усе, що його турбує, — чи у Перті зараз Ча Моррісон та чи чекає він на мстиві кігті нашого божевільного кошака. Як він сам каже, це єдине, заради чого він хоче вийти на волю. Він розпитує мене про Лейт та все таке, а потім починає виховувати мене на предмет вживання наркоти.

Саме тоді, коли я вирішую, що припустився помилки, прийшовши сюди, він ніби стомлюється від мене й каже:

— Слухай, дякую, що зайшов... Але я не люблю, коли до мене приходять. Тут нудьга страшна, зовсім не хочеться знати, як там справи поза зоною.

— Ага, друже... — киваю я, бо бачу, до чого веде цей кошак, мені й самому не подобалися чуваки, які відвідували мене в «Док Гатрі», розумієте?

— Тому не витрачай свій час на походеньки до мене, нам нема про що говорити, — каже він, шукаючи поглядом охоронців. — Це тобі не за пивом побалакати. У мене не буде нічого нового, краще завітай до моєї матері, вона мені часто передачки сюди носить.

Мабуть, я трохи розчулився, образився, що мій порив не оцінили належно, але він дивиться на згиб мого ліктя, заклеєний пластирем, і каже:

— Тільки не ний, у тебе на пиці все написано, я не жену тебе геть! Непогано, що ти прийшов. Просто я тобі кажу: не сподівайся, що ми зараз просто візьмемо й поговоримо, не витрачай свій час марно.

— Гарзд... Зрозуміло. Е-е-е... «Гібси» зіграли добре в суботу.

— Знаю я, як йобані «Гібси» зіграли, Картохо. У нас тут є і газети, і телек, ти зовсім тупий, бля? — хитає головою цей мудак.

Я заходжу з іншого боку:

— А ти бачив програму про гібралтарських мавп, показували нещодавно? Кльова така була. Ніколи не думав про мавп, тобто думав, але не замислювався, якщо ти розумієш, про що я. Але тепер замислився по-справжньому, була там одна мавпа...

Він мовчки піднімає руку, жестом прохаючи мене стулити пельку, ніби римський імператор чи хтось такий.

— Не бачив я цієї програми, — ставить він крапку в нашій розмові, але раптом питає: — Як твоя рука?

— Гарзд, друже, як новенька, ніби нічого й не трапилось.

— А я тобі із самого початку так казав, що ти метушню хуйову розводиш без жодних підстав! Ти, блядь, як мертвий лежав там, коли тебе хлопці з будинку виводили!

— Так, вибач, друже, — погоджуюся я й передаю йому вітання з Лондона від Здихлі та Рентса, що є чистої води брехнею, бо вони обидва тільки плюються, коли я згадую його ім'я, але ж ми всі, типу, друзі.

Не те щоб Жебракові були потрібні ці вітання, але все одно я роблю це. Однак я помічаю, що йому не похуй, що він десь у душі дуже радий бачити мене. Саме так і вчиняють справжні друзі, чи не так?

Але зустрічі у в'язниці підривають моральний дух, тому я, типу, радо покидаю це місце й проходжу через тюремну браму, щоб потрапити до реального світу. І тут значно краще. Проте якщо у в'язниці нема чого робити, то тут відбувається те ж саме, тільки стін та охорони немає. Але, принаймні, не чекаєш на передачку з їжею, щоб насититися як слід. Нудьга, друже. Вона — як отруйна пігулка в твоїх нутроцах, як кислота, яка видає твої органи. А найжахливіше починається в ліжку, вночі. Я все хочу витягнути ноги, але вони починають нити, я здригаюся всім тілом, стискаю кулаки від страху й згортаюся клубком. Мабуть, хуйово доводиться кошкакам, друже.

На вулицях мене зустрічають закусовні, магазини та сміттєві баки з кошками, типу. Я завжди швидко ходжу, нічого не можу поробити із собою з того

часу, як ще в школі став чемпіоном з бігу. Але зараз мені двадцять один, і в мене є ключі від окремого житла, я вже міг би присісти та перепочити. Але таке гаяння часу просто вбиває мене, друже. Порочне коло. Стрес, якщо ходиш на роботу, стрес, якщо в тебе її немає. Кожен думає тільки про себе та про те, як учепитися комусь іншому в горло. Жодної солідарності, розумієте? Роботи в мене більше немає, нічого взагалі немає, мені нікуди йти.

Мене страшенно сушить весь день, але я відкладаю вбік той дивний коричневий героїн, якого придбав у Джонні минулої ночі. Судячи по його вигляду, цей мудак видобув цю речовину хіба що зі своєї сечі, бо цей героїн більше був схожий на какао-порошок із реклами, розумієте? Мені навіть рекламну пісеньку захотілося заспівати, типу, «Підставляйте свої чашки, зараз питимемо няшку!». Але він сказав, що іншого зараз ніде не дістати. Я вже закочую рукав і чухаю болючі струпи. Я здаю їх, і з ранки тече жовтий гній. Я різко опускаю рукав; друже, дивитися більше на себе не можу...

Коли автобус привозить мене назад, до Лейта, я зустрічаю останнього, кого очікував побачити на цих спустошених вітром вулицях, — Другого Призера.

— Агов, Ребе, — кричу я до нього, коли цей кошак з'являється на Боннінгтон-роуд.

— Картохо... — відгукується він, зупиняючись поряд зі мною, і починає, задихаючись від захоплення, розповідати мені про те, що він більше зовсім не бухає, що в нього нова тьолка, Керол, подружка Елісон, що він почав знову качатися і що чув від одного чувака з Фолккірку про суд, але не міг зателефонувати від свого боса з Данфі.

Розповідає мені все це й прямує далі у бік Джанкшн-стрит.

Так, дивно бачити, як у когось справи йдуть догори. Він стрункий та підтягнутий, не бухий, насолоджується гарячим сексом з якоюсь фройляйн, за гарну гру він отримає грошенят на скоринку хліба та масло до неї. Коли замислюєшся над цим, розумієш, що в нього є все, друже, але це ще нічого не означає, і я у відчай та розпачі крокую до своєї самотньої квартири. Я заздрю йому, від заздросців я зелений, як Джиммі О'Рурк у своєму кліпі.

Але я відволікаюся й повертаю на Ньюгейвен-роуд. Коли я заходжу до призначеного місця, Метті вже чекає на мене. Маю визнати, Метті — один із тих небагатьох хлопців, з якими я ну ніяк не можу порозумітися. У нас із ним немає нічого спільного, еге ж? Однак мене єдиного він міг попросити допомогти з переїздом, бо Рентс із Здихлею поїхали до Лондона, Томмі зовсім не має вільного часу, він тепер теж — закоханий кошак, а Франко зараз знаходиться під опікою Її Величності.

Я раніше думав, що він мене терпіти не може через те, що він сам із Форта, а я народився у Кіркгейті, але ні — Кізбо теж із Форта, а його Метті ненавидить навіть більше, ніж мене. Однак походження теж має значення. У них там, у Форті, зовсім інший менталітет, вони не такі, як лейтівські кошаки. Типу, я з Кіркгейта, а Здихля — з Банана-флетс. Але ці мудаки — справжні нелюди, Форт в їхній крові, якщо ви розумієте, про що я. І я намагаюся обговорити це з Метті:

— Ви, фортівські кошаки, завжди у захисті, такий ваш менталітет, бо ви з району Форт, який схожий на справжній форт, так вас виховували, ніби ви живете окремо від Лейта, ніби ви замкнені в своїх стінах. Ми зі Здихлею теж народилися трохи в іншому місці, записані в Единбурзькій міській раді,

але ми не такі обмежені. Ми з радістю виходимо у відкрите море. Але ти, Метті, народився для того, щоб зберігати свій інакший менталітет. Розумієш?

Рентс, наприклад, чи Здихля, чи той самий Кізбо точно підтримали б розмову, але Метті просто каже:

— Блядь, а я їду за тими ключами від квартири у Вестер-Гейлз. Вона її хоче, але я не знаю...

У цьому весь він, друже. Це — його рівень спілкування. Я навіть думаю, що саме через це Метті так і не зумів вижити у світі рок-н-ролу: тобто не тільки через свої криві лапи та повну відсутність навичок гри на гітарі. Уявіть, як цей кошак сидить у студії разом із Френком Заппою з «Мазерз ов Інвеншн»¹, той говорить до нього про високі матерії, а він своєї: «А я їду за ключами від квартири на Вестер-Гейлз». Що б там, у студії, йому на це відповіли? «Круто, хлопче, давай вдаримо по кислоті?» Це я все до того, що треба знати, що й де відповідати, треба вміти спілкуватися з людьми, зрозуміло?

Ми вивантажуємо з фургона нові й нові коробки з різними речами і заносимо їх до під'їзду; і хоча на вулиці не спекотно, я весь спітнів. Я розповідаю Метті про дивний коричневий героїн Лейбіда, але той тільки одказує: «Ага, це правда, зараз білого не знайти». Потім я кажу йому, що ходив до Бегбі, і виявляється, що він теж у нього був. Прогрес, ми хоча б парою слів перекинулися! Він розповідає мені, з ким водився Франко, що він був типу Лебеда та Сікера, працював на Дейві Силу, і я більше його не чую, бо в мені все змішалось, я все бачив у хибному світлі. У мене паморочиться в голові, мені треба присісти, бо тепер я не знаю, чи то від героїну, який я вколов собі вчора, чи ще щось... Я дивлюся на гнійний струп на своїй руці і радію, що ширявся тільки своїми шприцами, так само, як і Кізбо...

— Бля, та що з тобою коїться? — чую я голос Метті, а потім бачу його обличчя в неясному світлі. — Давай, ти, недоумок, кажи, що трапилося!

Але я не тут. Щось не так. Мене заразили. Мене нудить, типу, навколо сама темрява, за сотні миль від мене...

— Мені треба до лікарні, Метті, я помираю... Типу...

— Блядь, що з тобою?

— Мені час іти, друже, — кажу я і підводжуся на ноги, все навколо здається мені нічним кошмаром.

Метті питається, як же він сам має все це розвантажити, але я, хитаючись, як п'яниця, прямую до Феррі-роуд. Потім блюю і завалююся набік, хапаючись за перила на сходах; якась жінка з дитиною питає мене, чи все зі мною гаразд, а я тільки підводжуся й проходжу ще трохи по дорозі... А потім...

ВІДКРИТЕ МОРЕ

Перший тиждень у «Сілінк» безперечно був сповнений подій; заколот, трохи героїну та чимало розбещеного сексу. Саме в такій пропорції. До того ж, Мерріот спланував наш перший вихід у світ. У нас жодних шансів утриматися тут до кінця місяця.

Це — найдивніше місце, де мені доводилося працювати; навіть понеділкові змагання у сральні Гіллзланда поза всяким порівнянням. За кількістю працівників «Свобода вибору» нічим не поступається «Марії Селесті». Ми стали експертами з уникання роботи; до речі, цим не гребують не тільки се-

¹ Американська рок-група з Каліфорнії.

зонні працівники типу нас, але й постійні робітники. Всі вони підписали нові контракти, за якими вони мають працювати довше за значно меншу платню, тому визнаю — у них немає жодної мотивації. Отже якщо у пасажирів виникають якісь питання, вони фізично не здатні нас знайти. А в тих рідких випадках, коли нас можна побачити на публіці, ми просто прогулюємося із солідним виглядом палубами, завжди удаючи, ніби страшенно кудись поспішаємо. Кремова Сорочка постійно розшукує привиди: саме з ними можна порівняти кожного, про кого питається Кремовий. Авжеж, ніхто нікого не палить.

Коли мене приставили до кухні, я спершу подумав, що це стане справжнім покаранням, але виявилось, що це дуже весело; значно краще за звичайні обов'язки стюарда. З одного боку, не доводиться рознімати футбольних фанів чи втихомирювати буйні вечірки. До такого лайна мені зовсім не хочеться лізти. Та, чесно кажучи, і до контрабандних справ Мерріота теж. Звичайно, я радий пронести через мито декілька грамів, але тягти в трусах цілі пакети неочищеного коричневого героїну тільки для того, щоб перепродати їх якомусь товстому чудилі, який приїздить до нас на БМВ і відвозить усе до своєї вілли на Костадель-Сол — то зовсім інші справи. Гірше за це — тільки в армії служити. В армії Тетчер багато хто за таке береться, мені Здохля розповідав. Він, до речі, теж зі мною згоден. Лишилася одна маленька проблемка — повідомити про свою відмову Мерріоту. Але мені зараз на це похуй, я думаю зовсім про інше.

Клац-бац-бац, каже наш корабель, прямуючи Північним морем, лякаючи крикливих чайок, які літають навколо, годуючись власними екскрементами. Бац-бац-бац, гуркотимо ми із Шарлін, яка хапає мене за голову і штовхає туди, донизу; ми жорстко трахаємося на корабельній койці, її волосся розметалося по подушці, я посмоктую та вилизую її чарівну волохату піхву, поки вона не кричить від насолоди чи я не задихаюся. Її маленький, ляльковий ротик на моєму члені, шалені очі палають кожного разу, як моя головка торкається її горла. Ми змагаємося в оральному сексі: хто протримається довше? Зазвичай, я перемагаю, завдяки тому, що можу уявити піхвоподібну піку Ральфі Гілзланда у вирішальний момент, щоб трохи притримати фінал. Моя чоловіча сила не така могутня, як раніше, але, принаймні, коричневий героїн не позбавляє мене її повністю, як біленький. Юнацьке лібіді проти хронічної звички до героїну можна порівняти тільки з первинною битвою між непереборною силою та нерухомим предметом. Але рано чи пізно, переможець залишиться лише один, і тому я намагаюся контролювати своє вживання героїну. Це для мене — своєрідний час розплати, бо після шаленого збудження та зусиль, яких я докладаю до того, щоб утримувати свій хуй у стояку, мені просто хочеться розслабитися та перепочити. Ніколи не думав, що я можу творити *таке* самими пальцями та йобаним язиком, я — ніби той язикатий хлопеч з «Кісс» чи той товстун з «Бед-Меннерз», який завжди нагадує мені Кізбо...

На палубі — нескінченна вечірка, бо наші хмільні клієнти ніяк не можуть чинити опір бухлу та постійному розгулу. Здохля швидко перестраждав наш зв'язок із Шарлін, виявивши, що гарненькі дівчатка справді люблять моряків і ладні віддатися їм у якомусь кориті із величезним задоволенням. Серед усіх хлопців тільки Здохля мешкає в каюті сам, завдяки легенді, яку він розповів Кремовій Сорочці:

— Я дещо незвичайно поведжуся вві сні, Мартіне, і моя поведінка може засмутити можливого сусіда. Я б не хотів, щоб хтось почувався ніяково через мене, тому змушений попросити — якщо це можливо — окрему каюту.

Той недоумок співчутливо подивився на нього, тоді сказав:

— Гарзд, я подивлюся, що можна зробити.

Але досі нам доводилося проносити через мито тільки крихти наркоти. Я мало не обісрався, коли побачив уперше того митника, Френкі, з яким тепер ми спокійно п'ємо пиво в барі. Він — свій хлопець. Але одного разу трапилось так, що я ніс чергову партію, а його не було на місці, працював якийсь незнайомий хлопець. Я швиденько почав ушиватися звідти, подалі від корабля, аж раптом натрапив на Френкі, який стояв прямо за мною.

— Посрати відходив, — радісно повідомив він, уводячи мене від того іншого хлопця та проводячи через мито.

Спершу найбільшою проблемою для мене був кухар. Тобто не сам він (він виявився чудовим хлопцем, коли ми познайомилися ближче). Справа була в роботі й особливо — у йобаній спеці. Якщо ви ніколи не працювали на кухні на підприємстві, ви ніколи в житті не зрозумієте, наскільки там спекотно та важко. Але я швиденько навчився втікати з роботи, переважно завдяки Шарлін. Вона називає нас «друзями з привілеями». Шарлін дала мені зрозуміти, що вдома на неї чекає хлопець і що я — лише тимчасова заміна.

Тому мені доводиться тримати під контролем і свою безрозсудну пристрась, та це нелегко. Мені вона здається дівчачим англійським еквівалентом мене самого; така собі доківська принцеса Рентон з Четгема. Але не можна забувати про її хлопця. Шарлін не хоче розповідати про нього, мене це влаштовує, але вона якось згадувала, що він — не злодій, так, іноді краде, що мене трохи заспокоїло. Не скажу, що це дуже романтично — трахатися на цьому вузькому ліжку, але вона так само невтомна, як і я; після сексу ми завжди йдемо на палубу, накинувши на себе тільки найнеобхідніше, щоб нас ніхто не спалив, і спостерігаємо, як повільно встає сонце над портом. Крижані краплі дощу стукотять по неспокійних водах гавані, доках та інших портових будівлях, свистять мимо нас, потрапляючи на палуби. Величезні калюжі покривають бруківку. Самотні фігури борються з вітром, зав'язуючи важкі канати на кнекти чи просто гуляючи провулками з папкою в руках. Пишне волосся Шарлін розвівається на вітрі, й ми стоїмо на палубі в самих футболках та штанах, поки — коли стає зовсім холодно — один із нас не кричить «Здавайся!», і ми швидко відступаємо крабовою ходою по вузьких сходах до смердючих кают, де трахаємося знову й знову.

І ось ми сидимо після зміни в більярдній на амстердамському узбережжі — ми зі Здихлею просто спостерігаємо, а Шарлін грає в пул з двома ліверпульськими дівчатами, які курять, як паровози; ці тьолки — пасажирки з нашого корабля, які чомусь зволили приділити нам увагу. До нас виходить Ніксі, який виглядає як наляканий школяр, за ним слідує Мерріот, який теж ледве стримує емоції. Останній дивиться на тьолок і незадоволено морщить. Потім киває головою у бік дверей.

Я дивлюся на Здихлю. Ми ввічливо перепрошуємо перед дівчатами й виходимо разом із Ніксі та Мерріотом у коридор, звідки рушаємо до забитої кафешки на площі, де ледве знаходимо собі вільні місця на веранді. Підходить офіціантка, ми замовляємо каву.

— Сьогодні, — оголошує Мерріот, — кожний з вас пронесе чере' мито по десяти грамів.

Я вже відкриваю рота, щоб відмовитися, але Здихля встигає відповісти першим:

— Вибач, друже. Пропозиція сама по собі непогана, але якраз у цьому конкретному випадку ми змушені відмовитися.

— Шо? Ви, блядь, шо? Годі мене розігрувать... У мене це лайно прямо ту', з собою, — киває він у бік сумки з емблемою «Сілінк», яка стоїть біля його ніг, потім розкриває її та дістає звідти п'ять пакетиків.

— Як я вже зазначив, ми б із задоволенням допомогли тобі, але у цьому конкретному випадку змушені відмовити.

— Сука... Шо мені тепе' робить з цим гімном? — Він витріщає на нас свої оскаженілі совині очі й тільки потім помічає двох мудаків, які сидять за сусіднім столиком.

В одного з них на одязі прикріплений прапор Канади з кленовим листочком. У Шотландії ми століттями висилали таких мудаків назад, до їхньої Канади, щоб з'єдналися там зі своїми предками. І до чого це призвело? Вони — нудні уйобки, а ми — йобані ниці наркомани.

— А це вже не моя проблема, — зарозуміло відповідає Здихля.

Осліплений страхом, Мерріот дивиться на мене:

— А ти, бля, ти шо, те' мене кидаєш?

— Ну якщо ти питаєш, — відповідаю я, помічаючи, як його підборіддя починає тремтіти так, ніби він ніяк не може визначитися, чи схопити мене за груди, чи вибухнути сльозами, — вибач, друже, але ти надто багато покладаєш на наші плечі. Я прорахував усе — грами, ув'язнення, виплати... Ми не в прибутку.

— Не буде ніякого ув'язнення, — у відчаї волає він, — я домовився про вас із цими покидьками з мита! Все чисто!

— Тоді тобі буде зовсім нескладно знайти собі інших, більш надійних компаньйонів для свого унікального, криштально чистого бізнесу, — одказую я, насправді насолоджуючись собою; так само вважає і Здихля, який від усього серця посміхається мені.

Мерріот задихається й повертається до Ніксі:

— Ти ж каза' мені, на них можна покластись, сука...

Ніксі раптом скидається.

— Ти кого ту' сукою назвав? — підскакує він і схиляється над Мерріотом, який сильніше втискається в крісло. — Я тільки тепе', бля, розумію, шо ти ма' тоді на увазі, розповідаючи про свою йобану торгівлю наркотою, ти, бля, пиздюк гръобаний!

Канадські туристи зблідли так, що тільки ластовиння лишилося помітним на їхніх обличчях; так, тепер ми добре їх бачимо, бо вони розвернулися на сто вісімдесят градусів, щоб пильніше нас роздивитися. Ніксі штовхає ногою сілінківську сумку, вона перевертається, і ще один пакетик із героїном випадає з неї прямо на брущатку. Треба сказати, я ще ніколи не бачив десять грамів героїну, і тепер, коли виявляється, що за розміром він нагадує скоріше пакетик із солодощами, ніж звичайне півграмове вмістище насолоди, мені хочеться схопити його і втекти кудись, на хуй! Але Мерріот спритний — він мало не захлинається слиною, вмить пірнає під стіл, хапає пакетик і засовує його до сумки, одним різким, істеричним рухом застібаючи її.

Ми киваємо один одному й підводимося, щоб повернутися до більярдної.

— Ви ще не розплатились! — кричить нам Мерріот, коли офіціантка приносить чотири кави з молоком.

А ми тільки озираємося та регочемо, спостерігаючи, як цей сцикливий імбецил шукає гроші по кишенях, щоб заплатити за все.

— Добре ти йому розписав політику партії, друже, — каже Здихля, хапає руку Ніксі й піднімає її в повітря, ніби оголошуючи перемогу одного з боксерів на ринзі, поки ми крокуємо площею. — Це був нокаут!

— Здається мені, що тепе' знадобляться всі мої зв'язки, щоб ми з вами вийшли сухими з води, — сумно відповідає той, — але він справді хуйню яку-юсь каза', та'?

— Ага, — погоджуюся я, — він справжнім лайном виявився. Але нічого він нам не зробить.

— Я не чере' нього непокоюсь, — хитає головою Ніксі, а потім зацікавлено дивиться на мене: — Ти ж не думаєш, що це був його героїн?

— Ні... — брешу я, але розумію, яким тупим я був весь цей час, у мене аж усередині все стискається.

— Панове, думаю, наша стрімка кар'єра в «Сілінк» доходить кінця, — оголошує Здихля, ногою відкриваючи перед нами двері більярдної.

Коли ми з Ніксі погоджуємося, він безпутно додає:

— А зараз на нас чекають панянки, яких треба добряче розважити!

ДЕЗЕРТИРСТВО

Наступного ранку, за сніданком, Мерріот привітав своїх колишніх товаришів-перебіжчиків кислою миною, на яку здатна тільки людина, яка пронесла в штанах через мито п'ятдесят грамів героїну. Незважаючи на успішність операції, він ніби пару фунтів ваги скинув самим тільки потом, тому його кощаве тіло зараз виглядало зовсім виснаженим. І він вирішив, що розв'яже цю проблему сам, не телефонуючи босу; це тільки накличе біду, а йому і так вистачить сил підтягти всі хвосты. На нього раптом нахлинула страшна образа. Він тільки-но знайшов собі нових людей, а вони вже не згодні зробити йому послугу. Тепер ці покидьки за все йому заплатять.

Обтяжливе мовчання Мерріота переконало Рентона, Здихлю та Ніксі в тому, що той виношує план помсти. Тому вони дійшли висновку, що нерозумно з їхнього боку буде намагатися продовжувати працювати в «Сілінк» після свого повернення до Гекні. Шарлін теж вирішила зав'язати з відкритим морем, і через те Рентон зовсім легко прийняв для себе це рішення. Хоч і знав він тільки те, що вона заробляє на життя крадіжками та народилася в Четгемі, «зазвичай» мешкає в Кеннінгтоні (який він необачно плував з самого початку із Кенсінгтоном, поки вона його не виправила), проте дівчина йому подобалася, і він хотів познайомитися з нею ближче. Першу ніч у Лондоні вони провели разом у будинку Беатріс. Рентон був тільки радий, коли Здихля вшився кудись на всю ніч, мабуть, подався до Люсінди чи Андреаса, де йому очевидно більше подобалося. Лежачи на матраці в порожній кімнаті, вона сказала йому після короткого ранкового сексу, який зігрів їхні тіла:

— Я рада, що ти не хочеш більше повертатися на цей гробаний корабель. Чула, що ви вскочили там у халепу... з Мерріотом, усе таке. Всі про це казали.

— Що? — приголомшено запитав Рентон, тепер іще більше радіючи тому, що вони буквально втекли із судна.

І дійсно, вони зовсім не були обережними, раптом з острахом зрозумів він; але страшна правда в тому, що всім було на це похуй. Але тепер усе зміниться, бо в компанії тепер усі знають нашу історію. Врешті-решт, для нас починається епоха штрейкбрехерства та травички.

— Забудь про це лайно, — радить йому Шарлін, підпираючи кулачком голову.

Яскраве сонце сяє так, що висвітлює її тонкі жіночі риси, і Рентону чомусь здається, що вона, незважаючи на свій кирпатий носик та тендітну фігурку, мабуть, старша за нього.

— Бля, ти, мабуть, міцно підсів, якщо так тремтиш через цю історію. Ну що ти, я ж просто уважно дивлюся навсбіч і підмічаю деталі. До речі, минулого тижня Бенсон найняв охоронну фірму, чув про це?

— Але ж це було тільки для безпеки пасажирів. Через усілякі скандали та бійки футбольних фанів, усе таке.

Шарлін підозріло щулить очі:

— Ти правда думаєш, що це — основна причина, дурнику?

Але він так не думав. Рентон добре знав, що відбувається зараз у компанії «Сілінк». Але йому хотілося, аби вона й далі думала, що він тут ні до чого, незважаючи на помсту Мерріота, який запропонував йому колись певну угоду. Він не хотів зізнаватися їй, що не хоче повертатися на «Сілінк» ще й через те, що вона не збирається цього робити. А чим вона буде займатися, у віддаленій перспективі? Але її нагальні потреби йому й без того відомі, і тому вони прямують до Вест-Енду.

Свою розкішну шевелюру Шарлін зав'язала у низький хвостик, лишивши на волі тільки два невеличкі локони по боках, які вона накрутила та наприскала лаком для волосся. На її прохання він теж принарядився в свій єдиний темно-синій похоронно-весільний костюм. Поки він чекає на неї на Карнабі-стрит, вона краде для нього в магазині чорні шкіряні туфлі та блакитну сорочку з краваткою — він ледве не кричить від захвату, коли вона робить йому такий щедрий дарунок. Він надивитися не може на її професіоналізм, на те, як її набита краденим сумка з емблемою «Сілінк» майстерно оминає турнікети. Сховавшись за низеньким газоном, він перевдягає старі кросівки та подрану футболку й виходить на світло, щоб покрутитися перед дівчиною.

— Ось тепер ти готовий, — схвально каже вона, поправляючи йому краватку, ніби він збирається перший раз у перший клас.

Потім вони йдуть до магазину «Джон Льюїс» на Оксфорд-стрит, де затарюються по повній, Рентон встигає зазирнути навіть до улюбленого «Фреда Перрі». В туалеті він курить коричневий, якого придбав у Тоні, потім ковтає добрячу дозу кислоти, роздивляючись своєю здобич. Він сидить там цілу вічність, випускаючи дим у маленьке віконце, намагаючись позбавитися незвичного для покупців запаху. Врешті-решт, він виходить, ледве пересуваючи ноги та побоюючись, що Шарлін утекла чи її спіймали, але радісно посміхається, помічаючи її збитошну посмішку. Вони беруться за руки й виходять з магазину, насолоджуючись своїм успіхом.

Вони милуються й обіймаються всю дорогу до «Гайбері-енд-Айлінгтон», Рентон весь час смокче слиз, який виділяється в його горлі, намагаючись не дихати на Шарлін. Його долоня лежить на її животі, прикритому поясом спідниці, який не дає йому опуститися нижче. Вона тримає руку в його кишені, на ходу її долоня

постійно ворухиться, викликаючи в нього ерекцію. Поки він вигадує мляві плани на майбутнє, Шарлін засмучено зважує всі можливі способи нагадати йому, що вона кохає іншого і що зовсім скоро кине свого шотландського коханця. Коли вони лишають Вікторію-Лейн і крокують до Далстон-Кінгзланд, через власне відчуття провини вона стає холодною та відчуженою, але Рентон надто кайфує від героїну і має замало досвіду в таких речах, щоб помітити це та приділити увагу зміні в її настрої. Вони заходять до ліфта в будинку Беатріс і водночас засмучено зітхають, і тільки тоді він сумно визнає, що в розпачі в них одне дихання на двох.

Зайшовши до квартири, вони бачать Ніксі, який сидить у кріслі й удає, ніби передивляється повтор «Королівського суду», поки вони обмінюються сумними поглядами. Там показують, як далеко можна зайти, тільки б усе лишилося в межах закону. Кажуть, що можна випотрошити людину за допомогою хірургічних щипців, а потім сховати все по окремих мішках чи навіть розрубати кінцівки, якщо йдеться про досвідченого «користувача». Але, звісно, викидати сміття до сміттепроводу того дня було дуже й дуже серйозною помилкою з боку злочинця.

Він байдуже вітається з Рентоном та Шарлін, коли ті заходять до кімнати й падають на диван, але їхня увага зосереджена виключно на телеку.

— «Королівський суд»... Кльово... — каже Рентон, і Ніксі дивиться у бік кухні.

— Марку... Мені треба серйозно з тобою поговорити... — каже Шарлін, манірно тримаючи осанку, але Рентон обіймає її і закриває дівчині рота довгим поцілунком.

Вони починають жартома боротися й істерично реготіти, і ось вам — знову лижуться. Ніксі помічає, що його шотландський друг та ця Дівчина-з-високою-зачіскою виглядають так, ніби тільки-но власноруч винайшли секс; так часто поводяться ті, у кого секса уже сто років не було. Рутинний трах цих Бонні та Клайда знову нагадує йому про власний целібат, і він думає про Маршу, яка знаходиться буквально за сім поверхів над ним, про знищений абортom плід їхнього кохання, який перетворився на гній в якомусь міському смітнику.

Раптом Шарлін з силою відштовхує від себе Рентона, наполягаючи на своєму:

— Ні, я серйозно, треба поговорити.

Але він все одно продовжує клеїти дурня, кусаючи її за пальці, ніби цуценя, яке лежить біля їхніх ніг.

Ніксі не подобаються такі мишоподібні дівчата, як Шарлін, але йому здається, що вона надто самозакохана. Те, як вона манірно проводить рукою по волоссю, спостерігаючи за захватом в очах оточуючих, назавжди записало її до рядів позерів у книжці спогадів Ніксі. А ще він думає, що вона далеко не така гарна, як її самій здається, хоча треба визнати, волосся в неї дуже оригінальне.

Рентон та Шарлін шушукаються про щось і ретируються до вільної кімнати та свого матраца. Ніксі вирішує сходити до «Далстону». Один його друг з Ілфорду десь роздобув цілу купу контрабандних «Вокменів», а він знає одного професійного скупника краденого індійського походження, який ніколи не ставить зайвих питань.

На вулиці погода не льотна. Дощить, і важкі хмари ще сильніше затягують небо. Ніксі вступає в брудну калюжу, морщиться від зневаги до самого себе й робить ще один крок у своєму хаотичному житті. Як і кар'єра в «Сілінк», термін його мешкання у Беатріс теж, мабуть, добігає свого логічного завершення. Мабуть, він поїде разом із Чеком та дисками з північною музнею прямо до своєї матері, до Ілфорда. Вона любить собак, він буде з нею щасливий, буде бігати

в садочку позаду будинку. Але спочатку треба її все ж спитати: не хотілося б влаштувати після Різдва справжній собачий голокост.

Коли він повертається додому, то бачить, як Шарлін та Рентс граються з Чеком у вітальні. Вони кидають її шкіряний гаманець туди-сюди кімнатою, а цуцик кожного разу приносить їм його у своїх жадібних щелепах. Показавши цього фокуса вже в сьомий раз, собака тримає здобич дуже міцно, і Рентон рішуче береться за інший край гаманця.

— Віддай його нам! Бля, ти ж зараз усі зуби собі зіпсуєш, Чеку, — прохає Шарлін, яка дивиться засмучено спочатку на собаку, а потім — на Рентона, жалкуючи, що вони знову покохалися, а вона ще не сказала йому, що хоче кинути його.

Це точно був останній раз.

— Не йди, — каже він.

Його слова так точно збігаються з тим, про що вона тільки-но думала, що вона навіть не встигає увернутися від його ніжних обіймів.

— Що?

— Не йди, — повторює він і знову береться за гаманець, за що Чек винагороджує його пихатим риканням, — інакше ми так собаку ніколи не видресиремо. Він тоді вирішить, що це він тут головний.

— А в нас що, змагання якесь грюбане за звання головного? — питає вона.

Рентон дивиться на неї і збирається сказати: «На хуй усе, я кохаю тебе». Хоча він і не впевнений, що відчуває до неї саме це, а якщо це й так, то не факт, що їй потрібно про це знати. Він вагається. Але Шарлін повертається до нього й каже:

— Нам треба припинити все це.

— Що саме? — питає Рентон, відчуваючи, як нудота піднімається його горлом.

Він розтуляє пальці, і щасливий Чек біжить геть, насолоджуючись перемогою. У Шарлін важкий погляд, вона зосереджено повідомляє йому:

— Ти знаєш, про що я.

— Ага, не тупий, — спустошено відповідає Рентон, але потім з болем у голосі продовжує: — Але... Нам було так чудово... разом. Трахатися й усе таке. Ти й сама казала...

— Так, казала, — наполягає вона. — Але я весь час повторювала тобі, що ми — не пара.

— Я й не казав, що ми пара. — Він сам розуміє, що ние зараз, як дитина, і пригадує, як малим ще хлопчиськом ошивався біля стін Форту; потім перед його внутрішнім поглядом постає власне обличчя, залите сльозами після того, як на променаді у Блекпулі його штовхнув якийсь незнайомиць.

— Ти — гарний хлопець, але я тобі казала — у мене є інший.

— То ти обираєш його, — гірко констатує Рентон, думаючи тільки про те, що в того хлопця, мабуть, хуй більший за його, але потім збирається з думками й каже: — Розумію, мабуть, він — справжній красунчик.

— Мабуть, так. Тобі б він сподобався. Він схожий на тебе.

— Авжеж, — байдуже відповідає Рентон. — Чим?

— Ну, він теж трохи підсів на наркоти, йому подобається північна музика, панк-рок... Я з самого початку казала тобі, що в мене є хлопець. Слухай... Я не обіцяла тобі серйозних стосунків.

— Звісно, — невпевнено погоджується він, потім хитає головою і питає, звертаючись до самого себе: — Смішно, але я завжди мріяв мати дівчину, з якою ми ніби не в стосунках, з якою ми — просто друзі. Друзі, як ти кажеш, з привілеями. Так було у Здихлі ще там, вдома, жодних ускладнень та всього такого. І ось у мене є ти, у нас саме такі стосунки...

— Ну що ж, проблему вирішено.

— Ні, бо саме зараз мені хочеться більшого, — одказує він і пригадує своїх попередніх дівчат; Фіону, потім — ту кралю з Манчестера на ім'я Роберта та ще декількох тьолок, яких він навіть згадувати не хотів.

— Здається мені, ми хочемо різних речей.

Рентон знизує плечима.

— Я хотів тільки трахатися, дружити й тусити разом. Це — найкращий варіант стосунків.

— Не дивися на мене так!

— Як?

— Як сирітка, в якій морозиво забрали!

У Рентона на обличчі з'являється прикра посмішка:

— Вибач, я це несвідомо... Просто ти — класна дівчина... — Він із захопленням хитає головою. — І в цьому моя трагедія.

Шарлін дивиться на нього, потім сідає на диван і уявляє свого Чарлі. Через відсутність двох передніх зубів він має просту щербату посмішку, яка їй так подобається в ньому. Вони завжди були разом: із самого дитинства їх називали «солодкою парочкою» з Мідвей-Таунз. Потім — Рочестер і Четгем. Так, вона справді щиро його кохає. Марк, звісно, в ліжку кращий, але чоловіча сила не вічна, особливо беручи до уваги, скільки героїну він курить. Але він їй теж подобається.

— Ти — перший хлопець, який не смикає мене за волосся кожної миті; мені це завжди псувало нерви, — невпевнено каже вона.

Плечі Рентона знесилено опускаються.

— Чудово, але іноді мені здається, що краще б ти його обрізала. Щоб люди частіше звертали увагу на твої неймовірні очі, — говорить він, відчуваючи всередині ту нелюдську жагу, яка штовхає його знову і знову до героїну.

Шарлін посміхається йому, гадаючи, чи говорить він правду, чи жартує, як завжди. Але він такий засмучений... Вона кохає Чарлі, але розуміє, що у в'язниці він навряд чи навчився чогось доброго та світлого. Шарлін припускає, що на неї ще чекають неприємні відкриття. І дівчина не хоче ставити крапку. Добре знати, що десь існує Марк, який любить її. Вона підводиться, йде до телефону, знаходить біля нього блокнотик і пише там ім'я «Міллі» разом із номером. Рентон теж підводиться, просто знаючи, що зараз треба так зробити. Вона вириває листочок з номером і вкладає цей клаптик паперу до кишені його джинсів.

— Це номер не мій, а моєї подруги з Брікстона. Вона знає, як зі мною зв'язатися, якщо ти колись будеш у наших краях. Лиши їй свій номер, а вона передасть його мені, і я тобі зателефоную.

Рентон нерухомо стоїть перед нею, і Шарлін навіть думає, що він не хоче випустити її з квартири, але потім розуміє — Рентон не стане влаштовувати таких сцен. Коли вона обіймає його, то відчуває, що він прийняв її бажання як належне і тепер легко сприймає цю ситуацію. Її накриває хвиля жалю.

— Гарний ти хлопець, — повторює вона, стискаючи його в обіймах.

Але він такий чужий, як яка-небудь тітка, що зрідка відвідує родинні свята.

— Ага... Кльово... Ти — чудова... Побачимося, Шарлін, — каже він холодним, як у робота, голосом.

Йди, йди, йди... Героїн, героїн, героїн...

Шарлін відступає назад, тримаючи його за руки. Милується незграбністю його тіла, його жовтуватими зубами.

— Ти ж мені зателефонуєш? Було чудово... в ліжку... все таке... — питає вона.

— Ага, я ж обіцяв, — відповідає Рентон, поки кожна клітина його тіла благає її піти геть; і ось — нарешті! — Шарлін виходить з квартири із сумкою «Сілінк» на плечі, повернувшись до нього своєю прекрасною попою, яку він так любив.

Хоча йому й було приємно роздивлятися її тил, могла б і озирнутися на прощання.

Любиш кататися — люби й санчата возити.

Переживу, усе це переживу.

Тільки-но Рентон чує, як рушає з місця ліфт у коридорі, одразу ж біжить до своєї нічки в холодильнику. Героїн ретельно зберігається в прохолоді на одній полиці із гнилою цибулею та селерою. Прихопивши свого футляра для окулярів, він прямує до дивана, виставляє всі свої багатства на косий журнальний столик і починає варити. Він чує, як хтось відчиняє двері, непокоїться, бо це може бути Шарлін, але це всього лише Ніксі, який осудливо дивиться на нього, а потім прямує до кухні, де одразу хуярить дві доріжки спіду й оголошує зі своїм йобаним панківським британським акцентом:

— Усе пиздою накрилося, друже.

Рентон підпалює героїн, нагріває ложку запальничкою. Він дещо нервує, бо ще не ширявся неочищеним героїном, але, *здається*, він так само розчиняється у бульбашках.

— Разом із усією Шотландією, — виразно каже він, дивлячись на Ніксі.

І це була чиста правда; від післявоєнного оптимізму не лишилося жодного сліду. Заможна держава, повна зайнятість, закон Батлера про освіту — усе це накрилося пиздою і вже майже забулося. Кожен був сам за себе. І ми більше не були громадянами однієї держави. Але не все так погано, подумав про себе Рентс; принаймні, у нас лишився великий асортимент наркотиків.

Ніксі підводиться і стає на порозі між кухнею та вітальнею. Він вказує пальцем на ложку та її вміст, на Рентсові тремливі руки та щелепи, зведені судомою, на його рідке волосся, прилипле до шкіри.

— Перепочинь, Марку. Ти ж збирався кинути цю гидоту.

Рентон непокірно, вперто дивиться на нього:

— Це ти, блядь, перепочинь, Ніксі. А мене тільки-но кинули.

— О... Зрозумів. Шкода це чути, друже, — каже Ніксі, повертаючись до кухні. Він сам не знає, чому не може знайти собі місця. Ходить кімнатою, потім крокує до вітальні.

— Не можна сидіти на місці, — повторює він собі.

— Ти ж усе бачив, хлопче, — звертається до нього Рентон, підсвічуючи лампою свій худий біцепс та затискаючи в зубах джгута. — Не дуже приємна ситуація, так?

Блядь. Я ї справді гугнявлю, як справжній нарик.

— Ага, неприємно.

— Ось. Шарлін з'їбалася від мене. У неї є хлопець. Має якраз вийти з в'язниці, — каже Рентон і намацує вену на своєму зап'ясті.

— Але це тобі все одно не допоможе.

— Це — не допомога, це — моя сутність. Це все одно, що бути шотландцем, все одно, що бути вічним невдахою, — пояснює Рентон, повільно встромляючи голку в свою плоть. — Для нас наркота — це так, сміх та й тільки, це — ніби наше уроджене право. Це — спосіб життя, наші політичні переконання. Наш Роб Бернз сказав колись так: віскі та свобода завжди йдуть рука в руку. Що б не трапалося в майбутньому з нашою економікою, яка б партія не прийшла до влади, ми все одно ширялися й будемо ширятися.

Він жадібно спостерігає, як шприц спочатку всмоктує його темну кров, а потім випускає її, напоюючи отрутою його ненажерливі вени.

Додому, хлопчику...

Вау... Кльово, як, блядь, кльово...

Рентон відкидається на спинку старого дивана, чії хиткі ніжки ледве втримують рухи його тіла, і регоче у примарному захопленні:

— Курити... Невигідно...

У Ніксі немає часу на перегляд телевізора чи видінь його друга-наркомана. Він просто не може знайти собі місця, спід починає діяти, і тому він просто згортається клубком у кріслі. Відчувши слабкий сморід власних кросівок, він знову підводиться. Дивиться у потріскану кремову стелю.

Марша.

Він вибігає з квартири, ніби там почалася пожежа.

СТОПЧКОВА ДИЛЕМА № 1

Ніксі знову щезає за дверима. Цей мудак надто збентежений останніми днями. Що б не коїлося з цим малим кокнівським мудаком, це точно не від ширки, бо він досі не дозволяє себе вколоти.

Мабуть, це все через ту дівчину, Маршу, яка живе над нами. Точніше, через ту жінку. Це — як йобане мінне поле. Студентом ти всіх трахаєш, а потім кидаєш, а тепер якась злодійка вкрала твоє серце і...

Раптова пульсація...

Да ну на хуй...

Йобана пульсація...

Упс... Я зістрибую з дивана й лечу до параші. Довго мочуся, здається, цей процес триває цілі місяці. Біля мене стоїть песик, він упирається передніми лапами в край унітаза і дивиться на мою довжелезну цівку. Він тягнеться до неї носом, я відштовхую його, і собака вищить, пританцьовуючи навколо й засмучено дивлючись на мене, ніби я зрадив їй довіру.

— Чеку... Вибач, друже.

Я вже втомився сьяти... Годі, годі, годі...

Годі...

Годі...

Дуф-дуф, хтось стукає у двері.

Так, струсити. Одягти трухани. Пройти коридором. Відчинити двері.

Це та мала чорношкіра краля. Марша. І вона чомусь кричить на мене. Кричить щось про Ніксі, про виступ... Щось про дитину в череві...

Йобана божевільна... Але тут з'являється якась чуха... Господи, це ж гробана поліція... жінка-поліцейський у мідному шоломі, яка наказує нам швиденько спускатися ліфтом униз.

Ми сідаємо в ліфт, а вона все ще волає про Ніксі, загубленого й необачного, про те, що він зробив із нею, а я думаю про своє...

Блядь.

Героїн-то мені ніхто не поверне...

А це мій йобаний героїн!

ЛОНДОНСЬКИЙ ТАУЕР

Люсінда — цей мій квиток до красивого життя. Досить уже ходити околяса, треба взяти справи до своїх рук та одягти їй каблучку на пальця, потім переїхати до неї, до Ноттінг-Гілла на постійній основі, за тим — розвести її на страхування. Доведеться познайомитися з її англоїдським старим, який напевно приїде, щоб переконатися, що молодий Вільямсон нікуди не подінеться від його дівчинки. Декілька років мені доведеться потерпіти всю цю родинну рутину. І зараз у мене в кишені лежить ключ... Ні, його значення настільки велике, що йменувати його можна виключно Ключем, і з великої літери «К» — Каблучка, яку я придбав у якогось підозрілого ювеліра на Оксфорд-стрит.

Вона — з тих дівчат, яких можна познайомити з мамою, і я саме збираюся зробити це, бо ми з Рентсом відчуваємо поклик батьківщини. Для цього нам потрібно тільки сісти до північного «Національного експреса», який ходить раз на два тижні. Ніксі теж думає виїхати з квартири та повернутися на деякий час до матері. А я хочу провідати бідолашного Картоху. Мабуть, йому там зараз зовсім херово.

І Люсінда теж хоче завітати до наших нетрів. Мене це дивує, а ще більше дивує те, що більшість її друзів підтримують таке її рішення. На перший погляд, мої земляки виглядають, поводяться та навіть розмовляють, як бідні, але десь попереду у кожного з них маячить жовта цегляна дорога, де на них чекає жаданий притулок та безліч халявної здобичі. Остання може змінити все їхнє життя. А ці англоїди ніби кажуть мені: «Іди на хуй, ти, порожня підробка», коли розповідають про своє штучне кокнівське життя. У цьому вся іронія — моя дівчина хоче призвичаїтися до мого способу життя, ковтнути цього лайна, але ми з нею знаємо, що це — не фігура мовлення, що я ніколи не побажаю їй такої долі. Вона каже мені, що я розмовляю, як Шон Коннері, мене бентежить цікавість, з якою вона розпитує мене про Лейт та Банана-флетс. Але маю визнати, мене будоражить перспектива трахнути її на матраці, вкритому плямами від сперми та різних інших речовин, виділених з різних місць сотні перехожих відвідувачів десь у гекнівській башті. І потім я дістану каблучку, після чого ми вирушимо на північ, до моєї матері. Авжеж, тут залишаться обличчя (не кажучи вже про піхви), за якими я сумуватиму вдома, але все, чого я хочу, — це переконатися, що мудак, хуй якого дав мені життя, більше не турбує мою матір.

Ми виїздимо на північ Лондона, до Далстон-Кінгзланда, єдина перевага якого — зараз туди можна дістатися безкоштовно, а потім прямуємо до Холі-стрит.

Люсінда розгубила всю свою сміливість і міцно тримає мене за руку, і я зайвий раз переконуюсь, що вона заслабка для цього жаху. *Не бійся, моя прекрасна леді, Саймон з тобою.*

Та злодійка Шарлін Фосетт-Мейджорз-Плант, яку нещодавно трахав Рентс, саме переходить дорогу перед нами. Ніби за взаємною угодою ми не дивимось одне на одного, удаючи, ніби просто нічого не помітили. Я б краще зараз підійшов до тієї кралі, але Люсінда ще міцніше стискає мій лікоть, лопочучи щось про те, як тут «по-справжньому». Якби я хотів «справжніх» нетрів, лишився б у Лейті, але чого не зробиш, аби тільки задовольнити примху цієї багатійки. Але вона помічає, як ми з Шарлін навмисно відвертаємо носи одне від одного, і її охоплює підозра, вона забуває про екстремальні обставини й питає:

— Що це за дівчина?

— Це одна сучка, з якою зустрічається Марк.

— То це та Пенні? — непевно питає вона.

— Точнісінько, — підтверджую я. — Він такий мораліст, цей пацюк. Думаю...

Блядь, що тут відбувається?

— Що тут відбувається? — озвучує мої думки Люсінда, теж помічаючи натовп, який зібрався навколо будинку Беатріс.

Вони всі дивляться кудись угору, я простежую їхні погляди і бачу людину, яка стоїть на самому краєчку підвіконня на верхньому поверсі! Здається, однією рукою вона тримається за щось у квартирі, тримаючись тим самим на краєчку свого життя. І блядь — це Ніксі!

— Йобаний в рот! Це ж мій сусід! Ніксі!

— Саймоне... Це жакливо... Що він робить...

Маю визнати, спершу я навіть сподівався, що він хоче вистрибнути; просто заради того, щоб йому теж приділили увагу, щоб відіграти головну роль у драмі свого короткого трагічного життя. Я думаю про його колекцію дисків, яку ми з Рентоном поділимо між собою. Так само поділимо його ничку коричневого, яку він придбав під час нашої подорожі. Жоден мудак не дізнається, що в нього колись був такий товар. Але раптом я розумію, що він стоїть на підвіконні не нашої квартири, він значно вище. Та це ж квартира тієї малої чорношкірої шльондри!

Потім я відшукую очима в натовпі цю лялькоподібну Маршу, навколо неї зібралися її чорні подружки та якісь карибські бабці, які заради такого випадку навіть покинули чергу за рисом та бобами, що вишикувалася неподалік. Дівчина бачить мене й біжить до нас, її скажені очі палають.

— Він прийшов до моєї йобаної квартири, почав кричати на мене! А потім поліз на підвіконня!

— Він — божевільний, — кажу їй я.

Марша дивиться на мене й розуміє, що мені насправді похуй, тому теж не бачить сенсу нічого удавати. Вони з Люсіндою, дві лондонські леді різного соціального рівня, такі розкішні та однаково зубожілі, дивляться одна на одну обачно й налякано, аж раптом Марша повертається до мене й кричить:

— Треба було краще доглядати за своїм другом! Він же твій сусід!

— *Que sera, sera*¹, — відповідаю я, і краля відвертається від мене й витріщається своїми величезними очима на фігурку на чотирнадцятому поверсі.

¹ Що має бути, того не минути (*исп.*).

Нам нема чого сказати одне одному. Я відшукую в натовпі руду голову Рентса, ми йдемо до нього, однак мені досить складно відволікти на себе його увагу, бо він одразу витріщається на цицьки Люсінди.

— Поліція вигнала нас усіх сюди, — пояснює він. — Хочуть, щоб ніхто не ходив сходами. Вислали якогось мудака, щоб той поговорив з ним. У нас героїн прямо на журнальному столику, шприці, все!

Ось тепер я слухаю його уважно, у розпачі схопившись за голову.

— Якщо він наробить дурниць...

— Йобана поліція знайде наше кубло, — сумно посміхається Рентон, демонструючи жахливі пожовтілі зуби.

Люсінда тягне мене за руку.

— Все гаразд, Саймоне, — вмовляє вона мене, — міська поліція знає, що робить. Їх готували до подібних ситуацій.

Готували. Брікстон. Бродвотер. Ньюїнгтон. Девід Мартін. Блер Піч. Колін Роуч.

— Ага, вони в цьому розбираються.

Він усе ще стоїть на цьому вузькому виступі. Як він взагалі потрапив туди? Це ж треба було відчинити вікно, вилізти на підвіконня, пройти виступом далі... Поліція обступила вхід до під'їзду, вони нікого не пускають. Одна стара хоче прорватися через оточуючий загін, волає, що забула погодувати кішку, але поліцейські ніби не чують її. Марша підскакує на місці, потім починає ридати, сестра намагається заспокоїти її. Ця краля виглядає доволі сильною, але ридає, як дитя, така невішна. Жаль, він шам не може чього побачити, так, Шоне? *Кохання — спіне, Шаймоне*. Шоне, чому штільки людей штрафдають від комплекшу рятівника? *Жвідки мені жнати, друже*.

Я ніяк не можу розгледіти обличчя Ніксі, не можу зрозуміти, чи він наважився зістрибнути, чи, навпаки, вирішив, що це — погана ідея, мабуть, там дуже холодно. Я помічаю краєчком ока, що Рентс буркотить собі щось під носа, щось типу:

— Йобаний ексгібіціоніст, привертає до себе увагу...

Не можу з ним не погодитися. Але потім він усе псує.

— Якщо хтось і має там стояти, то це я, — повертається він до мене своїм блідим наркоманським обличчям. — Шарлін пішла від мене!

— Шкода це чути, — відповідаю я, здригаючись від остраху, бо точно знаю, про що зараз думає Люсінда.

«Я думала, він зустрічається з тією Пенні», — написано в неї на обличчі. Цей рудий покидьок тільки потрахався з тією тьолкою, а трагедію таку розіграв, ніби вони — якісь Ромео та Джульетта.

— Здається, він застряг, — кажу я, стискаючи руку своєї «Попелюшки» і вказуючи пальцем на чотирнадцятий поверх, щоб відволікти її від небезпечного для мене ходу думок.

Вона широко розплющує очі й відкриває рота від остраху.

Я думаю про те, що якщо Ніксі просто зробить крок уперед, то його розмаже по асфальту, а якщо він все ж таки стрибне у самовбивчому поштовху, то приземлиться на траву. В будь-якому разі, йому пиздець. Треба буде дуже, дуже багато прибиратися. Уявіть, це ж усе тіло вщент розлетиться. Від цієї думки я весь тремчу, я всіма фібрами душі не хочу, щоб він упав, хочу, щоб його врятували. Цей мудак дав мені притулок. Він — свій хлопець. Я намацую

в кишені невеличку пластикову коробочку, в якій лежить золота каблучка, прикрашена діамантом. Я ж просто хотів піднятися з Люсіндою до квартири, трахнутися з нею від душі, а потім, коли вона буде на сьомому небі від щастя, поставити їй найважливіше в житті питання і вдягти цю йобану дрібницю їй на палець. Мав виграти гейм, сет і матч, Вільямсоне, а цей егоїстичний покидьок Ніксі все зіпсував!

Попелюшка має потрапити на бал!

Потім ми бачимо у вікні поліцейського, він розмовляє з Ніксі, той виглядає зовсім наляканим. Хотів би я мати із собою бінокля, але зрозуміло одне — ведуться переговори. Поліцейський спокійний, як удав, я бачу це по його рухах, бо його обличчя з мого місця неможливо розгледіти. Цей цирк продовжується цілу вічність, хоча насправді, мабуть, минуло тільки декілька хвилин, але Ніксі озирається по сторонах, робить крок по карнизу і тягнеться до поліцейського. Той хапає його за руку, підбадьорливо посміхається йому й допомагає забратися до квартири.

Коли наш хлопець опиняється в безпеці, весь натовп із полегшенням зітхає, хтось ввічливо аплодує, як на крикетному матчі. Незважаючи на те, що все вже скінчилося, два мудаки в поліцейській формі — тупий дебіл та білява товстуха з низькою самооцінкою — відмовляються зняти оточення.

— Треба зачекати, — одказує всім жирдяйка, чіпляючи на стегно рацію.

Врешті-решт, їх керівник вирішує, що більше ніхто не стрибатиме з дахів сьогодні, і нас милостиво пускають додому.

Дякую тобі, незнайомий мудило.

Ліфт знову зламався, тому нам доводиться підійматися догори пішки. Принаймні, спітніла Люсінда дізнається на власному досвіді, як живуть інші, поки Рентон буровить щось про несправедливість йобаного життя, яка не дозволила йому опинитися на місці Ніксі. Раптом я чую сміх зі сходів попереду нас; це — Марша, яка дивиться вниз і прикриває рота долонею в удаваному подиві.

— То це — твоя розкішна подружка? Це із-за неї ти більше не приходиш трахати мене, мальчику мій?

Люсінда та Рентон приголомшено витріщаються на мене, я несподівано червонію аж по самі вуха. Люсінда розвертається й біжить униз сходами, я несусь за нею.

— Попелюшко! Зачекай!

Вона різко зупиняється й дивиться мені прямо у вічі:

— Облиш мене! Просто йди на хуй!

— А раніше щоночі заходив, — додає Марша, яка нависає над нами зі сходів, мов карибська відьма вуду, її білосніжні зуби сяють у півтемряві під їзду.

— Вона — божевільна, Попелюшко! Вона — тьолка Ніксі!

— У нього величезна родимка прямо на білому яечку, — заходиться та сміхом, її чорна сестра теж ірже, як коняка.

— На якому яечку? — виснажено уточнює Рентон, ніби це мені хоч якось допоможе.

Я в розпачі хапаюся за голову, пальцями масажуючи скроні.

— Йди геть! Йди на хуй від мене! — кричить Люсінда, але раптом заспокоюється й з істеричним сміхом додає: — Хоча... якщо подумати... ти такий жалюгідний брехун... Мені тебе шкода.

Їй вторять ці кокнівські ямайські коняки, їхній регіт розноситься по підїзду.

— Блядь! — даю собі ляпаса я, коли цей жахливий звук стихає і Марша з сестрою продовжують підніматися до свого поверху.

— Оце ти вляпався... Нам усім тепер пизда, — тупо констатує Рентон і питає: — Чого стоїш? За нею!

— Жодного шансу. Це кінець. Моє життя накрилося пиздою, — кажу я, відштовхую його й лечу догори сходами.

Коли я дістаюся квартири, то одразу бачу Ніксі — поліцейські вже завели його до кімнати, він п'є чай разом із тим ментом та якоюсь жінкою, яка осудливо дивиться на нього. Мені погано, я хочу полежати й перепочити, щоб оцінити свої останні перспективи, яких лишилося так мало. Я підходжу до вікна й бачу, як Люсінда біжить прямо по газону у бік Кінгзланд-роуд, до станції метро, звідки електричка понесе її на захід, до реального життя.

Моєму життю настав кінець. Це — кінець.

— Бля, як ти, тримаєшся? — питає Рентс, з'явившись у мене за спиною.

— Переживу, — одказую я.

— Я взагалі до Ніксі звертався, — вказує він на нашу жертву, яка сидить у кріслі.

— Ага... Гара', — відповідає Ніксі, який виглядає, як жалюгідний пацюк зі смітника.

Поліцейський кладе руку на його щупле плече.

— Брайан має поїхати з нами, він повернеться додому пізніше.

Ніксі дивиться на неприязну дівку, мабуть, вона — соціальний працівник. Як на мене, це — не найгірша в світі робота, але недарма кажуть, що всі соціальні робітники — йобані паскуди.

— Ми не маємо на думці нічого поганого, — пояснює він, помічаючи агресивне обличчя Рентона, — йому просто треба з кимось поговорити.

Попелюшко...

А я ж її, тину, кохав...

— Він може поговорити з нами, — протестує Рентс, — ми — його друзі.

«Говори за себе, Рентоне», — думаю я. Заспокоювати йобаних бідолах (якщо в них, звісно, немає піхви) — це не в моєму стилі.

Попелюшко, повернися до мене... Я навіть заплатив за йобану каблучку!

Ментяра стомлено дивиться на нас і хитає головою. Ніксі знизує плечима, ніби прохаючи вибачення за те, що він поводився, як мудак, хоча він і насправді ним був. Я знову зміню думку. Якщо ти вже вирішив піти на таке, доведи справу до кінця, не ставай кастрованим клоуном без жодних ознак сили волі. Подивіться на бідолашного Картоху, він бореться за життя, як йобаний божевільний, а цей безхребетний англоїдський мудак, у нього навіть не вистачило сил взяти й зістрибнути з того карниза. Подивіться на мене, мене кинула моя без двох хвилин наречена, а я все одно у грі. Все одно борюся.

Рентон проводить його до ліфта. Я лишаюся на самоті, бо не знаю, що мені тепер робити. *А раптом Попелюшка ще повернеться...*

Біля під'їзду будинку Беатріс на Ніксі чекає машина із жінкою, мабуть, теж соціальним працівником, яка відвозить його геть, щоб вести з ним задушевні розмови десь в іншому місці. Поліцейський, який розмовляв з Ніксі там, на даху, визирає у вікно, дивиться в блакитне небо й звертається до свого товариша:

— Довго б він летів.

Яка надзвичайна сила спостереження, бля! Нам випала честь зустріти справжнього генія сьогодні! Але в будь-якому разі, я теж дивлюся вгору, вигадуючи

способи помститися тій чорній німфоманці, йобаній шльондрі. Якби цей Ніксі трахав її так, як треба, вона б не схотіла гратися зі мною, і я б зараз планував світське весілля!

Рентон, здається, зачарований цим рятівником — високим, струнким, бритоголовим чоловіком з оливковою шкірою. У нього веселі очі, що випромінюють сміх, і це погано поєднується з його жорсткою посмішкою.

— Як ви вмовили його повернутися?

Поліцейський трохи презирливо дивиться на нього, але потім його погляд дещо пом'якшується:

— Просто вислухав його. Не стільки говорив, скільки слухав.

— Що з ним трапалося?

— Ви ж його друзі, — знизує плечима цей мусор, — він сам розповість вам, коли прийде час.

Рентон, здається, розчарований. Він ніяково крутиться в кріслі й зосереджується на поліцейському.

— Але що саме ви сказали йому, після чого він послухався вас?

Мент щиро посміхається:

— Я сказав йому, що неважливо, як погано почуваєшся прямо зараз, це нормально для такого молодого віку, це — невід'ємна частина юності. Потім стане легше. І він має завжди пам'ятати це. Життя — це дар.

Моє життя з Люсіндою. Пішло псові під хвіст. Мій великий шанс. Щез. І все це — завдяки Ніксі!

Рентон замислюється над його словами. Він сидить, так по-наркоманськи обхопивши себе руками, ніби йому дуже холодно. Цей героїнець привертає до себе увагу поліції навіть більше, ніж самогубця Ніксі, йому б сховатися, аж ні — маячить у ментів перед очима.

— А це правда? Ну, що потім стане легше? — збентежено питає він.

Але поліцейський прикро хитає головою:

— Брехня, звісно. Стає тільки гірше. Таке зазвичай трапляється, коли ти розумієш, що всі твої сподівання на майбутнє йдуть порохом. Але до цього швидко звикаєш.

Рентон виглядає таким само обуреним, як і я, ми дивимося один на одного і розуміємо, що цей ментяра поганий ні разу не жартує. Я знову думаю про бідолашного Картоху. Рентон рішуче питає поліцейського:

— А що, як до цього ніколи не звикнеш? Якщо просто не зможеш цього зробити?

Поліцейський озирається по квартирі, знизує плечима й криво посміхається:

— Можливість вистрибнути з вікна нікуди не подінеться.

БОТУЛІЗМ

Тем неквапливою ходою заходить до палати, бачить мене і сідає на краєчок мого ліжка. Він такий збентежений, але я хочу кричати, друже, бо я можу дихати, я можу дихати самостійно! І це справді кльове відчуття! Я хочу розповісти йому, що лікарі сказали; зі мною все буде гаразд, але, типу, мовчу, бо не можу відповісти йому з цією трубкою у горлі. Зате я можу дихати. Тем розуміє, тому просто стискає мою руку. Потім він, запинаючись, розповідає мені, що його не було в місті цілий тиждень, що він їздив на північ погуляти з цією Ліззі, а як

тільки дізнався про мене, то одразу приїхав до лікарні. Мені здається, якби він одразу поїхав сюди, то тут була б і вона, це зрозуміло, але я знаю, що він має на увазі, і взагалі дуже мило з його боку завітати до мене.

— Денні, бля, ну ти нас налякав. Що ж нам із тобою тепер робити?

Я вказую рукою на трубку, але на порозі з'являється чергова медсестра, Енджі. Томмі розпитує її про мій випадок.

Я чую, як вона розповідає йому всі подробиці моєї хвороби, вона, мабуть, уже втомилася повторювати це кожному, хто приходить мене провідати.

— Поступив із двоїнням в очах, тремором повік, запамороченням голови, очні м'язи ослаблені.

Томмі киває їй і дивиться на мене, ніби очікуючи підтвердження її слів з мого боку. Але я не почув від неї нічого нового.

— Діагноз — рановий ботулізм, — каже йому Енджі.

— Що це таке?

Енджі хитає головою. Але треба віддати їй належне, вона поводить себе дуже професійно, хоча вона й джамбо із Сайтгіллу! Чи джамбійка, чи як там треба називати дівчат джамбо. Ні, мабуть, це було б проявом сексизму.

— Це дуже противна штука, — пояснює вона Томмі. — Але на щастя, лікарі швидко поставили діагноз, тому ми зуміли провести відповідне лікування, під'єднали Денні до апарата штучного дихання і ввели йому антитоксин ботуліну. Тепер очікуємо на повне одужання.

— Це через геру... героїн з ним таке трапилося? — ставить Томмі те ж саме питання, що й моя мама тиждень тому, коли я прийшов до тям.

Вони так відкрито обговорюють мене, що я починаю нервувати; той факт, що у мене в горлі ця трубка, ще не означає, що я нічого не чую, типу. Зрозуміло?

Енджі не дає йому прямої відповіді, але на її обличчі з'являється милий, але дещо зарозумілий вираз, так уміють тільки шкільні вчительки.

— Він гарний хлопець, так, Денні?

Тут нема чого відповісти, навіть якби в мене не було цієї трубки, типу.

— Роби все, що вони тобі кажуть, скоріше виберешся звідси, — радить мені. Томмі; його сяючі карі очі дивляться прямо мені в обличчя, і він знову стискає мою руку.

Я намагаюся вимовити слово «гаразд», але відчуваю, як моя гортань починає скорочуватися й відторгати цю йобану трубку, я починаю битися в конвульсіях і тому вирішую просто кивнути. Томмі знову теревенить про ті місця, куди він їздив, мовляв, ніби до горців завітав. Мені не дуже цікаво слухати про пригоди закоханого хлопця та його гарної дівчини, бо він постійно повторює: «ми з Ліззі це», «ми з Ліззі те». Розумію, це — його життя, але річ у тім, що слухати про щасливих чуваків завжди нудно, особливо, коли собі ти так нікого й не знайшов. І ось він знову стискає мою руку до судоми й каже:

— Побачимося на полі.

І він іде, але одразу за ним до мене заходить цей пакистанський лікар, містер Неру; саме він врятував мені життя. За ним крокує якась дівчина. Вона в костюмі та окулярах, але на соціального працівника не схожа. У неї чудове сяюче чорняве волосся, десь до плечей.

— Денні... Денні, хлопчику... ми збираємося зняти тебе з апарата завтра! І це чудові новини, — повідомляє мені містер Неру.

Я показую лікареві великого пальця, бо він справді крутий, справді врятував мене, друже. Мені подобається його монотонний голос, подобається, як

хитається його голова, коли він мені щось розповідає. Він у такому захваті, що я й сам починаю вірити, що все в мене налагодиться, типу, зрозуміло? Все, що мені потрібно зараз, — це мотивація, кожного дня. Він ніби виховує мене, завжди підбадьорює. Взагалі, просто треба, щоб хтось іноді казав, що зі мною все гаразд, і я одразу захочу жити далі. Хтось такий, як цей містер Неру.

Містер Неру повертається до цієї кралі, вона поправляє свої круті окуляри в червоній оправі й підходить ближче, дозволяючи мені роздивитися її струнку фігуру; струнку настільки, що вона нагадує мені якусь довгоногоу комаху. Він пояснює їй:

— У Денні діагностовано рановий ботулізм. Ця хвороба вважається смертельною, вона виникає в результаті потрапляння до рани бактерії *кlostридіуму ботулінуму*, які починають множитися й виробляти токсин, що впливає на нервову систему. Цьому хлопчикові дуже пощастило, так, Денні?! — виспівує він, і я моргаю йому, погоджуючись із цим твердженням.

Потім він розповідає цій рябій дівці, що останнім часом випадки ранового ботулізму почастішали через введення героїну підшкірним або внутрішньом'язовим шляхом.

— З чим це пов'язано? — питає гарним, низьким голосом краля в окулярах.

— Причини зростання кількості подібних випадків ще не з'ясовані, але хвороба може розповсюджуватися з якоюсь певною партією героїну або при вживанні спільних шприців.

— Ситуація небезпечна. Можна з ним поговорити?

— Авжеж! Він вас добре чує. Я залишу вас наодинці, познайомтесь.

Дівчина напружено посміхається містерові Неру, але коли вона сідає на краєчку ліжка, її очі палають, вона щиро стурбована моїм скрутним становищем. Я не розумію, що відбувається, але все одно не можу нічого сказати!

— Денні... Я розумію, у тебе зараз важкі часи через твою хворобу та залежність від героїну. Але я тут, щоб допомогти тобі, щоб ти міг забути про все й лишити позаду все погане.

Я не можу їй відповісти, але бачу, як у вікні за її спиною сідає сонце, яке освітлює її своїми довжелезними сліпучими променями, так ніби в неї над головою з'являється німб. Це — ніби відповідь на всі мої молитви, друже, а вона — ніби сама Пречиста Діва Марія.

— Я хочу допомогти тобі, попрацювати з тобою в цьому новому для всіх нас напрямку. Будуть й інші люди, такі, як ти, які теж перебувають у подібному складному стані. Ми працюватимемо з хлопцем на ім'я Том Карзон, він — один із найкращих у своїй справі. Можна сказати, кращий спеціаліст з реабілітації після лікування наркотичної залежності, кращий на все Об'єднане Королівство. Ти хочеш працювати з нами, хочеш, щоб ми допомогли тобі рухатися далі?

Я киваю їй, хочу прокричати: «Так, так, так!», але можу тільки підняти великі пальці догори.

— Це дуже, дуже чудові новини, — посміхається вона, — і як тільки ти трохи одужаєш, я повернуся й заберу тебе до нашого реабілітаційного проекту.

Здається, вона справді хоче це зробити, стільки ентузіазму.

— Мене звати Амелія Маккерхар, і я допоможу тобі, Денні, — тисне вона мою спітнілу долоню.

Господи, я вже відчуваю спасіння небесне, друже, мене вже рятує цей милосердний ангел! Тепер я стану на шлях одужання!

ПОСУХА

СТОПЧКОВА ДИЛЕМА № 2

Волосся цього йобаного мудака давно вже не бачило гребінця; зараз його цікавило тільки одне — де знайти наркоти та як нею ширнутися. Я ступаю на холодну, брудну, побиту плитку, якою вкрита тутешня кухонна підлога, і прикладаю вухо до його грудей: чую ледве помітне, нерівне серцебиття.

— Метті, прокидайся.

Дуже скоро я жалкую про те, що його потурбував, бо цей мудак раптом оживає, і його страшенно плющить; він у розпачі. Спочатку він приходить до тям, потім — Елісон, яку я спершу взагалі не помітив на дивані. Вони починають нити з приводу того, як погано почуваються, як вони обкололися та як сильно хочуть кинути наркоти. Потім на порозі спальні з'являється мала Марія, вона вся тремтить від холоду. Вона плаче за своїми татом та мамою. За нею входить Здихля, його теж трясє, як новонароджене котеня. У нього сіпається одне око, він волає:

— Стули пельку! Бля, ви всі тут зовсім у дрова! Я тут єдиний умію віджигати?

Я прямую до туалету й довго мочуся, але уникаю дзеркала — боюсь побачити свою огидну пику. Коли я закінчую, то бачу, як зі спальні виходить мала Дженні, подружка Марії. Я бачу на її великих очах сльози, вона тремтить від жаху, дівчиську, мабуть, років десять. Вона нерішуче наближається до мене.

— Вони хочуть іще наркотиків пошукати, — шепоче вона, потираючи червону цятку від уколу на згині руки.

Що це? Комерційний крок? Культура? Нещасний випадок.

— Це Марія мене вколола, прямо сюди, — продовжує дівчинка. — Я більше не хочу, можна я піду додому?

Вона дивиться на мене, ніби я тут — головний тюремний наглядач, якого вона благає відпустити її на волю.

— Що мені робити?

— Йди додому, — кажу я, шоковано хитаючи головою, а потім дивлюся у бік дверей вітальні й додаю: — Туди не ходи, навіть не прощайся. Бо інакше так просто не підеш.

Я відчиняю двері й вказую їй на сходи.

— Я скажу їм, що тобі стало погано й ти пішла додому. Просто біжи, — благаю я дівчинку, й раптом чую істеричні високі голоси, які доносяться з тієї кімнати; треба поквипити малу, нехай вишивається звідси, поки не пізно. — Біжи додому! Швидше!

Вона виходить, боязко й водночас вдячно киваючи мені. Я зачиняю за нею двері й повертаюся до холодного, задушливого коридору, шум з вітальні стає все голоснішим.

Здихля падає на крісло-мішок біля стіни й намагається перекричати цей гамір:

— Я — на полювання, — кидає він усіх пильним поглядом. — Хто зі мною?

Вони всі мовчать, тільки тремтять і ниють. Цей ранок нагадує мені масовий похорон якогось видатного палестинця, за труною якого слідує цілий натовп плакальниць. Марія каже щось, типу вона хоче здохнути, та Елі, яка й досі не може підвестися з дивана, намагається заспокоїти її:

— Не можна так казати, Маріє, ти ж така молода...

— Але я ніби вже мертва... Це не життя, а справжнє пекло, — плаче вона, вся така забита та жалюгідна.

— Знову йобана мелодрама, — коментує Здихля й дивиться на мене, підтягуючись ближче до батареї. — То хто зі мною?

— Ходімо, — викликаюся я, і ми виходимо до коридору.

Він піднімає на мене свої великі сумні очі й лагідно поводить рукою мені по плечу.

— Дякую, Марку, — шепоче він. — Набридли ці йобані дівки. Вже минули ті дні, коли можна було задовольнити їх самим хуєм, тепер їм потрібний тільки героїн, героїн, героїн...

— Ага, — киваю я, — але треба жити якось.

Він теж киває, й ми відчиняємо вхідні двері.

— Не треба нам було повертатися сюди, — скаржиться він, хитаючи головою. — Я б міг влаштувати нас обох до Андреаса... Могли б працювати на Тоні... Там було б усе в ажурі, друже, все в йобаному ажурі...

Я чую, як Марія волає:

— Де Дженні? Якщо вона з'їбалася, ох я їй пизди дам!

Елі намагається знову її заспокоїти, а ми зі Здихлею тихенько вислизаємо за двері, ніби якісь крадії, які вишиваються з місця злочину. Але на прощання ми здригаємося від страху, коли чуємо, як голос Метті перекриває загальний гамір:

— Стуліть пельки, блядь, суки продажні!

Ми не зупиняємося ні на мить, навіть не озираємося. Коли ми виходимо з під'їзду на вулицю, то чуємо, як хтось кричить до нас із вікна, але нам похуй.

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 6

Лотіанський відділ охорони здоров'я

Строго конфіденційно

Зафіксовані випадки захворювання на вірус імунодефіциту людини за лютий

Гордон Феррієр, 18 років, північний Единбург, мотокур'єр, боксер-аматор, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Роберт Макінтош, 21 рік, північний Единбург, чистильник вікон, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Джулі Меттісон, 22 роки, північний Единбург, студентка театрального факультету, мати-одиначка, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Філіп Майлз, 38 років, північний Единбург, безробітний кухар, троє дітей, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Гордон Марістон, 31 рік, північний Единбург, безробітний зварювальник, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Брайан Ніколсон, 31 рік, західний Лотіан, безробітний інженер-будівельник, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Джордж Парк, 27 років, південний Единбург, безробітний чорнороб, має дитину, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Крістофер Томсон, 22 роки, північний Единбург, безробітний булочник, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

ТИХА ГАВАНЬ

У мене завжди холодні руки. Ніби кров більше не циркулює моїм тілом. А вони не звикли до такого. Навіть у теплий день я все потираю й потираю долоні, грію їх об чашки, грію власним диханням. Мені важко дихати; ніби якийсь товстий шар слизу постійно блокує мої респіраторні шляхи.

Дуф, дуф, дуф...

Але я сам зробив це із собою. Ніхто більше в цьому не винний; ні Господь, ні навіть Маргарет Тетчер. Це я зробив; зруйнував суверенну державу Марка Рентона ще до того, як до неї дісталися ці мудаки зі своїми ескалаторами.

Дивно опинитися знову в батьківському домі. Тут стало так тихо після смерті малого Дейві. Навіть коли він був у лікарні, тут все одно відчувалася його присутність; мама з татом постійно готувалися до відвідувань, збирали для нього речі, повідомляли про його стан родичам та сусідам. Тепер рівень життя впав у цьому будинку до нуля, ніби у всіх зникла мета в житті. Батьки вже поринули в сон, коли я повернувся додому однієї п'ятниці дуже пізно. І тільки Біллі не спить.

Я зайшов лише взяти декілька платівок до своєї кімнати, але завершилося все тим, що я лишився дивитися з Біллі бокс, а потім просто заснув у своєму старому ліжку. Мое тіло навчилося переробляти героїн усе швидше й швидше. Колись я міг протриматися без дози декілька днів. Тепер ломка починається вже за чотири йобаних години. Я став ще апатичнішим та млявим — зберігаю енергію, щоб вона менше палила героїн у моєму організмі. Мене все дратує. Я швидко стомлююся. Стаю неухажним. Але найстрашніше те, що мені тепер до всього байдуже. Підвестися з дивана (якщо тільки не за героїном) потребує тепер монументальних зусиль.

Ми з Кізбо зараз проходимо програму лікування метадоном, до якої збирається приєднатися й Здихля. Ми вже давно не вживали, але відчуваємося хуйово, й у нас часто на тілі виступають сироти. І ми все одно продовжуємо шукати героїн. Я розповів про це дівчині з клініки, і вона відповіла, що нам треба набратися терпіння, що за деякий час після припинення вживання наркотиків усі ці тривожні симптоми зникнуть. Ага, дочекатися б!

У ті дні, коли я не шукаю, де ширнутися, я читаю «Улісса» Джойса, якого я, на свій подив та радість, знайшов у макдональдській бібліотеці. Я ніколи раніше не читав цього твору, він завжди здавався мені нудною плутаниною, але зараз

я просто загубився в цій книзі, вишукуючи слова та образи, які нагадують мені про ті часи, коли я вживав кислоту. Хотів би я, щоб мама теж її прочитала.

За метадоною програмою треба з'являтися кожного тижня до лейтівської клініки та повідомляти про свій теперішній стан. Наступного року цю лікарню збираються закрити, але нам все одно треба заходити туди для відмітки й за сиропом, який за смаком можна порівняти хіба що з рідиною для чищення унітазів. Звучить дуже сумно, але там ми відчуваємо себе потрібними. Там ми зустрічаємо багато нариків. Дехто з них виглядає засмученим, хтось соромиться, а комусь на все похуй, вони навіть не бояться спитати в нас героїну. Деякі зовсім чисті та прості. Не будь в останніх героїну, вони б піділи на щось інше, певен у цьому. Але переважна більшість — звичайні хлопці, які піділи на голку та накололися мало не до смерті, щоб утекти від сорому та безробіття. Від нудьги тут усі божеволіють не менше, ніж від наркоти. Часто вони тримають усе це в собі, начепивши на себе маску спокою, постійно жартуючи та багато балакаючи. Вони не можуть дозволити собі звернути на щось увагу, і я точно знаю, що навіть якщо їх не накрило хвилию апатії, це станеться рано чи пізно. Їм не втекти.

Метадон — повне лайно. Від нього не шторить, але вони кажуть нам вживати його й далі, бо інакше нам не дочекатися на своє «покращення». Метадон бентежить мене, але, мабуть, краще він, ніж нічого. Іноді в клініці на нас дивляться, як на лабораторних пацюків, говорять до нас цим особливим приглушеним та розважливим голосом, який вживають тільки у розмовах із пацієнтами. У нас беруть кров на аналіз: хлопець з лабораторії постійно наголошує, що це не тільки заради перевірки на ВІЛ. Принаймні, вони намагаються щось для нас зробити. Нарешті суспільство визнало трагедію, яка відбувається у всій країні.

У будинку моєї матері завжди тихо. На мій подив, коли мами з татом немає вдома, ми з Біллі припиняємо змагатися, забуваємо про те, що ненавидимо один одного, й просто спілкуємося, як нормальні брати. І ось ми дивимося, як чорношкірий американський боксер вибиває з білого нікчеми останню надію.

Потім Біллі каже щось типу:

— Не можу більше сидіти отак, нічого не робити.

— Знову хочеш до армії?

— Мабуть, так, хочу.

Я поборов у собі бажання розвинути цю тему. Ми з Біллі ніколи не сходилися в думці щодо таких питань, і хоча я вважаю його повнісіньким дурнем, це — його життя, не мені вказувати йому, як жити. Але він розповідає мені про армію: про ідіотів-офіцерів, про йобане піше патрулювання, але каже, що там друзі завжди готові за тебе заступитися, там відчуваєш себе частиною чогось більшого. Наступного тижня йому доведеться постати перед судом за побиття того мудака з бару, тому в нього голова тільки проблемами й забита.

Біллі переїхав до старої кімнати Дейві, з якої відкривається гарний краєвид на річку. Коли ця свята кімната відійшла колись до людини, яка була б щаслива й у льосі чи на горищі, ми з Біллі не приховували свого незадоволення після того, як переїхали сюди з Форта декілька років тому. Він і досі каже, що кімната перейшла до нього за заповітом малого Дейві, мудака, бля; але, чесно кажучи, я не маю на неї права, бо не збирався сюди повертатися. Тепер його половина кімнати здається мені надто порожньою. Він забрав свій старий портрет До-

нальда Форда¹ в джамбівському прикиді та згорток з каліграфічним написом, якого він зробив колись ще в школі (єдине його досягнення за всі одинадцять років державної освіти). Там він записав темно-бордовим чорнилом текст пісні Даррена Гейеса «Hearts, Glorious Hearts». Пластмасовий король Біллі на коні, який стояв колись на підвіконні й несхвально дивився на цю оселю фанатів «Гіберніан», також таємничо зник.

Ізострічка, якою він поділив колись нашу кімнату навпіл, усе ще тут, проходить прямо по килиму. Я віддираю її, та вона залишає після себе широку темну лінію, таку помітну на блакитній підлозі, освітленій сонцем. Він називав це невидимою Берлінською стіною, яка відділяє його від мене — від моєї території постерів Кубка Ліги чемпіонів 1972 року, фото «Гібсів» 1973-го, де вони тримають у руках одразу два кубки, плакат із Аланом Гордоном, який навмисно дурачиться й позує. Потім тут є ще знімок Джукбоксу. А ще на стіні висить величезна фотографія церкви, що на вулиці Святого Стефана, на якій Томмі спреєм написав «ІГГІ — ГОСПОДЬ». Трохи далі висить колаж із зображеннями панків та виконавців соулу, зачіски в них неймовірні, приголомшливі. Тепер я можу присунути ліжко ближче до вікна, бо Біллі сюди точно більше не повернеться.

Так, тепер у нього є двоспальне ліжко, яке він поставив у старій кімнаті малого Дейві, щоб було зручніше трахатися з Шерон, коли та лишається в нього на ніч. Йобаний джамбо, йому б тільки трахатися. І як вони так можуть, коли у сусідній кімнаті сплять мама з татом? Як він себе поважає після цього? Я ніколи не приведу тьолку сюди, у *дім своєї матері*.

У суботу я завжди прокидаюся пізно; зараз уже майже дванадцята година. Я не голодний, але мама з татом не чекали на мене, тому вони наполягають, щоб я поласував суботнім біфштексом з ними. Це в нас така традиція — мама завжди готує січений біфштекс рано, ще в першій половині дня, тому ми завжди встигаємо пройтися Істер-роудом чи до Тайнкасла; батько іноді навіть до Іброксу діставався. Треба сказати, що майже всі футбольні традиції пішли з нашого життя останніми днями, але цей біфштекс, мабуть, залишиться з нами назавжди. Мама застилає білу скатертину, я бачу, як у великій сковорідці булькотить цей біфштекс, прямо посередині красується цибулька. Потім вона перемішує якусь кашу, засипає її бобами. Але в мовчазному спокої материних рук я бачу щось значуще, надривне; вона аж трясеться, так хоче зробити щось саме для мене. У старої вже очі на лоба лізуть, бо скінчилися сигарети. Вона просить їх у Біллі, але той знизує плечима, мовляв, ні, немає. Ага, пам'ятаю, він казав щось про те, що хоче курити менше, а може й взагалі кинути.

— Треба вийти за сигаретами, — каже вона.

— Тобі вони не потрібні, Катерино, — каже їй старий таким тоном, ніби звертається до дитини.

Він рідко називає її повним іменем, тільки в особливо серйозних випадках, про що свідчить і те, як вони витріщаються одне на одного. Я накладаю собі в тарілку біфштекса. З'їдаю й трохи каші, але, здається, біфштекс пересолений, мені боляче, коли він потрапляє до моїх сухих потрісканих губ, та й боби недоварені, тверді настільки, що нагадують маленькі зелені каменюки,

¹ Шотландський футболіст, нападник, відомий своїми виступами за «Хартс» та національну збірну Шотландії.

хоча я сам бачив — мама доволі довго тримала їх на плиті. Стара завжди готувала так собі, але навіть якби вона була Делією Сміт¹, я б все одно не зумів з'їсти стільки, щоб її задовольнити, бо я весь тремчу й моргаю від світла, яке сліпить мене з вікна.

Господи, я ж тільки хотів узяти пару платівок!

Краєчком ока я бачу, як стара поправляє ящички в серванті, перегортає подушки на дивані й кріслах, щоб хоч трохи приглушити запах сигаретного диму, який неминуче витає всією нашою квартирою. Вона мене дратує, я хочу сказати їй: «Сядь уже та їж», але до мене раптом звертається старий, і є щось загрозливе в його тоні:

— Я хочу спитати в тебе дещо. Дещо дуже серйозне. Ти такий блідий через якісь препарати?

Думаю, він не про лікування, а про наркотику зараз питає.

— Синку, скажи нам, що це не так! — благає мама, стаючи біля стільця, на якого вона мала давно вже сісти; вона стиснула руки в кулачки так, що аж кісточки побілили.

Сам не знаю чому, але я не хочу їм більше брехати.

— Я зараз на метадоновій програмі, — визнаю я, — намагаюся зіскочити з голки.

— Ідіот ти йобаний, — реве Біллі.

— Угу, тепер мені багато що зрозуміло, — холодно констатує тато й питає: — Нічого не хочеш нам сказати?

Але я тільки знизую плечима.

— Ти — наркоман, — щупить очі батько, — брудний брехливий наркоман. У тебе наркозалежність. Я правильно кажу?

Я дивлюся на нього:

— Навішуючи на мене ярлика, ти ганьбиш мене.

— Що?!

— Так К'еркегор казав.

— Що ти верзеш, бля? — питає Біллі.

— Сьорен К'еркегор, датський філософ.

Мій старий ударяє кулаком по столу.

— Для початку припини нести все це лайно! Тепер усьому кришка — твоєму навчанню, твоїм перспективам! Йобаний філософ тобі не допоможе! Зараз не час потурати своїм примхам, Марку! Це не іграшка, з якою можна побавитися, а коли стомишся — викинути! Це все серйозно! Ти зараз граєшся зі своїм життям!

— Марку... — починає схлипувати мама, — повірити не можу. Наш Марк... університет... як ми ним пишалися, пам'ятаєш, Дейві? Як ми пишалися!

— Ця гидота вбиває тебе, Марку, я читав про це, — оголошує батько. — Це ж самогубство! Ти скінчиш у лікарні, як той твій дружок, Мерфі; Господи, він же мало не вмер там!

Мама плаче; вона зітхає, волає, задихається від сліз. Я хочу заспокоїти її, пообіцяти, що зі мною все буде гаразд, але не можу зрушити з місця. Сиджу, як паралізований, на своєму стільці.

¹ Англійський кухар та телеведуча, авторка кулінарних бестселерів у Британії.

— Сторчок йобаний, — волає Біллі, — погану гру ти затіяв, це повне лайно.

Починається наша звичайна суперечка; я одразу завдаю йому удару у відповідь:

— Ага, зате побиття незнайомців у публічних місцях — це ж так по-дорослому, так розумно, а головне — схвалено суспільством.

Біллі злиться, але чомусь спускає мені, обмежившись поблажливою посмішкою на нахабній пиці.

— Це ми вже обговорювали! — кричить батько. — Його дурощі ми вже обговорювали минулого тижня! А зараз треба поговорити про тебе, синку!

— Слухайте, — кажу я їм, примирливо піднімаючи долоні, — тут немає нічого страшного. Так, я трохи переграв, у мене виникла залежність. Знаю, це жахливі речі, але я в усьому вже розібрався. Я лікуюся, за метадоною програмою, кидаю героїн.

— Але це не так легко, — раптом верещить мама. — Я ж чула про це, Марку! Це ж СНІД!

— Треба ширятися, щоб заразитися СНІДом, мамо, — хитаю головою я, — а я тільки кутив. Але я перегорнув цю сторінку.

Хуйову гру я замутив, як каже Біллі, бо я не можу стриматися й дивлюся на згин своєї руки. Тато слідкує за моїм поглядом, розуміє, що я маю на думці, підскакує й заковчує мені рукава, щоб представити на загальний огляд струпи та патьоки гною.

— Ага? А це що таке тоді?

Я рефлексивно ховаю руку за спину.

— Я дуже рідко ширявся і завжди тільки своїм шприцом, — виправдовуюся я. — Слухайте... Знаю, я протупив, але тепер усе буде інакше.

— Та ти що? — вищить мама, налякано витріщаючись на мою руку. — Не бачу я, щоб ти надто великих зусиль для цього докладав!

— Роблю, що можу.

— Калічиш себе!

— Принаймні, він визнає, що має проблеми, Кеті, — вмовляє її тато, — принаймні, він хоче з цим зав'язати.

Потім він винагороджує мене палаючим поглядом:

— Це все в Лондоні почалося?

Я не стримуюся й регочу, від усього серця, коли чую його слова. У Лондоні наркоти було дістати значно складніше, ніж тут, де її мало не на кожному розі продають.

— Посмійся мені, — гірко докорює він, — Саймон же не такий? Стіві, той малий Хатчисон, він не з цих?

— Ні, — відповідаю я, бо чомусь не хочу викривати Здихлю. — Вони цього лайна ніколи не торкалися. Тільки я.

— Ага, один тільки такий ідіот знайшовся, — ридає мама.

— Але чому, синку? — питає тато. — Чому ти почав уживати?

Я ніколи не думав про це, тому мені складно відповісти на це питання.

— Кайф — це чудове відчуття.

Його очі вилазять з орбіт так, ніби хтось його по потилиці бейсбольною битою вдарив.

— Господи, мабуть, з обриву стрибати — теж чудове відчуття, поки об землю не вдаришся. Коли ти вже порозумнішаєш, синку?

— Я ніби в кошмарі живу, — волає мати, — так, це просто жакливий кошмар!

Раптом настає така бажана для мене тиша, чути тільки «тік-так» нашого розкішного годинника з маятником, якого мій старий колись придбав у свого завжди похмурого друга Джиммі Гаррета на Інглстонському ринку. І ось цей годинник починає бити полудень. Дванадцять повільних ударів, хоча стрілки й показують уже трохи більше за дванадцятую годину, дванадцять ударів вимірюють наші життя скороченнями серця... Дум... Дум... Дум...

Я намагаюся з'їсти ще трохи біфштекса, але не можу проковтнути жодної крихти. Я відчуваю, як їжа потрапляє мені до гортані, але застрягає там, ніби в мене м'язи не працюють. Усе застряє в моєму стравоході, я давлюся кожним шматочком, поки один з них раптом не проскакує до кишок і мене не відвідує несподіване полегшення. Мама ретельно вивчає моє обличчя, міркуючи про щось надзвичайно для неї важливе, потім підводиться і з несподіваною квапливістю, яка вражає нас усіх, крокує до іншої кімнати, дістає з серванта листа й передає його мені.

— Це — тобі, — закидає вона.

На листі я бачу поштову марку Глазго. Я й сам не знаю, що це може бути. Раптом я відчуваю на собі розлючений погляд трьох пар очей, який просто не дозволяє мені сховати листа до кишені, щоб прочитати пізніше. Тому я відриваю краєчок конверта. Це — запрошення.

Пан та пані Рональд Дансмери

мають за честь запросити

Марка Рентона

на весілля своєї доньки

Джоанни Ейпріл та пана Пола Річарда Біссета,

яке відбудеться у Шотландській церкві Святого Колумба

за адресою: Ренфрішир, Кілмакольм, Дачел-роуд

4 травня 1985 року о 13:00,

та на банкет у готелі «Боуфілд»

за адресою: Ренфрішир, Гаувуд, Боуфілд-роуд

— Що це? — питає мама.

— Нічого такого, просто запрошення на весілля. Мій старий друг з універу, Бісто, — пояснюю їй я, здивований новиною про їхнє весілля та тим фактом, що вони вирішили запросити мене.

Мабуть, Джоанна просто залетіла; це — єдина можливість, за якої могла трапитися така оказія, бо на них попереду чекав ще один рік навчання в Абердині. Останнього разу я бачив Джоанну на Юніон-стрит. Я тоді дуже поспішав, бо шукав зустрічі з Доном. А вона йшла вулицею з якоюсь подружкою. Дівчина помітила мене, але вдала, ніби не впізнала, й, відвернувшись, перейшла на інший бік вулиці.

Мама підозріло дивиться на мене, хитає головою, у неї на очах проступають сльози. Вона з болем промовляє:

— А це міг бути ти... З тією дівчинкою, Фіоною, — схлипує вона. — Чи навіть з малою Гейзел.

Вона повертається до старого, той киває їй і обіймає за плечі.

— Так, я вчасно втік з Абердина, — кажу я.

— Не починай, Марку! Просто не починай, на хер! Ти добре розумієш, що має на увазі мама, — кричить тато.

Що я добре розумію, так це те, що я надто затримався за цим сніданком і наркоманська тема все ще відкрита, а я більше не можу слухати всі ці стогнання з приводу того, «де ж ми схибили». Взагалі, схибили вони тільки тоді, коли вирішили подарувати цьому світу нових людей. Я не просив, щоб мене народжували, і не боюся смерті. А вона точно за мною прийде, якщо продовжуватиму й далі в такому дусі; і я був би радий такому завершенню, усе це лайно скінчилося б, чи, принаймні, мені б стало на все похуй. Блядь, а я просто спустився сюди за платівками. Біллі смішливо дивиться на мене, бо чудово знав весь час, чим я займався, але нікому нічого не казав.

Я заходжу до ванної кімнати, щоб запити материні страви, й виходжу на Вок, ледве тягнучи на собі важку «сілінківську» сумку з платівками. На щастя, у Кіркгейті я зустрічаю Метті та Здихлю. Виглядають вони так само хуйово, як і я, ентузіазму в них ненабагато більше, навіть коли я пропоную їм ширнутися й допомогти мені з сумкою. Метті, на мій подив, тягнеться до сумки, але швидко виявляється, що йому просто цікаво зазирнути до неї. А там лежить усе, що важливе для мене: Боуї, Іггі, Лу. Саме з ними я збирався попроситися.

— Блядь, важка втрата, — читає мої думки Метті.

— У мене є такі самі на плівках, — намагаюся захиститися я.

— Бля, й не шкода було час на цей мотлох витратити, — ніє він.

Здихля йде мовчки попереду, іноді озираючись на нас.

На хуй мені треба пояснювати все цьому мудаку — незрозуміло, але я кажу:

— Попрошу Гейзел переписати їх на касети, у неї купа вільного часу.

Метті поводить плечима, й ми заходимо до магазину. Здихля лишається на вулиці, щоб покурити, а я одразу викладаю на прилавок усі свої платівки. Продавець швиденько продивляється їх із виразом обличчя, який я сто разів уже бачив; типу, в нього ще багато справ, а я його відволікаю, і бла-бла-бла.

— Боуї я завжди зможу перепродати, — каже він. — Але нікому не потрібні Іггі, «Студжіз», Лу чи «Вельветс». Сімдесяті вже застарі для наших клієнтів.

Мудак йобаний.

Я отримую за платівки ниці копійки. Метті вдає, ніби переглядає стелажі з касетами у вітрині, але я точно знаю — подумки він підраховує монети на моїй долоні. Коли ми виходимо звідти, то зустрічаємо Оллі Каррена, який йде у своїх справах Воком, йобаний борець невидимого Національного фронту.

— Як справи, Оллі?

— Гараз-з-с-с-с-с-с-с... — шипить він і дивиться спочатку на мене, потім на Здихлю і, врешті-решт, на Метті.

По його презирливому погляду видно, що він вважає нас справжніми покійками суспільства.

— Це ж ти — Коннелл? — питає він Метті, однак тон у нього такий, ніби він звинувачує в чомусь цього хлопця.

Метті крутить сережку у вусі так інтенсивно, ніби намагається налаштувати свій мозок на правильну хвилю. Він навіть забуває про сигарету, яку тримає в руках.

— І що?

— Ти більше не мешкаєш у Форті? — хитає головою Оллі.

— Ні, я тепер у Вестер-Гейлз, — відповідає той.

Оллі мовчки витріщається на нас, у нього професійний вигляд охоронця чи якого-небудь поліцейського. Тому я вирішую врятувати ситуацію:

— Ти в цьому одязі виглядаєш, як справжній вояка, Оллі.

Він посміхається, його очі спочатку сповнюються якоюсь імбецильною ненавистю, але потім він пихато шкіриться й каже:

— Ага, більшість із нас усе ж дотримується заведених порядків.

— Виглядає зовсім новеньким. До речі, нещодавно зустрів твою дружину десь у Бендіксі.

— Агас-с-с-сь... — радісно свистить він. — Таке могло статися.

Здихля киває й каже:

— Знав я одну тьолочку, вона була схиблена на пранні. Весь час тягла все до пральної машини, а то й до Бендіксу.

— Ага, іноді вона мене своїм чистоплюйством теж дістає, — погоджується Оллі, — але зараз у неї чудова пральна машина.

— Проте все одно тягається до Бендіксу, — посміюється Здихля.

Я намагаюся весь цей час лишатися серйозним, Метті взагалі розкрив рота, не розуміючи, нащо ми теревенимо з цим старим.

— Ага, — погоджується Оллі, — мати в неї така сама дурна була.

— Вона, звісно, іноді й машинкою користувалася, та моя дівчина, — каже Здихля.

— Моя дуже рідко про неї згадує.

— Об заклад готовий побитися, ти частіше переш вдома, ніж вона, так? — питає Здихля.

— Ага, я іноді перу, дійсно, але вона весь час ходить до цього Бендіксу, у неї сам Бендікс у голові.

— А ти сам бував колись у Бендіксі? — питаю я.

— Ага, ми тоді були ще неодружені, я був зовсім молодий. Служив моряком. Там було чисто... Що... Що трапилося? — збентежено питає Оллі, коли ми не можемо більше стримуватися й регочемо, як несамовиті. — Чого ви регочете? Бля, знову щось затіяли! Знаю я вас! І ваші ігри!

— Які ще ігри? — наївно питаюся я.

Він дивиться на моє зап'ястя, по якому тече гній, на мою бліду шкіру, вкриту сиротами.

— Виробнича травма, — підморгую я, але він дивиться на мене з відразою і крокує геть Воком.

— Бендікс — прямо по курсу! — кричить йому вслід Здихля.

Мені вже боляче сміятися, аж боки ниють. Але ми добряче повеселилися, тобто я повеселився, і коли біль вгамовується, я розумію, що всі оточуючі дивляться на нас, як на прокажених. Перехожі налякано витріщаються на нас і шепочуться, я майже фізично відчуваю, як вони засуджують мене.

— Давайте вшиватися звідси, — пропонує Здихля.

Біль. Психологічний біль.

Стає тільки гірше, коли ми дістаємося Толкроссу. Метті вирішує зачекати нас на вулиці.

— Блядь, мені там більше не раді, тут постою, — каже він.

Всередині ми бачимо, що його старенькі помідорні кущі на підвіконні зовсім згнили й засохли, а сам Джонні сидить за столиком, схилившись над рядками спіду. Я припускаюся великої помилки, віддавши йому всю свою готівку. Він занюхає його, зітхає й відмовляє нам.

— Один маленький пакетик, друже.

— Вибачте, жебраки, але це бізнес.

— Але ж я нещодавно платив тобі, знаю, там було забагато, має вистачити.

— Немає грошей — немає героїну. І я не дам вам наркоту тільки тому, що ви дивитесь на мене зараз, як бідолашні цуценята. Знайдете гроші — і я одразу вас пригощу.

— Ти що, Джонні, ми ж друзі...

— У цій грі немає друзів, хлопче, тільки спільники, — пояснює він. — Білий Лебідь — лише пішак у цій грі, друзі.

Він всмоктує ще один рядок спіду.

— Я — підлеглий робітник, а не власник магазину «Брюс Рекордз», наприклад. Якщо ви розумієте, про що я.

Він каже правду. Білого героїну ніде більше не знайти, тепер у ходу тільки коричневий. Лебідь завжди понтується, але він і справді тільки виконує чийсь накази. Тому ми виходимо на вулицю з пустими руками. Метті одразу починає нити, коли ми з'являємося на сходах.

— Що? Нічого не взяли? Блядь, що ж коїться, — звинувачує нас цей покидьок, змушуючи виправдовуватись. — Дауни йобані.

— Припини називати всіх навколо даунами, Метті.

— Чого це? Через те, що твій брат був дауном? — нахабно питає він, порушуючи наше табу на згадки про мого молодшенького.

— Ні, синдром Дауна був єдиною хворобою, яку не діагностували в мого малого брата, — відповідаю я йому, і нам обом стає соромно.

— Казав тобі, не буде нам сьогодні героїну, — накидається на нього Здихля. — І припини нити, врешті-решт. Завжди тільки й знаєш, що нити, блядь, як тебе тільки люди виносять. Ніхуя не робиш, а туди ж, зі своїми йобаними претензіями.

Метті стуляє пельку, й далі ми йдемо у повній тиші. Ми дістаємося початку Воку, нас уже трусить від ломки, ми всі спітніли, аж раптом чуємо верескливий крик:

— Са-а-аймоне!

Дві засмикані дівчинки, справжні спокусниці, крокують до нас з боку центрального вокзалу. Вони — останні, кого б нам хотілося зараз зустріти, але ніхто нас не питає. Це — та мала Марія Андерсон зі своєю подружкою Дженні. Виявляється, що Дженні — кузина Ширлі, тому Метті не дуже радий її бачити. Так само, як і я. Я сказав їй тоді припинити спілкуватися з Марією, більше ніколи не зустрічатися з нею, і вона кивнула, ніби обіцяючи виконати моє прохання, але все одно тусить із цією дурищею. У центрі нас і на поріг ніде не пустять, тому ми йдемо до бару «Дельфін». Сідаємо у кутку, замовляємо «Пепсі», бо в ній багато цукру, мимо нас крокує Неллі, який вирішує перекинути по пінті і з нами. Починає пиздіти про Бегбі та Сейбо, але мені

нецікаво, я кожного разу намагаюся повернути нашу розмову у правильне русло та дізнатися, у кого ще зараз можна дістати героїн. Він нахилиється до мене й шепоче на вухо:

— Як думаєш, правильно я вчинив?

Я зовсім його не слухав, тому і гадки не маю, про що він питається, і відповідаю:

— Це — твоє рішення, Нейл. — Я знизую плечима, спіймавши на собі погляд Дженні; вона ніби просить вибачення в мене за свою появу.

На хуй цю малу сучку, їй рано чи пізно настане гаплик, а я — не йобаний соціальний працівник, принаймні, так мені здається.

Неллі стискає губи:

— І що?

Ще дві дівчинки приєднуються до Здихлиного гарему.

— «Сілінк», — вказує одна з них на мою спустошену сумку, правда, вимовляє вона цю назву досить своєрідно — «Сіланк», так по-нашому, по-лейтвівськи.

Зазвичай я намагаюся причаститися до розкішного тьолкового столу Здихлі, але зараз мені взагалі нічого не хочеться.

— Так, хлопче, ніколи не знаєш, де соломки підстелити, — філософськи кажу я йому.

— Ти маєш рацію, як завжди! — погоджується Неллі, думаючи, що мені не насрати на його драми.

Здається, це той самий Сьорен сказав колись, що завжди можна радити людині знайти свою тиху гавань, але байдужість — це навіть кращий помічник.

Увагу Здихлі сконцентровано на малій Марії, прихованій красі Банана-флетс. Гарна, але теж героїнова сучка. Ходять чутки, що це Здихля її підсадив; завжди знаходять якогось грішника, який запустив це стихійне лихо, люди постійно шукають винуватого, кажучи: все це лайно типу «ось цей злодій, який підсадив мого сина чи доньку на наркотику». Тільки-но наркотики з'явилися, одразу знайшлися й ті люди, які схотіли їх скуштувати. Безглуздо й тупо намагатися звинуватити чужу дитину, яка захворіла на грип та заразила інших дітей у класі. Це навіть не зараження, це — розповсюдження, природний процес. Однак все одно такі батьки обманюють себе, бо просто не хочуть вірити, що їхня дитина стала зовсім іншою.

Здихля, звичайно, мудак, навряд чи він став би заважати комусь підсідати на голку.

— Де ж мої шістнадцять, ці золоті роки, — посміхається він і ніжно проводить своїми підступними пальцями по її опухлих губах, — шкода, що я кинув школу. Тепер це було б незаконно, так, я правильно розумію?

У нього на голові чомусь з'явилася пласка тубетейка, яку він, мабуть, взяв у цих дівчат; я бачу, що Неллі вже починає дратувати ця компанія. Він помічає, як я витріщаюся на цю шапку. Посміхається мені, ніби кажучи: «Оце так хуйня». А потім тихенько каже мені:

— Чув, наш Гогзгі захворів. Його бачили у клініці.

— Мабуть, за метадоном ходив. Ми всі туди ходимо за програмою.

— Та ні, він сам розколовся нещодавно у барі, що лікується. Ридав тоді, як йобане дівчисько, — шепоче Неллі.

Я дивлюся на Здихлю, який нібито обіймає Марію, але водночас фліртує з Дженні.

— Солоденька моя дівчинка. Була б моєю, якби я не був настільки відданий тобі, Маріє, — щипає він свою подружку, Дженні тихенько посміюється.

Метті напружено витріщається на нього.

— Сука, ти мене заїбав уже, я краще піду, — каже він з кривою посмішкою.

Я повертаюся до Здихлі:

— Ти йдеш?

— Ні... Маю зустрітися тут з Ріккі Монагеном. Почекаю, подивлюся, що він може мені запропонувати.

— Бля, нічого в Монні немає, — презирливо спльовує Метті.

— Справа твоя, червоне чи чорне, крути колесо. А я лишаюся тут, — каже той і сильніше стискає Марію в обіймах, яка весь час агресивно витріщається на мене.

Я киваю Метті. Хочу скоріше піти звідси, і ми лишаємо Здихлю з тьолочками. Так ми опиняємося на вулиці під світлом злісних ліхтарів, де повз нас проходять якісь мудаки, для яких ми — не більше, ніж бактерія чи купка лайна. Я весь тремчу, ніби анорексичка-модель, яка підносить до рота крихітне зернятко.

— Слухай, Марку, вибач за ті... ті слова про Дейві, типу. Мені дуже шкода.

— Забудь, — раджу йому я.

— Я просто на грані через наркоти, не можу себе контролювати.

— Забудь, — повторюю я, не маючи жодного бажання сперечатися з ним зараз.

Ми заходимо до магазину, Метті потрібно там щось купити. Місіс Райленс зустрічає нас за прилавком: яскраве фарбоване волосся підкреслює червоний колір її товстого обличчя. Вона бачить, як я пробігаю очима по скарбничці у формі кішки.

— Тварини ніколи не стануть жалітися, синку. Чесно кажучи, цим вони подобаються мені більше за людей. Принаймні, за деяких людей, — жалісно дивиться вона на мене, помічаючи, як я витріщаюся на кішку. — Як там мій хлопчик, Денні? Гарнюня такий.

— Здається, йому вже краще, — грубо одказую я; мені хочеться сплюнути, коли я дивлюся, як Метті нишпорить у кишнях, шукаючи гроші та ненавидячи себе, раба злидарства та безглуздої залежності від інших. — Він теж бере участь у проекті.

— Проект... — бездумно повторює за мною стара миша, скнаро відраховуючи дорогоцінні копійки решти за туалетний папір.

До магазину заходить компанія підлітків, і її яструбині очі одразу щуляться за лінзами товстенних окулярів. Я бачу, як у Метті очі на лоба лізуть, коли я хапаю з прилавка скарбничку й запихаю її до сумки. Це Шарлін мене навчила — тримай сумку наготові. Крадіжка не належить до тих справ, які треба ретельно планувати. У процесі я не відводжу погляду від потилиці місіс Райленс, яка повністю перемкнула свою настирливу увагу на дітей. Метті теж насторожі.

Ми виходимо на вулицю, і тільки-но за нами зачиняються двері, місіс Райленс волає:

— Моя колекція! Моя кошача колекція! Хто забрав мою колекцію?!

Але це вона звертається до тих малих гівнюків, а ми тихенько зникаємо на іншому боці дороги. Ми збираємося повернутися до Лебеда, тільки б цю скарбничку відкрити. Ми затамуємо дух й обережно несемо пластмасову «кішку» вулицею Королеви Шарлотти. А вона важенька — мабуть, там повнісінько нових фунтових монеток. Але раптом нам спадає на думку, що ми можемо сісти на автобус біля лейтівської поліцейської дільниці; і ось ми вже торохтимо шістнадцятим маршрутом, який прямує до Толкроссу. Джонні немає вдома, але, на наше щастя, нам відкриває Реймі.

— Заходьте, купуйте, хлопчики мої, — виспіває він у стилі ери Боуї-Тоні-Ньюлі, а потім раптом підморгує нам і дивиться на Метті. — О, а ти ще живий, Метті, хлопчику мій? Чи може, хочеш зачекати, поки прийде Лебідь, та з ним і будеш вести всі справи?

— Ага...

Ми починаємо шукати ніж, бо ніяк не можемо відкрити скарбничку! Метті штрикає її ножом, але той неочікувано зісковзує і потрапляє йому прямо в другу руку; і ось він уже заливає червоною кров'ю скарбничку та пропалену численними сигаретами дерев'яну підлогу.

— Блядь, сука! — кричить він, смокчучи власну кров із пальця, як вампір.

Я теж пробую відкрити, але в мене нічого не виходить. Ми точно знаємо, що в цій йобаній коробці повно десятипенсовиків та фунтових монет, але не можемо скористатися жодною з них, ці йобані котячі зуби не дають дістатися до скарбів.

Йобані покидьки, які вигадали цю хуйню!

Реймі виносить з іншої кімнати молоток і хуярить ним по скарбничці, але їй на все похуй.

— Співаю серенади, достань свої принади.. — наспівує він, відкладаючи інструмент убік.

Ці його звичайні ремарки, завжди безглузді, але доволі смішні, зараз звучать ну зовсім не до теми. Я сам беруся за молоток і вдаряю по цьому диявольському виробу, але на цьому синтетичному, канцерогенному полімері, який навіть розкладу природному не піддається, не лишається жодної подряпини. Не допомагає навіть слюсарна ножівка, тут потрібний гострильник. Реймі втрачає спокій:

— Джентльмени, залиште ці безрезультатні спроби, поки Джонні не повернеться. Ми — не єдині постачальники, друзі мої, а поки ви цю хуйню відкриєте, у Шотландії взагалі міністерство з торгівлі наркоткою відкрити встигнуть.

Реймі, звісно, дивний товариш, але треба віддати йому належне — справи з ним вести значно легше. Джонні дуже пихатий, жорстокіший за нього через величезну кількість спіду та іншої хімії, яку він вживає. Якщо він думає, що лишатиметься царем гори вічно, то він сильно помиляється.

Ми з Метті дивимося один на одного й вирішуємо дізнатися, чи не вдалося Здихлі домовитися з тим своїм знайомим, Монні. Ми повертаємося до порту, але зупиняємося на початку Воку й зазираємо до Кіркгейту, де у Форті мешкає Кізбо. Поверх «Д» у будинку Форт — за дві квартири від нього я провів більшу частину свого дитинства.

— Хочу до Кита завітати, Метті, зачекай на мене тут.

— Нащо?

Я відкриваю сумку, дістаю скарбничку й трясу нею, щоб привернути його увагу. Половину його обличчя ніби судомою зводить, таке трапляється хіба що при серцевих нападах.

— Бо я збираюся віддати тобі це разом із сумкою, щоб ти зайшов до якоїсь майстерні й відкрив її. Чи сам розбий, головне — збери все-все-все і сховай до цієї сумки. Домовилися?

Метті моргає так сильно, ніби йому хтось перцю в очі насипав.

— Але... Я ж можу вічність так ходити...

Що це було, на хуй?

Ми обидва чуємо жахливу луну, яка доноситься зверху. Вона болем віддається в моїй голові. Панічний холодок пробігає моїм хребтом. Блядь, я ніби обколотий, це все — клятий метадон... Я тягну Метті за рукава куртки:

— Ми з Кізбо зараз спустимося, допоможемо тобі, я не хочу марно витратити час на цю дурну суперечку!

Метті витирає соплі й киває, він панічно озирається по сторонах і тремтить від страху. Я піднімаюся сходами й опиняюся на поверсі «Д». І тут я зустрічаю маму й тата Кізбо; Мойра, з її помітним кучерявим темним волоссям та окулярами в роговій оправі, та Джиммі, який і досі схожий на бочку і вдягнений у білу сорочку й чорні треніки, стоять під дверима власної квартири. Коли я підходжу до них, то крики, які доносяться з квартири, стають голоснішими; я розумію, що там, усередині, — Кізбо. Джиммі та Мойра дивляться стривожено одне на одного, але все ж наслідуються зайти до квартири та ще й намагаються зачинити двері перед моїм носом.

— Що трапилось? Це Кіт кричить?

— Ти тут небажаний гість, — одказує Мойра, навалюючись усією вагою на двері, але я встигаю встромити в щілину плече й протискаюся до квартири.

В одній руці в мене наша скарбничка, я не можу лишити її в коридорі, тому змушений мало не вдертися до чужої квартири. Хтось випустив з вольєра всіх птахів, вони зараз істерично борсаються коридором.

— Не випустіть птахів на вулицю! — кричить Мойра, дозволяючи мені пройти до вітальні й зачиняючи за мною двері.

Перед моїми очима постає божевільна сцена: декілька хвилястих папужок та зеброва амадина літають навколо Мойри; одна пташка сідає їй на плече, інша влаштовується на тильному боці її долоні. На жінці ангорська кофта, але під нею немає нічого, крім ліфчика. Більшість верхніх гудзиків розстьобнуті, я навіть бачу якийсь рожевий шрам у неї на грудях, а головне — бачу щось велике й ворухке, мабуть, її цицьки. Вона загортає кофту тісніше, застібає ще пару гудзиків, і ми обоє засоромлено дивимося вбік. Джиммі тупо стоїть на порозі, розкривши очі й пельку заодно. Навколо нас літають божевільні птахи, які кричать без увагу.

— Будь ласка, Мойро... Джиммі, — прохаю я, — мені треба побачитися з Кітом.

І потім я чую цей сказаний лемент:

— Марку! Викликай йобану поліцію!

Пташка залишає руку Мойри й летить до кухні, аж раптом Джиммі несеться за нею й волає:

— Зачини їх!

— Джиммі, що тут, у біса...

Господи, я словами передати не можу, що мені хочеться сказати про весь цей безлад, коли бачу високий тин із дроту, який відокремлює сходи від решти будинку. Повсюди настелені газети, які вже повністю засрані йобаними птахами. Виглядає все так, ніби господарі перетворили весь будинок — вітальню, спальню й навіть парашу — в один великий вольєр, собі лишивши тільки коридор та кухню! Мойра противно дивиться на мене, Кізбо кличе на допомогу... Жінка відчиняє клітку над сходами й заганяє туди всіх цих невгамовних птахів. Вони летять за нею, як пацюки за дударем, а вона підступно заводить їх до вольєра і, зачинивши їх там, повертається до мене.

— Йди звідси, — наказує вона, відчиняючи переді мною двері.

Кізбо все ще волає, але тепер мені здається, ніби його голос іде з вулиці. Мабуть, у них є старий пташник на балконі, до якого можна потрапити з кухні!

— Марку! Допоможи мені! Мене зачинили тут!

— Що відбувається, блядь? Кізбо, ти там, на балконі?

До нас виходить його сестра Поліна, вона з'являється на сходах, у клітці, жовто-зелено-біло-блакитне кубло папужок в'ється навколо неї.

— Вони закрили його на балконі, — каже вона і зі сльозами повертається до кімнати. — Не можна тримати його там, мамо! — кричить матері.

Мойра все ще тримає двері, вона не стримується й кричить на мене:

— Забирайся звідси!

На поверсі з'являється та стара карга, цікава Маргарет Каррен, яка сьогодні являє собою взірць жалюгідності.

— Ми не станемо цього терпіти, Мойро, ми зателефонуємо до поліції, якщо цей гамір не припиниться. Це вже цілий день триває! А ці птахи... Мені ніколи не подобався той ваш пташник на балконі, але коли ви й весь дім на нього перетворили... Це ж антисанітарія! Скільки ще нам терпіти?

— Скільки треба, стільки й терпіти! Це стосується тільки нас!

Вони починають сваритися, але я встряваю й питаю Мойру:

— Що ви, в біса, зробили з Кітом?

— Його зачинили на балконі, — хниче Поліна, притиснувшись зарюмсаним обличчям до сітки, відганяючи від себе крикливих птахів.

Я біжу повз Джиммі та Мойру до кухні. Дроти та скло, які поділяли кімнату на пташник та «коридор» до балкона, тепер повністю прибрали. Кізбо на вулиці, він дереться до кімнати й кричить:

— Допоможи мені, Марку! Блядь, допоможи мені, будь ласка!

— Він не зайде до кімнати, доки це лайно не вийде з його організму, — суроро каже Мойра.

Я розвертаюся й кричу їй прямо в обличчя:

— Ти що, блядь, зовсім з глузду з'їхала? Він же у відчаї, — волаю я, згадуючи про Ніксі. — Він точно спробує вибратися звідти, полізе догори чи взагалі зістрибне вниз! Дайте мені поговорити з ним!

Я хапаюся за величезні засуви на дверях, штовхаю їх, намагаючись відкрити цю клітку. Джиммі не заважає, але побілілі пальці Мойри впиваються мені в зап'ястя:

— Ні... Ні... Ми хочемо допомогти йому...

— Ви вбиваєте його, йому треба пройти йобану реабілітацію! Він настільки хворий, що просто зістрибне вниз! — кричу я їй в обличчя, і вона раптом здається й послаблює хватку.

Йобана Каррен теж забігає в дім. Я чую, як вона волає мені вслід:

— А ти куди дерешся? Стій на місці! Тебе сюди не пускали! Сука, я тут мешкала біля річки, коли ви оселилися в будинку, який за правом належав нам!

— Ми там більше не живемо... Переїхали вже, — огризаюся я й смішливо дивлюся на її тупу пику, яка витягується від невимовного шоку.

Є, я впорався з одним засувом. Я чую стогнання Кізбо по інший бік дверей.

— Вони нам ще кращу квартиру дали, у самому центрі, — брешу я Каррен, пораючись з іншим засувом. — Вікна виходять на річку... Окремий балкон, сонячна сторона... Гарне місце.

Вона аж на диби стає від люті:

— Балкон... Річка... Як, у дідька... Як ви це робите? — задихається вона, але раптом в її очах з'являється надія: — А ваш старий будинок... Він зараз порожніє?

Я відчиняю ще один засув. Краєчком ока помічаю, що в Мойри кофта сповзла набік, оголивши її маленьку цицьку. Господи, бля...

Ангорська кофта знову розгортається, між її грудей знаходиться декілька малих пташенят, які широко розкривають дзьобики, просять, щоб їх погодували. *Що за на хуй...* Я дивлюся на неї, а вона мені таким самим поглядом одказує: «Ну то й що?»

Я перевіряю останній засув... Дивитися на це більше не можу...

— Ваш будинок! — наполягає Маргарет Каррен. — Він має стояти порожнім тепер!

— Ні... Минулого тижня туди заїхала родина пакистанців.

Я здобуваю перемогу над останнім засувом, Джиммі каже Мойрі прикритися.

— Як вони... Іменем Господа, як вони могли?.. — голосить Каррен і вибігає з квартири — мабуть, несеться до житлової асоціації.

Я відчиняю двері. Кізбо вдягнений у довгий плащ, він нагадує мені зараз величезну рожеву сосиску в чорному пудингу.

— Вони хотіли вбити мене! Ви, — вказує він на Джиммі та Мойру, — це все ви!

Велика папуга влітає з кофти Мойри; та налякано витріщається на Кізбо, поправляючи одяг та намагаючись прикрити пташине гніздо в себе на грудях. Вона розуміє, що настав час розплати за те, що вони замкнули сина на балконі.

— Не випускай звідти цього Малого! Дикі птахи вб'ють його!

— На хуй ваших папуг! Вони мене мало не вбили!

— Ми хотіли, бля, тобі допомогти, врятувати тебе! — реве Мойра йому в обличчя, я помічаю, що в неї не вистачає декількох зубів, але вона вже повертається до Джиммі: — Скажи йому, Джиммі!

— Я там змерз! — спустошено повідомляє їй Кізбо. — Змерз і зголоднів!

— Зголоднів... До своїх йобаних наркотиків ти зголоднів, — вищить Мойра, — скажи йому, Джиммі! Будь мужиком, хоч раз у житті, скажи йому, що він має лишитися тут!

— Мойро... Не жени...

— Маю гроші, — кажу я Кізбо, потрясаючи скарбничкою. — Треба її відкрити, можемо ширнутися.

— Я знаю, як відкриваються такі штуки, містере Марку, — каже він із сяючими від щастя очима, поки Мойра продовжує пиляти Джиммі та грюкає дверима, ховаючи до своїх несправжніх буферів Малого папужку.

— Зараз нам усім треба заспокоїтися, Мойро, — закликає Джиммі.

— Заспокоїтися, блядь? Зараз я тебе, суко, заспокою! Це ж твій йобаний син теж!

— Немає часу, — натякаю я Кізбо і йду на балкон, щоб покликати Метті, який ошивається внизу, у передньому дворіку.

— Метті! — кричу я, але на вулиці сильний вітер, мій голос відносить в інший бік. — Ме-е-етті!

Врешті-решт, тупий мудака закидає голову й дивиться на мене своїми божевільними очима.

— Що у вас там відбувається? — питає Джиммі, теж виходячи на балкон, лишаючи Мойру наодинці з її хибними думками.

Але жінка раптом вдається до погроз:

— Я зараз викличу йобану поліцію, вас обох заметуть! Побачите інше життя!

— Це ти правильно придумала, Мойро, — приєднується Маргарет Каррен.

— Якщо ти... Тільки спробуй, — задихається від ненависті Кізбо, — я зателефоную до Королівського товариства захисту тварин від жорстокості й поскаржуся, що ти тримаєш птахів у своїх цицьках! На це ти не маєш жодного права!

— Я не тримаю їх у цицьках! У мене взагалі немає цицьок! А тепер і сина немає!

Знову розгоряється скандал, але я трясусь скарбничкою, і Метті салютує мені у відповідь. Я кидаю її вниз, дивлюся, як вона падає й ударяється об асфальт із гучним тріскотом. Клята штука розлітається на шматки, монети котяться по всьому передньому дворіку. Блядь, я й не думав, що їх так розкидає! Метті там, але одразу набігає натовп малих гівнюків, які змагаються із Метті у збиранні наших дорогоцінних грошеньят!

— Блядь! Сука, тварюки малі... Не давай їм! Бля!

Ми з Кізбо летимо через кухню, минаємо його маму, тата, Поліну та йобану Каррен, вибігаємо через передні двері й несемося щодуху сходами вниз.

— Не пускайте Малого! — волає Мойра.

Ми опиняємося на вулиці, де Метті вступив у жалюгідні переговори із малими покидьками:

— Віддай їх мені...

Ми підбираємо якомога більше монет, ці малі гівнюки їх добряче потоптали, але потім із-за рогу виходить місіс Райленс, яка одразу впізнає жовті уламки скарбнички й кричить:

— Це ж мої гроші! Це ж грошеньята з мого кошенияти!

На сцені з'являється місіс Каррен, вона кричить до нас з балкона:

— Крадії! Лиходії! Рентони й Коннелли... Брудні циганські покидьки! Усе пиздять, що погано лежить!

Ми швиденько збираємо рештки монет, але — як на зло — до нас підїжджає поліцейська машина, з якої виходять двоє ментів, і нам доводиться вшиватися. Наші кишені набиті грошима, ми чуємо, як поліцейські викликають допомогу, і тому біжимо вниз по Мадейра-стрит, потім дістаємося Феррі-роуд, а за тим — Ларго-плейс, де спускаємося до ріки під дружний передзвін монет. Один мусор, мабуть, повернувся до машини, але інший, весь такий кряжистий, несеться за нами до самих лейтівських вод. Але, блядь, коли я випадково озираюся, ви-

являється, що він нас майже наздогнав, його вузенькі білясті очі на опухлому блідому обличчі злісно витріщаються, він переводить дух, на мить надуваючи щоки, і цей товстун, схожий на хом'яка, раптом здається мені таким смішним, що в мене знову починає колоти в боку. Нащо вони послали цього чмошного жирдя на полювання за трьома моторними тутешніми парубками? За хлопцями, які виховувалися спеціально для того, щоб тікати від поліції? Там що, зовсім отупіли в їхній диспетчерській?

Коли я знову озираюся, то бачу, що він зупинився, стоїть, задихаючись та спираючись долонями на коліна. Ми ж опиняємося в безпеці на мосту на Джанкшн-стріт. А мент усе стоїть, як невиправний футбольний гравець, що добряче накосячив, але сам у це не вірить, тому й чекає на свисток рефері, який зупинить гру і відправить його на лаву запасних червоною карткою. Жодного шансу, товстунчику! Цей зелений берег любить нас, так само як обожають своїх синів та ненавидять подібних гівнюків, які несуть із собою тільки сум, цей ряд складів, брущатка та житлові будинки. Навіть Кізбо глузує з цього невдахи, бо дихає він доволі легко, хоча його обличчя трохи почервоніло, а сам весь спітнів. Метті опинився попереду і тепер, озираючись, чекає на нас.

— Блядь, — каже він, задихаючись, — ті мали покидьки були повсюди... Здається, це — малі Максвелли... Можна у Форті тепер не показуватися.

Я замислююся над його словами, ми й дійсно за декілька кроків від будинку моїх батьків. Не можна срати на власну підлогу, це так, тому ми продовжуємо триматися річки Форт, по якій рясно пливуть качки на фоні покинутих та нових будинків. Ми бачимо, як над останніми виситься Банана-флетс, який виділяється на тлі решти нових будівель. Зараз треба заспокоїтися і злитися з оточуючими. Але Кізбо дихає важко, стоїть на місці, вперши руки в боки, Метті стривожено озирється на кожний звук. Здається, ми забули десь мою «сілінківську» сумку, але хуй вже з нею.

Ця стежка має привести нас до якоїсь вулиці, звідки ми потрапимо до япівських дворів, а там уже розберемося. Хоча можуть виникнути проблеми, місцеві навряд чи захочуть зекономити й зателефонують до поліції, якщо побачать, що хтось вештається їхньою територією. Тому ми переключаємося на швидку ходу, треба поквапитися. Діставшись сендпортського мосту, ми спочатку навіть не помічаємо їх; вони затаїлися на стежці до Колгіллу, чекають на нас. Звісно, не поліцейський фургон, але машин тепер аж дві.

Блядь...

У нас не лишилося більше сил, щоб знову вдатися до втечі. Ми — наркомани, наші нутроці випалені наркотою.

На нас із Метті одягають одні наручники, Кізбо дістаються індивідуальні кайдани, якими його скували спереду. І ось нас ведуть злочинним ланцюгом по Гай-стріт. Дивно, але хоча мене й чекають справжні страждання, я відчуваю своєрідне полегшення, бо все нарешті скінчилося. Тепер доля кидає мені наступний виклик: курс лікування від наркозалежності. Певен, менти мені в цьому допоможуть, не дозволять лишитися в такому стані, бо я вже весь тремчу, дія метадону добігає кінця.

Кізбо зовсім обісрався. Йде й мало не плаче, поки його ведуть до дільниці.

— Бля, я вибрався з того балкона, — стогне він, — і тепер мене запруть тут!

Ти ще не розумієш свого щастя, товстий мудаче.

У камері Метті сідає на лаву, притулившись потилицею до стінки. Два поліцейських заходять до нас із чашками чаю, він дивиться на них і каже, ніби знімаючи слова в мене з язика:

— Нам терміново треба до лікарні, друже, — звертається він до одного мента. — Нам дуже погано.

Але поліцейський зберігає байдужий вираз обличчя. Він дуже гладкий, однак його очі палають — його тільки що принизили власні ув'язнені. Втім, думає він зараз, мабуть, виключно про перспективу пожерти яких-небудь помиїв.

— А я думав посадити вас до північного британського «готелю» на пару тижнів. Поки не стане краще. Чи, може, вам більше подобається каледонійський?

Метті, як завжди, тупить — він повертається до нас із Кізбо й питається:

— Навіть не знаю, що вибрати, що ви, хлопці, думаєте?

— Думаю, нам треба зараз перейматися виключно дисципліною, Метті, — одказую я.

— Ага, добре...

Менти хором регочуть над його жалюгідною тупою пикою. Кізбо теж втомлено сідає на лаву, й вона нахилиється до стіни. Мені стає соромно, я ніби зраджую Метті, але не можу стриматися, й сам сміюся з власного жарту, незважаючи на біль.

СТОПЧКОВА ДИЛЕМА № 3

В очах мента читається саме презирство. Жодних сумнівів — він бачить перед собою в цій кімнаті для допитів звичайного сторчка, тремтючого та жалюгідного.

— Я лікуюся за програмою, — пояснюю я йому. — Перевірте самі, якщо не вірите. Мені погано, бо мені дали замало метадону. Кажуть, ще треба відрегулювати мою дозу. Зателефонуйте тій дівчині з лікарні, якщо мені не вірите.

— О Господи... — жорстоко каже він. — Зараз заплачу, милий, милий мій друже!

У цього мудака холодні очі й бліда шкіра. Якби в нього не було цього коротко стриженого темного волосся, а його дзьоб був трохи більший, він міг би стати одним із пташенят Мойри та Джиммі. Другий поліцейський, трохи сумнівний, як на мене, через свою женоподібність, сьогодні виступає в ролі доброго поліцейського.

— Просто скажи нам, Марку, хто продав тобі дур. Давай, хлопче, назви нам хоча б декілька імен. Ти — непоганий хлопець, ти достатньо розумний, щоб розібратися у всьому та дати собі ради, — він хитає головою й уважно дивиться на мене. — Ти ж з Абердинського університету, не менше.

— Перевірте, я на програмі... в клініці, типу.

— Готовий об заклад побитися, ці крالی універські трахаються краще за всіх! У своїх гуртожитках. Я б там весь час трахався, друже, — зауважує перший Мудак.

— Тільки одне ім'я, Марку. Будь ласка, друже, — благає Капітан Розумник.

— Кажу вам, — наполягаю я так щиро, як тільки можу, — я зустрів цього хлопця в книгарні випадково, знаю тільки, що його звати Оллі. Навіть не знаю, чи це його справжнє ім'я. В клініці вам підтвердять...

— Думаю, в'язниця децю схожа на гуртожиток, одна тільки різниця, — рогоче Мудак, — потрахатися тобі там навряд чи вдасться. Принаймні, так, як ти звик.

— Просто зателефонуйте до клініки, блядь! — благаю я.

— Якщо я ще хоч раз почую з твоєї паці слово «клініка», синку...

Цей лайно-допит триває ще деякий час, поки до мене нарешити не приїжджає призначений державний захисник, який припиняє мої страждання. Поліція відходить, і цей юрист повідомляє мені довгоочікувані новини. Вибір доволі легкий: в'язниця (принаймні до слухання) чи реабілітація, участь у новому проекті, який триватиме сорок п'ять днів. Інакше мене обвинуватять за всіма статтями.

— Вибір складний. Тобі доведеться повністю відмовитися від наркотиків, — пояснює він, — не буде навіть метадону.

— Бля... — видихаю я. — То мене ще не точно ув'язнять, якщо я відмовлюся? Що мені ще припишуть, окрім викрадення скарбнички з магазину?

— Поки що я ні в чому не певен. Але перспектива не надто блискуча, сам розумієш. У цій скарбничці були гроші, які стара торговка збирала на благодійну допомогу тваринам.

— Якщо це постає в такому світлі... — я знизую плечима, погоджуючись з ним.

Хлопець стомлено знімає окуляри. Потирає перенісся, на якому лишився слід від оправы.

— З одного боку, уряд заохочує впровадження жорстких заходів стосовно тих, хто вживає наркотики, з іншого — він розуміє зростаючу серйозність проблеми героїнової залежності в нашій країні. Тому ймовірність винесення вироку до позбавлення волі в разі відмови від реабілітаційної програми дуже висока. Твої батьки чекають за цими дверима, їм уже повідомили подробиці твоєї ситуації. Яке твоє рішення?

Рішення, рішення...

— Я згоден на реабілітацію.

«РІВНИЙ НАВЧАЄ РІВНОГО»

Звичайно, мене не радує перспектива реабілітації, але зараз вона здається мені кращою за в'язницю, суд наразі точно ризикована для мене справа. Не знаю, що там для себе вирішив Метті, але Кізбо погодився на таку саму угоду. Він переїхав до нас, на Монті-стрит, підписався на метадонову програму, але на вулицях було повно героїну, тому ми все одно стирчали всі разом. Весело було, коли я вперше привів його до лікарні й вони взяли в нього кров на ту заразу, СНІД. Медсестра ставила йому купу запитань щодо ймовірності зараження.

— Ви сексуально активні?

— Зазвичай, так, — не губиться Кізбо, не зрозумівши, що саме її цікавить, — але іноді я просто лежу на спині, тьолка згори, робить усю роботу сама. Я зрозуміло пояснюю?

— Ні, мене цікавить, чи є у вас зараз сексуальний партнер.

— О, — широко посміхається Кізбо, — то ви мені в подружки набиваєтесь?

Отже, було дуже весело. Зазвичай тут ставлять дуже багато питань. Я декілька разів був на співбесідах у того мозкотраха, гномоподібного лікаря Форбса, одного разу зустрічався з товстою англійкою, яка працювала тут типу клінічним психологом. Усім їм я казав те, що вони хотіли почути, просто щоб вони відїбалися від мене. Кізбо нібито зробив те саме.

Спочатку, коли ми поверталися додому, то намагалися грати музику — Кізбо на барабанах, я — на гітарі, але потім моя електродівчинка «Фендер» переселилася до бостонського секонд-хенду, на отримані гроші ми купили героїн. Принаймні, у мене лишилася «Шерголд».

Декому програма подобалася, але я викидав метадон, бо мені ставало від нього тільки гірше. Коли в мене діставало сил вийти прогулятися, місто ніби вимирало. Здохля кудись зник, його матінка сказала, що він поїхав до тітки в Італію. Лебідь заліг на дно, Картоху з лікарні одразу відправили до реабілітаційного центру. Бегбі сидів у в'язниці, Томмі та Другий Призер — закохані, про Леслі казали, що вона залетіла, а Елі, яка все ще зустрічалася з тим своїм старпером з роботи, не брала слухавку.

Але найбільшою загадкою для мене став Метті — про нього взагалі не було нічого чути. Він обрав в'язницю, очікував на вирок, але потім поповзли чутки, що його засудили до умовного покарання; але якщо так, то менти мали б обшукати його будинок. А в такому разі вони б знайшли всі ті крадені речі. Не знаю навіть, як цей йобаний сторчок міг це пояснити там, сидючи під палючим світлом лампи. А на всіх інших жителів Лейта — хлопців, дівчат, навіть «Гібсів» — мені було насрати. Мене цікавив тільки героїн.

Коли ми наступного разу прийшли за дозою метадону до клініки в старенькій лейтівській лікарні, то Кізбо передали листа, згідно якого він наступного дня мав відправитися до реабілітаційної програми. Мабуть, я здався їм засмученим, бо медсестра, гарненька дівчина на ім'я Рейчел, подружка Елі, підбавдорила мене:

— Ти — наступний, Марку. Просто зачекай трохи.

Тепер я лишився зовсім сам у своїй квартирі. Я читав і думав про Метті. Про те, що він стримався й не став стукачем. Тут усе просто: ти або стаєш чмом та стукачем, або лишаєшся нормальною людиною. І він не здався. Одного дня він навіть приповз до мене, несподіваний візит з його боку. У нього навіть пика була якась незвично чесна, зазвичай він більше схожий на брехливого мудака. Спитав, де подівся Кізбо, я розповів.

— То все хуйня, — відповідає він, — я так і не зіскочив. Мені не вижити без наркоти.

— Але ж там тебе підтримують якимись препаратами.

— Хуйня! Тебе навіть з метадону там знімуть! Як би ти не старався, все одно з гівна цукерку не зробиш. Ні, бля, в жодному разі, — здригається Метті. — Знаєш, а я був там, протримався цілих чотири дні, потім не витримав і попросив про умовне ув'язнення на шість місяців. Я б краще у в'язниці посидів, ніж тиждень на тій реабілітації та місяць промивання мозку в тому клятому центрі!

Не хочу цього визнавати, але тепер я очікую, що цьому мудаку вдалося мене налякати. На метадоні не так уже й погано, але як жити без нього — не уявляю,

та ще й до кубла не підеш... Поганенька перспектива. Я кажу йому, що героїну в мене немає, тому він теревенить зі мною ще трохи і йде. На прощання кидає своє улюблене: «На телефоні».

За декілька днів після того, як забрали Кізбо, до мене приходять батьки. Дізнаються, що я лишився тут сам, і наполягають на тому, щоб забрати мене до себе, поки я не отримаю місце в реабілітаційному проєкті. Я протестую, але вони наводять розумний аргумент — у мене може трапитися передоз, а поряд нікого не буде. До того моменту, коли мене привозять додому, метадон уже починає діяти, я відчуваю в руках та ногах важкість, а тому дозволяю батькам укласти мене в ліжку. Не те щоб щось сильно змінилося для мене в батьківському домі — я лежав, читав, дивився «ящик». Пам'ятаю, Ніксі телефонував, сказав, що добре влаштувався разом із Чеком у матері, але тепер йому нудно, й він хоче переїхати до Тоні. Мені знайомі його відчуття. Те саме відбувалося і зі мною, тільки Джеймс Джойс рятував мій мозок від стагнації, поки не прийшов мій батько й не сказав мені збирати речі. Коли він повідомив мені, що я «отримав місце» в реабілітаційній програмі, обличчя в нього було так само щасливе, як декілька років тому, коли він сказав мені, що я «отримав місце» в універсі. Він не міг приховати радості в своєму голосі.

От тільки погано, що вони повідомили про це й до клініки, тому мені припинили давати метадон у межах підготовки до повної детоксикації. Я беру із собою якийсь одяг та книжки. Знаходжу на полиці поштовий папір, який мені сто років тому дав Норрі Мойес, зовсім про нього забув. Це ми збиралися тоді писати Карренам загрозливі листи, але так і не зібралися. Я складаю їх у папку й запихаю в сумку.

І ось ми опиняємося десь у чорта на болоті, посеред йобаного Файфу. Я влаштувався на задньому сидінні, тато мовчки керує, мама нервово затягується нескінченними сигаретами. Невдовзі ми дістаємося зазначеного місця, проїхавши через якесь йобане село, яке складалося з декількох будинків, церкви і паба. Ми зупиняємося поряд з одноповерховим білим будинком, перед яким розкинувся невеличкий парк. Я почувуюся жахливо, клякну від страху, мене всього трясє через відсутність метадону в організмі. Я навіть не можу вилізти з машини, коли старий відчиняє дверці з мого боку; холодне повітря морозить мое обличчя, мене охоплює жах.

— Я не хочу!

Я чую, як мама буркоче щось типу «непоганий початок», а батько каже:

— Зараз це залежить не від тебе, малий. — Він умовляє, бере мене за руку і починає витягувати з машини.

Я тримаюся за спинку сидіння:

— За яким правом ти змушуєш мене проходити реабілітацію?

Мама витріщається на мене своїми ляльковими очима й віддирає мої пальці від сидіння.

— Ми турбуємося про тебе, синку, це дає нам таке право... Ходімо!

Тато ледве не виштовхує мене з машини, я спотикаюся, він допомагає мені вдержатися на ногах, тримаючи за куртку, ніби ганчіркову ляльку.

— Давай, синку, візьми себе в руки, — м'яко підбадьорює він мене.

Коли я знаходжу точку рівноваги й беру під контроль свої тремтячі ноги, то раптом відчуваю, що в мене по обличчю біжать сльози, і я витираю їх разом із соплями власним рукавом. Мама теж виходить з машини, вона хитає головою й шепоче:

— Не знаю, як з нами таке трапилось...

— Мабуть, така воля Господня, — піддіваю її я, відчуваючи, як батько застержливо стискає моє плече, — мабуть, це ще одне випробування.

Вона знову витріщається на мене і раптом відстрибує якомога далі, починає кричати на батька:

— Чув його, Дейві? Він — зло! — Вона вказує на мене пальцем. — Послухай, що ти верзеш, невдячна мала тва...

— У ньому говорять наркотики, Кеті, — пояснює тато з похмурою впевненістю, тепер, коли матері зірвало дах, він грає доброго поліцейського.

Мій старий має величезний терпець, який ненавидить втрачати. Стара зазвичай спокійніша, але я технічно перетворив її на скажену сучку, що завжди дивним чином вгамовує гнів батька. Я почувуюся безпорадним цуценям, у мене немає більше часу. Мій кадик тремтить, очі палають так, ніби в них піску насипали. Я двічі схлипую, моє тіло трясеться в сейсмічних конвульсіях, і батько стурбовано дивиться на мене.

Я озираюся навсібіч, але бігти тут нікуди.

— Давай, — командує батько, в його голосі чути нетерплячість.

Ми крокуємо доріжкою з гравію до білої споруди й заходимо всередину. У цьому місці відчувається всюдисуща атмосфера державного контролю; стіни кольору магнолії, коричневі килимки, яскраве освітлення.

Нас зустрічає тутешня директриса, сухощава жіночка з темними кучерями, зав'язаними у хвостик. Її тонке обличчя прикрашають окуляри в червоній оправі. Вона не звертає на мене жодної уваги й тисне руки батькам. До мене ж підходить величезний тип з білявим чубом, який підозріло мило посміхається мені.

— Мене звати Лен, — представляється він і піднімає мою сумку. — Я проведу вас до кімнати.

Старий киває мені і радо каже:

— Здається, не так тут і погано, так, синку?

Він тисне мені руку, на його очах сльози.

— Ми віримо в тебе.

Та худорлява тьолка все базікає й базікає до моєї матері, яка налякано дивиться на неї:

— Наш заклад Святого Монана працює на засадах ефективного співробітництва між двома міністерствами охорони здоров'я та трьома департаментами соціальної роботи. Після детоксикації на кожного нашого клієнта очікує індивідуальна терапія та групові зустрічі.

— Ага... Це добре...

— Групова робота має вирішальне значення в нашій філософії. В усіх інших установах контакти із собі подібними заборонені, бо вважається, ніби це може негативно вплинути на поведінку клієнта, — кудкудаче вона, як справжня курка Ряба.

— Ага... мабуть, це для вас зручно, — бездумно відповідає мама, придивляючись до занавісок та торкаючись їх, ніби перевіряючи їхню якість.

— Ми зрозуміли, гірше ви йому точно не зробите, — каже тато. Потім повертається до мене й додає: — Не прогав такого шансу. Домовилися?

— Ага, — погоджуюся я, вивчаючи розклад, який висить на стіні за його спиною.

Там написано, що підйом тут грають о сьомій ранку. На хуй.

Я не прогавлю першого-ліпшого шансу вишитися звідси.

— Нарешті лишишся якнайдалі від тих вулиць, від усіх своїх друзів-невдах, типу Картохи твого. Та Метті. Жодних амбіцій у тих людей, — хитає він головою.

— Так, вилучення зі звичного оточення, яке тільки заохочує до вживання наркотиків, — це один з ключових елементів нашої програми. Ми пропонуємо дисциплінований та чітко структурований спосіб життя, який надає клієнту, залежному від наркотиків, можливість пройти повну реабілітацію, — каже ця Ряба.

— Це вони тебе до такого довели, я завжди це знала, — волає мати, агресивно витріщаючись на мене.

— Вони — мої друзі. Я маю право спілкуватися з ким хочу, — одказую я, чуючи, як десь голосно грюкають двері, а потім хтось викрикує прокльони й погрози.

— Вони — сторчки, — наполягає вона.

— І що? Вони нікому не шкодили, — відповідаю я, помічаючи на собі сповнений співчуття погляд Ряби.

Мабуть, не дуже їй приємно чути всю цю родинну сварку, але це її робота — у цьому центрі, певен, траплялося й не таке. Здається, ніхто, окрім мене, не чує відчайдушних криків та гучного тупотіння далі по коридору.

Мабуть, тут дуже весело, можна погратися.

— Не завдали нікому шкоди? — жалюгідно стогне батько. — Тебе спіймали на гарячому, синку, коли ти обікрав той магазин! Стару жінку, синку. Пенсіонерку, яка ледве кінці з кінцями зводить, але хоче ще й тваринам допомогти. Певно, ти й сам розумієш, як сильно схибив, синку, — пильно дивиться він на мене, потім крадькома поглядає на байдужу Рябу в пошуках підтримки. — Ти ж сам розумієш, що накоїв?

Обікрав стару каргу, яка скоро подохне... стукач старий, блядь.

— Краще б ти більше спілкувався з Томмі, Френсісом та Робертом, синку, — благає мама, — грав у футбол, усе таке. Ти ж завжди полюбляв футбол!

Несподіваний укол паніки, і я ладен погодитися на будь-що, тільки б забратися із цього холодного холу. Я повертаюся до своєї нової хазяйки:

— Якщо мені буде дуже погано, я можу отримати метадон?

Погляд Ряби зважений та байдужий. Вона ніби тільки зараз мене помічає й повільно хитає головою.

— Цей проект повністю позбавляє вас наркотиків. Це означає, що ми позбавимо вас залежності і від метадону. Ви станете частиною групи, *суспільства*, нашої спільноти Святого Монана, ви станете працювати, спочивати і грати разом, а також більше не скоїте нічого поганого, все буде гаразд, — каже вона, дивлячись на моїх батьків. — Що ж, пан та пані Рентони, якщо ви не проти, ми займемося Марком.

Блядь! Рятуйте!

Мама стискає мене в обіймах так міцно, що в мене кістки тріщать. Батько, помітивши цю незручність, просто тепло киває. Йому доводиться відтягти її від мене, бо вона вибухає йобаними слізьми.

— Він же моя дитина, Дейві, він завжди буде моїм маленьким хлопчиком...

— Ходімо, Кеті.

— Я сам розберуся, мамо, от побачиш, — намагаюся я підбадьорити її.
Просто йдіть звідси на хуй! Негайно!

Мені хочеться полежати. Я не хочу ставати частиною тупої пастви цієї Ряби, не хочу вливатися до її йобаного суспільства. Але тільки-но мої батьки пішли, мені вже всіма фібрами душі кортить трахнути її; я уявляю себе та цю Рябу на Карибах, ми спочиваємо, а нам без кінця-краю підносять нові дози героїну, причому не хтось, а її ж працівники з Національної служби охорони здоров'я. Вона нагадує мені сексуальну бібліотекарку, яка гарячіша за проститутку — для цього їй треба тільки розпустити волосся, діставши з нього шпильки.

Лен веде мене до моєї нової кімнати. Хоча він і поводить себе дуже чемно та ввічливо, але мене лякають його розміри, він — справжній велетень, тому навряд чи мені вдасться втекти від нього. Він вмикає флуоресцентну лампу, яка спочатку мигає, чим нагадує мені освітлення в нічному клубі, але потім вирівнюється. Вона наповнює кімнату м'яким світлом та ледве чутним дзижчанням. Я падаю на ліжко й озираюся по сторонах. Це такий собі місцевий гібрид гуртожитку в Абердині та каюти на «Свободі вибору». Такі самі вбудовані столики, полиці та стільці, які були в нас в універсі, простенька шафа та комод. Але Чубатий Лен каже, щоб я не розслаблявся — на мене чекає вступна зустріч у конференц-залі. Нібито мені дуже цікаво зустрітися з іншими... Цікаво, чи зустрінуся я там з Картохою чи Кізбо, чи їх відправили кудись до іншого місця.

— Скільки людей у групі?

— Зараз — дев'ять.

Але спочатку він дає мені роздруківку з розкладом, таким самим, який я бачив на стіні в холі.

— Продивіться зараз його швиденько...

**Лотіанська служба охорони здоров'я
Лотіанський регіональний департамент соціальної роботи
Група лікування наркотичної залежності Святого Монана**

Щоденний розклад

7:00 Підйом

8:30 Сніданок

9:30 Медикаментозна терапія

10:00 Медитація

11:30 Група оцінки прогресу

13:00 Ланч

14:30 Індивідуальна консультація

16:00 Групове обговорення наркотичної залежності

18:00 Обід

19:30 Відпочинок, фізичні вправи

20:30 Вечеря

23:00 Відбій

— Прокидатися о сьомій? Ви, мабуть, жартуєте.

— Так, спочатку важко, — визнає Лен, — але до цього швидко звикаєш. Таким чином у хаотичному житті наших клієнтів з'являється якийсь порядок. Сніданок обов'язковий для всіх, навіть якщо триває важкий період детоксикації, потім на вас чекає обов'язковий прийом ліків.

— Сьома ранку — неможливо! — стогну я.

Востаннє я прокидався так рано тільки тоді, коли працював на Гілз-ланда.

— А медитація? Нащо вона потрібна? Я не молюся, не співаю гімни, нічого такого!

Лен сміється і хитає головою:

— Це не пов'язано з релігією, ми ж не монастир. Ми не вимагаємо від вас звертатися до Господа чи якоїсь іншої вищої сили, хоча, звичайно, якщо ви захочете, ми будемо тільки раді. Раніше це було дуже ефективною та популярною формою лікування залежності.

Єдина вища сила, яку я визнаю, — це Педді Стентон та Іггі Поп.

— А що таке ця залежність?

— Так ми називаємо звичку до наркотиків.

— Добре, — низую плечима я.

Перед моїми очима знову маячать товсті пальці Лена з листком паперу, він потрясає ним, намагаючись привернути таким чином мою увагу.

— Група оцінки прогресу дає вам можливість стати повноцінними членами нашої спільноти, обговорення існуючих проблем, які виникають у вас через залежність. Самі розумієте, проблеми існують доволі серйозні. Після ланчу в нас індивідуальна терапія, працюватимете з Томом чи Амелією. Потім ми влаштуємо ще одну групову зустріч, щоб обговорити вашу залежність. Після обіду у вас вільний час; у нас працює телевізор, є більярд та деяке спортивне й музичне обладнання. Небагато, тільки декілька гир та гітара, але ми очікуємо поповнення запасів найближчим часом. Потім у вас невеличкий обід, зазвичай, дають гарячий шоколад з печивом. Об одинадцятій ми вимикаємо освітлення в загальних приміщеннях та телевізор. Протягом сорока п'яти днів нашої програми вам не дозволено телефонувати будь-кому без особливих поважних причин або дозволу кваліфікованого працівника. Вам можна писати листи, але кожен лист, який ви отримуватимете у відповідь, буде розкритий та перевірений, перш ніж потрапити до ваших рук. На території лікувального центру заборонено вживати наркотики, у тому числі — алкогольні напої. Єдиний виняток ми робимо для нікотину та кофеїну, — посміхається він. — Вам заборонено залишати нашу територію протягом періоду лікування, якщо це не передбачено програмою проекту.

— Це ж справжня йобана в'язниця!

Лен зневажливо хитає головою.

— У в'язниці вас спочатку просто утримують, а потім викидають на вулицю. Ми ж хочемовилікувати вас, — пояснює він. — Що ж, ходімо на вступні збори, я допоможу зорієнтуватися.

Він показує мені «територію», як вони її тут називають. Розповідає мені, що наш корпус знаходиться неподалік від села Святого Монана, це східна частина Файву. Ще неподалік є Анструтер, невеличне мальовниче рибальське містечко, але все одно мені не вдасться вийти звідси й подивитися тутешне довкілля, хоча до міста всього декілька миль. Село та цей проект були названі на честь Святого Монана, святого, про якого ніхто ніколи не чув. Святий покровитель усього Йообоіснуючого — ідеальний чувак для цієї діри. Центральну частину будівлі у формі літери «П» прикрашає невеличкий садочок, обнесений стіною. В середині знаходяться десять спалень, кухня, їдальня та кімната відпочинку з більярдом та телеком. До кімнати прибудована невелич-

ка теплиця, звідти є прямий вихід до дворика та саду, засадженого якимись височенними деревами.

— А це — наш конференц-зал, — каже Лен, відкриваючи двері.

І тільки-но я заходжу до них, одразу чую:

— Рентоне, блядь! — і голосний сміх, за яким слідуєть оплески.

Повірити не можу. Вони всі тут!

— Бля! Привіт, мудаки, — чую я власний радісний голос.

Ніби на йобану вечірку-сюрприз потрапив.

— Тепер повний набір, хлопці, — сміється Джонні Лейбід, вдягнений в сорочку та краватку.

Потім я бачу приголомшеного Кізбо, який сидить у кріслі, підпираючи голову кулаком, та Картоху, який тремтить від холоду, обіймаючи себе за плечі та підібгавши ноги, така собі класична наркоманська поза.

— Кошаче, — гугнявить він.

У дальньому кутку сидить Здихля. Я киваю і сідаю біля нього.

— Непогана в тебе італійська тітонька.

Він стомлено посміхається:

— Довелося.

Картоха питає Лена, чи немає в нього якихось ліків від його судом, Лебідь знайомить мене з одним хлопцем з Нідд्री, його звати Грег Касл, але чомусь усі кличуть його Роем. Ще тут з нами один нервовий хлопець, Тед з Батгейту, чорноокий віджі з довгим кривим носом, його тут кличуть Скрілом. Він прибув тільки вчора, теж трясеться, як несамовитий. Серед нас одна дівчина, кучерява краля Моллі, яка коситься на мене з неприхованою ворожнечею в погляді. Я помічаю численні сліди від уколів на її тонкому зап'ясті, воно вкрите рожевими шрамами від глибоких рваних ран. Однак більше за всіх мене лякає той величезний байкер, Сікер, з яким я наживо ніколи не зустрічався, але чув по-справжньому страшні речі. Він дивиться на мене так пильно, ніби в його очі рентген вбудований, але потім він нарешті відвертається та йде геть, ніби ми його вже втомили і йому стало нудно.

Лейбід хитро підморгує мені й крадькома показує маленьке лезо від бритви. Я встигаю помітити, як він надрізає собі ясна, і ось йому на руки вже хлинула кров. Усі дивляться на Лена, той втрачає глузд від страху.

— Болить... Так сильно болить... — скавчить Лейбід.

— Медсестри зараз немає...

— Я вчився, я йому допоможу, — швиденько викликаюся я.

— Гарзд...

Здыхля, Кізбо та Картоха заздрісно витріщаються на мене, коли я веду Джонні вниз сходами, до нужника. Він дістає з черевика шприц і починає варити.

— Останні літні запаси, друже. Насолоджуйся, бо настали скрутні часи...

Він здирає з шиї краватку й затягує її навколо мого біцепса. Ми швиденько ковтаємо по пігулці спіду, він вколює мене, і ось героїн уже несеться венами до мого мозку, вбиваючи на шляху весь світовий біль.

Блядь, кльово, сука...

Я падаю на підлогу цієї параші, поки Лебідь ширяється та розповідає мені, що в нього були певні запаси, але це — остання доза. Потім дістає пакунок зі спідом, і ми прикінчуємо і його, хоча мені зараз цього зовсім і не хочеться.

— Давай! — командує він, поки я намагаюся зав'язати йому краватку. — Якщо вони здогадаються, що ми обдובбані, всьому кінець. У мене все на мазі, багато зв'язків.

— Правда, Джонні, — видихаю я, — крутий ти чувак.

— Жодних проблем, — одказує він.

Коли ми повертаємося, Чубатий Лен та Ряба вже почали свою гру, але ніхто їх не слухає, всі просто відпочивають на стільцях та думають про своє. Так, тут нам буде непогано. Це — мої люди, ця команда Святого Монана.

ПЕРЕХРЕСТЯ

Для Елісон час перетворився на обірвану низку базових біологічних імпульсів.

Білл та Керол, інші їхні співробітники, чудово знали про їхні стосунки, але поводитися гідно, чесно і навіть намагалися підтримати їх та зберегти. Проте, як і Александр, вони теж стали помічати, в якому стані Елісон почала приходити на роботу, якщо вона, звісно, взагалі туди приходила. Так не могло більше продовжуватися. Сьогодні вона знову з'явилась на роботі непомітно, як примара, — й о десятій тридцять. Александр ціле шоу влаштував, викликавши її до свого кабінету, де з палаючими очима та слиною на губах почав вичитувати її.

— Слухай, можливо, для тебе це нічого не значить, — сказав він, — але зараз ми на переломному етапі епідемії в цьому місті. Я не можу настільки виділяти тебе серед інших. Давай, Елі...

Раптом він переривається й сексуально, як коханець, шепоче речі, гідні тільки боса:

— Ти ж тут хуйнею страждаєш!

— Вибач... Я просто... — моргає вона у срібному світлі від лампи. — В автобусах зараз просто не проштовхнутись...

— Я справді думаю, що тобі треба кудись перевестися, можливо, повернутися до коледжу. Це моя провина, я не мав зближуватися з тобою...

В очах Елісон спалахнуло якесь потойбічне світло. Її обличчя затьмарила засмучена гримаска:

— Якщо це твоя провина, чому це саме я маю переводитися кудись?

Александр зараз побачив у ній ту, ким вона була насправді, — налякану молоду дівчину, але вперше здригнувся від власного снобізму: вона — з передмістя, з тих жаклих *районів*. Йому стало соромно через такі свої думки. Він навіть не зумів вигадати гідну відповідь. Це було нечесно — він добре знав, що настав час попроситися. Звичайно, він міг скористатися владою своєї посади та роллю у всьому проекті боротьби з хворобою, але розумів, що її цікавить інше питання. Настав час бути чесним, виявити таку саму бездушну прямолінійність, яку вона демонструвала йому весь цей час, коли розповідала, що трахається з іншими.

— Ми з Танею... Ми вирішили спробувати ще раз, заради дітей.

Ця новина приголомшила Елісон. Вона й сама не знала, чому так, адже ніколи не відчувала нічого особливого до Александра, не сподівалася на якісь тривалі

стосунки. Можливо, вона просто не могла повірити в його слова, а можливо, що він значив для неї більше, ніж їй здавалося.

— Дуже рада за тебе, — відповіла вона настільки тактовно, наскільки дозволяли її акторські здібності.

Його страдницький погляд свідчив про те, що він очікував на більш емоційну реакцію.

— Я справді рада, я саме це маю на увазі, — пояснює Елісон, хоча це — знову брехня. — Дітям потрібні мама й тато, я ніколи не збиралася одружуватися з тобою, Александре, це був просто секс. Мені байдуже.

Фальшиві, дещо зарозумілі її слова глибоко вразили його серце. Він кохав її, тому дуже страждав через своє неповоротне рішення.

— Я не певен, що тепер ми зможемо працювати разом...

— Блядь, ти зараз мене дійсно викумарювати починаєш, дивись на речі простіше, — гірко сміється вона. — У мене були кепські справи, у тебе — теж, ми б могли того вечора заснути в різних ліжках, але трапилося інакше. І тепер наша історія закінчилась, а ще я зовсім не зацікавлена в тому, щоб повідомляти про це на весь світ.

— Гарзд... — нерішуче каже він, почувуючись слабким і нікчемним хлопчиськом.

Його пасивність просто потрясала її. Елісон думала зараз про свою померлу матір, на яку вона так і не зуміла як слід за це розізнитися. В її голові звучали рядки класичної поеми Ділана Томаса. У тій палаті вона просто стояла й витріщалася на бездиханне тіло, таке жалюгідне й занепаде. Мати вже давно перетворилася на труп, ще до того, як сконала. Тоді Елісон зрозуміла, що не знає, куди приведе її життя, що всі її сподівання та ідеали похитнулися того дня. Нащо їй здалася робота в раді, ця клята нісенітниця з деревами? Ці речі перетворилися зараз на безглузду купу лайна, на пусту метушню якихось маленьких кретинів, які насправді думають тільки про себе.

— А знаєш що? Я полегшу тобі життя, — каже вона несподівано низьким голосом. — Я звільнюся. Із ради. Годі з мене!

— Не втрачай розуму, ти не можеш лишитися без роботи, Елісон, я не дозволю тобі, — протестує Александр, відчуваючи, як його слова безнадійно зникають у величезній прірві, яка пролягла між ними.

— Нахуй я взагалі з тобою розмовляю? — питає вона й виходить з його кабінету, проходить відкритим залом, не зважаючи на Білла та Керол, і гучно грюкає дверима.

Вона прямує дубовими коридорами, спускається мармуровими сходами, проходить через важкі двері й опиняється на площі перед міською радою. Елісон іде Королівською милею, лишаючи позаду свій дім і почувуючись значно краще через те, що зрештою вона вчинила правильно, бо знала, що нема нічого вічного на землі.

Він був такий жалюгідний, презирливо думала вона. Вона раніше теж такою була, але раніше її оточували виключно мляві люди. Можливо, небеса послали їй благословення. Хто його знає.

Нічого не можна знати напевно.

Місто було прекрасним. Неперевершеним. Звісно, нетрі виглядали жахливо, там нема на що подивитися, але в центрі є абсолютно все. Елісон гуляла вулицями, дозволивши собі насолоджуватися приголомшливим виглядом свого

рідного міста. Світло летить на замок, від чого вулиці Старого Міста сяють сріблом. Мабуть, це — найпрекрасніше місце на світі. Незрівнянне. І дерева такі гарні. Не можна дозволити вирубати їх.

Елісон іде повз якийсь поміст, де четверо п'ятих дівчат носяться в стрімкому вальсі, здається, у них дівич-вечір, хоча зараз тільки ранок. Вона зупиняється й заздрісно дивиться, як вони рушають вулицею, їй хочеться знати, чому вони такі надзвичайно щасливі. Дівчата надихають її ще раз випробувати долю, і вона заходить до випадкового бару біля самого замку. Було ще дуже рано, тому бар був майже порожнім. Кремезна, похмура дівчина осудливо дивиться на неї, але все ж подає бокал білого вина. Елісон сідає за столик біля вікна й дістає старенького «Шотландця». Раптом їй саянула цікава думка: «Сиджу з подраним вицент «Шотландцем» у смердючому барі. Знову».

Вона погладжує довгу ніжку бокала, наповненого рідиною кольору сечі. Один ковток бридкої кислоти викликає в неї нудоту. Другий ковток здався трохи кращим, а третій і зовсім задовольнив її смакові потреби. Вона розгорнула газету і в передовій статті прочитала:

Шотландське відомство та Единбурзька окружна рада піднімають власний рейтинг своїм поспішним та безперечним рішенням щодо боротьби з найсерйознішою епідемією з усіх, з якими доводилося стикатися шотландській столиці. Отруєння наших паркових зон, а значить — нашої історії та культурної спадщини, виникає внаслідок зараження голландських в'язів, і ця загроза стосується кожного. Ця хвороба вже знищила значну кількість дерев, але ситуація могла б бути значно гіршою, якби не було вжито відповідних заходів з повалення та спалення заражених дерев.

Елісон швидко пробігла статтю до кінця і перейшла до листів від читачів. Один з них надійшов від терапевта з центрального району Единбурга. Він попереджав про зростаючу надзвичайними темпами загрозу вірусу СНІДу. Тут вона одразу пильно подивилася на сліди від уколів на власній руці.

Раптом вона провела несподівані паралелі: дерева гниють зсередини біля Вест-Грантон-роуд, а люди розпадаються в своїх квартирах. Усе це — діяння смерті. Чума. Звідки вона береться? За що нам ця кара?

Що з нами буде?

Вона виходить з бару й крокує додому. Сильний вітер гуляє провулками та вуличками, від нього все місто хилитається, як декорації до якогось фільму. Дивно, що місто, збудоване навколо кам'яного замку, може здаватися таким нестійким, але зараз місцеві скелі прикрашені різноманітними підпорками та помостами, які мають укріпити їх та запобігти обвалу. Вона вирішила зрізати шлях до Лотіанського шляху й пішла на схід через сади Принцес-стріт. Вона крокує Лейт-стріт, потім — лейтівським Воком і врешті-решт дістається своєї квартири у Пілрозі. Дівчина знімає куртку й дивиться на себе у дзеркало у ванній. Думає про маму, як вони полюбили зустрічатися в якомусь кафе за кавою, як вихвалялися обновками, як пліткували про сусідів чи родичів, як просто обговорювали телепередачі. Вона мие руки й пригадує, що всі рушники кинула до кошика з брудною білизною. Вона йде до шафи, щоб знайти принаймні щось чисте. Раптом їй впадає в око пакетик, схований у глибині полиці: сумочка з бритвою Александра. Вона відкриває її й дістає помазок, бритву та крем. Потім намащує помазок, проводить ним по підборіддю, вимальовуючи кремом чудову еспаньйоку. Потім вона ховає все до пакетика й дістає бритву.

Оголює лезо. Воно виглядає таким світлим та смертоносним у її руці. Елісон заковчує рукава вище ліктя й перерізає вену й артерію. Тепла кров ллється на викладену плиткою підлогу.

Мамо...

Це доволі приємно, ніби весь її біль залишає її тіло разом із кров'ю, ніби вона позбавляється якогось страшного тягаря. Вона заспокоюється й сповзає вниз по стіні.

Мамо...

Але коли вона опиняється на підлозі, відчуття стають зовсім іншими: там забагато крові. Спершу її охоплює огида, але потім в її серці починає зростати відчайдушний страх. Її думки сплуталися, вона відчуває, що ось-ось знепритомніє.

Тато, Мхаїрі, Калум...

Вона хапає з батареї рушника й тісно загортає в нього руку, тиснучи на неї якомога сильніше. Повзе до вітальні, дістається телефону. Пульс стукає у неї в висках, коли вона набирає 999 і викликає «швидку».

— Я зробила страшенну помилку, — повторює вона знову і знову. — Будь ласка, поквартесья.

Дивись на речі простіше...

Весь рушник уже просотався кров'ю. Вона повзе до дверей і відчиняє їх, очікуючи на допомогу. Сидить біля порога й відчуває, як її очі заплющуються.

Простіше...

Вона приходить до тями вже у лікарні, де її оточують сумні обличчя лікарів, які пояснюють, що встигли завчасно, розповідають, як близько вона була до смерті, весь час повторюючи, як сильно їй пощастило.

— Будь ласка, не кажіть батькові, — благає вона, коли вони питають, з ким з її найближчих родичів можна зв'язатися.

— Ми маємо повідомити комусь, — пояснює низенька медсестра середнього віку.

І краще, що вона може вигадати, — це дати їм номер Александра.

Вони підключають її до крапельниці та вливають ще півтори пінти крові. Пізніше приходить Александр, який забирає її наступного дня додому, до її квартири в Пілрозі. Він замовляє їй китайську їжу й проводить ніч у неї на дивані. Вона ще спала вранці, коли він перевірів, чи з нею все гаразд, і пішов на роботу. Поки його не було, вона зазирнула до його гаманця і знайшла там фото його дітей. Вони з Танею мають бути разом, заради цих малих. Але увечері він повертається до Елісон і розповідає, що підписав їй двотижневу відпустку. З похмурою посмішкою він каже, що не бере до уваги її заяву про звільнення.

— Я ж не отримав ніяких формальних документів.

Вони влаштовуються зручніше — вона сідає на диван, а він — у крісло, й говорять про важкі втрати в житті. Александр добре розуміє, що в неї в цій сфері більш багатий досвід.

— Батько Тані помер три роки тому. Важкий коронаротромбоз. Відтоді вона змінилася. Хоча, насправді, мабуть, справа в мені. Але що мені робити? Це ж не я його вбив. Це не моя провина.

— Але й не її.

Александр замислюється на мить.

— Так, не її, — погоджується він, — як немає й твоєї провини в тому, що померла твоя мама. Не можна карати себе так, ніби ти в чомусь винна.

Вона мовчки дивиться на нього стривоженим поглядом і раптом уперше вибухає сльозами в його присутності. Вона зовсім не здається йому слабкою; її сльози великі, чоловічі. Її обличчя перекошене, він бачить на ньому невимовний біль та безсилість від того, що нічого вже не можна змінити.

— Я не хотіла вмирати, — плаче Елісон, виглядаючи по-справжньому наляканою, і заплющує очі, ніби намагаючись захиститися від страшної картини зі своїх спогадів. — Ані на мить про смерть не думала. Лікар сказав, що якби поріз був глибшим хоча б на міліметр, я б померла за декілька хвилин. Я просто хотіла позбавитися цього жахливого тиску...

— Ти не можеш його позбавитися. Ніхто не може. Жахливо, але нам усім доводиться вчитися жити кожному зі своїм тягарем.

Вона нещасно дивиться на нього, коли він каже ці слова. Вона вдячна за те, що він підтримує її, але відчуває полегшення, коли він прощається з нею. Сподівається, що він ніколи не повернеться. Здається, він розуміє.

— Я щиро бажаю тобі одужання, Елісон, — каже він.

Коли він виходить, вона лежить на дивані в цілковитій темряві, усе ще насолоджуючись запахом його лосьйону після гоління, який усе ще витає повітрям, та гострим відчуттям болю на зап'ясті, де він тільки-но ніжно торкався її. Потім вона стомлено засинає, незважаючи на писк повідомлень, що надходили до її автовідповідача. За деякий час вона прокидається, переходить до спальні й згортається клубочком під ковдрою. Елісон прокидається десь опівдні із певним умиротворенням, відчуваючись сильнішою, ніж будь-коли. Розігріває суп, з'їдає його, вдягає кофту з довгим рукавом і прямує Воком, щоб провідати батька.

РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЩОДЕННИКИ

День перший

Дуже хуиво після того уколу від Джонні. Я знав, що це — мій останній укол на тривалий час, а тому це лайно почало виводитися з мого організму швидше, ніж я встиг насолодитися кайфом. За декілька годин мене вже почало трясти. Більшу частину дня пролежав на крихтньому ліжку, намагаючись дихати рівно та пітніючи, як невдаха-коханець, поки моя кров очищується від йобаної дури.

Вузькі вікна, які не відчиняються, відкривають вид тільки на високі, занедбані дерева, що стіною нависають над садом, до кімнати майже не потрапляє світло. У приміщеннях не вистачає повітря, єдиний звук, який я чую, — це стогнання якогось бідолашного мудака з сусідньої кімнати. Я тут точно не єдиний страждаю від детоксикації.

У міру того, як опускаються свинцеві сутінки, у рідких просвітах між деревами починають метушитися кажани. Я ходжу від ліжка до вікна, потім знову до ліжка, крокую кімнатою, як божевільний, але просто боюся виходити звідси.

День другий

Ненавиджу, блядь, усіх.

День п'ятий

Вони лишили мені на столі цей великий щоденник із вкладними аркушами, але останніми днями мені надто хуйово, щоб я ще щось у ньому писав. Були такі моменти, коли мені щиро хотілося подохнути, такий сильний біль від злізання з голки випробовував мої життєві сили. Мені зрідка дають аналгетики, які більше схожі на безкорисні плацебо. Здається, ніби вони хочуть, щоб ти обов'язково пройшов крізь усі ці тортури.

Якби вчора в мене з'явилися спосіб та сили покінчити з собою, я б серйозно замислився над таким варіантом розвитку подій. Останніми днями в мене таке відчуття, ніби я ось-ось потону у власному поті. Йобані мої кістки... Я ніби всередині машини, яка знаходиться, в свою чергу, всередині дробарки. Мені дуже, дуже важко. Я все думаю про Ніксі та Кізбо, а ще про те, чому я потрапив у такі обставини, що змушений переживати такі важкі часи. За що мені така кара?

ХОЧУ ШИРНУТИСЯ, БЛЯ.

Дуже хочу, мені це потрібно.

Я виходжу з кімнати тільки для того, щоб відвідати туалет чи сходити на сніданок — єдиний по-справжньому обов'язковий прийом їжі разом з усіма членами групи. Я беру собі чай з п'ятьма шматочками цукру, пластівці та молоко, а потім ковтаю їх так швидко, як тільки можу. Тільки це я тут і їм: я зазвичай беру те саме на обід та вечерю, які завжди забираю із собою до кімнати.

Минулої чи позаминулої ночі я прокинувся й пішов помочитися. Коридор освітлювали лише декілька тоненьких променів місяця, тому я мало не обісрався, коли мені назустріч вийшла ця немічна спітніла тварюка. Частина мого мозку кричала мені йти далі мовчки у своїх справах, але це чудовисько мимохідь зиркнуло на мене й прогугнявило щось незрозуміле. Я відповів: «Як справи?» — й пішов собі далі. На щастя, коли я вийшов з параші, його вже не було. Не знаю, був це сон чи галюцинація.

День шостий

Прокинувся од якогось п'яного, сповненого кошмарів сну через невгамовний пташиний спів за вікном. Змусив себе підвестися. Ледве зумів подивитися в дзеркало. Мені було тут незручно голитися, тому в мене виросла хирлява руда борідка, яка виглядає густішою та яскравішою через шалену кількість прищів на моїй пиці. Їхні жовті голівки вже готові вибухнути, але все одно лишилося ще два величезних чудовиська на щоці та лобі, яким ще рости й рости. Вони проникли мені глибоко під шкіру, бо мені дуже боляче, коли я намагаюся їх видавити. Але що мене вражає більше за все, так це очі; вони, здається, глибоко ввалилися в очні ямки, що надає мені смертоподібного вигляду.

«Чудовиськом» минулої ночі виявився той чмошний байкер, Сікер. Цей мудака й удень не краще виглядає.

Бачу, як Здихля теревенить із тою істеричною Моллі. «Кохання — найстрашніший наркотик», — урочисто проголошує він із серйозною пикою.

Авжеж, такі, як вона, западають на цю хуйню, я навіть далі слухати не хочу. Мені було надто погано, щоб насолоджуватися його солодкими промовама, та ще й Картоха дзижчить на вухо про те, що детоксикація — не така вже й страшна річ. «Мені просто приємно, що комусь на нас не похуй, Марку».

Коли я встаю з-за столу, то чую, як якийсь дурень — мабуть, Лейбід чи Здихля — називає мене Кетвізлом, як того тупого персонажа з божевільного дитячого шоу, що ми дивимося по «ящику». Беручи до уваги моє скуйовджене волосся, борідку й сутулу ходу, я розумію, що виглядаю точнісінько, як він. Тому відчуваю полегшення, коли мені щедро дозволяють повернутися до своєї кімнати.

Чергова зустріч із лікарем Форбсом, який завітав до мене із клініки з лікування наркозалежності. Він, по суті, знову ставить мені ті самі питання, які ми вже обговорювали раніше. Дивлюся виключно на його голову: вона завелика для його тіла, тому хто-хто, а він точно нагадує маріонетку з шоу Джеррі Андерсона.

Знову пластівці на обід, потім я повертаюсь до свого номера. Щасливі дні. Лен іноді заходить до мене, і ми теревенимо, переважно — про музику. Сьогодні говорили про переваги «Clear Spot» (як на мене, кльова пісня) та недоліки «Trout Mask Replica» (як на нього, лайновий альбом). Він нагадує мені про гітару в кімнаті відпочинку.

День восьмий

На сніданок взяв трохи вівсяної каші. Солоні. Ряба відпустила якусь шпильку щодо солі в каші (вона-то цукор кладе), і ми всі починаємо знущатися з її типово англійських звичок. Вона наполягає на своєму шотландському походженні, але Тед та Скріл кажуть їй, що круті шотландці усіма звичками та прагненнями косять під англійців. Я нагадую всім, що в Англії мешкають переважно представники робітничого класу, а приналежність до певного класу зараз витісняє значення національності (блядь, дивіться — серед нас студент!).

Мене уважно слухають Том, Сікер та якась нова чорнява дівчина з блакитними очима, яку Ряба представила нам, як «Одрі з Гленроутс», ніби учасницю якогось реаліті-шоу.

РАДИЙ ПОЗНАЙОМИТИСЯ, РАДИЙ ПОЗНАЙОМИТИСЯ, РАДИЙ!

Одрі взяли на місце Грега (Роя) Касла, який став першою втратою в нашій команді учасників реабілітаційної програми. Мабуть, не впорався й обрав чесне життя у в'язниці за рахунок Її Величності. Одрі дратівливо киває нам і мовчки влаштовується на стільці, обкусуючи нігті. Мені її шкода, я бачив, як вона, похитуючись, виходила з кокона своєї детоксикуючої кімнати. Все ж майже єдина дівчина в групі. Вона виглядала навіть гірше за мене, ледве на ногах тримається, немов іван-покиван.

«Певен, тобі тут сподобається, Одрі», — липне до неї Лейбід, його голос сповнений отруйного сарказму. Потім він додає: «Не обов'язково мати залежність від важких наркотиків, але якщо маєш — тут буде легше».

День дев'ятий

Починається ще один тупий, моторошний ранок. На акуратному газоні розпускаються маргаритки й жовті, білі та червоні крокуси. Вони хвилею находять прямо на кам'яну огорожу. Гарно.

Сиджу тут і пишу цю хуйню, сам не знаю чому — мабуть, тому, що мені більше нічого робити. Блокнот поділений на дві частини: сам щоденник, який складається із сорока п'яти аркушів, та додаток, який називається «журналом». Ряба пояснювала, що тут ми можемо «піднімати будь-яку тему зі щоденника, яку хотілось би розвинути під час обговорень». Щоденник призначений тільки для наших очей, а сторінки із журналу ми можемо зачитувати під час групової терапії. Але ніхто не збирається якось заповнювати ці сторінки (принаймні, чимось важливим) — на дверях немає замків, не можна лишати нічого цікавого. Мабуть, ті, хто знайде мій мотлох, зовсім не зацікавляться хуйнею, яку я сюди записую. Вести особистий щоденник, коли Здихля чи Лейбід можуть зайти сюди потайки будь-якої миті? Ні за що!

Не зрозуміло тільки одне: на хуя нас усіх тут зібрали? І як звідси вишитися?

День дванадцятий

ЩО ЦІ ПОКИДЬКИ ХОЧУТЬ ВІД НАС?

День тринадцятий

«Відвертість», — каже мені Ряба, коли я питаю її про це за сніданком. Рідке варене яйце та тости. «Ти почнеш розуміти краще цю програму, якщо відвідуватимеш групові заняття».

Про це я й кажу. Мене мало не нудить, коли вона додає: «Саме для цього вам потрібні щоденники й журнали».

Але коли я повертаюся до своєї кімнати, я знову й знову виводжу ці карлючки. Якщо всі останні не пишуть нічого (принаймні, мені так здається), то я записую тупо все.

Ряба кружляє навколо мене й каже, що хотіла б, щоб я приєднався до медитаційної групи. Я погоджуюся, але виключно для того, щоб проводити з нею більше часу. Ми сідаємо на підлозі, схрестивши ноги, вона ставить музику й сідає попереду нас. Я витріщаюся на її маленькі груди, які випинаються через тугий, еластичний чорний топ, коли вона витягується уперед, як кішка, та вигинає спину, переходячи в іншу позицію. Вона вчить нас дихальних вправ, вчить розслабляти різні групи м'язів. Ми маємо виробляти ці витребеньки із закритими очима, але я роздивляюся їй, аж раптом бачу, що Джонні витріщається в тому самому напрямку. Він сексуально (!) підморгує мені, і я заплющую очі та ди-и-иха-а-аю...

Після цієї зустрічі я ще трохи затримуюсь із нею. Вона розповідає мені, що коли я навчуся розслабляти певні м'язи, то таким чином зможу поступово знизити рівень збудженості. Я не вірю в ці безглузді теорії, які включають у себе причину та наслідок, тому не виказую надто помітного ентузіазму, про який вона каже, але коли я дістаюся кімнати, то все таки повторю вивчені вправи.

Кізбо теж лишив нас. Картоха розповів мені після ланчу, поки я читав Джойса та витріщався у вікно. Наш фортівський товстунчик мав завершити процес детоксикації, але його забрали до лікарні через «медичні ускладнення», що б це не означало. Кажуть, він скоро до нас повернеться. Цей товстий джамбо сидить, мабуть, зараз десь у барі за пінтою холодного пива, теж мені, звільнився від усіх хімікалій.

«Кльова книжка, Марку?» — питає Картоха. Розумію, він, мабуть, цілу вічність формулював цю високоінтелектуальну сентенцію в загадкових провулках лабіринту всередині свого мозку.

«Ага».

Потім він лишає мене наодинці, і я знову сідаю за столик. Про що писати? Про ваші почуття, підказує Ряба. Що я відчуваю? Ну, мені хуйово, ніби палицями били. Можу сказати, детоксикація в процесі; ось я пригнічений та жалюгідний, а ось раптом стаю стурбованим та збентеженим. Єдиний притулок я знаходжу в плотських задоволеннях. Пригадую Леслі, як ми лежали з нею в ліжку у Саллі на Новий рік. Шкода, я тоді не вилизав їй усі місця, не сховав свого члена між її важких грудей чи просто не відтрахав її. Зараз мені це здається втраченою можливістю, я почуваюся обдуреним та слабким з усім цим самобичуванням — просрав ще один шанс, що їй казати. СУКА, СУКА, СУКА, СУКА, СУКА...

Пізніше, у другій половині дня, дрович, думаючи про Джоанну Дансмер.

Отак я й проходжу детоксикацію — тихенько дrouchу та читаю Джойса.

День чотирнадцятий

Перечитавши все написане, я зрозумів, що настільки ретельно переказую всі діалоги кожного дня, що моя писанина більше схожа на роман чи низку оповідань, ніж на щоденник. І мене це цілком влаштовує. Ніколи не вистачало терпіння на те, щоб вести щоденника кожного дня.

Вперше відвідав групу оцінки прогресу. Клята божевільня! Люди тупо кричать один на одного, бити нікого не дозволяється; перший крикучий матч відбувається між Джонні Лейбідом та Моллі. Одразу втручаються Том та Ряба. Це занадто для мене, беручи до уваги мій теперішній стан, тому я забираю ланч — розварену рибу, яку все одно не з'їм через свої вегетаріанські переконання, — до кімнати, щоб сповна насолодитися самотністю.

Цього вечора непевно вирішую приєднатися до решти хлопців у більярдній. На бідолашному столі не вистачає жовтого смугастого шара. Підозрюю, це Джонні Лебідь, який схвально потріпав мене по зарослій голові, підступно викинув його за садову стіну, бо він єдиний із нас усіх не вмів грати в більярд. Здохля та Лебідь шифруються, теревенять про Елісон. Здохля все каже: «Лозінська — сувора феміністка. Як можна хуй смоктати за героїн, коли повсюди визволення жінок відбувається? Пояснить, будь ласка. І це все через те, що я трахав ще когось, поки зустрічався з нею. Ця злобна сука хотіла заборонити мені трахати кращих тьолок цього міста, уявляєш? Ніби яйця в лещатах, розумієш?»

«Гарна піхва, якісна така», — погоджується Джонні.

Не знаю, кого саме вони зараз мали на увазі, але, мабуть, вона й справді особлива, якщо ці двоє дійшли згоди. Принаймні, я помітив, що навіть Картоха прислухається до них, але потім підводиться й відходить у сторону, весь такий млявий, як хом'як у мікрохвильовці.

Повертаюся до своєї кімнати, щоб знову подрочити на Джоанну Дансмер.

Джоанна Дансмер.

Звідки в неї ці чари? Вона ж навіть не гарна, характер дурний, як в ослиці, але я ніколи ні на кого так не дрович, як на неї.

Я зручно влаштовуюся й добряче фапаю. Уявляю, як Джоанна лежить на животі, а я задираю її чорно-коричневу спідницю, стягую з неї лайкрові чорні трусики й милуюся її тугим, круглим задом.

Не встигаю розвинути цю фантазію, бо хтось стукає у двері — заходить Картоха. Він засмучується, коли бачить, що я тримаю руки в штанах. Він сідає на низенький табурет — чомусь схвильований, закусив нижню губу.

— Чутки ходять... Тут просто жахливо... Мені хуйово, Марку, справді хуйово, а люди хуйню якусь кажуть.

Я заспокоюю його, що це тільки Здихля з Лейбідом виїбуються. Пиздять, що від цього немає жодної користі.

— Але як вони можуть таке казати про Елісон? Елісон — кльова дівчина!

— Він — просто покидьок, коли справи стосуються дівчат, друже. Ми взагалі всі такі. Забудь про це сексистське лайно, вони просто гають час. Між собою всі такі круті, а як до справи доходить, то... Всі ми колись станемо шаленими батьками, які турбуються про своїх доньок. Таке життя.

Він приголомшено дивиться на мене, як дитина, якій сказали, що Діда Мороза не існує. Він витріщається на підлогу, потім знову на мене, ніби збирається з думками і врешті-решт каже:

— Ви з Метті... вкрали тоді ту скарбничку! У місіс Райленс! Прямо з магазину!

Блядь, до чого тут це?

— Так, саме це ми і зробили. І саме тому я опинився тут, через пару йобаних фунтів з йобаної пластмасової скарбнички. Як ми намаялися, поки її відкрили... А потім потрапили до йобаної камери! За цю хуйню, навіть не за наркотики! За йобану скарбничку!

— Як ви могли це зробити, Марку, — причитає Картоха, — тим більше, зі старою місіс Райленс, яка копила грошенята для котів. Це — не крадіжка в самому магазині, це — благодійність, типу, стара просто хотіла допомогти покинутим тваринам.

— Зрозуміло, зрозуміло, друже, — відмахуюся від нього я. — Коли стану багатим, обов'язково випишу чек для лотіанських котів на кругленьку суму.

— Чек... — тупо повторює він, ніби це його заспокоює, хоча насправді для мене ніколи не значили нічого наші брати менші, й навряд чи ці маленькі тварюки отримують від мене хоча б копійку.

Саме так я звучу в себе в голові. Іноді. Та й нащо мені думати, як усі? Хоча я й досі не розумію, яка мені з цього користь.

— Ось що я тобі скажу, Картохо. Бач, я хочу очиститися тут, опанувати свою залежність. І ніколи не вживати потім більше за, скажімо, два-три грами на тиждень. Зробити це своїм непорушним правилом. А решту буду витрачати на випивку, і навіть якщо з наркотою настане посуха, мені буде легко зіскочити, я обійдуся беззаспокійливим із клініки, доки все не прийде до норми. Це наука, Денні. Чи математика. Для кожної проблеми існує оптимальне рішення. Просто я зайшов надто далеко.

— Ця новенька, Одрі. Здається, непогана дівчина, еге ж? Сиділа поряд зі мною за сніданком, — белькоче він, як у молодших класах, коли в нас з'являлася якась нова дівчинка. — Розмовляє вона неохоче, типу, тому я просто подивився на неї і сказав: «Не треба нічого говорити, але якщо хочеш, типу, вилити душу — я завжди готовий вислухати». Вона просто кивнула у відповідь.

— Дуже розумно з твого боку, Картохо. Хай тобі щастить, друже. Я б одразу її трахнув, тієї ж миті, коли лишився б із нею наодинці.

— Та я взагалі не про те, — соромливо протестує він, — вона така мила, я просто хотів їй допомогти.

— Але скоро ти вийдеш звідси, Картохо, легко знайдеш собі хорошу дівчину з Порту, тобі достатньо розповісти щось зі свого майже потойбічного досвіду або про реабілітацію.

— Ні, я не хочу до Лейта. Мені там нема чого робити, — хитає він головою. — Я до цього не готовий, друже...

Він хапається за голову, і я завмираю на місці від подиву, коли він починає плакати. По-справжньому, хниче, як дитина, ще й підвигає тоненько.

— Як я тоді все пересрав... із мамою...

Я обіймаю його за плечі. Це ніби пневматичний дріль обіймати, так сильно він тремтить від хвилювання.

— Ну, давай, Денні, тримайся, друже...

Він дивиться на мене, його обличчя почервоніло, по підборіддю течуть сльози.

— Якщо я знову не знайду роботу, Марку... та дівчину... когось, про кого зможу турбуватися...

До нас вдирається Здихля. Він манірно кривиться, коли Картоха піднімає на нього свої зчервонілі очі.

— Я завадив романтичному вечору?

Картоха аж на місці підстрибує й волає:

— Припини базікати про Елісон! Тримай язика за зубами, блядь, зрозуміло? Як ти можеш так із дівчатами... Це неправильно, розумієш? Це все хуйня!

— Деніеле... — каже Здихля, піднімаючи долоні догори, — що відбувається?

— Ти відбуваєшся! Всі ненавидять тебе!

Вони сваряться, кричать один на одного, хоча їх відділяють тільки пара дюймів.

— Йди спочинь, бля! — волає Здихля.

— А ти навчися поважати людей!

— Розкажеш мені ще про якісь аксіоми життя з людьми?

— Не думай, що вийдеш сухим із води, якщо вживатимеш розумні слова, — кричить Картоха з нездоровим рум'янцем та сльозами на обличчі. — Кажу тобі, почни поважати людей!

— Ага, тобі, наприклад, це саме добро в житті принесло!

— Ти потрапив до програми реабілітації, друже!

— Принаймні, мені, на відміну від тебе, не вистачить однієї руки, щоб по пальцях перерахувати, скільки тьолок я перетравав!

— Стули пельку на ці дні, блядь!

— А то що? Що ти мені зробиш?

Ця балаканина розноситься крізь тонкі стіни на весь коридор, і дуже скоро до нас прибігають Ряба та Лен. Я сам не хотів встрявати між ними, нащо мені таке щастя? Добра душа Картоха тільки й може, що скандалити, бо у фізичному плані проти Здихлі він не попре. Але хотів би я подивитися, як вони б'ються.

— Ми не так вирішуємо конфлікти, ми не кричимо та не погрожуємо одне одному. Так, Саймоне? Правильно, Денні? — риторично питає Ряба, ще більше нагадуючи мені шкільну вчительку.

— Це він почав! — верещить Картоха.

— Що ти верзеш? Я прийшов взагалі до Марка, а ти почав волати, як несамолюбий!

— Бо ти... — вагається Картоха. — Бо ти... казав дурниці про інших!

— Тобі терміново потрібно потрахатися!

Коли Картоха розвертається й виходить з кімнати, я кричу йому вслід:

— Думаю, нам усім це потрібно зараз, це — аксіома для всіх.

Так я прибираю до активного словникового запасу слово, яке, мабуть, Здихля останнім знайшов у своєму відданому словнику, сподіваючись на те, що зможу таким чином справити враження на Рябу та пофліртувати з нею чи, принаймні, повеселитися, але вона взагалі не звертає на мене уваги. Бідолашний Картоха не стримався сьогодні, але потім він ще десять років вибачатиметься за цей випадок перед Здихлю, як і всі католики, які страждають від каяття.

Якщо хочеш вибачитися перед кимось, то треба, щоб спочатку та людина зробила тобі щось погане, що матиме для тебе значення. Він завжди припускається такої помилки. Лен крокує за ним, а Ряба лишається з нами, ніби ми можемо кинутися один на одного.

А ми просто витріщаємося на неї.

— Це — внутрішні сварки, Амеліє, — посміхаюся я, — наші, лейтівські справи.

— То вирішуйте такі питання у Лейті, — одказує вона.

— Нелегко це зробити, коли половина Лейта перебуває в цьому центрі, — ділиться спостереженнями Здихля, й Ряба стуляє пельку.

Нарешті, вона виходить. Здихля дивиться їй услід.

— Амеліє, Амеліє, дай мені трахнути тебе, — звертається він сам до себе, піднявши брову, й мацає себе за шириньку. — А в тебе не буде вибору... якщо умови сприятимуть.

День п'ятнадцятий

Виявилось, що ті безтурботні пташки, які будять мене вранці, — це чорнобілі сороки, які звили гніздо на дереві прямо біля мого вікна. Я мешкаю тут лише два тижні, але здається, ніби минуло вже два роки.

Кожного дня мене все сильніше душать почуття. Минуле має особливий, неповторний аромат: густий, багатий запах маминого шоколадного торта, різкий аміачний сморід сечі Дейві, від якого очі ріже, коли сидиш перед телеком.

Здихля мене кумарить тим, що постійно перевдягається. Вечорами він виряджається так, ніби збирається до клубу, а ще смердить цим лосьйоном після гоління. Зате весь день ходить у треніках та футболках. Ми обидва багато перемо, бо часто пітніємо. Бачив Моллі у пральні після сніданку, вона закидала до машинки свою білизну. Вона мені не подобається, але при виді жіночої білизни мені одразу хочеться повернутися до кімнати й подрочити. Килим у моїй кімнаті вже схожий на ковзанку, бо весь вкритий засохлою спермою.

Моллі також відвідує медитації, де її безупинно обробляє Здихля.

— Я втомилася від хлопців після свого Брендона, — доноситься до мене її незмінна відповідь.

А він завжди відповідає:

— Ти не маєш замикатися в собі. У тебе є серце і є душа, є певне емоційне життя. Ти — прекрасна дівчина, ще знайдеш своє щастя. Коли-небудь зустрінеш того самого хлопця, — каже він.

Вона розгублено запускає пальці у волосся і зневірено шепоче:

— Думаєш?

— Я це точно знаю, — помпезно оголошує він.

Група оцінки прогресу нагадує мені, чому я колись почав уживати наркотики. Ми б мали спілкуватися тут так, ніби живемо у звичайному суспільстві, але ні — тут на нас чекають тільки нескінченні сварки та проблеми, які, зазвичай, вирішуються за допомогою нещирих обіймів від Тома чи Амелії. Взагалі, мені наші групові заняття нагадують тусовку в «Центральному», «Вайні» чи «Воллі» перед самим закриттям. Мовчазна підтримка, яку ми надаємо одне одному, має більший ефект, ніж усі ці обмірковування та обговорення, які завершуються неважливою для всіх нас похвалою. Наприклад, найкраще, що Моллі зуміла сказати про Джонні під час їхніх мирних переговорів, це те, що їй подобається його моряцька блакитно-біла куртка. І хоча суперечку затіяв Джонні, він психує, підводиться й оголошує:

— На хуй це все. Мені не подобається ваше лайно. Я йду.

— «Я хочу піти» означає «я знову вживатиму», — кричить Том йому вслід. — Не роби цього, Джонні. Не втікай. Залишся з нами.

— Ага, щас, — одказує той, виходить з кімнати й грюкає дверима.

— Коли ми починаємо відокремлюватися від решти, — пояснює Томмі, — виникає ризик рецидиву.

Зустріч закінчується в повному сум'ятті та розбраті. Том вважає, що ми «досягли певного прогресу», називаючи ці конфлікти «здоровим перебігом подій».

Треба записати безсмертну відповідь Біленького Лебедя: ага, щас.

Нам дозволили записати власні касети, щоб їх програвали у кімнаті для відпочинку. Лебідь, який уже пережив свою стадію відмови від програми, просидів там на самоті декілька годин і виродив касету з піснями «Героїн» групи «Вельветс», «Кокаїн» Клептона, «Затишно» Флойда, «Сестричка-морфій» від групи «Стоунз», «Голка» Нейла Янга та інші мелодії в такому дусі.

На стороні «В» були записані «Болюче самогубство», саундтрек до серіалу «МЕШ», «Сонячна пора» Террі Джекса, «Ода Біллі Джо» Боббі Джентрі, «Мила» Боббі Голдзборо та «Кінець» групи «Дорз». Ряба конфіскувала записи за «недоречності».

Більшість ранків я зараз проводжу у дворіку. В його кутку я знайшов купку гантелей різної ваги. Той велетенський байкер, Сікер, єдиний користується ними, а тепер до нього приєднуюся і я. На вулиці холодно, але вже невдовзі я перестаю це помічати і навіть пітнію від фізичного навантаження.

На ланч — смажене курча. Я його з'їдаю.

Дрочив та читав до самого обіду. Я саме збирався трохи передімати, але до мене зайшов Лебідь. Очі витріщив, весь такий знервований, падає на моє ліжко й повідомляє, що Реймі поїхав до Ліверпуля (чи до Ньюкасла?), а Елісон «виправилася і зрадила всіх нас».

— Поліція нагрянула до кубла і все там обшукала. Ще пощастило, що зараз важкі часи й у Джонні знайшлося тільки трохи травички та спіду. Ось так вона мене здала, і так мені запропонували клятву угоду. Це ж очевидний доказ, Рентсе, — доводить він, — мені тепер ніколи не відчиститися. Ненавиджу це все. Я вже не можу терпіти ці неймовірні дні без жодної краплі героїну. Він мені потрібний!

— Розумію.

— Але хтось, якийсь мудак взяв і підставив усіх нас. У поліції мені одразу показали блокнота, в якому записані всі імена. Але хто міг це зробити? Я сам ніколи б такого не скоїв, Білий Лебідь так не вчиняє, йому більше подобається граціозно плисти рікою кохання й просвітництва; але є серед нас один пацюк, який нещодавно потрапляв до поліції і на всіх нас настукав.

Я, звісно, розумію, на кого він натякає, але вирішую пограти дурня.

— Це ж йобаний Коннелл, точно кажу. Знаю, Метті — твій друг, Марку, старі зв'язки з Форту, все таке, але він завжди ставив мені дивні питання, все винюхував про мої справи, ніби хотів дізнатися, звідки я беру героїн та все інше.

Я пригадую одну стару фотографію — на ній ми з Метті стоїмо біля стіни Форту у футболках «Гібсів». Нам тоді було десь років по десять.

— Та він просто крадій, Джонні. Просто хотів потрапити до твого бізнесу. Нікого він не здавав.

Я кажу абсолютно щиро. Звичайно, як і більшості наших, мені здається дивним, що він так легко отримав умовний вирок і пробув у в'язниці всього декілька йобаних днів замість належного йому терміну чи болючої детоксикації, але я не вірю в те, що він — стукач.

День шістнадцятий

У мене сьогодні перша консультація з Томом Карзоном, «суперзіркою реабілітації», якщо вірити Рябі. Вона на нього молиться готова.

Том, здається, очікував, що левову частку розмови я візьму на себе. Аж ні: я замкнувся і майже нічого не казав, не напившись йому з цього абердинського кокосового горіха. Складна вийшла зустріч: прихована боротьба двох вольових чоловіків за місце під сонцем.

День сімнадцятий

Знову прокинувся від пташиного щебету. Пішов прогулятися садком, хоча нічого, окрім смутку, мені це не принесло. Побачив тривожний знак під кущем біля садової стіни: все більше й більше ворон збиралися там над мертвим голубом і клювали його знову й знову, поки не випустили йому кишки. Потім вони вишикувалися в рядок і почали жерти бідолашну пташку. Жах від цієї сцени прикував мене до місця, я ніяк не міг второпати, чи голуб ще живий, чи тільки помирав, коли ворона завдала йому першого удару величезним дзьобом.

Я не припиняю думати про цей випадок протягом усього сніданку; мене нудило, й сум'яття роздирало мені душу.

Повертається Кізбо, але він запирається у себе в кімнаті й зовсім із неї не виходить. Хоча мені хочеться, я все ж забороняю собі стукати до нього в двері, краще його залишити на самоті, точно знаю — саме цього він прагне зараз більше за все на світі. Теді з Батгейту каже, чув, що Бегбі побив якогось мудака у Соутоні, але це точно не про Ча Моррісона.

Встиг прив'язатися до одного хлопця — до того Скріла, віджі. Потрапив той сюди, коли намагався пограбувати таксі. Мешкав у всіляких притулках для бездомних по всьому Глазго. У нього й досі синці під очима від постійних бійок. Коли він приїхав сюди, йому поголили все волосся, ніби вошей набрався — ми ще тоді йому сказали, що тільки вошей од віджі й можна чекати. Його руки та ноги прикрашали такі нариви й гнійники, яких я за все життя не бачив, але

він носив їх з гордістю, як знаки пошани. Хлопець трохи кульгає, колить дуже невдало впав, до того ж на ньому місця живого не лишилося, де можна було б знайти годящу вену, щоб ширнутися, тому він почав колотися в артерії. Він розповів, що минулого року вживав по сімсот п'ятдесят міліграмів героїну на день, і я охоче в це вірю. Гнилі зуби незмінно надають йому якогось шахраюватого вигляду; у цьому він звинувачує барбітурати, які любить не менше за героїн. Скріла є за що поважати, він крутий. Треба віддати віджі належне: вони ніколи не зупиняються на півзаходах.

— Я скоро помру, друже, — радо повідомляє він мені за ланчем, який у моєму випадку складається з неїстівного сирного салату та пиріжків, картоплі фрі й бобів для всіх решти (Скріл, до речі, близько шести футів на зріст, на дюйм вищий за мене).

Він трохи мовчить, потім каже:

— Хочу тримати марку до самої смерті, розумієш, про що я?

День вісімнадцятий

Прокидаюся й бачу золоте сонечко, сяє в блакитному небі. Надворі я підставляю свої голі руки його теплу й слухаю пречудовий спів тих милих пташок, які сидять на платанових деревах і кричать пронизливо, як свистки — на футбольному матчі п'ятдесятих років. Хочу перелізти через ті величезні стіни з темного каменю й побігти лісом прямо за освітлений яскравими променями горизонт.

Продовжую качатися. Ми з Сікером, зазвичай, займаємося трохи вранці, потім ще — після обіду. Мені подобається цей дисциплінований розклад, подобається, як квапиться кров, коли біжить венами мого тіла, а ще мені подобається результат — я помічаю, що ці фізичні вправи вже посприяли тому, що в мене на руках окреслилися млявенькі м'язи. Я б хотів виглядати так само круто, як, наприклад, Іггі Поп. Мускулистий та підтягнутий, але стрункий та худорлявий. Сікер вчить мене системного підходу: показує правильний порядок виконання силових вправ, потім — як правильно знижувати навантаження й трохи перепочивати, усе таке. Раніше я просто тягав гантелі, поки не втомлювався чи мені не набридло. А виявляється, що спілкування — велика сила, бо Сікер взагалі-то не дуже схильний до пустих теревенів. Але насправді мені подобається його звичка мовчати. Він ніколи не знімає чорних сонячних окулярів.

Чергова йобана терапія з Томом. Він питає про мої зустрічі з йобаним мудилом, лікарем Форбсом, з клініки.

— Ти в депресії, Марку?

— Я на реабілітації, де намагаюся позбавитися від героїнової залежності, — нагадую я йому.

А потім трохи мовчу і єхидно додаю:

— Ну звісно, блядь, у мене все на п'ять з плюсом.

— А раніше? Минулого року помер твій молодший брат. Ти оплакав його?

Мені хочеться спитати його, чому б я, блядь, мав оплакувати втрату причини свого постійного приниження та сорому. Як він сам поведився б на моєму місці, якби виріс егоїстичним, чуйним диваком у Лейті, хіба б не зрадів тому, що позбавився джерела своїх довічних тортур? Але натомість я кажу йому:

— Звісно. Така важка втрата.

День дев'ятнадцятий

Я поквапився з висновками! Сікер уміє говорити! Він розповів мені про страшну аварію, в яку потрапив декілька років тому. Йому вставили тоді по сталевій пластинці в яєчко та п'ятку. Влітку біль ще можна терпіти, але взимку врятувати може тільки героїн, саме тому він і підсів. Також я дізнався, що він ніколи не знімає сонячних окулярів тому, що його очі стали надзвичайно чутливими до світла після того випадку. Але не можу з ним не погодитися — сонце тут сяє так яскраво, що я й сам завжди заробляю собі під час прогулянок головний біль, який зростає поступово до рівня мігрені, коли я повертаюся до кімнати. З подивом дізнаюся, що ми обидва любимо вставати рано, щоб потягати гирі перед сніданком.

Тепер я знаю, як Том почувається, спілкуючися з нами усіма. Для мене це справжній прорив.

День двадцять другий

Ця хуйня зі щоденником затягує не менше, ніж героїн. Але вона так само небезпечна — треба писати сюди всі ці особисті речі. Вчора вирвав одну сторінку звідси та пару аркушів із журналу, зім'яв їх і викинув до сміттєвого кошика. Не знаю, прочитав їх хтось чи ні. Кажуть, що вся інформація тут — строго конфіденційна, але хто їх знає...

Лен якось побачив мене за вправами разом із Сікером, тому, мабуть, знову говоритимемо з ним на групових зустрічах про наркоманську хуйню — о, перепрошую! — про залежність.

У той час як на зустрічах з приводу оцінки нашого прогресу ми спілкуємося про загальні проблеми своєї поведінки, цей мудак зосереджується виключно на залежності від наркотиків, ніби зациквився на ній. Ми сидимо навколо нього, кісточки моєї худорлявої дуни боляче впираються в криву й нерівну поверхню вкритого лаком дерев'яного стільця. Усе, що ми можемо приносити сюди, — це свою писанину та ручку. Том то сидить перед нами, з'єднавши кінчики пальців на рівні грудей, то обіймає себе за коліно так, ніби теж почувається ніяково, очевидне напруження в його тілі напружує й без того нелегку обстановку в кімнаті, яким би байдужим він не хотів здаватися. Він завжди взуває ці йобані капці й навіть не здогадується, що відсотків вісімдесят членів нашої групи вважають його невиправним дрючуном саме через них.

Мене мало до сказу не довели сьогоднішні сварки в групі оцінки прогресу вранці; той Тед виявився дуже агресивним типом, зчепився зі Здихлею та Лейбідом, які вирішили пограти в кращик друзів. Зупинилися вони тільки тоді, коли Сікер раптом сказав:

— Тихіше, блядь. Голова розболілася.

І вони ступили пельки. Тут усі Сікера бояться.

Том представляє мене, хоча кожен мудак мене тут знає.

— Хочу представити вам Марка. Марку, розкажи нам, будь ласка, чого ти очікуєш від наших зустрічей?

— Хочу повністю очиститися від наркотиків та розібратися в собі. І допомогти в цьому всім іншим, — чую я раптом ніби зі сторони свій несподівано писклявий голос.

Лебідь хихикає, а Здихля стуляє губи.

Крига скресла, всі вступили до обговорення, але ці безглузді теревені, звісно, так ні до чого й не привели.

Після того я вирішив сходити в гості до Кізбо, який після групової терапії одразу втік до своєї кімнати.

Коли я увійшов, то побачив, що Кізбо сидить на ліжку, гортаючи сторінки фотоальбому. Завдяки цим старим фотографіям у нас із цим мудилою зав'язалася розмова. Багато знімків, де ми з ним — ще маленькі хлопчиська — гуляємо Фортом. Я вище за всіх у нашій компанії, а волосся в мене навіть рудіше, ніж зараз.

Одна фотографія привертає мою особливу увагу, тільки тому, що я ніколи її раніше не бачив. Ми всі стоїмо на якомусь пустирі, десь за Фортом. Груповий знімок, ми всі тоді домовилися вдягти футболки команди «Вовків», бо збиралися на різдвяну вечірку. Нам десь по дев'ять років.

У будь-якому разі, я з теплом згадую «Вовків», бо саме тоді вони розчавили «Хартс» на Техаському чемпіонаті в Тайнкаслі, хоча спершу, в Моліно, й просрарили їм ганебно, як ніколи. На фотографії — я, Кізбо, Томмі, Другий Призер, Франко Бегбі та Дік Лоу, який стоїть позаду. Попереду нас сидять на карачках Гев Темперлі, Джордж (Англієць) Стейвлі (який повернувся до Дарлінгтона), Джонні Крукс, Гері Макві (який загинув в автомобільній аварії, коли поспішав кудись на чужій, краденій машині декілька років тому), метис Алан (Шоколадка) Дьюк («дарунок» одного західноіндійського морячка) та Метті Коннелл.

— Ніколи раніше не бачив цю фотку, — кажу я Кізбо.

Мене вражає те, що вже на цьому дитячому знімку з Метті ніби пішло все життя — він схожий на привида чи, принаймні на цій фотографії, на якогось нищого пацюка. З його обличчя зникли всі фарби, він такий блідий, з-під довжелезного чуба видно тільки одне око.

— Та ну, точно бачив, — одказує Кізбо, дивлячись на мене так, ніби бачить уперше. — Знаєш, хто її зробив?

— Ні. Твій батько?

— Не-а. Твій.

— Але як це трапилось?

— Я бачив негативи. Твій батько віддав плівку моїй мамі, бо тоді ми всі зустрілися на вечірці на честь Нового року, — розповідає вій і показує мені решту фотографій, де я бачу наших спільних друзів, якихось незнайомих — вони всі бухі, свято вдалося.

А он сидить той фашистський мудак, Оллі Каррен, худий, як ніколи, і волосся в нього тут ще червоне, а не сріблясте. Але в око мені впадає інший знімок. У мене мало серце не зупиняється, коли я бачу на глянцевої кодаківській фотографії світлу, бездумну посмішку малого Дейві. Батько дивиться на нього з любов'ю й сумом. Ця фотографія мені завжди здавалася водночас нестерпною та відразливою.

Я хочу сказати щось Кізбо, але все, що злітає з моїх губ, це:

— Дивно, що я ніколи не бачив ту фотографію.

На обід давали хагіс, ріпу та кашу. Я не хотів брати хагіс, але тоді мені лишалася тільки яечня, яка просто жахливо смакувала б з кашею та ріпою, тому я ризикую й беру нашу національну страву.

На йобаній індивідуальній консультації Том питає мене про щоденник.

— Ти його ведеш?

— Ага. Кожного дня.

— Це добре. А як щодо журналу?

Це та частина блокнота, яка йде після щоденника. Мій журнал (буквально) залитий спермою, але Том так серйозно питає про нього, що я вирішую збрехати.

— Мої записи нагадують більше роман чи есеї. Здається, я експериментую, працюю зараз над декількома речами.

— Якими, наприклад?

— Пишу есей, який не закінчив в універсі, — починаю нести хуйню я, — тобто я здав його тоді, але не думаю, що мені вдалося повністю розкрити тему. Я отримав тоді двійку. Він про Скотта Фіцджеральда. Читав його твори?

— Визнаю, ніколи не читав. Навіть «Великого Гетсбі», — сказав він із погано удаваним жалем.

— Мені все одно більше подобається «Ніч ніжна», — коли я кажу це, у мене серцем розливається ніжність, бо перед очима постає образ Фіони на босфорському поромі, освітлений невірним світлом; вітерець тріпоче волосся, закриваючи її прекрасне обличчя.

Навіть під кайфом вона виглядала такою гарною й піднесеною. Я кохав її, кохав усім серцем. Як би мені хотілося повернути її. Без неї ніби якась невідома кислота роз'їла мене зсередини. Досі не розумію, як мені вистачило розуму піти від неї і проміняти наш гуртожиток в Абердіні на цю кімнату з Томом. Я пригадую обличчя, одне за другим — Джоанна, Бісто, Дон, Шарлін, — і раптом мені до горла підступає клубок, ніби ці темні спогади звергають мене до прірви. Що написано пером, того не витягнеш волом, але я пригадую далі, наші брудні хавки з токсичними сигаретами, якими ми випалювали власні життя. По вікну раптом застукотіли важкі краплі дощу, застукотіли так гучно, ніби просилися всередину. Коли я відвів погляд од вікна, то помітив, що Том нетерпляче витріщився на мене, бажаючи почути продовження.

— Саме про це я пишу свій роман, — натхненно брешу я, щоб відволікти його увагу від свого світіння. — Тільки тут я збагнув, що й справді не зрозумів тоді цієї книги, так само, як і сам Фіцджеральд.

— Як це?

І ось, коли я сиджу в цьому пеклі та збираю докупи свою особистість, мені трапляється справжнє богоявлення: я наново переосмислюю те, що спало мені на думку на тому поромі до Стамбула: усе це лайно можна записати.

— Фіцджеральд думав, що писав про психічну хворобу своєї дружини. Але насправді він писав про свою алкогольну залежність. Друга частина книги присвячена виключно вештанням одного багатія від однієї пивниці до другої.

Як я міг не побачити такої простої речі?

— Цікава думка, — киває Том, пронизливо дивлячись на мене. — Але хіба не могло трапитися так, що саме психічна хвороба його дружини змусила його приклястися до пляшки?

Я добре втямив, до чого він веде. Замість психічної хвороби дружини треба розуміти брата-інваліда. Я думав і про це, але на хуй — не згоден. Час пускати димову завісу.

— Існує думка, що Фіцджеральда завжди затінював собою Хемінгуей, більш динамічна фігура, прихильності якої перший бажав усім серцем. Але все це — брехня. Дещо більше схожа на правду теза про те, що Фостер так і не став

популярним через постійну увагу критиків до менш видатного Лоуренса. Але важливими насправді були саме алкоголізм Фіцджеральда та страх Фостера перед наслідками вираження власної сексуальності — а він грав за іншу команду — ну, тобто був гомосексуалістом. Але я не хочу сказати, що Хемінгуей та Лоуренс не зіграли на слабостях своїх тендітних суперників, як справжні сучі сини. Врешті-решт, у літературних колах конкуренція жорсткіша, ніж будь-де.

— Треба почитати ці книжки, ти дуже цікаво розповідаєш. Що я читав в універі, так це «Леді Чаттерлі»...

— «Сини та коханці» краці.

— Прочитаю і цю, — обіцяє Том і натхненно простягає мені книгу Карла Роджерса «Як стати людиною».

Обов'язково почитаю її, коли закінчу Джеймса Джойса.

Пізніше до мене заходить Здихла, розповідаю йому про свою консультацію.

— Вони всі думають, що світ обертається навколо сексу, — зневажливо мовить він. — Є в цьому якийсь сенс, звичайно, але зовсім не такий, як їм здається. Я взагалі з цим йобаним Томом не можу знайти спільної мови, попросив, щоб мене перекинули до Амелії. Під час першої нашої зустрічі він сказав, що хоче від мене тільки одного — щирості. А я йому сказав, що теж хочу тільки одного — перетрахати всіх тьолок, які трапляться на моєму шляху. Хоча ні, не тільки цього — ще хочу, щоб вони благали мене, щоб я їх трахнув. Він відповів, що я експлуатую жінок і маю хибні уявлення про секс. А я йому своєї: «Ні, друже, це називається чоловічою сексуальністю. А все інше — просто відхід від нашої природи». Ой, як йому це не сподобалося! Йому не подобається реальність, він живе в своєму «Гардіанському» ретельно вибудованому світі йобаного середнього класу.

— Молодець... — безглуздо відкараскуюся я, бо вже втомився від його компанії і хочу, щоб він пішов геть, а я зміг подрочити на самоті. — Дивно, що Амелія взяла тебе до себе після таких заяв...

— Ага. Можливо, вона сприймає це як особистий виклик, а може, я їй просто подобаюся. Одне з двох. Обидві ситуації мені на користь.

Я із сумнівом піднімаю брову, але бачу, що він не жартує.

— Слухай, якщо ми вже про секс заговорили... — переходить він на підступний шепіт, — хочу спитати тебе про децю. Чув нещодавно історію про одного хлопця... який дозволив одній дівчині трахнути себе в дупу...

— Що ти за хуйню верзеш? Дівчина трахнула хлопця в дупу? Ця так звана дівчина що, трансвеститкою виявилася?

— Ні... Нормальна, справжня дівчина. Вони пішли до неї, а вона начепила на себе величезного strapon'a й трахнула хлопця прямо в...

— Вау... — видихаю я і відчуваю, як мій сфінктер мимоволі стискається.

— А йому це сподобалося... Принаймні, їй так здалося.

— Щось мені не дуже віриться!

— Ага... — каже він, замислюється на мить і продовжує: — Ну, хлопець їй одразу сказав, що не хоче, щоб його так трахали, але дівчина дуже просила.

— Зрозуміло...

— То що, цей хлопець вважається гомосексом чи ні?

— Я його знаю?

Він міцно стискає руки, ніби нервує.

— Так. Не кажи нікому... — робить він виразну паузу, збираючись з думками. — Але мені цю історію розповіла Елісон.

— Чекай... То це Елі трахнула хлопця страпоном?

— Ага... Сказала, що він поставив їй таку умову — типу, переспить з нею тільки тоді, як вона таке з ним зробить. Мабуть, ти вже здогадаєшся, про кого йдеться!

Перед моїм внутрішнім зором одразу постає обличчя мого колишнього напарника по групі, червоне й спітніле, коли він грав тоді на сцені в Пілтоні.

— Геміш? Гетеросексуальний Гомосек?

Здихля злобно посміхається.

— Гетеросексуальний Гомосек за іменем, а тепер і за природою. Елісон упевнена, що з чоловіками він цього ніколи не робив. То який твій вердикт: безнадійний підорас чи просто експериментує?

— І він не трахнув Елісон після того, як вона це зробила?

Здихля подумав трохи і відповів:

— Ні... — А потім додав, більш упевнено: — Ні, він її точно не трахав тоді.

— Якби він її потім трахнув, то я б схилився до експерименту. Але той факт, що він цього не зробив, зайвий раз доводить, що він скоріш підор, ніж гетеросексуал.

— Ось і я так думаю! — з тріумфом волає Здихля, якому вся ця історія здається чомусь надзвичайно важливою. — Ніхуя він не експериментував, а той факт, що вона встромила йому того ділдо прямо до «приспіву», робить його — Геміша, звісно — королем підорів! Він одразу втік з її квартири, ніби в нього чорна діра в дупі розверзлася! Але мені це довірили за великою-великою таємницею. Тому я, звісно, сподіваюся на те, що ти триматимеш язика за зубами.

— Домовилися, — брешу я.

Цікава історія, звичайно, але Здихля сидить у мене ще цілу вічність. Базікає про дівчат, про свою родину, про «Гібсів», Лейт, Бегбі та знову про дівчат.

— ...є у великого хуя і зворотний бік — можна зробити дівчині боляче, — розповідає він, але мене це взагалі не цікавить.

Я відчуваю, як засинаю, а коли прокидаюся за декілька годин, то бачу, що світло й досі горить. Думав, він і досі сидить на моєму ліжку, але диво — Здихля врешті-решт пішов.

Запис у журналі: Алан Дьюк

Завжди засмучуюся, коли пригадую, як обійшовся з Аланом (Шоколадкою) Дьюком, коли ми були ще зовсім дітьми. Пригадую, батько Метті, Дрю, лагідно назвав мене колись «Рудим горішком». І всі діти Форту миттєво підхопили це прізвисько, але з їхніх уст це звучало дуже образливо. Одного разу ми виходили з Лейтівської бібліотеки, мені щось шибонуло в голову, я повернувся до Дьюка і ляпнув:

— Що дивився на мене, Шоколадко?

Хлопці зареготали й почали дражнити його замість мене.

Я бачив, як він страждає, хоча й неодмінно дорослішає. Він став цапом-відбувайлом. Метті, недоносок йобаний, хоча й ходив у поношеному одязі, але теж глузував з Дьюка так само, як і Бегбі з батьком-арештантом, Кізбо, товстун

та син божевільної матусі, та я, брат йобаного зневіреного інваліда. Ми завжди переводили стрілки на цього хлопця, коли самі потрапляли під вогонь. А пізніше й інші сусіди, наприклад Каррени, почали злісно з нього кепкувати.

Але хоча це робили всі, саме я скоїв цей злочин, це моя провина. Повсякчас пригадую цю страшну історію і не знаю, чи можна ще щось зробити.

День двадцять третій

Я отримав пошту! Там музична збірка від Гейзел (записи груп типу «Психоделічне хутро», «Мегезін», Сьюзі Сью, «Четвірка» — Гейзел завжди мала чудовий смак до музики). Цілий день наші керівники перевіряли конверта на предмет прихованих наркотиків. Якби вони знали Гейзел, то могли би не турбуватися — єдиною наркотою, яку ми з нею вживали разом, була горілка. Я радий отримати звісточку принаймні від когось. До речі, серед усіх нас тут тільки Здихля раніше отримував цілі пакунки — від усіх своїх дівчат. Повернувшись до своєї кімнати, я ставлю пісню Боуї, який співає щось про автомобільну аварію, і розгортаю листа.

«Любий Марку.

Сподіваюся, твоя реабілітація ефективна і ти знайдеш у собі сили побороти цю хворобу. Бачила твою маму нещодавно на Джанкшн-стрит. Сказала, що йде до церкви, щоб поставити свічку за твоє здоров'я та помолитися за спасіння твоєї душі. Знаю, ти тільки посмієшся над нею, але це свідчить про те, що їй справді не байдуже, що вона щиро піклується про тебе, як і вся твоя родина. І я.

Я все ще в Біннз, але планую поїхати з Джеральдіною Клуні та Морагом Гендерсоном до Майорки. Джері працює разом зі мною, а Морага ти маєш пам'ятати ще зі школи.

Ходила на виступ «Роксі» до театру! Чесно, Марку, це було неймовірно! Зустрічалася нещодавно з нашою колишньою компанією в барі «Матерз», що на Броутон-стрит: з Кевом Стюартом, Гвен Девідсон, Лорою Макеван, Карлом Евартом. Усі питають про тебе, кажуть, що сумують за тобою, так само як і я. Будь ласка, поверни нам старого-доброго Марка.

Тримайся.

З любов'ю,

Гейзел».

Коли я читаю цього листа, у моєму серці утворюється неймовірна порожнеча. Я жмакаю папірець і викидаю його до порожнього сміттевого кошика (мабуть, прибиральниця, врешиті-решт, забрала мої компрометуючі записи зі щоденника та обдочені аркуші), але потім мимоволі дістаю його назад, розгладжую і ховаю до кишені.

Старий Марк? Про кого це вона?

Я заспокоююся і йду медитувати разом із Картохою та Сікером. Потім, після перерви на каву, за якою Сікер розповідає мені всі свої байки, Ряба запрошує нас відвідати групу оцінки прогресу, і ми всі, як зомбі, прямуємо до конференц-залу. Я весь такий позитивний через величезну кількість цукру в каві, у мене такий чутливий настрій — наша зустріч сповнена об'ємів та удаваного благоговіння. Але це — тільки затишшя перед бурею групової терапії, присвяченої залежності.

Том сьогодні неспокійний, його очі постійно блукають кімнатою, ніби він подумки зовсім не з нами. Його коротка червоно-чорна сорочка вся засипана крихтами від цукрового печива, яке ми пустили в хід як зброю під час «бойових дій» сьогоднішньої терапії.

— Хочу представити вам Одрі, яка вперше приєдналася до нас у цій груповій терапії. Привіт, Одрі!

— На-а-схолоджуйся ре-е-га-а-а-білі-тхацією, — глузує Лебідь зі своїм штучним ямайським акцентом.

О, тепер зрозуміло, звідки такий самий дратівливий акцент має Метті. Ха, ненавидить Джонні, а сам просто косить під нього, хоче зайняти його місце.

Моллі, поряд з якою влаштовується Одрі, здається, пробує залицятися до Тома, всі інші не подобаються, окрім, звісно, Здихлі.

— Що ж, — зарозуміло каже вона, — я прийшла сюди, щоб відкрити світу свій розум та забезпечити Тому роботу. Думаю, Одрі шукає тут те ж саме.

Всі погляди прикуті до мовчазної Одрі, яка зосереджено обкушує нігті та нервово поводить величезними збентеженими очима.

— Дякую, Моллі, — каже Том, поки по всій кімнаті проносяться смішки та зітхання.

Том дивиться чомусь прямо на мене, ніби передаючи мені слово, але вибач, напарнику, — я сьогодні спочиваю в гавані Тиші. Сікер витягує ноги перед собою, тримаючи руки за головою, голосно позіхає і відкидає свої косми назад. Він нагадує мені лева, який тільки-но з'їв пімбуля.

Ніяк не можу очей відвести від Одрі — вона така розгублена, але всі ми такими були після детоксикації. Здихля одразу вигадав їй прізвище — Оррі Дивна, просто помінявши пару літер місяцями в її справжньому імені — Одрі Ривна. Не дивно, що вона майже весь час проводить у своїй кімнаті. Зараз на ній вдягнені блакитні вицвілі джинси, і я ручаюся — в неї просто прекрасні ноги, якщо добре придивитися. Том знову обводить усіх поглядом і звертається до мене:

— Марку?

Це вторгнення до мого приватного простору зумовлене тим, що він нещодавно спіймав мене на гарячому. Ніяково? В жодному разі. Тому я хочу просто скоріше здихатися цієї зайвої уваги та швиденько тараторю відповідь, яку він хоче почути:

— Ніхто мене не змусить більше вживати наркотики, друже. Цього більше ніколи не трапиться.

— Я б змусив, — каже Лебідь, — якби в мене був героїн, типу, ти б ширнувся, як миленький.

З цими словами він вибухає шаленим сміхом.

— Я не збирався нікого змушувати, — хитає головою Том. — Тільки ти сам можеш собі це дозволити.

Я киваю, визнаючи цю непохитну правду, але питаю:

— То нащо ти нам тут потрібний?

Я бачу, як Моллі мало не підстрибує на місці, бажаючи дати відповідь на моє питання.

— Я тут, щоб допомогти вам, — одказує Том.

— Чекай, ширнути ти мене не можеш, але можеш допомогти мені. Дати мені шанс. Полегшити мої страждання. Для цього ти тут?

— Так, для цього.

— А яка тобі з цього особиста користь?

— О, зрозуміло. Ти хочеш дізнатися про мою мотивацію.

— Ні, — посміхаюся я, — хочу внести ясність.

Я застосував зброю з комунікаційного арсеналу самого Тома. Він завжди дістає тебе, поки ти не починаєш з ним сперечатися, а потім каже з невинним виглядом: «Просто хочу внести ясність». Він ненавидить, коли проти нього застосовують його ж власну зброю. Його ніздрі роздуваються, він ніби задихається.

— Марку, ми стовбичимо весь час на одному місці, на цих безглузких розмовах, так тобі ніколи не досягти успіху. Давай лишимо це за межами групи, для наших індивідуальних зустрічей, як ми й домовлялися раніше.

— Це ти домовлявся.

— Яка різниця, просто давай не виносити це на групові обговорення.

Моллі не стримується й докидає свої п'ять копійок:

— Ха! Так ви весь день просперечаєтесь! З Марком завжди так, у цьому його головна проблема!

Як я радий це чути — така чудова нагода принизити цю малу шльондру!

— Вау. Наркомана звинувачують в егоцентричній поведінці! Помістимо це на першу сторінку якоїсь газети?

— Принаймні, хтось із нас справді хоче вилікуватися. А ти влаштовуєш показуху перед своїми друзями, — обводить вона поглядом наше тісне коло пацієнтів.

Одрі гризе нігті.

Взагалі-то Моллі влучила в точку. Я-то весь цей час гадав, що вона зупинилася в розвитку десь на рівні табурета, але, виявляється, я помилявся: у неї чудова інтуїція. Єдина причина, з якої я відвідую ці заняття, — це пореготіти разом із хлопцями. Мені б не хотілося, щоб Томмі зрозумів, що вона має рацію, і тому я напускаю на себе найцифірніший з усіх моїх виглядів і проймаюче кажу:

— Мені просто дуже важко. Я хочу розібратися, що стоїть за помислами кожного з вас, от і все.

Треба віддати Тому належне — він трохи роздратовано поводить бровою, але все ж повертається до роботи з групою.

— Сьогодні я хочу поговорити з вами про першопричину. Що стало першопричиною, через яку ви почали вживати?

— Сьогодні самі питання, — одзивається Картоха, та його ремарка стає першопричиною того, що всі витріщаються на цього бідолашного хлопця.

Том не звертає на нього уваги (хоча той насправді був серйозний до всрачки), бо це не те, на що він очікував. Йому потрібно за щось зачепитися.

— Мене лишили на вулиці, — каже Кізбо з серйозною міною.

Я хвилююся за нього, він повністю втратив відчуття радості, яким можна насолоджуватися під час цих наших групових зустрічей, які він відвідує в шаленій кількості.

Однак цього разу Том оцінює його довірливість:

— Дякую... Кіте.

— А я просто тусив із цими мудаками, — каже Здихля, дивлячись на мене, Картоху й Лейбіда.

— О, здається, щось уже вимальовується, — підсумовує Том, влаштовуючись зручніше в своєму кріслі. — Кіта вигнали з дому. Виставили на вулицю, де

він зіткнувся з жорстоким світом. Саймон зазначив певні стосунки, дружні стосунки. Тиск оточення — ось що викликає невідповідну та самогубну поведінку.

Я хотів стриматися, але не можу й вибухаю знущальним сміхом:

— І тому вас відвідала кльова думка зібрати нас, покидьків цього суспільства, разом — в одному будинку!

— Рентс має рацію, — підтримує мене Скріл. — Не зрозумійте мене неправильно, серед нас є декілька здорових на голову хлопців, не хочу нікого ображати, але навряд чи така компанія допоможе нам зіскочити з голки.

Том зберігає спокій. Можливо, Ряба й не пизділа, коли казала, що він — «один з кращих у своїй справі».

— Звісно, у будь-якої організації є свої вади. Але хіба не можна використовувати групову терапію для того, щоб створювати для всього оточення гарний, позитивний настрій?

— Очікували, що ми будемо тверезими? Розсудливими? — заливаюся сміхом я. — Ага, тут усі саме цього й бажають.

— Але ж ти хочеш очиститися?

Після цього питання повисає важка тиша, й ми всі дивимося одне на одного. Між нами існує угода про Велику Брехню. Існує вона тільки на словах. Велика Брехня дала нам змогу затіяти всю цю гру в реабілітацію: створила цей абсурдний, безглуздий культ. Що йому на це відповісти? Лебідь добре розуміє, наскільки високі наші ставки, а тому лагідно посміхається, зберігаючи водночас надзвичайно серйозну пику, і вводить розмову в інше русло:

— Мені похуй на оточуючих, бо якщо кожен з нас очиститься, нас усіх разом охопить відчуття провини та жалю. А воно цього не варте.

— Він має рацію, — підтримую його я, знову встряючи до розмови й ненавидячи себе за це.

Але я сказав це абсолютно щиро, бо розумів, що Джонні теж говорить від самого серця. Який страшенний тягар він понесе на собі крізь усе життя? Тут треба або вчитися бути кращим та якимось примиритися з тим, що ти накоїв, або просто забити на все і вся.

— Ну... Мабуть, так, — каже Том, — але пам'ятайте, що наш проект носить експериментальний характер. І якщо вам він не допоможе, його закриють.

Здихля розлючено витріщається на Тома, його вже добряче закумарили наші філософські теревені.

— Так об'єднаймо зусилля, щоб врятувати проект! Більшій хуйні я за все життя не чув.

Але Тома це зовсім не стурбувало.

— Ти знаєш, яка альтернатива на тебе чекає... Саймоне. Кожен з присутніх по суті, або де-факто, відбуває тут умовне покарання.

Ми одразу приходимо до тями. Так, звісно, ці всі розмови добряче дратують, але це — значно краще за гомосекську в'язницю. Все, що я пам'ятаю з тієї дивної хмільної ночі у камері, так це те, що я задихався в тій неволі. Я присягнув тоді і присягаюся зараз: я ніколи не потраплю до в'язниці через наркоту! Підпишуся на будь-яку лайнову реабілітаційну пропозицію від системи, тільки б ніколи більше не потрапити за ґрати.

Том повертається до Скріла.

— Мартіне...

— Клич мене Скрілом.

— Перепрошую, Скріле. Чого ти очікуєш по виходу з цієї групи?

— Просто хочу припинити вживати, хочу, щоб моє життя змінилося на краще, — бреше той.

Том повільно киває, затримавши на ньому вивчаючий погляд, а потім дивиться знову на Джонні.

Лейбід — повний мудило, дай йому Господь здоров'я. Він справді вміє будь-кого вивести із себе.

— Звичайно, це важко, — поводить плечима він, — бо ми всі знаємо, як це надзвичайно чудово, як це охуєнно — ширнутися, особливо — після гнітючої, болісної ломки.

Він замовкає, облизує тонкі губи й божевільно посміхається, стаючи схожим на ящірку, яка тільки-но спіймала язиком жирну муху прямо в повітрі. Скріл тремтить, Моллі робить кам'яне обличчя. Одрі відривається від своїх нігтів і починає жувати кінчики волосся, Картоха ховає обличчя в долонях, важко зітхаючи, а Джонні байдуже продовжує:

— О, пригадую це прекрасне, захоплююче відчуття свободи, коли героїн по венах потрапляє до твого мозку, цю неймовірну ейфорію, яка дозволяє тобі забути про всі проблеми цього нищого світу, про все лайно, яке просто розсипається порошком навколо тебе. Весь біль зникає. І все це — завдяки укольчику, одному маленькому укольчику... — сексуально розписує він, поки Моллі, Одрі, Картоха, Тед та Скріл корчаться на своїх стільцях.

— Годі, дякую, Джонні, — перебуває його Том.

— Просто задалося, типу, — відповідає той розкішною посмішкою, — це не так погано, бо якби це було неприємно, ніхто б цього не робив.

— Ага, бо хтось на цьому наживається, — розпочинає Моллі їхню стару сварку.

Том жестом наказує їй стулити пельку.

— Я чую тебе, Моллі, але хочу, щоб зараз ми зосередилися на хибному боці вживання наркотиків. Подумайте тільки, що ви втратили через героїн. — Він підводиться, підходить до дошки й бере маркера.

— Опійку, — вигукує Здихля.

Том здивовано моргає:

— Опійка — це прізвисько твоєї подружки?

— Ага, опій — моя краща подружка за всіх часів, — посміхається Здихля, всі регочуть.

Бідолашний Том стоїть як укопаний, не в силах зрушити з місця — зовсім як вібратор, до якого забули вставити батарейку.

— Е-е-е, табло, — приходять на допомогу Картоха.

Його спроба стати на бік «гарних хлопців» була жалюгідна, шия Тома червоніє ще більше, коли він пише «ГРОШІ» на дошці великими рівенькими літерами.

— Корешів, — підказує Тед.

Червоний маркер Тома виводить на дошці слово «ДРУЗІ».

— За інших казати не буду, але те, що ви сказали про дівчат, пане Саймоне, — подає голос Кізбо, прикро дивлячись на Здихлю, а потім — на Моллі та Одрі, — чи про хлопців, щоб представниці прекрасної статі не вважали мене сексистом, мені здається виключно бажанням потрахатися, нічим більшим.

Кімнатою проносяться нервові смішки.

— Не обов'язково, — вступає до розмови Лейбідь. — Кращий секс, який у мене траплявся, відбувався саме під героїном, принаймні, з нього все починалося.

— Так, починалося, — осміхається Здихля, — мабуть, ти зараз про той єдиний раз розповідаєш, коли тобі не довелося платити за секс.

Лейбідь показує йому козу:

— О, а хіба це не тоді було, коли ти прибіг до мене, як собака, та благав про наркотики?

Здыхля корчиться на стільці та стуляє пельку. Всі мовчать. Мабуть, зараз усіх охопило це знайоме відчуття — коли хуй постає в штанах, бажаючи знову потрапити до справи. У випадку Моллі та Одрі ми, звичайно, говоримо про жадібні піхви, які хоча й радо приймали багатьох, але майже нічого при цьому не відчували.

Ми ще трохи говоримо про наше звичайне лайно. Однак вся компанія вже трохи втомилася, про що свідчить наше нескінченне позіхання, яке зазвичай стає сигналом до початку перерви на каву — наймасяльнішу, смолисту рідину, яку тільки можна уявити. Кофеїну в ній було стільки, що він бив по мозку із силою добрячої порції спіду. І все це — під пісочне печиво із сигаретами. Майже всі тут заробили собі серйозну нікотинову залежність, навіть Том від неї страждає. А тому до мене тут ставляться з підозрою — я ненавиджу сигаретний дим.

Обожнюю такі перерви. За цей час люди зазвичай встигають розказати стисло історію свого життя. І саме тому я сідаю поряд із Одрі — мені подобається її обачність. Здихля з малою Марією Андерсон розійшлися, коли її матір випустили із в'язниці — та забрала її до свого брата, до Ноттінгема. Здихля тоді страшенно образився.

— Вони звинуватили мене в тому, що я нібито був її сутенером, — нудить він Сікерові. — Ага, без наркоти люди швидко впадають в істеріку і бачать дуже, дуже моторошні галюцинації.

— Найкращий спосіб утримати сучку під своїм контролем, — зазначає Сікер, цієї миті я знову починаю його боятися, — це — підсадити її на героїн. Так можна цілий гарем створити. Ти просто переводиш їх за невидиму лінію, а потім відпускаєш, коли вони тобі набриднуть.

Здыхля презирливо морициться, хоча йому зазвичай і подобаються всі ці женофобські приколи від Сікера. Моллі скаженіє від цих теревенів, і Том намагається відволікти її й заводить з нею розмову. Але вона не звертає на його потуги уваги, повертається до Сікера й каже:

— Господи, ти ж просто дно, нижче за тебе вже нічого немає!

— Чого? Дуже висока й пихата промова від такої шльондри, як ти, — посміхається він, а потім додає: — Мабуть, саме так трапилося в тебе з твоїм дружком, еге?

— Ти нічого про нас не знаєш!

Здыхля нетерпляче дивиться на неї:

— Ага, одне ми знаємо напевно — що ти тільки й робила, що роздвигала ноги перед хуями усіх розмірів та кольорів, але він першим запропонував тобі героїн.

— Брендон був хворий! Що їще нам лишалось робити?

— Ото дивлюся, у тебе від нього мозок зовсім шкереберть, добре він тебе видресировав, той хлопець, — схвально дивиться на неї Сікер. — Обійшовся з тобою, як сам того хотів.

Моллі притискає долоні собі до грудей, ніби намагаючись витягти звідти болючого списа. Вона вибухає сльозами, розвертається на каблуках і вибігає з їдальні до своєї кімнати.

— Таким чином ви їй не допоможете, — каже Сікеру Том і підводиться, щоб піти за нею, але Здихля зупиняє його, вбачаючи в цьому свій шанс.

— Я сам.

Решта допивають каву, і ми повертаємося до групової роботи. За декілька хвилин до нас приєднуються Моллі та Здихля. Він мене розчарував — я-то думав, що саме зараз він забирається до її трусів. Ми говоримо про те, що відчуваємо під героїном, і хтось пропонує для нього іншу назву — «анестетик». Том одразу чіпляється за це слово:

— Якщо героїн забирає ваш біль, то від чого в нас взагалі з'являється біль?

Коли це ти став одним з нас, Містер Великий-Білий-Ватажок?

Цей мудак розділяє нас на дві групи, видає нам по маркеру та по аркушу паперу й запрошує нас влаштувати колективне обговорення, під час якого ми маємо записувати кожну свою ідею. Перша група складалася з Картохи, Одрі, Моллі, Теда та Кізбо. До другої увійшли всі «проблемні хлопчики»: я, Сікер, Здихля, Лебідь та Скріл.

Наприкінці цієї роботи кожна група має висунути власну пропозицію і записати її на блакитних аркушах, прикріплених до стіни.

ГРУПА 1

СУСПІЛЬСТВО

ЖИТТЄВІ ВИПРОБУВАННЯ

КОЛИ ЛЮДИ СВАРЯТЬСЯ

ЗНУЩАННЯ НАД ТВАРИНАМИ

(ЧЕРЕЗ ЛЮДСЬКУ ЖАДІВНІСТЬ)

ЧЕРВОНІ КАРТКИ

БАХВАЛЬСТВО ТА ДОПОМОГА

ПО БЕЗРОБІТТЮ

ПОЛІТИКИ

НУДЬГА

ПРОГРАШІ ФУТБОЛЬНОЇ

КОМАНДИ

АНГЛІЙСЬКІ КОМЕНТАТОРИ

УПЕРЕДЖЕНІ НОВИННІ ЗМІ

ПОДРУЖКИ/ БОЙФРЕНДИ

РОДИННІ СВАРКИ

ГРУПА 2

ЛЮДИ

БРЕХУНИ ТА ПЕРЕШКОДИ

АМБІЦІЇ

ГРОШІ

МАШИНИ

КОМП'ЮТЕРИ

ТЕЛЕФОНИ

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

ДАНТИСТИ

ЧАС

ПРОСТІР

МУЗИКА

СЕКС

ІСТОРІЯ

ДЖАМБО

РЕГБИ

БОРОДИ

КАПЦІ

РЕАБІЛІТАЦІЯ

Том вивчає ці списки, комічно потираючи підборіддя рукою, щось йому ніби незрозуміло.

— Хто із першої групи хоче висловитися від імені всієї групи?

Картоху висувають речником, він встає і ние про своїх йобаних тварин:

— Коли я бачу, як вони страждають, то дуже сильно засмучуюся, хлопці. Не можу нічого із собою зробити, типу. Як подумаю, що над тваринами знуцаються, виключно через людську жадібність...

Ми тихенько посміюємося, але просимо Картоху продовжити. Здається, свою промову він обов'язково завершить «сварками».

— Тому я вважаю, — підбиває підсумки він, — у всьому винні сварки, типу.

Коли черга доходить до нашої групи, ніхто не хоче брати на себе цей тупий обов'язок і виступати від імені всіх нас. Ми сидимо у повнісінькій тиші. Том викликає нас одного за одним, але ми всі тупо морозимося. Врешті-решт, Картоха хоче підтримати нас, указує пальцем у бік плоду нашого творіння й каже:

— Погоджуюся з комп'ютерами, справжня хуйня; типу, повна хуйня, коли через безробіття тебе відсилають на йобані курси.

Починається довга, мерзенна дискусія про безробіття та всі ці навчальні курси, ми все теревенимо й теревенимо, не знаючи кінця та краю.

У годиннику на стіні здохли батарейки, він весь час показує чотири тридцять. Раптом помітно стомлений Том закликає нас перервати засідання, а після перерви ми маємо перейти до наступного заходу за нашим розкладом.

Результат.

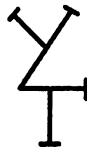
Здихля одразу зникає кудись разом із Моллі. Ніколи не сумнівався в цьому йобарі.

«Я обіймаю його так, він входить у мене спереду, щоб відчувати аромат моїх грудей, так, його серце шаленіє, і так — я кажу йому: так; я кажу: так».

Повернувшись до своєї кімнати, я ставлю «Місто мертвих» Ізгі Попа та Джеймса Вільямсона і влаштовуюся на ліжку з плеєром у руках. Особливе збудження я відчуваю, коли доходжу до пісні «Джоанна», яка одразу нагадує мені про Джоанну Дансмер.

Я мало хуя собі не відриваю, коли дрочу, уявляючи собі її тіло.

Я псую стінку туалету, вимальовуючи там величезні літери

просто заради того, щоб ми наступного дня почали дебати про графіті.

День двадцять п'ятий

Починається черговий похмурий ранок, але принаймні хоча б дощ припинився. Як і завжди, на шляху мені трапляється тільки Сікер, теж мені рання пташка, і ми мовчки робимо вправи з гантелями.

Решту ранку я пишу, пишу, пишу. Обожаю цей тоненький різкий скрип, із яким ручка залишає літери на аркуші паперу. Я починаю навіть думати, що все, що я пишу тут, яким би тривіальним та хуйовим воно не було, має якийсь сенс. Поки я писав ту нотатку в журналі вчора, то пригадав, що майже одразу після того Різдва, якого ми сфотографувалися всі разом у футболках «Вовків», «Гібси» побити «Хартс» із рахунком 7:0 у Тайнкаслі.

Ми тоді вийшли на вулицю тільки для того, щоб сфотографуватися — там було страшенно холодно. Після Нового року Біллі якраз поїхав до кіргейтського Бутса, щоб проявити святкові знімки. Але я ніколи не бачив цієї фотки. Пригадую, Бегбі ще тоді спитав мене про неї в школі й виписав мені святкових звиздюлів, коли я відповів йому, що фотка вийшла погана. Думав, найобую його.

Мабуть, це мудака Біллі знищив її через те, що на ній я вдягнений у ворожу футболку.

Все, таємницю розгадано. Хуй йобаний.

Але цей дурень не врахував негативів, які мама передала Мойрі Юл. І ось, за десять років, я бачу цю фотографію в альбомі Кізбо.

Слава «Гібсам».

У кожній зграї знаходиться свій ватажок, для нас таким став Сікер, що помітно розчаровує Лебеда. Причина очевидна — обидва вони черпали героїн з одного й того самого джерела, а тому перебували в досить холодних стосунках.

Коли решта з нас збирається у кімнаті відпочинку в суботу, щоб подивитися матч по телевізору, Здихлі немає, мабуть, трахає Моллі, але потім він приєднується до нас і розказує Сікеру про наш жалюгідний досвід роботи на круїзному судні, хоча й не називає йому імені Мерріота чи навіть Ніксі. Однак я помічаю, що і Сікер, і Лейбід дуже зацікавилися нашою історією. Скріл розповідає про Глазго та якихось знайомих хлопців з Поссіла. Хоча Тед і з Баргейта, але більшу частину свого дитинства він провів там, а тому підтверджує, що то дуже мальовничий край. Я згадую Дона з Абердіна, виявляється, вони із Сікером знайомі.

— Ага, знаю такого.

— Як у нього справи?

— Й гадки не маю, — раптом надто холодно одказує він.

Нам дали печінку, яка огидно пахне цибулею, і я починаю радіти, що вдався до вегетаріанства. Чесно кажучи, навіть м'ясоїди відвертають ніс від цієї хуйні й заздрісно дивляться на мою доволі істівну яєчню, тверду, як цицьки старої монахині.

Незважаючи на те, що на мене часто накочуються почуття, з якими мені не під силу впоратися, я все ж радий, що мені вдалося відвикнути від метадону. Він нагадував мені величезний гандон, який вкриває повністю твоє тіло. Звісно, ломка в мене вже пройшла, але все одно трапляються перепади настрою. Однієї миті відчуваєш, що життя — абсолютно безглузда штука, а наступної тебе вже наповнює оптимізм, і ти навіть думаєш про майбутнє. Кізбо постійно псує всім настрої, теревенить про всі ці плани з групою. Весь час про це говорить. Я хочу поринути в музику, ставлю пісню «Сигарети — як люди», але Кізбо заважає мені:

— Ш-ш-ш, містере Марку, тут «Дурні та коні» йдуть.

Я повертаюся до кімнати й знову читаю «Улісса».

За деякий час у мої двері стукає Сікер. Він сідає на мого маленького стільця, займаючи своїм дебелим задом усе сидіння.

— Читав «Ангели пекла»?

— Хантера С. Томпсона? Ага, обожнюю цю книгу.

— Той мудака якесь лайно там написав. Вигадав усе. Знаю я пару хлопців з Окленда...

— І?

— І, — продовжує Сікер, пильно зазираючи мені у вічі. — В будь-якому разі, можна дуже добре заробити на торгівлі наркотою. Але наркота — це справжнє лайно. Коли куштуєш уперше, все чудово. Просто куриш, жодних наслідків.

Дивно, але я абсолютно згоден з кожним його словом, хоча й розумію, що зроблю зараз майже все, що завгодно, тільки б отримати трошки героїну. У мене під шкірою ніби сироти бігають по всьому тілу. Це — виключно фізичне явище, щось подібне до того, що боксери називають «м'язовою пам'яттю».

Сікер витріщається на обкладинку «Улісса» із похмурим інтересом, ніби намагаючись дізнатися про зміст книжки, не відкриваючи її. Потім дивиться вгору, відкидає волосся на спину й продовжує:

— Отже, вважаю, що «Дурні та коні» — це повнісіньке лайно.

Я пригадую своє сьогоднішнє лайно — здоровенну какаху, яку я вичавив одразу після сніданку. От вона б точно перемогла в нашому славнозвісному змаганні в Гілзланда. Зараз усе дійсно відбувається так, як мало бути. Почуваюся я децю ніяково, а в цілому — кльово, як ніколи. Мабуть, це просто ейфорія, але я відчуваю якесь дострокове полегшення. Мені класно, однак я розумію, що система в черговий раз виїбала мене в усі діри.

Ось у чому моя проблема!

День двадцять шостий

Через нашу вимушену ізоляцію та нескінченний дощ за вікном я уявляю, ніби весь світ затопило, а ми — останні з тих, хто зумів врятуватися. Майбутнє людської раси в наших руках! Моторошні, нерішучі звуки шедевра Боуї «Low» звучать в унісон зі стукотінням зливи по підвіконню.

Ми попрощалися з Картохою. За сніданком ми даруємо йому спільного листа, в якому пишемо, як сильно скучатимемо за ним. Це ще одна вправа від Тома, Генія від реабілітації, де кожен із нас має закінчити речення, написане на листівці:

Я скучатиму за Денні тому, що...

Я пишу від себе:

...він — мій найкращий друг.

Картоха читає листа й обводить нас усіх вдячним поглядом, але особливу увагу чомусь приділяє Одрі та Моллі. Моллі уткнулася в якийсь журнал, Одрі обкушує ніготь на великому пальці правої руки. Він чомусь прямо-таки витріщається на них. Коли всі ми вишиковуємося в чергу для майже родинних обіймів, він підозріло довго тримає в руках збентежену Одрі, а потім — Моллі, яка морщиться так, ніби їй боляче. Навіть Рябі дістається від його зашкалюючих почуттів. Він ледве стримує сльози та сум'яття, не відводячи від дівчат зворушливого погляду. По тому, як Здихля сором'язливо порпається в кутку, я здогадуюся, що цей мудака щось утнув другові на прощання!

Приїздить таксі, і мама Картохи, Коллін, забирає його від нас. Я аж духом занепадаю під її пильним, оцінюючим поглядом, коли затримуюся на порозі, щоб помахати хлопцеві рукою. Коли таксі рушає знайомою всім нам гравієвою доріжкою, Картоха сумно дивиться назад, на нашу маленьку божевільню. Здихля тягне мене до своєї кімнати. Його згинає навіл від реготу, він не може навіть говорити.

— Ти... ти бачив його... пику? Ой, бля, невже... не бачив? Господи! Бачив... як він на дівчат дивився? Своїми величезними щенячими очима? Як відчайдушно їх обіймав? — гавкає він кризь сміх.

Я повільно починаю розуміти, що він скоїв.

— Я написав йому на листівці: «Я скучатиму за Денні тому, що він — найгарніший хлопець з усіх, кого я зустрічала, здається, я закохана в нього». Ха, я ж знав, що він на когось із дівчат одразу подумає! Ось він, результат! Ти бачив, яку він міну зробив?

Мені не лишалось нічого, окрім як приєднатися до Здихлі в його істериці.
Бідолашний Картоха.

— Сука ти... Бідолаха тепер з глузду з'їде...

— Позитивна відповідь, але це все — групова терапія, — заливається сміхом він.

— Так, але ж усе базується на щирості.

— Я тільки трохи змастив соціальні колеса нашого проекту.

Ми йдемо до кімнати відпочинку, хихикаючи, як шкодливі малюки, а Том радіє з приводу нашого гарного настрою.

На групі оцінки прогресу ми обговорюємо журнали, які Том попросив нас узяти з собою. Звичайно, написав щось тільки я, а якщо й не тільки, то всі дуже технічно заморозилися. Я озвучив своє порочне, але дуже й дуже правдоподібне припущення з приводу того, що всі ці мудаки, ймовірно, цілу сторчкову версію «Війни та миру» написали вже й заникали у себе в кімнатах.

Так ми в черговий раз засмутили Тома (така вже, бля, у нього хуйова робота!), і наша зустріч закінчилася самими мовчазними знизуваннями плечима, обгризанням нігтів, тупими жартами та віртуозними вульгарностями.

Ми зі Здихлею виградали маленький план, тому я питаю Тома, чи можна нам скористатися друкарською машинкою в його кабінеті.

— Хочу почати писати роман, але почерк у мене просто жахливий, тому хотілося б отримати дозвіл на користування друкарською машинкою.

— Звісно ж можна! — відповідає він, радісно підстрибуючи від перспективи обговорення розкриття мого справжнього «я» під час терапії. — Почувайся, як вдома. А я простежу, щоб тобі ніхто не заважав.

Почувайтесь, як вдома.

Бідолашний Том, мої журнал та щоденник ніколи не побачать світ, але нехай цей мудак і надалі думає, що в мене очікується неминучий прорив. Уся сіль у тому, що я вирішив за допомогою Здихлі помститися тим Карренам, моїм старим сусідам з Форту, за ту жахливу сцену, що вони влаштували на похороні малого Дейві й прокляли весь могутній клан Рентонів. Я дістаю той свій друкарський папір, який отримав від Норрі Мойеса. А Здихля допоможе мені скласти ділового листа, він навіть приніс свого вірного словника Коллінза.

Міська рада Единбурга
Житлобудівний кооператив
Ватерлоо-плейс, Единбург
Телефон: 031 225 2468
Директор: Д. М. Гібсон

Единбург EH6 4NR
Лейт, «Форт», кв. Д 104
пану та пані Карренам

від 25 березня 1985 р.

Шановні панове Каррени,
як Вам уже, ймовірно, відомо, політика розпродажу муніципального житла приватним особам, яку впроваджує зараз центральний уряд Шотландії,

призвела до зниження рівня життя в районах міста, внаслідок чого деякі громадяни нашого міста не мають навіть мінімальних комунальних зручностей.

Відповідно до цього та виходячи з необхідності забезпечення рівних можливостей нашою стороною для всіх жителів міста та в межах програми підтримки багатокультурного Единбурга, міська рада започатковує інноваційну програму, відому як «Житлова опіка полікультурної Англії» («Ж. О. П. А.»). За цією програмою наші співробітники відшукують безпритульні родини, рада виділяє їм помешкання у вже існуючих житлових приміщеннях (особливу увагу ми приділяємо родинам, які належать до національних меншин) та надає їм можливість спільного користування комунальними послугами разом із заможними мешканцями нашого житлового кооперативу.

Нам стало відомо, що Ваша донька нещодавно одружилася й виїхала з вашого трикімнатного помешкання за зазначеною адресою.

Цим повідомляємо, що в понеділок, 15 квітня 1985 року одна кімната у Вашій квартирі перейде у власність пана та пані Ренджіт Пателів.

Кухня та вітальня й надалі належатимуть виключно Вам, оскільки у кімнаті нової родини буде встановлене нове кухонне обладнання. Однак ця умова підлягатиме наразі подальшому розгляду. Ви зобов'язані дозволити спільне користування санвузлом пану та пані Пателям, їхнім дітям та батькам похилого віку.

Для полегшення процесу переходу до програми «Ж. О. П. А.» міська рада за підтримки Лотіанського відділу освіти організовує курси у мовному центрі, розташованому неподалік від Вашого помешкання, присвячені вивченню бенгальської мови та культури, які, згідно з умовами Вашого орендного договору, Ви мусите відвідувати неодмінно. Цей проект проходить під егідою нової програми «Соціальна уніфікація культурної Англії» («С. У. К. А.»). Вам незабаром повідомлять адресу, за якою проходять навчальні курси, та дату початку занять.

Ви маєте термін у три робочих дні, щоб оскаржити цю постанову. Для цього зв'яжіться з паном Метью Хіггінсом за зазначеним номером телефону з додатковим номером 2065, вказавши таку причину скарги: Д 104, «Форт», Каррен, «С. У. К. А.».

Дякуємо заздалегідь за розуміння у цьому питанні, з нетерпінням чекаємо на подальшу співпрацю з Вами та іншими членами Вашого кооперативу у просуванні цього неймовірного й надзвичайного інноваційного проекту.

Щиро Ваш,
Д. М. Гібсон.
Директор житлової асоціації.

Контактна особа, Хіггінс, був наглядцем з іншого відділу. Норрі ненавидить його так само, як і Карренів, тому, можна сказати, ми зробили йому послугу. Ми поставили крапку й зареготали, як скажені. До кімнати одразу примчалися збентежені нашою кричущою фривольністю Ряба і Том.

- Що трапилося?
- Ведемо журнали, як ви нам і наказували.
- Не думав, що це буде так потішно...

— Так, у нас трапляються світлі моменти, — одказує Здохля, підморгуючи, як Роджер Мур, Рябій Амелії.

— Добре, ми можемо використати ваш досвід під час групової терапії, — люб'язно повідомляє Том, і Ряба винагороджує його цим обожнюючим поглядом, який з'являється в неї кожного разу, коли йдеться про йобану групову терапію.

День двадцять сьомий

Наша зі Здохлею злісна диверсія, на жаль, зобов'язує мене написати щось для Тома. Тому минулої ночі я не спав, вдивлявся у тоненькі дерева, осяяні світлом місяця, яке прокрадалося до нашого саду через огорожу. Ця стара кам'яна стіна свідчить про те, що колись тут був зведений старовинний будинок, мабуть, якась величезна вілла, яку знесли потім заради того, щоб збудувати на цьому місці цю огидну, утилітарну конструкцію.

Але, тримаючи в руках ручку з чорним блокнотиком та дивлячись у вікно, я розумію, що ніколи не почувався таким зосередженим та живим. Приблизно в такому стані я перебував, коли писав есеї в універсі, але все ж це було не те. Замість того, щоб будувати оповідання, ставити проблемні питання та наводити докази певної гіпотези, тепер я вільно пишу про особисті речі, а тому відчуваю, що істина вже близька. В оповіданні можна використовувати власний досвід, а можна вигадувати власні історії. Все одно, це теж буде своєрідна правда, яка живе в твоєму серці. Ті випадки, які ти вигадуєш, пояснюють та вносять ясність іноді навіть краще, ніж ті, які траплялися з тобою у справжньому житті.

Потім я повертаюся до «Улісса». Якщо я й продеруся крізь реабілітацію, то це виключно завдяки Джиммі Джойсу; чудово опинятися кожного дня в його версії Дубліна. Коли-небудь я поїду туди й побачу все на власні очі.

Коли я поринаю в сон, мене будить Здохля — цей мудака, здається, ніколи не спить — і розповідає, що віднині йому заборонено відвідувати індивідуальні консультації в Ряби, і він повертається до Тома. Він не дуже радіє, і я розумію підтекст цієї історії:

— Вона сказала, що я поведжуся неприпустимо. Авжеж, ця Снігова Королева просто боїться, що одного дня я порву її целку. А я ж їй просто в лоб сказав: «Хочу бути відвертим з тобою, Амеліє. У нас є проблема. У мене дуже сильні почуття до тебе». А вона мені одразу: «Це не відповідає нашим умовам». Блядь, говорить вона як робот: «не-при-пус-ти-мо!».

— Господи, Вільямсоне, я зараз розплачуся. Сука, я тільки заснув. Це не могло почекаати до ранку?

Але так само я міг говорити сам із собою.

— А я їй кажу: «Ти не можеш заборонити мені розповідати про свої почуття, не можеш ховатися за цією крижаною маскою. Чому мені не можна замикатися в собі, а ти сама зводиш перепони завжди, коли це для тебе зручно? Це — лицемірство. Кричуща омана».

Незважаючи на втому, мені стає цікаво.

— А вона що? — питаю.

— Ой, та звичайну всяку хуйню почала верзти: про те, що вона тут для того, щоб полегшити мій процес реабілітації, про те, що це я маніпулюю та

обманюю її — сам знаєш ці її пусті теревені. Сказала, що мені ще потрібно навчитися ставитися до жінок, не тільки як до об'єктів сексуальної жаги.

Я всіх зусиль доклав, щоб лишитися серйозним:

— А ти їй що?

— А я їй кажу: «А хто тут говорив про секс?» Сказав, що вона — дуже цинічна особа, що мене звинувачують у тому, чого я не робив навіть близько. Погодився, що для нас обох це неприпустимо, бо між нами мають бути виключно стосунки пацієнта та лікаря, що це зіпсує мою реабілітацію і підірве її репутацію в цьому проекті; а я надто поважаю її, щоб припуститися такої помилки. Сказав, що я розповів їй про свої почуття тільки з тим, щоб додати щирості нашим консультаціям, а вона просто мене неправильно зрозуміла. Вона охуїла.

— Чудово. Ти — хворий на всю голову, але справжній йобаний геній. А вона що тобі сказала? Що відповіла?

Я бачу, як він намагається приховати своє обурення, але потім вирішує все ж похвалитися:

— Вона роззубилася, тому я трохи натиснув на неї, мовляв, я б не проти зустрітися з нею після завершення програми, але припускаю, що в неї вже, мабуть, є хлопець, навіть якісь серйозні стосунки... Вона сиділа мовчки, але я прочитав по її обличчю, що в неї нікого немає. А я тоді далі: «Я хочу зустрітися тільки як з другом, випити кави, поспілкуватися. Це — все, про що я можу просити на цій стадії». А вона у відповідь дивиться на мене так незбагненно й каже: «Ти ще такий молодий, Саймоне...» А я їй у відповідь: «Ти теж дуже молода дівчина». — «Думаю, я трохи старша, ніж ти думаєш», — одказує вона. «Дивно... Мені здавалося, ми десь одного віку, — відповів їй я. — Мабуть, беручи до уваги твою освіту, ти й справді на рік чи два старша за мене, але це неважливо». — «Так, — переходить у контратаку це крижане стерво, — це дійсно неважливо, бо тепер наші робочі стосунки скомпрометовані. Я домовлюся, щоб Том взяв тебе назад до індивідуальних консультацій». Я забігав кімнатою, бо щиро запанікував тієї миті: «Блядь, я зовсім не можу спілкуватися з ним так, як з тобою». І знаєш, що вона мені відповіла?

— Ні. Що?

— «Саме те, як ти спілкуєшся зі мною та як ставишся до мене, і є суть нашої проблеми». Більше вона мені нічого не сказала.

І знову він проводить більшу частину ночі на моїй кроваті, насолоджуючись власним монологом, чомусь він хоче виправдатися за все лайно, про яке мені розповів. За деякий час я перестав зовсім розбирати, що він верзе, але ось у чому несподіванка — я не хочу, щоб він ішов геть, бо його голос дивним чином заспокоює мене й допомагає заснути. Але декілька разів він дає мені по пиці, коли я поринаю в сон, а тому я посилаю його на хуй. Але коли він іде до своєї кімнати, я знову не можу склепити очей.

День двадцять восьмий

Скільки ще триватиме цей йобаний дощ? Здається, так хуйово мені за весь час тут не було. Скільки вже можна дивитися на це кощаве гілля, на якому переховуються птахи, яким немає тепер шляху до неба? Скільки можна бачити йобані хмари, які нависають навіть не над землею твердю — над усім твоїм життям?

У мене депресія. Почуваюся, як Ніл Армстронг, який гуляє по Місяцю у важкому скафандрі та озиряється по сторонах через товсте скло й бачить весь Всесвіт. Армстронг, Олдрін — усі космонавти, окрім того третього мудака, якого ніхто не знає і який пройшов весь той шлях, але так і не повернувся до командного модуля, — не розумію, чого вони повернулися назад?

День тридцятий

Сніданок: вівсянка, тост, чай.

Медитація: тремтлива, неконструктивна дрочка у моїй кімнаті, саме розчарування.

Група оцінки прогресу: Моллі поводить з Одрі пасивно-агресивно, свідомо змушуючи ту почуватися незручно, не бажаючи розкриватися перед нами.

— Мені просто шкода тебе, Одрі, коли ти сидиш сама-самісінька й мовчиш, бо я знаю, ти багато чого можеш нам розповісти, хоча зараз і не розкажеш нічого на групових заняттях. Я взагалі почуваюся дуже самотньою, бо я — єдина дівчина, яка виступає під час групової терапії.

Одрі обкушує шкіру навколо нігтів. Без коментарів.

Том повільно киває й звертається до дівчини:

— Одрі, як ти почувалася?

Та повертається до нього й упевнено каже:

— Я заговорю тоді, коли сама того захочу, а не тоді, коли мені вкажуть інші.

Потім вона винагороджує сталевим поглядом Моллі. Та шокована так само, як і ми, але одразу стуляє пельку й корчиться на своєму стільці. О, як кльово це бачити, яка насолода!

Одрі рулить!

Група обговорення залежності: Моллі Блум після психічної атаки Од знову обрушилася на наш патріархат. До її кола зору потрапляють старі вороги — Сікер та Лебідь.

— Як вони можуть бути членами нашої групи, коли розповсюджували наркотики? Якщо вони ростили в людях звичку — о, перепрошую, залежність від наркоти? — питає вона Тома. — Я цього не розумію. Взагалі не розумію.

Вони безпристрасно сидять на стільцях, насолоджуючись її гнівом. Але навіть мене вже втомила постійна критика з її боку стосовно наших хлопців, які й справді були колись дилерами. Що б з нами сталося, якби не вони? Тільки страшно на думку спадає! Героїн, героїн, героїн — як ми любимо його! Це очищене, біле лайно, яке ми так радо вживали у Джонні! Він називав його китайським біленьким, хоча ні для кого з нас не було секретом, що його виготовляли значно ближче до наших країв, точно не на Сході. Для мене то було кохання з першого погляду, весілля після першого ковтка. Так, я кохаю героїн. Життя стає крацим, коли ти під кайфом.

— Мабуть, річ у тім, що наша залежність нам усім чимось подобається, — ввертаю я, раптом злякавшись того, що я заговорив, як Том.

А він одразу додає:

— А хіба природа вашого захворювання не така?

— Це — не захворювання.

— Гарзд, скоріше стан, — погоджується він, показуючи пальцями удавані «лапки» і спостерігаючи за нашими обличчями, на яких чітко написано «нам-

похуй-як-ти-це-називаєш», — якщо вам зручніше користуватися такою назвою.

Він трохи мовчить, потім продовжує:

— Взагалі-то мета нашого обговорення — не медичний аспект вашої залежності.

Не можу втриматися й підводжуся на стільці з виглядом тріумфатора, і всі голосно зітхають від моєї безтактної витівки.

Чудовий виступ, Рентоне, думаю, Карзон ще довго коритиме себе за те, що припустився такої фатальної помилки.

Індивідуальна консультація: почувався хуйово, а тому не видав нічого «видатного». Том запитав мене про особисті стосунки. Мені незручно було розказувати йому про свою родину, Фіону та Гейзел, тому я весь час мляво теревенив щось про Шарлін, описуючи її як «кохання усього мого життя». Здається, його дуже збентежив той факт, що я назвав її «професійною крадійкою».

— Що тобі подобалося в ній?

— Волосся. Воно було просто неймовірне через свою природну силу. Ще в неї попа була гарна, все при ній.

— А як щодо особистих якостей?

— Мені подобався її професіоналізм. Те, як вона могла обікрати будь-який магазин, легко обходячи будь-якого охоронця. Всі вони були чоловіками вікової категорії тридцяти п'яти — сорока п'яти років, поведінкою вони чомусь мені завжди нагадували крадіїв-аматорів. Перебираючи товари, вони стріляли очима по покупцях, оцінювали їхній одяг, а вже після того дивилися уважно за їхніми обличчями та руками. Якщо ти вдягнений просто, тривожний радар спрацьовував у вісімдесяти відсотків із цих хлопців. Якщо ти вдягнений бідно, на твоєму одязі видно якісь місцеві ярлики — вони очей з тебе не зводитимуть. А слово, наприклад, «Адідас» на шмотках завжди вгамовує їхню недовіру. Шарлін завжди носила з собою у сумці за спиною тенісну ракетку, справляючи враження добродійної спортсменки. Вона завжди робила помітний макіяж, коли збиралася на «справу», бо це підіймало її ставки від портової жебрачки до молододі представниці Консервативної партії. Як їй не подобався мотлох, який я тоді носив! «Ти схожий на крадія-сторчка, Марку», — завжди казала вона.

Спостерігаю, як повільно м'якшають засмучені риси Тома.

Запис у журналі: Огляд мого теперішнього стану

Визнаю, мені й досі неясно, чому я став уживати героїн. І я не погоджуюся з тупою думкою цього нищого невдахи про те, що це — хвороба.

Насправді, це — смертельне захворювання.

І я сам зробив це з собою. Мабуть, по-дурному я тоді відмовився від університету, можливо, зараз я був би вже заручений із якоюсь прекрасною дівчиною. Так, можна, звичайно, називати залежність нездужанням, поглиблюватися у медичну сутність цієї проблеми, але тепер, коли я пережив детоксикацію, офіційно в мене більше немає фізичної залежності від героїну. Однак зараз мені хочеться цього лайна, як ніколи; мені хочеться знову влитися до нашого родинного наркоманського суспільства: хочу купувати, варити, ширятися й тусити разом з іншими людськими подобами. Хочу вештатися містом уночі, як вампір, відшукуючи занехаяні кубла й покинуті халупи, обговорю-

вати усіляке лайно разом з іншими психічно неврівноваженими типами. Як я міг вибрати таке життя, замість кохання святої дівчини, походів у кіно, спілкування з нормальними друзями за парою бокалів пива та грою у футбол, йобаний футбол разом із корешами? Але такий був мій вибір. Моя психологічна залежність сильна зараз, як ніколи. Героїн руйнує моє життя, але він потрібний мені.

Я не готовий зупинитися.

Але якщо я скажу це, зібравши всю свою щирість у кулак, Тому чи Амелії, гру буде скінчено.

День тридцять перший

Від нас іде Лебідь: термін його ув'язнення тут скінчився. Більшість із нас відчують полегшення, бо цей мудака уже всіх тут заїбав. Думаю, такий у нього захисний механізм. Він чогось боїться: цей страх ховається десь глибоко в його серці, але він дуже добре відчутний для всіх нас. До мене він завжди добре ставився, ще відтоді, як ми разом грали у футбол. Коли він заходить до мене попроситися, то каже, що хоче затаритися опіумом і поїхати до Таїланду. Розповідає байки про східних дівчат, про їхні величезні глибокі піхви, і я зовсім розклеююся. Важко слухати про чужі хтиві фантазії, коли в самого наразі немає жодних перспектив.

Зараз я вбив би людину, тільки б потрахатися хоч з кимось.

Запис у журналі: Про крадіжки зі зломом

Треба бути чесним із самим собою та визнати: я обожаю крадіжки зі зломом! І навіть не через фінансовий добуток чи політику класових війн (хоча, звісно, я ненавиджу — чи хочу ненавидіти — ці багатієвські розкішні будинки). Ні, в першу чергу мені цікаво подивитися, чим живуть інші. Зазвичай я з повагою ставлюся до місць, куди вдираюся, і того ж самого прошу від своїх напарників. В одному будинку, судячи по картинах на стінах та холодильнику, родина, яка на той момент відпочивала в теплих краях, була дуже милою, і тому я лишив їм записку, де вибачався за незручності та емоційні травми, яких я завдав їм своїм вчинком. Я наголосив на тому, що в цьому немає нічого особистого, що мені просто потрібні гроші, пояснив, що ми дуже легко потрапили до їхнього будинку, й навіть виклав ази використання сигналізації в домашніх умовах.

Поведінка, яку я продемонстрував у своєму останньому будинку, який належав тому королівському адвокату, де я написав на стіні якусь хуйню про Ча (виключно для того, щоб справити враження на Бегбі, який міг тоді великих справ накоїти), на загал мені не притаманна.

Я знав, що вчиняю неправильно, але мені завжди подобалося думати про себе як про гостя, а не про крадія.

День тридцять другий

Скучаю за Картохою та Лебедем (останнього, ймовірно, не вистачає тут тільки мені). Кізбо впав у глибоку депресію. Торочить весь час одне й те саме лайно. Кожного разу мені здається, що зараз він розкаже децю надзвичайно важливе, і я сідаю біля нього, настороживши вуха, а він знову й знову повертається

до тих часів, коли Мойра та Джиммі замкнули його на балконі у Форті. Люблю цього хлопця, але він починає мене дратувати, і я ловлю себе на думці, що постійно намагаюся уникати його компанії.

Тепер я навіть співчуваю Тому та Рябі: мабуть, вони так почуваються кожної миті в цьому проекті. Але хуй з ними, їм за це непогано платять.

Запис у журналі: Про маму та бабусю

Одного разу мама повела мене до дантиста. Мені було років десять. Було дуже спекотно, і ми зупинилися в садах Принцес-стрит, щоб замовити чай (для неї) та сік (для мене). Якась група туристів запитала в нас ламаною англійською дорогу кудись там, а вона відповіла їм вишуканою французькою, і в них зав'язалася розмова.

Потім, коли вони пішли, я побачив на її обличчі вираз провини. Вона засмутилася через те, що зробила таке переді мною. А я все розпитував її, де вона так чудово вивчила французьку, і ніяк не міг заспокоїтися. Поступово вона розповіла, що навіть отримала стипендію, коли навчалася в школі для дівчат імені Джеймса Гіллеспі, але її суча мати, стара бабуся Фітцпатрік, не пустила її. Сказала, що то надто далеко від Пеніквіка, цілими «двома автобусами» доведеться їхати. Найгірше, що я відповів тоді мамі: «Мабуть, це на краще».

Навіть тоді я подумав: «Хуй там, на краще».

День тридцять третій

Після сніданку до нас приєдналися новенькі. Малий хлопець, який трохи запинався, коли говорив, і постійно пускав слину, та надзвичайно товста тьолка, навіть товстіша за Кізбо. Ніколи не повірю, що вона — героїниціця, це я точно кажу. Але в цій ситуації мене ніхто не питав, та я й не хотів привертати зайвої уваги, а тому стулив пельку.

З подивом помічаю, що навіть співчуваю цьому бідолошньому дуету — вони такі самотні, такі налякані. Розумію, зараз вони почуваються дуже жалюгідно й ніяково, але все одно ці люди мені чужі, вони ніби вторгаються на мою сцену.

День тридцять четвертий

Увечері хтось завжди свариться, тому кожен сніданок починається зі слабких, невпевнених спроб помиритися. Каша сьогодні смачна, густа, а не водяниста й грудкувата, як завжди.

Моллі, яку й досі регулярно трахає Здихля, засмутила Сікера, який, як справжній альфа-самець, вважає, що першим має отримувати все, що йому заманеться. Так, у людському суспільстві все значно складніше, ніж у тваринному, і тому йому доводиться досить складно. Здоровань не завжди стає кращим торговцем; ні, навіть не так — він майже ніколи не стане таким, бо у черзі на секс його точно залишить позаду гарний хлопець, надзвичайний трахар, спортсмен, гуморист чи інтелігент. Тому зовсім не дивно, що вони з Моллі постійно гризуться.

Ми із Сікером усе ще займаємося фізичними вправами. Цього ритуалу ми дотримуємося значно пильніше, ніж групових чи індивідуальних занять з Томом, які останнім часом ще глибше вганяють мене в депресію. На днях, коли я

спробував розповісти цьому мудакові свою історію, він просто не схотів мене слухати.

— Блядь, тягай гирі мовчки.

Я досить добре знаюся на психопатах завдяки Бегбі, щоб відчувти момент, коли вони готові зірватися, а тому мовчки повертаюся до вправ. А коли я займаюся фізичною працею, відчуваю, як кров обпалює мої вени, прискорено рухаючись моїм тілом, мій настрій миттєво покращується.

І так я врятувався від найвідомішого наркодилера міста!

Він стоїть поряд зі мною, пильно стежачи за моїми рухами темними, похмурими очима, готовий схопити гантелі та перейти в атаку одразу, як я припущуся помилки. За іронією долі, завдяки вправам з гирями мої вени зараз дуже добре помітні, прямо випинаються, перекочуючись у мене під шкірою. Цікаво, чи це стане для мене справжньою мотивацією?

Минулого тижня я знайшов у шафі скакалку й тепер кожного дня працюю за програмою, звичайною для боксерів, — три хвилини стрібаю, потім хвилину відпочиваю, затим віджимаю шість раундів ваги і зрештою відпрацьовую вижимання в упорі та качаю прес. Я наполягаю та вмовляю Сікера теж позайматися зі скакалкою, незважаючи на його цинічне ставлення. Дивно дивитися, як він скакає на задньому дворіку, оголений по пояс, із зав'язаним у хвостик волоссям та в сонячних окулярах, яких досі ніколи не знімає.

Почав більше писати в журналі. Думаю, що зі мною станеться, коли я вийду звідси. Мабуть, працюватиму разом зі старим в Оргрив.

День тридцять п'ятий

Знову почуваюся чудово! Скакалка рулить. Ніяк не можу зупинитися під час індивідуальних зустрічей із Томом. Хоча я знаю, що завтра, мабуть, я сам із собою не погоджуся, але сьогодні він здається мені неймовірним хлопцем. Він прочитав «Ніч ніжну», і я дуже радий, що тут можна хоч з кимось поговорити про книжки, фільми та політику. Нескінченна дискусія про Скорсезе та Де Ніро, у якій він стверджував, що найкращий фільм цього дуету — це «Таксист», а я виступав за «Скаженого бика».

— «Таксиста» знімав Шредер, — наполягаю я, — це він — той геній, який стоїть за цим шедевром.

Після обіду я спочиваю в саду, в той час як усі йдуть дивитися «ящик». Довгі вечірні тіні від низького гілля дерев, горобці стрібають по травичці, збираючи застарілі крихти. Я майже не чую гугнявих, нудних голосів цих сторчків через гучний голос телевізійного ведучого новин.

Запис у журналі: Ерік (Ек) Вілсон зі школи

Я навчався тоді у другому класі, то було заняття з йобаного малювання, а вчитель кудись вийшов. Я одержую два смачних удари по потилиці, супроводжуваних покидьківським реготом. Таке траплялося вже не вперше, а тому я заздалегідь знав ім'я агресора. І ось я обертаюся навколо своєї осі, інстинктивно виставляючи перед собою тоненького ножа.

Хуяк! Прямо в руку Ека Вілсона. Жаж! Треба було бачити його йобану пику. Хуяк! Прямо в грудак. Хуяк! У живіт. Останній удар був дуже жаданим, я тоді справді хотів завдати шкоди паралізованому Еку.

Рани були не важкі, але кров лилася рікою, а Ек мало не знепритомнів від шоку. Як і я сам. Серед невірних свідків був, до речі, той чувак, Гері Макві (царство йому небесне), який викрадав машини, просто щоб покататися. Він забрав у мене лезо. «Віддай його мені, Марку», — ввічливо попросив він, ховаючи його потім у карман. Він крикнув усім, щоб ті сиділи сумирно й ступили пельки, і майже всі послуhalися його, тільки пара сопливих мудаків вибігли з класу, коли до нього повернувся наш учитель, пан Брюс. Я злякався, що він побачить кров, і тоді приїде поліція, а мене заберуть до в'язниці. Але прозвучав дзвоник, і Ек попросився вийти, нетвердою ходою покрокувавши до туалету. Він так на мене й не настукав, хоча після того неодноразово грозився мене вбити. Але тоді він просто вийшов і пішов шукати допомоги.

За декілька днів я зустрівся з ним на географії. У мене не було ножа, я злякався, страх заповнив мої нутрощі. Я очікував на фізичну бійку, і був упевнений, що Ек мені рога на жопу натягне. Але ні — він сів поряд зі мною і пригостив цукерками з фруктами та горіхами, це я пам'ятаю, як зараз, і сказав, що «завжди вважав мене другом»...

Звісно, то була повна маячня.

Я сидів, насолоджуючись мовчанням і смаком цукерок та черпаючи сили в його відчайдушному страху, і мій власний страх розчинявся так само, як фруктовий десерт у моєму роті.

День тридцять шостий

Тепер речі збирає Здихля, він забирає з собою все, навіть безславного словника. Цим інструментом просвітництва багато хто володів до нього, але у його руках він набув могутності револьвера. Його сестра Карлотта забере його до себе. Яка вона гаряча штучка... Я сорок разів на неї дрович потім уночі! Точно кажу! Її децю засмутили мої неприховані залищання. На якомусь етапі я навіть обляпив її за оголені руки та відчув аромат її чорного сяючого волосся. Хотів просто відчутти якомога більше. Вона захихикала, і Здихля навіть відірвався від останньої розмови з Моллі, якій розбив серце, щоб напівжартома-напівсерйозно дати мені в бороду.

— Добре доглядай за моїм другом, — прошу я Карлотту, щиро обіймаючи свого друга та насолоджуючись його ніяковими, безпорадними звиваннями в моїх накачаних руках.

Я вже дуже давно подружився з цим мудаком, а тому спокійно можу ніжно поглядати у бік його сестер і навіть матері, поки та не потовстішала. Раніше до них додому можна було потрапити тільки тоді, коли той мудодзвін, його батько, кудись виходив. Якщо він повертався, то одразу насмішливо питав: «О, це твій друг з Форту?» Сноб, сука, типу Банана-флетс були фешенебельним районом! Завжди тримав за дверима, поки Здихля збирався, і мене завжди осміювали в коридорі місцеві хлопці, які точно знали, що я мешкаю на іншому боці Джанкшн-стрит.

— Поводься добре, — наказує мені Здихля, зіщуливши очі, — і ми побачимось за декілька тижнів.

— Мене випускають наступного тижня, — нагадую я йому.

— Я їду до Італії, цього разу — насправді. Тому зроби мені ласку, вибирайся з цього лайнового болота, — прохає він, презирливо окидаючи поглядом востаннє

ці дерева, які верхівками дістають похмурого сірого неба, а потім повертається до збентеженої Моллі.

— Зателефонуй мені одразу, як повернешся до країни! — обіймає вона його своїми тоненькими ручками.

За її плечем мені видно його пику. Він підморгує мені й шепоче їй на вухо:

— Мене ніщо не стримає, крихітко моя. Ніхто.

Потім він різко виривається з її обіймів і йде до машини.

Ми дивимось, як вони йдуть. Моллі у розпачі біжить всередину. Том обережно кладе мені руку на плече.

— Денні поїхав, Лейбід, а тепер і Саймон. Але тримайся, ти звільнишся наступним.

У кімнаті відпочинку я бачу Моллі, вона розбита, Кізбо утішає її, ставши у мене на шляху до сексу.

Я йду до своєї кімнати й беру в руки книжку.

Мій спокій порушує Ряба, яка повідомляє, що в мене зараз має відбутися зустріч із Моллі. Не розумію, про що вона, і, мабуть, це відбувається на моєму обличчі, бо вона пояснює: «З іншою Моллі».

Інша Моллі — ставна англійка з конячим обличчям, її повне ім'я — Моллі Грівз, вона — позаштатний психолог із клініки. Ця Моллі як дві краплі води схожа на нашу Моллі. Уперше я зустрівся з нею у лікарні, коли відповідав на її обачні, але наполегливі питання з млявою податливістю. Зараз я більш загартований і зможу вчинити гідний опір, тому наша консультація проходить не надто гладко.

Уночі я сідаю біля під'їзду з гітарою й дивлюся в чорнильно-чорне небо, але струна рветься, і мені нічим її замінити, тому моя самотня вечірка дуже швидко добігає кінця.

День тридцять восьмий

Том зазирає мені в самісіньку душу. Мене мають випустити наступного тижня, але він не просто записує мене на тупі консультації з психологом, він ще й сам змінює тактику, стає агресивнішим. Сьогодні він дивиться мені у вічі й холодно наказує:

— Не бреши собі, Марку.

— Що? — Його репліка просто збиває мене з ніг, і я знову пригадую Велику Брехню, готовий вдатися до неї, як тільки він ще трохи натисне.

— Попрацюй зі мною.

— Що ти маєш на увазі?

— Ти ж розумний хлопець. Але не настільки розумний. Для такої досвідченої та начитаної людини ти надто довго не можеш зрозуміти, чому зробив із собою таку страшну річ.

— Думаєш? — викликаю його на бій я, хоча й знаю, що мудак має рацію.

— Ти не знаєш, чому став наркоманом, і це вибиває землю в тебе з-під ніг. Це незнання порочить твою інтелектуальну гідність та повагу до себе.

Він ніби під дих мені заїхав. Бо це знову правда. Я приголомшений, і навіть більше — я переживаю зараз найсильніше потрясіння, не стільки неочікуваним поворотом подій, скільки точністю його здогадок.

СУКА.

Я ледве чую власну відповідь через гучне стукотіння крові в моєму мозку, мені лишається тільки одне — вдатися до марнослів'я. Несу щось типу:

— Не можу зрозуміти цього йобаного світу. Мені погано тут, у цій дірі, яку ми самі створили і з якої нам уже ніколи не вибратися. Ось що порочить мене. Я просто не хочу втручатися до мирських справ, хочу «вибути», якщо тобі подобається цей йобаний хінівський термін!

Вийшло навіть емоційніше, ніж я планував.

— Це ненормально для такого молодого хлопця, — відповідає Том. — Ти просто в депресії. Чому ти в депресії, Марку?

Дідько, нічого не можу вигадати.

— Через цей світ, — відповідаю я.

— Ні, справа не в світі, — багатозначно хитає головою він. — Так, нам не дуже легко живеться, але такі люди, як ти, можуть зробити наш дім кращим. Окрім того, ти достатньо розумний для того, щоб перебороти будь-яке суспільство. То в чому справа?

— Мені добре під героїном, — повідомляю я, наводячи наступне положення Великої Брехні. — А я люблю, коли мені добре.

— І ти зараз доріс до того віку, коли всі розуміють, що цей світ — хуйня і його вже не змінити. То вчись жити з цим. Подорослішай уже, — наполягає він з якимось новим холодним, стальним поглядом. — Дай собі раду. Що скажеш?

— Це скажу, — закочую рукава я та показую йому величезний рубець на згині ліктя.

Велика Брехня.

Ми всі грали в одну й ту саму йобану гру під назвою «реабілітація». Ми всі мали миритися з міфом, згідно з яким ми всі хочемо припинити вживати героїн. Але мало кому з нас (якщо такі взагалі були) не похуй на цю ересь. Ми хотіли тільки очиститися, щоб повернутися до наркотиків, але вживати тепер у меншій, помірній кількості. Господь з вами, хто тут хотів забути про героїн?! Ми хотіли тільки отримати нове право на існування в ті важкі часи, коли немає грошей або наркоти. Успіх у цій грі засновувався на нашій здатності прожити без героїну та їхній здібності вірити в міф, що всі ми хочемо позбавитися залежності й поринути в нове життя, вільне від наркотиків.

Це і тільки це.

Хіба що Сікер хотів децю іншого — знайти собі тихеньке місце на Тенеріфе, щоб холодна зима не турбувала металу в його тілі.

Карлякаю про ту пригоду в Йоркширі разом із батьком. Ці сторінки — мій притулок, без них моє життя стає нестерпним. Заради експерименту я спробував викладати свої вільні думки у вигляді роману, записуючи всі події, котрі якимось чином вплинули на мене.

Запис у журналі: Роздуми про Оргрів

Навіть неймовірна жорсткість цієї старої невмирущої кананки не може заводити моєму тілу розслабитися та поринути в спогади. Вона нагадує мені про університетський гуртожиток в Абердині; про те, як я лежав у темряві, ніжачись у захоплюючій свободі від страху, що зростав у моїх грудях, в той час як слизький клубок мокроти зростав у його. Що б я не чув за вікном — поскрип автівок, що їздили туди-сюди вузькими вулицями, світло від фар, яке іноді зазирило до цієї старенької затхлої кімнати; серенади або просто п'яниць, котрі

кидали виклик усьому світу; несамовиті крики котів, які вдавалися до своїх нестерпних розваг, — я вірив, що все одно не почую цих звуків.

Жодного кашлю.

Жодного скрику.

День тридцять дев'ятий

Яка драма — виявилось, що вчора вночі Скріл вирушив у самоволку. Вранці він повернувся під кайфом із дурнуватою посмішкою на пиці та закипілою кров'ю під великим сопливим носом. На всі наші питання тільки плечима знизував. Судячи з його вигляду, він розжився у Кіркелді якимось царським героїном. Як на мене, то цьому мудакові треба медаль видати за таку похвальну ініціативу. Десь півгодини він слугує нам поганим прикладом, гідним хіба що засудження, а потім приїздить поліція й забирає його до в'язниці.

Ми збираємося на позачергову групу оцінки прогресу, щоб обговорити — як і треба було очікувати — «наші почуття» з приводу цього випадку. Емоції зашкалюють, Тед, який сильно зблизився зі Скрілом, кричить на Лена, Тома й Амелію, зворушуючи всіх присутніх, і називає їх «йобаними стукачами». Моллі верескливо повторює, що Скріл «усіх здасть». Що ж, цей мудак зрадив мене особисто вже тоді, коли вирвався звідси й ширнувся в якихось таємничих знайомих. Я б точно втік із ним, якби він зізнався завчасно. Але я — від природи похуїст, тому зберігаю спокій і байдуже кажу: «Його більше з нами немає. Не бачу жодного сенсу щось обговорювати зараз чи сперечатися. Нам лишається тільки примиритися з його вчинком».

Товстуха — її звати Джина — дуже посвіжіла під час детоксикації, але пиздить весь час, уже сил немає терпіти — все ние: «О, як мені погано, я цього не переживу...» Вона завжди ховає долоні під свою товсту дупу, притиснувши лікті до боків. Другий новенький несміливо представляється — його звати Лехлен, чи просто Лехі. Раб системи, думаю я про нього, коли дізнаюся, що він знаходиться під опікою державних органів.

Моллі з Амелією, здається, стали кращими подружками — міс Блум тепер перетворилася мало не на клона своєї товаришки, настільки подібними стали їхня поведінка й навіть жести. Увечері у кімнаті відпочинку вона починає верзти щось про «руйнівні стосунки, які спричиняють невідповідну поведінку», та про те, що вона б «ніколи не зв'язалася з такими хлопцями, як Брендон чи навіть Саймон, знову... Він просто вишуканими словами ввів мене в оману».

Як швидко все забувається! Так, я не приховую презирливої посмішки, дивлячись на цю дурену та знаючи, що якби зараз Здихля увійшов до її кімнати, її трухани миттєво опинилися б десь у районі колін.

— Добре, що ти навчилася хоча б чогось, — відзивається Сікер і похмуро усміхається мені своєю змовницькою посмішкою, поки Кізбо зосереджено обгризає суху шкіру навколо своїх кривавих нігтів.

— Так, я отримала непоганий урок! — скидається вона, зневажливо дивиться на нас, але чомусь відразу заспокоюється.

День сороковий

Сьогодні в нашому «кублі» відбувається обмін: Сікер виходить на волю, а до нас прибуває старий лейтінський знайомий, вічний хіпі Денніс Росс та якийсь мудак із Сайтгілла, Алан Вентерз, що чимось схожий на гризуна.

За ким я точно скучатиму, так це за Сікером (і знову я виявляюся єдиним членом фанклубу людини, яку випустили з нашої божевільні) — переважно тому, що тепер мені буде значно важче піднімати свою тушку кожного ранку й займатися фізичними вправами.

День сорок перший

Ще один чудовий ранок, я встаю раніше, щоб встигнути позайматися і з гирями, й зі скакалкою. На мій подив, у дворик у з'являється Одрі. Вона нагадує мені ту дівчину Боуї своїми сірими очима. Скажи мені щось, скажи хоч слово... Але вона приєднується до мене у звичній уже тиші, береться за гантелі, трохи стрибає через скакалку. А потім ми сідаємо на лаву в садку й говоримо. Одрі не сказала цього прямо, але я розумію, що відсутність Сікера її, м'яко кажучи, не засмучує. Звісно, я розумію чому. Ми ще трохи теревенимо й ідемо на сніданок, решта вітають нас на вході какофонією оплесків та криків.

Сьогодні в меню: яєчня й на подив їстівні вегетаріанські сосиски під тонною коричневого кетчупу. Зворотній бік монети: цей Вентерз сидить окремо від решти, але весь тремтить так, що всім стає моторошно. Одрі та Моллі помітно злякалися — хто знає, що він викине? Із цим хлопцем точно не все гаразд. Утім, це не моя проблема.

Врешті-решт, я закінчив із Джойсом і тепер переходжу до Карла Роджерса. Він виявляється цікавішим, ніж мені раніше здавалося: я хочу дочитати цю книгу до того, як вийду звідси, Тому буде приємно.

День сорок другий

Цілих півгодини ле, як із відра, поки дощ не ховається знову в сріблявому небі, вкритому пухкими рваними хмарами.

Одрі стала моєю новою компаньйонкою з фізичних вправ замість Сікера. Завершивши, ми завжди сідаємо в садку й говоримо про музику та життя. Вона розповідає мені, що працювала медсестрою в невиліковних хворих, але впала в серйозну депресію й почала тирити морфій із державних медикаментів.

Так ми з нею подружилися, і мені довелося виключити її зі свого списку «особливо бажаних». Не можна дрочити на друзів, навіть якщо в них є цицьки й піхви, — зі мною таке не проходить.

Від нас ідуть Моллі та Тед. Термін їхнього перебування тут скінчився. Тед підходить до мене й каже: «Спочатку ти мені не подобався, бо мені здавалося, ніби ти весь такий пихатий та огидний, весь час тусився окремо від усіх, не хотів спілкуватися. А потім я зрозумів, що тобі просто потрібний спокій, щоб пережити цю історію по-своєму».

Я на подив щиро обіймаю його. Ще більше мене дивує Моллі, яка теж розкидає переді мною обійми, цілує в щоку й каже: «Мені не вистачатиме наших суперечок, бля». Я чмокаю її у відповідь та бажаю всього найкращого. Тед і Моллі — це ті дві людини, які подобалися мені менше за всіх у нашій першій групі, але я скучатиму за ними, бо новий склад мені точно не подобається. Слава Богу, я з'їбну звідси у четвер. Дочекайся не можу.

Ніяк не можу вирішити, чим зараз зайнятися — почитати Роджерса чи написати ще трохи про Оргрів.

День сорок третій

Кізбо випускається з наших наркоманських курсів позбавлення від залежності з червоним дипломом, але я щось не бачу в нього особливих радощів з цього приводу.

— Тримай носа за вітром, друже, — підтримую я його, — тобі скоро виконувати соло на барабанах у нашій оновленій фортівській групі. Найкрутіші бити.

— Найкрутіші бити... — похмуро відповідає він.

І що коїться з цим товстим джамбо? Яка в нього засмучена пика! Він просто розбиває мені серце! Перш ніж піти, він обіймає мене, за всіма ознаками нагадуючи мені товстого, поголеного, спітнілого ведмедя.

— Я скучатиму за тобою, — зізнається він так, ніби ми ніколи не побачимося!

Потім цей жирний мудак передає мені конверта. Коли я його відкриваю, то бачу в ньому той груповий знімок усієї нашої компанії у футболках «Вовків».

День сорок четвертий

Брайан Клоу сорок чотири дні пробув у складі збірної Лідса. Зараз я почуваюся ним, ніяк не менше. Зовсім скоро я залишу цей клуб за інтересами. Зовсім скоро я повернуся до звичайного життя.

Одразу пригадую пишиномовного Джона Купера Кларка¹, точніше — його номер «Бізлі-стрит», де прозвучали такі слова: «Спокотно під комірцем — інспектор телефонує...» Так, сьогодні ми очікуємо на цілих трьох інспекторів — одного з Національної служби охорони здоров'я, другого — з відділу соціальної роботи й третього — з відповідного шотландського міністерства. В «Дейлі-експрес» натрапляю на крихітну замітку про «пригоду» Скрила — в ній ідеться про «наркоманський п'ятизірковий готель». Завершується ця новина доброзичливою приміткою про те, що це кубло треба закрити. Лен розповідає, що прямо за воротами кожного дня тусить якийсь йобаний педофіл з блокнотом і благає про якісь коментарі з цього приводу.

Надивуватися не можу, як йобані мудили (преса) можуть писати таке лайно, а ці слабоумні покидьки (суспільство) раптом згуртовуються у спільних зусиллях у боротьбі з цією проблемою, поки опортуністична погань (політики) раптом забуває про загальний масовий рух. Так і живемо в Британії. І тому зараз потрібно «повністю переглянути існуючі умови».

Утім, якщо чесно, ми всі дуже радіємо цій статті. Почуваємося, типу, знаменитостями, дуже схвально відзиваємося про цю сторінку жовтої преси. Як ветеран, більшу частину групової терапії говорю саме я, хоча й Одрі додає пару слів, і Денніс Росс, найстарший, найдосвідченіший та авторитетний член нашої маленької спільноти, теж вносить свою лепту (у садку, повному євнухів, навіть чувак із двосантиметровим членом почне вихвалитися). Але ми бачимо по обличчях наших спостерігачів, що справи не такі добрі. Що все значно складніше.

Том, Амелія та Лен дуже нервують. Проект можуть прикрити. Я відмовляюся йти до «надзвичайної групи», бо мені не хочеться жувати ці звичай-

¹ Англійський поет та перформанс-артист.

ні соплі — я хочу подивитися новини. Останнім часом була проведена масштабна героїнова облава, й поліція разом із політиками вишикувалися в чергу, щоб відсмоктати один в одного, кричачи в один голос: «Ми перемогли у війні з наркотиками!»

Ага, як же. Звичайно, ми виграли. Тупі покидьки.

День сорок п'ятий

І наступний учасник програми «Реабілітація» — це... не хто інший, як мій старий друг Майкі Форрестер! Знову він буде зиватися й пітніти у своїй кімнаті з наступного тижня, буде заважати всім на шляху й боятися власної тіні.

Я помічаю в його очах страх та сум'яття. «Кращої кандидатури й знайти не можна було», — думаю я.

Потім він помічає мене, і його очі палають від щастя, він біжить до мене й волає:

— Марку... Як ти, друже?

Він весь тремтить, постійно на стрьомі.

— Що тут коїться? — питає.

І я розумію, що лише декілька тижнів тому я виглядав так само, один в один. Тому я запрошую його до своєї кімнати, де він сідає на моє ліжко і тремтить, весь вкритий сиротами, як обиципане курча, поки я розповідаю йому, що тут і як. Виявляється, це тупе чмо вдерлося до аптеки у Лібертоні.

Цей йобар починає розповідати мені все, що трапилося, поки мене не було, і я навіть намагаюся слухати його, але думаю виключно про маму з татом, які прийдуть завтра й заберуть мене із цього кошмару. Потім до нас заходить Лен, і в Майкі з грудей виринається важкий стогін, після чого я одвішую йому стусана в межах програми фізичної реабілітації, і мудака відводять до його кімнати, де на нього чекають довгі, дуже довгі дні детоксикації.

Але подумки я вже був далеко звідси, тому почав збирати манатки заздалегідь. Останніми я кладу до своєї сумки щоденник та журнал. Вони стали мені добрими друзями, але сумніваюся, що я коли-небудь ще повернуся до них. Можна зрозуміти власне життя заднім числом, але жити треба тільки майбутнім.

Я прощаюся з Одрі, якій лишився ще один тиждень, кажу їй, що її стратегічний крок послати всіх на хуй та морозитися від наставників — найправильніший з усіх, які я бачив. Ми цнотливо цілуємося, обіймаємося й обмінюємося номерами, і ось я вже крокую до кабінету, де мене мають «виписати».

Постскрипtum: День сорок п'ятий (обід)

Правду кажуть: ніколи, ніколи не підслуховуй, бо можеш почути щось таке, чого не хочеш знати. Я зібрав речі й сів у холі, чекаючи на маму з татом, але пригадав, що треба ще занести Карла Роджерса Тому. Двері його кабінету були відчинені, і я почув звідти голос Амелії, вона саме казала щось про Здихлю. Тобто вона не згадувала його імені, але я одразу зрозумів, про кого йдеться:

— ...постійно маніпулює. Думаю, він ніби створив собі власну релігію.

Я затаївся під дверима, ця розмова притягувала мене, як вогонь — метелика. Раптом чую, як її тон змінюється.

— Але чого ми про Саймона, сьогодні від нас іде Марк.

Тут я зовсім завмираю на місці.

— У перспективі я за нього спокійний, — каже своїм пронизливим голосом Том. — Якщо він доживе років так до двадцяти шести — двадцяти семи, це його тяжіння до смерті зникне, він облишить свою екзистенціальну маячню, з ним усе буде гаразд. Якщо його не застигне передоз та він триматиметься якомога далі від ВІЛ-інфікованих, то просто переросте цю звичку до героїну. Він надто освічена й глибока людина; дуже скоро йому набридне водитися з цими невдахами.

Я не витримую й вдираюся до кімнати, двері скриплять від кожного мого кроку.

— Марку...

Ряба (от уже влучне ймення!) одразу сором'язливо червоніє. Том примудряється зберігати спокій, але я бачу, як його зіниці розширюються. Обоє щиро стидаються. О, я не просто спіймав їх на гарячому, коли вони обговорювали мене, я почув з його уст заборонене слово «звичка» та це непрофесійне й ганебне «невдаха»! У будь-якому разі, я насолоджуюся моментом і простягаю «Як стати людиною» Тому.

— Цікава книжка. Тобі б теж не завадило почитати.

Я розвертаюся на сто вісімдесят градусів і йду до кімнати відпочинку, де влаштовую поверхневу сцену прощання з усіма цими мудаками, яких ніколи більше не побачу. З усіх них для мене має значення тільки Одрі, їй я кажу щире *адью*. Том лишився в кабінеті, мабуть, йому надто соромно постати зараз на очі нещодавньому своєму пацієнтові.

Я виношу сумку на вулицю, де чекаю на маму й тата. Ванільно-молочні хмаринки пропливають блакитним небом, зрідка закриваючи собою яскраве сонечко.

Сходи за моєю спиною поскрипують, і ось я бачу, як до мене крадькома прямує Том, весь такий стурбований та засмучений. Мабуть, хоче поцілувати й обійняти мене на прощання:

— Марку, слухай, вибач мені...

Він може взяти всі свої елеїні заурядності й нещирі обійми та засунути їх до своєї оманної віроломної дупи.

— Тобі ніколи не зрозуміти мого гніву. Ніколи, — одказую йому я, згадуючи чомусь Оргрів та Бегбі. — Так, я завдав собі шкоди, мало не знищив самого себе, але я ніколи не ображав тих, хто на це не заслуговував. І тому таких, як ти, мені ніколи не зрозуміти — на вашому ж боці закон.

Я задихаюся від жовчі, яка підступає до мого горла, але продовжую:

— Якби я знав із самого початку, яка ти паскуда, то ніколи б не дозволив тобі допомагати мені розібратися зі своїм життям!

Тут я чую знайомий гуркіт мотора — й обличчя мами й тата, такі радісні й сяючі, зводять нанівець усі мої слова. Весь той біль, якого я їм завдав, руйнує усі мої пусті аргументи, усю мою гідність та впевненість у собі, нищить усю мою удавану шляхетність до останку. Але хуй з ними. Я відвертаюся від Тома та йобаного центру реабілітації і йду у бік машини.

— Хай тобі щастить, Марку, — каже Том. — Справді, бажаю тобі щастя.

Я злюся на себе, але ще більше — на цього мудака. Йобаний брехун, улесливий, підступний бюрократ.

— Ми обидва знаємо, що ти зараз пиздиш, як дихаєш. Якби ти хоч іноді думав про нас, усе було б інакше, — кажу я, поки батько виходить з машини. — А якщо хочеш зробити щось корисне, краще йди й доглянь за малим Вентерзом.

Я роздратовано видихаю, у мене більше немає сил говорити. Батько сердиться, йому не подобається ця сцена, але він дуже радий бачити мене, так само, як я радий бачити їх, і ось врешті-решт я забираюся до заднього сидіння.

— Хлопчику мій, хлопчику... — каже мама, пересідає на заднє сидіння, міцно обіймає мене й одразу закидує купою питань, поки тато спілкується з Томом та підписує якісь папери.

Цікаво, блядь, що то за документи такі? Підписка про звільнення?

Скоро батько приєднується до нас.

— Що це було? Ви посварилися з паном Карзоном?

— Ні. Просто трохи посперечалися. Тут іноді буває доволі складно.

— Цікаво, він відповів мені те ж саме, — посміхається тато, хитаючи головою, коли в мене у грудях раптом щось обривається.

— Синку, синочку мій, — причитає мама, сльози струмують її щоками, заливаючи широко, щасливу посмішку; ціла вічність проходить, але я терплю, бо тільки зараз розумію, як довго її не бачив, — ой, як ти гарно виглядаєш! Правда, Дейві?

— Ага, справжній красень, — погоджується мій старий, стискаючи моє плече, як фермер, який обіймає свого призового бика.

— Господи, дякую, що весь цей кошмар скінчився!

У мене аж серце завмирає, коли старенький мотор не хоче заводитися, але врешті-решт тату вдається повернути його до життя, і ми швидко їдемо геть від центру. Встигаю помітити, що хтось із наших вийшов на сходи, але не хочу обертатися й роздивлятися, хто саме. Мама гладить мене по коліну, а сама підпалює сигарету — й досі не може позбавитися цієї поганої звички. Ми їдемо через міст до Единбурга, коли по радіо раптом починає звучати:

*Купи квиток, в'ється біла доріжка,
Скажи друзям, у мене лишилося трішки.
Заплати мою ціну, продай мені душу,
Поки кров тілом твоїм іще рушить.*

Вони не помічають нічого, просто теревенять про те, який сьогодні прекрасний день, поки я вмираю від жаги, знову й знову. Усе моє тіло, вся моя душа, мої чисті, як манна небесна, вени порожнювали цілих шість тижнів, б'ються в унісон із барабанами, жадаючи прийняти в себе перший пакетик героїну. Одна тільки думка про нього викликає в мене холодний піт, захоплення закупорює мої пори. Дочекатися не можу. Але я вирішую для себе, що спробую пожити новим життям, заради них. Мій старий чомусь дуже поспішає, і наші шини кожної миті поскрипують на ходу.

Червень 1969 року, Блекпул. Місяць усе ще нагадує величезну головку сиру, яку скоро загорнуть у папір, нагородять слідами янківських астронавтів і закинуть до холодильника. Гуляємо Золотою милею. Поривчасте, збуджене дихання дідуса Рентона стає акомпанементом для нашої з ним прогулянки. Пам'ятаю, ми з ним роздивлялися колись його медалі. І він тоді жорстоко підмітив: «Вони хочуть, щоб ці медалі на наших грудях закрили всі шрами, які самі ж лишили

нам на згадку». А я думав тоді весь час: ні, дідусю, це німці лишили тобі шрами. А британці дали тобі ці медалі!

І тільки зараз я збагнув, що бідолашний старий мав тоді рацію.

Ми ідемо містом до лейтвівського порту. Робочий день добігає кінця: воківські крамарі опускають залізні ґрати на вікна. Коли ми дістаємося рідної домівки, мій настрій одразу покращується. Але раптом відчиняються двері, й до мене біжить уся чесна компанія: Гейзел, Томмі, Ліззі, Другий Призер (весь такий підтягнутий, привів із собою нову білявочку), Біллі, Шерон, Гев Темперлі, місіс Макголдрік, наша сусідка, корефани Біллі — Ленні та Гранті. Такі усміхнені, усі вони, за винятком Другого Призера, який обмежується апельсиновим соком, тримають у руках бокали із шампанським. На кухні, над столом, заваленим пирогами, бутербродами й маленькими хот-догами, які зазвичай подають на весілля або похорон, розгорнутий величезний плакат, а на ньому зеленими літерами на білому тлі написано:

ТАК ТРИМАТИ, МАРКУ, ЩИРО ВІТАЄМО ВДОМА!

Шкода, що вони не влаштували мені такого свята, коли я випустився зі школи, думаю я, в той час як батько передає мені бокала.

— Тримай, синку, але на налягай, не забувайся.

Не налягай.

Невірна відповідь.

Я зазираю до бокала, наповненого пузирчатою, помаранчевою рідиною, в якій відбиваються вогники з каміна, й ковтаю шампанське; воно проходить моїм горлом і шлунком, розливається печінкою, нирками й кровоносною системою, і мій мозок починає працювати швидше. Бульбашки вдаряють мені в голову, коли Гейзел ніжно бере мене за руку й посміхається:

— О, це в тебе м'язи звідкись з'явилися?

— Типу того, — киваю я й роблю ще один ковток цього різкого напою, купаючись у теплому відчутті загальної любові.

Я хочу ще поговорити з Гейзел, але підходить Томмі й міцно обіймає мене.

— Забудь усе те лайно, Марку, — жалісно просить він мене.

— Так і буде, Тем, — я вже вивчив свій урок, — кажу я, зовсім не відчуваючи каяття через свої слова, бо насправді я не брешу — я дійсно вивчив свій урок, але тільки не той, про який вони всі думають. — Як там Картоха?

— Не питай краще. Херово, як і завжди. Весь час жаліється через реабілітацію та все інше.

— Ага, — киваю я нібито засмучено, хоча всередині щиро радію, *треба побачитися з моїм маленьким другом Мерфі*. — А Метті?

— Не краще за Картоху, тільки він зараз сидить у «Вестер-Гейлз».

Я бачу, до чого веде Томмі, — я б міг опинитися там разом із нашим бідолашним паном Коннеллом. Гейзел спілкується з Другим Призером та його тьолкою, тому я вирішую не марнувати часу, хапаю сумку й крокую до своєї старої спальні, де одразу ховаю свого щоденника в глибині шафи з книжками та усіляким старим мотлохом.

Коли я повертаюся до вітальні, то бачу, як мама свариться там із Біллі, вона розмахує якоюсь листівкою перед його пикою.

— У жодному разі не підпишу! — хитає він головою. — Для Карренів нічого не підпишу. Ти що, забула вже, що вони влаштували на похороні малого Дейві?

— Але ж вони були нашими сусідами, синку... — Тут вона благально дивиться на мене: — А ти підпишеш цю листівку для старого Оллі? Хочемо побажати йому якнайскорішого одужання.

— Не знав, що він... Що з ним трапилось?

— Звісно, ти й не міг знати... У нього трапився серйозний серцевий напад, — похмуро розповідає мама. — Він сказав, що отримав жахливого листа від ради. Так розлютився, що кинув його одразу до каміна. А потім пішов туди, почав кричати в раді про кольорових, ти ж знаєш, їх часто бачать із... із...

— Травичкою, — підказує Біллі.

— ...і він влаштував справжній скандал, коли в раді сказали, що про цей лист і слихом не слихали. Але він усе лютував і лютував, потім навіть хотів ударити одного з їхніх клерків, тому вони викликали поліцію. Втім, він заспокоївся і вийшов звідти, але його прихопило прямо на Ватерлоо-плейс, звідки його привезли вже до лікарні.

Я відчуваю, як холодок пробігає моїм хребтом, і червонію. Мама суне мені до рук листівку й ручку. А Біллі пильно дивиться на мене:

— Ти ж не станеш цього підписувати? Ти завжди ненавидів цього покійка!

— Треба жити далі. А це — лише листівка, такого я нікому не побажаю.

Потім я дивлюся на листівку, на якій зображений хворий хлопчик у лікарняному ліжку, який тримає термометр під пахвою, і читаю надрукований на ній текст: БАЖАЄМО ЯКНАЙСКОРІШОГО ОДУЖАННЯ. Потім я відкриваю листівку, й бачу там іншого хлопця, всього такого гарячого, в руках в нього бокал шампанського. Він підморгує сексуальній медсестричці, яка саме поправляє волосся. Тут написано вже інше: БАЖАЄМО ТОБІ СКОРІШЕ ПОВЕРНУТИСЯ ДО НАС!

Я притискаю листівку до буфета й шкрябаю на ній: *Одужуй скоріше, Оллі. Марк.*

— Оце мій хлопчик, — поблажливо посміхається мама, а потім шепоче мені на вухо: — Це — справжній ти, синку. Зараз я бачу знову всю твою доброту, яку затьмарили собою колись наркотики.

І вона цілує *справжнього мене* в щоку. Я підморгую їй і повертаюся до Біллі:

— Пам'ятаєш той рік, коли «Вовки» побили «Хартс» на фіналі чемпіонату? Скільки гравців назвеш з їхнього складу?

— Бля... — здивовано піднімає брови він. — Я навіть «Хартс» по іменах не знаю! Ну що, давай спробуємо... Дерек Даген, це точно, Френк Манро... Чи Біллі Гіббітт? Кетті Гіббітт... До речі, про Карренів, був такий шотландець Каррен, він ще двічі забив... Г'ю Каррен! Хто ще... — Біллі повертається до тата, який теревенить із Томмі та Ліззі, й гукає до нього: — Та! Пам'ятаєш склад «Вовків», які «Хартс» побили колись у фіналі...

— Ага, були такі, — відповідає батько, витираючи носа паперовою серветкою. — Ой, а пам'ятаєте, як ви всі вдяглися того Різдва у футболки «Вовків»?

— Звісно. Наша команда, «Фортівські бродяги». Ти ще нас тоді сфотографував. Тільки я цього знімка чогось ніколи не бачив, — пронизливо дивлюся я на Біллі. — Шкода, так? Але нічого страшного, мені все одно потрапила на очі копія. Зліва направо, верхній ряд: я, Кізбо, Франко й Дік Лоу. По центру сидять перед нами Гев, англієць Джордж, Джонні Крукс, Гері Макві.

Пам'ятаєш бідолашного Гезбо? Шоколадка Дьюкі та Метті ще вдягнені у форму воротарів.

Біллі дещо засмучений, а батько радісно каже:

— Радий, що те лайно, яке ти вживав, не знищило твою пам'ять!

Звісно, не знищило. Зараз я чітко пам'ятаю тільки дві речі: одну адресу на Альберт-стрит та сім цифр телефонного номера, який лишив мені Сікер. Я крокую до Гейзел і обіймаю її за струнку талію. Вона посміхається мені, така бездоганна в цій жовтій сукні й гольфах, я відчуваю її приймний аромат. Вона нагадує мені американську провінціалочку з фільмів п'ятдесятих років. У штанах у мене починає щось коїтися. Я думаю про те, як чудово було б забрати її до нашої квартири на Монті-стрит та потрахатися, як ніколи. Але не гірше було б зустрітися й ширнутися разом із Джонні, Картохою, Метті, Кізбо та всією компанією. Завжди лишається й третій варіант: піти до мого нового товариша, особистого тренера Сікера.

АВАНТІ

Коли я кажу, що краще місце в цьому пеклі — це вокзал, то можете щиро вірити мені на слово. Звісно, я ніколи не зізнаюся там, у Лейті, що батьківщина моєї матері — це справжня діра, яка точно не схожа на тосканські краєвиди, висвітлені яскравими сонячними променями, які уявляв собі я як місце, де бере свій початок рід Маззола. У найприголомшливішій країні усього світу це місто — шип серед троянд. В Італії теж є нетрі, на які поглядають зневажливо навіть місцеві. Тепер я розумію, чому мамині батьки поїхали до Шотландії.

Із самого дитинства я ще ніколи не почувався так погано. І це при тому, що треба розуміти, що більшу частину мого дитинства поховали переможні вибори тисяча дев'ятсот шістдесятих років. Усе, що я пам'ятаю про ці землі, — це якесь містичне місце, яке існує хіба що в дитячій уяві. А в реальності я отримую лише жалюгідний притулок самовдоволення й корупції. Навіть зовсім не натхненна стара родинна ферма, яка завжди здавалася мені романтичною, постала зараз перед моїми очима звичайними сільськими нетрями, і навіть величезна автостоянка з купою іржавих «фіатів», яка слугувала нам тоді майданчиком для ігор, мало прикрашає цю місцевість. Раніше я не помічав, що все селище стояло на величезному пустирі, порослому чагарником, а всі його мешканці перебувають у настільки глибокій депресії, що не помічають нічого навколо.

Єдині місця, які приваблюють мене хоч трохи, — це кафе-бар біля вокзалу, де я люблю пити фантастичну італійську каву, та старий сарай, де кузен Антоніо бездумно залишив купку подушечок із церкви, перш ніж одружитися зі своєю подружкою та поїхати до Неаполя, щоб стати там жалюгідним молодшим державним службовцем. За родинною традицією, саме тут я й зустрічався з Массімою. Перш ніж мені було дозволено зняти пробу, два тижні я витратив на марні поцілунки, мацання та мінети від цієї маленької католички, знайомі мені ще по Шотландії (слава Богу, я ходив до загальної школи, яку дозволено було відвідувати прихильникам будь-якої релігії, хоч щось добре батько для мене зробив), але зараз ці сумнівні задоволення супроводжувалися жалюгідними причитаннями, лестощами, погрозами і, врешті-решт, відчайдушними

теревеннями про кохання та весілля. Массімі вже майже двадцять років! Кузина Карла підкреслено попереджала мене, правда, після того, як майже вклала нас до одного ліжка, як це часто трапляється в італійському матріархальному світі: у дівчини є наречений. Тому ми постійно скиталися містечком, як біженці, — з вокзалу до сарая та навпаки.

Але завзятість — моє друге ім'я, тому саме зараз я насолоджуюся смачною кавою, й мене зовсім не турбує, що потяг, яким їде до мене Массіма з сусіднього села, запізнюється на тридцять хвилин. І куди дінеться дуче, коли він так потрібен? Утім, яка різниця; наразі я не можу уявити зали для очікування кращої, ніж цей маленький бар із скляними дверима, де можна поспостерігати за грою в карти за сусіднім столиком. Потягую каву під заспокійливий акомпанемент сяючої, шиплячої кавоварки, яка нагадує мені прадавні парові двигуни. Зараз я думаю про те, що для цих бідолашних місцевих покидьків дійсно мало що змінилося за цей час: тут треба на все життя взяти на себе обов'язки, щоб просто потрахатися! Сьогодні день літери «Ф», і моє нове слово — «фінт».

ФІНТ (іменник) — оманливий рух, удаваний випад, хитрий виверт.

Кава викликає в мене сонливість, сонце вже заходить, я бачу його у вікно. Бармен із клацанням відчиняє касу. Товстий рудий кошак, який нагадує мені Кізбо, крокує освітленими останніми на сьогодні променями плитками й ліниво дивиться на відвідувачів з такою міною, що вони розступаються перед цією пихатою твариною.

Через бруднувате вікно, прикрашене візерунками, я бачу на вулиці двох хлопців, які тільки-но встали від ігрового автомата й тепер жартома штовхають один одного. Один вдягнений у футболку «Ювентуса» — команди, яку підтримує й наш Антоніо. Мабуть, вона набула тут шаленої популярності після того, як від неапольців пішов Марадона. Бідолашні паскуди: видатний футбольний гравець дав їм зайвий привід для розчарування в їхньому і так жалюгідному житті, *fratellos*¹. А ще дуже дивно бачити, як тутешні мудили тримаються за руки — прямо як дівчата у тому самому сторіччі, яке порадувало нас появою парових двигунів. Це роблять навіть підлітки й дорослі! Уявіть собі, крокую я Воком і тримаю за руку Рентона, Картоху, Томмі чи Франко! Утім, Франко це навіть сподобалося б — уже уявляю, як він біжить до «Свободи вибору» у своєму комбінезоні й тягне за собою цілу ватагу корешів! Згадавши про дім, я одразу думаю про Марка та реабілітацію й витягую з гаманця зіжмакані аркуші паперу. Я врятував їх зі сміттевого кошика з його кімнати, це — декілька сторінок з його щоденника та записів у журналі. Це все, на що він заслуговує, треба розплачуватися за свою нечемність, і я обов'язково отримаю свою винагороду, коли мені випаде можливість обговорити з ним певні моменти з цієї писанини. Така безтурботність завжди має свої наслідки, у нашому сучасному світі не можна забувати про безпеку й можливість отримати по заслугах.

День двадцять перший

Уже під ранок мені наснилася Фіона. Я майже відчуваю тут її присутність, намагаюся схопити руками її оманливе тіло, яке набуває якихось неймовірних,

¹ Братики (*ит.*).

непостійних демонічних форм. Навіть була б вона чудовиськом — мені все одно дуже хочеться трахнути її, перш ніж я остаточно прокинуся... Але її ектоплазмові примарні риси вислизують з моїх обіймів, як золота рибка в акваріумі... Я прокидаюся й дрючу під смерковий пташиний спів за вікном.

Після сніданку (каша, тости й чай) я приступаю до звичного свого ритуалу тренування, звісно, зустрічаю у дворику Сікера. Повертаюся до кімнати стомлений, але натхненний — прекрасний стан для здорового читання, однак я не можу зосередитися або, принаймні, заспокоїтися. Мене охопило моторошне відчуття страху й жахливої втрати — таке сильне, що я весь тремчу. Потім починаю задихатися. Кімната ніби крутиться навколо мене, я розумію, що в мене почався якийсь незрозумілий напад паніки чи безпричинного страху, й намагаюся взяти свій організм під контроль. Усе швидко минає, і ось усе знову по-старому, але я мало не обісрався.

На зустрічі з Томом мене, на хуй, дратує абсолютно все. Він помічає це і починає розпитувати, що сталося. Я кажу йому, що мені погано, бо я повівся як повний мудак із усіма, кого люблю, але не можу й не хочу говорити про це. Він пропонує мені записати всі свої відчуття у журналі. Мене знову трусить, але цього разу — від нападу сардонічного сміху, і наша зустріч добігає кінця.

Мене ніяк не хоче лишати тривога, я відчуваю, як щось пожирає мене зсередини. Мені знову перехоплює дихання, хоча зараз моя респіраторна система міцна, як ніколи. Із гантелями та вправами, повітря циркулює нею так само легко, як героїн — шприцом. Але тільки не зараз. Я хочу боротися, пригадую, що Сьорен К'єркегор сказав колись: «Тривога — то запаморочення від свободи». Але, мабуть, мені не судилося бути вільним.

Довгими годинами я міркую про своє життя, думки метушаться з такою швидкістю та силою, що я відчуваю, ніби мій череп ось-ось лусне. Том має рацію: у мене немає вибору. Треба випліскувати свої думки, інакше вони просто вибухнуть. Я відлистую аркуші й заповнюю першу сторінку журналу.

Запис у журналі:

Як я зрадив Фіону з йобаною Джоанною Дансмер

Мене просто спровокували: це трапилося на станції Вейверлі, у барі «Талісман». Ми з Джоанною, Бісто та Фіоною весь час пили, поки їхали потягом з Лондона. Ми всі почувалися так, ніби не могли повірити в те, що все скінчилося, що наша надзвичайна пригода добігає кінця. Ми з Джоанною лишаємо у потязі Бісто, який прямує до Абердина, й виходимо у Вейверлі. Вони прощаються доволі сухим, цнотливим поцілунком, який дуже сильно відрізняється від пристрасної сцени, яку влаштували ми з Фіоною у Ньюкаслі.

Ми заходимо до привокзального бару й випиваємо ще по чарці. Джоанна засмучена, вона каже, що не хоче, щоб хтось дізнався, що вони з Бісто зустрічаються. Потім наша розмова повертається до звичайного напруженого й фундаментального русла, в якому у представників різних статей завжди починаються суперечки. А потім за якимось шаленим внутрішнім поштовхом я прошу в неї дозволу поцілувати її, і ось ми вже щодуху лижемося. Ми обоє вже на грані.

— Що нам тепер робити? — питає вона, наполегливо витріщаючись на мене.

А я шепочу їй на вухо:

— Думаю, нам треба терміново переспати...

Я мало не кінчав тоді від задоволення, так мені хотілося трахнути її. І ми виходимо з бару і йдемо разом з героїном (її пакетик лежить у рюкзаку, мій — у старенькій сумці) до виходу з вокзалу, потім крокуємо парком Келтон-Хілл, де вже запалили усі ліхтарі. Втім, ще не так пізно — ще навіть сонце не повністю сховалося за горизонтом.

Я тільки-но попросився з Фіоною, дівчиною, яку безмежно покохав. А це буде просто звичайнісінький секс. Ми з Фіоною ніколи не брали на себе жодних зобов'язань, ніколи не ставили одне одному якихось умов щодо нашого подальшого життя. Ми ніколи не обіцяли одне одному, що не зустрічатимемося з іншими. Не хотіли бути патетичними та буржуазними (я відчуваю робітничий страх, коли пишу це слово; тільки йобаний ботан може вживати таке, але саме таким я зараз і почуваюся).

Так ми з Джоанною мовчки піднімаємося сходами, лишаючи по лівий бік височенний монумент Дагелда Стюарта. Молодцюватий мудак у старовинному прикиді проходить повз нас, коли ми, врешті-решт, помічаємо попереду великий, фалосоподібний пам'ятник Нельсону, який одразу нагадує мені про те, чого ми взагалі сюди приперлися. У мене паморочиться голова, але ми все йдемо і йдемо, волочачи за собою свій важкий багаж. Навіть крокуємо в ногу. Я роздивляюся її червоні кросівки, чорні легінси, коротку сорочку в обличку, джинсову куртку, спостерігаю за тим, як її волосся покоїться на плечі, мені навіть подобаються її різкі риси, її грубуватий профіль. Ця ситуація здавалася мені такою нереальною та примарною, що я навіть хочу втекти, як дитина. Але, хоча вона й виглядає такою холодною та чужою, я ще ніколи не хотів трахатися так сильно, як зараз. Вогні автостради починають потихеньку згасати. Наступний символ моїх відчуттів — це португальська артилерія, яка ніби звинувачує мене, коли ми наближаємося до пам'ятника Нельсону.

І нащо йому знадобився ще один, тут? Він стоїть прямо на верхівці пагорба, того місця, де люди несуть нескінченну варту демократії, на тому місці, де раніше знаходився шотландський парламент. І так — тут навіть відповідні слова викарбувані:

АНГЛІЯ ВІД КОЖНОГО ВИМАГАЄ ВИКОНАННЯ ЙОГО ОBOB'ЯЗКУ.

Ми зупиняємося, щоб краще роздивитися цей монумент, але приголомшує нас хіба що незбагнений та ганебний ступінь занедбаності нашої Шотландії. Джоанна відразливо спльовує:

— Ненавиджу це! Ми ніби ніщо для них! Тут, у своїй власній країні! А вони отримують усе, що забажають!

Мене дратує її злість на всіх і вся: на мене, на себе саму, на весь світ. Момент сексу вже безнадійно минув. Джоанна раптом повертається до мене й грубо цілує в губи. Мене знову охоплює бажання, і ми знову лижемося. Джоанна добре вміє цілуватися.

— Давай, — нетерпляче прохаю я.

Чомусь мені здається спершу, що вона зараз розвернеться та піде від мене, але вона лишається, і ми вдвох крокуємо до дальньої частини парку, з якого видно весь Солсбері.

Справа ми бачимо густу поросль папороті, яка нас цілком влаштовує. Серед кущів, дерев та папороті проглядає невеличка галявинка. Така собі оаза

для бажаних потрахатися на лоні природи. Ми кидаємо сумки на землю й влаштуємося на траві, ніби зібралися на пікнік. Якимось дивним, удавано-скромним рухом Джоанна стягує з себе спідницю. Над її оком я бачу тоненький шрам, якого ніколи раніше не помічав. Потім притягаю дівчину до себе й міцно цілую. Затим проводжу по шраму язиком і лижу її в обличчя, як вірний пес. Вона цілує мене, прикушуючи мою верхню губу. Моя рука забирається під її футболку й намагає цицьки, вона знімає із себе решту одягу, розстібає ліфчик і надає мені повну свободу. Я користуюся моментом і глажу її маленькі, тверді груди, поки вона розстібає мені джинси та дістає мого члена, нетерпляче промовляючи:

— Давай трахнемося! Скоріш, трахни мене!

Потім вона переривається й швиденько розшнуровує своє взуття. Я теж стягаю із себе кросівки. Запитую, чи лизали їй колись піхву, на що вона відповідає:

— Ні, а що, ти збираєшся це зараз зі мною зробити?

А я їй у відповідь:

— Ага, бля, саме це я й збираюся зробити...

З цими словами я одним рухом знімаю з неї легінси та трусики і спускаюся до її солодкого оксамиту. Мій язик занурюється до її вульви й починає рухатися в ній туди-сюди. Я не був готовий до такої дикої реакції, але вона одразу заахала й заводала:

— Я буду смоктати твого члена... Смоктатиму, доки не протру... До дір не протру...

І ось вона вже влаштується на спині, спираючись на траву ліктями, і я відчуваю її язика на своїх висячих яйцях, а потім її рот заключає в солодкі обійми мій член. Ми обоє захоплені цим процесом, і я роздивляюся куці, щоб якось відволіктися від неймовірної напруги, яка зростала в моєму тілі. Раптом вона відштовхує мої стегна і відпускає мого члена, міцно впиваючись нігтями в мої сідниці. По різких та гарячкових рухах її тіла я розумію, що вона вже скінчила, тому перевертаюся й починаю трахати її повільно, обережно, потім жорсткіше, і ось вона кінчає ще раз. Вулкан «Артур-Сіт» та скелі Солсбері надійно приховують нас, тому ми не переймаємося через перехожих чи бігунів на доріжках біля нашого притіненого притулку. Ми вірили, що клени та папороть прикриють нас собою під час неймовірного сексу на тлі лінії горизонту Единбурга. Ми намагаємося не шуміти, але вона стогне, наче епілептик, мені якось довелося навіть спитати, чи все з нею нормально, на що вона почервоніла й пристрасно проволала:

— Заради Бога, не зупиняйся...

Вона сказала це так, ніби ненавиділа себе за останній оргазм, бо хотіла отримати все до останньої краплі від свого екстазу. В той момент мене ніби замкнуло, мене охопило надзвичайне відчуття — я ще ніколи не займався сексом так відчайдушно із такою розбещеною тьолькою. Але я все ще не кінчив, тому я виходжу з цієї невагомної, перевертаю її і проводжу членом по її тілу, розводячи ним її м'які сідниці, змочую слиною її тугу дірочку і суну до неї спочатку палець, по один суглоб, а потім і по два. Вона мовчить, її сфінктер заключає мого пальця в тісні обійми, і вона на подив спокійна, що мені здалося доволі диким — зазвичай, всякий раз, коли я намагався увійти у дівчат пальцем, вони завжди противилися. Я повідомляю їй, що збираюся зробити, і починаю пхати

свого члена в її дупу. Знадобилося немало часу, я рухався дуже повільно, потихеньку справа йшла. Я покушую її вухо та шию, відпльовуюсь від волосся, а вона як закричить:

— Досить! досить!

Ця дівчина сильна, як тренер з боксу, і коли я розумію, що далі мені не просунується, мій розум вибухає від похоті, і я кінчаю їй прямо в анус.

Мій в'ялий член вислизає з неї, і ми лягаємо поряд, неначе потерпілі від залізничної аварії, аж раптом нас охоплює паніка й огида. Я лежу колодою, Джоанна підводиться першою. Я одразу згадую про Фіону, потім — про Бісто, який, мабуть, ще з абердинського потяга не зійшов. Мене поглинає страх та ненависть до самого себе, я усвідомлюю тільки тепер наслідки того, що я тільки-но зробив. Джоанна сідає на коліна, застібає ліфчика, вдягає трусики й топ. Потім натягує легінси і зашнуровує взуття. Лежачи там, у цій омані, я остаточно вирішую кинути універ і ніколи туди не вертатись, бо зараз я можу думати лише про героїн, героїн, героїн. Зараз він потрібний мені більше, ніж будь-коли, і тому я відшукую свої розкидані речі та вдягаюся. Джоанна крадькома дивиться на мене, підводиться й каже:

— Я піду вже. — І йде, навіть не озирючись у мій бік.

Я ще глибше поринаю у безлад своєї душі й розумію, що їй зовсім не соромно — вона не хотіла від мене нічого більшого за те, що вже отримала.

Фіона...

Я спробував узяти себе в руки.

Фіона...

Я вийняв би з грудей серце, розламав би його, як кусень хліба, й згодував би качкам, лише б побути з нею знову.

Душа крається, коли я пишу все це лайно.

Це був просто секс. Ми з Фіоною ніколи не обіцяли нічого одне одному, не укладали жодних домовленостей щодо планів на майбутнє. То чому ж я тоді почувую себе так погано? Чому ж мені здається, що я марно зробив щось страшне, зруйнував щось таке дорогоцінне?

Суворий, спустошуючий погляд Джоанни та її крива посмішка тільки підганяли мене, поки я мчав сходами вниз із пагорба, щоб опинитися у рідному Лейті й дізнатися про жахливу трагедію в нашій родині.

От ти думаєш, що добре знаєш людину. Вірний друг, Марк Рентон, який ніяк не може забути свою шкільну подружку, ту зарозумілу шльондру Гейзел, котра може зіпсувати атмосферу будь-якої вечірки, просто надувши губи. Потім цей хлопець переключається й набридає всім теревенями про те, як йому подобалось займатися сексом з новою дівчиною, Фіоною. Але його подальші стомлюючі та женофобні, суто чоловічі претензії показали, що він такий самий мішок з лайном, як і всі решта. Річ у тім, що такі маленькі фінти — то буденність для більшості хлопців, але цей хлопець буде мучитися з цим ще довгі роки, адже він такий слабак... От зараза, жодного разу не згадав про мене! Свого сексуального гуру! Він би ніколи жодної дівчини не трахнув, якби я його не навчив! Пригадую ту історію з Тіною Хейг, мені ще тоді довелося мало не власноруч діставати його члена зі штанів та запахати його їй у дупу, як роблять зі щіткою, коли засовують її в унітаз, щоб почистити. Я майже засмутився; майже — тому що потяг уже під'їжджає до платформи.

Я борюся із первинним імпульсом, який штовхає мене підвестися й привітати Массіму, і ось уже бачу, як вона виходить з потяга, йде платформою, так граціозно, озирається, ловить мій погляд і махає мені рукою, стурбовано, ніби винувато посміхаючись. Сподіваюся, це не її йобана католицька провина, через яку вона збирається мені відмовити. Печаті зірвані, справу зроблено. Лишається тільки від душі потрахатися, відсвяткувати, а потім уже каятися за свої гріхи; до речі, нещодавно тут, у цьому містечку, грішників навіть припинили обслуговувати в деяких супермаркетах! Нібито деякі товари припинили продавати. У неї такі гарні великі очі, волосся чорне, як смола, і дві брови-півмісяці — класична італійка! Здавалося, ніби я ось-ось з'їду з глузду від такої незвичайної краси. Наприклад, ці умовно симпатичні блондинки Маріанна та Естер, які сидять неподалік, виглядають точнісінько, як ляльки, на їхніх обличчях можна легко помітити кожен компоненту косметики, якою вони мазалися більше години. А от коли ви вже дістаєтесь спальні і вони змивають із себе увесь макіяж, то виглядають як тії привиди.

Массіма входить у скляні обертові двері, вона вдягнена сьогодні в коротеньку синю ситцеву сукню, такої ж марки одєжі, як я носив колись — «Бен Шерман». Її сукня вигідно відкривала її голі ніжки, які могли б збудити будь-якого здорового чоловіка, викликавши надзвичайний ефект рога носорога між ніг.

— Добридень, Саймоне, — вітається вона зі мною, чеканячи твердий «р», як і більшість італійських дівчат.

Ні, щось точно не так. Вона якось збентежено сідає поряд зі мною, я бачу незрозумілий страх в її очах.

— Я дуже боюся, — зізнається вона, потім додає щось італійською, та я не розумію, про що вона; з виразу мого обличчя вона, мабуть, збагнула, що моїх знань іноземної мови на це не вистачає, і тому знову воркує англійською: — У мене... не починаються особливі дні.

Оце так фінт! Допоможіть мені, вищі сили.

— Ти про затримку? — питаю я і насили ковтаю слину. — У тебе затримка?

— Сі...¹ — жалюгідно дивиться вона на мене своїми скляними очима.

Головне не очкувати. Не опускає голову. Ти це вже колись чув і обов'язково почувеш це ще неодноразово... У тебе є ноги, та й потяги ніхто ще не скасовував. Ти ніколи не станеш одним із тих, хто бере на себе якусь відповідальність, тільки-но якась краля зізналася тобі, що залетіла.

Я беру її за руку та натхненно кажу:

— Не поспішай з висновками, дівчинко моя. Давай ти зробиш тест... Що покаже тест, як вийде. Що б не сталося, ми разом переживемо цей фінт, який викинула наша доля. Ходімо звідси.

Ми виходимо з бару і йдемо з вокзалу, старенькою доріжкою звертаємо до старої ферми, плануємо дорогою, чим будемо займатися. До того моменту, коли ми підходимо до сарая, де пасуться кози, я вже переконав її у своїй правоті. Я її так заспокоїв, що бретельки самі сповзають з її худеньких плечей, коли я розстібаю блискавку на її сукні. Я відкидаю її волосся на плече, щоб дістатися її шиї, яка була просто створена, щоб її цілували, цілували з пристрасстю вампіра.

¹ Так (*im.*).

— Ти ж покажеш мені Единбург, Саймоне? — питає вона, стогнучи від моїх ніжних укусів.

Намагаючись дотягтися до її біленького бюстгальтера, щоб розстебнути його і помилуватися її коричневими сосками, я шепочу їй на вушко:

— І мене ніхто не зупинить, бейбі.

Хоча знаєте що? Я зараз не думаю ні про церкву, ані про дітей, я просто дивлюся на її важкі груди й думаю про те, що вона насмілилася уявити собі, що я проміняю флірт із місцевими красунечками на суботній секс із дружиною, ні-ні — вона переплутала Саймона з кимось іншим. Я дивлюся зараз на її неймовірно тонку талію, але подумки вже їду місцевою електричкою до Неаполя, потім прямую до Турина, Парижа, Лондона і, врешті-решт, дістаюся Единбурга.

— Сама, моя люба, завжди сама, — хрипло шепочу я й лізу руками до її білизни. — Якщо в тобі зародилося інше життя, моя католицька принцесо, їдь на північ, де холоднокровні німецькі знахарі незаконно роблять аборти, або плати ціну за життя матері-одиначки у католицькій заповіді...

Вона стогне щось у відповідь, і це добре, що вона не зрозуміла, про що я, тому я трахатиму її до останнього; гідна угода зі Святим Папою, але вдома на мене чекають мої гори, долини й полонини, моя славна Каледонія!

ЗНОВУ КОРИЧНЕВИЙ

Я не підіймаю голови, бо й досі відчуваю себе одним знайомим Стівенсенем, який так постарів, що весь час тремтить, ніби від холоду, опинившись тут, у лікарні, після тієї історії з реабілітацією. Я пітнів усю минулу ніч — мій організм, мабуть, запанікував. Боюся, я досі страждаю від наслідків детоксикації. В якийсь момент я зовсім не міг дихати; це було схоже, ніби я взагалі забув, як це робиться. Розумієте, я, типу, здав аналізи, і лікарі сказали, що все нормально, але щось було не так. Кажуть, ця хвороба трапляється лише в гомосексуалістів. Зрозумійте правильно, я не хочу сказати, що педики на це заслуговують, але все одно хвилююся, бо розумію, що міг цим заразитися від того, що ми з Джеремі Бідлзом ширялися одним шприцом. Я прокрутився всю ніч, намагаючись перевести подих та слухаючи, як надворі кричать коти та якісь мудаки, які то билися, то трахалися — ото в них нічка гарна. Краще мені стало тільки вранці; і тільки тоді я зміг заснути.

Зараз усі колються. Спочатку було лише декілька крутих підстаркуватих чолов'яг типу Денні Росса, Самбуки Агнес, потім у них з'явилися наслідувачі — Рентс, Здихля та власне я. Можливо, я просто по вуха загрузнув у «офігенній» рок-н-рольній культурі, цим самим намагаючись якомога більше шокувати публіку навколо, розумієте? Якщо ті мудаки колись і турбувались про наших, місцевих, то мені на них точно похуй. Зараз така наша йобана правда, і останні бастіони Едіни (як їх називав Здихля) та всі інші хлопці, які сиділи в барі з пляшками зі світлим пивом «Теннет» і сміялися з нас ще шість місяців тому, впали під тиском героїну. Джонні Лейбід гроші лопатою загрибає, і цей ризик цілком виправданий, хоча він і знає, що одного прекрасного дня до нього обов'язково завітає поліція і неодмінно знайде в його квартирі наркоманське кубло.

Тому я зараз намагаюся триматися якомога далі. Врешті-решт, знайшов спільну мову з мамою, вже зміни на краще. Вона наполягає, щоб я повернувся додому, але мені значно більше подобається на нашій Монті-стріт. Круто мати своє власне житло, хоч ненадовго, і неважливо, що воно дуже й дуже простеньке, розумієте? Рентс ще не повернувся з реабілітації, але скоро його повинні випустити. Здохля все ще гостює на материній батьківщині. Точніше, на батьківщині матері своєї матері. Наша квартирка дуже зручна для двох, але, мабуть, дещо замала для трьох; тому коли вони обидва повернуться, я, мабуть, поїду додому. Але зараз так гарно сидіти тут, дивитися фільм зі Сталлоне, хоча я щось ніяк не можу на ньому зосередитися. Занадто багато жорстокості, друже, як на мене. Що занадто, то нерозумно. Кошаки, які потрапили до в'язниці, типу Бегбі, наприклад, вони робили жахливі речі у справжньому житті, а такі актори, як Сталлоне, лише жартують над ними та отримують непогану платню. По суті, вони тільки вдають, що так само круті, як Франко або Неллі! І таким чином вони тільки нищать у таких юнаках, як Франко, будь-яке бажання стати кращим, а все могло б склатися по-іншому, якби кожний багатий голлівудський кошак не просто хотів пограти в погано-го хлопця, а зайняв їхнє місце, наприклад.

Правильно ж я кажу?

Тому я знаходжу касету із «Чарівником з країни Оз» і передивляюся її. Мабуть, цей фільм трохи застарий, але я ж не гомік, хоча й із задоволенням дивлюся це кіно майже кожного дня. Потім я раптом пригадую, що бачив одного разу гоміка, який приймав кокаїн, передивляючись «Чарівника з країни Оз». І зараз, друже, мені це не здається дурними забобонами, я не хочу дивитися цей фільм так, щоб не здригтися через відразу. І все ж таки чудово сидіти і дивитися кіно у своєму рідному куточку, тихо й мирно, взагалі без наркотиків. Розумієте?

Я приношу собі чашку чаю, точніше, супову миску чаю (у неї навіть ручка є, я не неук!) із символікою «Гібсів» та півпачки шоколадних китайських крекерів. Оце справжній рай! Однак я ледве не скаженію, коли впускаю одне печиво прямо в чашку. Але хуй з ним, я просто кайфую, коли роблю ковток із цього океану гарячого, солодкого задоволення. Дивлюся я на манчкінів, яких показують по телеку і яких голлівудська студія ототожнює чомусь із середнім класом, і розумію, що вони більше схожі на нас, страждаючих від безробіття, яке обрушила на нас Тетчер, типу. Аж раптом я чую, як хтось відчиняє двері ключем!

От дідько!

Це має бути тільки Рентс, це точно не Бакстер, хазяїн квартири, про якого Гев Тамперлі розповів нам, що бідного старого знайшли з пробитою головою в своїй квартирі на Лондон-роуд. Пригадую, Здохля казав, щоб ми трималися якомога далі від його сина, підступного мудили, але що я зараз можу зробити? Так, друже, таке життя — старий зі всіма своїми будинками та клієнтами, домовласник, помер на самоті, хоча жодних наркотиків не вживав. Треба якось зателефонувати Елеонор Бакстер... Мені завжди було шкода таких самотніх людей.

Я встаю з дивана й крокую до дверей; на порозі з'являється Здохля, в якого в руках сумки та випуск «Івнінг Ньюс».

— Картохо!

— Ха! Саймоне, як справи?

— Денні-бой... Добряче ти схуднув, — роздивляється він мене, а потім продовжує: — Все путьом?

— Звісно! — радісно відповідаю я, бо зараз мене всі тільки й питають, що про СНІД, я, бля, зараз відомий, як Девід Боуї, зрозуміло? — Що ти тут робиш? Ти ж маєш зараз в Італії бути?

У Ель-Здихліно з'являється знайомий мені овечий погляд, і він починає розказувати.

— Е-е-е... Звичайні сільські справи. Ти не можеш поводитися там так, як звик поводитися тут, Денні, — пояснює він, чухаючи яйця, — це треба просто бачити; Папа Римський там тримає кермо, зневіренням там ані кроку рушити. Важко мені там довелось, тому я вирішив завчасно піти з тієї сцени, — з цими словами він кидає «Ньюс» на стіл. — Ти подивись, Клаудія Розенберг сьогодні виступає. Хочу розжитися квитками, для нас обох.

Він іде до вітальні й кричить звідти:

— А де наш телефон?

І раптом бачить, що я дивлюся по телеку.

— У-ла-ля-а, Джуді Гарланд виглядає дуже сексуально у тій смугастій спідниці. Пробач, приятелю, ти подрочити збирався?

— Ні... Просто хочу подивитися кіно, — кажу я. Здихля киває, бере слухавку й починає набирати номер.

— Привіт! Чи можу я поговорити з Конором? Передайте йому, що це Саймон Девід Вільямсон, він зрозуміє. — Здихля затискає слухавку долонею й каже мені: — Йобані секретутки, тільки й знають, що питати, хто це телефонує...

Аж раптом йому відповідають, і він одразу переключається на звичайну привітну, улесливу розмову:

— Привіт! Конє! Непогано, приятелю, зовсім непогано. А ти? Чудово! Слухай, друже, у мене зараз зовсім немає жодної вільної хвильки, тому я змушений непробачно швидко перейти до головного. Які шанси є тихенько отримати квитки на ту співачку з Данії на сьогоднішній вечір? Ага, мене це цілком влаштовує! Дружбане, ти, блядь, геній!

Не хочеться мені мати з ним справу. Я взагалі не вживав нічого, поки він не приїхав, а у тверезому стані просто ненавиджу натовпи людей, у мене справжня клаустрофобія. Але Ель-Здихліно виглядав таким щасливим, і я не міг кинути цього кошака, коли він у такому чудовому настрої. До того ж, це — Клаудія, співачка з Данії, вона справжня легенда!

Здихля підходить до своїх сумок, розстібає одну з них і дістає пляшку червоного вина.

— Неси дві чистих склянки, Денні, час пити к'янти! Оголошую полювання на лейтівських тьолочок, у нас два квитки на вечірку після концерту! Давай, друже, поквапся!

Я пішов на кухню, але там залишилася лише одна чиста склянка. Ця буде йому. Я виливаю з миски чай, який уже зовсім холодний. Ми випиваємо трохи й падаємо на диван. Дивимось «Чарівника з країни Оз». Потім вирушаємо на концерт, а подорозі зупиняємося випити пивка у Джо Пірса. Я почувуюся чудово, просто кльово, навіть не переймаюся через натовп людей, коли ми дістаємося, врешті-решт, клубу. Є в Здихлі одна чудова риса — він пробивний, є в нього щось типу... е-е-е... авторитету, мабуть, буде правильно так на-

звати його привабливість. Він говорить італійською, якої його навчила мама й сестри, котрі зіпсували його своїми постійними пестощами, притаманними жіночій компанії. Так про нього каже Рентс, і він має рацію. Але все ж таки він добрий хлопець, наш Здихля. Може бути зарозумілим у спілкуванні з тьолочками, але йому це лише на руку. Мені залишається тільки дивуватися, бо на мене не розповсюджується правило: «чим менше жіночку ми любимо, тим більше подобаємося їй».

Тут зібрався шалений натовп, головне зараз — це протиснутися повз цих йобаних травокурів. Здихля проштовхується через натовп із виглядом власника цього клубу, я крокую вслід за ним. Бачу декількох лялечок, які витріщаються на мене, наче ми знайомі, але мій друг посміхається усім настільки розкішно, що невдовзі ми опиняємося біля сцени. І ось група з чотирьох чоловік — гітарист, басист, барабанщик та клавішник — виходять на сцену і беруться до своїх інструментів. Ця гарненька лялечка, яку я вподобав одразу, починає волати:

— КЛАУДІА! КЛАУДІА! МИ ЛЮБИМО ТЕБЕ!

І зрозуміло — ця Справжня Жінка з'являється на сцені під бурхливі оплески в готичному чорному вбранні.

Я знаю, що не маю права казати так, але я був дещо розчарований, бо вважав, що Клаудіа Розенберг виглядає завжди як та кучерява, граціозна супермодель з обкладинки «Вуличних Сирен», але то, мабуть, було аж за вісімдесятих років. Ця вінтажна леді-доброта нагадує мені хіба що сусідську мамцю. Вважаю, так воно і є, адже вона, по суті, звичайна лейтівська жінка середніх років, якраз у самому розквіті. Дівчина позаду мене знову викрикує:

— МИ ЛЮБИМО ТЕБЕ, КЛАУДІЄ!

Клаудіа чує це, дарує публіці прохолодний, кислуватий погляд і заводить «They Never Stay». Її голос такий кльовий та потужний, раніше вона співала навіть гірше, та й група грає просто чарівно, тому я уважно прислухаюся до цієї прекрасної музики. Але Здихля лишається Здихлею й кричить до мене:

— Подивись-но, як наша неймовірна нацистка постаріла. Пригадати тільки, якою вона була лялечкою колись!

— Вона старіє, але, друже, вона не нацистка, подивись тільки на неї, — кричу у відповідь я.

— Вона з Нідерландів, а всі голландці — просто морські німці, — усміхнено повідомляє він. — Нахуй Північну Європу, Південь рулить, — кричить він і посміхається красуні, яка стоїть переді мною.

— Але вона вже не молода, ти ж не думав, що вона виглядатиме так само, як за часів розквіту своєї слави, — наполягаю я.

— Це все гера, — вказує він на сцену, — так старіти — це не природний процес. Ми вчасно зійшли з дистанції, Денні-бой.

Ага, тут він має рацію, згоден. Не хочу знову підсісти, типу, надто важко було злізати з голки. Я чув, що героїні уживали, щоб, навпаки, виглядати краще, зберігати свою молодість, але я не знаю напевно, тому не можу продовжувати нашу зі Здихлею тупу дискусію, і взагалі — мені так тут подобається! Чудова пісня — «My Soul Has Died Again». Вона про те, як хуйово все може бути, а на цьому я знаюся, як ніхто інший. Вона переходить до кращої пісні з усього останнього альбому — «A Child to Bury», а потім виконує абсолютно бездоганну «The Nightwatchman's Cold Touch».

Після концерту Здихля каже:

— Ходімо за лаштунки. Як же Рентон буде заздрити!

Згоден — Рентон здохне, коли дізнається, що пропустив, типу.

За лаштунками весело, але охоронці відсилають усіх геть. Здихля підморгує їхньому головному, і ось ми гуляємо просторою кімнатою, яка вся заставлена різноманітними стравами й випивкою. Одразу примічаю парочку солоденьких лялечок — аж ні, Здихля вже біля них. Я справді хотів би мати його впевненість у спілкуванні з чіксами; але мені ніяк не вдавалося творити такі дива, друже, зовсім не вдавалося. Трохи згодом до нас приєднується група, вони одразу сідають на диван і починають обговорювати концерт, і ось раптом заходить Клаудія й сідає прямо поряд зі мною! В руці вона тримає бокал з якимось алкогольним напоєм.

Я хочу сказати їй, що концерт був просто офігенний, але почуваюся ніяково, і я тупо посміхаюсь та нервую. А вона раптом заговорила до мене своїм глибоким співочим голосом:

— Як тебе звати?

Її дихання смердить сигаретами. Хоча, насправді, зараз від усіх так смердить, окрім Рентса, який не курить, чи Томмі, який займається спортом. Тобто я зараз, типу, про нормальних людей кажу. Але від неї смердить зовсім як від якого-небудь містера Робінсона.

— Е-е-е... Денні...

— Ти мені подоооообаєшся... — каже вона, щиро посміхаючись, і я бачу, в якому жахливому стані перебувають її зуби; друже, вони тупо жовті, а деякі з них взагалі ніби гнили, втім, бля, у мене такі самі, мабуть. — Де ти працюєш, Денні?

Взагалі, я не працюю, я безробітний. Вона із силою штовхає мене у бік, прямо як Бегбі!

— Я знаю, що таке лишитися без роботи. Ти теж одна з багатомільйонних жертв Меггі, розумію.

Чистісінька правда, друже. Я, типу, теж жертва тетчеризму. Вона озирається по сторонах і шепоче мені на вухо:

— Думаю, ми могли б піти зараз до мого номера в готелі, випити бренді, — запрошує вона, підіймає свій бокал до світла й усміхається. — Справжнього бренді. Хочеш, Денні?

— Круто! — загоряюся я. — Тільки скажу своєму приятелю, що забираюся звідси.

Вона сумно дивиться на Здихлю, який зараз насолоджується своєю стихією — сидить поміж двох лялечок поряд із музикантом з групи. Помічаю криву, презирливу посмішку на її обличчі, здається вона й справді вподобала не Здихлю, а мене! Я підходжу до нього й відводжу його вбік.

— Агов, кошаче, у мене є результат. Клаудія хоче взяти мене з собою. Але я не дуже впевнений...

Мій друг дивиться на неї, вона саме розмовляє з якоюсь мавпочкою, й потім каже мені:

— Вона стара курка, але ти просто маєш це зробити! Тільки подумай про перспективу! Як Рентон буде заздрити! До біса все, Іггі робив це з нею! Леннон теж. І Джагер. І Джим Моррісон. Твій член має побувати в тій піхві, яку шпилив Іггі!

Про це я навіть не подумав, але це ж буде жахливо — трахати таку стару тітку, типу.

— Ага, ти маєш рацію, кошаче. Ти все так описав, що я просто не можу відмовитися від цього лайна, ага.

— Бога ради, — одказує Здихля і додає пошепки: — До речі, про коричневеньке — трахни її краще в дупу!

— Га?

— У дупу трахни. Заштовхай її лайно назад, до шлунка, трахни по самі вуха.

Так і не навчився поважати жінок. Я суворо одкажую йому:

— Е-е-е... Я не дуже хотів би обговорювати такі питання... Е-е-е...

Здихлині очі палають. Він точно вже щось вжив, мабуть, нюхнув кокаїну, типу. Я бачив, як той гітарист теж загнав доріжку.

— Слухай сюди, — смикає він мене за рукав. — Її спітнілий прадавній пиріжок схожий на Великий каньйон. Іггі Поп написав пісню «Rich Bitch», «Багата сучка», про неї. Пам'ятаєш рядок: «До її піхви можна вантажівкою заїхати»? Це точно про неї. А то, не забувай, сказав сам Іггі, в якого хуй був великий, як у віслюка, і то було ще в сімдесятих, після чого вона ще двісті штук дітей народила. А потім їй ще й гістеректомію зробили, всю матку видалили. Якщо у тебе в штанах не Ейфелева вежа, твій хуй у ній просто загубиться. Тому краще облиш цю тупу ідею та трахни її в каре око, — командує він, запихаючи мені якогось пакетика в кишеню куртки.

— Що?.. Що це? У мене є гандони, — дивуюся я.

Після всіх цих історій про СНІД та все таке, друже, я, типу, постійно з собою їх ношу. Ніколи не знаєш, чим завершиться цей день, еге ж.

— Це — лубрикант. Змажеш члена, роздвинеш їй ноги, типу, поза місіонерів, а потім спустися трохи нижче. Їй сподобається. Європейські дівчата тільки так і трахаються. А в Італії так роблять для того, щоб дівчина не завагітніла та щоб Папа Римський ні про що не дізнався. Ти — ірландець, ти маєш знати всі ці приколи! Встроми їй в очко і почувеш, яка в неї рідна мова, чи говорить вона голландською, чи заволає на всіх мовах одразу, блядь!

— Гарзд...

Я повертаюся до Клаудії, вона підводиться зі стільця, високо піднімає голову й виходить з кімнати. Крокую за нею, озираюся на коротеньку мить і бачу, що Здихля проводить мене поглядом і показує великі пальці, мовляв, усе буде добре, а гітарист чомусь жестом удає, ніби перерізає собі горлянку. Я відвертаюся від них і починаю турбуватися. З нами до машини йде ще один хлопець; вона що, хоче сексу втрюх? Я хвилююся, бо чув, наскільки ліберальні у всіх сферах голландці, що вони дозволяють собі все і вся, але потім здогадуюся, що це просто водій. Ми з нею влаштуємося позаду, він сідає за кермо. Та гарнюня, яка стояла поряд зі мною на концерті, чекає на співачку на вулиці й волає:

— МИ ЛЮБИМО ТЕБЕ!

Я б не хотів, щоб нас бачили разом, але Клаудія просто одказує їй:

— Іди на хуй, ідіотка.

І ми рушаємо з місця. Їдемо до готелю «Кейлі». Господи, я нервую, як ніколи раніше, а тому починаю теревенити, як несамовитий, варнякаю щось про концерт, як мені сподобалася нова версія «The Nightwatchman» із гітарними ріфами Даррена Фостера. Вона закриває мені рота й прохає:

— Ш-ш-ш... Мені не подобається, коли ти так багато балакаєш.

Я стуляю пельку, і скоро ми опиняємося у «Кейлі», швейцар відчиняє дверці нашої машини, й ми заходимо до готелю. Ми з водієм схожі на звичайних п'яниць з вулиці, але весь персонал ультраввічливий із нами через цю дивовижну жінку. Точно кажу, прийди я сюди сам, мене б навіть на поріг цього розкішного лобі не впустили. Величезні кришталеві люстри, мармурові колони, під ногами — оксамитовий килим... Ми проходимо під високим альковом і потрапляємо до ліфта... О Господи...

Потім заходимо до її номера. Він просто величезний — у цьому номері, типу, можна вмістити цілих дві звичайних кіркгейтських квартири. У ньому є гігантська ванна кімната. Клаудія бухається на величезний траходром і погладжує місце біля себе, запрошуючи мене. Я очкую — у мене завжди так із дівчатами буває, і хоча нікому з хлопців я про це ніколи не розповідав, але в мене вже був секс. Тричі. Будь спокійний, як двері, друже, наказую собі я, але мої нерви скрутилися в тугий клубок. Якщо мені так складно з дівчатами, які мені щиро подобаються, то це точно завершиться катастрофою, ага. А якщо чесно, то Клаудія мені взагалі не подобається, бо вона вже вибралася зі своїх вузьких джинсів й оголила свої відвислі стегна, а я дивлюся на її численні підборіддя й пригадую ту обкладинку альбому знову й знову. Ось що мені цікаво: там справді була зображена Клаудія Розенберг?

Вона дістає з кишені якогось пакетика; о Господи — це героїн; вона висипає його в люльку, загорнену у фольгу. Її легені наповнюються димом, вона вся м'якне й розповзається ліжком. Пропонує люльку мені, і я не можу втриматися у цій ситуації. Але я так сильно нервую, що вибухаю кашлем, і вона надривно сміється з мене, але мені похуй, бо мої кінцівки стають важкими й нерухомими, мій страх поступово щезає.

Кльово.

Жодних нервів.

Я швиденько позбавляюся одягу й опиняюся поряд із нею на величезному ліжку. Вона повертається до мене своїм пухким немолодим обличчям і каже, пробігаючи пальцями по моїх сосках так, ніби в мене були якісь особливо прикрасливі цицьки:

— Ти такий милий...

— Я завжди... завжди обожаював... твою...

— Ш-ш-ш... — Знову я відчуваю її палець на своїх губах, поки іншою рукою вона лізе мені до труханів, які я забув зняти; блядь, як давно в мене не було сексу — навіть під героїном у мене міцно стоїть. — У тебе такий довгий, чудовий пеніс... Дуже довгий. Не товстий, але дуже, дуже довгий!

Не товстий...

Я одразу пригадую, що казав мені Здохля, лізу до кишені, дістаю лубрикант і натираю ним свого члена. Вона знімає труси, я відчуваю якийсь сильний листяний аромат, але нічого не кажу. Вже зрозуміло, що вона довго сидить на героїні, тому чого б я мав очікувати, що вона піклуватиметься про особисту гігієну? До реабілітації я був точно таким. Але у зв'язку з цим мені приходить думка: невже Дженіс Джоплін чи Біллі Голідей жили в такому самому смороді?

Клаудія починає стогнати:

— Давай... Давай... Трахни мене!

— Гаразд... — погоджуюся я й нависаю над нею у місіонерській позі, розводжу їй ноги й сунуся прямо до дупи.

Вона вся раптом напружується, їй мало очі не повилазили:

— Що ти, в біса, робиш?!

— Я... типу... трахаю тебе, — відповідаю я.

Друже, після цього вона просто відштовхує мене геть і хапає за волосся.

— Забирайся звідси зараз же!

Я вириваюся з її рук, лишивши в неї в долоні половину шевелюри, і, як в уповільненій зйомці, підводжуся з ліжка, бо обдовбаний, як і вона. Намагаюся знайти свої штани, але ніяк не можу їх натягнути, тому весь час повторюю:

— Вибач, вибач мені... Заспокойся!

Вона підводиться, оголена нижче пояса, в самій чорній футболці, й кричить:

— Ти що, думав, як я вже стара, то можна скористатися мною, як туалемом?

— Ні... Я тільки думав...

Вона підбігає й хуярить мені кулаком в око.

— Забирайся негайно! — реве вона, і я знову прохаю її дати мені хвилику, щоб я міг вдягтися, але вона весь час б'є мене, навішує мені пенделів; найжахливіше те, що я навіть не можу вдарити її у відповідь, бо вона — жінка, тому я зачинаюся від неї у ванній кімнаті, сподіваючись на те, що вона заспокоїться.

— Покури ще! — раджу я їй через двері.

Але вона все одно кричить, щоб я йшов звідси, тому я вибираюся зі свого укриття й вибігаю в інші двері, потрапляючи прямісінько в коридор, а ця сука одразу зачинається всередині на замок!

О-о-о-о-о-о, бля-я-я-я...

Я озираюся порожнім коридором, потім починаю стукати у важкі двері й благати впустити мене назад, щоб принаймні забрати одяг, а вона верещить:

— Одежу свою йобану забереш під вікном!

— НІ! БУДЬ ЛАСКА! — прохаю я, стираючи кулаки в кров, але тут до коридору визирає хлопець із сусіднього номера, і я благаю його: — Будь ласка, допоможи мені...

Хлопець повертається до кімнати й теж зачинається на замок. Я знову окидаю поглядом коридор і бачу неподалік візок, на якому знаходжу пару таць, однією з яких прикриваю собі яйця, а іншою — зад. Таким чином я крокую коридором, викликаю ліфт, і коли той приходить, звідти на мене дивиться якась парочка, яка одразу вибухає голосним реготом. Я заходжу до ліфта, тисну на кнопку першого поверху, але ця зараза зупиняється вже на наступному поверсі, й переді мною з'являється жіночка з маленьким сином, які здивовано витріщаються на мене й вирішують почекати іншого ліфта.

— А чоловік голий! — каже хлопчисько, й мати веде його геть, кудись далі коридором.

Я ще раз тисну на кнопку, і ліфт їде вниз, зупиняючись цього разу прямо в напхом набитому лобі.

Господи, що ж мені робити, що я скажу поліції? Що стара голландська співачка викинула мій одяг через вікно тому, що я намагався трахнути її в дупу? Мене точно кинуть до в'язниці! Тому я просто біжу до дверей мимо рецепції,

не дивлячись ні на кого й міцніше утримуючи свої рятівні таці, і чую голосний регіт відвідувачів.

Швейцар біжить за мною й кричить:

— Ці таці — власність готелю!

Але я вже на вулиці, я бачу, що моя куртка лежить у калюжі, прямо на тротуарі біля стоянки для таксі, а трохи далі помічаю свого «Фреда Перрі» в стічній канаві... І де мої джинси? Блядь... я дивлюся догори й бачу, що мої трухани зачепилися за флагшток, але їх ось-ось скине до мене вітерцем... Я чую, як ехидно з мене сміються дівчата в пабі через дорогу. Це — Рутленд, друже... Найкраще місце в цьому світі... І ось до мене летять мої труси. Знаходжу один кросівок. Потім відкидаю убік таці, швиденько вдягаю білизну й намагаюся натягнути на себе брудний одяг. Швейцар, який весь цей час кричав щось про поліцію, підбігає до мене й підбирає таці, а я біжу з голою дупою вулицею, тримаючи в руках одяг, тільки б опинитися якнайдалі від цього жахливого місця. Один таксист, який дивиться на мене з машини й регоче, як коняка, викрикує якісь огидні речі, але мені похуй — я спускаюся до якогось старого, покинутого підвалу, там влізаю в джинси й біжу далі босоніж брудною, мокрою вулицею, і тут починається дощ, тому я одягаю ще й сорочку з курткою, тільки б хоч трохи зігрітися. Коли я дістаюся центральних вулиць, то розумію, що мені доведеться знову пройти повз «Кейлі», чи «Блядоленд», як я тепер завжди буду його називати, щоб потрапити до автобусної зупинки. Мої босі ноги змерзли, але я впевнено крокую повз чепурні адвокатські контори й розкішні офіси на Джорджіан-сквер, прикрашені колонадами, і радію, що зараз уже пізно і вулиці майже порожні. Мої лапи брудні, холодні й побиті, так я точно підхоплю яку-небудь пневмонію і знову потраплю до лікарні, це я точно тобі кажу, друже. Тому я просто роздивляюся кожну калюжинку на асфальті й наспівую тихенько стару дитячу пісеньку:

Що таке калюжа? Калюжа — це море,

У ній шматочок сонця, неба, хмари.

Ніколи не звертав уваги, але ця пісенька про калюжу нагадує мені Шотландію, типу. У нас є все. Я дістаюся рогу Шендвік-плейс, переходжу дорогу біля бару «Квейч» і стаю на автобусній зупинці біля великої церкви Святого Дода. Оточуючі витріщаються на мої босі ноги, вважаючи, мабуть, що я — хворий на всю голову. Під'їжджає дванадцятий автобус, і слава Богу — у мене вистачає грошей на те, щоб сплатити за проїзд. Як тільки ці дрібні монетки не повипадали з моїх кишень, коли це скажене стерво викидало їх з вікна? Автобус зупиняється, я кладу гроші до спеціального віконця. Водій дивиться на мої ноги:

— Погана ніч?

— Ага.

І я знаходжу собі зручне місце біля вікна і думаю, що, мабуть, це — карма. Мабуть, Господь дійсно не для того створив дівчатам дупи, щоб ми користалися ними з такою жахливою метою. Мабуть, на це натякали «Зеппеліни» в своїй пісні «In Through the Out Door». Я виходжу на Монті-стрит, піднімаюся сходами й заходжу до квартири. Здихля разом із тими красунями з вечірки та гітаристом курять коричневий. Ба, і Рентс уже приїхав — виглядає пригніченим, коли ліниво махає мені рукою. Він із Гейзел, яка навіть не торкається наркоти й виглядає дуже й дуже нещасною.

Здихля насипає ще трохи героїну на фольгу:

- Щось ти рано, супертрахарю. Але я розумію, чому ти не лишився на всю ніч! Усі криваві деталі потім, мудаче, — попереджає він.
- Чув, ти сьогодні показав результат, — зі сміхом відзивається Марк.
- Привіт, друже... Як твоя реабілітація?
- Сам бачиш, — знижує плечима він, винувато дивлячись на Гейзел, яка більше не в силах дивитися на це, відвертається від нього.
- Мужик сказав — мужик зробив. Обожною в тобі цю рису. Покажи клас, — прохає Здихля, підходячи до мене з люлькою. — Скуштуй, хлопче. А де твоє йобане взуття?
- Довга історія, — відповідаю я, приймаючи з його рук цей дар богів, бо зараз у мене просто немає сил відмовитися від будь-чого, розумієте?

У СПРАВАХ

Це була довга, неспокійна поїздка. Дощ шмагав по лобовому склу, і майже нічого не було видно. Втома накрила його несподівано, в одну мить. Глухі удари та шурхіт гумових двірників заколисували, очі закривалися самі собою. Він зрозумів це тільки тоді, як позіхнув декілька разів поспіль. Струснувши головою, він покліпав очима й міцніше стиснув кермо. Дорожній знак, зблиснувши під світлом фар його автівки, повідомив, що він уже майже на місці.

Рассел Берез раніше ніколи не бував у Саутенді, однак чув, що тут досить людно. Але як тільки він в'їхав до цього приморського містечка графства Ессекс, то зрозумів: дощ «змив» людей з вулиць. Він з'їхав із шосе А13, промчав повз залізничний вокзал вниз до Східної Еспланади, де найбільша в світі набережна виблискувала своїми принадами, але була практично порожня. Здавалося, більшість людей переховуються зараз по барах та клубах, відсиджуються там до кращих часів. Лише декілька не за погодою одягнених гуляк бігли під зливою вниз по вулиці, шукаючи чергового притулку.

Рассел повільно їхав уздовж набережної в пошуках потрібного повороту. Він зупинився біля ліхтаря в той момент, коли дві дівиці, наскрізь мокрі, наче на них щойно вилили відро води, вийшли, погойдуючись, із вогкої темряви просто перед ним, змусивши його вдарити по гальмах.

— Підкинь, а! — вигукнула одна з них, її фарбоване біляве волосся спадало мокрими кучерями на обличчя.

Він би точно спокусився, коли б не поспішав; коли б не цей вантаж, він би, певно, погодився. Натомість він натиснув педаль, змусивши їх поспішно продефілювати на підборах до краю дороги.

— Хуйло! — почув він навздогін хрипкий крик із зловісної темряви, стрімко віддаляючись геть від випадкових «попутниць».

Він не одразу знайшов місце зустрічі. Це був доволі акуратний і чистий паб, трохи за околицею міста, з характерною для провінційної Англії претензійністю. Він заїхав на невеличку парковку позаду паба. Грагчаста огорожа насилу вправлялася з натиском огорож і дерев сусідніх садів. Кілька променів штучного світла прорізали майже непроглядну пітьму, висвітлюючи лише одну машину — чорний «БМВ». Рассел навмисно припаркувався від неї трохи далі. Це, мабуть, вони, і вони вже всередині. Він відчинив дверці і вийшов під дощ, розуміючи, що його руки зрадливо тремтять. Ті, з ким він

мав зустрітися, — закоренілі злочинці або, що ймовірніше, лише шістки, як і він сам, яких гнітить страх усередині, змушуючи їх робити це, так само, як його мучив колишній зять?

Він увійшов у паб через задні двері, пройшов вузьким коридором і опинився в просторому барі-салоні з низькою стелею. Навіть незважаючи на зріст в нещасних шість футів, Расселу доводилося нагинатися, щоб не вдаритися об одну з перекладин над головою. Паб був майже порожній. Навіть враховуючи жахливу погоду, така мізерна кількість відвідувачів здавалася неймовірною у ніч вихідного дня. Крім нього самого, у барі було двоє чоловіків, які стояли біля тріскучого каміна, бармен був поглинений переглядом телевізора. Його профіль точнісінько відповідав профілю актора, який грав Артура в ситкомі «На автобусах».

Рассел вирішив не підходити першим і не привертати до себе уваги чоловіків, що стояли біля кам'яного каміна. Це могло здатися їм поганим тоном, якщо взагалі існує якийсь етикет у такого роду речах. Він припустив, що все ж таки існує, у всьому є свої правила, чому ж у такому бізнесі їх не повинно бути?

Коли бармен повернувся, щоб прийняти замовлення, на Артура він був не такий уже й схожий, хоча щось все одно нагадувало йому про того актора. Рассел взяв келих «Лондонського Прайду» і вкрай засмутився, помітивши, що у бармена акцент, характерний для північної частини Англії, а не скрипучий голос типового кокні, як у Артура. Він намагався пригадати ім'я актора, який його грав, але нічого не спадало на думку.

Чоловіки врешті-решт подивилися на нього. Один з них, худорлявий, із зачіскою в стилі п'ятдесятих, попрямував до нього, рухаючись судорожними ривками. На вигляд він дійсно здавався лише жалюгідною маріонеткою в руках іншого чоловіка, який стояв поряд із ним, — дужий, загрозливий хлоп'яга усміхався водночас божевільно й дружельюбно. Рассел одразу подумав, що його обличчя йому знайоме, але зрозумів, що це все через його посмішку. Таку має кожен виродок і бандит, яких він зустрічав у своєму житті.

В обох чоловіків нічого не було в руках. Рассел зрадив, що залишив передачку в багажнику авто. Було б доцільно зробити обмін на вулиці, у темряві, на безлюдній автостоянці. Він відчув себе більш упевнено, коли один з чоловіків порівнявся з ним.

— Як справи? — прошепелявив той женоподібним, дзвінким голосом. Його акцент був ледь вловимий, в око одразу впадала помітна, хвороблива слабкість, що підняла моральний дух Рассела.

— Непогано. А твої як?

— Не скаржуся. Звідки приїхав?

— З Единбурга.

Обличчя чоловіка злегка пересмикнуло. Вочевидь, це була якась перевірка, кепська, як і він сам. Чоловік представився Мерріотом, одразу нагадавши Расселові Стіва Мерріота з групи, яка завжди йому подобалася, — «Смол Фейсіз».

— Ходімо вип'ємо.

Після такої поїздки не було жодних причин відмовлятися. Вогонь у каміні зважливо манив до себе стомленого мандрівника. Коли Рассел підійшов до вогнища, той другий чоловік повівся дивно. Він не простягнув йому руки, лише ледве помітно посміхнувся й пішов до барної стійки. Повернувся з трьома склянками віскі.

— Шотландський скотч. Шотландський для шотландців, — підкреслив він, задоволений собою, ставлячи склянки на камінну полицю.

Рассел міг би й далі пити своє бренді, однак, відпивши лише ковток бурштинового напою, зрозумів — це був чудовий ель, із запахом диму й торф'яним ароматом, який указував на те, що цей нектар родом з острова Айла. Ковток віскі зігрів його, як вогонь, що тріщав біля ніг. Його пиво залишилось на барі, і його це зовсім не хвилювало.

— Ваше здоров'я!

Кремезний нарешті представився, його звали Гел.

— Дехто вважає, що це непрофесійно — знайомитися перед справою, але я не згоден. Варто знати імена й обличчя. Треба обов'язково мати уявлення про те, з ким працюєш. У цьому бізнесі люди змушені довіряти один одному.

В його голосі промайнула нотка прихованої загрози. Жваве, привітне мовлення цього хлопця не в'язалося з близько посадженими очима, над якими низько нависали густі брови. Рассел подумки знову й знову проклинав дурну сестру, її колишнього чоловіка і власну слабкість, через яку зараз опинився в такій ситуації. Він знав, що батьки вважали його скоріше таким самим невдахою, як Крістен, а не ініціатором, яким був Александр. Але, з іншого боку, вони не знали, що він зробив. Тижнем раніше він їхав по Лейс Вок, центральній вулиці Единбурга, і бачив дівчину, яку трахав колись його брат. Вона йшла містом і виглядала зовсім інакше — розпатлана, розбита, зовсім як цей Мерріот навпроти. Напевно, це прокляття лежить на всій його родині — неминуче котитися на саме дно.

Після порівняно нестриманого знайомства Мерріот дивився досить відсторонено й холодно, наче Рассел був цілковитим нікчемою, щоб продовжувати ввічливе спілкування. Раптом він заговорив:

— Не дуже полюбляю единбуржців. У мене був якийсь неприємний досвід спілкування з деякими з ваших.

Рассел глянув на нього, не впевнений, як слід реагувати на цю ремарку, але Гелу це також вочевидь не сподобалося, і він кинув суворий погляд у бік Мерріота.

— Ми говоримо про Сікера. Він мій друг.

Мерріот заткнувся.

Гел дивився на нього пильно ще кілька секунд і знову повернувся до Рассела з тією ж загрозливою посмішкою.

— У такому разі, ти, мабуть, знаєш його?

— Він чоловік моєї сестри, — відповів Рассел; йому здалося розумним промовчати, що він уже колишній чоловік.

Гел подивився на нього згори вниз і, здавалося, вщент розчарувався — напевне в Расселі і, ймовірно, в Сікері також.

— Бідолаха.

Рассел сидів з тим самим незворушним обличчям. Його могли неправильно зрозуміти, якби він відреагував розуміючою посмішкою або ж несхвально насупився.

— Коротше кажучи, — нетерпляче заговорив Гел, — ми так можемо ялозити всю ніч. Покінчимо з цим.

З цими словами він залпом випив склянку віскі, тим самим змушуючи інших зробити те саме. Рассел помітив, що Мерріот насилу справлявся, його

руки тремтіли, але Гел скося дивився хижим поглядом доти, поки той не допив.

— Міцний цей шотландський віскі, — сказав він з докором Мерріоту, який боровся з блювотним рефлексом.

Дорога до автостоянки була справжнім катуванням. Рассел відчував моторошний страх, йому здавалося, що його ось-ось вдарять по голові й розтрощать йому череп, зв'яжуть і закинуть у багажник чорного «БМВ», немов мішок з картоплею. Він буде лежати пліч-о-пліч з тією самою передачею, загорненою в подарунковий папір, на шляху до занедбаного пустиря, який і стане його останнім притулком. Або ж у нього відберуть гроші Сікера, і йому доведеться пояснювати це вже йому. Удари серця відміряли кроки в темряву, усе це нагадувало похоронну процесію на безлюдній парковці.

Несподівано Гел пішов до своєї машини, повернувся вже з коробкою, загорненою в той самий подарунковий папір. Обмін відбувся. Рассел і не думав відкривати і перевіряти вміст коробки. У цих передачках могло бути все що завгодно. Все відбулося в умовах найсуворішої секретності.

— Бажаю успіху, і поквапся. Я чув, багато покупців чекають на твоє повернення, — знову посміхнувся Гел, нагадуючи хвацького торгаша. — І перекажу вітання Сікерові від старого Гела.

Він повернувся до Мерріота, на перший погляд, цілковито нещасного. Рассела з'їдало зсередини співчуття — ще одна маріонетка, людина, яка перетнула межу.

— Гей, недоноску, пішли, блядь, звідси.

Рассел підійшов до автівки й поставив коробку на задньому сидінні. Він бачив, як «БМВ» рушив з місця і виїхав зі стоянки. Руки спітніли і тремтіли, але полегшення взяло верх. Він зробив це. Тріумф! Тепер Сікер йому серйозно заборгував. Він зробив свою частину справи, і вони нарешті квиті. Він завів машину і виїхав з парковки, прямуючи геть з міста, на північ, у бік Кембриджширу. Він зупинився біля старого таксофона і перекавав коробку в багажник, долаючи нестримне бажання заглянути всередину.

«На автобусах».

Зіркою шоу, безумовно, був Рег Верней. Стен. А хто ж грав його найближчого друга, Джека? Блекі, кондуктор автобуса, якого грав Стівен Якошь-Там, він був упевнений у цьому. Олівія, дружина Артура, яку грала Ханна Карен. Це ім'я застрягло в голові Рассела, бо в ньому прізвищем цієї жінки було інше жіноче ім'я. Він набрав номер на старому чорному пластмасовому телефоні, немов з минулої ери, викрутивши тоненького дротика. Колишній чоловік його сестри зняв слухавку:

— Алло?

— Це я. Все пройшло без інцидентів. Тобто я не дивився, що там усередині, я лише забрав коробку, як ти і сказав мені.

На іншому кінці повисла дратівлива тиша.

— А, Гел ще переказував вітання.

— Хуй з ним. Їдь назад, прямо зараз, разом з коробкою.

Він говорив так, ніби Рассел був усього за декілька кварталів, а не за чотирьох кілометрів від Единбурга. Він неймовірно втомився, йому було потрібно перепочити. Було небезпечно сідати за кермо, він міг привернути увагу поліції у такому стані...

— Слухай, я страшенно втомився. Якщо я потраплю в халепу або аварію, нікому від цього добре не буде, — заперечив він.

— Блядь, тягни свою дупу сюди. Або я тобі влаштую аварію. Не примушуй мене повторювати двічі.

Алкоголь вирував у шлунку і голові, Рассел хотів закричати у відповідь: «Пішов ти! Пішов на хуй, ти, блядь, набитий лайном гівнюк!»

Але замість цього вирвалося:

— Добре, я постараюсь приїхати якомога швидше. — І зв'язок обірвався.

Відчувши від злості сльози в очах, Рассел Берез замислився про дорогу назад, в Единбург. І щойно він повісив трубку, ім'я актора, котрий грав Артура в «На автобусах», сплигло в думках, немов глузуючи з нього.

СТОПЧКОВА ДИЛЕМА № 4

Знаю, я — інший. Я можу прийняти ці перешкоди і подолати їх. Я не тільки точно знаю це через свою унікальну свідомість, але й відчуваю це всіма фібрами своєї душі, на емоційному рівні. Емоційний та розумовий інтелект: я впораюся з цим лайном. Я — не йобаний сторчок, я просто граю в цю гру. Справжні наркомани — мудаки типу Лебеда, Денніса Росса чи навіть малого гівнюка Метті Коннелла. Вони вже сто років, як на голці сидять. Том має рацію, це — такий період у житті, я просто молодий хлопець, який намагається знайти себе. Я переросту це.

І все буде гаразд.

Я надто розумний, щоб потрапити до такої дурної пастки. Так, звучить нахабно й зарозуміло, але це, блядь, чиста правда. Знаю, я подобаюся деяким дівчатам, а тих, кому не подобаюся, все одно можу зацікавити, якщо докладу зусиль.

Це лайно нічого не значить для мене. Знаю, всі кажуть, що воно затягує, так, не без того, але я — справжня людина, а не примарний наркоманський кошмар. Я подолаю це й зроблю це з легкістю. Я можу зупинитися будь-якої миті, самим зусиллям сили волі.

Просто зав'язати.

Але не зараз.

КАМЕРА, МИЛА КАМЕРА

Той мудака розповідав, що потрапив сюди за мізерне порушення правил дорожнього руху, але пиздів він, як дихав, бо якось приховав, що посадили його за згвалтування дитини. Думав, ніхто не дізнається, за що він потрапив за ґрати. Але Бегбі завжди знайде спосіб дізнатися правду, ага, блядь. Я отримую інформацію з найнадійнішого джерела, від одного справжнього, бля, друга. І це — не тюремні чутки ні. Мені похуй, що кажуть тутешні покидьки щодо тутешнього лайна.

Я не один тут здогадався, що він нас найобує; коли я розмовляв з цим йобаним віджі, Елбо, який раніше сидів в одній камері з педофілом, він усе виляв та виляв, ніяк не хотів доходити до самої суті. Ага, щодо нього ніхто

тут не впевнений. Для мене це — вірна ознака того, що із цим мудаком щось не так.

Все вийшло дуже легко. Домовився з охоронцями, щоб вони зробили вигляд, ніби мене не бачили; погодилися вони одразу, бо й самі ненавидять педофілів. І ось я опиняюся в камері Елбо після обіду і бачу там Звіра. Він сидить на нарах і читає йобану книжку, але коли я заходжу, дивиться на мене дуже й дуже неприязно. Ага, він обдурив мене, сказавши, що нічого такого не зробив. Але я тепер знаю правду, це Рентс мені розповів про цього суку, а Рентс ніколи не пліткує, він не з таких чуваків.

Тому я кажу цьому підору:

— То ти, значить, тут за порушення правил?

А він дивиться на мене і мимрить:

— Що? Про що ти? Що... тобі потрібно?

У нього так невинно щелепа відпадає, що можна мух ротом ловити, він відкладає книгу вбік. Я дозволяю йому підвестися й кажу:

— А дітей не трахав? Власну доньку, наприклад? — питаю й б'ю його прямо в пику.

Заїхав я йому добряче, навіть почув, як кісточка хруснула під моїм кулаком. Він верещить, як йобана свиня, якій перерізають горлянку на бійні. Що ж, я хотів би зашкодити цьому мудаку, забити його до смерті, порізати його педофільську пику, але без заточки мені лишається тільки давати йому стусанів, насолоджуючись тим, як він скавчить, але потім він голосно стогне й непритомніє. Я мочуся на цього чудилу, шкода, правда, камеру бідолашного Елбо. Останньому я все пояснюю на порозі, але він просто заходить туди і робить те саме.

Так я помстився за бідолашну дівчинку, однієї крові з цим чудовиськом, це — мій гарний вчинок на сьогодні, тільки час вилікує цю педофільську тварюку. І тільки пізніше я дізнався, що цього хлопця насправді звати Альберт Маклеод, а не Артур Маклеод, про якого розповідав мені Рентс. Того хлопця мало не закололи нещодавно у в'язниці, а тому його переправили до іншої тюрми в Петергеді, заради його ж безпеки.

Так що я мало не вбив не того чувака. Дуже легко заплутатися з цими йобаними Маклеодами, це — досить поширене ім'я, все таке. Як же хуйово виглядає цей хлопець, якого я випадково покарав... Коли вийду звідси, обов'язково розповім Рентсу, що мало не забив до смерті не ту людину. Але кожен може припуститися помилки, але я, принаймні, вмію посидіти з друзями за пивом та посміятися над такими ніяковими історіями.

НОТАТКИ ПРО ЕПІДЕМІЮ № 7

Зафіксовані випадки захворювання на вірус імунодефіциту людини за березень

Аласдер Берд, 28 років, північний Единбург, вчитель англійської, має одну дитину, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Крістофер Беллентін, 20 років, північний Единбург, безробітний мебляр, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Мішель Беллентін, 18 років, північний Единбург, помічниця перукаря, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Шон Беллентін, 23 роки, північний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Дональд Кемерон, 26 років, східний Лотіан, бармен на півставки, має двох дітей, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Брінзлі Коллінз, 17 років, північний Единбург, школяр, атлет, футболіст, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Метью Коннелл, 22 роки, північний Единбург, безробітний, має одну дитину, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Ендрю Катбертсон, 19 років, північний Единбург, безробітний, має одну дитину, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Бредлі Девідсон, 17 років, південний Единбург, співробітник Лейтівського департаменту Единбурзької міської ради, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Алекс Фуліс, 19 років, північний Единбург, безробітний, страждає на гемофілію, зараження через переливання крові.

Джордж Френчард, 20 років, північний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Ендрю Гарнер, 23 роки, південний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Колін Джорджсон, 16 років, північний Единбург, школяр, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Девід Гарровер, 26 років, північний Единбург, актор, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Дуглас Гуд, 17 років, західний Лотіан, муляр, працює в будівельній промисловості, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Джон Госкінз, 30 років, північний Единбург, безробітний офіціант, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Дерек Гантер, 42 роки, західний Лотіан, безробітний торговець, має чотирьох дітей, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Найджел Джеммісон, 18 років, південний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Колін Джеффріс, 22 роки, південний Единбург, працівник пошти та співак/гітарист у рок-групі, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Девід Маклін, 20 років, північний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Анна Макленнан, 23 роки, центральний Лотіан, медсестра в державній лікарні, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Ліліан Макноутон, 22 роки, північний Единбург, швачка, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Майкл Макквейл, 28 років, північний Единбург, безробітний, має чотирьох дітей, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Льюїс Менсон, 21 рік, північний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Дебора Маршал, 25 років, північний Единбург, вчителька молодших класів, зараження через сексуальний контакт із особою, яка вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Дерек Пейслі, 26 років, північний Единбург, безробітний інженер, студент курсів з комп'ютерного програмування, має двох дітей, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Грег Роув, 18 років, північний Единбург, тесляр-стажист, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Скотт Семюелз, 27 років, південний Единбург, інструктор з карате, вступив у незахищений сексуальний контакт із особою, яка вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Брайан Скотт, 19 років, північний Единбург, співробітник біржі праці при Единбурзькій міській раді, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Кеннет Стерлінг, 24 роки, південний Единбург, безробітний, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Майкл Саммер, 20 років, північний Единбург, слюсар, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Джордж Тейк, 22 роки, південний Единбург, студент бухгалтерського факультету Единбурзького університету та стипендіат Единбурзького гранта на навчання, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Ерік Тьюліс, 27 років, північний Единбург, безробітний інженер з опалювання та вентиляції, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Анджела Тауерз, 20 років, південний Единбург, займається роздрібною торгівлею в мережі «Британські супермаркети», спосіб зараження — невідомий.

Ендрю Тременко, 21 рік, північний Единбург, студент четвертого курсу факультету бізнесу в Геріот-Воттському університеті, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Норман Вінсенте, 45 років, південний Единбург, власник винного бару, має трьох дітей, зараження через незахищений сексуальний контакт із особою, яка вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Сьюзан Вудберн, 20 років, південний Единбург, працівник «Віскі Бондз», має дитину, зараження через незахищений сексуальний контакт із особою, яка вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

Кайлі Вудберн, 6 місяців, північний Единбург, отримала антитіла при народженні.

Кіт Юл, 22 роки, північний Единбург, безробітний муляр та барабанщик в аматорській групі, вживає наркотичні препарати внутрішньовенного введення.

СТАНЦІЯ «ГОРДЖІ»

Навіть в обіймах Морфея Рентон відчув, що у нього почалася ломка, коли його сонне тіло подало знак про критичний дисбаланс у позбавлених героїну клітинах. Кризь дрімоту він відчував, як його сутність хоче вирватися на волю, звідкись із тканини матраца або навіть глибше, з-під мостин будівлі, де вона

була похована у теплій м'якій землі, аж доки не схотіла знову оселитися в його зневіреному тілі.

Йому снився героїн (чи він просто думав про нього?). Той екстаз, який відчуваєш під кайфом. Він утупив свій погляд у стіну, його думки повільно розтікалися по всій кімнаті, як золотистий сироп, що виливається з перевернутої консервної банки. Несподіване усвідомлення того, наскільки ці роздуми були незв'язаними, послідувало одразу за появою цього ненависного свербежу: поодинокий приступ у вже розслабленому організмі, який ще можна задовольнити безтурботним нічним сном. Тим не менше, якщо вгамувати цей свербіж, стане просто ще гірше, і тоді почнеться справжнє катування. Все ще зовсім безсилий, він ніяк не може зручно влягтися. Слабкі поколювання витіснили сильні судоми, які спочатку поширилися на ноги, а потім піднялися до спини. Коли почалася лихоманка, він зрозумів уже точно, що це не його уява — це наркота знову завойовувала його тіло.

Він прокинувся в ліжку поряд з іншим тілом і затремтів. То була Гейзел.

— Бля, котра година? — несподівано почув він ніби зі сторони свій хрипкий, непевний голос.

Його наступна думка: *ми не трахалися. Взагалі.* Принаймні, це було неможливо. Протягом трьох тижнів він ширявся, як несамовитий, протримавшись тільки вісім годин після того, як його виписали з реабілітаційного центру Святого Монана. Двічі за весь цей час їм вдалося зайнятися звичним напруженим, незадовільним сексом. Але це було більше двох тижнів тому. Взагалі моє життя останнім часом відбувається за сценарієм «кури, ширяйся, більше трахайся», який вони зі Здихлею придумали у відповідь на напис з однієї блядської футболки, яка зустрічалася у нашому районі на кожному кроці: «їж, молись, кохай».

Але вона все ще заходить до нього. Час від часу, іноді приносить їжу, іноді — навіть більш бажаний парацетамол. З ніжним трепетом він дивиться, як вона спить: прекрасна, спокійна — жодних ознак страху, який переслідує її під час сексу.

Він нюхає її волосся. Їхній аромат зливається з менш приємними запахами від ліжка, в якому часто спали разом він, Здихля та Картоха, влаштовуючись подвійним валетом, ногами до голови. Він здогадується, що Гейзел, певно, ставить до нього, як до сторчка, який у ліжку взагалі ні на що не здатний, а тому нічим їй не загрожує. Він згадав ту жахливу розмову, коли вона зайшла до нього вночі, а він уперше після реабілітації був обдоданий; мабуть, якби він був тверезий, вона б ніколи не насмілилася розповісти йому свою таємницю.

— Секс мені неприємний. Справа не в тобі і не в хлопцях узагалі... Просто мій татусь... Він колись...

Він слухав, але нічого не чув — її голос доносився до нього звідкись здалеку, ніби через якийсь наркотичний і психічний глушник. І він став просто повторювати їй винувато:

— Все гаразд. Вибач, я...

— Справа не в тобі. Сам знаєш. Я намагалася навчитися отримувати задоволення, але мені так і не вдалося. До того ж я знаю, що ти з іншими зустрічаєшся.

— Ага... Тобто, ну, не зовсім, — сказав він, вдячний їй за це зізнання.

Вона зробила з нього якогось жеребця, майже Здихлю. Звісно, у нього було більше дівчат, ніж, наприклад, у бідолашного Картохи. Він одразу подумав про

Шарлін, її дрібні риси обличчя, які так гарно контрастували з її пишним волоссям. Потім про Фіону з її постійно жирним лобом, який він так любив. Про те, як вона перетворилася на іншу людину, коли він порвав із нею. Про те, як він сильно боявся прийняти те кохання, яке вона йому готова була запропонувати.

Наркоман сцикливий.

— А що трапилося між тобою та тією дівчиною з Абердина? Здавалося, ніби у вас усе було серйозно.

— Ну, знаєш... Наркотики, — збрехав він. — Вона не поділяла зі мною це моє нове захоплення.

Він зазирнув у сумні зелені очі Гейзел. Дивно, а раніше вони завжди здавалися йому карими. Мабуть, так трапилося через її пишні кучері — вона, ймовірно, одразу на світ з'явилася з такою прекрасною копицею темного волосся, він міг тільки позаздрити. Від цієї раптової думки його мало не знудило, бо він уявив, як її матуся показує новонароджену усміхненому батькові-збоченцю, а той у відповідь так зворушливо: «Яке ж у неї чудове русяве волосся! Назвемо її Гейзел¹». Рентон відчув, як йому до горла підступає блювота, й швидко запитав її:

— Чому тоді ти зустрічаєшся зі мною, ну, тобто чому гуляєш з усіма нами?

Сказавши це, він милується променем світла, який світить з-поміж цих синіх штор і грає тепер з її волоссям. Вона прикриває очі й посміхається, демонструючи дрібненькі зубки.

— Ти мені справді подобаєшся, Марку, — відповідає вона йому.

— Але як же я можу тобі подобатися, — розгублено говорить він, дивлячись на неї стражденно й засмучено.

— Ти милий. Завжди таким був.

Це дало Рентону привід для роздумів, він збагнув тоді, що зовсім не важливо, яким лайном ти себе відчуваєш, для деяких ці дурні ігри просто не існують. І тому тієї ночі він сказав їй:

— Залишся зі мною. Я тебе не торкнуся.

І вона знала, що він дотримається своєї обіцянки.

З того часу більшість ночей вони проводили в одному ліжку, наркоман і жертва інцесту, добровільні і призовані новобранці в армії сексуально німецьких. Тільки разом їм вдавалося заснути. Мабуть, це теж було своєрідне кохання, цього вони напевно не знали. Однак вони точно знали, що їх пов'язує важка потреба близькості одне до одного.

Рентон глибоко вдихає. «Сілвікрін», «Возен» чи «Хед-енд-Шолдерс»? Він згадує, страшенно засмучуючись, як одного разу спробував змусити її вжити героїн. Він думав, що так у них з'явиться щось спільне. Вона категорично відмовилася, і тоді він по-справжньому образився на неї. Але зараз усе змінилося. Тепер він ніколи б такого нікому не побажав.

Він ніжно гладив її волосся, насолоджуючись його неймовірною шовковистістю. Він згадав той день, коли вперше зустрів Гейзел. Тоді вони навчалися в середній школі, він був на рік старший. Вона постійно йому посміхалася в коридорах, на дитячих майданчиках і вулицях. Потім, через якогось друга, котрий відвідував з ним одні й ті самі заняття, підсунула йому записку:

¹ Гейзел (від *англ.* hazel) — коричневий, горіховий.

«Марку,
будь моїм хлопцем.
Цілую.
Гейзел».

Після цього вона зі своїми однокашницями змовницьки хихикала кожного разу, коли він проходив повз їхню говірливу компанію. Його приятелі висміяли його й почали знущатися. Всі одразу вирішили, що вони зустрічаються, що вона — його подружка.

Тілі-тілі тесто, женіх і невеста...

Його це просто вбивало, вони ж навіть ніколи не спілкувалися, так, парою слів перекинулися. Гейзел була тоді таким милим, тендітним і крихітним дівчиськом у смішних окулярах, яке в свої тринадцять виглядало на дев'ять.

— Трахни вже її, — погрожував йому Здихля, — або я сам це зроблю.

Але її дитяча закоханість минула. Він не бачив її майже рік. За цей час вона помітно змінилася у фізичному плані: у неї виростили груди, вона познайомилася з макіяжем, вдягла круті окуляри, від яких у нього одразу хуй вставав (контактні лінзи з'явилися лише пізніше). Її ноги стали такими красивими, що вся кров його організму відливала від мозку й концентрувалася в члені. Але так само в ній з'явилося ще дещо — зухвалість, і здавалося, хлопці її тепер взагалі не цікавили. Замість цього вона шукала друга. І вони подружилися. Вони записували одне одному музику, ходили на концерти, стали емоційно близькими, але, щоб не було зайвих питань, всім казали, що зустрічаються. Вони пройшли разом через вечірки на честь вісімнадцятиріччя, весілля, похорони — і все це вони відвідували з однаковою однодушністю та незмінним невдоволенням. А ця йобана паскуда, її батько, взяв та згвалтував її, ще маленькою дівчинкою. Дізнавшись про це, Рентон одразу зателефонував Бегбі й попросив про допомогу. Мабуть, цьому мудакові зараз було дуже, дуже боляче.

Рентон насилу сповз з ліжка. Гейзел усе ще тихенько сопіла. Він схопив джинси одним швидким, скаженим рухом і почав нишпорити в кишенях, як поліцейський під час обшуку підозрюваного. Спочатку випадають дрібні гроші, потім — декілька зім'ятих п'ятірок і турнірна таблиця «Гібсів». Останнім з кишені з'являється пакуночок, від якого в нього одразу покращується настрій. Але потім він раптом бачить, що той не просто порожній — він чистісінький, мало не вилізаний. Він знову дивився на Гейзел: так, зараз йому надто погано, щоб бути другом хоч комусь. Час шукати героїн.

Він одягнув своє лахміття і пішов до вітальні, де під пуховою ковдрою тремтів квойлий Здихля, в якого на обличчі написано, що він так само зараз страждає. За своєю загадковою звичкою, він завжди спить на підлозі, поклавши голову на дріяве крісло-мішок, наповнене полестироном, схожим на личинок, які висипаються прямо на коричневий килимок. Почувши кроки, Саймон Вільямсон миттєво розплющує очі й волає збентежено, благаючи про допомогу:

— Зателефонуй Сікеру ще раз!

— І повториться вчорашня історія, — з цими словами Рентон знаходить свою куртку, яка висить на гачку на дверях, й закутується в неї, щоб трохи зігрітися.

Електричний камін, який ми придбали одразу після того, як нам обрізали газ через несплату, лишався увімкненим усю ніч, а тому повітря в кімнаті було не лише морозним, але й сухим. Але він все одно тремтів.

— Просто зателефонуй йому!

Міг би й не казати — Рентон і сам усіма фібрами душі відчував таку саму жорстоку жагу. Потинявшись кімнатою, як привид, він все ж таки взяв телефон і набрав номер. На подив, його трохи попустило, коли він почув різкий голос Сікера зі слухавки:

— Слухаю.

— Сікере! Це я — Марк. Нічого не змінилося?

На тому кінці лінії важко зітхають; Рентон навіть відчув, як диханням його візаві пахнуло прямо в слухавку.

— Слухай, я зателефоную тобі, як тільки щось з'явиться. Я не никаюся. Просто в мене проблеми з постачанням, і прямо зараз я нічого не можу із цим зробити. Зрозуміло?

— Ага... Вибач. Просто вирішив зателефонувати...

— Скріл каже, в Глазго зараз теж голяк. Телефонуй кому хочеш, блядь, героїн все одно не з'явиться. А я зателефоную тобі, як тільки будуть якісь новини. Тепер не заважай мені, ага, Марку?

— Гаразд. До зустрічі.

У відповідь він почув самі гудки.

Ага, тому мудаку зараз зовсім непогано — він справді припинив уживати після реабілітаційної програми. А за гроші, які заробив торгівлею наркотиками, він купив квартиру на Гран-Канарія¹. Там переховуватиметься з листопада по березень, щоб уникнути болючого впливу погоди на його бідолашне тіло. З того часу, як Сікер зав'язав, він весь час повторює зневажливо, що героїн — це дитячі ігри, дурна нісенітниця; але все одно продовжував продавати якісні наркотики хлопцям за дорогоцінну готівку, яку сам тепер став витрачати виключно на секс та мінет від наркозалежних дівчат.

Однієї ночі, коли Рентон вирішив завітати на Альберт-стрит, де мешкав Сікер, він зустрів там Моллі, вдягнену в подрану майку та старенькі кросівки. Вона смажила яйця на кухні. Вся її колишня жвавість кудись поділася, вона здавалася тепер такою розгубленою, що навіть темні, занедбані вулиці цього міста видавалися їй небесами світлими. Дівчина виглядала старою та виснаженою, її кучеряве волосся висіло брудними пасмами, обличчя було блідим і спітнілим. Вона витріщилася на нього скляними очима й ледве помітно посміхнулася, мовляв, упізнала. Він одразу відвів погляд, пам'ятаючи, що коли дуже довго дивитися в безодню, вона може поглинути тебе. Щоб не лишилося жодних непорозумінь, Сікер із крижаною посмішкою розповів йому про те, що в місті з'явився новий шериф, тож йому довелося «перекинутися слівцем» з її дружком та за сумісництвом сутенером і дилером. Тільки-но його зламана вилиця зрослася, той покидьок одразу перейшов працювати на Сікера.

Сікер був у надзвичайно хорошій формі. Він стиснув в'ялий біцепс Рентона і сказав, що йому слід уже зав'язувати з наркотиками і повертатися до фізич-

¹ Один з Канарських островів.

них вправ. Йому також вдалося змусити Рентона відчутися його розчарування з приводу того, що той знову вживає.

— Марку Рентон, — посміхнувся він, — мені ніколи не збагнути, що відбувається в твоїй дурній голові.

Від слів Сікера прямо-таки смерділо легким відтінком погрози, принаймні, Рентонові так здалося. Але він знав, що це — краще, що може запропонувати його новий знайомий, і це, скоріше, прояв дружби з його боку, ніж чогось іншого. Рентон відмовився від сумнівних послуг Моллі й знову подумав про те, як чудово, що Гейзел відмовилася тоді від героїну. Він би не хотів, щоб його чистій дівчинці довелося вдаватися до таких засобів, щоб просто дочекатися наступного дня. Так, у неї вже й без того були жахливі душевні рани, але героїн тільки б завдав їй нового болю, треба їй триматися якнайдалі від Марка та його компанії.

Здихля підвівся, обмотавшись стьобаною ковдрою, неначе плащем. Потім повалився на сусідній диван і в розпачі простогнав:

— Що нам робити?

— Хуй його знає. Наберу Лебеда ще раз... — каже Рентон і знову бере слухавку, набирає номер, але чує лише довгі гудки. Він кладе слухавку.

Здихля раптом пропонує:

— То ми зайдемо до нього!

— Добре... Гейзел ще спить...

— Нехай спить, — одказує Здихля й кисло дивиться на Рентона: — Тут її точно ніхто не потурбує. *Cavoli riscaldati*, тобто перезріла капуста, як говорять в Італії. Їй взагалі нічого не світить.

— О, дякую за цінну пораду, — похмуро відповідає той і рушає до спальні.

Гейзел усе ще спить, її тихеньке похрюпування стало помітнішим у повнісінькій тиші, і Рентон вирішує лишити їй записку:

«Гейзел,

мені треба швиденько збігати разом із Саймоном на одну важливу зустріч. Не знаю, коли ми повернемося, отже побачимося пізніше. Дякую тобі за те, що ти записала мені ті касети. Мені тоді було дуже важливо дізнатися, що ти не забула про мене. Ти дала мені децю надзвичайно цінне, щось, що я втратив через власну дурість. Я завжди думав, що люблю платівки просто як децю старовинне, люблю їхні коробки, списки треків, примітки, обкладинки й таке інше. Але зараз я розумію, що аудіокасета із записаними тобою треками, з твоїми власними малюнками та короткими рецензіями — це те, що я люблю найбільше за все у світі.

З любов'ю,

Марк.

Р. С. Я справді вважаю, що ти — найгарніша дівчина з усіх, кого я зустрічав».

Він поклав записку на подушку біля її голови і повернувся до Здихлі з розбитим серцем. Вони пошукали по всій квартирі хоч якісь медикаменти, здатні вгамувати їхні страждання, але так нічого й не знайшли. Вони ковтають по парі пігулок валіуму й виходять з квартири, щоб погуляти трохи Лейтом. Вони йшли жорсткою, мовчазною ходою, без жодних жартів та ремарок, і навіть Бендікс сьогодні не удостоївся їхньої уваги.

Вони дістаються Пілрогу й заходять до Елісон. Вона виглядає жакливо без макіяжу, на ній страшний довгий синій халат, вона сильно схудла. Її волосся заколоте, під очима — синці. Рентон спочатку навіть не вірить своїм очам, йому не хочеться думати, що перед ним стоїть зараз справжня Елісон. Вона шморгає носом, не в силах зупинити соплі, які заливають їй обличчя, тому дівчина просто витирає їх рукавом.

— Застуда просто жаклива, — виправдовується вона у відповідь на їхні пихаті, цинічні посмішки.

Вони пропонують їй зателефонувати Картосі, точніше, його матері, яка точно не буде рада чути жодного з них. Але Елісон хитає головою й відповідає, що Денні знову посварився з Коллін. Нещодавно просився перекантуватися в неї хоч одну ніч, зараз нібито зупинився в Ріккі Монагана.

Вони телефонують Ріккі, Картоха бере слухавку. Здохля не встигає навіть нічого сказати, а той уже кричить:

— Саймоне, наркотики є? Мене ламає, як отруєного щура, кошаче!

— Придурок, ми зараз усі в одному човні. Як тільки щось буде, одразу зателефонуємо. Побачимось, — відповідає Здохля й кладе слухавку.

Протягом усієї розмови він очей не міг відвести від Елісон.

— Ти впевнена, що ні в кого з наших знайомих наркоти немає? — питає він благальним, серце краючим тоном.

— Упевнена, — категорично поводить плечима вона.

— Зрозуміло... — випинає губи Здохля, і вони з Рентоном рішуче крокують до виходу.

Елісон страшенно зраділа, коли вони пішли, навіть Саймон. Бо вона збиралася дістати свою таємну ничку морфію. Хай ідуть усі на хуй, хто знає, скільки ще триватиме ця наркоманська посуха. Вона дістає материного шприца зі сріблястою голкою, вколєє морфій собі у вени й тільки тоді помічає, що в шприці лишилася ще зі старих часів остання крапля крові її померлої матері. *Мама була б не проти.*

Рентон і Здохля опинилися знову на добре знайомому шляху до Толкросс. Вони пройшли Воком, перетнули міст та Медоуз, не промовивши жодного слова, навіть не дивлячись один на одного. Це мовчання мало особисте, надзвичайне значення; воно означало, що вони ще можуть за допомогою сили волі боротися кожен зі своїми внутрішніми демонами. Вони заходять до кубла Джонні й бачать, що там порожньо — більше схоже не на помешкання, а на покинуті декорації, які забули згорнути, хоча фільм уже відзняли.

— І що тепер? — питає Здохля.

— Гулятимемо й далі, поки не дізнаємось про щось чи, принаймні, не вигдаємо щось. Або просто ляжемо на землю й здихатимемо, як пси погані.

Йти крізь вітер...

Йти крізь дощ...

Ми з Біллі сильно втомилися від цієї прохолодної ранкової прогулянки й змерзли, поки чекали на дідуся, який задихався від нашої швидкої ходи. Це просто безглуздо. Скільки можна це терпіти. Але раптом він зупинився, тільки-но ми пройшли вежу, й глибоко зітхнув. Він ніби хотів, щоб уся шрапнель, яку лікарі лишили після війни в його тілі, дісталася, вресіті-ресіт, його серця — треба тільки

набрати якомога більше повітря в легені. На його губах грала дивна посмішка, аж раптом він вибухнув кашлем і почав осідати на порожній майданчик.

— Стій тут! — кричить мені Біллі. — Я допоможу!

Він біжить униз вулицею й просить якихось тупих мудаків допомогти мені, а потім рушає кудись через дорогу. Він просто хотів зайти до магазину й викликати «швидку», але тієї миті мені здалося, що він вирішив ушитися звідси й кинути мене тут, у цій жахливій ситуації.

Думки матеріальні...

І ось я дивлюся, як помирає мій дідусь, іноді відволікаюся і переводжу погляд до моря, бо ця неймовірна, майже гротескна подія — це надто серйозно для мого дитячого ще розуму. Він задихається, його нездорове обличчя червоніє, а очі вилазять з орбіт. Від цього в мене виникає відчуття, що він — величезна риба з океану, яку викинуло хвилями на берег. Я хочу попросити тих чуваків віднести його назад, до води, хоча насправді в цьому й немає жодного сенсу. Помічаю, як якась жінка десь одного віку з моєю мамою, мабуть, трохи молодша, намагається заспокоїти мене, а я утикаюся у її груди, щоб заглушити ридання, які вириваються з мого горла мимоволі, поки ті два хлопці намагаються допомогти дідусеві. Але він уже мертвий.

Йти...

Біллі повертається й дивиться на мене так, ніби я у всьому винний, він ось-ось накинеється на мене з кулаками за те, що я не зумів урятувати дідуся Рентона, щоб той протримався принаймні до приїзду «швидкої». Та жінка хоче відвести мене кудись, і я не проти, бо вона гарна, але Біллі розлючено дивиться на неї й бере мене за руку. Але коли дідуся забирають, він обіймає мене за плечі й купує нам по морозиву. І ми так само мовчки повертаємося додому. Мама, тато та бабуся кудись пішли, але нас зустрічає тітка Еліс.

Коли ми повертаємося автобусом додому, бабуся Рентон ніяк не може відійти від шоку, а мама з татом доглядають за мною, поки я клеюю фотки футболістів до альбому. «Манчестер-Сіті»: Колін Белл, Френсіс Лі, Майкл Саммербі, Філ Біл, Глін Пардо, Алан Оукс. «Кілмарнок»: Джеррі Квін, Джон Гілмер, Едді Моррісон, Томмі Маклін, Джим Макшеррі.

— Чому він мовчить, Дейві? — питається мама тихенько в тата, колихаючи зовсім ще крихітного Дейві-молодшого в обіймах.

Батько перебуває в трансі, але все ж знаходить у собі сили стиснути мамину руку й відповісти:

— Це — шок... З ним усе буде гаразд... — шепоче він.

Йти...

Вони гуляли цілу вічність, тремтячи й опускаючи монети до кожного таксофона, щоб довідатися, чи не чути якихось новин, але всі повторюють їм одне й те саме: товару немає, вільних номерів немає. Їм уже набридли ці стомлені, розлючені голоси на іншому кінці дроту: всі вони такі убиті, ніби вже визнали неминучу смерть, яка скоро намалює на їхніх дверях похоронні хрести. Але вони все йдуть і йдуть: тільки так вони можуть забути про кров, кістки, своє дихання. Вони мимоволі крокують вулицями, по інерції, зовсім ні про що не думаючи й нічого не відчуваючи. Тільки так можна було утримати під контролем їхні прискорені біологічні процеси.

Роздивляючись своє зображення у дзеркальних вітринах, Рентон сам собі нагадує якогось орангутанга: руки роздулися, немов він надягнув величезні шкіряні браслети, масні пасма рудого волосся нагадують брудне пташине гніздо.

Раптом вони зрозуміли, що дійшли аж до самого Горджі. Ця частина міста завжди змушувала їх почуватися чужими. Вони тут одразу чують за милію прихильника «Гіберніан», пригадує Рентон. І це стосується всіх — хлопців, котрі виходять із книгарень та барів, молодих матусь із дитячими колясками і навіть підстаркуватих бабусь. Хворі параноїки йобані.

Хто ці люди? Хто ці чужинці, серед яких ми блукаємо, намагаючись знайти себе?

Рентон думав спочатку, що в їхньої прогулянки немає мети, немає жодного певного маршруту. Але раптом у його мозку фрагменти інформації та спогади починають складатися в цінний пазл, і він уже знає, куди їм можна ще податися. Здихля відчуває цю нову впевненість у своєму другові й трюхикає за ним, як голодний пес — за м'ясником, який може змилюститися та нагодувати його. У мертвій тиші вони спускаються по Вітфілд-роуд, над якою в їхній уяві сяють зараз неонові літери, які складаються у слово «ГЕРОЇН», коли Рентон починає відчувати знайомий по Альберт-стрит спустошливий дух наркоти.

— Що ми тут робимо?

Він крокує пустирем, Здихля все ще слідує за ним, як цуценя, його так трясе, що аж вени на шиї роздулися. Трава була високою, проростала прямо між галькою на дорозі. Будівлі у вікторіанському стилі, здавалось, ховалися від сонця, коли воно діставалося їхніх дахів, що виходили на стадіони «Тайнкасл» та «Вітфрід», нагадуючи про старі матчі дербі, які проходили під їхніми довгими навісами. Внизу мертвотно-тихої вулиці стоїть спиртовий завод, а там змієюю пролягає вузька слизька стежка, яка веде вліво, під залізничний міст. Таку складно помітити, якщо не знаєш про її існування.

— Ну ось, — сказав Рентон, — тут усе й сталося.

Вони обійшли відкрите місце, і тут усього лише за пару метрів над ними прогуркотів потяг. Праворуч від моста знаходилася триповерхова вікторіанська споруда з піщанику, яку прикрашав напис: БЛЕНДФІЛД.

Ця будівля — перша частина великого фармацевтичного підприємства, там знаходяться офіси, де вивчають попит і налагоджують зв'язки з новими клієнтами. Інші споруди, що стоять ближче до залізничних колій, не такі популярні, вони огорожені зі всіх боків колючою проволокою. Рентон відразу помічає купу камер спостереження, що наглядають за двором. Він також помічає, що й Здихля робить те саме: його величезні очі бігали від віконця до віконця. Працівники метушилися двором туди-сюди, мабуть, саме зараз ставала до роботи нова зміна.

По дорозі Рентон вирішує озвучити, врешті-решт, свої думки:

— Це, мабуть, те саме місце, де Сікер та Лейбід добували той перший героїн, той кльовий біленький порошок. У Сікера тут була своя людина, він до будь-кого добре ключики.

— Так! Це все звідсіля! — промовив Здихля, здригаючись усім тілом. — Давай з ним знову зв'яжемось!

Рентон ігнорує його прохання, він тільки намагається зібрати решту частинок цього загадкового пазла. У Сікера та Лебеда в кожного було по своїй «лю-

дині», і ті бідолашні мудаки брали тоді на себе величезний ризик, вони ставили на кін усе, так сильно їх залякали ці двоє. Але в будь-якому разі, усьому настає кінець: їхні «контакти» або сидять в тюрмі, або й того гірше. На заводі якимось чином викрили їхні темні справи й покращили надійність своєї охорони, щоб звідти взагалі нічого не можна було винести, у тому числі — їхній улюблений біленький. Зараз Лебідь та Сікер під тиском національної економічної піраміди змушені завозити коричневий героїн з Афганістану та Пакистану. Рентон зазирнув через огорожу.

— Він весь там, усередині. Ця найохуєнніша штука на землі, найчистіша речовина, яку нам доводилося колись куштувати. Прямо за цими воротами, огорожами й стінами.

— Але як ми туди дістанемося? Попросимо працівників винести нам героїну? — насмішкувато питається Здихля.

Рентон знову його ігнорує, тільки продовжує свій блиц-марш місцевістю, змушуючи Здихлю прискорити ходу. Останній простежує за напрямком руху свого друга й нарешті розуміє, що той затіяв.

Цей мудака не може.... Ні, він на це не наважиться!

Але Рентон ще ніколи не був таким серйозним. Біль від логічних зусиль його хворого мозку відкрив нові перспективи в уяві. Напружені м'язи його тіла, внутрішнє тремтіння його кісток та кінчики його рваних нервів кричали: ТАК, ТАК, ТАК...

Опіумна фабрика. Від спирто-горілчаного заводу її відділяють тільки ці залізничні колії. І ось вони йдуть повз парковку для працівників, спостерігаючи за великим парканом приголомшуючої будівлі, прикрашеної різноманітними архітектурними задумками, притаманними промисловим спорудам: фабрика нагадувала величезну срібну коробку з великою кількістю блискучих труб та переходів; деякі з них просто поєднували між собою різні блоки, а деякі піднімалися увись.

— Мабуть, саме тут дорогоцінна речовина проходить хімічну обробку, — підмічає Рентон. — Саме тут вони роблять йобаний героїн.

— Так... Але як, блядь, ми всередину потрапимо?

Наступне, що привертає увагу Рентона, — це вантажний відсік, до якого один за одним завантажували величезні пластикові контейнери.

— Склад. Цікаво, що там у тих контейнерах?

Вони прокрадаються до сховища, майстерно оминаючи огорожі й камери. І тільки один з них точно знає, чого добивається.

— Але... Все ж... Ти не можеш просто... — починає протестувати Здихля.

І тільки коли вони дістаються покинутого промислового пустиря, на якому, судячи з бігбордів, судилося з'явитися черговому новому супермаркету, вони зупиняються й вигадують план.

— Де ж вони його виробляють? І де зберігають? — міркує вголос Здихля.

Їм обом настільки хуйово, що просто не лишається вибору.

— Спочатку ми придумаємо, як потрапити всередину, а потім уже як дістати порошок, — подає голос Рентон.

— Цей завод скоріш за все виробляє усілякі фармацевтичні препарати, не тільки героїн, — бубонить Здихля. — Якби ж тільки в нас був якийсь знайомий усередині!

— Ну, Лейбіду чи Сікеру ми точно телефонувати й питати імена та паролі не станемо, — одказує Рентон. — Нізащо!

Все ще пробираючись краєм заводу, вони впевнено рухаються у бік Західної залізниці, спостерігаючи, як автомобілі стрімко в'їжджають до міста. Колись тут була ще одна колія, яка вела до нині покинутого Каледонського вокзалу, що на західній Принс-стрит. «Ну я, блядь, йобаний трейнспоттер!¹» — думає Рентон, спостерігаючи за вантажним потягом, який саме проїжджає повз них. Ті дві лінії, що проходять через завод, скоріше за все належали вже до Единбурзького передмістя, пасажирів тут уже майже не перевозили. Чому ж тоді південна частина примиської лінії Единбурга залишилась недоторканою, в той час як міська частина стала непридатною ще за часів хвацьких шістдесятих? Це, мабуть, і є героїновий завод. Керівництво просто хотіло відмежувати це місце від людей.

— Ось воно, — здогадується Рентон, — ми проберемось туди через залізницю.

— Добряче вони тут окопалися, а ось про йобану залізницю забули. Ми знайдемо спосіб, — пихато випинає підборіддя Здихля.

Однак ця його зарозуміла впевненість пробудила в Рентоні зрозумілі вагання.

— Ну, це вже занадто! В Ессексі пару пакетиків з наркотою через мито засцяти пронести, а зараз прориватимемося з боєм до цього укріпленого заводу?

— Ага, — витріщається в синє небо Здихля, а потім окидає поглядом залізницю. — У нас просто немає вибору!

Із заходу вони не бачать жодних входів та виходів, куди б заїжджали освітлені сонцем автівки. Крокуючи у бік стадіону «Мюррейфілд», який знаходиться навпроти виробничого комплексу, вони прямують дорогою, що звивається пустирем, а потім веде через залізничний насип. На цьому пагорбі виситься найпомітніша цегляна вікторіанська споруда, вхід до якої розташований з протилежного боку, а сама вона відгороджена кам'яною стіною по всьому периметру; так само була забарикадована й залізниця. На вулиці стояла група робітників у захисних шоломах, які одразу підозріло витріщилися на них.

— Та ну на хуй, зйобуємо, — вирішує Здихля, коли бачить, як до них крокує один із тутешніх.

— Спокійно. Я розберуся, — наполягає Рентон.

— Що ви тут робите?

— Перепрошую, друже, це — приватна власність?

— Ну типу того, власність шотландської залізниці, — пояснює робітник.

— Ах, як шкода, — засмучується Рентон. — Я — художник. Такий гарний взірєць споруди вікторіанської доби...

— Ага, — погоджується той, сприймаючи ці слова ледве не як особисту похвалу.

— Ми б дуже хотіли зробити парочку ескізів. Вибачте за втручання.

— А-а-а, нема питань! Якщо хочете увійти, просто отримайте відповідний дозвіл на вокзалі «Вейверлі».

¹ *Трейнспоттинг* — хобі, яке практикують у країнах, де потяги ходять за постійним розкладом; там ентузіасти проводять час у локомотивних депо й на вокзалах, записуючи серійні номери потягів та локомотивів, які проїждять повз них. Це хобі найбільш популярне в США та Великій Британії.

— Чудово! Я зараз же піду і зроблю те, що ви сказали! Дякую за допомогу.

У Здихлі зовсім не було сил, щоб брати участь у цій йобаній виставі. Його зіпсований шлунок бурчав від хвилювання, його суха плоть молила про дозу героїну, його мозок ось-ось мав вибухнути через гнилий сморід, яким віддавали його тіло та одяг.

Він з полегшенням зітхнув, коли розмова закінчилася, і вони пішли вниз дорогою, що проходила по периметру заводу. Рентон знову зупинився, щоб краще роздивитися залізницю, що проходила між вікторіанським комплексом та надземним мостом. Побачивши дещо цікаве, він одразу швиденько штовхнув Здихлю під лікоть.

Там була розташована невеличка прибудова з червоної цегли із старим дірявим дахом. У ній були хиткі зелені дверцята. Вона примикала до іншої, старішої споруди, яка й зовсім більше нагадувала руїни, але вела до їхньої заповітної мети. Вони повитріщалися на той будиночок і раптом прискорили темп, коли з офісу вийшли два працівники, вдягнені в розкішні костюми. Вони пішли до парковки, на щастя, захопившись діловою бесідою. Але вони тепер знають, що їм робити. Повернувшись до Горджі-роуд, вони знову гуляють містом і зазирають до універмагу біля мосту Георга V, щоб викрасти звідти карту міста, на якій добре видно місцевість західного Единбурга, яка викликала в них такий пильний інтерес.

Коли вони повернулися до своєї квартирки на Монтгомері-стрит, Гейзел там уже не було. Рентон мовчав. І тільки-но вони присіли, як у двері хтось боязко постукав. Вони відчинили двері й з подивом побачили на своєму порозі Картоху й Кізбо, похнюплених Лорела й Гарді¹, які гостро страждали через відсутність героїну. Повернувшись до вітальні, Рентон та Здихля почали розповідати про свій геніальний план, аж тут у двері хтось знову постукав, цього разу — нахабно й наполегливо. Це був украй зневірений Метті. Рентон помітив, що той навіть не спромігся приховати шрами під своєю довжелезною шевелюрою. Від нього доносився сморід, наче від трупа, а одна сторона його обличчя здригалася, ніби від нервового тикку. На вигляд йому було значно гірше за будь-кого з них. Вони перезирнулися й вирішили, що зобов'язані йому допомогти.

— Це божевільний план, точно не спрацює, нас посадять, і надовго, точно кажу тобі, нас кинуть за ґрати! Точно, друзі, не треба... — зітхає Картоха.

— Здається, у нас немає вибору, — поводить плечима Рентон. — Я зв'язувався зі знайомими з Лондона, Глазго, Манчестера. Поліція й митники посилили заходи безпеки, навіть коричневого тепер ніде не дістати. Цілковита посуха. Тому ми або зробимо, як я кажу, або просто подохнемо. Все дуже просто.

— Так нам точно пиздець настане, — мотає головою Здихля. — Не думаю, що Амелія та Том у притулку Святого Монана будуть раді знову привітати нас на новому курсі реалібітації. Хто знає, що скоріше трапиться — нову партію наркоти привезуть чи нас менти заметуть? Нє можу вже чекати!

¹ Стен Лорел та Олівер Гарді — американські кіноактори, одна з найвідоміших комедійних пар в історії кіно.

— А ви що думаєте, хлопці? — дивиться Рентон кожному в скляні, болісні очі.

— Звучить непогано, я в справі, — каже Метті із сумнівом у голосі.

— Я теж, містере Марку, містере Саймоне, — піддакує Кізбо.

Всі дивляться на Картоху.

— Ну гаразд, — ледве чутно погоджується він із відчайдушним зітханням.

Рентон розгортає перед ними дві карти. Перша — мапа місцевості, яку він всю розмалював ручкою якимись таємничими лініями. На іншій, самопальній, намальований план їхніх дій.

— Перша умова — не розповідати нікому про наші плани, взагалі нікому — навіть друзям, — пильно дивиться він на кожного з присутніх. — Блядь, добре хоч Франко в тюрязі, а то б скликав цілий натовп та влаштував справжню облогу. Просто вибив би дух із тих охоронців, він обходити стороною нікого не вміє!

Всі посміхнулись, окрім Метті, — все тільки починається, а він уже поводить, як повний мудак, як підмітив Рентон, вказуючи на лінії на карті.

— Йдемо до старого вокзалу «Горджі», виходимо на Горджі-роуд. Паркуємо машину, витягуємо дошки і йдемо з ними до Мюррейфілд...

— Дошки? Які, на хуй, дошки? — не розуміє Метті.

— Перепрошую, забув сказати — нам треба буде ще зазирнути до лісового складу, придбати там дві дошки по п'ятнадцять футів у довжину.

— Блядь, ти — тупий, як дошка, Рентоне.

Рентон згадав, що колись вони були кращими друзями. Влітку 1979 року, вони ще тоді їздили до Лондона, панкували разом. І тепер усе це лишилося в минулому. Але він зусиллям волі поборов свою злість.

— Так треба за моїм планом, друже. Лінія розходиться перед Мюррейфілдом. Права гілка відділяє фабрику від горілчаного заводу. А ми підемо лівою, тому що вона веде прямо до фармацевтичного заводу; там є місце, де огорожа знаходиться близько до залізничного полотна, — розказує він, вказуючи на схему. — За огорожею, кілька кроків у сторону, знаходиться ця прибудова. Ми візьмемо дошки й покладемо їх на залізничну колію...

— Ніхуя собі, — промовляє Метті.

— Потім переберемося через огорожу — один із нас залізе самотужки, після триматиме для решти дошки. Тоді ми перекинемо дошки з огорожі на дах тієї прибудови й опинимося таким чином на її даху.

— Блядь, це краще за людину-павука, — шморгає носом Метті.

— Але ж там не дуже високо, типу, так? — питає Картоха із широко розплющеними від страху очима.

— Ні, це понт діла. До речі, саме ти — найвправніший серед нас у цьому плані, — нагадує Рентон.

Картоха боязко піднімає руку й заперечує:

— Але по огорожах я ще не лазив, друже...

— Добре, краще я одразу вас попереджу, чого мовчати... Так, справа ризиківана, мало хто на таке наважився б. Але все, про що я говорю, у межах звичайних людських здібностей, — наполягає Рентон, знову схилившись над мапою. — На тій прибудові є водостічна труба, ми можемо залізти по ній до заводу. Потім ми

знайдемо там героїн, який, мабуть, зберігають в одному з тих контейнерів або в цій будівлі, мені здається, скоріш у ній.

Метті дивиться уважно на Рентона, тоді окидає поглядом решту й хитає головою.

— Блядь, хуйовий якийсь план виходить!

— Буду радий почути твій, Метті, — одказує Рентон.

— Мабуть, думаєш, ти дуже розумний, бо пару років у йобаному коледжі відучився, Марку, — зневажливо проводить рукою по мапі Метті. — Але це тобі — не Велике пограбування потяга, а ти — не Брюс Рейнольдз¹. Сука, ти тут зараз пиздиш, як Брюс Форсайт, дрочити на ці тупі мапи й схеми не пробував?

Картоха зі Здихлею тихенько хихикають, і тільки Кізбо зберігає серйозний вигляд. Рентон задихається від злості, але каже:

— Слушайте, я вам тут не Пан-Тюремний-Строк, мені потрібний героїн. — З цими словами він вказує на схему. — А він — тут.

— Блядь, ти до цього ставишся, як до шкільного проекту! Це ж — як голку в сіні шукати! Ти навіть точно не знаєш, де вони зберігають це лайно! Там охоронці, мабуть, собаки... — закликає до повстання решту друзів Метті.

— Перша ознака небезпеки — і ми зйобуємо, — каже Здихля. — Жодні пси чи йобані охоронці не пролізуть за нами по дошках.

— А я все одно думаю, що ваш план — лайно собаче! Блядь, друзі, як ми вийдемо з такої передряги?

Рентон повільно видихає. Метті просто зводить його з розуму, сука, із себе прямо виводить. Ломка скрутила йому кисті, скрутила мозок, йому просто не до пустих теревенів зараз.

— Гарзд. Подихай тут на самоті, — хмикає він.

І Здихля витріщається на Метті.

— Чув про елемент несподіванки? Прорив легкої пехоти? Триста спартанців? Баннокберн?² В історії описано повно випадків, коли люди впадали в такий розпач, що йшли у бій, незважаючи на обставини, які склалися не на їхню користь. У нас що в Лейті, гасло змінилося, ми тепер не «сміливі», а «сцикливі»? А чому мені забули сказати?

Метті здавлено мовчить, та й усім нічого сказати, аж раптом бесіду перериває телефонний дзвінок, від якого всі ледве не підстрибують на місці. Рентон зі Здихлею одночасно летять до апарата, але Марк хапає слухавку першим і помітно засмучується, чуючи на іншому кінці дроту голос батька:

— Марку?

Синапси його мозгу вже грають у чехарду від ломки.

— Тату? Що трапилось?

— Нам потрібний героїн, — чує Рентон голос Здихлі, який усе ще сподівається вмовити Метті. — У них є наркота, а більше ніде немає. Це — глухий кут.

¹ Чоловік, який спланував у 1963 році Велике пограбування потяга і втік від поліції із 2,6 мільйона фунтів. Його заарештували в 1968-му.

² Один із найважливіших боїв англо-шотландських війн, у якому чисельну перевагу мали англійці, хоча й зазнали, врешті-решт, поразки.

— Де ти подівся? Ти що, знову вживаєш те лайно? — питається батько.
— Хотілося б, але його ніде немає, — холодно одказує Рентон батькові й одразу розуміє, що розбудив лихо, яке досі спало.

— Що ж, мені це тільки на радість!

— Чого тобі треба, та? Це мама тебе попросила зателефонувати?

— Ні, не мама! У мене тут сидить Гейзел! Ти розбив їй серце, вона розповіла нам, що ти знову підсів на голку!

Мала стукачка, йобана фригідна шльондра...

— Слухай, давай не будемо. Скажи, що тобі треба від мене, інакше я просто покладу слухавку.

— Ти так просто мене не здихаєшся, синку!

На Рентона накочується хвиля знайомого адреналіну, який на мить навіть перекриває собою біль.

— У тебе десять секунд на те, щоб переконати мене не робити цього.

— Ти ж руйнуєш і наші життя, Марку... Мамине, моє життя... Після того, що трапалося з малим Дейві...

— Дев'ять...

— Про що ми тебе просили колись?

— Вісім...

— Тобі справді байдуже? Мені завжди здавалося, що для тебе ці наркоманські справи — тільки гра...

— Сім...

— Байдуже! Тобі справді байдуже!

— П'ять, чого ти хочеш?

— Хочу, щоб ти зупинився! Припинив уживати це лайно! Гейзел, вона...

— Чотири...

— Будь ласка, повертайся додому, синку! Будь ласка, повертайся!

— Три...

— Ми любимо тебе, Марку, будь ласка...

— Два...

— Не клади слухавку, Марку!

— Один... То якщо ти нічого особливого не хотів...

— Марку!

Рентон обережно, повільно кладе слухавку. Потім повертається до хлопців, які витріщаються на нього, відкривши рота, як товсті золоті рибки у ставку, що в ботанічному саду, коли їх збираються годувати.

— Старий вирішив вступити до «комітету пильності» й зайнятися моїм вихованням, тому буде дуже добре, якщо ми швиденько приймемо рішення й ушиємося звідси, раптом він наважиться завітати до нашого кубла. Треба вирішувати прямо зараз.

Сонце вже сіло, жирні хмари займалися рожевим. Рентон подумав про себе, що немає різниці, прочекав ти всю ніч чи навмисно прокинувся раніше, ти все одно ніколи не побачиш цього чарівного моменту, коли перший промінь сонця чи перша ознака темряви з'являється на тендітному небі, ніколи не побачиш цієї страшної, неосяжної мудрості, з якою день змінює ніч і навпаки. Вони їдуть до мети у фургоні Метті, зупиняються біля кафе «Канаста»

на Боннінгтон-роуд, нібито перекусити, але насправді — ковтнути валіуму, який Рентон викрав з аптечки своєї матері. Вони запивають пігулки кавою з молоком.

Рентон дивиться, як Кізбо жере два пончики й злизує цукор ще з двох. *Наркота діє: цей товстун дійсно помітно схуднув.* Він сам ледве ковтає ячню вприкуску з черствим тостом. Їжа обдирає йому нутроші. Здохля замовляє те ж саме. Картоха з Метті беруть тільки каву та викурюють по шість сигарет. До них підходить менеджер, стурбований тим, як у Метті тремтять руки й він постійно проливає каву на стіл. Здохля заспокоює його:

— *È stanco: influenza*¹.

— Ти ж роками з Лейбідом зависав, — шепоче Рентон Метті. — Мав би вже й дізнатися, де він героїн бере.

Метті кривиться й розлючено одказує:

— Він мені взагалі нічого не розповідав, зрозуміло?

— Але ж у тебе є очі та вуха. Ти ж не дурний, Метті.

Кізбо підводиться й прямує до туалету. Метті проводить його поглядом, поводить плечима й подається до Рентона.

— Блядь, тільки між нами, домовилися?

— Ага... За нас не турбуйся, типу, — піддакує Картоха.

— У Лейбіда є один друг, Майкл Тейлор, він працює на тому заводі. У сховищі. Ти його бачив, до речі, — закидає він Рентону, який киває, але ніяк не може пригадати обличчя хлопця, про якого йдеться. — У Майка друг працював у магазині, з якого возили продукти до їхньої їдальні. Бачили ті величезні алюмінієві контейнери?

— Типу тих, що у шкільних їдальнях використовують? — питає Картоха.

— Точнісінько, — посміхається Метті, але раптом розлючується через те, що його перебили. — У таких штуках він героїн і вивозив. Майкл домовився з Лебедем та ще декількома чуваками. Але його схопили й звільнили, слава Богу, хоча б не засудили за цей злочин. Прикрили тихенько, для них це погана реклама. Тому охорону зараз установили просто неймовірну: камери, несподівані обшуки, все таке. Блядь, я просто в штани накладаю, коли про це думаю.

— А як щодо Сікера? — питається Здохля.

— Про нього я й знати не хочу, — здригається Метті й міцно стискає свої жовто-коричневі зуби, щоб вони не цокотіли. — Він — підступна тварюка, від нього всім моторошно стає.

З туалету повертається Кізбо, й Метті одразу стуляє пельку. Вони всі завершують свій злидений сніданок і виходять на вулицю. На очі їм потрапляє перша полоса якоїсь місцевої газети:

«МІСЬКІ ВУЛИЦІ НАВОДНЕНІ ГЕРОЇНОМ».

Вони дивляться один на одного й вибухають скаженим сміхом.

— Якби ж то, — посміхається Здохля.

Потім вони прямують до лісопилки, де добувають пару дерев'яних дощок, кожна по п'ятнадцять футів у довжину. Вінс, кремезний тутешній працівник з темним, лахматим волоссям, не дуже-то радий таким гостям, але він знає Ренто-

¹ Він просто втомився, на грип захворів (*it.*).

на, Метті та Кізбо ще з давніх часів, коли всі вони жили у Форті, а тому стукати не стане. Виск та невгамовний рух пили засмучує Картоху. Він уявляє, що дерево, з якого випилує цей жахливий інструмент дошки для їхнього заходу, — це його кінцівки, які невинно кремсає гостре лезо. Метті зовсім хуйово — він іде на вулицю й намагається підкурити сигарету, але через тремтіння рук тільки дарма витрачає сірники. Він віддає решту Здихлі й просить йому підкурити. Завантаживши дошки до фургона, причому вони стирчали аж над переднім пасажирським сидінням, Метті відчув, що в нього не лишається сил навіть на те, щоб сісти за кермо. Валіум не допомагає.

— Не можу.

Всі дивляться один на одного, виявляється, що тільки в Кізбо рука все ще міцна. Метті вагається, але після численних прохань решти друзів віддає йому ключі. Сам сідає спереду, поряд із Кізбо, а інші влаштовуються позаду, пристосовуючись до нависаючих по діагоналі дощок. Вони ніяк не можуть закрити дверцята, Кізбо доводиться вийти з машини й зачинити їх самому.

— Блядь, нам пизда всім, нас точно спіймають, — скаржиться Метті.

Здихля підставляє йому рижки, коли Кізбо озирається назад, щоб рушити з місця. Рентон відчуває, як у нього по голеній потилиці й шиї збігає холодний піт, він сам собі нагадує запітнілу пляшку холодного пива. Коли вони дістаються Феррі-роуд, то бачать Другого Призера, який біжить кудись у своїх справах, і сором'язливо дивляться в інший бік. Коли він порівнявся з їхньою автівкою, Рентон одразу підмітив, як добре виглядає його друг.

Вони повертають на Горджі-роуд, а потім — на забуте пустирище, де лишають фургон біля стіни. Їм навіть чути звідти шум автівок, який доноситься з вулиці, але нічого такого не видно. Рентон зі Здихлею виходять першими з двома сумками з емблемою «Сілінк». Хоча Рентон свою й загубив, виявилось, що Здихля прихопив з попереднього місця роботи не одну таку річ. У найважчій із цих сумок лежить маленький ломик. Але Здихля, оцінивши розміри важких дощок, все одно обирає нести сумки. Підхопивши сумку Рентса, він крокує вперед, залишивши самого Рентона й Метті наодинці з першою дошкою, яку ті несуть удвох, тримаючи її за два кінці, в той час як Картоха з Кізбо беруться за другу, таким самим чином. Усі вони пітніють і тремтять, повільно крокуючи у бік огорожі.

— Сука, погана це ідея, — знову заводить Метті.

— То вигадай щось краще, — різко обламає його Рентон, коли вони водружають дошку на залізничну колію.

Здихля, пробігшись понад металевою огорожею, знайшов у ній діру, навіть не прикриту колючим дротом. Він засовує «сілінківські» сумки туди й сам дереться за ними. Всі хлопці протискаються через цю щілину, хоча їм і довелося нелегко, коли справа дійшла до Кізбо, який ніяк не міг пролізти крізь вузький прохід із своїм величезним пузом. Метті скавчить, коли рукою хапається випадково за кропиву, яка безжально лишає на його долоні білі отруйні цятки.

— Ай, сука...

— Кропива припала, ага, — одразу приходять на допомогу Картоха, але мізантропія отруїла Метті набагато, набагато раніше.

Відчуття ейфорії раптом накочується на них через цей швидкоплинний успіх, і Метті теж не стримується й приєднується до задоволеного реготу

друзів. Усіх охоплює передчуття від скорої переправи до прибудови, коли вони дивляться згори вниз на зруйнований, старенький залізничний шлях, який виблискував у невірному світлі.

Вони зістрибують на тверду землю й крокують уздовж залізничного насипу. Вони ледве тримаються на ногах, і тому вирішують змінити тактику й обрати легший путь: вони лізуть на дерев'яні шпали, якими рушають уперед, доки колія не приводить їх до бажаної мети.

Горизонт зовсім темний, бо сонце вже сховалося за зруйнованими будинками й старовинним замком, холодне повітря сповнилося озону, і свіжий вітерець приніс їм з такого близького фармацевтичного заводу аромати спирту, які залоскотали їхні стомлені ніздрі. Перед ними висилася фабрика. «Чому саме тут, — питає Рентон сам себе, — чому її поставили саме в цьому місці?» Шотландське Просвітництво. В одну мить Единбург перетворився з міста, відомого своєю величчю на весь світ, на європейську столицю СНІДу через усі ці фабрики, заводи й склади, сховані за огорожами. Це Единбург був колискою медицини, технології та економіки завдяки аналітичному розуму Блека та Каллена, пропущеному через фільтр ідей Юма та Сміта. Від винаходів та блискучих ідей кращих синів вісімнадцятого століття вони скотилися зараз до гірших представників нації, які труять себе героїном. У Рентона сльози виступили на очах.

Ми — шотландці...

Вони крокують далі уздовж колії; густу темряву порушували зрідка тільки дивні вогники, які запалювалися у задніх віконцях будівель.

— Треба дочекатися товарних поїздів, вони вивозять цією колією ядерні відходи, — шепоче Рентон.

Піднесений настрій кудись щезає, коли вони спускаються із залізничного шляху. Дошки особливо важко тиснуть їм на плечі. Вони наважуються трохи перепочити й сідають прямо на шпали. Здихля, який весь цей час тягнув на собі сумки, удаючи, ніби вони значно важчі, ніж це було насправді, просить змінити його.

— У мене вже йобані мозолі на пальцях, — жаліється він, обсмоктуючи палець.

— Сука, чим ти собі мозоль міг натерти? Ти ж нічого важкого не ніс, — шипить Рентон.

— Я їх ще раніше заробив, — стогне Здихля, звинувачуючи Рентса самим поглядом. — Що? Блядь, зараз здохну, прямо тут!

Метті тягнеться рукою до землі, знаходить там пару листочків щавлю й розтирає їх пальцями. Його плече пече через цю клятву дошку. Він тупо впаде, якщо йому доведеться ще раз підняти цю здоровенну штуку. Картоха знервовано витріщається на Рентона.

— Як же мені хуйово, Марку, гірше ще ніколи не було, — каже він, розплющуючи очі ще більше. — Ми померемо, це правда?

— Звісно, ні, заспокойся, друже, все з нами буде гаразд. Так, нам болить від ломки, але від цього ще точно ніхто не вмирав, це ж не передоз який-небудь.

Своїми величезними, як п'ять копійок, очима Картоха дивиться на нього, аж раптом вибухає фонтаном шмарклів, які одразу витирає рукавом свого стьобаного жовтого светра, а потім повертається до Здихлі:

— А що б ти робив, якби нам, типу, лишилося насилу пару тижнів прожити? Тобто ми ж могли підхопити ту заразу, СНІД. Зараз він майже у всіх, типу.

— Брехня.

— Але що б ти тоді робив? Просто скажи.

Здихля відповідає одразу, навіть не замислюючись:

— Придбав би сезонну картку на відвідування всіх ігор «Тайнкаслу».

— Жартуєш!

— Ні, просто тоді я помер би із задоволенням від того, що серед їхніх уболівальників було б на одного мудака менше.

Картоха вичавлює із себе криву посмішку. Кізбо зиркає на Здихлю, ніби хоче додати щось, але потім просто мовчки відвертається до колії: коричнева від іржі, вона подекуди виблискувала сріблом. Його зовсім підкосила ця ломка, він тепер постійно млявий та стомлений від безсоння.

— По праву цей героїн належить нам. Його виробляють у нашому місті... — врешті-решт каже він.

— Правильно ти кажеш, Кізбо, — піддакує Здихля, миттєво запалюючись від гніву. — Йобані акціонери з Глазго ширяються, поки ми страждаємо! Нам погано, нам він потрібний!

— Тоді по праву цей героїн належить мешканцям Горджі, — зазначає Картоха, — бо це ж джамбівське містечко. Як і шотландська нафта. Ех, якби ми змогли збудувати справжній соціалізм, типу...

— З вами «Вечірні новини», — бадьоро горлопанить Здихля. — Лишайтеся з нами, не перемикайте канал!

Рентон помічає невтішне обличчя Картохи й намагається хоч трохи підбадьорити його.

— Кізбо — теж джамбо, а ми просто допомагаємо йому отримати належне. Спробуй сприймати це в такому ракурсі.

— Навіть не знаю, як будь-хто з Лейта може вболівати за «Хартс», — додає свої п'ять копійок Метті.

— М-м-м, легко, я ж їх підтримую, і його брат, до речі, теж, — погордливо підводиться Кізбо, дивлячись на Рентона.

— Мудак, вони збудували цю йобану героїнову фабрику поряд із Тайнкасллом, добре знаючи, що в них тут буде цілий натовп покидьків, яким потрібний засіб, щоб вгамувати біль від усього цього йобаного життя, — моторошно посміхається Метті Кізбо, який усе ще задихається, але стоїть пихато, вперши руки в боки.

— А мені колись Дрю Еббот сказав, що Лейт — це споконвічна джамбівська територія, — пояснює Картоха, — і тільки останні декілька поколінь переключилися на «Гібсів», типу, вони були їм ближчі.

— Що? — недовіжливо питається Здихля.

— Так-так, робітники доків завжди належали до джамбо, бо туди, до доків та верфей, тільки мулярів та каменотесів брали.

— А ми не можемо відкласти цю йобану дискусію на інший час?! — роздратовано волає Рентон. — Якби я хотів послухати йобану лекцію з історії, лишився б в універі! Ходімо вже!

— Я просто кажу... — починає Картоха.

— Я все розумію, Денні, — перебиває його Рентон, обіймаючи його за плечі.

Майже повний місяць, який проглядає крізь хмаринки, освітлює їх сріблястим сяйвом. Десь знизу до них доносяться звуки автівок, які проїжджають дорогою.

— У нас зараз дуже серйозна справа. Ми маємо зосередитися на ній, або нас заметуть. Ти — мій кращий друг, ти сам це знаєш, вибач, що я накричав на тебе, — виправдовується він і ляскає Картоху по спині.

Він такий худий та кволий, що його навіть до людських істот можна віднести дуже й дуже умовно.

— Вибач, Марку, я просто ніколи не вмів вчасно зупинитися, все теревеню й теревеню, розумієш? Просто хотів трохи відволіктися, бо мені все гірше кожної миті, друже.

— З нами все буде гаразд, — повторює Рентон, підхоплюючи один кінець дошки, і виразно дивиться на Здихлю, який одразу розуміє натяк і незадоволено хапається за інший.

Картоха з Кізбо кладуть собі на плечі другу дошку. І вони всі повільно рушають уздовж колії. Цього разу Метті доводиться нести сумки. Він іде на пару кроків позаду Рентона, аж раптом різко кричить до нього:

— Блядь, я тут пригадав, ти ж колись носив форму «Рейнджерів», Рентсе. Ще в молодших класах.

— Слухай, я вже сто разів усім пояснював: старий купив мені та Біллі однакові «рейнджерські» футболки й змусив носити їх усюди, ми тоді були зовсім ще малі, — огризається Рентон, навіть не повертаючись до решти, а потім продовжує: — Біллі хотів уболівати за єдинбурзьку команду, тому батько повіз нас до Тайнкасла й купив нам усю цю «хартсівську» хуйню.

Потім він озирається на Метті з Картохою, який порівнявся з ними, несучи свою дошку разом із Кізбо.

— Як мені тоді не сподобалося тут, усі ці ямайські негри, цей запах спирту, який розноситься усім містом... Я попросив тоді дядька Кенні відвести нас на Істер-роуд. Потім, коли я підріс, то почав тусити з цими чуваками, — з цими словами він киває у бік Картохи та Здихлі. — Я тоді взагалі тусив зі всіма, окрім тебе, Метті, бо ти, блядь, взагалі нікуди не хотів іти!

Останню репліку Марк мало не прокричав Метті прямо в обличчя, агресивно та в'їдливо.

— Я тоді сам обрав сторону, за яку хочу уболівати, зробив усе за власним вибором, тому я — щирий уболівальник «Гібсів», ще кращий за тебе! Тому стули пельку, педрило йобаний! Подивися, блядь, на себе, ти ж зовсім опустився...

— Ану припиніть цю хуйню! — кричить Картоха, і вони з Кізбо впускають свою дошку, зупиняючись на місці. — Припиніть це! Ненавиджу, коли друзі сваряться!

— Ага, справді, досить уже, мудили, бля, — хитає головою Здихля й показує у бік височенної будівлі, в якій хтось увімкнув світло. — Тихіше, інакше хтось зараз поліцію викличе. Поквапимось!

— Усе пішло не так, — буркотить Картоха, але Метті замикається в собі, просто забравши собі дошку в Картохи, а йому всучивши обидві сумки.

Вони продовжують свій шлях.

— Усе у нас вийде, містере Денні, — шепоче Кізбо Картосі, який із жалюгідною вдячністю несе речі. — Здобудемо собі купу героїну, щось продамо, а щось — собі на втіху залишимо.

— Ага! Саме так, — схвально відгукується Рентон. — Вирахуємо, скільки нам потрібно буде на кожен день, просто здійснимо математичні підрахунки, випрацюємо тенденцію на скорочення вживання. *Науковим шляхом.*

— Науковим... — тупо повторює Картоха.

Метті крокує мовчки, не беручи участі в загальній бесіді. По його шії котиться смердючий піт, дошка весь час натирає йому шкіру й обдирає його зневірену руку. Синє небо освітлює лиховісне сяйво від заводу. Він думає про Ширлі, Лізі та їхню квартирку у Вестер-Гейлз. Вона завжди нагадувала йому в'язницю, пташину клітку; але зараз він радо віддав би все, що завгодно, тільки б повернутися до них. Він раптом здригається й упускає додолу дошку, і Кізбо інстинктивно випускає з рук свій кінець.

Рентон та Здихля одразу питають:

— Що трапилось?

— Блядь, я не можу... Не можу так більше, — похнюплюється Метті, потираючи пузо. — Я втомився, так що пиздець!

— Ми маємо, це — єдине, що нам лишається, — прохає Картоха й підхоплює кінець дошки замість Метті.

Тільки зараз він розуміє, що Метті дісталось більше, ніж їм, — він довже за всіх ніс цю важку хуйню. Здихля поправляє дошку, яка тисне йому на плече, й благально дивиться на Метті:

— Не кидай нас зараз!

Метті розвертається і крокує позаду них, тримаючись за живіт. Потім згадує, що лишив сумки, й вертається за ними. У нього свербить уся шкіра, він роздирає її нігтями, і вона свербить ще сильніше, бо тепер до неї потрапляє бруд і всіяка інша зараза. Його очі почервоніли від ломки.

Вони дріботять, як срані пінгвіни, до того місця, де прибудова стоїть зовсім близько до огорожі. І ось вони бачать її. Споруда здається Здихлі тепер значно більшою, ніж тоді, коли він побачив її вперше. У Рентона болять очі, йому важко зосередитися. Вражень додає яскраве світло прожекторів по всій покинутій фабриці. Жодних ознак життя. Це нагадує концтабір, думає Рентон, а вони — ніби ті, хто вижив у Белсені, і їм треба *прорватися*.

Величезна срібляста будівля, схожа на картонну коробку, з'являється у полі їхнього зору. Її обвивають труби, зовсім як спагеті, а зверху її прикрашає величезний глянсуватий димокід. Потім вони чують різкий звук, і декілька кілець диму вириваються з труб та летять прямо до темного неба. Незважаючи на декілька окремих темних хмаринок, сяюче небо порожнє та чисте. В ньому сяють чужі галактики, які дивляться прихильно на брудні, обвалені споруди.

— О-о-о, бля... Як думаєте, вони що, вночі теж працюють? — зітхає Картоха.

— Та ні, — відповідає Метті, затамувавши подих, — це ж усе машини, типу, роботи все там обробляють. Вони ж не можуть вимикати кожного дня всю апаратуру і вмикати її вранці. Тому вона працює всю ніч.

Здихля зараз експромтом видає репліку, яка одразу нагадує всім про Бегбі:

— Похуй, роботи там чи не роботи, андроїди чи ні, ніж зможе будь-чиєму життю, навіть несправжньому, край покласти.

Вони вибухають щасливим сміхом, перемагаючи біль, і знову згадують про те, як багато їх пов'язує, поки Картоха не заходиться сухим, надривним кашлем і мало не непритомніє. Всі вони стали особливо турбуватися про нього після тієї хвороби, але він просто осідає на землю, з його очей ллються сльози, коли він намагається всмоктати хоч трохи повітря в свої кволі легені.

— Бля... — промовляє він, невпинно хитаючи головою.

— Хлопче, що трапилося? — збентежено питає Рентон.

— Та вже гаразд... Просто... Задихаюся... Господи...

Рентон дивиться на Здихлю, той киває у відповідь, і вони кладуть дошку одним кінцем на насип, а інший встановлюють на товстих дротах огорожі. Дошка зі скреготом проїжджає дротом, здираючи з нього застарілу іржу, але потім міцно влаштовується на огорожі. Побоюючись, щоб їх не помітили, вони залізають знову на покатий насип і дивляться на цю штучну доріжку, яка відкриває їм шлях до фабрики.

Здається, можна йти.

За декілька хвилин Рентон уже підводиться на насипу й обережно ступає на дошку, тримаючи рівновагу. Він непевно крокує дошкою, яка лежить під кутом сорок п'ять градусів, у бік дротової огорожі, що виблискує у променях місяця, поки колючі голки дротів упиваються все глибше в плоть їхньої дерев'яної помічниці, тільки міцніше закріплюючи її в потрібному положенні. Надувши щоки, Рентон опиняється на верхівці огорожі, його раптом освітлює сляво місяця, який саме визирнув із-за пухких, похмурих хмар, і ось він зупиняється.

— Все чисто, — кричить він звідти хлопцям, які зараз тільки диву даються атлетичним здібностям свого друга. — Весь секрет у тому, щоб не дивитися вниз. Передавайте мені кінець другої дошки.

Він береться за кінець другої дошки, котру подає йому Метті. Через вагу ще одного тіла та ще й дошки, яку хлопці тримають у руках, перша сильно прогинається. Але Рентон упевнено крокує дошкою далі й тягнеться до Метті, який іде йому назустріч, намагаючись передати свою дорогоцінну ношу.

— Просто поклади її... — шепоче Рентон, дивлячись на обличчя своїх друзів, схожих на зомбі, бо це дійсно так і є — їх не можна більше вважати звичайними людьми.

Ми скинули шкіри, як ящірки, позбавилися не тільки минулого, але й майбутнього. Ми тепер — просто тіні.

Його руки тремтять, коли він дивиться поверх другої дошки на Метті, і той хапається за неї, балансуючи непевно на першій. На якийсь момент вони мало не впускають її, але Метті тримає міцно. Рентон демонструє таку вправність та силу, про які раніше навіть не здогадувався, й хапається за інший кінець, просуваючи дошку далі. Він влаштовує кінець другої дошки на верхівці огорожі, його серце пропускає пару ударів, бо він побоюється того, що дошка не дотягнеться до даху прибудови і просто впаде на чужу землю, повністю підірвавши успіх їхньої місії, але вона приземляється прямо на просмолений дах з глухим гуркотом. Ейфорія переборює страх, він стоїть, ніби прикутий до своєї дошки, на верхівці огорожі, чекаючи виття сирени й появи охорони із собаками.

Але навколо тиша, і хлопці збираються на краю схилу. Він переставляє дошку на даху так, що вона спускається до нього під іще більшим кутом, ніж перша. Тепер обидві їхні дошки нагадують стрілки годинника, який показує без двадцяти хвилин п'яту.

— Давайте, — шепоче він крізь темряву.

Метті, незважаючи на біль, рухається спритно, як кіт, і за мить приєднується до нього. Вони починають передавати сумки з емблемою «Сілінк». Тільки тепер, коли план, здається, має шанси на успіх, Рентон дозволяє собі подумати: як же сильно вони протупили, коли взяли такі легко помітні сумки; краще згодилися б «Адідас» чи навіть «Гед». Сподіваючись на те, що це не відіграє фатальної ролі, він відчув хрусткий, шорсткий тріск даху під тонкими підошвами поношених кросівок.

Прийшла черга Картохи. Він почав повільно, обачно, одна нога за другою, прискорюючись тільки на схилі. Діставшись верхівки огорожі, він нерішуче поглянув униз і рішуче спустився на дах, прямо до рук Рентона.

Наступний — Здихля; зі злістю й огидою на обличчі він ніби перетинає поле, суціль вкрите собачим лайном, у самих шкарпетках. Але коли він долає другу дошку, то сідає навпочіпки на даху, нервово хапаючи ротом повітря. Вони дивляться вниз на мертвецьки мовчазний завод, освітлений нічними ліхтарями, які непевно сяяли по периметру території. Звідти було видно два металевих пости з камерами, але об'єкти дивляться в інший бік, кудись за ворота, через які мають проходити робітники.

Рентон думає про непомічених десь у таємній будці охоронців, які спостерігають за їхніми зернистими образами на екранах телевізорів. Та що вже розбереш через декілька днів, крім розпливчастих чорно-білих силуетів?

— Скажіть хтось тому пузану чекати нас там, — гаркнув Метті, дивлячись на Кізбо, який саме намагався ступити на першу дошку. — У нього не вийде. Він проламає ту дошку і залишить нас тут у пастці.

У паніці всі витріщаються один на одного.

— Він затримає нас усіх, — врешті-решт згоджується Здихля, повертаючись до Рентона, але Кізбо вже почав небезпечний підйом.

— Давай, Кіт, — шепоче Рентон підбадьорливо. — Тебе обрали в «Казино Віган», це дорогого варте!

Здыхля хапається за голову, налякано дивлячись на Метті, в той час як дошка прогинається під вагою Кізбо. Але барабанщик наполегливо крокує далі, ніби слон по канатному дроту.

— Як дістанешся, не зупиняйся, просто біжи на інший бік, — викрикнув Метті, стискаючи і розтискаючи кулаки від напруги.

— Дух «Казино Віган», Кізбо! — продовжує вмовляти друга Рентон.

Кізбо дістається верхівки. Вони спостерігають за тим, як той просувається далі, у них ледве серце не вискакує з грудей, коли хлопець незручно похитнувся на секунду, переходячи на іншу дошку, а та, в свою чергу, похитнулася й ледве не зіскочила з огорожі; він роззявив рота, його очі заіскрилися.

— Ти в мене найкрутіший лижник, Кізбо Юле, — вітає Рентон Кізбо, цілуючи його в спітніле чоло, коли той підходить до гурту на скрипучому даху.

Здыхля із захопленням лякає його по обох об'ємних сидницях. Вони на звичайнісінькій будівлі з червоної цегли, заввишки в п'ятнадцять футів і площею

двадцять квадратних футів. Із цього вигідного місця вони пильно шукають очима охорону. Нікого. Жодна камера не спрямована на них. Вони дивляться один на одного з якимось дитячим подивом. Вони, п'ятеро лейтівських сторчків, замкнуті на обгородженій території з найбільшою на цих островах кількістю чистого морфію.

Рентон злазить із будівлі вниз по ринві. Вона пластикова, а не металева, як йому здалося на перший погляд. Він хвилюється через те, що Кізбо теж доведеться златити по ній зі своєю вагою, але вголос нічого не каже. Наступним злізає Метті, за ним — Картоха, тоді Здихля. Вони з жахом знову дивляться на Кізбо, потім на ту ділянку заводу, де розташовані головні будівлі заводу, відчуючи, що ринва ось-ось рухне і зруйнує всю їхню тендітну конструкцію, безпорадно замкнувши їх у цій мухоловці, бо рано чи пізно прийде ранкова зміна й викличе поліцію. Кізбо колихнувся, будучи майже на землі, однак сплигнув вдало на ноги й широко посміхнувся.

— Ми на місці, містери Марку, Денні, Саймоне, Метью.

Рентон обмежує свою радість лише легким стусаном по його грудях. Очі в Здихлі вилазять з орбіт, він корчиться й на якусь мить припадає до будівлі, ніби від гострого болю, але потім знову підводиться на ноги. Вони прямують до стовпів із прожекторами, до вантажного майданчика перед сховищем, де на піддонах лежали складені один на одного пластикові контейнери.

— Там точно героїну не буде, — цідить Метті, — тільки ліки. Морфій десь зачинають на ключ.

Вбачаючи логіку в його словах, Рентон усе ж наполягає.

— Хоча вони й запечатані, — каже він і бере металевий прут зі своєї «сілінківської» сумки, — ми маємо переконатися в цьому, перед тим як вдиратися до їхніх лабораторних складів.

Кізбо й Картоха беруться за руки й стрибають разом по колу в несамовитому сторчковому танку.

— А ось і ми, а ось і ми... — задихаються вони в ейфорії, як раптом їх упереджено змушує змовкнути пронизливе, суворе, турбопотужне виття сирени.

Здається, воно виривається із надр землі, відлунюючи в їхніх гумових підшвах і приковуючи їх до місця. Від цього звуку ледве не лопаються барабанні перетинки, оглушуючи їх. Вони ледве вчувають крики охоронців і гавкіт собак. Страх спонукає їх драпонутися через виснажливу какофонію до службового приміщення.

Вони не озираються, жоден із них. Першим добігає Рентон, він змикає долоні, обіпершись на які, спочатку Здихля, потім Картоха залазять на ринву. Вибираючись на дах, він бачить, як осяяний місяцем силует, схожий на його друга, Деніела Мерфі, зникає в темряві, що означало, що Здихля теж уже перейшов на насип.

Рентон тільки тепер зважується поглянути назад. Впадає в око купа переслідувачів, що юрмляться по затіненому подвір'ю: собаки і люди несамовито волають, віддаючи вказівки один одному. Незважаючи на крики й гарчання поза ним, він забирається на дошку. Нагорі він озирається через плече й кличе Метті та Кізбо до себе, на дах. Тут його засліплює світло, й він оступається на дошці, та, на щастя, падає на безпечний бік бар'ера, де Здихля підхоплює його за руку на спадистому схилі й виводить на колію. Припавши ниць, вони спостерігають

за жовто-білим силуетом Картохи, який крадеться на південь по приміській залізничній колії.

Рентон зі Здихлею бачать, як Метті вибирається на дах, а охоронці вистежують його ліхтариками. Кізбо вже на ринві, охоронці майже схопили його, вівчарці не вистачило дюйма, щоб хватонутися його за ногу. Коли Метті підсовує дошку до огорожі, Рентон і Здихля спостерігають за тим, як Кізбо якимось дивним чином заповзає на дах, собаки гарчать на нього знизу. Здається, тепер у виставі беруть участь тільки восьмеро людей і чотири собаки, що гавкають один на одного, поки їх приборкувачі горляють у рацію, намагаючись перекичати сирену, пронизливий звук котрої схожий на крик велетенського механічного птаха, потомство якого під загрозою. Кізбо вже на даху. Але коли він ступає на верхівку огорожі, щоб почати спускатися, він оступається, дошка зсувається, і він опиняється у п'ятні між огорожею та прибудовою. Кізбо скрутили.

Собаки гавкають, люди оточують будівлю. Вони бачать, як Кізбо спершу болісно, потім сумно дивиться на них з іншого боку огорожі. Його обличчя спотворено болем та безвихіддю. Згодом він утихомирюється, його очі скляніють у байдужості. Він сідає на даху, мов виснажений наркоманський Будда, оточений собаками та чоловіками, котрі продовжують лементувати під ним.

— Пиздець... Кізбо... — хрипить Здихля, коли Метті долучається до їхньої компанії на колії.

Рентон раптом підстрибує на місці й біжить, вигукуючи в бік обгородженої території:

— Не чіпайте його, ви, фашисти йобані! Це наша наркота! Вона нам потрібна! Ви не маєте права! — З цими словами він піднімає каміння із насипу й жбурляє через огорожу в охоронців і собак.

Одним каменем він поцілів у собаку, і він голосно заскавчав.

— Ну ж бо, блядь, паскуди!

Метті відтягує його назад.

— Припини! Сука, нам треба розділитися.

Вони несподівано побачили, як Картоха біжить по колії, і ринулися за ним. Рентон декілька разів озирнувся по сторонах, а потім натиснув на кеди, щоб наздогнати решту.

— Проклятий жирдяй... По-любому... Здасть нас копам, — проскреготів Метті.

Жадібно хапаючи повітря, вони прямують до уламків покинутого вокзалу «Горджі» і зупиняються, щоб перепочити. Здихля ховається в затінку. У Рентона паморочиться голова, він щосили старається набрати повітря в легені.

— Ніхто, блядь, нікого не здасть, — одказує Картоха Метті, задихаючись.

Здихля пильно окидає поглядом усіх своїх друзів і погоджується з Денні:

— Кізбо — свій хлопець.

— Що трапилось із йобаною дошкою? — важко переводить подих Рентон. — Чому він не зміг забратися?

— Вона просто впала, коли ми залазили, — поводить плечима Метті й помічає щось осудливе в погляді Рентона. — Це був нещасний випадок. Сука, чого витріщаєшся на мене?

Рентон відвертається, зберігаючи напружене мовчання, але тут втручається Здихля:

— Я скажу за нього. Не тобі, йобаному крадію, називати інших стукачами.

— Що? — різко обертається навколо себе Метті.

— Той бірюзовий фірмовий светр, — звинувачує його Здихля, і він одразу ображено стуляє пельку. — Пам'ятаєш його? Звісно, пам'ятаєш, це ж ти його поцупив тоді з нашого дворика в Банана-флетс, де моя мати лишила його сушитися після прання.

— Не брав я твого довбаного светра! — кричить у відповідь Метті, шукаючи підтримки в Картохи. — Сука, це було бозна-коли, ми тоді недолітками ще були, тоді всі щось цупили!

— Так, але іншим чомусь розуму вистачало не носити те, що крали! Вони продавали і купували нове. Тільки бомж одягає те, що краде, — гне своєї Здихля, підкурюючи і глибоко затагує димом. — Пам'ятаю, як сказав мамі, мовляв, це Метті Коннелл поцупив того светра, він зараз у ньому до школи ходить. Знаєш, що вона відповіла? Каже: «Хай носить, синку. Коннелли бідно живуть, хлопцеві він більше потрібний, ніж тобі». Так сказала моя мама. Вона й далі вивішувала старі речі на ті мотузки надворі, просто щоб допомагати людям, — жорстко чеканить слова він, — просто тому, що їй було шкода таких, як ти.

— То ви так думали про нас? Так? Ти так ставився до мене протягом усіх цих років?!

— Так, — знизує плечима Здихля, — давай, блядь, заплач, як звичайно. Бідний маленький Метті. Бідний йобаний бомжара.

Метті жалібно дивиться на Картоху й Рентона.

— Метті, ти й сам знаєш, що я думаю, — подається вперед Рентон, кладучи руки на коліна й дивлячись йому прямо в очі. — Ми ж усі знаємо, чому ти так ставишся до Кізбо. Це все через те, що він спав із Ширлі. Вони ж із самого дитинства зустрічалися, йобаний в рот! А тепер вона з тобою! Забудь уже про це!

— Що? До чого тут це? — непевно, стомлено заперечує Метті.

Здихля приєднується до їхньої сварки:

— Чув, у них все було, ага.

— Що-о-о? — здивовано відкриває рота Метті.

Він дивиться на друзів, весь розлючений, ніби не з цього світу, а їхні холодні погляди та зомбацька блідість ясно кажуть йому, що краще б він лишився там, із собаками.

— За що купив, за те й продав, — продовжує Здихля, насолоджуючись виразом обличчя Метті.

— Від кого чув? — огризається той. — Від того жирного чмиря?

— Та так, дівчата казали.

— Що ти городиш, Вільямсоне?

Здихля витріщається на Метті.

— Кізбо був у неї першим. Цей товстенний рудий велетень першим трахнув твою дружину, позбавив її невинності, її дівоча кров була на його члені. Так, вона точно завжди пам'ятатиме його. І це природно, що вона завжди думає про

той момент, кожного разу, як бачить випадково нашого Кізбо. Ясна річ, що це буде капати тобі на мізки до скону.

Метті стоїть, як укопаний, і не хоче вірити своїм вухам.

— Що-о-о? — повторює знову розчаровано.

Картоха починає жалюгідно скиглити:

— Ну, хлопці, досить, досить, так не має бути.

Рентон зі Здихлею смакують моментом, коли Метті розкриває перед ними свою душу, свою справжню сутність.

— Це — буде — капати — тобі — на — мізки, — поволі повторює Здихля.

У Метті, здається, палає пекельний вогонь, і він врешті-решт вибухає.

— Ах ви ж йобані, брудні покидьки, мізкотрахи підорські! — волає він, випинаючи свою жилувату шию, і з його носа летить мерзенна купа соплів.

Потім він дивиться собі під ноги, нахиляється й підбирає каменя. Рентон кидається до нього, щоб схопити товариша.

— Ану, блядь...

— Сука, я вб'ю його! Я вб'ю цього брехливого покидька! — І він кидається вперед, але його одразу хапають Рентон та Картоха.

Здихля демонстративно потягнувся, прийнявши розслаблену позу.

— Ага, ага, звичайно.

— Вільямсоне, ти, блядь, йобаний мрець! — пронизливим голосом заволав Метті, а потім розвернувся на сто вісімдесят градусів і зник у темряві.

Здихля зневажливо дивився йому вслід, глибоко затягуючись черговою сигаретою.

— Гей, Метті, зажди... — Картоха побіг за Метті.

— Картохо... — невпевнено окликнув друга Рентон.

— Облиш цих їбантяїв, — хапає Здихля Рентона за зап'ястя. — Це навіть краще, що вони пішли. Вчотирьох ми би привертали зайву увагу.

Вони спостерігали, як Картоха перебирається через насип слідом за Метті, потім вони обидва на деякий час щезають з поля їхнього зору. Згодом вони бачать, як Картоха прямує по Горджі-роуд повз бар «Стредфорд», очевидно вагаючись, чи правильний напрямок він обрав. Зовсім незрозуміло: і нащо він побіг за Метті?

Рентон і Здихля все йшли та йшли, залишаючи завод позаду. Вони крокували залізничною колією, що виляса, як змія, навколо бару й жвавих вулиць. Місяць, що ховався за павутинням хмар, нагадував Рентонові бліде похмуре обличчя Картохи.

— Метті, йобаний мудак, нікчема клята, — каже Здихля, спускаючись униз стежкою. — І хто тільки випустив цю тварину з клітки? Нам зараз усім хуйово, це зрозуміло, але ж треба людиною лишатися навіть за таких умов.

— Він завжди поводить як останній мудак, неважливо, ломка в нього чи кайф, — відповідає Рентон і тільки зараз усвідомлює, як сильно шкодує, що не дав Метті по пиці. — Завжди хотілося з цього покидька вибити все лайно. Наш Кіт тепер надовго до в'язниці потрапить, і все через нас. А цей мудак ще намагався з нього глузувати!

Біль посилювався... Рентон проклинав необачність усіх тих безглузких вчинків, на які його штовхнули жалюгідні залишки героїну в його зневіченому організмі. Скоро вони зовсім не зможуть на ногах триматися. Необхідно дістатися

додому, до нички з валіумом. Обійнявшись за плечі, стежками вони вийшли до віадука на Юніон-каналі. Якесь незрозуміла сила штовхала їх до цієї схожої на череп арки, до моторошної порожнини всередині неї. Здавалося, що ця величезна споруда розділяє сонні вулиці міста та потойбічний світ. Як ці різкі схили, що вели до центральних вулиць, до тих холодних, сірих головних артерій, така сама хуйня відбувалася зараз і в їхніх артеріях, бо Рентон зі Здихлею спітніли й почали чухатися, як курчата, які тільки-но вилупилися зі шкаралупи в своєму тоненькому пушку.

У В'юфорті, коли вони відійшли від каналу, почав накрапувати дощ. Кульгаючи в напрямку Брантсфілда, вони спостерігали за яскравими помаранчевими плямами натрієвих ламп, які тьмяно освітлювали вологі вулиці. Далі вони пройшли навпростець через луг і попрямували до моста Норд-Бридж. Вулиці були зовсім порожні, а тому безпечні від пияків, які заблукали в пошуках таксі, нічних барів або вечірок. Сирена «швидкої допомоги» нахабно порушила нічну тишу і посяла паніку в їхніх серцях, змусивши їх, як щурів, бігти вниз по слабо освітлених задвірках Королівської милі, які вони швиденько промайнули, прямуючи на Келтон-роуд.

— Не можу більше терпіти цієї нескінченної метушні! — кричить Здихля, здригаючись від огиди.

Поки вони прямують темною та безлюдною вулицею, на Рентона ринуть спогади про малого Дейві. У будинку стало так пусто й холодно без одвічного хаосу, який він привносив до їхніх життів. Родина розпалася. Іноді щось здається непотрібним, марним, але, коли це *щось* зникає, все перетворюється на руїни, на повну хуйню. Нарешті він вирішив відповісти Здихлі на його ремарку.

— Погодсья, дивно, от зараз є одна мить, і раптом її вже змінює інша. Так само наступним поколінням буде насрати на нас. Для них ми будемо парочкою смішно вдягнених онаністів, зблякле фото яких нащадки поставлять у рамочку й іноді будуть дивитися на нього. І жоден відомий мудак-режисер не зніме про наше життя фільм.

Здихлю злякали слова Рентона, він раптом зупиняється посеред порожньої вулиці.

— Ти здався, друже! Як ти до цього докотився? Як ти міг?

— Може, й так, — погоджується Рентон.

А може, Здихля, і правда, має рацію? Врешті-решт, у кожного в житті настає такий момент, коли вичерпується запас сліз та бажання чіплятися за цей світ.

— Нам пиздець. Якщо навіть ти здався, то ми точно приречені, — каже він і крокує далі; аж раптом позаду них загуркотіла самотня машина. — Знаю, ми вже втомилися один від одного, але ти — наша опора, на тебе ми рівнялися. Пам'ятаєш, тоді, коли ми вдерлися до того будинку, ти врятував ту дівчину. Точніше, ви з Томмі. Бегбі лишив би її там помирати, а ми з Кізбо та Картохою просто розгубилися, не знали, що робити. А от ти тоді не розгубився. Звідки ти знав, що треба робити?

Малий Дейві...

Рентона кидає в жар, він знижує плечима, ніби кажучи: я й сам, блядь, не знаю. Але потім каже своєму бідолашньому приятелю:

— А мені завжди здавалося, що ти в нас головний. Попереду всіх за багато миль. І так завжди було. І з тьолочками, і взагалі...

— Але ж я стільки дурниць наробив, Марку!

Здихля в пориві раптової люті б'є себе по лобі. Вони саме проходять повз задній вхід вокзалу «Вейверлі».

— Я такий дурень! — промовляє він.

Рентона зачепило за живе, і він відповідає другові зі сліпим страхом, не даючи Здихлі й слова сказати:

— До мене тобі точно далеко. І ти навіть знаєш, про що я...

— Ти маєш на увазі Оллі Каррена? Ми ж домовились...

— Та хуй з ним, тим мудаком! — ущипливо усміхається Рентон. — Він сам у всьому винен, лайно расистське! Я йому зовсім не співчуваю, цьому хую йобаному. Я зараз про Фіону.

З цими словами він раптом відчуває, як усередині щось обірвалося.

— Бля, я ж справді щиро кохав її, а потім взяв і все пересрав! Мені подобалося проводити разом із нею вихідні, я навіть думав про наше майбутнє, — кричить він і дивиться вгору на пагорб Келтон-хілл, що висився над ними, — вона та я, назавжди. І саме це злякало мене... Саме це, блядь. Коли я повернувся...

Опухлі очі Рентона зчервоніли, але він продовжує:

— Та дівчина, про яку я тобі розповідав, до речі, ну та, з Пейслі, вона ще зустрічалася з моїм товаришем... Ми напилися, почали цілуватися, і я повів її он туди, — вказує він на темний, похмурий пагорб, коли вони вийшли на Лейт-стріт. — Мабуть, вона сама затигла мене саме туди, тому що Фіона, ймовірно, розповіла їй, що ми займалися сексом у парку в Східному Берліні... Вона хотіла розійтися з тим моїм другом, а мені просто хотілося потрахатися, тому я трахнув її в парку... Дівчину свого товариша... Вона мені навіть не подобалась...

— Б'юсь об заклад, секс був кльовий, — відповідає Здихля, намагаючись надати своєму голосу питальної інтонації.

Врешті-решт, він знав усі подробиці цієї історії. Колись у наркологічному центрі Святого Монана, після того як Рентон заснув, Здихля крадькома витягнув із відра для сміття зім'ятий аркуш, списаний його другом. Його здивували послідовність думок Рентона та велика кількість деталей; він не розумів, як ці речення, написані нерозбірливим почерком, можуть відбивати стільки емоцій. Він зберіг цю сповідь, щоб потім разом посміятися з неї, але зрозумів, що зараз не час зізнаватися в своєму вчинку, тому що з грудей Рентона почали вириватися голосні ридання.

Рентон почувався жалюгідним і нещасним. Він зрадив Фіону, тому він має покласти цьому край. А потім він двічі зрадив Бісто, він просто не зумів би знову подивитися коли-небудь йому в очі. Йому не було виправдання. Він такий, який є — повне лайно, він навіть думає нікчемно... тоді він згадав слова Тома Карзона: *може, він просто переросте цю звичку*.

Він подивився на Здихлю, який ішов похнюпившись, і йому здалося, що друг розуміє усе надто добре.

— Що? Що ти зробив? — Рентон зупиняється посеред темної вулиці й повертається обличчям до приятеля.

Здихля відчуває, що якісь непотрібні слова зараз зірвуться з його губ, але розуміє, що має прикусити язика. Він видавлює із себе:

— Метті...

— Та хуй з ним.

Здихля подумки подякував Рентонові за цю фразу, тому що він мало не викрив себе. «Слава Богу, він завжди думає тільки про себе», — подумав він.

— Але... Я завжди думав, що це саме він настукав на Дженні Андерсон із її спекуляціями з пенсією... цей малий мудак. Я якось згадав при ньому цю історію, тупо було з мого боку, але я ж не розповідав, тільки згадав мимохідь, — дивиться він жалібно на Рентона, водночас вигадуючи брехню, більш масштабну. — Думаю, це він, сука, доніс, Марку.

— Ні... — відповідає Рентон невпевнено, — навіть він не зміг би впасти так низько.

Здихля зігнувся, тому що відчув напад нудоти. Він зібрав у кулак усі свої душевні та фізичні сили, щоб утриматися на ногах.

— Як же мені хуйово...

— Мене теж. Але, друже, ми вже майже прийшли. Треба ще трохи потерпіти.

Вони вже пройшли Монтгомері-стрит і опинилися на Елм-Роу. Стоячи перед вхідними дверима, вони спробували зібратися з думками.

— Після того, як ми ковтнемо ці пігулки валіуму, — раптом каже Здихля, і на його очах з'являються сльози, — нам кінець. Ці — останні. У нас нічого не залишилось, Марку. Героїн скінчився, взагалі весь скінчився.

Рентона явно розчулила така сильна й абсолютна впевненість друга в близькості смерті. Він готовий заридати, коли в його уяві виникає образ Кізбо, який блукає чужою землею з палаючими очима.

— Ти стовідсотково маєш рацію, — каже Рентон, злегка торкаючись плеча товариша, — нам нема чого тут робити.

І вони обидва завмирають, дивлячись у небо, не в змозі зайти всередину. Вони були настільки виснажені, що та незліченна кількість сходинок, яку треба було подолати, просто лякала їх.

Нам нема чого тут робити.

Усвідомлюючи це, дивлячись на незліченну кількість сяючих зірок, Рентон відчуває якесь піднесення, ніби він знову опинився у дитинстві, ніби він володіє цілим світом і може розділити його з кожною живою істотою. Скоро він знову буде вільним. Він пригадує, що Ніцше лише перед смертю зрозумів, що не можна просто так взяти й стати нігілістом; ти маєш пережити якусь подію, що кардинально змінить твій світогляд.

Героїн.

Та дівчина в будинку, до якого вони вдерлися. Звідки він знав тоді, що робити?

Малий Дейві.

Якби вони не потрапили тоді до того будинку, Рентон ніколи б не зробив для себе таких сурових висновків: вона випила купу цього хімічного лайна, треба її рятувати. Як? Потрібна солоня вода. Ті невиразні відчуття, які виникали у Рентоновій голові, коли він бачив страждання свого брата, навчили його піклуватися про когось під час будь-якої хвороби. На небі замерехтіла яскрава зірка, ніби підморгуючи йому. І Рентон не зміг утриматися від думки: це — його малий Дейві.

Здихля відчуває себе заручником своєї власної брехні. Кожного дня, стоячи перед дзеркалом із приладдям для гоління в руках, він дивився, як його очі ставали все холоднішими та жорстокішими через вживання наркотиків та всеохоплюючу жорстокість цього світу. І він запевняв весь час себе та оточуючих, що це брехня зробила вираз його обличчя таким незвичайним. Але тепер він відчуває, що зсередини його гризе щось нестерпне, і він якось навіть з радістю усвідомлює, що, можливо, це — правда, яка намагається вирватися назовні. І Здихля вичавив її із себе.

— Єдине я знаю напевно, Марку. Що б не сталося, що б нам не довелося пережити, ми завжди будемо підтримувати один одного, — каже він із зусиллям, важко дихаючи. — Ми подолаємо це разом.

І він починає підійматися вгору, тягнучи Рентона за собою.

— Знаю, друже, — відповідає Рентон, захоплений сьйвом зірок.

Він отямлюється лише тоді, коли важкі двері на пружині зачиняються за ними й неба більше не видно.

— Що ж, лишається тільки лежати на підлозі й помирати, як йобаний собака. Для мене це кінець, — каже він, посміхаючись у темряві й підіймаючись сходами. — Я зав'язав із героїном. То були лише дитячі забавки, ця шняга не дасть нам більше нічого нового. На хуй це лайно.

— Правильно! — радо погоджується Здихля. — Найкрутіший лижник, ха-ха.

Вони дійшли до непевно освітленого сходового майданчика. Тільки-но відчинили вхідні двері та увійшли до холодної квартири, як їх ледве мало не до смерті налякав телефонний дзвінок. Друзі дивляться один на одного лише якусь секунду, але здається, ніби вони стовбичать на місці цілу вічність.

ПОДЯКИ

Дякую Емеру Мартіну за те, що він читав перші нариси цього роману, за його невинну підтримку та доречну критику.

Робіну Робертсону — за те, що не втрачав віри в мене на шляху написання цієї книги, яка виявилася навіть складнішою за тих, до яких ми вже звикли протягом цих років.

Катерині Фрай — за її надзвичайну мудрість та неймовірно гострий глаз.

Усім працівникам відділів реклами, продажів, маркетингу та юридичної служби видавництва «Рендом Гаус» (Велика Британія), які надавали мені феноменальну підтримку протягом цих довгих років.

Тему Кроуфорду — за те, що допоміг розбавити уривки, написані від імені Елі та від першої особи, своїми байками про цицьки та хвилястих папужок.

Кенні Макміллану — справжньому другу.

Джону Бейрду — за його провінціальний діалект.

Тревору Енглсону з управління лондонського метрополітену, Алексу, Елану, Джеку та усім співробітникам управління громадянської авіації за те, що допомагали мені у Голлівуді, а також Грегу та Лаурі з агенції «ІнDEPENDENT Телент Груп» за презентацію у Великій Британії.

Друзям та родині з таких великих міст, як Единбург, Лондон, Дублін, Чикаго, Маямі, Сідней та Лос-Анджелес. Ви буквально врятували мене весь цей час. Це справді завдяки вам.

Я маю та щиро хочу подякувати моему другу, великій людині, Дейві Брайсу з групи реабілітації з Калтону, передмістя Глазго. Цього натхненного чоловіка вже може й не бути на світі, але саме він — та причина, за якої багато людей не згубили свої життя, а дали собі ладу.

Але більш за всіх дякую невимовно Бет за її щире кохання.

Ірвін Велиш, Чикаго, жовтень 2011

ЗМІСТ

СПОКУСА	5
Пролог. Запис у журналі: роздуми про Оргрів.....	7
Зробив, що зробив.....	20
Блекпул.....	23
Суботній сніданок.....	23
Ранок понеділка.....	34
Нотатки про епідемію № 1.....	43
Надто скромний.....	43
Перший укол: просто скажи «так».....	52
Контроль за народжуваністю.....	56
Шлях дракона.....	58
Триматися до кінця.....	64
Голландський в'яз.....	79
ПАДІННЯ	93
«Інтеррейл».....	95
Негоди люблять коханців.....	102
Похоронне багаття.....	106
Нотатки про епідемію № 2.....	119
Кохання та кошаки.....	120
Свобода.....	126
Нотатки про епідемію № 3.....	128
Прийшла біда.....	129
Як коржа, так коржа!.....	134
ХОЛОД	141
Юніон-стрит.....	143
Балтік-стрит.....	150
Небесний танок.....	154
Тіньова економіка.....	158
Учений студент.....	160
Гості вдома.....	164
Непристойні зв'язки.....	175
Героїнщиця.....	185
Нотатки про епідемію № 4.....	196
Болюче світло.....	196

ВІДЛИГА	199
Сьомий поверх	201
Погана циркуляція	203
Північна класика	208
«Брудний хер»	214
Новорічна ніч	225
Нотатки про епідемію № 5	234
Мистецтво бесіди	235
Шкіра та кістки	241
Сміттепровід	247
Води Лейта	254
ОКЕАН	271
Морські вовки	273
1. Митниця та акцизи	273
2. Обов'язки сторін	280
3. Ангар	283
Фастфудівський бак	289
Відкрите море	292
Дезертирство	296
Сторчкова дилема № 1	302
Лондонський Тауер	303
Ботулізм	308
ПОСУХА	311
Сторчкова дилема № 2	313
Нотатки про епідемію № 6	314
Тиха гавань	315
Сторчкова дилема № 3	332
«Рівний навчає рівного»	333
Перехрестя	341
Реабілітаційні щоденники	345
Аванті	391
Знову коричневий	398
У справах	407
Сторчкова дилема № 4	411
Камера, мила камера	411
Нотатки про епідемію № 7	412
Станція «Горджі»	414

Літературно-художнє видання

ВЕЛІШ Ірвін

ГЕРОЇНЩИКИ

Роман

Переклад з шотландської

Головний редактор *Є. В. Мезенцева*
Відповідальна за випуск *Г. С. Таран*
Художній редактор *Л. П. Вировець*
Комп'ютерна верстка: *В. А. Мурликін*
Коректор *К. В. Лимаренко*

Підписано до друку 07.05.13. Формат 70 x 108 ¹/₁₆.
Умов. друк. арк. 39,20. Облік.-вид. арк. 36,65.
Тираж 1500 прим. Замовлення № 3-341.

ТОВ «Видавництво Фоліо»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3194 від 22.05.2008 р.

61057, Харків, вул. Римарська, 21А
Електронна адреса:
www.folio.com.ua
E-mail: realization@folio.com.ua
Інтернет-магазин
www.bookpost.com.ua

Надруковано з готових позитивів
у ТОВ «Видавництво Фоліо»
61057, Харків, вул. Римарська, 21А
Свідоцтво про реєстрацію
ДК № 3194 від 22.05.2008 р.

Ірвін Велш (нар. 1958 р.) – відомий шотландсь-
його перший роман «Trainspotting» («На голці», 1-
перейнята чорним гумором розповідь про будні наркоманів,
наркоманів Единбурга кінця 1980-х. Це значною мірою
автобіографічна книга. Юність Велш провів серед наркоманів,
однак, переселившись до Амстердама, знайшов у собі сили
зискочити з голки. Він єдиний зі своєї компанії, хто зумів
вижити під час епідемії СНІДу. У 1996 році Денні Бойл зняв
за романом І. Велша фільм «На голці», що став культовим
для молодого покоління 1990-х. 2012 року «Trainspotting»
вийшов друком у видавництві «Фоліо» українською.

У романі «Героїнишки» (2012) Велш розповідає передісторію
героїв «Trainspotting» – про те, як вони стали наркоманами,
із вражаючою достовірністю змальовуючи при цьому атрибути
молоді кінця ХХ століття – повальне засилля наркотиків, секс,
жорстоке існування.

ISBN 978-966-03-6414-1

9 789660 364141